

de tribune

173

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

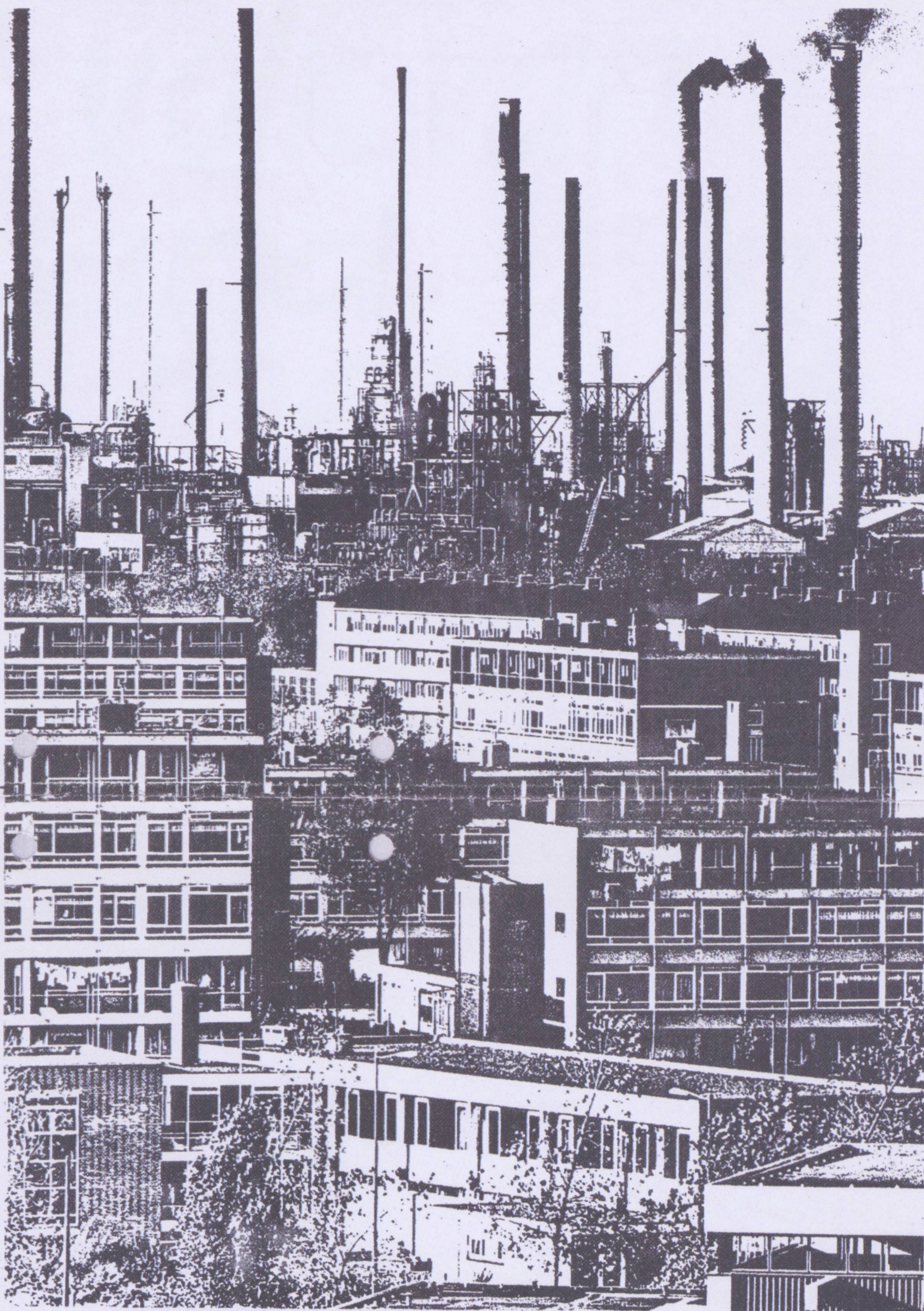

AFSLUITING OOSTERSCHelde

VISSERSPARADIJS BEDREIGD

ALLEEN HET SOCIALISME BIEDT EEN TOEKOMST

Weg met de auto?

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

Het Volk van

december
1972

Nederland in oorlog met de misdadiger Nixon

1 Het bestaan van Vietnam, het leven van meer dan 30 miljoen Vietnamezen staat op het spel. Een week voor Kerstmis 1972 liet Nixon de bombardementen op de grote steden van Noord-Vietnam hervatten. Dagelijks vestigen de B-52's nieuwe rekords van beestachtigheid. Eén B-52 heeft slechts 12 seconden nodig om 108 bommen af te werpen, een dodelijke lading van 30 ton explosieven. Vietnam wordt bestookt door honderden van deze bommenwerpers tegelijk. In enkele dagen werden Hanoi en Haiphong getroffen door een lading bommen van een grotere kracht dan de atoombom op Hiroshima. Meter voor meter worden deze steden met de grond gelijk gemaakt. Duizenden burgers worden gedood of verminkt, zonder onderscheid naar leeftijd of geslacht. Na jarenlange bombardementen op ziekenhuizen, kerken, marktpleinen, scholen, dijken, dorpen en fabrieken, heeft Nixon nog slechts één mogelijkheid om alle voorafgaande schanddaden te overtreffen: Vietnam van de aardbodem wegbranden.

2 De nieuwe Hitler heet Nixon. De president van Amerika stelt de misdadigheid van Hitler zelfs in de schaduw. De machtige Amerikaanse konserns hebben gedurende 30 jaar de techniek verder ontwikkeld en gebruikt voor het vormen van de gruwelijkste moordmachine die de wereld ooit gekend heeft. Evenals bij de nazi's zitten in het rijk van Nixon de grootste moordenaars achter de buretafels. Evenmin als Hitler, acht Nixon zich gebonden aan internationale overeenkomsten en rechtsregels. Hij bombardeert en legt mijnen zonder zich ergens aan te storen. Net zoals Hitler schuwt Nixon geen enkel bedrog om zijn wil aan zijn eigen volk op te leggen. Op 8 november 1972 werd Nixon als president van de V. S. herkozen, omdat hij op het punt stond vrede te sluiten met Vietnam. Zes weken later nam hij iedere twijfel weg dat deze onderhandelingen slechts bedoeld waren als verkiezingsstunt. "Ik streef uit alle macht naar vrede", verklaarde Nixon op 22 december. "We zullen bombarderen tot het akkoord ondertekend is." Evenmin als Hitler, berust het optreden van Nixon op toeval. Hij is de stroman van de chefs van het Amerikaanse leger en van de Amerikaanse industrie. Nixon is een produkt van het Amerikaanse imperialisme. Net zoals Hitler dat deed in Spanje, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, is Nixon in Vietnam aan het uitproberen hoe ver hij kan gaan. De wilde agressie van Amerika is niet alleen de vijand van Vietnam, maar bedreigt de gehele wereld. Nixon is wereldvijand nummer één. Hij zet het bestaan van de gehe-

le mensheid op het spel voor de belangen van een handjevol Amerikaanse kapitaalbezitters.

3 Vietnam is één land. De ondeelbaarheid van Vietnam is in 1954 vastgesteld bij de akkoorden van Genève, die echter door de V. S. nooit zijn dertekend. Sinds 20 jaar zijn het de V. S. die de ontwikkeling saboteren van vrijheid, zelfstandigheid, vrede, welvaart en democratie in Vietnam. Nixon beweert dat de regering van Saigon zijn vredesopgave doorkruist, maar dat klinkt net zo geloofwaardig als een buikspreker die vertelt dat hem de wet wordt voorgeschreven door zijn pop. Meer dan 30 jaar vecht het volk van Vietnam nu voor vrijheid en onafhankelijkheid. Het versloeg de Japanners en de Fransen, het bracht de Amerikaanse agressors grote nederlagen toe. Met ongeëvenaarde moed en doorzettingsvermogen stelt het zich nu ook teweer tegen de bombardementen. Iedere neergehaalde B-52 is een monument voor de onverzettelikheden van het Vietnamese volk. Maar het heeft de onvoorwaardelijke steun nodig van alle progressieve mensen op de wereld. Alleen dié steun kan Nixon weerhouden van het voltooiën van zijn uitroeiingskampanje. Die steun verdient het Vietnamese volk, omdat het strijdt voor een wereld zonder terreur en uitbuiting, omdat het op de bres staat voor het welzijn van alle volkeren op de wereld.

4 In de kamerdebatten van 20 december heeft de nederlandse regering in slappe bewoordingen de Amerikaanse bombardementen veroordeeld. Alle partijen zagen zich gedwongen zich achter dit standpunt te stellen, omdat geen zinnig mens kan volhouden dat de Amerikanen een rechtvaardige oorlog voeren. Alleen de heren Jongeling (GPV) en De Brauw (DS '70) betuigden onvoorwaardelijk trouw aan de misdadiger Nixon. Zo toonden deze heren hun minachting voor het leven van de Vietnamezen en de gevoelens van het nederlandse volk. Zij hebben zichzelf gebrandmerkt als vrienden van het Amerikaanse fascisme, als vijanden niet alleen van Vietnam, maar van alles wat met menselijkheid te maken heeft.

5 Nu het ware karakter van Nixon niet langer te verbergen is, haast de burgerlijke pers zich om zijn afschuw over de oorlog tegen Vietnam uit te spreken. Het vietnamese volk heeft erg lang en erg hard moeten lijden, voordat de burgerlijke kranten zover gekomen zijn.

Acht jaar geleden, in januari 1965 schreef het blad Spartacus (de voorloper van de Tribune) over de eerste bombardementen van de V. S. op Noord Vietnam: "De smerige oorlog van Amerika tegen het dappere volk van Vietnam heeft een beslissende wending genomen. Deze oorlogsprovokatie kan zeer ernstige gevolgen hebben. Voor het front van de gehele wereld heeft het Amerikaanse imperialisme zich onmaskerd als vijand van alle vredelievende mensen en volkeren." Kameraden, die nu lid zijn van de Socialistiese Partij, behoorden toen tot degenen die voorop liepen in het organiseren van het protest tegen de vietnamese oorlog en die door de burgerlijke pers gehoond werden.

6 Nu de afschuw tegen deze oorlog in Nederland algemeen geworden is, nu Nixon alle bange vermoedens ruimschoots overtroffen heeft, moet het protest in Nederland harde en massale vormen aannemen. Wij hebben hier de macht om de Amerikanen hard te treffen. Veel Amerikaanse bedrijven hebben vestigingen in ons land, talloze Amerikaanse schepen en vliegtuigen doen ons land aan, een massa van Amerikaanse produkten (van Kalkoen tot Coca Cola) is te vinden in onze winkels. Wij moeten gezamenlijk de Amerikaanse imperialisten hard aanpakken. De vakbonden en de grote politieke partijen kunnen zich niet langer afzijdig houden! Bovendien heeft de regering nog het wapen van de vele overeenkomsten die ons met de V. S. verbinden (bijv. de NAVO). Dit zijn bondgenootschappen met een misdadige en moordzuchtige politiek! Een dergelijke politiek moet Nederland verwerpen, in plaats van zich er mee te verbinden. De Socialistiese Partij zal zelf alle noodzakelijke initiatieven ontplooiën om het protest tegen de vietnamese oorlog op de voeren. Voorop staat de oproep om alles te boycotten wat Amerikaans is. Verder zal zij de initiatieven krachtig ondersteunen, die door anderen worden genomen en die recht doen aan de solidariteit tussen het volk van Nederland en het volk van Vietnam. Eenheid van alle vredelievende mensen is nu harder nodig dan ooit, Het gaat om het bestaan van Vietnam, om het leven van de Vietnamezen. Maar het gaat ook om een derde wereldoorlog. Het gaat om een Nixon die niet alleen oorlog voert tegen Vietnam, maar ook tegen alles wat er op de wereld aan mensenrechten bestaat. Ook het nederlandse volk dient zich te beschouwen als in staat van oorlog met het Amerika van Nixon. Alles wat Amerikaans is is onze vijand!

**Boycot alles wat
Amerikaans is!**

de tribune

Jaargang 9 nummer 1

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op
Gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.
Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

- Pag. 3, 4 Afsluiting Oosterschelde is rampzalig.
Pag. 5 Boykotactie tegen milieubelasting.
Pag. 6, 7 Verkiezingscircus weer afgelopen.
Pag. 8, 9 Het kapitalisme: Vol gas naar de afgrond (sombere verkeersvoorspellingen).
Pag. 10 Terreur van Saigon tegen gevangenen.
Pag. 11 Reportage uit Ierland.
Pag. 12 BHW vecht tegen huisvestingschaos.
Pag. 13 Konklusies van Pelger.
Pag. 14 Unilever huldigt jubilarissen in Oss.
Pag. 15 Wat je zegt.
Nieuw: Een puzzel !

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46A, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGLO	Cronjéstraat 12
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstr. 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
UTRECHT	Postbus 2086
WAGNINGEN	Cort v. d. Lindenstr. 23

Marxisties-leninistische literatuur in de nederlandse taal

Bestel nr.	Prijs	
2		MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen. f1,-
3	f1,-	JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera f1,-
4	f1,-	MLS, Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap. f1,-
5	f1,-	Beknpte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China. f1,50
6	f1,-	Akupunktuur, de Chinese methode van verdoven zonder narcose. f1,-
7	f1,-	STALIN, Over de praktijk. f1,-
8	f1,-	MAO TSETOENG, Over de tegenstelling. f1,-
9	f1,-	Over de kwestie STALIN f1,-
10	f1,-	LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme. f1,-
11	f1,-	LENIN, Uit "Staat en Revolutie" f1,-
12	f1,-	Marxisme-Leninisme kontra revisionisme. f1,-
13	f0,50	MAO TSETOENG, Het systeem van de partijkomitee's versterken f0,50
14	f1,-	MAO TSETOENG, Het uitschakelen van verkeerde opvattingen binnen de partij. f1,-
15	f3,-	De KULTURELE REVOLUTIE in het chinees dorpje Dazhai. f3,-
16	f1,-	De Kapitalistiese Ekonomie. f1,-
17	f1,-	De Kapitalistiese Produktiewijze, deel I. f1,-
18	f1,-	De Kapitalistiese Produktiewijze, deel II. f1,-
19	f1,-	MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan? f1,-
20	f1,50	Commune van Parijs, ter herdenking van de 100ste verjaardag. f1,50
21	f1,-	De Tribune en de KPN/ML in de strijd voor het socialisme. f1,-
22	f1,50	Het 'wonder' van Tibet. f1,50

Het Rode Boekje, bestelnummer 1, is tijdelijk uitverkocht, maar zal binnenkort herdrukt worden.

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN ?

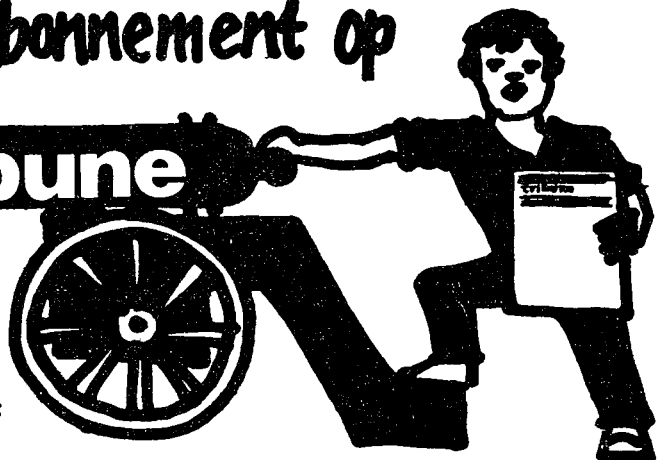
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die u wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f 0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

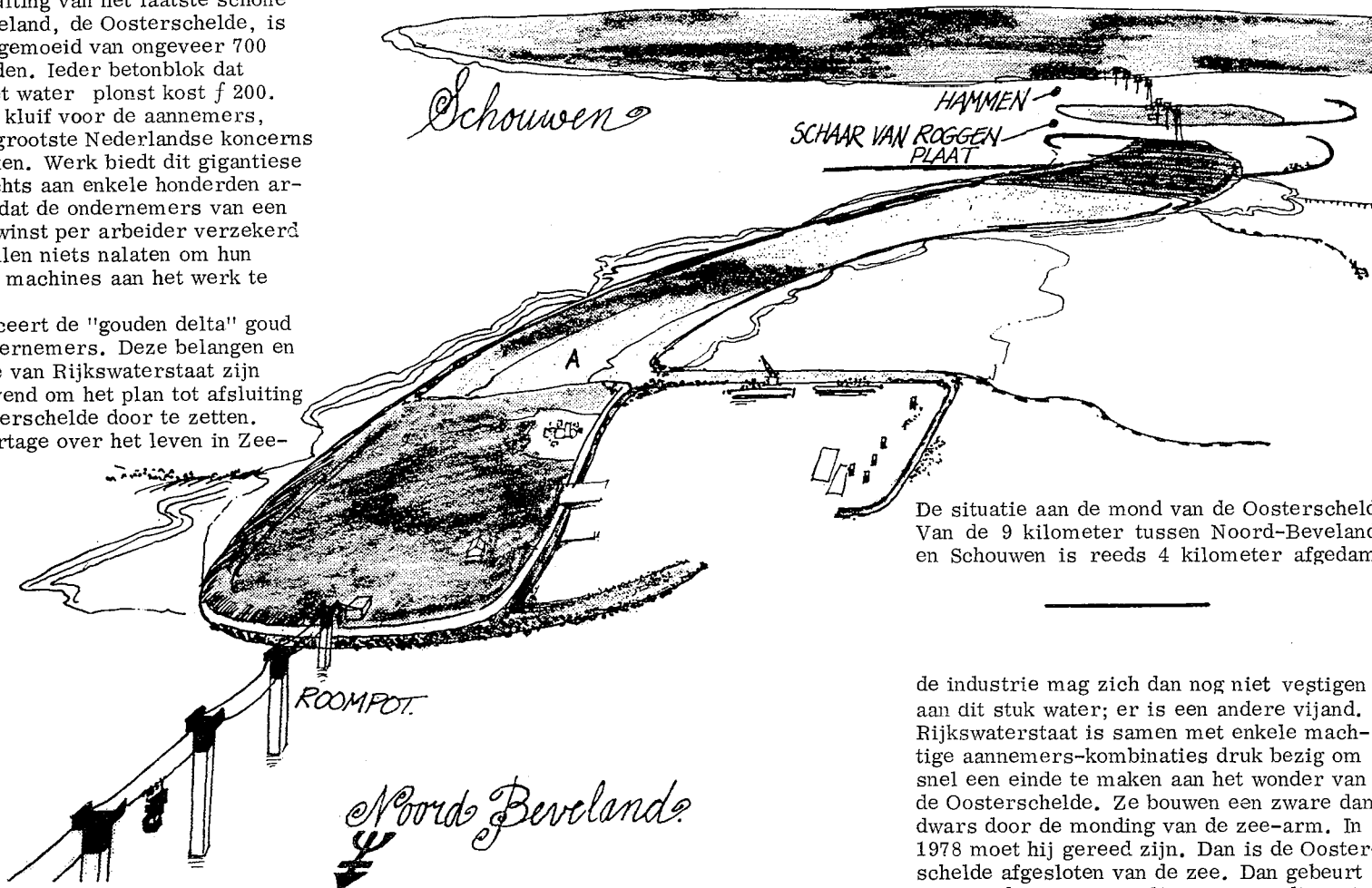
ZEELAND HET LAND WAAR HET LEVEN GOED WAS

Met de afsluiting van het laatste schone water in Zeeland, de Oosterschelde, is een bedrag gemoeid van ongeveer 700 miljoen gulden. Ieder betonblok dat straks in het water plonst kost f 200.

Een vette kluijf voor de aannemers, waarbij de grootste Nederlandse concerns zijn betrokken. Werk biedt dit gigantiese project slechts aan enkele honderden arbeiders, zodat de ondernemers van een zeer grote winst per arbeider verzekerd zijn. Ze zullen niets nalaten om hun reusachtige machines aan het werk te houden.

Zo produceert de "gouden delta" goud voor de ondernemers. Deze belangen en het prestige van Rijkswaterstaat zijn doorslaggevend om het plan tot afsluiting van de Oosterschelde door te zetten.

Een reportage over het leven in Zeeland.

De situatie aan de mond van de Oosterschelde. Van de 9 kilometer tussen Noord-Beveland en Schouwen is reeds 4 kilometer afgedamd.

"Zeeland, het land, waar het leven goed is!", roept de STER-reklame en over het tv-scherm fietst een Zeeuwse boerin door een prachtig landschap. Zo probeert Unilever ons zijn margarine van het merk "Zeeuws meisje" aan te smeren.

Even later kwijlt een zangeres op de radio over "Een zomer in Zeeland", die zelfs alle "aardse zorgen" zou doen vergeten.

WESTERSCHELDE — NIEUW RIJNMOND

Nou, vergeet het maar! Want zoals altijd staan de reclame-jongens en de zangeressen weer te liegen. Zeeland is helemaal niet meer het land, waar het leven zo goed is. Want Zeeland is ontdekt door de geld-makers. Zeeland heet nu de "gouden delta" en daarin mag het dan goed geld verdienen zijn voor enkele internationale concerns; goed leven is het er niet meer.

Als de voorspellingen uitkomen, zal het Westerschelde-gebied rond het jaar 2000 de Rijnmond al overvleugeld hebben. En omdat er hier diep vaarwater is mogen er alleen petro-chemiese en basis-industrieën komen. Knijp je neus dus maar dicht.

Zeeland heeft intussen zijn eerste atoomcentrale en de tweede zal wel niet meer lang op zich laten wachten. Hoogspanningsmastbossen en pijpleidingstraten, fabrieksfakkels en betonnen delta-dammen beheersen het landschap van het nieuwe Zeeland.

Toch is er nog één stukje, waar die "voortuitgang" nog niet is doorgedrongen. Dat is het gebied rond de Oosterschelde. Die Oosterschelde is een klein wonder, midden in een snel vervuilende wereld.

Want de Oosterschelde is het laatste stukje pure, heldere water, dat je in ons land kunt vinden. Hier kun je op veel plaatsen nog vier meter diep kijken; hier kun je nog zwemmen zonder gevaar voor je gezondheid; hier spartelen 60 verschillende vissoorten rond tot plezier van duizenden hengelaars en vissers.

Afgesloten als hij is van de vuile, grote rivieren en ver verwijderd van de lozingspunten van grote steden en vuile industrieën, is de Oosterschelde een wonder van schoonheid en helderheid in die Gouden Delta.

MILIEURAMP

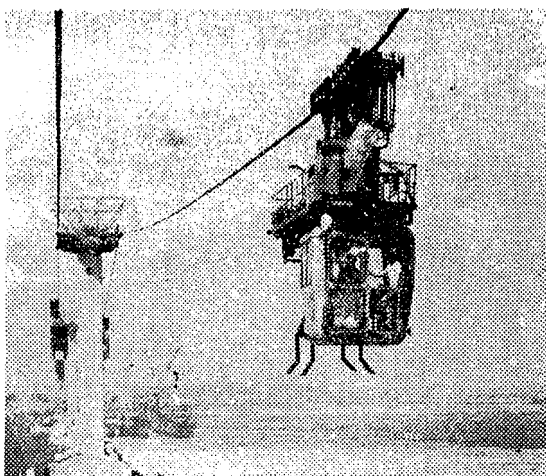
Maar lang zal het niet meer duren. Want

de industrie mag zich dan nog niet vestigen aan dit stuk water; er is een andere vijand. Rijkswaterstaat is samen met enkele machtige aannemers-kombinaties druk bezig om snel een einde te maken aan het wonder van de Oosterschelde. Ze bouwen een zware dam dwars door de monding van de zee-arm. In 1978 moet hij gereed zijn. Dan is de Oosterschelde afgesloten van de zee. Dan gebeurt één van de grootste milieurampen, die je je maar denken kunt.

Want vanaf de dag, dat die dam er ligt, zullen de eb en de vloed geen kans meer krijgen om het heldere zoute water van ver op de zee aan te voeren. De Oosterschelde, die dan "Zeeuws Meer" gaat heten, moet zoet worden. En omdat het moet gebeuren met Rijnwater, zal hij niet alleen zoet worden, maar ook vuil. De Oosterschelde moet de zinkput worden van de Duitse industrie.

Dagelijks zal de Rijn zijn tonnen zuurstofloos en met kwik, cadmium, arsenicum, koper, zink, lood, fosfaten, pesticiden en al die nog niet eens bekende vergiften vervuilde water op de Oosterschelde lozen. De dagjesmensen uit de Randstad, die hier nu nog een fijn plekje vinden, om te hengelen en te zwemmen, kunnen wel thuisblijven, want zwemmen wordt even levensgevaarlijk als in de Rijn en vissen even zinloos.

En een bezoekje aan één van die echte vissershavens hoeft ook niet meer. Want de vissersboten zijn verdwenen, je ruikt de zeelucht niet meer en de schippers in hun ruige truien en met hun zwarte petten hebben plaatsgemaakt voor dikke Duitsers onder nette zeilpetten.

Volautomatiese afsluiting—hoge winst

De eethuisjes, waar je voor een paar gulden mossels met friten kon gaan eten, zijn er ook niet meer. Want de mossels zijn dood in de Oosterschelde, zoals ook al die andere zoutwatervissen dood zijn. Misschien dat een enkele paling (Die er eerst voor veel geld in is uitgezet) nog gevangen kan worden. Maar vraag niet, hoe die paling zal smaken. Fenol, meneer!

30 ANDERE ARGUMENTEN

Er zijn nog wel 30 andere argumenten aan te voeren, waarom de afsluiting van de Oosterschelde een ramp is. Omdat de trekvogels straks geen voedsel meer vinden op de verdorde schorren; omdat de jeugd van de eilanden op die schorren straks geen lamsoor en zeekraal (de gratis groente van de zee) meer kan snijden en geen kreukels, wulken en mossels meer kan zoeken; omdat de zeilers en de zeehengelaars het avontuur zullen missen van eb en vloed; omdat de schippers rekening moeten houden met meer ijsgang (zoet water bevriest sneller); omdat de boeren moeten rekenen op meer nachtvorst, die hun vroege aardappelen kapot kan maken; omdat de badstranden van Schouwen en Walcheren zullen vervuilen als straks de machtige stroom schoon Oosterscheldewater er niet meer twee keer daags langs schuurt; omdat een serie bloeiende, welvarende vissersdorpen kapot zullen gaan (circa 800 Zeeuwen leven van de Oosterschelde) en omdat ook de visserij op de zuidelijke Noordzee niet meer rendabel is als de "kinderkamer" van de vis, de Oosterschelde, afgedamd is.

VEILIGHEID

Waarom wordt dan in Godsnaam die dam

aangelegd? Waarom worden er enkele miljarden guldens opgebracht voor deze Deltawerken als dit de gevolgen zijn? Het antwoord van de afdammers is kort en simpel: voor de veiligheid!

Met die veiligheid wordt dan bedoeld: de veiligheid tegen de zee. Want toen in februari 1953 de dijken hier doorbraken, kostte dat 1800 mensen het leven, van wie er circa 600 achter de Oosterscheldedijken hadden gewoond. In de roes van "beurzen open — dijken dicht" die daarna volgde, werd het Deltaplan aangenomen. Dat plan zal voor eens en voor altijd afrekenen met de aardsvijand, met het water. Schrijvers en schilders, dichters en filmers maakten de hele wereld duidelijk, dat het kleine Nederland hier iets groots aan het verrichten was. De Deltawerken werden een "prestige-project", zoals er geen tweede te vinden is, en een winstobject waarvan de grote concerns likkebaarden. De afdamming van de Oosterschelde moet het absolute hoogtepunt, het schitterende sluitstuk worden van de Deltawerken.

Maar terwijl Rijkswaterstaat nog volop bezig is om dit geweldige karwei te klaren, hebben anderen de nadelen ontdekt. Biologen en visserijdeskundigen hebben aangetoond dat de ramp, die de dam met zich meebrengt, zo groot is dat je je moet bezinnen op de vraag, of die dam er wel moet komen. Kan het gebied niet op een andere manier beveiligd worden?

"Natuurlijk", roept de Aktiegroep Oosterschelde Open. "Kijk maar naar de Westerschelde, de zee weg naar Antwerpen en Vlissingen, die mag ook open blijven. Daar verzwaren en verhogen ze de dijken en ze vertellen de bewoners ook, dat ze nu beveiligd zijn tegen "superstormvloed".

KOSTEN

Rijkswaterstaat voelt er echter niets voor om haar prestige-project niet af te ronden. Terwijl de tegenstanders steeds meer argumenten aandragen tegen de afdamming en vóór dijkverhoging, zoekt Rijkswaterstaat haastig naar argumenten om toch door te gaan. Veel zijn er niet meer over, want ze hebben al toe moeten geven, dat het leggen van die dam (+ de schadeuitkering aan de werkloze vissers + de zuiveringsinstallaties, die straks gebouwd moeten worden + de inrichtingskosten van het "Zeeuws Meer"), dat dat meer geld kost dan het verhogen van de dijken. En ze kunnen ook niet tegenspreken dat de vele werklozen in de sektor weg- en waterbouw in het gebied, ingeschakeld konden worden bij het arbeidsintensieve verhogen van de dijken (het leggen van de dam is veel kapitaal-intensiever).

Ze erkennen, dat de bevolking van de ei-

landen straks op hoge kosten wordt gejaagd voor de bouw van zuiveringsinstallaties, die er voor moeten zorgen, dat het met Rijnwater gevulde meer, niet nóg vuiler wordt. Maar één argument blijft er over: de dam biedt "optimale" veiligheid en verhoogde dijken niet. De rechtse politici praten het graag na.

Dat is een zeldzaam laf en huichelachtig argument. Niet alleen omdat niemand kan vertellen, wát nou het verschil in veiligheid is en ook niet alleen omdat 70 % van de bevolking van de eilanden dat risico graag wil nemen als daar een heldere, levende, open Oosterschelde tegenover staat.

MODERNE RAMPEN

Maar het is vooral zo huichelachtig om over "optimale" veiligheid te praten als je tegelijkertijd de omgeving volbouwt met kansen op "moderne rampen". Dezelfde volksvertegenwoordigers, die weigeren om de Deltawet te veranderen uit bezorgdheid voor de veiligheid van de Zeeuwen, praten helemaal niet meer over "optimale" veiligheid, als er straks vlak bij de Oosterschelde een tweede nationale luchthaven wordt aangelegd (met alle kansen op luchtrampen van dien), ze praten niet over "optimale" veiligheid als de ene petro-chemische fabriek na de andere zich hier vestigt, als er leidingstraten vol giftige en explosieve stoffen worden aangelegd, als er een Schelde-Rijnkanaal wordt gegraven, waarin duizenden tankers als evenzovele "drijvende bommen" varen, als de ene atoomcentrale na de andere hier wordt gebouwd.

Uitsluitend uit prestige-overwegingen en winsthonger gaan ze als gekken door met het aanleggen van werk-eilanden, het storten van beton en het "onderhands" aanbesteden van allerlei werken, waardoor het onmogelijk moet worden om de zaak terug te schroeven. Alleen maar uit prestige-overwegingen en winsthonger wordt een van de laatste stukken onaangetast natuur- en recreatiegebied kapot gemaakt, wordt een paar honderd mensen een gezond beroep afgepakt, wordt een rijke voedsel(eiwit)-bron dichtgemetseld en worden miljoenen aan gemeenschapsgeld in het water gegooit.

Wat in de Rijnmond niet meer zou lukken, durft men nog wel in het dunbevolkte Zeeland. Ze lachen om die 70 %, die de Oosterschelde, hún Oosterschelde, open willen houden, zoals langs de Westerschelde de internationale petrochemische bonzen lachen om dat handjevol Zeeuwen, dat kan protesteren tegen lucht- en watervervuiling daar. De provinciale politici heulen mee en de Provinciale Zeeuwse Courant idem dito. Zo gaat Zeeland, het land waar het leven goed WAS, naar de knoppen.

BOYKOTAKTIE TEGEN MILIEUBELASTING

Ruim 200 inwoners van Nijmegen hebben op maandag 11 december besloten tot een massale boycot van de milieubelasting. Op initiatief van de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW) hebben zij een aktiekomité gevormd om deze boycot te organiseren.

De milieubelasting wordt in het hele land geheven volgens de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater, die in 1970 door het parlement is vastgesteld. De provincies zijn met de uitvoering van deze wet belast. De provincie Gelderland heeft dat gedaan door haar gebied in te delen in drie streken, waar de belasting geïnd wordt door zgn. "zuiveringsschappen".

Voor het Rivierengebied, waartoe o. a. Nijmegen behoort, betekent dit een belastingheffing van f 36,75 per gezin over het jaar 1972. De opzet is deze belasting in januari of februari te innen, hetgeen nu doorkruist wordt door de boycotaktie.

BETAALT DE VERVUILER?

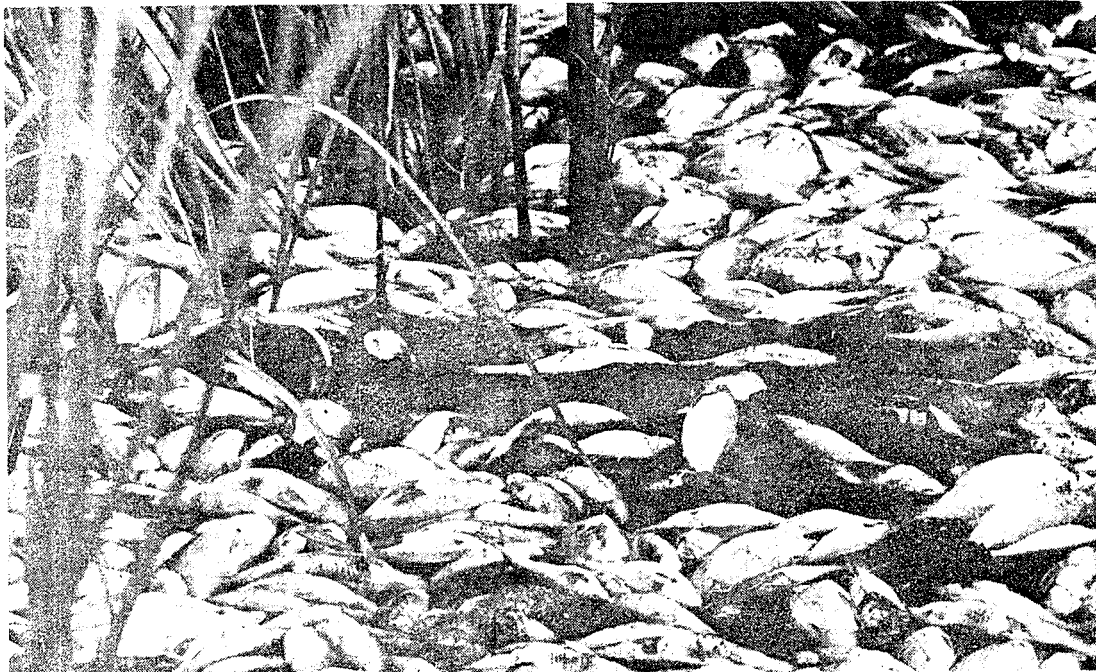
De BHW sprak zich al eerder uit tegen welke belastingverhoging dan ook. De verzwarende van de belastingdruk is een aanslag op het levenspeil van de werkende bevolking. Voor de aanpak van nieuwe taken, moet de overheid het geld halen waar het zit: bij de aandeelhouders of uit de oorlogsbegroting bijvoorbeeld. Voor dit standpunt heeft de BHW inmiddels de steun gekregen van meer dan 150.000 handtekeningen uit de bevolking.

Daarom organiseerde de BHW een drukbezochte openbare avond over de milieubelasting. Namens het Zuiveringsschap Rivierland betoogden hier enkele bestuursleden dat "wij allemaal de vervuilers zijn", dat "wij daarom allemaal moeten betalen" en dat ook de grote industrie zal moeten dokken. De aankondiging dat de belasting nog behoorlijk zal worden verhoogd, was bepaald niet geschikt om de verhitte gemoederen in de zaal tot bedaren te brengen.

VERVUILER BETAALT NIET MAAR PROFITEERT

Op uitnodiging van de BHW sprak op deze avond de heer Remy Poppe van het Centraal Aktiekomité Rijnmond, dat succesvolle milieu-akties op zijn naam heeft staan en dat massale steun geniet van de bevolking van de Rijnmond.

Poppe legt de verantwoordelijkheid voor de vervuiling bij de groot-industrie. De Wet Verontreiniging Oppervlaktewater wees hij met duidelijke argumenten van de hand. Volgens deze wet moet de opbrengst van de milieubelasting besteed worden aan de bouw van zuiveringsinstallaties voor het riool-

Een noodlottige vergiftiging van het oppervlaktewater

rivieren en open water verwerkt zou kunnen worden als de industrie het water niet vergiftigde met vast afval en chemikaliën.

"Als we nou eens allemaal drie jaar onze behoefte ophielden en niet naar de wc gingen", zo stelde hij voor, "dan zou volgens deze wet het water dus vanzelf weer helder moeten worden. Iedereen begrijpt dat dat niet waar is, en ik raad U dus aan om Uw behoeften maar geen drie jaar op te houden."

Volgens Poppe is de milieu-industrie een nieuwe winstbron voor de grote kapitaalbezitters. Enkele voorbeelden:

- In 1973 wordt in ons land voor meer dan 500 miljoen gulden (!) aan zuiveringsinstallaties gebouwd. De grote beleggingsmaatschappijen hebben zich als hongerige wolven op deze nieuwe tak van industrie gestort. In de rijksbegroting wordt de zaak overigens precies omgedraaid: Als het biologische afval wordt gezuiverd, kan het zelfreinigend vermogen van het water de chemische en vaste afval van de groot-industrie wel oplossen (d. w. z. dat de werkelijke vergiftiging ongestoord kan doorgaan).

- Op de laboratoria van Unilever is al lang uitgedokterd hoe "schone" wasmiddelen kunnen worden geproduceerd. Men wacht echter met deze middelen in produktie te nemen, tot de overheid, onder het mom van de "milieubescherming", een flinke bijdrage levert aan de wijziging van het produktieproces.

- Op dezelfde wijze verkreeg Unilever f 3 miljoen van het Rijk voor de bouw van een zuiveringsinstallatie voor haar kaarsenfabriek te Gouda. Totale kosten daarvan: f 5 miljoen. Onder het mom van de milieubescherming worden deze kosten bovendien doorberekend in de prijzen, zodat de gewone man er uiteindelijk toch voor dokt dat Unilever zijn winsten kan handhaven en vergroten.

Poppe waarschuwde voor het sprookje dat ook de industrie de milieubelasting moet gaan betalen. In de eerste plaats zal de industrie de kosten hiervan door prijsverhogingen afwentelen op de konsument. In de tweede plaats is geen behoorlijke controle

op de afvallozing van de grote industrie mogelijk. Controleurs van de zuiveringschappen hebben wel toegang tot de bedrijfsterrinen, maar minister Stuyt heeft onlangs nog uitdrukkelijk gezegd dat ze hun komst tevoren moeten aankondigen.

Poppe gebruikte het volgende beeld. Stel dat iemand op de bovenste verdieping van een flat woont. Voor hem is het dan het gemakkelijkst om zijn huisvuil gewoon over de reling naar beneden te gooien. Als het vuil de hele flat in de stank begint te zetten, steekt de vervuiler een vlamdend betoog af dat alle bewoners er last van hebben en dat iedereen zijn bijdrage zal moeten leveren in de oplossing van het probleem.

Je hoeft de gemakzucht van zo'n bovenste flatbewoner maar te vervangen door de winsthonger van de ondernemers en je hebt een vrij nauwkeurig beeld van de houding van de industrie.

SCHANDAALBELASTING

De heer Poppe kwam tot de slotsom dat de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (en de belasting die daarin geheven wordt) geen bijdrage levert aan de bestrijding van de wurgende milieuvervuiling. Bovendien is het een pertinente onwaarheid dat de milieubelasting berust op het principe "de vervuiler betaalt".

"Ik heb het nog niet eens over de 'normale' winstmakerij van de industrie", aldus Poppe, "maar hier wordt winst geslagen uit een regelrechte noodsituatie, de bedreiging van het menselijk leven."

De zaal stemde unaniem in met het standpunt van Remy Poppe. Onder groot enthousiasme werd besloten tot de oprichting van een aktiekomité om te organiseren dat deze schandaalbelasting in de grond wordt geboord. Veel mensen meldden zich om in dit komité te werken aan de organisatie van de boycot door de gehele Nijmeegse bevolking.

Eén van de aanwezigen: "Straks moet ik een kwartje gaan betalen om in mijn eigen huis naar de wc te kunnen. Daar pas ik voor!"

VERKIEZINGSCIRKUS IS WEER VOORBIJ

Het cirkus is weer afgebroken. De artiesten hebben de schmink van hun gezicht gevoegd en doen weer normaal. Met het "hooggeëerd publiek" hebben ze niks meer te maken. De koorddansers, de dompteurs, de trapezewerkers en de clowns zijn vastbesloten pas weer op te treden als het cirkus over enige jaren in de stad terugkomt. En het publiek zal opnieuw moeten betalen. Deze inleiding heeft geen betrekking op Toni Boltini, maar op het verkiezingscirkus dat onlangs een toernee door ons land maakte. Op 29 november hebben de kiezers hun "demokratiese rechten" verbruikt en hun stem aan een bepaalde partij gegeven. Tot de volgende verkiezingen zullen we geduld moeten oefenen voordat we weer kamerleden en politici ontmoeten op straat, in de buurt of op het bedrijf. Op de televisie zullen we ze nog regelmatig zien spelen, maar de eerste zorg geldt voorlopig niet hun populariteit, maar een ministerzetel.

GEEN KEUS

Er zitten weliswaar 14 partijen in het parlement, maar veel keus hebben de kiezers niet gehad. Of ze zich nou progressief noemen of niet, de partijen gaan allemaal uit van de bestaande situatie, en van een geleidelijke verandering van de maatschappij. Deze zachte heelmeesters maken stinkende wonden.

Toch hebben verschillende partijen de moeite genomen zich uit te spreken voor een "ander" Nederland. De PvdA liet ons door Van der Louw en Den Uyl bezweren "het kan ook anders". D'66 voerde de schitterende leus; "Eerlijk delen in een schoon land." De PPR legde de nadruk op zijn radikaliteit. De PSP en de CPN hebben ook hun duit in het zakje gedaan. Voor de volgende verkiezingen zullen de reclameburo's ongetwijfeld nog fraaiere slagzinnen bedenken.

Eén ding hebben de sprekers uit deze hoek gemeen: Ze weten min of meer nauwkeurig wat er in Nederland allemaal verrot is. Sommigen van hen aarzelen zelfs niet om beschuldigend de vinger uit te steken naar het kapitalisme. Ze spreken zich

uit voor een niet-kapitalistische maatschappij. Maar ze zijn bang om de massa's openlijk op te roepen voor de daadwerkelijke strijd tegen de kapitalisten en hun mammoet ondernemingen, hun banken, hun beleggingsmaatschappijen. Ze zijn bang dat de strijd van de massa's hun eigen dubbelhartigheid zal blootleggen. Ze zijn veel banger voor de gerechtvaardigde verlangens van de massa van de Nederlandse bevolking, dan voor de politiek van de kapitalisten, die ons land naar de afgrond voert.

DE ZOGENAAMDE PROGRESSIEVEN

Als we de afgelopen verkiezingen bezien als een graadmeter voor het bewustzijn van het Nederlandse volk, komen we tot een positieve slotsom. De winst van de progressieve partijen en het verlies van de de regeringspartijen, is een duidelijke aanwijzing voor de wil tot verandering die onder de mensen leeft.

De PvdA. De partij van Den Uyl heeft 4 zetels gewonnen en is nu bijna terug op het peil van de ouwe Drees. Deze winst was echter minder dan verwacht. De oorzaak moet gezocht worden in het halfslachtige optreden van Den Uyl. Enkele voorbeelden.

Het PvdA-kongres werd beheerst door een anti-militaristische tendens. Toch stemde Den Uyl met zijn hele fractie (uitgezonderd Schaeffer) voor de oorlogsbegroting van 5,2 miljard gulden.

Den Uyl weigerde de handschoen op te nemen die hem werd toegeworpen door Wiegel en duidelijk stelling te nemen voor de belangen van de werkende bevolking. Tenslotte vertelde hij twee dagen voor de verkiezingen in een t.v.-discussie met Biesheuvel dat de vakbonden voor een "progressieve" regering méér zouden willen matigen (op de arbeiderslonen) dan voor een nieuw kabinet Biesheuvel!

De PPR. De vroegere christen-radikalen noemen zich nu gewoon radikaal. Waarschijnlijk danken ze alleen hieraan al hun spektakulaire vooruitgang van 2 tot 7 zetels. Op vele punten spreekt het frisse en "vooruitstrevende" van de PPR wel aan. De PPR is ook zo eerlijk niet voor te wenden dat ze een revolutionaire partij is. Het aardigste van de PPR-winst is eigenlijk dat het een slag is in het gezicht van Den Uyl. Deze

immers liet zich aan de radicalen nimmer veel gelegen liggen en trok zijn partij voortdurend naar rechts om D'66 te kunnen blijven koesteren. In één klap werd de PPR groter dan D'66, ongetwijfeld een versterking van de linkse vleugel in de PvdA.

Demokraten 66. Het zetelaantal werd bijna gehalveerd van 11 tot 6. Zo vergaat het een partij die oproept tot vernieuwing, maar zelf geen stap verder komt dan het gekonkel en gesjacher dat we al tientallen jaren kennen. Deze nederlaag is een afstraffing voor de holle kreten van Van Mierlo.

Interessanter dan de stilstand van de PSP is de ontwikkeling van de CPN.

De CPN. Het meest opvallend is dat de zogenaamde kommunisten verloren in de streken waar ze tot nu toe het sterkst op de voorgrond traden, in de stad Groningen, in Oost-Groningen en in Drenthe viel de CPN ongeveer 2% terug. Daar kennen de mensen nu de praktijk van de CPN uit gemeenteraden, gemeentebesturen en aktiekomitees. Het is duidelijk, dat de voortdurende aanpassing van de CPN aan de sociaal-demokratie, de mensen de ogen opent, zodra het aankomt op meer dan woorden.

Aan de geringe winst van deze partij in Amsterdam en de Zaanstreek kan niet meer betekenis worden toegekend, dan aan de winst van de PvdA.

In de meeste andere streken van ons land boekte de CPN vooruitgang, hetgeen haar aan een extra zetel in het parlement heeft geholpen (van 6 naar 7). Daar kan deze partij maar matig blij mee zijn. De stemmen die ze heeft getrokken, komen van mensen die, uit verlangen naar een totale omwenteling, hun hokje hebben gekleurd bij de 'kommunisten'. Aan dit verlangen kan de CPN in de praktijk geen gestalte geven.

De totale aftakeling van deze partij werd nog eens bevestigd in de Waarheid van 11 december. Daarin stond dat Nederland een neutrale positie moest innemen binnen de NAVO, een positie die zou kunnen leiden tot uitreden. Dit volgt dan op een verkiezingsprogram waarin geen totale afschaffing van de oorlogsuitgaven werd geeist, maar het afzien van verdere verhoging.

DE KVP VERPLETTERD

De KVP. Het verlies van de KVP was het beste nieuws van deze verkiezingen. In 6 jaar werd deze partij gehalveerd (van 50 naar 27 zetels). Vooral het zuiden gaf schokkende veranderingen te zien. In steden als Breda, Den Bosch, Tilburg en Hoensbroek verloor deze partij van dubbele bodems bijna een derde van zijn aanhang. Wat enkele jaren geleden nog onvoorstelbaar leek, is nu een feit: de absolute heerschappij van de KVP over het zuiden is gebroken. In steden als Nijmegen en Hoensbroek is deze partij als grootste politieke organisatie gepasseerd door de PvdA, in een reeks van zuidelijke steden staat dit te gebeuren. Het zuiden ontwaakt en is de macht van de kerk aan het breken. Nu de macht van het kapitaal nog!

De ene zetel winst van Biesheuvels ARP, valt weg tegen het verlies van 4 zetels door de CHU. Ook het verlies (van 8 naar 5) van

PPR wint: Bas op de schouders!

DS'70 geeft reden tot voldoening. Deze partij gebruikt het begrip "socialisme" meer zoals de nationaal-socialisten dat deden, dan zoals echte socialisten dat doen. Dat is niet zo verbazingwekkend met een partij waarvan de wieg in Eindhoven stond, de zetel van het agressieve Philips-grootkapitaal (waarvan via de Brauw ook Shell zijn steentje heeft bijgedragen).

HET WIEGEL-EFFEKT

De grootste kluit hebben we bewaard voor het laatst. Dat is de opvallende winst van de VVD die van 16 naar 22 zetels klom. Meer dan een miljoen kiezers gaven hun stem aan de jonheer Wiegel. Deze radde spreker maakte het behoud van het onvervalste kapitalisme zonder veel omhaal tot inzet van de verkiezingen. Mede doordat een duidelijk antwoord van de zogenaamde progressieven is uitgebleven, heeft dat kennelijk veel mensen aangesproken.

In de eerste plaats een grote groep nieuwe kiezers, jongeren dus. Een deel van de jeugd is kennelijk niet zo progressief als ze ons wil doen geloven. Het "alternatieve" beperkt zich blijkbaar tot het privéleven (kleding, muziek, stoff) en strekt zich niet uit tot de maatschappij.

Haya bekijkt Hans (vvd): half verliefd, half jaloers.

De VVD heeft voor hen trouwens de val wagenwijd open staan. Wiegel predikt de "vrijheid" en daar is iedereen natuurlijk verschrikkelijk voor. Dat deze vrijheid voornamelijk betrekking heeft op de vrijheid van uitbuiting en onderdrukking voor de kapitalisten en de vrijheid zich te laten onderdrukken en uitbuiten voor de massa, moet kennelijk nog tot deze jonge mensen doordringen.

Maar dan blijven er nog talloze volwassenaars over, die hun hoop op Wiegel hebben gevestigd. Niet allen ondernemers, maar ook kiezers uit heel andere lagen van de bevolking. Wiegel is er in geslaagd dezen een rad voor ogen te draaien. Wat dat betreft heeft hij het goed gespeeld. Als hij onomwonden had gezegd dat hij de grote massa het vel over de oren wil stropen, was het natuurlijk zo bekeken geweest. Wiegel ziet kennelijk kans de mensen het vel over de oren te halen en sommigen te doen geloven dat het voor hun eigen bestwil is.

WIEGEL EN DE WERKELIJKHEID

Miljarden voor de defensie? Volgens Wiegel noodzakelijk om ons aller vrijheid te verdedigen. In werkelijkheid noodzakelijk om de zware industrie op de been te houden en de kapitalisten aan superwinsten te helpen.

Rem op de sociale voorzieningen? Volgens Wiegel om het "schandelijke misbruik" hiervan uit de wereld te helpen. In werkelijkheid om de arbeiders, onder druk van de werkloosheid, nog strakker in de dwangbuis van het kapitaal te binden.

HET VOLK WIL VERANDERING

Voortdurende inflatie? Volgens Wiegel door de belachelijke looneisen van de arbeiders. In werkelijkheid door de prijsopdrivingen van de grote koncerns, terwille van hun winsten.

Andere verslechtingen? Volgens Wiegel noodzakelijk om de maatschappij weer gezond te maken en de werkgelegenheid plus welvaart te redden. In werkelijkheid om de brandkasten van de kapitaalbezitters te spekken en de maatschappij verder in het moeras van de kapitalistische chaos-ekonomie te lokken.

De rijken steeds rijker? Volgens Wiegel nogal wiesde, want zij vormen immers de "ruggegraat" van de samenleving. Alleen dankzij hun draait de maatschappij "zo goed". In werkelijkheid berust de rijkdom van de kapitaalbezitters op de uitbuiting van allen die loonarbeid verrichten. In werke-

neer deze partij in de regering zou worden opgenomen.

Maar voorlopig is een kabinet Den Uyl niet erg waarschijnlijk. Waarschijnlijk verloopt de formatie zo dat de bal eerst naar Den Uyl wordt toegespeeld. Daarna ontstaat er een periode van eindeloos geschipper en gehannes. Die dient om het volk angst aan te jagen met de gedachte dat er helemaal geen regering meer mogelijk is. Ondertussen leidt dit tot de ontdekking dat we eigenlijk helemaal geen regering nodig hebben, gezien het feit dat de verslechtingen zo ook wel door gaan. Maar goed, het is de bedoeling dat de christelijke partijen en de VVD dan als reddende engel op het toneel verschijnen. Een nieuwe rechtse regering dus, en dan uiterst rechts.

Het is onwaarschijnlijk dat een nieuwe regering (welke dan ook) het de volle vier jaar zal uitzingen. De maatschappelijke tegenstellingen zijn zich in Nederland zodanig aan het toespitsen dat ons land nauwelijks nog te regeren is. De steeds grotere versplintering over kleine partijtjes (10 partijen zijn minder dan 10 zetels rijk) is daarvan ook een teken aan de wand.

Ter gelegenheid van de laatste verkiezingen is een nieuw modewoord ingevoerd: POLARISATIE. Dit betekent dat twee polen steeds scherper tegenover elkaar komen te staan. Sommige partijen is verweten dat ze polariseren. In werkelijkheid zijn het niet de partijen die polariseren, maar is het de kapitalistische maatschappij zelf die de tegenstellingen verscherpt. De opstelling van de politieke partijen is daarvan slechts een slap aftreksel.

Het begrip "polarisatie" moest worden uitgevonden om te voorkomen dat de partijen het geladen woord "klassestrijd" in de mond moesten nemen. In feite is het de klassestrijd, die zogenaamd vergeven en vergeten, die door het vernisje van het "welvaarts"-kapitalisme breekt.

Overigens kan men geen beschouwing van deze verkiezingen geven zonder een ernstige waarschuwing. De versplintering in de Nederlandse politiek, de groeiende strijdwil van de massa's en de politieke zwakte van de regeringen, leidt tot een steeds luidere roep om een "sterke man". De kapitalisten zijn daarvoor de sfeer aan het rijp maken. Een duidelijke aanwijzing is dat de partijen nog op de avond van de verkiezingen begonnen te spreken over de herziening van het kiesstelsel en dergelijke middelen om het aanzien van de parlementaire democratie weer op te vijzelen, ondertussen de diktaatuur van het kapitaal verscherpend.

Tegen dergelijke ontwikkelingen moet men zich met hand en tand verzetten.

LEVE HET SOCIALISME

Ruim 50 jaar geleden veroverde de Nederlandse arbeidersklasse het algemeen kiesrecht. Dat was een overwinning. Maar doordat de oude arbeiderspartijen steeds weer binnen het raam van het kapitalisme zijn gaan opereren, om tijdelijke hervormingen en verbeteringen te bereiken, heeft het algemeen kiesrecht niet gebracht wat er van verwacht werd.

Dat komt omdat de werkelijke macht niet bij het parlement berust. Het zijn de kapitalisten die de macht zijn blijven uitoefenen over de economie, over het leefmilieu, over alle sectoren van het maatschappelijke leven.

We moeten verder dan de parlementaire democratie. We moeten de strijd voor de democratie voortzetten, door de ondemokratische macht van het kapitaal af te breken. Dat vereist meer dan het deelnemen aan verkiezingen. Dat vereist een grote inzet en harde arbeid in bedrijven en buurten om de strijdvaardige macht van het volk tegenover de kapitalistenklasse te versterken.

Dat is de weg die wordt gewezen door onze partij, de Socialistische Partij.

WEG MET DE KRISIS, LEVE HET SOCIALISME!

In 1960 was Nederland een half miljoen auto's rijk. Nu, 13 jaar later, rijden in dit land tussen 2,5 en 3 miljoen auto's. Als het op deze voet doorgaat, is het nationale wagenpark tegen het jaar 2000 uitgebreid tot 8 miljoen.

Of we daar verlangend naar uit moeten zien, is een andere kwestie!

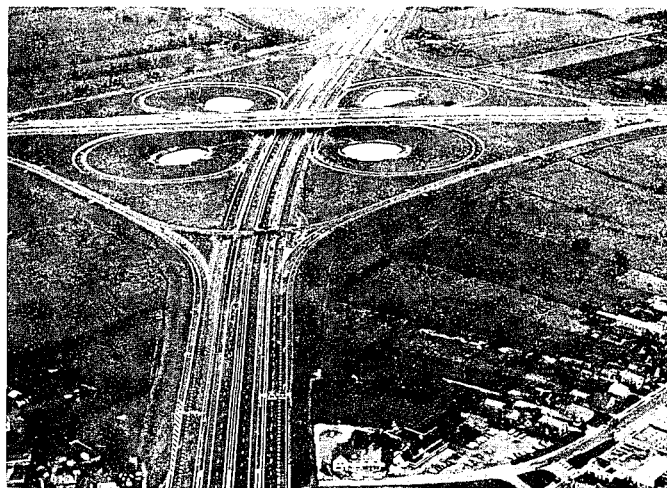
Deze "rijkdom" zal de steden verstikken

en de laatste stukjes natuur verslinden. Voor 8 miljoen auto's moet van de totale oppervlakte van ons land ongeveer 1/8 deel geasfalteerd zijn. En dan nog zullen de files niet tot het verleden behoren. De mensen die deze tijd mogen beleven, lopen een zeer grote kans in het verkeer verminkt of gedood te worden.

Een sombere toekomst. Velen vestigen dan

ook hun hoop op het openbaar vervoer. Maar in plaats van dit aantrekkelijker te maken, is de overheid hard bezig het openbaar vervoer af te takelen. Wat zit er allemaal achter? Welke kapitalistische belangen spelen hier een rol? Wat moet er gebeuren om dit troosteloze toekomstbeeld te veranderen? Daarover handelt dit artikel in de TRIBUNE.

KAPITALISME - VOL GAS NAAR DE AFGROND

Het land wordt geasfalteerd (het klaverblad Hoevelaken)

AUTO VOOR DE RIJKEN

Op zichzelf is een auto best een makkelijk ding. Als je er een voor de deur hebt staan, hoef je maar in te stappen en je rijdt rechtstreeks naar je werk, je familie of je vakantiebestemming. Maar aangezien nu reeds ongeveer de helft van de Nederlandse gezinnen zo'n voertuig voor de deur heeft staan, wordt het plezier voor velen vergald door opstoppingen en ongelukken.

Gedurende tientallen jaren is de auto voorbehouden geweest aan de rijken en een handjevol knutselaars. In de VS was het Henri Ford die ontdekte dat hij nog veel meer kon verdienen, door de auto binnen het bereik van zijn arbeiders te brengen.

Sinds kort kunnen we zeggen dat de auto ook in Nederland een soort gemeengoed is geworden, hoewel er nog miljoenen zijn die in deze maatschappij nooit een auto zullen kunnen bekostigen.

De regering Biesheuvel schijnt de weg terug te willen inslaan. Onder dit bewind is de wegenbelasting herhaaldelijk drasties verhoogd. De nieuwprijs van auto's is met fabelachtige snelheid gestegen. De verzekeringspremies zijn voortdurend omhoog gegaan. Er wordt gepraat over een parkeerbelasting van ongeveer f 250, voor hen

die geen garage hebben.

Tegelijkertijd zijn de tarieven van het openbaar vervoer (NS, busdiensten) tot het onbetaalbare opgeschroefd, terwijl de dienstverlening werd verminderd.

Het schijnt dat Biesheuvel zich in het hoofd heeft gezet niet alleen het oude voorrecht van de rijkelui te herstellen, maar het reizen van de gewone man helemaal onmogelijk te maken. Terecht is hier tegen fel verzet gerezen. Velen reageerden: Ze gunnen de arbeider helemaal geen auto! Veel pleidooien voor het openbaar vervoer komen in feite ook daarop neer. Toch is het duidelijk dat de maatschappij niet op de ingeslagen weg kan verdergaan. Het is een doodlopende weg, in de meest letterlijke zin van het woord.

HET MONSTER

Maatschappelijk gezien is de auto een monster. Laten we de schadelijke gevolgen van het particuliere autobezit eens op een rijtje zetten:

1 HET MILIEU. De auto is een belangrijke milieuvuiler. Het is gezonder om per dag een pakje sigaretten te roken, dan om twee uur bij de Maastunnel in Rotterdam te gaan staan en de uitlaatgassen

in te ademen. Het is een bekend verschijnsel dat bijvoorbeeld steeds meer honden sterven aan longkanker, vanwege de autogassen die ze in de snuit geblazen krijgen.

Aan weerszijden van een autoweg is een strook van 100 tot 150 meter waar het gras en andere gewassen totaal vergiftigd zijn, door het lood dat uit de uitlaatgassen neerslaat. In deze strook sterven bomen en struiken ook door het olie-afval (2,5 ton olie per jaar per kilometer snelweg). En anders vinden ze de dood wel in het zout dat 's winters bij tonnen gestrooid wordt om de wegen begaanbaar te houden.

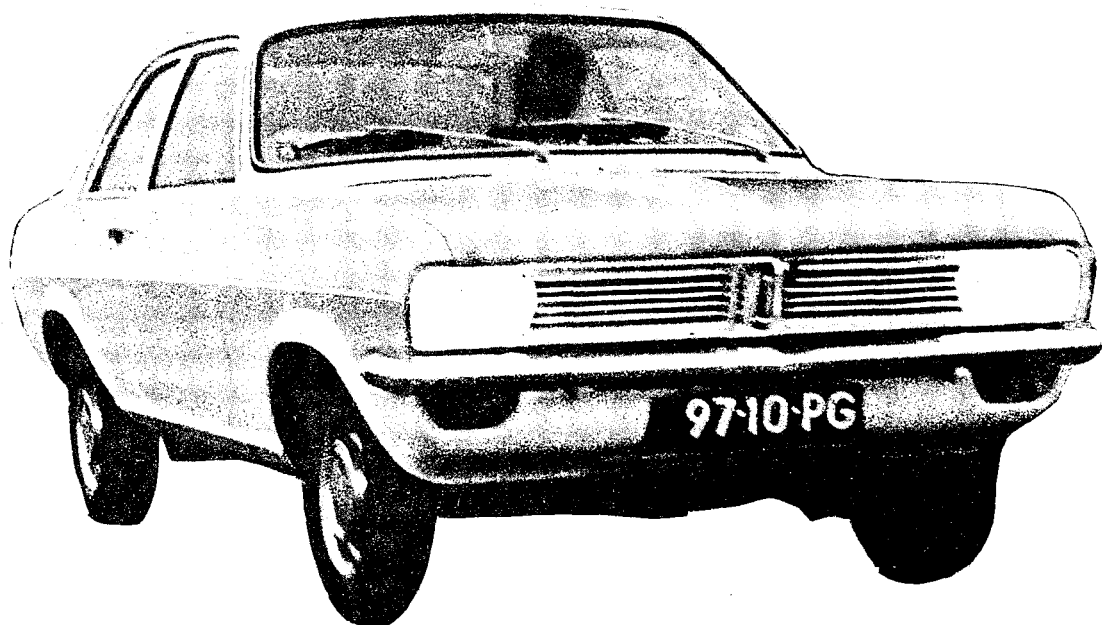
Bovendien betekenen al die auto's een geweldige verspilling aan grondstoffen. Voor treinen en bussen zouden lang niet zulke hoeveelheden ijzer en olie nodig zijn.

Nederland telt tenslotte meer dan 500.000 autowrakken, die verrotten en verroesten op grote opslagplaatsen. De auto-kerkhoven zijn een grote bron van vergiftiging van bodem en grondwater.

2 DE KOSTEN. De milieuvuiling door de auto zal geld gaan kosten. Maar er zijn ook andere kosten, waarvan de omvang nauwelijks voorstelbaar is. De totale schade bij ongelukken werd alleen over het jaar 1972 geschat op 2.000.000.000 gulden. In hetzelfde jaar werd 1.358 miljoen gulden besteed aan aanleg en onderhoud van wegen. Deze wegen slokken grote stukken natuurschoon op en versnipperen het landschap. De werkzaamheden van het politie-apparaat voor het verkeer kosten ongeveer 700 miljoen. Daarbij komt nog een omvangrijk justitie-apparaat om verkeersovertradingen te bestraffen. Voor verkeersslachtoffers moeten ziekenhuizen en revalidatiecentra met vele miljoenen guldens worden ingericht. Talloze arbeidsuren gaan verloren door de uitschakeling van verkeersslachtoffers. Een volledige begijfering van wat het particuliere autobezit aan de maatschappij kost, is niet te maken.

3 HET LEED. In 1970 stierven 3.181 mensen in het verkeer. Er vielen ongeveer 70.000 gewonden. Hoewel velen zich ermee verzoend schijnen te hebben, is het menselijke leed, dat hierdoor veroorzaakt wordt, niet in cijfers uit te drukken.

Maar ook op andere manieren is de auto schadelijk voor de gezondheid. De vergiftiging van de lucht hebben we al genoemd. Vergeet ook de spanningen niet van het moderne verkeer, het verlies aan leefbaarheid in de stad en op het platteland, de sloop van duizenden woningen voor de aanleg van 2 tot

DE KEUS TUSSEN AUTO EN OPENBAAR VERVOER

8-baans wegen enz., enz.

Ter vergelijking: Bij spoorwegongelukken kwamen in 1970 in ons land 85 mensen om het leven en werden 103 gewond (de ongevallen op overwegen meegerekend). Met de trein kan men ontspannen reizen, behalve in de spitsuren, maar dat zou makkelijk te verhelpen zijn.

DE AUTO-INDUSTRIE

Dat zijn de cijfers van dit moment. De cijfers die horen bij 2,5 miljoen auto's. Niemand durft te voorspellen hoe deze getallen uitvallen, als er drie maal zo veel auto's zijn.

Als we een file van 10 km. walmende auto's zien, en bedenken dat al deze mensen comfortabel in twee of drie (schone) treinen zouden kunnen, begrijpt iedereen dat we in een waanzinnige situatie verzeild zijn geraakt.

Het algemeen belang is bij deze ontwikkeling dan ook niet gebaat geweest. Alleen de grote concerns, van auto- en benzine-producten plus de aanverwante bedrijven, zijn bij de explosie van het autobezit welgevaren! Aangezien dit juist de machtigste concerns van het westelijk halfrond zijn, is het duidelijk hoe groot de druk op regeringen en parlementen is, om het particuliere autobezit niet werkelijk te hinderen! De pressiegroepen van de auto- en oliekoncerns zijn buitengewoon machtig.

De hele wanhopige situatie op het gebied van het wegverkeer, is een bewijs te meer voor de schadelijkheid van het kapitalisme. Wiegel en konsorten mogen dan beweren dat de hele maatschappij er profijt van heeft als de grote concerns welvarend zijn, maar zijn stellingen zijn lijnrecht in strijd met de waarheid.

Bij de hele ontwikkeling van het autobezit heeft de winsthonger van de grote concerns centraal gestaan. Zonneklaar blijkt dat deze winsthonger de maatschappij naar de ondergang voert. Het probleem van het openbaar vervoer kan niet worden opgelost, zolang de maatschappij wordt bestuurd volgens de belangen van de grote concerns. In een samenleving waarin het echte algemeen belang (dat wil zeggen het belang van de massa van de bevolking) centraal had gestaan, was het nooit zo ver gekomen. Het is ronduit huiveringwekkend om de oplossing van dit probleem over te laten aan die krachten die ons nou juist in het slop hebben geholpen. Alleen een socialisties Nederland, dat wil zeggen een Nederland waar de macht bij het volk berust, kan dit probleem te lijf gaan en oplossen.

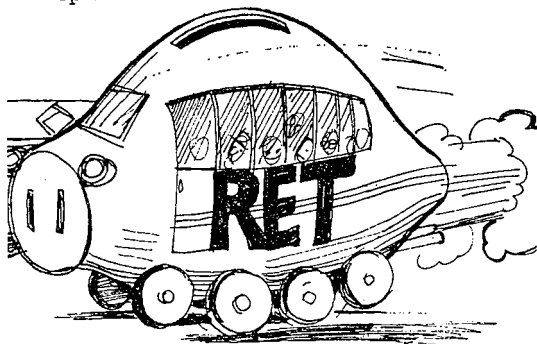
OPENBAAR VERVOER

In de kranten verschijnen van tijd tot tijd de meest fantastiese lapmiddelen voor het verkeersprobleem. Natuurlijk zijn er ook binnen het systeem verbeteringen mogelijk. Steeds weer doemen verhalen op over de schone motor. De concerns hebben al verschillende patenten hiervan opgekocht om te voorkomen dat ze worden toegepast.

Een andere toekomstdroom is de veilige elektroniese geleiding van particuliere auto's. Dit is de waanzin ten top: Feitelijk openbaar vervoer, maar toch iedereen in zijn eigen auto.

Afdoende kan alleen een grote uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer zijn. Ook het openbaar vervoer levert milieuproblemen op. Bijvoorbeeld wordt voor spoorwegen een grote vergroting van de elektriciteitsproductie (met de nodige vervuulende centrales) noodzakelijk, maar dat valt in het niet vergeleken bij de auto-uitlaatgassen en het transport van olie over de oceanen en over land (denk aan de brekende pijpleidingen). Ook het openbaar vervoer kost geld en grondstoffen (ijzer bijv.), maar dat is niet te vergelijken met de kosten van onbepaald autobezit.

openbaar vervoer rotterdam

Daarom is de stelselmatige verwaarlozing van het openbaar vervoer, door alle opeenvolgende regeringen, een groot gevaar voor de samenleving. In 1973 zullen de tarieven van de spoorwegen opnieuw verhoogd worden. Vrijwel alle besturen van grote gemeenten hebben dit jaar al nieuwe tariefsverhogingen voor de buslijnen aangekondigd (in Rotterdam bijvoorbeeld met 10 tot 25 %).

Daarbij komt dat de dienstverlening van het openbaar vervoer voortdurend afneemt. Buslijnen worden opgeheven, de frekwenties (d. w. z. hoe vaak er bussen rijden) steeds kleiner. Tientallen nieuwe stadswijken worden reeds zó gebouwd, dat het openbaar vervoer er in feite geen schijn van kans heeft.

Vrijwel het hele net van spoorlijnen dat Nederland rijk is, stamt nog van voor de oorlog.

Door deze combinatie van verslechtingen is het openbaar vervoer geen redelijke concurrent voor de particuliere auto. Een rit in een auto met slechts één persoon is nauwelijks duurder dan een treinreis, terwijl die persoon een zee van tijd uitspaart.

Niet alleen de autobezitters worden door deze ontwikkeling gedupeerd, maar ook de grote groep van niet-autobezitters. Deze groep is helemaal met huid en haar aan de nukken van het openbaar vervoer, zoals het nu is, overgeleverd.

De maatregelen die tot nu toe zijn genomen om het autobezit te bestrijden, berusten dan ook op bedrog. Miljoenen zijn toch op een auto aangewezen. Onder het "mom" van de strijd voor het milieu, komen de maatregelen van Drees en Biesheuvel er simpel op neer dat er meer geld uit de zak van de mensen geklopt wordt. Dat geld komt niet ten goede aan een verbetering van het openbaar vervoer, maar wordt bijvoorbeeld besteed aan E-wegen, die miljoenen extra kosten omdat ze ook bruikbaar moeten zijn voor NAVO-tanktransporten!

Iedereen in Nederland heeft er recht op dat hij zich gemakkelijk en goedkoop kan verplaatsen, voor zijn werk en voor zijn plezier. Natuurlijk moet het geld voor "gratis" openbaar vervoer ergens vandaan komen. Je zou zeggen dat een totale belastingopbrengst van meer dan f 35.000.000.000 (die de regering jaarlijks vangt) daarvoor voldoende is. Pas dan kan de particuliere auto verdwijnen, zonder de (geringe) welvaart van de grote massa aan te tasten.

Om dit te verwerkelijken moet Nederland een land worden waarin de belangen van de bevolking de leidraad vormen voor de politiek. Een socialisties land kan snel en doeltreffend werken aan een betere toekomst dan die in het begin van dit artikel geschetst werd. De milieuvergiftiging bewijst: Het kapitalisme verstikt ons land.

Alleen het socialisme biedt een toekomst. ●

Ongelukken: meer dan 3000 doden, meer dan 2 miljard schade p. j.

TERREUR VAN SAIGON TEGEN GEVANGENEN

RIJST VERMENGD MET STUKJES PLASTIC

Terwijl de geruchten over vrede in Vietnam aanhielden, begon de regering in Zuid-Vietnam met de executie van honderden politieke gevangenen. Vanwege de "heilige kruistocht tegen het kommunisme" en vanwege de "overweldigende aanhang" van de diktators van Saigon, werden in de loop der jaren talloze politieke gevangenen achter het prikkeldraad opgesloten.

Het preciese aantal is niet bekend, maar het zijn er honderdduizenden en zij werden zonder enige vorm van proces gevangen gezet. Zo handelt de trouwe bondgenoot, waarmee de Verenigde Staten zulke vriendschappelijke betrekkingen onderhouden.

Een jonge advocaat wist zijn verklaring uit de gevangenis van Chi Hoa te smokkelen. In de zomer van 1966 werd hij gevangen gezet, tijdens een bloedige razzia van de Amerikanen in zijn geboortedorp in het Vietnamese bergland.

Deze vrijheid hebben Amerikaanse krijgsgevangenen in Noord-Vietnam.

De huurlingen van Saigon plaatsten de hoofden van drie gedode verzetsstrijders op palen in het dorp. Een kapitein van dit huurlingenleger onderscheidde zich door het eten van de lever van vermoorde gevangenen. Dikwijls toonde hij de afgesneden oren van Vietcongs, waarvoor hij een beloning ontving.

Deze advocaat werd gearresteerd omdat hij deel uitmaakte van de redactie van een studentenblad, dat het waagde op te komen tegen de sociale misstanden in Zuid-Vietnam en tegen de Amerikaanse overheersing van dat land.

Een andere brief, die uit de gevangenis gesmokkeld werd, was afkomstig van een 18-jarige scholier, een briljante en ijverige leerling, van behoorlijke goede familie.

Aanvankelijk had hij geen enkel bezwaar tegen de gang van zaken in Zuid-Vietnam. Hij begon echter mee te doen aan acties voor beter onderwijs en steunde de loonstrijd van de arbeiders van een grote Amerikaanse onderneming. Hij werd gearresteerd op verdenking van "kommunistische sympathie".

BEESTACHTIGE TERREUR

Uit beide verklaringen blijkt, dat de gevangenis Chi Hoa ruim 10.000 mensen herbergt onder een beestachtige terreur. Hier zitten zowel misdadigers als politieke gevangenen. Van de laatste groep is er nog nooit iemand vrijgelaten.

De terreur in het kamp is doeltreffend georganiseerd. Deze organisatie vertoont een treffende overeenkomst met die van de concentratiekampen van de SS in Duitsland. Uit de gevangenen zelf worden cipiers en toezichthouders gerekruteerd. Moordenaars, verkrachters en andere beruchte misdadigers, worden aangewezen als "ordediens" voor het onderdrukken van de politieke gevangenen.

Om bij hun meerderen in het gevlucht te komen, aarzelen deze beroepskriminelen niet om de politieke gevangenen wreed te terroriseren. Iedere poging van de gevangenen om verbetering in hun lot af te dwingen, moet door deze ordediens verijdeld worden.

De enige ontspanning, die de gevangenen krijgen, is een kerkdienst. Ze worden gedwongen daaraan deel te nemen, op straffe van mishandeling.

Eén van de gevangenen, die het waagde om een mis voortijdig te verlaten, werd met stokken afge-

ranseld en opgesloten in het strengste gedeelte van het kamp. De priester die deze marteling liet uitvoeren, wordt door de gevangenen de "priester van de duivel" genoemd. Zoals deze gevangenen in de volksmond de "hel op aarde" heten.

De martelingen in de gevangenen zijn overal berucht. In Chi Hoa stierf een zeventienjarige jongen. Tijdens een verhoor werden hem elektrische schokken toegebracht op zijn geslachtsdelen. Vier dagen lang kon hij niet plassen.

Een jong meisje werd gedwongen kalkwater te drinken, waarna zij door de bewakers op de borst en de buik werd getrapt. Zij leed aan hevige bloedingen. Twee oudere vrouwen waren aan elkaar vastgeketend en ook met stroom mishandeld. Eén van hen werd zo

hard geslagen dat haar hele gezicht opzwoel en verschillende ribben gebroken werden.

Dit alles is mogelijk, dankzij de steun van de Amerikaanse regering aan het regiem van Saigon. Dit regiem toont zijn ware gezicht ook in de concentratiekampen, waarin miljoenen mensen achter het prikkeldraad werden gedreven om contact tussen hen en de vrijheidsstrijders onmogelijk te maken. Zij werden zo van hun bestaan beroofd.

Bij Da Nang bevindt zich een dergelijk dorp, waarin 250.000 mensen worden "beschermd tegen het kommunisme". Regelmatig worden hun voedselvoorraden geplunderd door het leger van Saigon. Het regiem van Thieu laat van tijd tot tijd ook vergiftigde rijst uitdelen om de bevolking uit te dunnen.

Onvoorstelbaar wreed is de vermenging van rijst met plastic "rijst" korrels. Om de voedselkosten te drukken, bestaat soms 25 % van een hoeveelheid rijst uit deze stukjes plastic. Deze korrels doorboren het spijsverteringskanaal en de darmen van de ongelukkigen die er van eten. Diefstal, vermeerderd met moord.

In dit kamp kregen de mensen tussen 9 september en 23 oktober slechts 3 kilo rijst per persoon. Verder niets, geen zout, geen groente, geen vlees. Het is de bewoners van deze "dorpen" streng verboden buiten het kamp naar voedsel te zoeken of er voor te werken.

Dat is het ware gezicht van de regering van Zuid-Vietnam die in stand gehouden wordt door zijn Amerikaanse meesters. Wat hebben de gevangenen misdaan? Zij hebben pamfletten uitgedeeld, aan een staking deelgenomen, voor de vrijheid van hun land geschreven, opgekomen voor de onderdrukte massa's van Vietnam.

VS-PILOTEN

Vergelijk dat eens met de situatie in de Democratische Republiek Vietnam (het kommunistische noorden). Hier zitten Amerikaanse piloten gevangen. Deze piloten hebben steden, dorpen, dijken, fabrieken en havens gebombardeerd van een land, waaraan nooit de oorlog is verklaard. De bommen die zij wierpen, hebben duizenden slachtoffers gemaakt onder boeren en arbeiders. Dat zijn misdaden.

Maar deze vliegers krijgen een menselijke behandeling. Hen wordt getoond wat ze hebben aangericht, met hen wordt gesproken over de belangen die de drijfveer van deze oorlog vormen. Ze hebben geen onbeperkte bewegingsvrijheid, dat is waar, maar ze wonen in ruime en hygienische barakken. Ze kunnen de tijd verdrijven met sport, schaken, brieven schrijven naar hun verwanten. Met Kerstmis konden ze hun eigen kerstbomen laten komen en versieren.

Dat is één van de verschillen tussen Noord- en Zuid-Vietnam. Ook uit de behandeling van de gevangenen blijkt het verschil tussen de rechtvaardige vrijheidsstrijd van het hele Vietnamese volk en de misdadige agressie van de VS met behulp van een aantal handlangers.

KOMITEE VAN MENS TOT MENS
GROOTSE VIETNAM - AKTIE

DOE WAT
HET KAN

Inlichtingen: telefoon 080-229388,
Berg en Dalseweg 361, Nijmegen

FASCISME MOET VOLKSVERZET BREKEN

DOOR ONZE
VERSLAGGEVER
IN BELFAST

DERK SAUER

BELFAST-december

Eind november explodeerden in Dublin, de hoofdstad van de (zuid-) Ierse Republiek twee bommen. Het resultaat was: Vier doden en een gewillig parlement om de anti-IRA wetten te bekrachtigen. Premier Jack Lynch kon tevreden zijn. Zelfs gematigde figuren spraken het vermoeden uit dat "Jack the Rat" niet helemaal ongelukkig kon zijn met de bomaanslagen. Waarschijnlijk zijn ze door het Ierse leger of de Engelse geheime dienst gepleegd.

JACK THE RAT

Met de nieuwe wetten begeeft de Ierse regering zich onverbloemd op de weg naar het fascisme. Het is nu voldoende om iemand te beschuldigen van het lidmaatschap van "een illegale organisatie" om hem achter de tralies te brengen. De bewijslast is omgekeerd. Iemand die beschuldigd wordt, moet zelf maar zien te bewijzen dat hij onschuldig is, anders draait hij de gevangenis in. Terug naar de middeleeuwen, toen sommige vrouwen ook moesten bewijzen dat ze geen heks waren.

Het wetsvoorstel verwekte grote onrust onder de Ierse bevolking. Het is een totale ondermijning van de vrijheid van organisatie, waarvoor ook de Ierse arbeiders jarenlang harde strijd hebben geleverd. Dankzij de bomaanslagen ging het parlement echter zonder noemenswaardig verzet akkoord met de terreurwet.

Deze fascistiese wetgeving komt niet als een donderslag bij heldere hemel. De Ierse regering draagt een uitermate reaktionair stempel. Voorbehoedsmiddelen en echtscheiding zijn verboden. Sommige films worden gehalveerd door de censuur. Onlangs werd een film uit het land gezet omdat hij iets durfde zeggen van het autoritair onderwijssysteem van het land.

De positie van de regering werd steeds benarder. De prijzen en huren gingen in galop omhoog. In de steden is geen werk voor de vele duizenden werkloos geraakte boeren. De werklozen krijgen zes maanden WW per jaar. De andere helft van het jaar zijn ze aangewezen op bedelpartijen.

Het verzet tegen de achteruitgang groeit. In Tribune 9/72 berichtte ik over een huurstaking door 40.000 inwoners van Dublin. Dat zijn inmiddels 55.000 huurweigerers geworden en hun organisatie heeft zich uitgebreid over de rest van het land. Ook de strijd van de boeren leeft op. Steeds vaker hoort men dat stukken land in bezit worden genomen en dat kleine boeren er coöperaties starten.

Nu het volksverzet niet meer gesmoord kan worden in het raam van de parlementaire democratie, moet de regering zijn toevlucht nemen tot krasse maatregelen. Volgens de nieuwe wet kunnen huurweigerers en stakers zo worden opgepakt, wegens "lidmaatschap van een illegale organisatie".

TERRORISME

De activiteiten van de terroristiese vleugel van de IRA (de provisionals) wordt door de regering gebruikt om de massabeweging van het volk te lijf te gaan. Daarbij maakt zij gebruik van het feit dat de bevolking de blinde bommenkampagne van de IRA-provisionals beu is. Steeds meer provisionals worden gearresteerd, omdat ze niet langer door de bevolking beschermd worden.

Daardoor dreigt de Ierse regering zijn doel voorbij te schieten. In 1969 infiltrerden geheime agenten van de Ierse regering in de IRA. Zij voorzagen de provisionals rijkelijk van bommen en wapens, op voorwaarde dat ze de socialistiese vleugel van de IRA (de officials) zouden uitschakelen.

Voor deze vleugel is de aansluiting van Noord-Ierland bij de Republiek niet het hoogste doel. Zij streeft naar eenheid tussen katholieke en protestante arbeiders in het noorden om gezamenlijk tegen de ware vijand van het volk te strijden: tegen de kapitalistenklasse. Ook in de Republiek ijveren de officials voor het socialisme. De ontplooiing van krachtige massa-acties bewijst, dat de provisionals hun greep op de bevolking verliezen en dat in plaats van het sektariese katholieke nationalisme de strijd voor het socialisme komt. Deze ontwikkeling heeft de Ierse regering genoopt om zelf in te grijpen. Gekonfronteerd met de strijd tegen het kapitalisme, aarzelt ze niet gemene zaak te maken met de Engelse regering en hun Noord-Ierse zethazen.

Het Ierse volk heeft echter een rijke traditie in het overwinnen van interneringsmaatregelen. Ook in de jaren dertig en later in de vijftiger jaren werden zulke fascistiese maatregelen toegepast om het volksverzet te breken. Ook toen mislukte deze opzet. Nu moet het werk tegen de regeringsterreur worden afgemaakt met de vestiging van het socialisme in het land. De strijd wordt harder, de vooruitzichten zijn gunstig.

HONGER EN DORST

In dezelfde tijd baarde in Dublin de stafchef van de provisional IRA, Sean Mac Stiofain, opzien. Toen hij eind november door de Ierse politie werd gearresteerd, verklaarde hij meteen niets meer tot zich te zullen nemen tot zijn vrijlating. "Over elf dagen ben ik dood", verklaarde hij dramaties, toen de regering hem vervolgde wegens het lidmaatschap van een illegale organisatie. Na elf dagen gaf hij echter de brui aan zijn honger- en dorststaking.

Hier in het noorden is dat als een dreun aangekomen. Het is duidelijk dat Mac Stiofain zijn half jaar vrijheidsstraf wel zal uitzingen op water en enig vloeibaar voedsel. Een uit Amerika overgevlogen pater bracht hem er toe zijn dorststaking op te geven. Voor de talrijke IRA-leden die in gevangenschap verblijven, was het een klap in het gezicht dat Mac Stiofain het gerechtshof erkende. Hij ontkende de aanklacht, dus zijn lidmaatschap van de IRA. "Ik twijfel niet aan de integriteit van de rechters", verklaarde hij zelfs.

Dit druist in tegen alle principes van de IRA. Het is een goede traditie dat IRA-leden, zodra zijn gearresteerd worden, trots weigeren het gerechtshof te erkennen en fier verklaren dat ze lid van de IRA zijn. Daardoor verklaren ze zich bij voorbaat schuldig en krijgen ze de hoogste straffen, omdat ze afzien van een verdediging.

Het overtreden van deze regel leidt tot royement en disciplinaire straffen. Talloze IRA-strijders hebben in het verleden deze ijzeren discipline opgebracht. Zij zijn een symbool van de onverzettelijkheid van het Ierse volk. Velen zitten onschuldig gevangen of zitten veel te langdurige straffen uit. Onlangs nog werd een 17-jarige jongen veroordeeld tot 6 jaar wegens het besmeuren met pek en veren van een jonge vrouw. Iedereen wist dat hij onschuldig was, maar hij weigerde zich te verdedigen en het gezag van de rechtbank te erkennen.

De leider van de provisionals, Mac Stiofain, heeft die moed kennelijk niet kunnen opbrengen. Wie is trouwens deze Mac Stiofain? 44 Jaar oud, ex-militair van de Engelse luchtmacht, volgens sommigen de enige echte "terrorist" die de IRA heeft voortgebracht, in ieder geval een fel voorstander van de blinde bommenkampagnes.

Na de splitsing van de IRA in 1970 werd hij stafchef van de provisional-vleugel. Toen verklaarde hij: "Ik heb vertrouwen in de overwinning. Daarom zullen onze leden hun lange gevangenisstraffen niet tot het eind toe uitzitten. We geloven dat we elke vorm van verzet moeten gebruiken. De weigering het gerecht te erkennen is er één van."

(vervolg zie pag.14)

SEAN MAC STIOFAIN

CHAOS IN DE WONINGBOUW

Een bloemlezing van krantenartikelen met betrekking tot de woningnood. Dit is de rijke oogst van enkele dagen in het midden van december:

- De baksteenfabrieken hebben weer enkele miljoenen bijeengebracht voor het uitkopen van 7 kollega's. In de afgelopen vier jaar verdwenen zo 32 steenfabrieken. Honderdduizenden bakstenen werden vernietigd, om de prijs op peil te houden. Dit werd bekend gemaakt op de 20-ste baksteendag in Arnhem.

- Een wethouder van Schiedam klaagt dat er in zijn stad 280 nieuwbouwwoningen langdurig leeg staan. In Nijmegen maakt het gemeentebestuur bekend dat er 300 nieuwe huurhuizen leeg staan, omdat ze onbetaalbaar zijn.

- In Amsterdam erkent het gemeentebestuur dat de nieuwbouw geen enkele bijdrage meer levert aan de oplossing van de woningnood in de oudere arbeiderswijken.

- Release Haarlem kraakt drie lege nieuwbouwflats voor kreperegezinzen. Over een soortgelijke aktie van de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW) berichtte de vorige Tribune.

- In Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht besluiten de gemeentebesturen om in 1973 geen medewerking te verlenen aan de schandelijke huurharmonisatie. Als dit wordt doorgevoerd komt het neer op een doeltreffende sabotage. De gemeenteraad van Enschede verzoekt B&W hetzelfde te doen, maar dit kollege legt het verzoek naast zich neer.

- In Rotterdam ontketent het gemeentebestuur een fel konflikt met het Oude Westen, waar kraakakties worden gevoerd tegen de verdere verwaarlozing van de buurt.

- Overall rijzen protesten tegen de verhoging van het BTW-tarief op woningbouw van 14 tot 16 procent. Dit tarief geldt voor luxe-artikelen. De regering schijnt een behoorlijke woning (een woning waarin je behoorlijk kunt leven) als een luxe-artikel te beschouwen.

- Dr. N. Wiarda, hoofddirekteur van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (een grote woningnood-exploitant), dreigt op een kongres in Den Haag, dat de grote beleggers hun kapitaal wel eens uit de woningbouw kunnen terugtrekken, als het rendement op dat kapitaal hen te laag wordt. Voortdurende huurverhogingen zijn noodzakelijk om dit rendement op peil te houden.

- Bij de kantongerechten van Alkmaar, Den Helder en Hoorn zijn meer dan 200 rechtszaken aangespannen in verband met de huurliberalisatie in dit gebied. Huren zijn krankzinnig gestegen.

- In Arnhem wordt een rapport gepubliceerd met als hoogste wijsheid dat een onmiddellijk halt moet worden toegevoerd aan de bouw van nieuwe woningen. Niemand kan deze huizen betalen, dus moet er maar niet meer gebouwd worden. Volgens dit rapport moet men meer gaan knutselen aan het op de been houden van krotten.

- Volgens hetzelfde rapport worden de noodlijsten van woningzoekenden bij de gemeenten steeds langer. De situatie in Arnhem verschilt niet van die in Den Bosch, Nijmegen, Zwolle en Twente, aldus het rapport, dat dit rijtje gerust had kunnen uitbreiden tot bijna geheel Nederland.

WINST EN WONEN

Het volkshuisvestingsbeleid ontardt in een regelrechte chaos. Dat is dan de gezonde kapitalistische maatschappij van Wiegel en zijn vrienden. In Nederland wordt niet gebouwd omdat er toevallig 14 miljoen mensen zijn die een behoorlijk onderdak

moeten hebben. In Nederland wordt gebouwd als de ondernemers en beleggers er heil (dat wil zeggen winst) in zien. De praktijk wijst uit dat die belangen, op z'n zachtst gezegd, nogal uit elkaar lopen.

Alleen goed-georganiseerde massa-aktie kan hierin verandering brengen. Wat dat betreft is het een verademing om melding te kunnen maken van de activiteiten van de Bond van Huurders en Woningzoekenden, een snel groeiende organisatie van 15.000 leden, met afdelingen in meer dan 100 arbeidersbuurten in het hele land.

Het officiële orgaan van deze bond, De Buurtkrant van december, staat bol van de akties, de suksessen en de uitbreidingen. In alle steden bruist de BHW van aktiviteit. De krant maakt melding van akties uit alle windstreken, die verschillen van het kraken van leegstaande nieuwbouw, tot huurweigeringen, initiatieven tegen verwaarlozing en voor goed onderhoud.

De krant schrijft bijvoorbeeld over een massale campagne voor goed onderhoud van enkele oude arbeidersbuurten in Utrecht. Daar werkte een juridische afdeling van de BHW gedurende twee jaar ongeveer 150 ernstige klachtgevallen volgens het boekje af. Brieven aan huiseigenaren, inschakeling van Bouw- en Woningdienst, een beroep op de rechtbank. Maar het recht op de inning van de huur is veel beter geregeld dan het recht op een goed onderhouden woning. Daarom stelde de BHW Utrecht een ultimatum namens 300 buurtbewoners. Als die huizen niet voor december een goede opknappingsbeurt kregen, wordt overgegaan tot een massale huurstaking.

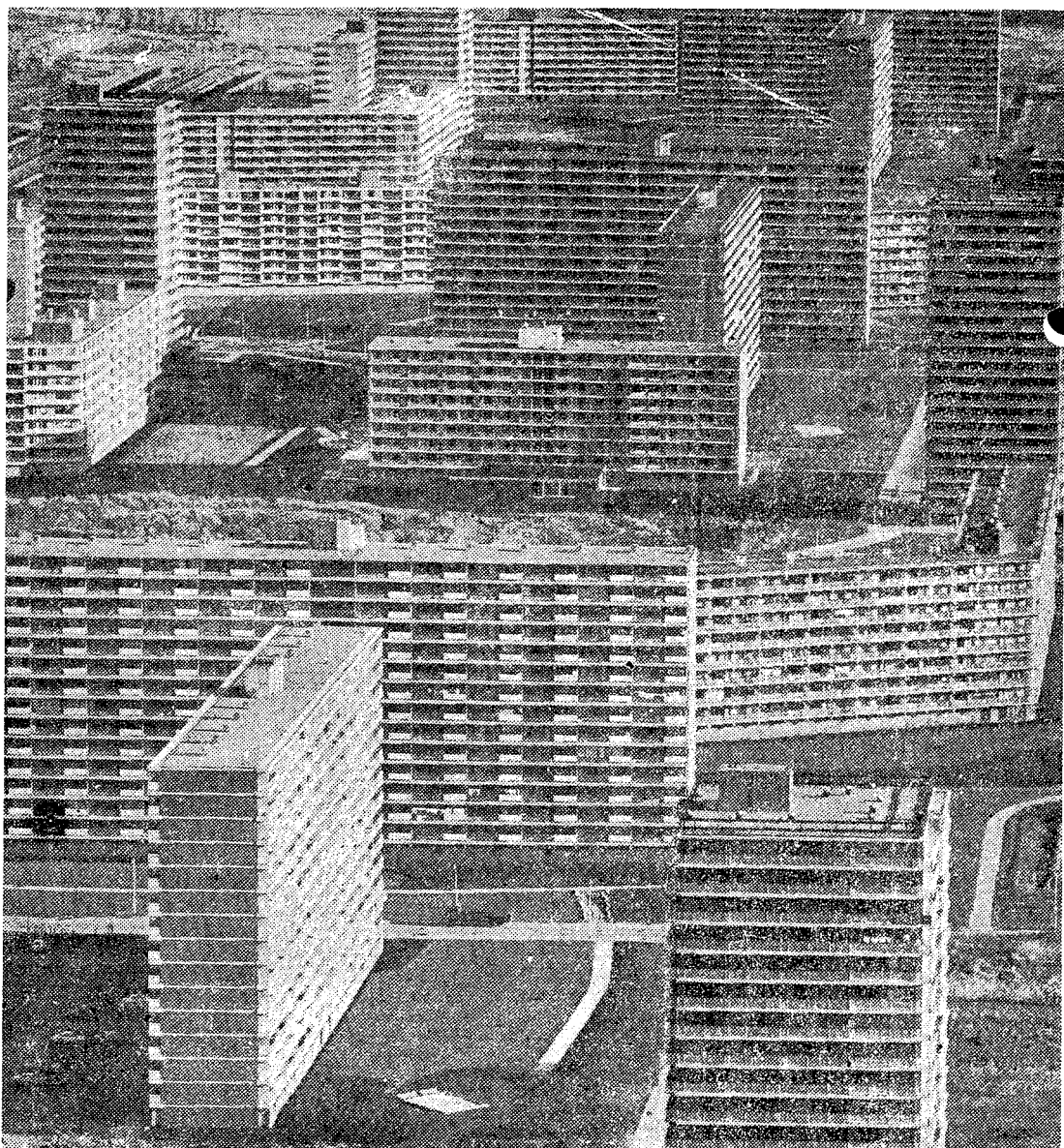
Van eerdere akties kende het gemeentebestuur van Utrecht de BHW al als een organisatie, die het niet bij loze dreigementen laat. Pogingen om het BHW-bestuur in "redelijk overleg" te vangen, mochten niet baten. Toen ging de gemeente maar aan de slag. Op het gemeentehuis werden overuren verricht, opzichters uit alle buurten werden naar de vier betrokken buurten gestuurd, werklui togen met de grootste spoed aan de slag. De afdelingsbesturen van de BHW controleren nu samen met gemeente-opzichters of de klachten goed worden gerepareerd. Het is een wonder, maar soms wordt het werk nog beter verricht dan de bewoners gevraagd hadden.

De partikuliere huiseigenaren zijn minder vlot van begrip. Van hun huurders zijn er sinds 1 november vele tientallen in huurstaking.

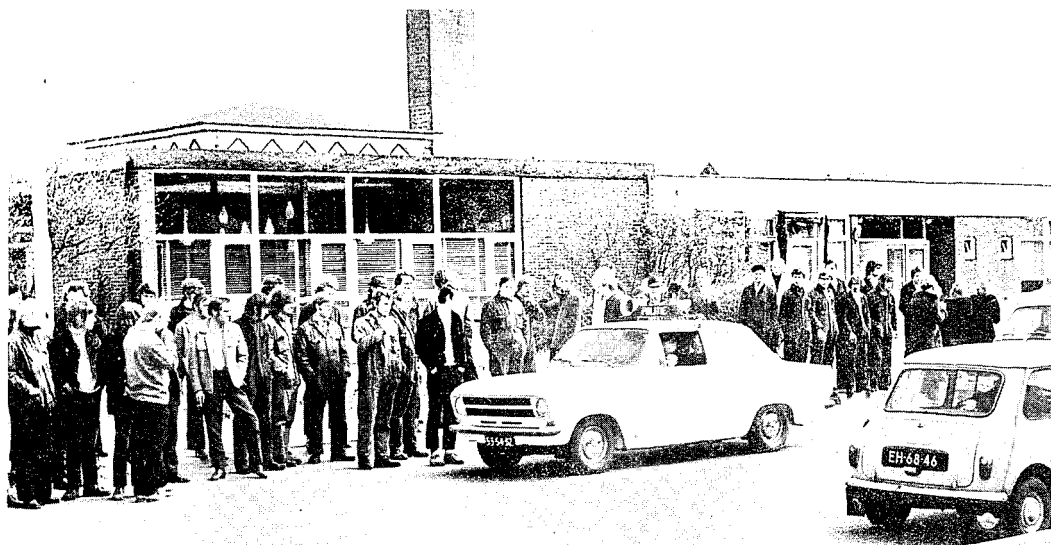
Dat is één voorbeeld. De akties van de BHW verschillen van buurt tot buurt en van stad tot stad, maar één ding hebben ze gemeen, namelijk dat ze gericht zijn op het versterken van de macht en het zelfvertrouwen van de buurtbewoners en dat ze de strijd doortrekken naar de kapitalistische fundamenten van deze maatschappij.

Tenslotte meldt de Buurtkrant ook een aktie tegen de algemene prijsopdrijving. De BHW verspreidt meldingskaarten waarop prijsverhogingen kunnen worden aangegeven. Deze kaarten worden landelijk door deze Bond verzameld om er Den Haag mee te bestoken.

Het hoofdkantoor van de BHW is gevestigd te Nijmegen, Dominicanenstraat 1.

PELGER- SCHANDE VOOR HET NVV

De staking bij Pelger

Pelger. De naam van dit bedrijf in Emmen moest het symbool worden van de nieuwe strijdvaardige vakbondspolitiek, zoals die wordt voorgestaan door de Industriebond NVV met Arie Groenevelt voorop. In plaats daarvan markeert Pelger nu een inktzwart hoofdstuk in de geschiedenis van de vakbond.

De Tribunes nr. 6 en 9 van 1972 besteedden reeds uitvoerig aandacht aan dit stuk klassenstrijd in Drente. We komen er opnieuw op terug, omdat het schandaal van Pelger ondertussen niet is opgelost, maar in eendrachtige samenwerking tussen het NVV en de burgerlijke pers in de doofpot wordt gewerkt.

Bijna een jaar na de uitbarsting van de staking tegen Pelger, wacht een groep van 25 voormalige stakers nog steeds op het moment, dat hen recht wordt gedaan. Pelger-direkteur Bood en het NVV hebben zich allebei finaal verkeken op de hechtheid van deze groep jonge arbeiders.

"KAPOT STAKEN"

Vanaf half 1971 (anderhalf jaar dus) bestond een zeer gespannen situatie bij Pelger. Algemeen was de ontevredenheid over de grote loonverschillen, de gevaarlijke werkomstandigheden en het ontbreken van een ondernemingsraad. Na een half jaar leidde dit tot het ontslag van NVV-bedrijfscontactman Aaiko Platje. Op 10 maart 1972 ging het bedrijf plat.

Enige tijd later sprak Groenevelt zijn historische woorden dat de staking gewonnen zou worden, al moest Pelger "kapot worden gestaakt". Duizenden bedrijfscontacten van het NVV in de rest van het land spraken van solidariteit. Pelger zou de inzet worden van een landelijke krachtmeting tussen de vakbonden en het ondernemerdom.

Na 5 maanden staken lag Bood met zijn Pelgerbedrijf vrijwel op apegapen. Op dat moment kwam tussen de Industriebond en Pelger een overeenkomst tot stand ... zonder dat één van de eisen was ingewilligd!

HECHTE GROEP

De 40 stakers werden opnieuw door Pelger in dienst genomen. Enkelingen kregen inderdaad werk in het bedrijf, de anderen moesten er buiten blijven. Volgens de overeenkomst zou een deel van hen later toch nog binnen het bedrijf van Pelger aan het werk gaan. Tot degenen, die buitengesloten werden, behoorde ... Aaiko Platje.

Bood en de Industriebond maakten er eigenlijk nauwelijks een geheim van dat ze verwachtten dat de groep van 25 man snel uit elkaar zou vallen. Het zette veel kwaad bloed dat distriktsbestuurder Arie Plaisier

van de bond enkele malen probeerde jongens apart te nemen om ze aan te raden er maar mee te stoppen. Zijn herhaalde opmerkingen dat de stakers "met hun aktie Pelger schade hebben berokkend", was er natuurlijk ook niet bepaald op gericht het moreel van de ploeg te versterken.

Onlangs kregen vijf jongens de mededeling dat ze in het bedrijf aan het werk konden. Bood vertelde wel tevoren al dat ze na een paar dagen weer op non-aktief gesteld zouden worden. Plaisier kwam met het advies hierop niet in te gaan en elders werk te gaan zoeken. Als de stakers ermee akkoord waren gegaan, hadden ze echter de overeenkomst geschonden en had Bood ze allemaal kunnen ontslaan! Dan was Plaisier van het netelige probleem verlost geweest.

WIE BETAALT?

Wie eigenlijk het loon van de voormalige stakers opbrengt is een raadselachtige zaak. Het is niet erg waarschijnlijk dat Pelger zich de luxe kan veroorloven om, na maanden van produktieverlies, 25 arbeiders uit te betalen, die niet mogen werken. Er zijn aanwijzingen dat dit loon gefinancierd wordt door de machtige FME, de bond van metaalbaronnen.

Op donderdag 14 december heeft Pelger bij het Arbeidsburo een ontslagvergunning gevraagd voor de overgebleven groep stakers. De bond sputterde nog wel tegen, maar het ziet er niet naar uit dat ze zich opnieuw — en nu doeltreffend — tegen Pelger zal verheffen.

Van het begin af aan is de opstelling van de bond dubbelzinnig geweest. Zo legde de bondsleiding alle verzoeken, om Pelger tot een landelijk aktiepunt te maken, naast zich neer. Deze verzoeken kwamen van leden en kaderleden van de Industriebond zelf. Een solidariteitsverklaring van het Enka-personeel te Emmen werd door de bond niet eens gepubliceerd, laat staan dat er een poging werd ondernomen om deze solidariteit om te zetten in aktie (bijv. een ondersteuningsstaking).

BOND BEPERKT DE STRIJD

Niets is gedaan om de aktie in Emmen een krachtige massabasis te geven. De bond verzuimde niet alleen om openbare bijeenkomsten te organiseren voor de bevolking, maar op haar uitdrukkelijke wens liet ook de CPN na dit te doen. Er werd zelfs geen poging ondernomen om door de verspreiding van pamfletten een dam op te werpen tegen de vijandelijke publiciteit van de burgerlijke pers. Daardoor bleef, na een aanvankelijke golf van enthousiasme, de groep stakers geïsoleerd van de Emmer bevolking.

Overziet men de taktiek van de Industriebond, dan was dit geen politiek onbenul, maar een welbewuste poging om uitbreiding van de strijd te voorkomen. De zogenaamde kommunisten van de CPN hebben zich hierbij zonder protest aangesloten. Zij hebben al hun hoop op de Industriebond gevestigd en lieten daarvoor niet alleen de stakers, maar ook hun eigen partijlid Platje in de kou staan. Deze houding zal niet vreemd zijn aan het slechte verkiezingsresultaat van de CPN in Emmen.

LEVENDE AANKLACHT

De Industriebond NVV heeft opgeroepen tot de strijd, maar alles gedaan om te verhinderen dat die strijd gewonnen zou worden. De Industriebond heeft een overeenkomst gesloten met de Pelgerdirektie, die een "eervolle" oplossing moest betekenen. In werkelijkheid spekuleerden ze er op dat de groep buitengesloten stakers snel uit elkaar zou vallen. De onverzettelijke houding van deze jonge arbeiders echter was een streep door de rekening. Zolang de groep blijft bestaan, is ze een levende aanklacht tegen de verraderlijke politiek van het NVV. Daarom zullen Arie Plaisier en zijn medebonzen straks verlicht ademhalen, als de overgebleven stakers formeel ontslagen zijn. Werk zullen ze nauwelijks kunnen vinden in het door werkloosheid geteisterde zuid-oosten van Drente, maar de Industriebond is dan tenminste van ze af.

ARIE GROENEVELT

Tenslotte nog een woord over Arie Groenevelt. We kennen zijn kreten zo onderhand. Ze moeten het aanzien van de bond opvijzelen, maar ze vormen een gevaar voor de arbeiders. De overwinning van de ondernemers inzake Pelger zal zeker een aansporing zijn voor de metaalbaronnen om nieuwe pogingen te ondernemen om met de arbeiders de vloer aan te vegen. Dit, en het volledig falen van de bond, verheft het Pelgerkonflikt boven het afgelegen Emmen tot een zaak van landelijke betekenis.

(vervolg zie pag. 14)

"STRIJDKRETEN VAN
GROENEVELT,
GROTER GEVAAR VOOR
DE ARBEIDERS
DAN VOOR DE
ONDERNEMERS"

UNILEVER HULDIGT

JUBILARISSEN

"Je moet wel goed verdienen om te kunnen zeggen dat geld geen waarde heeft"

Bij de gefuseerde Unilever-bedrijven Unox-Zwanenberg in Oss was het eind november feest. Op een goeie vrijdagmiddag werd een groot aantal jubilarissen gehuldigd, omdat ze 25 jaar bij het bedrijf werkten. Zo'n feestmiddag is er jaarlijks. Het gaat er dan bijzonder royaal aan toe. Vijftientig jaar trouwe dienst wordt beloond met een paar kado's en veel vriendelijke toespraken, waarin de verdiensten van de jubilarissen breed worden uitgemeten.

Over hun belangrijkste verdienste, dat ze voor de bezitters van Unilever 25 jaar lang winst hebben geproduceerd, wordt dan taktvol gezweven. Vrijdag is er een goeie dag voor. Het feest in huiselijke kring kan 's avonds uitlopen, zonder dat de mensen de volgende dag duf op de fabriek komen. En op maandag kunnen de machines weer op vol tempo draaien.

Eén van de jubilarissen vertelde: "Nog geen week na het feest stonden de tijdschrijvers al weer achter me om nieuwe tarieven op te stellen. Dat is dan de kater na de toespraken over eendrachtige samenwerking en gewaardeerde kollega. Het gaat ze toch om de poen."

EGOÏSME

Onder de kop "Egoïsme" publiceerde het Brabants Dagblad de rede die door enkele vakbondskaders werd afgestoken voor de jubilarissen. Wij citeren:

"Namens het personeel zijn de jubilarissen toegesproken door ondernemingsraadsleden. Bij Unox gebeurde dat door de heer Auwens, die zei dat de fusie Unox-Zwanenberg nu, drie jaar later, pas goed begint. De ontwikkeling in de menselijke verhoudingen op het bedrijf manifesteren zich volgens hem in egoïsme, alleen voor zichzelf werken en zorgen, geringe openheid voor de collega, alleen voor geld willen werken, achteloosheid en desinteresse, zelfs wantrouwen, en dat in vormen die vroeger niet bekend waren. We zitten met een vreemd tegenstrijdige ontwikkeling in de verhouding tussen de mensen onderling. Dit zou wel eens de muur kunnen zijn die ons scheidt van een goede afloop," aldus de heer Auwens. "Het opruimen van deze hindernis hebben we in eigen hand. Men zal houding en instelling moeten veranderen. En dat kán."

Zwan-medewerker Van Heumen ging eveneens in op de huidige problemen bij de bedrijven. "De overlegsituatie is sterk verbeterd. De ondernemingsraad heeft een grotere rol gekregen. Hij geeft advies voor er een beslissing wordt genomen", aldus de heer Van Heumen, die zijn teleurstelling uitsprak over de afwezigheid van enkele jubilarissen die een jubileumviering op dit moment kennelijk minder passend vonden."

ARBEIDERSMAGT-Oss besteedde een fel pamflet aan deze fraaie volzinnen. Het pamflet vatte de grote verontwaardiging van het Unilever-personeel samen. Het egoïsme-verhaal van de bonzen was ook wel erg ont-hullend.

Unilever maakte omstreeks die tijd bekend in de eerste negen maanden van 1972 reeds 75 miljoen méér winst te hebben ge-

boekt dan over dezelfde periode van het voorgaande jaar. Wat is het toch verschrikkelijk egofsties dat de arbeiders, die deze produktie leveren (met steeds minder mensen), zich niet enthousiast kapot pezen om de winst nog hoger op te schroeven. Die welvarende arbeiders gunnen de arme aandeelhouders ook niks!

Dat soort klaagverhalen zijn we van ondernemers gewend. Van de vakbonden is het maar een kwestie van nakauwen. Eens waren het de voormannen van de arbeiders, nu de papagaaien van de ondernemers.

(slot Ierland van pag.11)

Zijn politieke opvattingen: "Ik wil het Ierse volk meester in eigen land zien. Het democratiesocialisme kan dat verzekeren. Marxistiese diktaturen hebben de bevolking alleen nog maar meer ellende gebracht. Wij zien het opzetten van een werkelijk nationaal parlement als enige oplossing."

Demokratiesocialist noemt Mac Stiofain zich. In feite is hij voor een katholieke nationalistiese staat: "In een verenigd Ierland zie ik de katholieke kerk een erg belangrijke rol spelen. Ik zie niet in waarom de kerk het onderwijs niet mag blijven controleren. Ik ben tegen de echtscheiding, want die ondermijnt de basis van het huwelijk. Kunstmatige geboortebeperving mag niet worden gestimuleerd."

Training van IRA-leden in het hart van Belfast
(foto exclusief de TRIBUNE)

(slot Pelger van pag.13)

De hele gang van zaken rond het "sociaal akkoord" bevestigt het nog eens. Zonder verzet tekenen de vakbonden om de verslechteringen van 1973 willig te aanvaarden. Let wel: De verslechteringen voor de arbeiders, niet voor de bonden zelf. In de onderhandelingen voor de metaal-CAO eist Groenevelt opnieuw een hogere uitkering van de ondernemers aan de vakbonden (voor de "scholing" van het vakbondskader). Die verhoging zal er wel doorkomen, als dank voor bewezen diensten.

Ook in deze kwestie onderscheidde Groenevelt zich door met veel ophef zijn "nee" uit te spreken. Later werd het een "ja", zonder dat er iets aan het akkoord veranderde. De strijdkreten van Groenevelt vormen eerder een bedreiging voor de arbeiders, dan voor de kapitalisten.

Verder zei hij: "Het is onzin om te zeggen dat het je eerste taak is om katholieke en protestante arbeiders te verenigen."

Zo verdedigt hij de verdeling van de arbeidersklasse. Zo ontpopt hij zich als een reaktionair. Zo opent hij ook de ogen van zijn eigen mensen voor de volksverlakkerij. Teveel dappere jonge IRA-vrijwilligers, zowel provisionals als officials, hebben hun leven verloren. Teveel protestante en katholieke arbeiders zijn gedood of lijden onder het kapitalistiese regiem. Voor de overwinning is het allereerst noodzakelijk dat arbeiders ophouden elkaar te bestrijden. Het verraad van Mac Stiofain maakt velen duidelijk dat de oplossing van het probleem niet aan dit soort sociaal-demokraten kan worden toevertrouwd.

WAT JE ZEGT * *

door P. Kavezet

De pauselijke garde verneemt het verkiezingsresultaat van de KVP

Je hoort nogal eens zure opmerkingen over Hans Wiegel. Hoge bomen vangen nu eenmaal veel wind. En Wiegel, of zal ik Hans zeggen, is zo'n hoge boom.

Volgens ooggetuigen werd hij reeds als leider in de wieg gelegd. Dat gebeurde door zijn vader, een geslaagd binnenhuisarchitect, zonder gebrek aan slappe was. Men weet hoe moeilijk de jeugd is van rijkeluis-kinderen, maar Hans wist zich er grandioos doorheen te slaan. Ook op de universiteit liet hij zich niet van het rechte spoor brengen. Hij toonde zich een briljant student en op 27-jarige leeftijd verscheen hij reeds in de Tweede Kamer. Het jongste kamerlid aller tijden.

Door Haya van Someren en Harm van Riel (de ongehuwde ouders van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) werd hij ontvangen als een "geschenk van de hemel". Vier jaar later werd het wonderkind de onbetwiste leider van de partij.

Zijn drukke politieke leven verhinderde hem niet om ook op andere gebieden fortuin te maken. Enige tijd geleden kocht hij een huis aan de Amsterdamse Bloemgracht. Het kostte hem f 80.000. Terwijl de verkiezingscampagne in volle gang was, zag hij nog kans om dit huis weer van de hand te doen voor f 250.000. Aan wethouder Lammer, voormalig socialist en aanhanger van Nieuw Links.

Tussen de bedrijven door versierde Hans een grietje van 18 lentes. Ze heette Jacqueline, maar Hans gokt op het hele volk en daarom liet hij haar snel omdopen tot het huis-tuin-en-keuken-naampje Pien.

Sommigen begonnen te gnuiwen en te roddelen over sex en zo. Maar Pien ging er onvervaard tegenin. "In mijn positie kan ik me zoiets niet veroorloven", zei ze flink. Ik heb natuurlijk wel mijn bedenkingen dat Elseviers Weekblad (nummer 50) Hans en Pien samen aantrof in Wiegels Friese boerderijtje, maar verder wil ik toch echt niet gaan.

Ondanks al deze financiële en amoureuze beslomeringen, zag Hans kans zijn partij van 16 op 22 zetels te tillen. Waarom zo'n paniek? Iemand die zo goed voor zichzelf weet te zorgen, zal ook wel goed voor ons allemaal kunnen zorgen.

Het gebeurde op de avond van de verkiezingen dat Hans, Pien en hun vrienden een glaasje dronken in Krasnapolsky. Toen dromde nota bene een menigte Amsterdammers voor het hotel samen en begon te schelden: Vuile rotkapitalisten! Het werd zo erg dat Hans en Pien het hotel via de garage achterom moesten verlaten. Ze waren nauwelijks weg of de eerste bakstenen zeilden door de grote hotelramen. Het lijkt wel alsof sommigen dit jonge stel hun sukses misgunnen.

SUPER OF NORMAAL?

Sommigen zien het niet meer zo zitten, maar de wonderen zijn echt de wereld nog niet uit. Onder de jeugd valt zelfs een opleving van de godsdienst waar te nemen.

Vroeger konden ze het niet aan, die harde materialistische wereld met zijn atoombom, zijn oorlogen en zijn milieuproblemen. Toen ontvluchtte menig een de aardse problemen met een haspijpie of een LSD-injectie. Gelukkig begint dat te verdwijnen. Steeds meer verslaafden ontdekken dat zo'n vlucht de problemen niet werkelijk oplost. Je kunt je kop wel in het zand steken, maar daarvoor verdwijnt de ellende niet.

Is het geen verheugend verschijnsel dat zij nu de godsdienst weer ontdekken? Dat er weer een zon in hun leven is, nu zij Jezus in hun hart hebben gesloten?

Ja, zullen sommigen zeggen, dat is wel aardig voor het hiernamaals, maar dat verandert toch niets aan deze wereld? Dan vergist u zich. Luister naar het verhaal dat de

Lees deze advertentie goed door. Hoe zullen deze kinderen over ESSO oordelen? Oplossingen naar Tribune Postbus 428 Nijmegen.

Panorama laat vertellen door de Nederlandse evangelist Luuk (Lucas?): "Op zekere avond werd ik weggeroepen naar een jongeman die in ernstige problemen was geraakt. Hij was een spuiter, maar hij kon zijn problemen niet meer de baas. Het was ergens in de Achterhoek en met enkele broeders ben ik daarheen gegaan. We hadden een gesprek, waarin Jezus de ziel van deze jongen raakte. Het was de genade van God dat deze broeder zich bekeerde en die nacht voor immer zijn vertrouwen in de Heer stelde.

Het was bijna ochtend toen wij wederom vertrokken. Toen gebeurde een wonder. Midden in de Achterhoek raakten we zonder benzine. Er zat geen druppel meer in de tank. Het was midden in de nacht en er was nergens een pomp open. En toch konden wij verder rijden, tot we in een grote stad een tankstation vonden. We reden meer dan 20 kilometer, enkel en alleen op de kracht van de Heer."

Het is een beetje slordig van Luuk dat hij niet vermeldt of deze kracht "super" of "normaal" is. Maar het is wel duidelijk dat het dagelijks leven zo spotgoedkoop kan worden. Een nieuw middel om de inflatie te bestrijden?

Hoe zal hun oordeel over ons zijn?

Het welzijn van de mensheid hangt nauw samen met de maatregelen die we nu treffen om te komen tot een verantwoorde integratie van de biosfeer en de menselijke samenleving.

De olie-industrie is hierbij onverbrekelijk betrokken.

Want het bestaan en voortbestaan van de grote bevolkings-concentraties in West-Europa zijn zowel afhankelijk

van de energievoorziening als van een gezond leefmilieu.

Bij een zinvol milieubeleid zal de wetgever daarom streven naar een „schoon” energiebeheer.

Juist daaraan kunnen de know-how en het research-apparaat van de olie-industrie een belangrijke bijdrage leveren.

Terwille van de komende generatie.

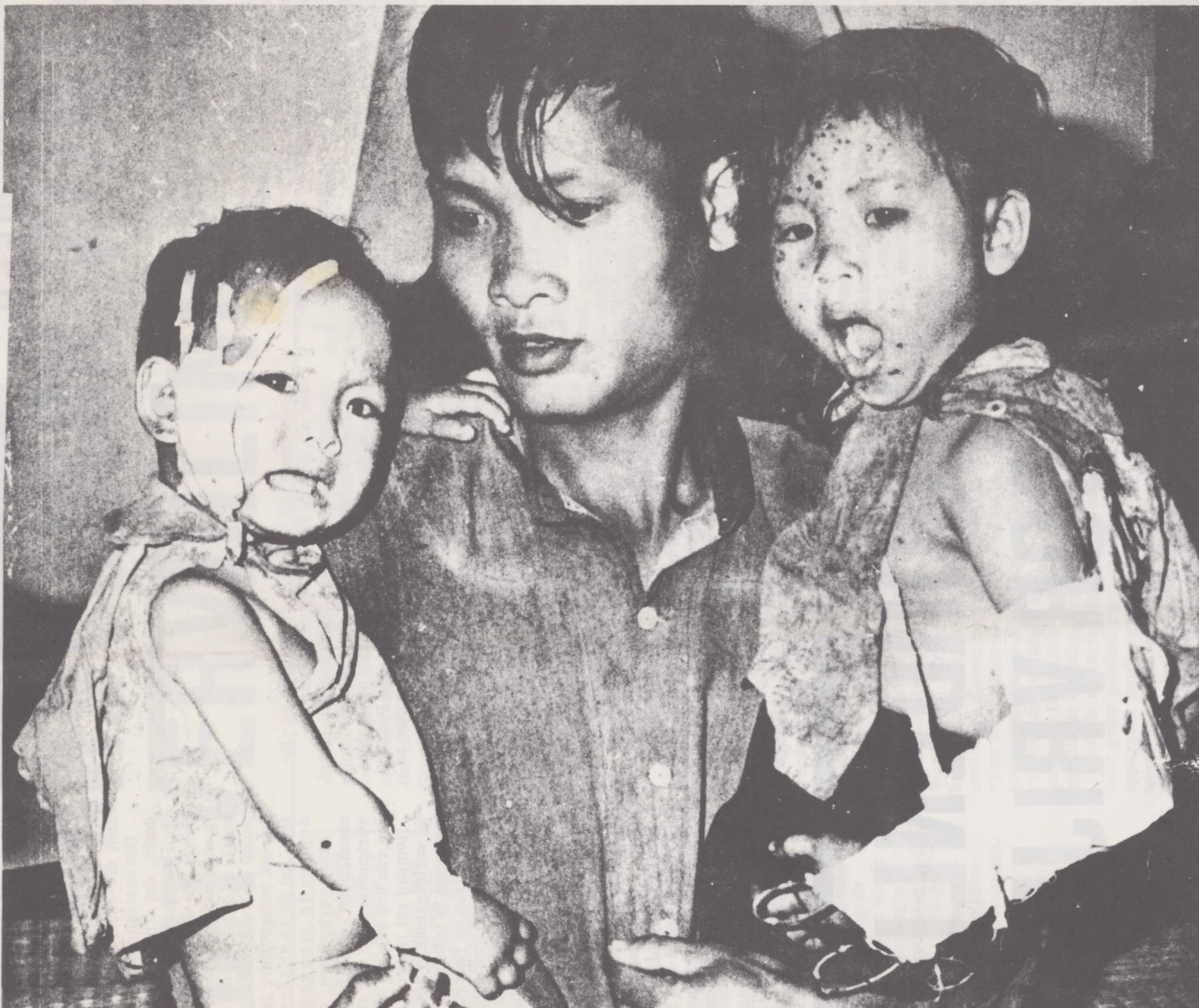
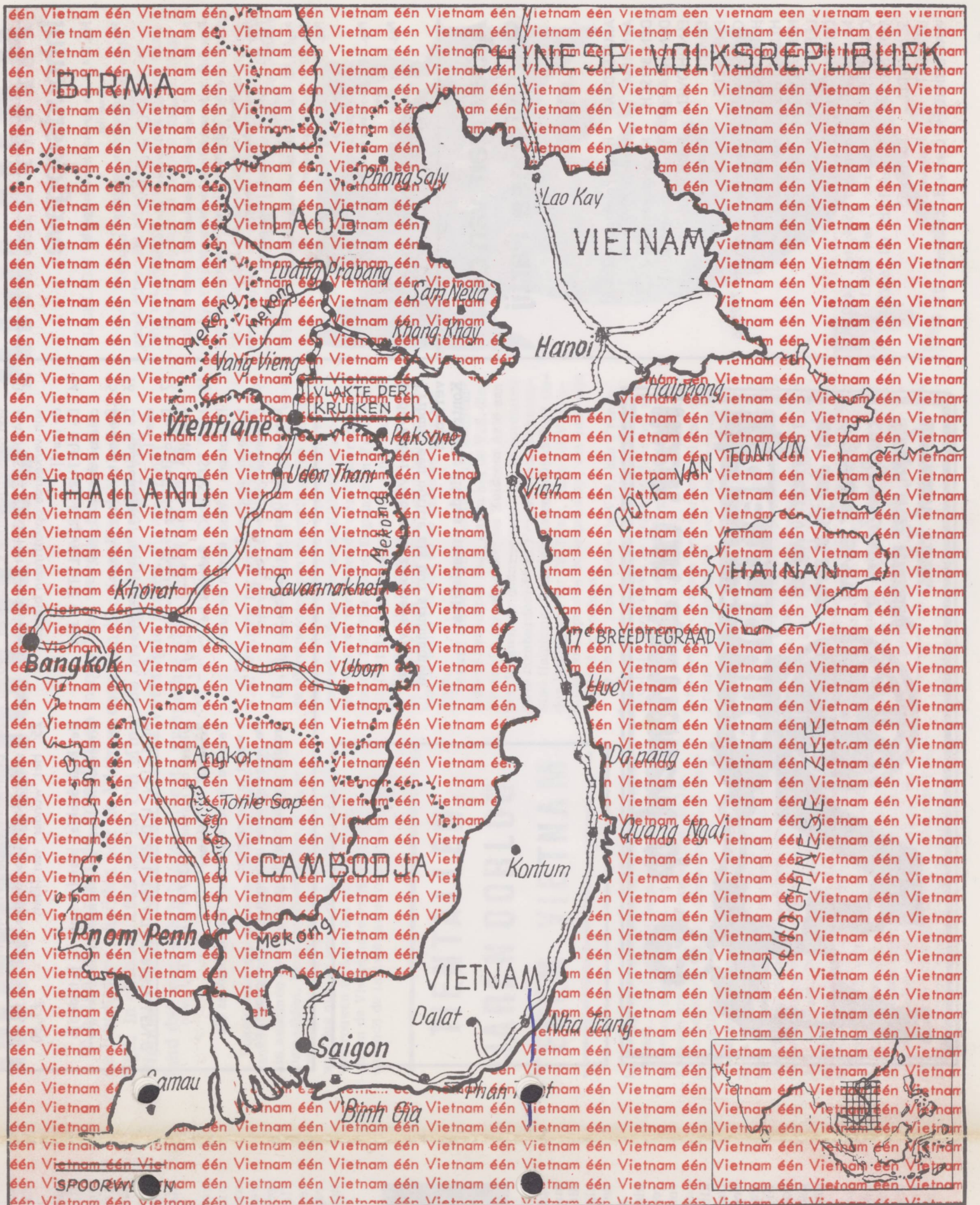
de tribune 2-73

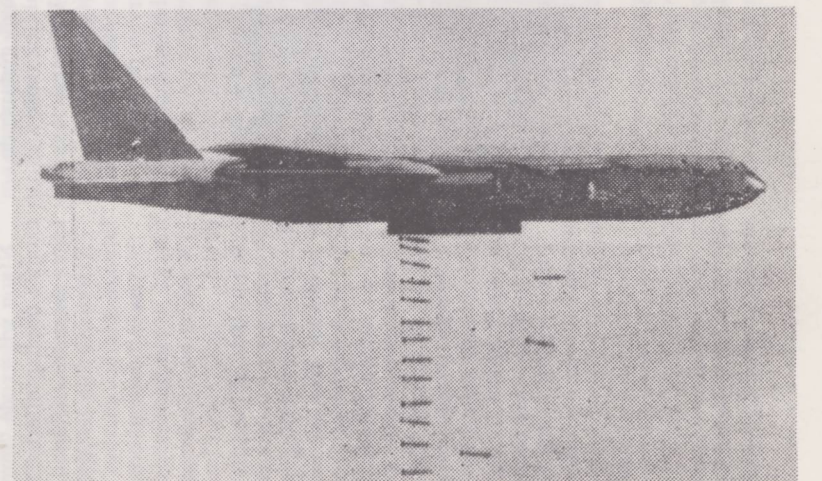
Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

de waarheid over vietnam

de waarheid over de oorlog

zonder socialisme geen toekomst

de tribune

Jaargang 9 nummer 2

Maandblad uitgegeven door de Socialistische Partij

Redactieadres: Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

- Pag. 3,4,5 De agressor en misdadiger is Amerika.
Pag. 6 Vakcentrales: Solidariteit? Nooit van gehoord! Den Uyl en de NAVO. Rode Kruis probeert zijn slag te slaan.
Pag. 7 Miljoen kaarten naar Amerika.
Pag. 8,9 Vietnam-aktivist van het eerste uur: "Wij wisten: Vietnam is geen toeval".
Pag. 9 Rusland knevelt Vietnam.
Pag. 10 Bommen op Hanoi. (fotoreportage van Ho Hai)
Pag. 11,12 Socialisme lost milieuprobleem op.
Pag. 12 Luchtje scheppen.
Pag. 13 Asbest betekent levensgevaar. Belasting. Het gaat Spaans toe bij Philips
Pag. 14 Concerns slaan munt uit de vervuiling.
Pag. 15 Golf van prijsverhogingen. Woordenlijst voor de vrije pers. Brieven.

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46A, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGLO	Cronjéstraat 12
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstr. 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstr. 23

Marxisties-leninistische literatuur in de nederlandse taal

Bestel nr.	Prijs	
2		MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen. f1,-
3	f1,-	21 MLS, Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap. f1,-
4	f1,-	22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistische Partij China. f1,50
5	f1,-	23 Akupunctuur, de Chinese methode van verdoven zonder narcose. f1,-
6	f1,-	
7	f1,-	
8	f1,-	
9	f1,-	
10	f1,-	
11	f1,-	
12	f0,50	24 De Tribune en de KPN/ML in de strijd voor het socialisme. f1,-
13	f1,-	25 Het 'wonder' van Tibet. f1,50
14	f3,-	
15	f1,-	
16	f1,-	
17	f1,-	
18	f1,-	
19	f1,50	

Het Rode Boekje, bestelnummer 1, is tijdelijk uitverkocht, maar zal binnenkort herdrukt worden.

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN ?

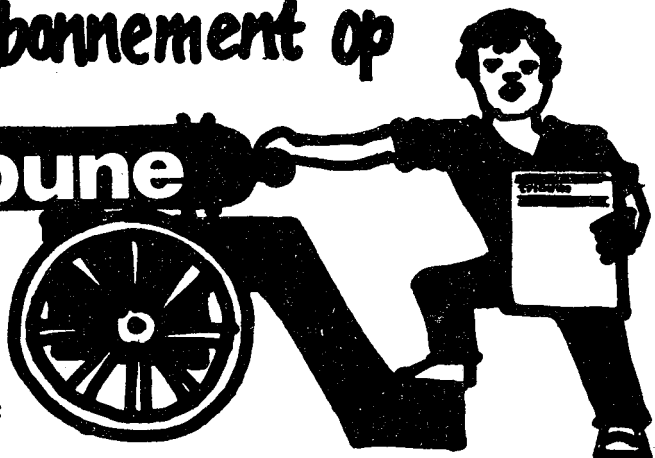
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen. Vermeld de bestelnummers van de boekjes die u wenst te ontvangen. De verzendkosten bedragen f 0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt. Controleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een jaar door fg te storten op gironummer 2534761 t.n.v. P.J. van Zomeren te Nijmegen, onder vermelding: abonnement Tribune

DE AGRESSOR EN MISDADIGER IS AMERIKA

In hetzelfde jaar dat de Amerikanen in ons land werden begroet als de bevrijders, hadden ook de Vietnamesen hun hoop op Amerika gevestigd. In oktober 1945 zei Ho Chi Minh, de onvergetelijke leider van Vietnam: "Mijn volk ziet uit naar de Verenigde Staten als naar het land dat waarschijnlijk de meeste sympathie voor onze zaak zal hebben."

Enkele maanden tevoren had hij de onafhankelijkheid uitgeroepen, met dezelfde tekst als waarmee de VS zich in 1776 van Engeland losmaakten. Deze verklaring berust op de vrijheid en de gelijkheid van de mensen. Het was dus niet zo wonderlijk dat Ho Chi Minh vertrouwen in Amerika stelde. Bovendien waren de Vietnamese vrijheidsstrijders gedurende de laatste jaren van de Japanse

TIENTALLEN JAREN OORLOG TEGEN VIETNAM

bezetting van wapens voorzien door de Amerikanen. Dankzij deze hulp — maar verder geheel op eigen kracht — zag het volk van Vietnam kans zich te bevrijden van de Japanse bezetters en de kollaborerende Franse kolonialisten.

Als gebaar van goede wil maakte Ho Chi Minh vrijwel onmiddellijk zijn plannen bekend aan de VS: Snelle onafhankelijkheid, democratie gebaseerd op algemeen kiesrecht en het opkopen van de Franse bezittingen door de staat. De Amerikanen echter beschikten dat het anders zou zijn. Zo begon het tweede bedrijf van de Vietnamese tragedie.

Nederland is vijf jaar bezet geweest door de Duitse fascist. Sinds 1945 zijn in ons land generaties opgegroeid die zich niet kunnen voorstellen wat oorlog eigenlijk is. Na een eeuw van koloniale uitbuiting door de Fransen is Vietnam sinds 35 jaar in oorlog!

V. S. WILLEN DE WERELDHEERSCHAPPIJ

De geschiedenisboekjes willen dat de Tweede Wereldoorlog een worsteling was tussen democratie en diktatuur, tussen vrijheid en onderdrukking. De werkelijkheid is anders. Het was een strijd om de wereldheerschappij, waarin feitelijk zowel Engeland en Frankrijk als Duitsland en Japan door de Amerikanen en de Russen zijn verslagen. Meteen ontwierpen de Amerikanen hun plannen voor beheersing van de Stille Oceaan en de onderwerping van Azië.

Terwijl het volk van Vietnam zijn zelfstandigheid bevochten had, waren het de V. S. die Frankrijk terughaalden om Zuidoost Azië aan het 'Westen' te onderwerpen. Op 23 november 1946 bombardeerde de Franse vloot de havenstad Haiphong. Daarbij vielen 6000 doden! Onder leiding van Ho Chi Minh, nam het Vietnamese volk opnieuw de wapens op, om voor zijn vrijheid te vechten.

De eerste jaren lieten de V. S. hun Franse handlangers begaan. Nadat echter in 1949 de revolutie zegevierde in China en daar het socialisme werd gevestigd, begonnen de Amerikanen zich opnieuw intensief met Vietnam te bemoeien. Ze namen het leeuwendeel van de Franse oorlogsuitgaven voor hun rekening. In 1954 bood Nixon (toen vice-president onder Eisenhower) de Fransen zelfs atoombommen aan. In datzelfde jaar echter leed het Franse expeditieleger de historische nederlaag bij Dien Bien Phoe. De kolonialisten waren verslagen. In Genève werd een akkoord getekend dat het zelfbeschikkingsrecht van Vietnam garandeerde. De strijdende partijen sloten een bestand, met een demarkatielijn langs de 17e breedtegraad. Ten zuiden van deze lijn trokken de Fransen zich terug. De vrijheidsstrijders trokken zich samen in het noorden.

Arbeidster in Hanoi aan afweergeschut.

TIJDELIJKE DELING

Voor Vietnam betekende deze deling een groot offer. Dit offer werd gebracht in belang van de vrede. Het gehele Noorden was al bevrijd, op enkele grote steden na. Maar ook driekwart van het zuiden was in handen van de vrijheidsstrijders. Dat moest dus worden opgegeven. Bovendien moesten de mensen uit het zuiden afscheid nemen van hun gezinnen, familie en dorpen. Maar deze offers werden graag gebracht. De akkoorden van Genève bepaalden immers duidelijk dat Vietnam na

anderhalf jaar herenigd zou worden, nadat in beide delen vrije verkiezingen waren gehouden. Vietnam is pas door de Amerikanen in twee gebieden gescheurd.

De bestandsovereenkomst werd aanvankelijk vlekkeloos uitgevoerd. Maar de Fransen lieten in het zuiden een regering achter van marionetten, die al spoedig geheel onder Amerikaanse invloed kwam. Deze begon het feodale regiem te herstellen.

De landhervormingen werden ongedaan gemaakt. De massa der boeren werd weer onder de knoet van de grootgrondbezitters gebracht. Het onderwijssysteem en de gezondheidszorg, die zorgvuldig door de vrijheidsstrijders waren opgebouwd, werden weer ongedaan gemaakt. Het is duidelijk dat de fascistiese diktators in het zuiden zich bijzonder gehaat maakten bij de gehele bevolking. Ze konden zich dan ook alleen maar handhaven dankzij de Amerikaanse dollars en de Amerikaanse 'adviseurs'.

Uit naam van het demokratiese, vrije westen trad Amerika alle internationale afspraken en alle rechten van Vietnam met de voeten. Het weigerde de akkoorden van Genève te ondertekenen, want het had zijn eigen plan getrokken voor Vietnam. De verkiezingen van 1956 mochten niet doorgaan, omdat die een zekere overwinning zouden betekenen voor de kommunist Ho Chi Minh (zoals Eisenhower verklaarde).

Pas in 1960 begonnen de zuidelijke vrijheidsstrijders uit het noorden naar hun eigen landstreken terug te keren. De Amerikanen grepen de hereniging van deze mensen met hun familie, dankbaar aan als bewijs van agressie uit het noorden tegen het zuiden. Het verhaal van de kommunistiese agressie is één van de grootste leugens van de moderne geschiedenis.

In de eerste plaats is Vietnam een ondeelbaar land en hoe kan een land agressie plegen tegen zichzelf? In de tweede plaats waren het de Amerikanen die de akkoorden van Genève saboteerden en daarmee verviel ook alle rechtsgrond aan de 17e breedtegraad als demarkatielijn. In de derde plaats kwamen pas geregelde troepen uit Noord Vietnam naar het zuiden tegen het jaar 1962, toen er al lang Amerikaanse troepen in dat land waren ingezet.

De agressie komt dus niet van het noorden, maar van Amerika! Volgens alle normen van het internationale recht is de regering van de V.S. de agressor in Vietnam.

Kennedy startte de interventie in Vietnam met het zenden van duizenden "adviseurs".

VIETNAM ALS AMERIKAANS GRONDGEBIED

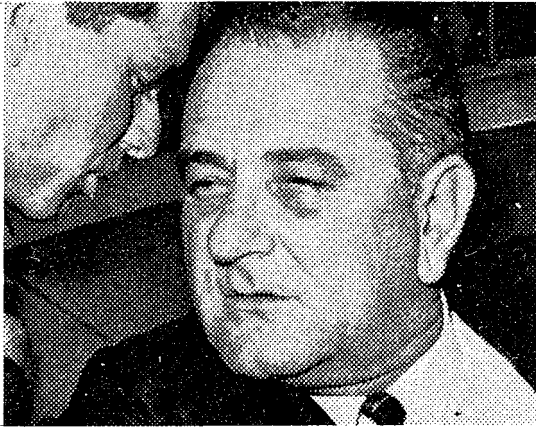
Waarom deze bemoeienis van Amerika met het kleine landje Vietnam, ver van de Amerikaanse kust, aan de andere kant van de Stille Oceaan?

Vietnam is rijk aan grondstoffen, van olie tot zeldzame metalen. Alleen dat maakt het al tot een winstobject voor het Amerikaanse grootkapitaal. Maar dat verklaart de Amerikaanse barbarij nog niet ten volle. Vietnam wordt door de Amerikanen ook gebruikt als dam tegen het kommunisme. In 1962 bracht Johnson (toen nog vice-president onder Kennedy) een bezoek aan Zuidoost Azië. Hij berichtte aan zijn president dat Vietnam kost

wat kost behouden moest blijven voor Amerika. Als Vietnam 'valt' zou Amerika zijn hele greep op Azië verliezen.

'Ons verdedigingssysteem is dan teruggedrongen tot San Fransisco', aldus Johnson. Vietnam, Laos en Cambodja behoren dus volgens Washington tot het grondgebied van de V.S.

Duidelijker kan het niet: de belangen van de Vietnamese bevolking spelen in het optreden van Amerika geen enkele rol. Naar hun mening wordt niet gevraagd. Het volk van Vietnam ligt op het offerblok van de V.S., zogenaamd tegen de agressie van de kommunisten, waarbij vooral aan de Chinese Volksrepubliek gedacht moet worden. Toch leren de feiten dat China sinds 1949 nooit troepen of bases buiten haar grenzen heeft gehad, terwijl de Amerikanen hun klauwen hebben uitgestrekt over de hele wereld.

Johnson stuurde 600.000 man troepen naar Vietnam en liet ook het noorden bombarderen.

Een derde overweging van de V.S. is dat de wereld van Vietnam moet leren dat de vrijheidsstrijd niet loont. De volkerenmoord en de oorlogsmisdaden in Vietnam moeten de volkeren van Zuid-Amerika, Afrika, Azië en misschien ook wel Europa ervan doordringen dat het ongezond is om de zegeningen van het Amerikaanse imperialisme niet te aanvaarden.

De Amerikanen zelf hebben Vietnam tot inzet van hun wereldheerschappij gemaakt. Daarom worden in Vietnam nieuwe wapens en onmenselijke gevechtstechnieken uitgetoond. Daarom zal Nixon Vietnam liever vernietigen dan zich neerleggen bij de nederlaag. Alleen de druk van de wereldopinie kan hem in deze situatie dwingen de nederlaag te aanvaarden.

TOTALE OORLOG TEGEN EEN VOLK

Waarom is deze oorlog uitgegroeid tot de meest misdadige van de wereldgeschiedenis?

De 20e eeuw kent het ontstaan van een heel nieuw type oorlog. Vroeger brachten twee naties legers tegen elkaar in het veld om van elkaar politieke en economische concessies af te dwingen. Het volk leverde het kanonenvlees, maar had verder weinig met de oorlog te maken. Het was immers een strijd tussen twee onderdrukkers. Daarom speelde het oude type oorlog zich af tussen de twee legers en bleef de burgerbevolking vrijwel buiten schot.

In de Tweede Wereldoorlog begon dit te veranderen. Maar vooral daarna heeft zich het nieuwe type oorlog ontwikkeld, de volksoorlog. De oorlog voor de nationale zelfstandigheid van de onderdrukte volkeren, is geen gewapende strijd tussen twee onderdrukkingssystemen. De volksoorlog is onlosmakelijk verbonden met de strijd voor sociale gerechtigheid. Daarom staat dan het leger van de agressors tegenover het hele volk van het onderdrukte en uitgebuite land.

De principes van de volksoorlog zijn het eerst duidelijk beschreven door Mao Tse Toeng. De kommunistiese partij van Vietnam heeft ze verder ontwikkeld en toegepast. De vrijheidsstrijders van Vietnam vechten niet voor hun eigen belangen, maar voor die van het hele volk: het verdrijven van de buitenlandse bezettingstroepen en het doorvoeren

van de sociale revolutie. In de bevrijde zones werden onmiddellijk sociale hervormingen doorgevoerd op het gebied van de produktie (zowel in de landbouw als in de industrie), gezondheidszorg, onderwijs en demokratiese vrijheden.

Dat maakt de vrijheidsstrijd tot een zaak van het gehele volk. Het hele volk wordt ook bij deze strijd ingeschakeld. De boeren van overdag zijn de guerrilla's van de nacht. De burgers onderhouden de gewapende macht door de strijders te verbergen, te voeden en te informeren over de bewegingen van de vijand. Het principe van de volksoorlog is dat de vrijheidsstrijders zich in het volk bewegen als een vis in het water.

Toen de Amerikanen de keus maakten om Vietnam onder hun macht te brengen, kozen ze daarmee in principe al voor een totale oorlogsvoering tegen de gehele bevolking van Vietnam. Dat maakt hun oorlog tegen Vietnam per definitie misdadig. Nixon is niet de toevallige uitvinder van deze misdadigheid. Hij voert slechts de na-oorlogse Amerikaanse buitenlandse politiek tot het uiterste door.

VISSEN EN WATER

Aanvankelijk probeerden de Amerikanen de 'vissen' van het 'water' te scheiden. Dat deze opzet tot mislukken gedoemd was, is een bewijs te meer van de onvoorwaardelijke steun van het Vietnamese volk aan zijn vrijheidsstrijders. Rond '62-'63 ging Amerika over op verschillende programma's om het water dan maar van de vissen te scheiden.

Voortdurend waren Vietnamese dorpen overvallen door Amerikaanse troepen en hun handlangers uit Saigon. De bevolking werd verdreven van huis en haard en samengedreven in zogenaamde 'strategiese dorpen' of 'dorpen van het nieuwe leven'. De levensomstandigheden in deze dorpen zijn slechts te vergelijken met die in de Nazi-koncentratiekampen.

De ontvolkte dorpen worden platgebrand en tot 'vogelvrije gebieden' verklaard. Iedereen die hier werd aangetroffen, werd doodgeschoten, terwijl de gebieden voortdurend werden blootgesteld aan bombardementen. Minstens de helft van de bevolking van Vietnam werd op de vlucht gejaagd: 6 miljoen vluchtelingen, zonder middel van bestaan.

In deze tijd kwam de methode in zwang om iedere vermoorde Vietnamees (kinderen vrouwen of bejaarden) in de statistieken op te nemen als Vietkongstrijder. In deze tijd ook begon het toepassen van barbaarse nieuwe wapens, fragmentatiebommen, napalm en gifgasen voor het vernietigen van mensen, huisdieren en gewassen. Uit deze tijd dateren de massamoorden, zoals de uitroeiing van het dorp My Lai.

DE NEDERLAAG VAN JOHNSON

Maar deze terreur was niet voldoende om de strijd van het volk te breken. In 1964 besloot Johnson tot systematische bombardementen op Noord Vietnam. Hij gebruikte daarvoor het beruchte Tonkin-incident. Amerikaanse oorlogsbodems zouden zijn

Nixon vervolmaakte de volkerenmoord met ongekende terreur vanuit de lucht.

beschoten door schepen van Noord Vietnam. In werkelijkheid heeft dit incident nooit plaats gehad, zoals later ook van Amerikaanse zijde is erkend.

Desondanks was dit het begin van vier jaar onafgebroken zware bombardementen op Noord Vietnam. Ondertussen werd de Amerikaanse troepenmacht opgevoerd tot meer dan een half miljoen man. Maar ook dit was niet voldoende om de rechtvaardige strijd van het Vietnamese volk te onderdrukken.

In februari 1968 ontketende de Vietcong een verpletterend offensief tegen de grote steden van het zuiden. Saigon werd enige tijd vrijwel geheel bevrijd en de nederlaag van de Amerikaanse reus werd compleet toen de vrijheidsstrijders gedurende 24 uur de Amerikaanse ambassade in Saigon in handen hielden. De VS moesten de hoofdstad van hun eigen marionetten hevig bombarderen om de vrijheidsstrijders te verjagen.

Gekonfronteerd met deze nederlaag en met het machtige Vietnam-protest in eigen land, besloot Johnson (de Hitler van zijn tijd) de bombardementen te staken en vredesonderhandelingen te openen in Parijs. Hij stelde zich niet herkiesbaar als president. Nixon werd tot president gekozen omdat hij beloofde een eind te maken aan de oorlog. Er scheen vrede op komst.

De honderden miljarden oorlogsuitgaven spekten weliswaar de brandkasten van de Amerikaanse oorlogsindustrie, maar in de VS verarmde de bevolking. Steeds grotere delen van de Amerikaanse arbeidersklasse werden getroffen door werkloosheid, armoede en honger.

DE NEDERLAAG VAN NIXON

Toch heeft Nixon de oorlog niet beëindigd, maar veranderd en nog barbaarser gemaakt. Om de Amerikaanse levens te beschermen, begon hij de grondstrijdkrachten terug te trekken. De oorlog werd "gevietnamiseerd". In woorden dan, want Saigon bestaat bij de gratie van de Amerikaanse dollars. Als de Amerikaanse luchtsteun een week zou verdwijnen, werd de hele korrupte fascistiese bende in een oogwenk opgerold door de vrijheidsstrijders.

De luchtoorlog werd ondertussen stelselmatig opgevoerd. Dag in, dag uit werden de bomtapijten gelegd op Zuid Vietnam en op Laos, Cambodja en delen van Thailand.

Tot deze landen breidden de Amerikanen hun oorlogsvoering uit, omdat Noord Vietnam en de Vietcong deze gebieden zouden willen bezetten. De aanwezigheid van Noord-vietnamese en Vietcong-troepen in deze landen wordt gebruikt voor de aanvoer van materiaal uit het noorden naar het zuiden, maar dat is noodzakelijk gemaakt door de Amerikaanse agressie. In werkelijkheid gaat het de Amerikanen in Laos en Cambodja om de bescherming van de feodale heersers, die ze zelf in het zadel hebben geholpen tegen nationale bevrijdingsbewegingen.

Sinds ongeveer 10 jaar worden deze landen bijna dagelijks gebombardeerd. De uitwerking daarvan op de burgerbevolking en het landschap is onvoorstelbaar.

Ondanks de inzet van de wreedste oorlogsmachine die de geschiedenis kent, is de vrijheidsstrijd van de volkeren van Zuid Oost Azië niet gebroken.

In april 1972 ontploofde de Vietcong een nieuw offensief tegen de steden in Zuid Vietnam, vanaf het platteland dat voortdurend in haar handen is gebleven. Dit offensief toonde de volledige mislukking van de vietnamiseringspolitiek van Nixon. Het bracht de Amerikanen tot razernij. Als ongekende daad van zeepiraterij werden in mei mijnen gelegd voor de havens en in de rivieren van Noord Vietnam. De bombardementen op geheel Noord Vietnam werden hervat. Alles wat het socialisme hier gedurende vier jaar had opgebouwd, werd weer platgebombardeerd.

BOMBARDEMENTEN OP DE BURGERIJ

Militaire doelen waren er nauwelijks, economische doelen evenmin. Dus richtte Nixon de bombardementen tegen de burgerbevolking. Net zoals tijdens Johnson was de burgerbevolking het doel van de bombardementen: kerken, scholen, ziekenhuizen, woonwijken en dijksystemen.

In oktober 1972 leidde nieuw overleg in Parijs tot beperking van de bombardementen en een vredesakkoord van 9 punten. De belangrijkste onderdelen van dit akkoord: Amerika erkent het recht op zelfbeschikking van Vietnam, dat tot één land wordt herenigd.

De oorlogsmisdaden van de Amerikanen zijn alleen te vergelijken met die van de Duitse fascistie in de Tweede Wereldoorlog.

Dat komt dus neer op een Amerikaanse erkenning van de akkoorden van Geneve van 1954. Achttien jaar agressie, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid ... voor niets.

Maar de Amerikanen saboteerden dit akkoord. Voor de zoveelste maal werden de kommunisten en het volk van Vietnam verraden door de diplomatie. Nixon gebruikte het akkoord slechts om opnieuw met een vredesbelofte de verkiezingen te winnen.

Half december werden de bombardementen op Hanoi en Haiphong hervat. Weer zagen de Amerikanen kans om al hun voorgaande wandaden te overtreffen. Zelfs met Kerstmis gingen de bombardementen op de burgerbevolking door.

Waarschijnlijk gedwongen door het wereldomvattende felle protest beperkte Nixon de bombardementen begin januari opnieuw. Doorslaggevend was waarschijnlijk ook dat tientallen B 52-ers werden neergehaald door het Vietnamese afweergeschut. Volgens sommige politici in West Europa is dit een blijk van de goede wil van de VS. Tot nu toe echter was het zo dat beperking van de bombardementen alleen betekende dat hetzelfde aantal bombardementsvluchten werd uitgevoerd op andere delen van Zuid Oost Azië.

KONKLUSIES

De konklusies zijn:

-1- Het bestaan van twee Vietnams is een uitvinding van de Amerikanen, bedoeld om haar agressie te "rechtvaardigen".

-2- Niet de kommunisten, maar de Amerikanen zijn de agressors in Vietnam.

-3- Niet de zetbazen van de Amerikaanse "demokratie", maar de kommunisten vertegenwoordigen de belangen, de vrijheid en de welvaart van het Vietnamese volk.

-4- De oorlogsmisdaden worden niet in de eerste plaats bedreven door de Amerikaanse soldaten en piloten, maar door de Ameri-

kanse kapitalisten en hun regering, die een heel volk aan zich ondergeschikt willen maken.

-5- De oorlogsmisdaden van de Amerikanen zijn alleen te vergelijken met die van de Duitse fascistie in de Tweede Wereldoorlog.

-6- De misdaden van Nixon overtreffen die van Hitler. De ontwikkeling van de techniek, het werk van miljoenen arbeiders en wetenschappers worden door de VS gebruikt voor de vernietiging van menselijk leven en geluk, in plaats van voor de bescherming daarvan.

-7- Hitler stelde zichzelf terecht toen de Russiese tanks Berlijn binnen rolden. Andere nazi's werden terechtgesteld na Neurenberg. Als de oorlog in Vietnam is afgelopen, moeten het Amerikaanse systeem en Nixon in staat van beschuldiging worden gesteld voor de zwaarste misdaden uit de geschiedenis. Volgens de normen van de oorlogstribunalen van Neurenberg en Tokio moet Nixon worden opgehangen.

-8- De Amerikanen maakten zelf Vietnam tot inzet van hun wereldheerschappij. Vietnam bewijst de totale maatschappelijke en morele verrotting van het imperialisme. Niet de Amerikaanse democratie, maar het kommunisme van de Vietnamezen vertegenwoordigt de hoop van de gehele mensheid op vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid.

VAKCENTRALES: SOLIDARITEIT? NOOIT VAN GEHOORD!

De vakcentrales hebben de kans om een bok te schieten weer met beide handen aangegrepen. Ze waren zelfs te beroerd om de schijn op te houden dat ze één stap voor Vietnam wilden verzetten.

Onmiddellijk na de hervatting van de Amerikaanse bombardementen op Hanoi en Haiphong half december 1972, werd er van verschillende kanten bij de vakbonden op aangedrongen, haar "machtige" apparaat voor solidariteitsakties in te zetten. De centrales wachtten rustig twee weekjes af, voordat De Boon, Mertens en Lanser er met mekaar over gingen keuvelen. Op 3 januari kwamen ze met de ontknoping. Waarlijk een schitterend stukje vakbondspolitiek.

In de eerste plaats stelden de centrales het voor alsof hen was gevraagd in Nederland de revolutie te laten ontbranden. Vervolgens kwamen ze tot de konklusie dat ze daaraan niet konden meedoen. Ze verzonnen slechts één argument: "Wij kunnen niemand van bovenaf voorschrijven aan dergelijke boycotakties mee te doen."

Nu is dit een overweging die bij de vakbonden nooit heeft gegolden. In de metaalstaking niet, bij Enka-Breda niet, en bij het centraal akkoord evenmin. En ook nu niet, want ze schreven de Nederlandse bevolking wel van bovenaf voor om geen boycotakties te voeren. De vakbonden immers waren de aangewezen organisaties geweest om zich met boycotakties te belasten. Maar de vraag om meer dan holle verklaringen, om akties en om fantasie, was kennelijk voor de heren te hoog gegrepen.

Geschrokken van de felle reacties van de publieke opinie, voegden de heren in interviews snel nog enkele argumenten aan het bovenstaande toe. Ze trokken alle registers open. Van de bedreigde werkgelegenheid tot de mededeling dat een bepaalde groep arbeiders niet voor de hele bevolking mocht opdraaien. Dus moet iedereen maar met zijn handen in de schoot blijven zitten.

Ze kwamen met de onthulling dat 45 % van het Nederlandse kapitaal in Amerikaanse handen is en dat een half tot een heel miljoen Nederlandse arbeiders in Amerikaanse dienst is. Ze stelden dus vast dat Nederland al voor de helft een Amerikaanse kolonie is en verbonden daaraan meteen de konklusie, dat ons dat monddood moet maken tegen de ergste oorlogsmisdaden.

Tenslotte vertelden ze dat een staking bij Amerikaanse bedrijven niet te financieren was, omdat die dan zou moeten worden voortgezet tot de eisen ingewilligd waren. Op zichzelf een juist uitgangspunt, alleen is het sinds de oorlog in Nederland niet meer vertoond dat onder leiding van de

vakbonden is gestaakt tot de eisen volledig bereikt waren.

De mogelijkheden van een één-dag-staking, een boycot van Amerikaanse schepen en vliegtuigen, of een kopersstaking, of een nationale steunkampagne voor een staking bij bepaalde Amerikaanse bedrijven, is kennelijk niet bij de centrales opgekomen.

Het is een heel trieste zaak. Het hoort tot de goede tradities van de arbeidersbeweging om daadwerkelijk solidair te zijn met de onderdrukte mensen, waar ook ter wereld. Nog afgezien van het politieke standpunt, voelt iedere rechtgeaarde arbeider zich verbonden met het lot van anderen, die in de verdrukking leven.

De verontwaardiging over de Amerikaanse terreur tegen Vietnam werd door ons volk diep en algemeen gevoeld. De Boon, Mertens en Lanser waren in de positie om aan die woede uitdrukking te geven. Het enige wat ze gedaan hebben, is bewijzen dat ze die positie niet waard zijn. Ze zijn een schande voor de Nederlandse arbeidersbeweging.

DEN UYL EN DE NAVO

Dat wat betreft de vakbonden. Ook Den Uyl heeft voor een levensgrote verrassing gezorgd. Op dinsdag 9 januari pleitte de leider van de Nederlandse sociaal-democratie in Achter het Nieuws voor het behoud van het Nederlandse lidmaatschap van de NAVO. Het argument: Via de NAVO kunnen we nog enige invloed op Amerika uitoefenen.

Dit sociaal-demokratische geluid klinkt ons helaas maar al te bekend in de oren. In de oorlog gebruikten veel burgemeesters, ambtenaren en politie-funktionarissen woordelijk hetzelfde als dekmantel voor hun kollaboratie met de vijand.

De grootste zorg van Den Uyl geldt blijkbaar het voortbestaan van de NAVO en niet het Vietnamese volk. In dezelfde VARA-uitzending pleitte Bas de Gaay Fortman tegen de NAVO en voor verwijdering van Amerikaanse atoomwapens van ons grondgebied. Na de uitzending leidde dit tot een

RODE KRUIS PROBEERT ZIJN SLAG TE SLAAN

Wat de vakbonden wel over hun hart konden verkrijgen, was een oproep tot deelname aan de nationale demonstratie in Utrecht en het storten van bijdragen op het gironummer van de aktie Heel Vietnam. Ook dit werpt een bijzonder licht op de vakbondspolitiek. De aktie Heel Vietnam werd aangekondigd op de dag van de hervatting van de Amerikaanse bombardementen. Plotse-ling wierpen acht organisaties, waarvan het Rode Kruis het hoogste woord voerde, zich op als de belangenbehartigers voor het Vietnamese volk. Ze trachtten de mensen, die al jaren aktie voeren voor Vietnam, zonder plichtplegingen aan de dijk te zetten om de gehele hulpverlening in hun handen te nemen.

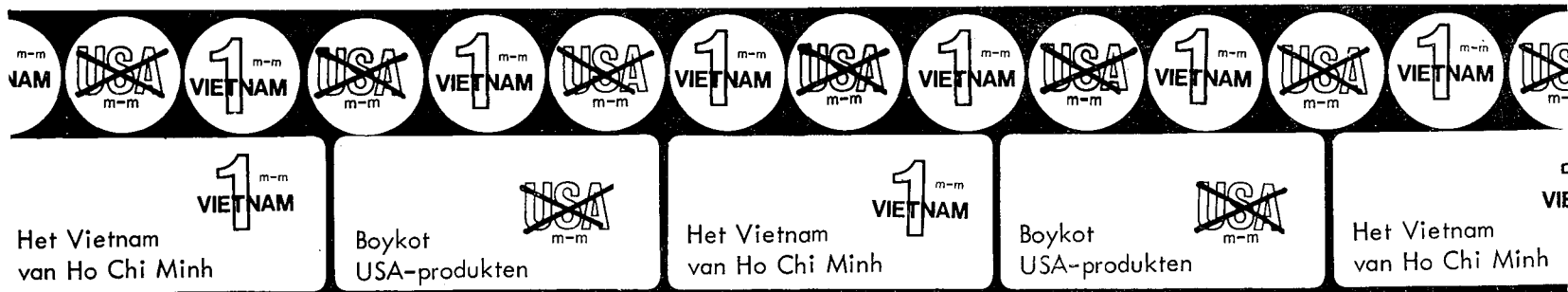
In de aktie Heel Vietnam werken vier internationale en vier kerkelijke organisaties samen. De opzet is dat het ingezamelde geld onder de acht organisaties wordt verdeeld. Deze doen er dan mee wat hen goedgeeft. De bedoeling is duidelijk politiek. Ze gaan helemaal uit van het bestaan van twee Vietnams. Onder de dekmantel van Heel Vietnam, moet nu nog eens verdoezeld worden dat het Vietnam van Siagon een Amerikaanse vinding is en dat het werkelijke Vietnam uitsluitend en alleen vertegenwoordigd wordt door de regering in Hanoi en de Vietcong.

Erger nog is dat van deze organisaties vrijwel niemand banden met Noord Vietnam en de Vietcong onderhoudt, zodat het er naar uitziet dat het grootste deel van de "hulp" terecht komt bij de Amerikaanse marionetten, waarvan de corruptie over de hele wereld berucht is.

Voor een dergelijke kwalijke aktie doen de vakcentrales een warme aanbeveling. Voor wie solidariteit geen vreemd woord is en voor wie zich werkelijk iets aan Vietnam gelegen laat liggen is er maar één antwoord: de aktie Heel Vietnam moet fel bestreden worden. Deze aktie berust niet alleen op de deling van Vietnam, maar ook op het zaaien van verdeeldheid in Nederland.

Mertens, Lanser en De Boon in overleg. Een boycot bleek "onmogelijk".

Het Vietnam
van Ho Chi Minh

Boycot
USA-produkten

Het Vietnam
van Ho Chi Minh

Boycot
USA-produkten

Het Vietnam
van Ho Chi Minh

MILJOEN KAARTEN NAAR AMERIKA

Onlangs ontving president Nixon van Amerika tussen zijn post een kaart uit Nederland. Op de kaart stond een hartverscheurend tafereel uit Vietnam. Op de achterkant werd in de Engelse taal de vraag gesteld: Wat zult U later tegen Uw kinderen zeggen, als zij U vragen waarom U deze oorlog hebt toegelaten?

Speciaal op die ene kaart voor Nixon, was er bij geschreven: Dit is de miljoenste kaart die vanuit Nederland naar de VS verzonden is. De strijd tegen Uw oorlogsmisdaden gaat door.

Meer dan een miljoen van die kaarten hebben dus hun weg al naar Amerika gevonden, naar willekeurige inwoners van de steden Detroit en Chicago. Ongeveer een miljoen Amerikanen werden op deze manier gekonfronteerd met de Vietnamese oorlog en hun verantwoordelijkheid.

De aktie is nog steeds in volle gang. In een grote werkruimte in Nijmegen zijn tientallen vrijwilligers tot diep in de nacht bezig. In een koortsachtig tempo wordt er gewerkt aan het sorteren, verpakken en verzenden van foto's, pamfletten, affiches en pakketten. Van hieruit wordt het materiaal over heel Nederland verzonden, waar duizenden mensen actief zijn voor de verdere verspreiding.

Vier maanden geleden werd deze kaarten-aktie, georganiseerd door het comité Van Mens tot Mens, ook door de Tribune met instemming begroet. Half januari vertelde een woordvoerder van het comité ons in Nijmegen:

"De balans van vier maanden aktie overweldigt ook onszelf. Meer dan een miljoen kaarten, dat betekent dat meer dan 200.000 mensen uit Nederland kaarten naar de VS hebben verzonden. We hebben hier nu de adressen van ruim 3000 medewerkers, die onder alle lagen van de bevolking en tot in de verste uithoeken van ons land, actief zijn met de verspreiding van de kaarten. In korte tijd hebben we zo'n 200 filmvoorstellingen verzorgd met films van de Amerikaanse oorlogsmisdaden, in scholen, clubs, politieke kafé's en noem maar op. In winkelcentra, op markten, in bedrijven en deur aan deur in de buurten, zijn door deze aktie de discussies over Vietnam losgebrand.

Uit Amerika hebben we ettelijke duizenden reacties terug gekregen. Natuurlijk zijn daar scheldkanonnades bij, maar belangrijker zijn de brieven van de vredelievende mensen uit Amerika. Zij bedanken ons voor onze betrokkenheid bij de ontwikkelingen in de VS en sporen ons aan het beroep op de Amerikaanse publieke opinie nog krachtiger te maken.

Onlangs bracht een delegatie van Amerikaanse geestelijken een bezoek aan ons land. Zij deden een hartstochtelijk, bijna wanhopig beroep op onze bevolking om

alles in het werk te stellen om de Amerikanen weer op het rechte spoor te brengen. Ook de Vietnamezen doen voortdurend oproepen om het ware karakter van de oorlog aan het Amerikaanse volk bekend te maken. Deze aktie beantwoordt precies aan deze verzoeken.

Natuurlijk moeten we onderscheid maken tussen de gewone Amerikaan en de heersende macht in dat land. Wij zijn er van overtuigd dat het Amerikaanse volk in overgrote meerderheid naar vrede snakt. Maar ondertussen slepen de presidenten, de generaals en de grote concerns de Amerikanen mee in een verschrikkelijke oorlog. Het is de taak van het Amerikaanse volk om een eind te maken aan de heerschappij van de oorlogszuchtige krachten in hun land. Daarom zijn we met onze kaarten bij de gewone Amerikaanse burger aan het juiste adres. Als zij zich niet tegen het Witte Huis en het Pentagon verheffen, worden het volk van Amerika en de hele wereld meegesleept in een verschrikkelijk oorlogssysteem."

DE MEEST MASSALE AKTIE

"Ook voor Nederland zelf is deze aktie belangrijk. Ook ons volk is jarenlang door politici en pers om de tuin geleid over de oorlog van de VS tegen Vietnam. Onze aktie geeft iedereen in dit land de mogelijkheid daadwerkelijk iets te doen, naast het deelnemen aan demonstraties en boycotakties.

Dat deze aktie zich als een olievlek over het land verspreid heeft, bewijst dat de mensen op zo'n kans zaten te wachten. De aktie Van Mens tot Mens is in een oogwenk uitgegroeid tot de grootste en meest massale Vietnamaktie die ons land kent. Uit alle kringen zijn de mensen actief, opvallend is ook de grote activiteit uit de hoek van de kerken.

Begin januari hebben we al onze medewerkers een uitgebreid pamflet gestuurd. Daarop werd uitgelegd hoe Nixon Kerstmis 1972 tot een absoluut dieptepunt in de wereldgeschiedenis heeft gemaakt. Daarop hebben we ook ons standpunt weergegeven dat Vietnamakties onze volle inzet vergen. Het gaat niet alleen om het voortbestaan van Vietnam en de Vietnamezen. Hier is het bestaan van de hele wereld in het geding. De gevaren die ons nu bedreigen, zijn alleen te vergelijken met die van na de machtsovername door Hitler in Duitsland van 1933.

Het gaat om een betere wereld. Alle vredelievende en progressieve mensen moeten zich daarvoor inzetten. Wij zijn er in de loop van de tijd van overtuigd geraakt dat Vietnam maar een symptoom is van nog veel verschrikkelijker dingen. Het zal er uiteindelijk om gaan de heerschappij van de twee grootmachten, de VS en Rusland, over de wereld te breken."

TIEN MILJOEN STICKERS

Naast de kaartenaktie heeft het comité Van Mens tot Mens in januari een nieuw initiatief genomen. In een oplaag van niet minder dan 10 miljoen worden er op het ogenblik plakkertjes gedrukt. Plakkertjes van twee verschillende symbolen: USA met een kruis er door; en: 1 Vietnam. Er worden ook grotere vierkante stickers in omloop gebracht, waarop deze symbolen worden verklaard: Boycot USA-produkten, en Eén Vietnam — het Vietnam van Ho Chi Minh.

De zegsman van het comité licht dat toe: "Er gaan steeds meer stemmen op van mensen die zeggen: Wij zijn tegen iedere oorlog. Wij ook. Maar hoe kun je de oorlog van de wereld bannen, als je niet nagaat waardoor oorlogen veroorzaakt worden en als je niet duidelijk de schuldvraag stelt? Ons standpunt is dat Amerika schuldig is aan deze oorlog en dat Amerika deze oorlog op een misdadige wijze voert. Daarom ondersteunen wij met onze plakkertjes een boycot van alles wat Amerikaans is. Heel Nederland moet er mee volgeplakt worden.

Verder zijn we van mening dat Vietnam een ondeelbaar land is. Vietnam heeft 4000 jaar als zelfstandige natie bestaan. De geschiedenis van Nederland als natie is niet ouder dan zo'n 400 jaar. De eenheid van Vietnam is nu juist de inzet van de dappere strijd van het hele Vietnamese volk, zowel in het zuiden als in het noorden.

Om duidelijk te maken welk ene Vietnam wij bedoelen, hebben we dit het Vietnam van Ho Chi Minh genoemd. Ho Chi Minh was de legendariële leider van alle Vietnamezen in hun onafhankelijkheidsstrijd. Hij was een socialist en de ongebroken strijd van zijn volk toont dat het hele Vietnamese volk dit socialistiese Vietnam wil. Onze steun aan dat ene Vietnam betekent dus steun aan de vertegenwoordiger van dat Vietnam — de regering in Hanoi."

Het is drie uur in de ochtend. De laatste vrijwilligers trekken de deur van de werkruimte in Nijmegen achter zich dicht. Voorlopig ligt er materiaal om duizenden bestellingen af te werken. Maar over enkele uren moet het werk weer worden hervat om nog meer aanvragen te kunnen afhandelen.

Iedereen die wil meewerken aan het vreedzame bombardement op de USA, kan kaarten bestellen. Een werkpakket (25 kaarten compleet met adressen en pamfletten) kost f 2,50. Voor f 5,- kunnen ook 5 vellen met stickers besteld worden (deze bevatten ruim 500 plakkertjes per bestelling).

U kunt mee doen door geld te storten op gironummer 2786842 t.n.v. mej. M. Claassen te Nijmegen, onder vermelding van "kaarten" of "stickers".

IST VAN HET EERSTE UUR

VIETNAM IS GEEN TOEVAL

De PvdA bijvoorbeeld, die werpt zich nu op als kampioen in de strijd tegen de onderdrukking. Maar bekijk de uitspraken eens die deze anti-kommunisten de laatste 10 jaar over Vietnam hebben gedaan. Jarenlang hebben ze de strijd overgelaten aan een klein groepje, een groepje dat door hen totaal verketterd werd. Nu hebben ze rustig hun omme-zwaai van 180 graden gemaakt. In die kringen krijgt nog steeds niemand het over de lippen dat wij gelijk hadden. Er is er niet één die zegt: Wij zijn helemaal fout geweest. Van enige zelfkritiek is geen sprake.

Dat komt doordat ze ook nu bezig zijn de waarheid geweld aan te doen. Ze proberen Vietnam te isoleren van de rest van het kapitalisme. Ze stellen het voor, alsof Nixon nou toevallig op het verkeerde pad is. Dat bedrog hebben ze na de wereldoorlog ook gepleegd. Hitler, dat was maar een uitwas. Daarom hoefde je alleen Hitler en een paar nazi's te verwijderen, dan kon het systeem blijven bestaan. Maar hetzelfde systeem dat Hitler voortbracht, heeft de wereld nu Nixon opgeleverd. Nixon is geen toeval, hij voert het Amerikaanse beleid van zijn vier voorgangers sinds de oorlog gewoon uit tot in de konsekwenties.

Het protest tegen de oorlog is nu algemeen geworden. Overal op de wereld wordt massaal gedemonstreerd tegen de politiek van Nixon.

Het wezen van het kapitalisme is geweld en onderdrukking. Vietnam is een geweldige ont-nuchtering over kapitalisme en democratie. De fabeltjes beginnen steeds minder geloof te vinden. De vrijheid van Amerika betekent slechts dat je de vrijheid hebt om de kant van het kapitaal te kiezen. Doe je dat niet, dan word je plat gebombardeerd. De democratie van Amerika betekent dat het volk zijn eigen Hitlers mag kiezen. Vietnam legt een zeer zware verantwoordelijkheid op de schouders van het Amerikaanse volk.

Vietnam maakt ons duidelijk waar wij ons tegen moeten wapenen. Het toont de ware aard van het imperialisme. Voor de Vietnamezen betekent het Amerikaanse imperialisme en de Amerikaanse democratie al jarenlang een opeenstapeling van lijden en verdriet.

Vietnam is dichtbij, of misschien beter gezegd: Amerika is dichtbij. We hebben gehoord dat 45 % van het kapitaal in Nederland in Amerikaanse handen is. De helft van de arbeid van onze arbeidersklasse spekt de oorlogskas van de Amerikaanse kapitalisten. Ieder volk, waar ook ter wereld, dat voor

socialisme en vrijheid vecht, krijgt niet alleen met zijn eigen uitbuiters en onderdrukkers te maken, maar ook met de Amerikaanse. Daarom is het ook voor ons van levensbelang om te leren van Vietnam.

De eerste les is de ware bedoeling van de VS met zijn wereldheerschappij. De tweede les is de ware macht van een eendrachtig en

goed georganiseerd volk. De Vietnamezen hebben de wreedste oorlogsmachine van de geschiedenis immers al talloze nederlagen toegebracht. De derde les is dat wij op het ergste voorbereid moeten zijn, zolang hier de dienst wordt uitgemaakt door mensen die de kapitalistische democratie zo hoog in hun vaandel hebben staan."

RUSLAND

KNEVELT

VIETNAM

Waarschijnlijk was hij bang met de minder misdadige McGovern minder makkelijk afspraken te kunnen maken.

Het bestaan van socialistische landen (hun welvaart, hun voorspoed) is de kapitalisten van heel de wereld een gruwel. De twee imperialistische grootmachten, de VS en de USSR proberen de wereld onder elkaar te verdelen. De rol van de VS in Azië was het onderwerpen van deze landen aan haar economische belangen en het bestrijden van het communisme. Deze rol wordt nu gedeeld met de Sowjet-Unie. In vijftig jaar van eerste socialisties land in de geschiedenis tot de grootste kommunistenbestrijder van de wereld — een bedroevende carrière!

Op 17 januari werden de feiten nog eens bevestigd door de Amerikaanse hoogleraar prof. Arnoni. Hij beweerde dat het volk van Vietnam geen militaire, maar wel een politieke nederlaag gaat lijden, omdat het de tweedeling van Vietnam zal moeten aanvaarden.

Arnoni zei: "Men vergeet wel eens dat Kissinger slechts de tweede rechterhand van Nixon is. Diens eerste rechterhand is de Russische president Podgorny. Het zijn de Russen die Vietnam zullen dwingen een onrechtvaardige vrede te tekenen. De koude oorlog tussen Rusland en Amerika behoort al tien jaar tot het verleden. Sindsdien werken ze eendrachtig samen in het verdelen van de wereld.

Vergeet niet dat Rusland in heel 1971 maar voor 450 miljoen dollar hulp aan Noord Vietnam gegeven hebben. Dit bedrag besteed Amerika in Saigon in vijf dagen! Het is nu algemeen bekend dat Amerika voor al zijn belangrijke oorlogsdaden, bijvoorbeeld het leggen van mijnen voor de Vietnamese kust, contact heeft gehad met Moskou.

Toen leden van het Amerikaanse kongres aan Kissinger vroegen of niet het gevaar bestond van een Amerikaans-Russies konflikt, antwoordde deze: "Mijne heren, dat is wel het geringste risico dat we lopen."

De bombardementen van eind 1972 werden door Rusland slapper bekritiseerd dan door premier Palme van Zweden en verschillende van Amerika's eigen bondgenoten in Europa. Er is geen twijfel mogelijk dat Rusland en Amerika over Vietnam al lang afgesproken hebben hoe het gebied verdeeld zal worden. Het is duidelijk dat Rusland Vietnam verraden heeft. Het is evenzeer duidelijk dat de gezamenlijke Amerikaans-Russiese dreiging het aan China onmogelijk maakt om Vietnam met daden terzijde te staan."

"Kissinger is een zeer slim mens", aldus verklaarde de Zuidvietnamese diktator Thieu half januari in een interview. Volgens hem was Kissinger er op uit om Indo-China onder controle van de Sowjet-Unie te brengen. De Amerikanen zouden de omsingeling van kommunisties China samen met Rusland willen voltooiën.

Thieu is natuurlijk niet de meest betrouwbare zegsman voor zoiets, maar zijn woorden passen in een duidelijk kader. In de loop der zestiger jaren is India al vrij geruisloos verhuisd uit de Amerikaanse naar de Russiese invloedssfeer. Vervolgens veroverde India Oost-Pakistan (Bangla-Desj). In de economie van beide landen geven de Russiese belangen de toon aan.

De plannen voor een niet-aanvalsverdrag tussen Rusland en Japan zijn in een vergevorderd stadium. In Europa trachten de Russen kost wat kost de veiligheidskonferentie te laten doorgaan. Deze is kennelijk bedoeld om de Sowjet-Unie in de rug te dekken, als ze zich nog intensiever met het oosten (China) gaat bezig houden.

In de ijzeren ring van Rusland om de Volksrepubliek China ontbreekt nu alleen Indo-China nog. Het is duidelijk dat er tussen de supermachten afspraken bestaan over Vietnam. Anders zou Rusland wel betere wapens aan Vietnam leveren dan afweergeschut dat voor eigen gebruik is afgedankt (dat de Vietnamezen er wonderen mee verrichten is een andere zaak).

Bovendien duikt in de herinnering een verklaring op van de Russiese partijleider Bresjnev van oktober jl. In nauwelijks verkapte bewoordingen adviseerde hij het Amerikaanse volk om Nixon te herkieszen.

BOMMEN OP HANOI

Een ochtend in Hanoi. Om 20 minuten over 10 treffen Amerikaanse jagers met vier zware bommen een mediese hulppost. Het gebouw stort volledig in en even later lekken de vlammen omhoog. Hoewel de vliegtuigen nog in de lucht zijn, komen van alle kanten de burgers van Hanoi aansnellen. "We moeten de slachtoffers redden", roepen ze, "en we moeten zo veel mogelijk medicamenten in veiligheid brengen."

Met een bijna vanzelfsprekende discipline en heldenmoed beginnen ze het puin te ruimen. Om kwart voor elf cirkelen de Amerikaanse vliegtuigen nog steeds boven de hoofdstad. Maar de slachtoffers zijn uit het puin gered, de gewonden worden reeds verzorgd. Het grootste deel van de medicamenten en de mediese uitrusting zijn in veiligheid. De plaats is nog steeds gehuld in rook en vlammen, maar de naamloze helden hebben hun werk gedaan.

Een fotoreportage van Ho Hai. ●

Er was eens een Nederland dat schoon was. De rivierbeddingen bevatten toen nog geen open riolen, maar fris, levend water, waarin vissen leefden en mensen konden zwemmen. In Rotterdam kon je toen de zon nog wel eens zien schijnen, zonder dat er een verstikkende smog ontstond. De steden lagen toen nog in ongerepte natuurgebieden, zonder autowegen, verkeerspleinen, pijpleidingen, autokerkhoven, raffinaderijen en stinkfabrieken. Voor de kust werd vis gevangen, die je kon nuttigen zonder angst voor kwikvergiftiging. Je kon adem halen, zonder de benauwende gedachte dat je de dood in de longen zoog. Je kon je slaapkamerramen open zetten, zonder bedwemd te worden door de stank. Je kon je kinderen opvoeden, zonder de knagende onrust dat er een catastrofe dreigt, die de hele menselijke soort uitroeit.

Een wetenschappelijk team in Sjanghai onderzoekt de hoeveelheid stof en zwaveldioxide in de lucht.

SOCIALISME LOST MILIEU - PROBLEEM OP

Die tijd ligt nog niet zo ver achter ons. De mensen, die er uit eigen ervaring over kunnen meepraten, zijn de 50 nog niet gepasseerd. Nederland is eigenlijk pas na de oorlog een moderne industrie-staat geworden. Deze industrie is onder kapitalistische verhoudingen opgebouwd en de gevolgen zijn er dan ook naar.

In een kapitalisties land zijn de produktiemiddelen partikulier bezit van de kapitalisten en zij richten de ekonomie in naar hun privé-belangen. Als er winst te maken is door het scheppen van werkgelegenheid en het produceren van nuttige goederen — dan komen er werkgelegenheid en gebruiks-goederen. Is er meer winst te behalen met ontslagen, loonsverlagingen, de produktie van oorlogstuig of van snel versleten artikelen — dan richten de kapitalisten hun activiteiten hierop. Alleen door veel strijd en een brede massabeweging zijn dan van de kapitaalbezitters koncessies af te dwingen.

STERVEN OF STERVEN

Met de milieuvorgiftiging is het al precies hetzelfde. Het is de winsthonger van de kapitalisten die de vervuiling veroorzaakt. Het afval, dat de fabrieken lozen in grond, water en lucht, bestaat immers veelal uit goed bruikbare grondstoffen, die echter in het kapitalistische produktieproces niet van pas komen.

Een schone produktie zou de winst drukken. En omdat de kapitalisten met het algemeen belang niets te maken hebben, wordt al tientallen jaren met hartstochtelijke ijver het menselijk leefmilieu vervuild. Pas het ontstaan van een algemene en groeiende onrust over de milieuvervuiling, begint nu tot maatregelen van de overheid te leiden.

Lang geen afdoende maatregelen trouwens. Bovendien wordt de milieu-angst aangegrepen door de kapitalisten om nieuwe winsten binnen hun bereid te brengen. Produkten worden duurder. Er is een geheel nieuwe tak van industrie ontstaan, de milieu-industrie. Daarin wordt voor

miljarden geïnvesteerd omdat de kapitalisten daarvan een vette buit verwachten.

Hetzelfde winstprincipe dat ons aan de rand van de afgrond heeft gebracht, zou ons nu moeten behoeden voor een dodelijke val. Er is weinig reden tot vertrouwen dat in het bestaande systeem het milieu-probleem kan worden opgelost. Onder het kapitalisme is de keus nu geworden: Sterven aan vergiftiging of sterven van de armoede.

HET KAN ANDERS

Dat het ook anders kan wordt bewezen in het socialistiese land China. Natuurlijk kunnen we de situatie in dat land niet zonder meer overplanten op Nederland. China is een land met onvergelijklijk meer ruimte. De landbouw speelt er een veel grotere rol. Maar dat neemt niet weg dat de industrialisatie er nauwelijks jonger is dan in Nederland.

In een socialisties land zijn de produktiemiddelen eigendom van de gemeenschap. Het leidend principe in de ekonomie is niet de winsthonger van een handjevol uitbuiters, maar het algemeen belang. De Chinezen halen over deze kwestie graag de woorden van hun leider Mao Tsetoeng aan, die heeft gezegd: "Het is onze plicht om tegenover het volk verantwoording af te leggen" en "we moeten ons in alles laten leiden door de belangen van het volk".

Volgens deze beginselen is een ekonomie opgebouwd met een evenwichtige verhouding tussen landbouw, lichte en zware industrie. De industrie wordt ook veel meer over het land verspreid, dan in West Europa. In ons land zien we het konzentratieproces in de industrie, waardoor alle bedrijven zich samenballen in bepaalde streken en andere gebieden leeglopen en verarmen.

Een voorbeeld in China vormen de beroemde olievelden van Datjing. Er is geen sprake van dat de inrichting van het hele gebied ondergeschikt wordt gemaakt aan de olie. Tussen de boortorens liggen hier de landerijen met kollektieve boerderijen.

Hoewel er vele duizenden arbeiders zijn, leven ze met hun gezinnen niet in troosteloze stadswijken. Ze wonen in feite op het platteland. De tegenstelling tussen stad en dorp en tussen industrie en landbouw, die kenmerkend is voor de eenzijdige ontwikkeling van het kapitalisme, bestaat hier niet.

GEZONDHEID

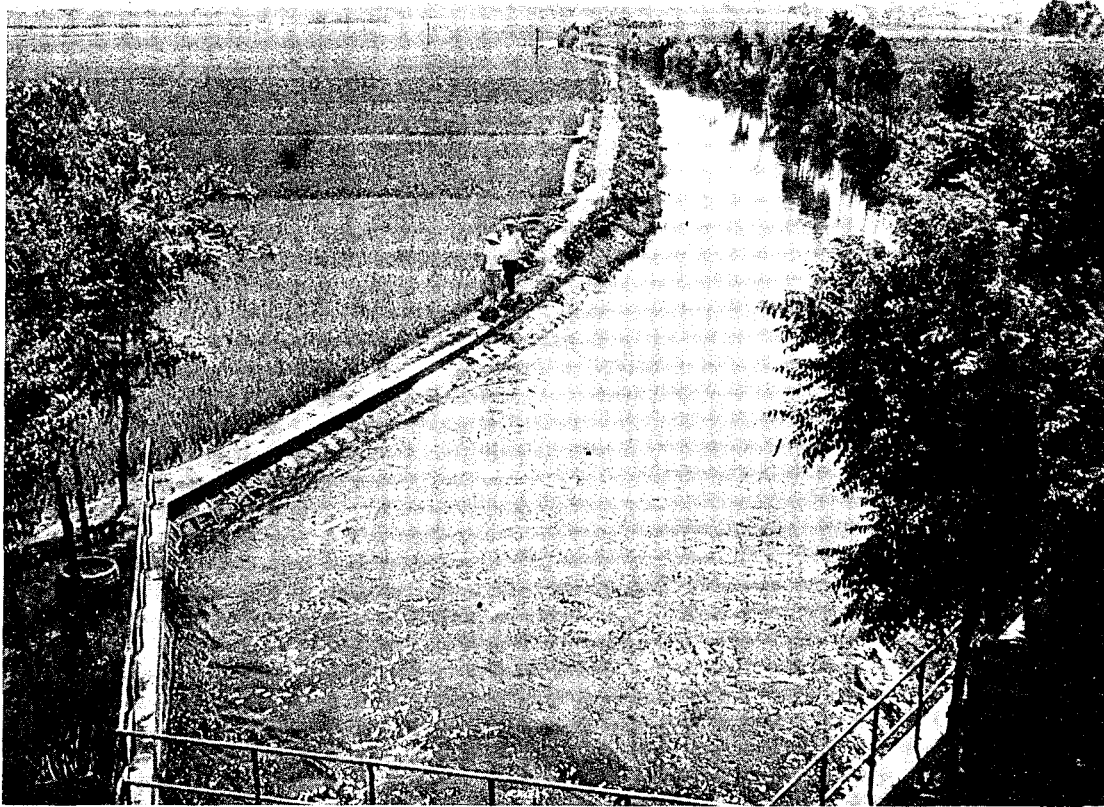
Een ander voorbeeld van het socialisme in China is de veiligheid van de arbeiders in de bedrijven. Veiligheidsmaatregelen worden niet doorkruist door overwegingen van rentabiliteit en niet uitgehold door het waanzinnige tempo dat arbeiders bijvoorbeeld in Nederland moeten draaien. Een weergalozes prestatie leverde de Chinese gezondheidszorg door binnen 20 jaar de gevreesde ziekte stoflong onder mijnwerkers volledig uit te bannen.

De mediese zorg is niet afgestemd op "welvaarts"-ziekten, zoals hart- en vaatziekten. In China is veel meer aandacht voor de bestrijding van eenvoudige ziekten en verwondingen, die onder de gewone mensen voorkomen. Veel artsen werken zelf in de fabrieken en op het land. Het is geen toeval dat juist de Chinese chirurgen befaamd zijn geworden door het succesvol aanzetten van afgerukte ledematen.

Deze twee kwesties zijn al nauw verbonden met het leefklimaat van de mensen. Belangrijker is misschien nog de direkte zorg voor het milieu in het produktieproces zelf. Wat de bouw van nieuwe fabrieken betreft, is een doeltreffende maatregel doorgevoerd: Er mag geen enkel bedrijf worden opgezet zonder een nauwkeurig plan voor de verwerking van de grondstoffen, zodat zelfs de allerlaatste afvalprodukten nuttig worden gebruikt.

SUKSESSEN

In de reeds bestaande bedrijven was het natuurlijk minder gemakkelijk om milieubescherpende maatregelen door te voeren.

Gezuiverd water is weer geschikt voor de bevoeiing van het land.

Maar ook op dit terrein maakt de Chinese pers melding van opmerkelijke successen.

Voor de produktie van bepaalde stoffen, had een groot chemies bedrijf in Sjanghai vroeger grote hoeveelheden zwavelzuur en zoutzuur nodig. Door het afvalgas van een andere chemiese fabriek, die vroeger de lucht vergiftigde, te gaan gebruiken, zag het bedrijf kans zijn produkten rechtstreeks te fabriceren. Dat bespaart jaarlijks meer dan 4000 ton zwavelzuur en zoutzuur.

Het afvalwater van een farmaceutiese fabriek in Sjanghai was bijzonder giftig. Het lozen van dit water in de rivieren was de makkelijkste oplossing, maar betekende gevaar voor mensen, dieren, en landbouw. Na enkele maanden van intensief onderzoek bleek het mogelijk uit het afvalwater een belangrijk middel te winnen tegen een verwoestende ziekte van rijstaanplant.

Milieubescherming is ook een kwestie van zuinigheid. Grondstoffen die onder het kapitalisme naar zee gespoeld worden, worden in China gebruikt voor het vervaardigen van nuttige produkten. De grondstoffen worden toch al zuiniger gebruikt omdat de Chinese industrie gericht is op het produceren van duurzame goederen en dus niet van gloeilampen die maar 1000 uur branden, radio's die na verloop van tijd vervangen moeten worden en nylons die snel ladderen. Met de overweging van de kapitalisten dat de goederen zo snel mogelijk verbruikt moeten worden om nieuwe aankopen, dus nieuwe winsten mogelijk te maken, hebben de Chinezen niet van doen. China werkt dus niet mee aan een overhaaste uitputting van de grondstoffenbronnen — zoals bekend één van de grootste problemen die in het kapitalistiese westen bestaan.

NIET ALLEEN ZUINIG

Maar niet alleen uit zuinigheidsoverwegingen wordt het milieu in China beter beschermd dan onder het kapitalisme. Een chemies bedrijf in Anshan worstelde met het probleem van het fenol in het afvalwater (hetzelfde probleem dat onlangs in de Tribune werd behandeld over Rotterdam). Het verwijderen van het fenol uit het water zou zonder meer verliesgevend zijn. Een bedrijf voor elektroniese produkten in Sjanghai had met hetzelfde probleem te kampen ten aanzien van het gasvormige fluorwaterstof, niet alleen gevaarlijk voor menselijk en dierlijk leven, maar ook voor omringende bouwwerken.

Toen de arbeiders deze problemen wilden oplossen, kregen ze van enkele partijfunktionarissen te horen: "Dat kan niet, want dat levert verlies op". Tijdens de Kulturele Revolutie werden deze funktionarissen van hun posten ontheven.

De arbeiders zeiden: "We hebben toch geen revolutie gemaakt om net als de kapitalisten alleen naar het geldmaken te kijken? Als we aan de gevaarlijke lozingen een eind kunnen maken, is dat zonder meer een grote winst. Als we niet verder kijken dan onze neus lang is en het grote geheel vergeten, is dat een groot verlies!" Het was in feite een strijd om het vervolmaken van de revolutie, maar ook de problemen van deze beide fabrieken werden opgelost.

Anders dan onder het kapitalisme, telt in China niet het belang van één bedrijf. Als het algemeen belang dat eist, worden er in dat ene bedrijf maatregelen genomen, ten gunste van de hele samenleving. Chinese fabrieken, die milieubeschermdende maatregelen nemen, hoeven niet bang te zijn, dat de konkurrenten ze de nek afsnijden.

MASSABEWEGING

Tijdens en na de Kulturele Revolutie is de bescherming van het leefmilieu uitgegroeid tot een ware massabeweging. Het probleem van de vervuiling leeft bij iedereen. De arbeiders leveren allen naar beste vermogen hun bijdrage in de oplossing ervan. Hier blijkt weer de superioriteit van het socialisme boven het kapitalisme.

De mensen zijn veel nauwer bij de ontwikkeling van de maatschappij betrokken. Ze weten dat de opbrengsten van goede ideeën niet terecht komen in de brandkasten van de aandeelhouders, maar ten goede komen aan het hele volk. De grote kennis, die de arbeiders hebben van het produktieproces, wordt niet verstikt onder de betweterij van ingenieurs en voormannen. De arbeiders worden juist aangemoedigd om hun kennis van het produktieproces te verdiepen. De beste ideeën van de milieubescherming komen juist uit de massa en de discussies in de bedrijfsafdelingen.

Door de socialistiese ordening van de maatschappij zijn de Chinezen in staat het milieuprobleem snel en doeltreffend aan te pakken. Daardoor is een heel nieuw type industrie ontstaan, niet alleen wat de verspreiding en de schone produktie betreft, maar ook wat betreft de veelheid van produkten die de fabrieken afleveren. Door de

verwerking van afvalprodukten leveren sommige bedrijven enkele tientallen verschillende goederen, bijvoorbeeld van las-apparatuur tot geneesmiddelen en onkruid-verdelgers.

Dankzij deze opbouw van de ekonomie konden de Chinese kranten gedurende bijna heel 1972 wekelijks melding maken van nieuwe successen in de strijd tegen de milieu-vervuiling. De koppen waren veelzeggend: Het stinkt niet meer rond het ... bedrijf. In de ... rivier zwemmen weer vissen. Het water van de ... fabriek is weer geschikt om het land te bevoeien. Enzovoorts, enzovoorts. Samenvattend zeggen de kranten: We moeten van iets schadelijks iets nuttigs maken.

SOCIALISME: OP LEVEN OF DOOD

In ons land wordt het milieu-probleem door het kapitalisme veroorzaakt. Iedere dag dat het kapitalisme langer bestaat, wordt het probleem dreigender. De winsthonger van de kapitalisten heeft de bevolking tot nu toe vergast op crisis en oorlog. Daar komt nu de bedreiging van al het menselijk leven nog bij.

Zo gaat dat in een maatschappij waarin de winsten centraal staan. Zo gaat dat ook in Rusland, dat aanvankelijk een socialistiese ekonomie had, maar zich ten doel stelde het westen zo snel mogelijk in te halen en voorbij te streven. In dat land is het milieu-probleem nu even ernstig als in de kapitalistiese landen, omdat de produktiecijfers centraal kwamen, in plaats van de mensen.

De Chinezen zijn er pas werkelijk in geslaagd om een maatschappij op te bouwen, waarin alles draait om het welzijn van de massa's. Nogmaals: Wij kunnen de Chinese oplossing van het milieu-probleem niet zo maar overplanten op ons land. China bewijst wel hoe snel en hoe effectief tegen de milieu-vergiftiging kan worden opgetreden in een land, waar de dienst niet wordt uitgemaakt door de enge privé-belangen van een handjevol kapitalisten. Dat geeft een diepe inhoud aan de leus: Socialisme is een zaak van leven of dood!

LUCHTJE SCHEPPEN

Deze vrouw wil even een luchtje scheppen. Maar in Tokio is geen schone lucht. Geen nood: Voor een munstuk van ongeveer 35 cent kan ze twee minuten zuivere lucht ademen uit een automaat. Japan: Het land van de toekomst? De kinderen moeten er met gasmaskers op naar school. De artsen zijn er wanhopig door het ontstaan van talrijke nieuwe, afgrijselijke milieuziektes. Maar getuige deze foto is het een paradijs voor producenten en exploitanten van automaten.

ASBEST BETEKEN LEVENSGEVAAR

In 1906 ontdekte een arts in Londen bij de ontleding van een overleden patiënt asbestvezels in de longen. De doodsoorzaak werd asbestose genoemd, te vergelijken met de verstikkende longziekte van mijnwerkers, silikose (stoflong).

Waarschijnlijk was dit de eerste keer in de geschiedenis, dat de verwoestende uitwerking van asbest op de menselijke gezondheid werd vastgesteld. Daarna zijn nog veel verschrikkelijker ontdekkingen over asbest gedaan.

Dit jaar (na 67 jaar dus) wordt Nederland verrijkt met een "asbestverordening". De regering zal dan de industriële verwerking van asbest aan bepalingen onderwerpen. Volgens sommige deskundigen wordt het de meest vergaande asbestverordening van de wereld en zal het asbestgebruik streng worden beperkt. Of dat de gezondheid van de arbeiders in asbestverwerkende bedrijven werkelijk beschermt, moet nog blijken. Wel is het de vraag waarom het zo lang geduurd heeft, voordat tegen het asbestgebruik maatregelen zijn genomen.

UNIEKE DELFSTOF

Asbest is in alle opzichten een unieke stof. Het is een delfstof met uitzonderlijke eigenschappen. Het is vrijwel onverwoestbaar en tegen allerlei bijzondere omstandigheden bestand. Daarom is asbest op ruime schaal in de industrie toegepast. Dergelijke toepassingen zijn: Als textielvezel in brandvrije kleding, als bewapening in beton, als isolatiemateriaal enz.

Als het meer niet was, zou men gemakkelijk kunnen stellen dat asbest erg nuttig gebruikt kan worden. Maar daar is het gevaar voor de menselijke gezondheid. Talloze arbeiders die in hun werk met asbest in aanraking zijn gekomen, zijn geteisterd door asbestose. In de dertiger jaren werd nog een andere ziekte ontdekt, die asbest kan veroorzaken. Het bleek dat asbest kankerwekkend is en een afschuwelijke soort longkanker kan veroorzaken.

In februari 1969 verscheen een studie van de Vlissingse arts J. Stumphius. Deze is bedrijfsarts bij de werf De Schelde. Daar werden veel koelschepen gebouwd, waarin asbest met grote hoeveelheden werd verwerkt. Stumphius beschreef de ziektegeschiedenis van 25 overleden Zeeuwse patiënten die aan long-mesothelioom (kanker) gestorven waren. Zelfs de mediese termen waarin deze ziektebeelden worden beschreven, jagen bij de leek de koude rillingen over de rug.

Van het merendeel van de patiënten kon worden aangetoond dat ze in hun werk als arbeider ooit met asbest in aanraking waren geweest. Deze aanraking kon 30 tot 40 jaar tevoren hebben plaatsgevonden, soms

maar gedurende zeer korte tijd.

Asbestvezels die in de longen terecht komen, kunnen dus na tientallen jaren een kankerziekte veroorzaken, waartegen nog geen enkele genezingsmethode is ontdekt. De gevallen die nu bekend worden, vinden hun oorsprong 30 tot 40 jaar terug. Sindsdien is de asbestverwerking vele malen verveelvoudigd. Deskundigen sluiten dan ook de mogelijkheid niet uit dat in de toekomst een ware explosie van de genoemde asbest-ziekten zal optreden.

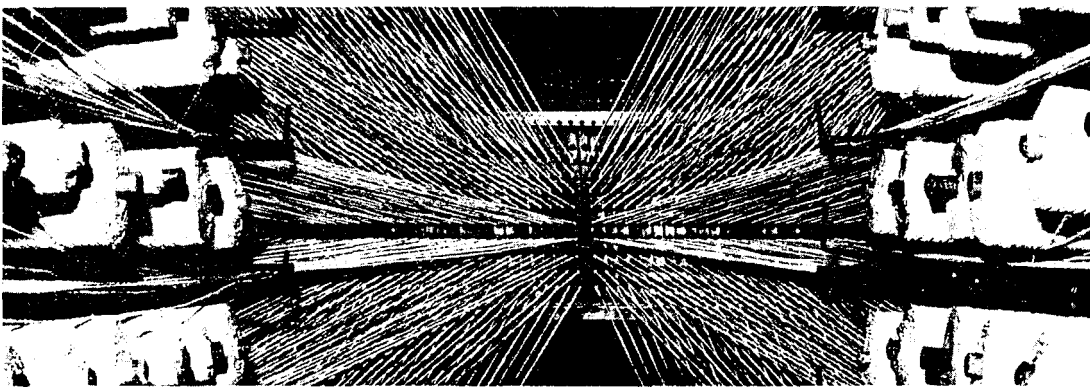
GROTE BELANGEN

Dr. Stumphius heeft te kennen gegeven, dat hij zeer tevreden is over de asbestverordening, die de regering op stapel heeft staan. Het heeft hem verrast, dat sinds zijn publikatie van 4 jaar geleden, al zoveel vervangingsprodukten voor asbest door de industrie zijn toegepast. Dat neemt niet weg dat het is de studie van Stumphius en de eerste ontdekkingen van het asbestgevaar reeds vele tientallen jaren waren verstreken. Dat neemt ook niet weg dat asbest nog in zeer veel takken van industrie in zeer grote hoeveelheden gebruikt wordt. Op de grote werven schijnt het gebruik van asbest inderdaad te zijn beperkt. Maar uit Rijnmond zijn voorbeelden bekend van werven die hun asbest-verwerking nu uitbesteden aan kleine bedrijfjes, zodat slechts andere arbeiders aan het asbestgevaar worden blootgesteld.

In de bouw wordt het asbest nog veel ruimer gebruikt. Eternytplaten bijvoorbeeld, worden gebruikt als isolatiemateriaal, die worden op de bouw gezaagd zodat hele bergen asbestvezels vrij komen, die worden ingeademd door arbeiders en passanten.

Een zeer belangrijke toepassing van asbest wordt gevonden in remvoeringen voor auto's. Op de TH-Twente is onderzocht of bij remmen asbestvezels van de remvoeringen in de lucht komen. De uitslag was positief. Dat betekent bijvoorbeeld dat bij stoplichten grote hoeveelheden kankerwekkende asbestvezels in de lucht komen.

Het is wel mogelijk om remvoeringen uit andere materialen te vervaardigen, maar dat is duurder, dus uit concurrentie-overwegingen kan de automobiel-industrie zich nauwelijks veroorloven om het asbest maar in de grond te laten zitten.

Asbestkoord wordt verwerkt in remvoeringen voor auto's.

BELASTING

Van alle kanten was ons verzekerd dat het nieuwe systeem van loonbelasting geen financieel nadeel voor de arbeiders betekent. In januari heeft iedereen zijn nieuwe loon ontvangen. Het resultaat was duidelijk: Loonsverlagingen van een tientje tot f 50. Dat is zeker om de duurte te bestrijden! ●

HET GAAT SPAANS TOE BIJ PHILIPS

In de Philips-fabrieken van Barcelona (Spanje) werden onlangs 13 arbeiders ontslagen, omdat ze het waagden actie te voeren voor betere arbeidsvoorwaarden. Een twintigtal arbeiders werd voor een maand geschorst. Graag maakt Philips gebruik van de fascistiese wetten in Spanje om de arbeiders te knevelen. Zou het erg overdreven zijn, om te vermoeden dat Philips in Nederland ook graag zulke mogelijkheden zou hebben?

Voorlopig behelpen ze zich met het bestaande systeem in Nederland, waar de arbeiders zich verschillende rechten door zware strijd veroverd hebben. Dat dit "behelpen" voor Philips in Nederland ook erg winstgevend is, hebben we enkele Tribunes geleden al aan de orde gesteld. Uit de Philips-fabrieken van Oss komen nieuwe voorbeelden.

Ook in Oss gebruikt Philips de puntenwaardering (beoordeling) als methode om de arbeiders te verdelen en tegen elkaar op te zetten. Tevens bedienen ze zich van de methode van "sluipontslagen". In Oss werken veel vrouwen aan de armaturenband, lichamen niet zwaar, maar wel zenuwslopend werk. Deze vrouwen worden nu aan de lichtbalken gezet, echt mannenwerk.

(vervolg op pag. 15)

Ook in andere takken van industrie wordt het asbest nog volop gebruikt. Dit betekent een voortdurend gevaar voor de daar werkzame arbeiders en voor het publiek. Het probleem is natuurlijk dat asbest relatief goedkoop is. Dat wil zeggen: Goedkoop voor de ondernemers die asbest gebruiken om winst te maken. Dat verklaart ook waarom asbest nog steeds in zulke grote hoeveelheden wordt gebruikt, hoewel er complete bibliotheken zijn volgeschreven over de gevaren ervan.

De gezondheid van de bevolking is de ene kant. Aan de andere kant staan de belangen van zeer grote concerns, die een vinger in de pap hebben bij de asbestverwerking. Die belangen staan tegenover elkaar. grote industrie heeft de oplossing van het asbestgevaar in de weg gestaan en staat die nog steeds in de weg.

KONCERNEN SLAAN MUNT UIT VERVUILING

"In het licht van de nieuwe opvattingen over het milieubeleid is een drastiese afroming van de groei van de koopkracht zelfs toe te juichen."

U dacht dat deze uitspraak uit de hoek van Wiegel kwam? Mis! Het is een zin uit een officiële verklaring van het NVV (WIK 10-1-'73). De achterliggende gedachte bij dit soort verklaringen is: Het milieu wordt vervuild doordat de werkende bevolking te welvarend is en te veel producten koopt. Een duidelijk voorbeeld hoe de algemene bezorgdheid om het milieu-probleem wordt gebruikt voor een druk op de lonen — niet alleen door de ondernemers, maar zelfs door het NVV.

Zoals de kapitaalbezitters gedurende lange tijd de angst voor een nieuwe crisis hebben gebruikt om de massa te knevelen, gebruiken ze nu ook de milieu-vervuiling als chantagemiddel tegen de bevolking. In die operatie hebben ze kennelijk het NVV aan hun kant.

Aan de ene kant worden "milieu-bewuste" producten tegen zeer hoge prijzen op de markt gebracht. Aan de andere kant wordt het milieu-probleem gebruikt als argument tegen looneisen. Maar de grootste slag begint het kapitaal te slaan in de milieu-industrie zelf. In deze Tribune enkele voorbeelden van de "oplossing" van het milieu-probleem door de Nederlandse ondernemers.

OOST GRONINGEN

Het leven in Oost Groningen is gedurende tientallen jaren vergald door de onvoorstelbaar vervuilende aardappelmel- en strokartonindustrie. Altijd hadden de ondernemers hun verhaal klaar dat de Oostgroningse vaarten wel zo vuil moesten zijn, want een schone produktie was onmogelijk. Dit jaar wordt ook van deze bedrijven in Groningen een belasting geheven. En zie: Plotseling zag de Avebe kans zijn produktieproces te verschoonen. Scholten Honig in Smilde volgde slechts enkele maanden later. Uit het afval wordt nu veevoer en kunstmest gewonnen. Nieuwe handelswaar dus. Maar de veranderingen in het produktieproces kosten geld. Daarom vraagt Scholten Honig nu een bijdrage uit de belastingpot. Dat heeft de Avebe tenslotte ook gehad. Maar liefst ... 11 miljoen gulden.

Iets dergelijks gebeurde in het chemiese Akzo-bedrijf te Hengelo (O). In 1971 loosde dit bedrijf nog 4500 kilo kwik (puur vergif) via het afvalwater. Deze hoeveelheid is teruggebracht tot 1000 kilo. Dat scheelde de Akzo in zijn belastingaanslag zo veel, dat de produktiekosten zijn teruggedrongen van 450.000 tot 110.000 gulden per maand. Over de vraag wat er was gebeurd als de milieu-bescherming minder winstgevend was geweest, breekt in kringen van de Akzo niemand zich het hoofd.

ZUIVERINGSINSTALLATIES

Tribune nr.1 berichtte over de milieu-belasting die overal in ons land van de bevolking wordt geheven. Onder het motto: Geen belasting op ontlasting, organiseert

de Bond van Huurders en Woningzoekenden, samen met het Centraal Aktiekomité Rijnmond en enkele andere milieu-organisaties, een weigeringsaktie tegen deze belasting. Het centrale adres is: Dominicanenstraat 1, Nijmegen. De BHW meldt dat de aktie bijzonder succesvol verloopt en dat zich in enkele dagen vele honderden weigeraars hebben aangemeld.

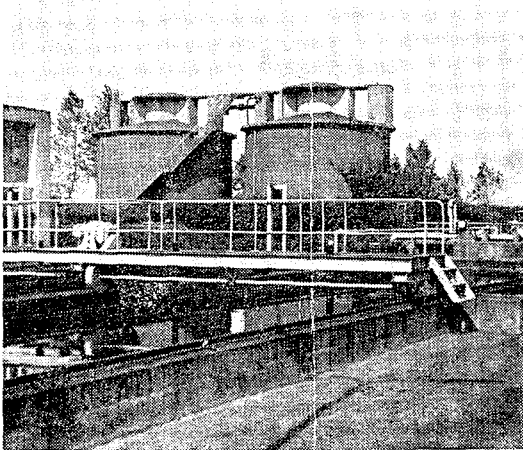
De opbrengst van deze belasting wordt gebruikt voor de bouw van zuiveringsinstallaties voor rioolwater. Hierin hebben de grote concerns allang een nieuwe winst geroken. Als aasgieren hebben de beleggingsmaatschappijen zich op deze nieuwe tak van industrie geworpen. Van de miljardenondernemingen Rolinco, Robeco en Ogem is bekend dat ze voor tientallen miljoenen geld in deze installaties stoppen, dat ze uiteraard met winst terug verwachten.

In 1968 gaf oud-minister mr. Marijnen de industrie al een duidelijke vingerwijzing. "In de komende 30 jaar moet voor meer dan 10 miljard in de waterzuivering geïnvesteerd worden", zei hij, "dat is drie maal zo veel als in de Deltawerken."

Voor de ondernemers wordt een blaadje uitgegeven door de Nederlandse Apparaten Procesindustrie (NAP). Daarin hebben zich alle belangrijke geldmagnaten verenigd: Unilever, Akzo, Shellchemie, Staatsmijnen, Werkspoor, verschillende machinefabrieken, ingenieurs- en konstruktieburo's. Als adviseurs dienen hoogleraren van de technische hogescholen in Twente en Delft. Deze bedrijven zijn gewend om in miljarden te rekenen en ze kunnen zich nu in de handen wrijven. De milieu-industrie biedt hen gigantiese mogelijkheden.

Voor de zuiveringsinstallaties moeten voor grote geldbedragen chemikaliën en apparaten worden geproduceerd. Daarbij wordt op nieuwe vindingen onmiddellijk octrooi aangevraagd, zodat ze in monopolies gebruikt kunnen worden. Stel je ook eens voor dat niet de aandeelhouders, maar de maatschappij van deze ontdekkingen zou profiteren!

Naast de zuivering van het afvalwater, is ook de zuivering van drinkwater een veelbelovende nieuwe activiteit. Omdat het niet

De ondernemers zien mogelijkheden voor fikse winst, door te investeren in waterzuiveringsinstallaties als deze, die het water schoon moeten maken, dat door dezelfde ondernemers vervuild is.

zo'n winstgevende zaak was mocht de levering van drinkwater tot nog toe door overheidsbedrijven gebeuren. Nu ook aan deze horizon winsten beginnen te doemen, hebben de ondernemers hun vingers er al naar uitgestoken. Ze hebben hun voorwaarden al duidelijk gesteld. De meer dan 100 drinkwaterbedrijven van ons land moeten worden gekoncentreerd in 20 ondernemingen, waarin het partikuliere bedrijfsleven een belangrijke stem krijgt.

De voordelen voor het bedrijfsleven zijn duidelijk. Het gaat om zeer kostbare projecten, waarbij de winst op een redelijk peil wordt gegarandeerd door de staat. Uit de belastingpot!

Als men tenslotte bedenkt dat de grote ondernemers hun kapitaal zowel in de vervuiling, als nu ook in de zuivering hebben belegd, is het wel duidelijk dat het belang van de werkende bevolking bij deze ontwikkeling niet bepaald op de eerste plaats komt.

HEFFING OP INVESTERINGEN

Op een ander terrein speelt het milieu een rol in de investeringsheffing die door minister Langman (VVD) in de Kamer is gebracht. Volgens deze wet moeten de bedrijven, die investeren in de Randstad Holland, daarvoor een speciale belasting gaan betalen. Dit plan wordt gebracht met het argument dat de industrie meer door ons land verspreid moet worden. Op zichzelf een juist uitgangspunt, maar het is de vraag hoe dit streven onder het kapitalisme zal uitpakken.

In de eerste plaats wordt op deze manier de vervuiling door de industrie niet bestreden, maar verplaatst naar andere delen van het land. In de tweede plaats treft de heffing alleen de kleinere bedrijven. Deze zullen gedwongen worden hun activiteit in bijvoorbeeld de Rijnmond te staken, waarna het nog maar de vraag is of ze elders opnieuw beginnen. De voordelen van de vestiging in Rijnmond (centrale ligging, goede verbindingen, aanwezigheid van talloze toeleveringsbedrijven) komen dan geheel ten goede aan de grote concerns, die een investeringsheffing makkelijk kunnen betalen (en doorberekenen in de prijzen). Deze bedrijven krijgen dan zelfs meer ruimte om verder te vervuilen.

Het effect van deze regeling wordt dat de macht over onze economie wordt samengebond in nog minder handen. Zo wordt het milieu-probleem ook gebruikt om het kapitalistische koncentratieproces te versnellen.

Behalve het argument van het milieu, heeft Langman nog iets in het geding gebracht. Volgens hem bevordert de grote koncentratie van de werkende bevolking in de Randstad de opwaartse druk op de lonen. De nieuwe wet dient dus tevens om de loonstrijd van de arbeidersklasse te bestrijden. En daarmee zijn we teruggekomen bij het begin van dit artikel.

Het klinkt allemaal niet zo vrolijk, maar het is wel opwekkend. Opwekkend tot de strijd tegen de milieu-vervuiling en tegen het kapitalisme. Vergelijk het maar met het artikel over de milieu-bescherming in het socialistiese China dat elders in deze Tribune is opgenomen.

DIT JAAR WEER GOLF VAN PRIJS- VERHOGINGEN

Dankzij de matiging, die de vakbonden op kosten van de arbeiders hebben betracht, zijn de winstinkomens in ons land in 1972 met ongeveer 6.000.000.000 gulden gestegen. Desondanks is er een nieuw jaar van "matiging" begonnen.

Er is een centraal akkoord afgesloten dat de inflatie zou moeten bestrijden. In dit akkoord wordt uitgegaan van een prijsstijging over '73 van 5,75%. Nauwelijks was het nieuwe jaar begonnen of prof. Zijlstra, het genie van de Nederlandse Bank, voorspelde dat de prijsstijgingen dit jaar de 8% zullen overtreffen. De economische weersberichten voor 1973 luiden dan ook: De winsten worden nog hoger, de produktie stijgt nog harder en het levenspeil van de brede massa daalt nog sneller.

In 1972 steeg de arbeidsproduktiviteit (over alle bedrijfstakken) met 5,5%. Volgens de statistieken steeg het besteedbare loon slechts met 1%. Voor dit jaar wordt dezelfde verhouding verwacht. De produktie stijgt, maar de koopkracht blijft gelijk of daalt.

De Tribune heeft al eerder een duidelijk standpunt over de inflatie gebracht. De inflatie wordt niet veroorzaakt door de looneisen, maar door de bewuste politiek van prijsopdriving door de grote concerns. De mammoetondernemingen grijpen de prijsverhogingen dankbaar aan als middel om de winsten op te voeren en de kleinere kapitalisten om zeep te helpen.

De "prijskalkulatiebeschikking" van november 1972 heeft niets veranderd aan de prijsverhogingen. Na deze beschikking weten we nu alleen wel heel zeker dat al die prijsverhogingen de volle instemming van de regering hebben. De overheid gebruikt de inflatiebestrijding als middel om de loondruk te bestrijden. Een betere kompanjon dan de regering Biesheuvel, kunnen de ondernemers zich niet wensen.

BRIEVEN

1

Sinds lange tijd lezen wij de Tribune en vinden wij dit een blad dat openlijk voor de rechten van de arbeiders opkomt en dat laat zien hoe rot het kapitalisme wel in mekaar zit. Verder komen wij regelmatig op de discussie-avonden, die de Socialistische Partij organiseert om allerlei belangrijke zaken te bespreken en hiervoor gezamenlijk een oplossing te zoeken. Deze avonden zijn bijzonder leerzaam voor allen die de wereld willen verbeteren. Dat het zo niet door kan gaan ziet iedereen wel in. Om maar een paar voorbeelden te noemen: de woningnood, het milieu, Vietnam, de korrupte vakbonden, de organisaties van de arbeiders. De SP praat er niet alleen over, maar doet er ook wat aan. Op de discussie-avonden worden de mensen betrokken bij acties voor Vietnam, tegen de duurte, tegen de woningnood en tegen de milieubelasting. Als je dat allemaal ziet en hoort is er nog een hoop werk te doen. Daarom zeggen wij tegen iedereen die van aanpakken weet, die van al deze dingen en de SP meer weten wil: kom ook naar de avonden voor Tribune-lezers. Tot ziens in de strijd!

W. L. en W. S. Nijmegen

2

"Werkgevers ongerust", zo luidde een kop in een landelijk Rotterdams ochtendblad. Hebt U wel eens een werkgever gesproken, die niet ongerust is?

Die bestaan niet. Iedere werkgever denkt, dat zijn personeel niet hard genoeg voor hem werkt; is ongerust dat de omzet van de vorige dag niet wordt gehaald, is ongerust dat zijn personeel niet op tijd komt, is ongerust dat de winst van het lopende jaar wellicht lager zal zijn dan die van het vorige jaar, is ongerust over het feit, dat de loonslaven van weleer denkende mensen zijn geworden.

Arme werkgevers, die hun auto's moeten afschrijven van de belastingen, gelukkige werknemers die hun auto's mogen onderhouden van hun salaris en z.g. vakantietoelage!

Iemand zei laatst: De wereldwinkels zijn de verlengstukken van het kommunisme. Nou moet je ophouden! Lees ik daar net dat prins Claus en Beatrix naar Rusland gaan, nou dan is er toch geen vuiltje meer aan de lucht? Volgend jaar komen goedkope koncurrerende chartervluchten A'dam-Moskou. Bij inlevering van bonnen bij een bekend Zaanse kruidenierskoncern 10% extra korting.

Wantrouw officiële deskundigen. Overheid en fabrikanten schermen graag met deskundigen. Die moeten opkomen voor de belangen van het bedrijf of instantie in wiens dienst zij zijn. Meestal zijn het "vakidioten" die alleen hun eigen kleine terreintje overzien, maar niet de samenhang van de samenleving in zijn geheel.

Dat moest ik even kwijt. Strijdvaardige groeten uit Oss.

A. L.

WOORDENLIJST VOOR VRIJE PERS

Volgens de mensen die het weten kunnen, behoort de persvrijheid tot de grootste verworvenheden van de moderne democratie. Deze onvolprezen vrije pers heeft gedurende lange jaren het Nederlandse publiek naar beste kunnen voorgelicht over Vietnam. Omdat het "beste kunnen" kennelijk niet zo ver reikte, hebben wij een woordenlijstje samengesteld, met behulp waarvan de kranten, het ANP, de NOS en de televisierubrieken beter begrepen kunnen worden:

Het Bach Mai ziekenhuis behoort niet tot de doelen van de Amerikaanse piloten — betekent: het ziekenhuis zal wel gebombardeerd zijn.

De volgende dag: Het Bach Mai ziekenhuis is waarschijnlijk getroffen door neerstortend Vietnamees afweergeschut — betekent: Het ziekenhuis is absoluut zeker gebombardeerd.

De derde dag: Het is niet uitgesloten dat het Bach Mai ziekenhuis licht beschadigd is — betekent: Het ziekenhuis is dus volledig verwoest.

De vierde dag: Het Bach Mai ziekenhuis is gebombardeerd omdat zich in de nabijheid militaire doelen bevinden — betekent: Het ziekenhuis is opzettelijk met de grond gelijk gemaakt.

Kommunistische agressie — betekent: voorwendsel voor Amerikaanse overvallen.

Terroristen, opstandelingen, rode rebellen — betekent: Vrijheidsstrijders.

De burgerbevolking vlucht voor de Viet-

congterreur — betekent: De bevolking vlucht voor de Amerikaanse bombardementen.

Nixon wil vrede "met eer" — betekent: nieuwe oorlogsmisdaden, nieuwe misdaden tegen de menselijkheid.

Nixon wil zijn bondgenoten niet in de steek laten — zie boven.

Nixon is bezorgd om het lot van de Vietnamezen — zie boven.

Nixon wil serieuze onderhandelingen — zie boven.

Schmelzer wil op dit moment niet overgaan tot erkenning van Noord Vietnam, om de delikate onderhandelingen niet te doorkruisen — betekent: Het kan Schmelzer geen moerschelen en hij wil Uncle Sam geen ogenblik voor de voeten lopen.

Westerterp van de KVP wil dat de EEG helpt bij de opbouw van Vietnam na de oorlog — betekent: Westerterp zal een medemens, die door een struikrover overvallen wordt niet beschermen, maar hij wil hem wel op de been helpen als de boef er van door is.

Persvrijheid — betekent: De vrijheid voor de kapitalisten om het grote publiek te bestoken met hun propaganda.

Persvrijheid — betekent ook, dat de volksmisleiders Lou de Jong, Hiltermann, Neuman en Paul van 't Veer nog dikwijls op de buis zullen verschijnen om de openbare mening te bewerken ten gunste van de Amerikaanse "demokratie".

HET GAAT SPAANS TOE BIJ PHILIPS

(vervolg van pag. 13)

Speciaal de lichamelijk zwakke vrouwen, maagpatiënten bijvoorbeeld, worden aan dit werk gezet. De opzet: Vrijwillige ontslagen, zodat via de "natuurlijke afvloeiing" de winst weer wat omhoog kan.

Zo wordt ook de ideeënbus gebruikt. Ideeën die de produktie (het tempo) opvoeren en gunstig zijn voor de winst, worden onmiddellijk in praktijk gebracht. Ideeën voor het scheppen van een beter arbeidsklimaat worden in de vuilnisbak gegooid. In Oss kwam een arbeider met een idee voor een afzuiginstallatie op de proefafdeling, waar veel schadelijke stoffen vrijkomen. Hij kreeg van een verontwaardigde chef te horen, dat van behoorlijke afzuigsystemen pas sprake kan zijn als de produktie volop draait.

In verschillende pamfletten heeft Arbeidersmacht-Oss deze wantoestanden en de laksheid van de vakbonden aan de kaak gesteld. Aan de poort kregen we van iemand te horen: "De rechten van de kapitalisten worden steeds groter, de plichten van de arbeiders steeds zwaarder."

de

tribune

3 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

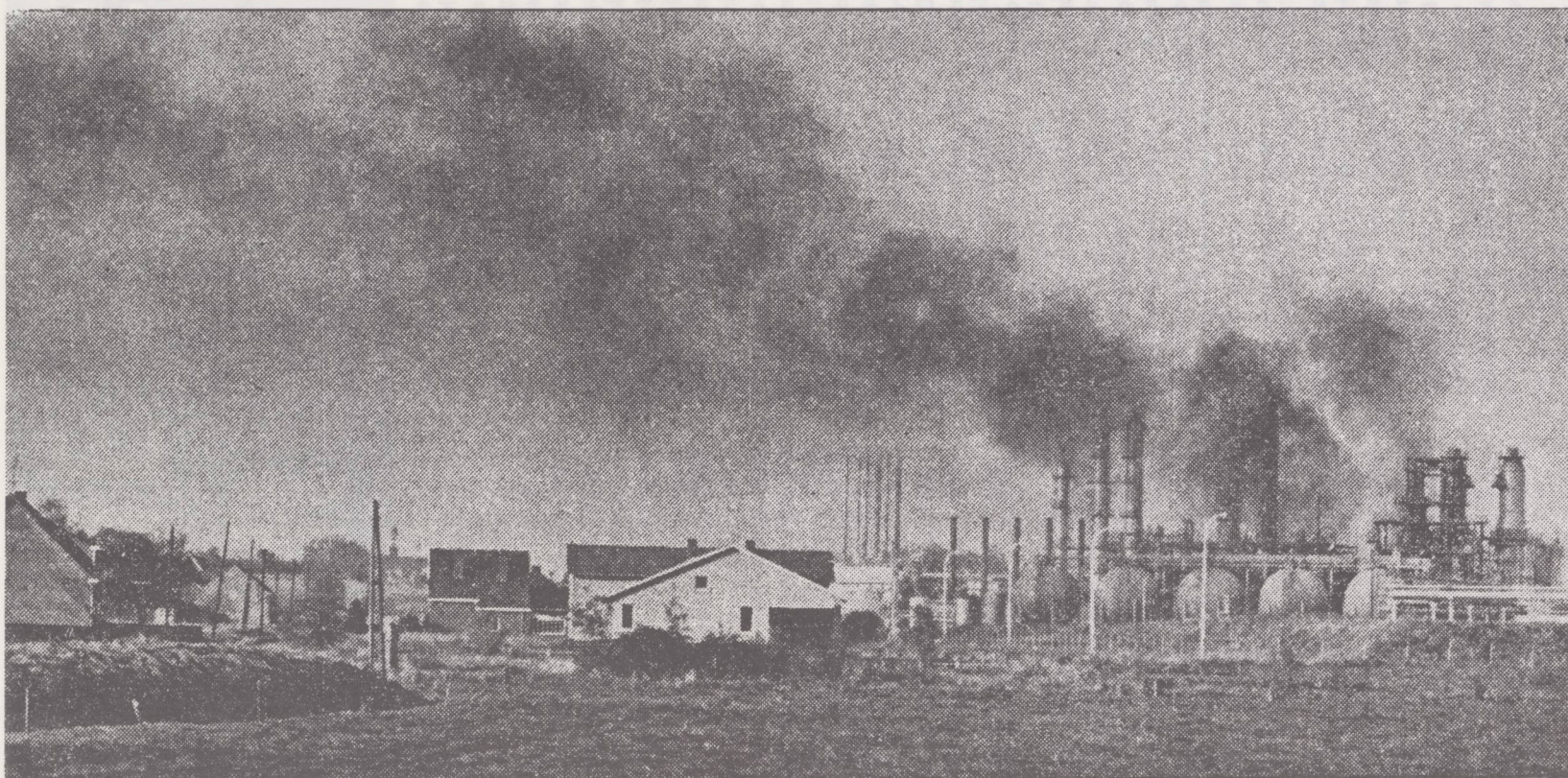
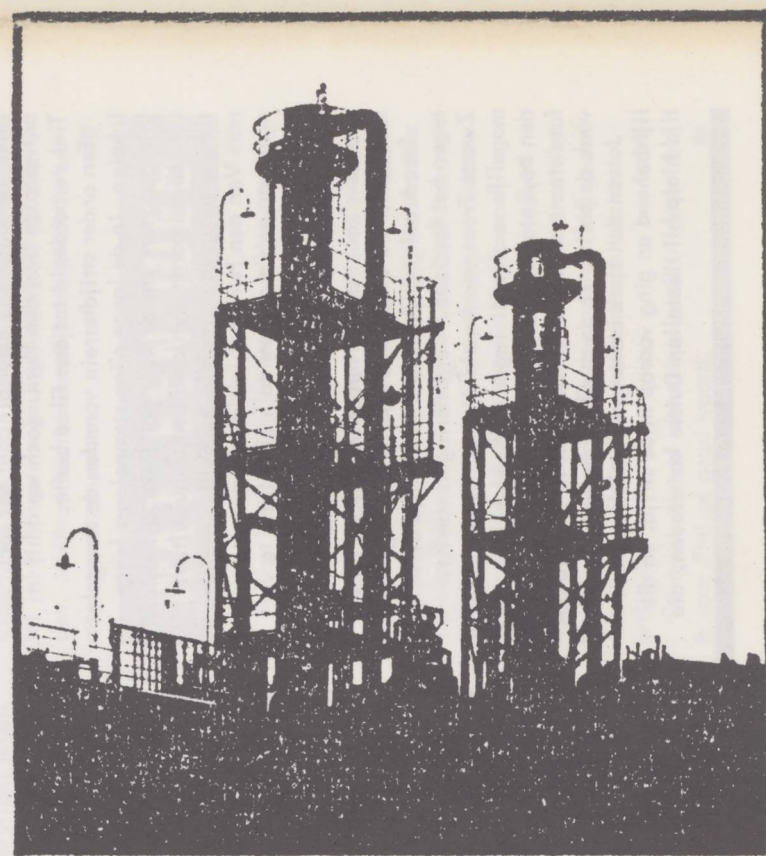
Maak het leven goedkoper:

WEIGER huurverhoging en milieubelasting

Werken met gif in de
Rijnmond:

„Al wordt het hele
personeel impotent”

Reportage
over
SURINAME

de tribune

Jaargang 9 nummer 3

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op
Gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.
Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

- Pag. 3 Massale weigering van milieubelasting
Pag. 4, 5 Al wordt het hele personeel impotent
Pag. 5 Konflikt tussen CAR en gemeente Schiedam
Pag. 6 Aandelen in de opbouw van Vietnam
Pag. 7 Huurharmonisatie is ook diefstal
Wiegel, let op je vrienden
Pag. 8, 9 Maak zelf het leven goedkoper
Pag. 10, 11 Proloog brengt toneel als politiek wapen
Pag. 12, 13 Konzerns plunderen het rijke Suriname
Pag. 14 Wat de dollarkrisis voor U betekent
Wat een idee
Pag. 15 Jo van den Hurk, moedig strijder

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHEDÉ	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46A, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGÉLO	Cronjéstraat 12
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstr. 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstr. 23

Marxisties-leninistische literatuur in de nederlandse taal

Bestel nr.	Prijs	
2		20 MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen. f1,-
3		21 MLS, Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap. f1,-
4	f1,-	22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China. f1,50
5	f1,-	23 Akupunctuur, de Chinese methode van verdoven zonder narcose. f1,-
6	f1,-	
7	f1,-	
8	f1,-	
9	f1,-	
10	f1,-	
11	f1,-	
12	f0,50	
13	f1,-	25 Het 'wonder' van Tibet. f1,- f1,50
14	f3,-	Het Rode Boekje, bestelnummer 1, is tijdelijk uitverkocht, maar zal binnenkort herdrukt worden.
15	f1,-	
16	f1,-	HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN ?
17	f1,-	Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
18	f1,-	Vermeld de bestelnummers van de boekjes die u wenst te ontvangen.
19	f1,50	De verzendkosten bedragen f 0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

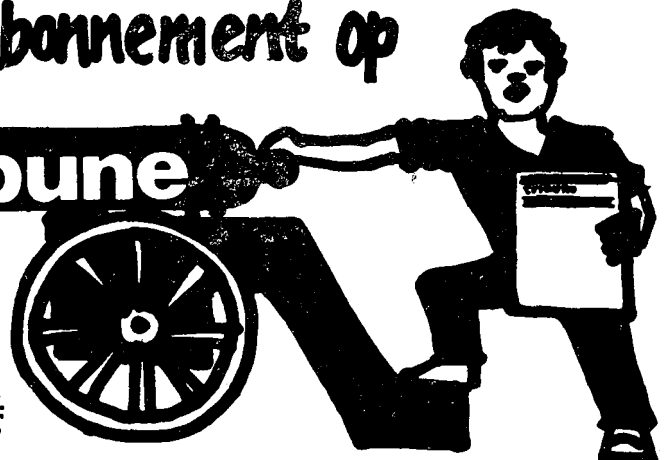

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

VERVUILERS BETALEN NIET MAAR WORDEN BETAALD

MASSALE WEIGERING VAN MILIEUBELASTING

Als paddestoelen schieten momenteel de aktiekomité's tegen de milieubelasting uit de grond. Overal in het land ondervindt de oproep, om deze schandaalbelasting te boycotten, grote weerklank.

Uit de nauwe samenwerking op dit punt tussen de Bond van Huurders en Woningzoekenden en het Centraal Aktiekomité Rijnmond is in Rotterdam het MAN geboren. MAN betekent Milieu Aktiecentrum Nederland. De eerste aktiviteit van het MAN is gericht op de landelijke organisatie van de anti-belasting-aktie. Het MAN zal zich ook op andere terreinen in de strijd tegen de milieuvergiftiging werpen. Daarbij zijn de belangen van de werkende bevolking het uitgangspunt.

Die belangen zijn duidelijk in het geding bij de nieuwste belasting-uitvinding: De milieubelasting. Deze heffing dient voor de bouw van zuiveringsinstallaties voor rioolwater. Ten onrechte wordt daarbij de indruk gewekt dat het oppervlaktewater weer schoon zal worden.

In de eerste plaats zuiveren de bedoelde installaties maar een deel van de watervervuiling. De vergiftiging met chemies en vast afval gaat gewoon door. Maar nog belangrijker is dat de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (in het kader waarvan de belasting geheven wordt) de industrie niet dwingt tot een schone produktie. Men wil niet de vervuiling voorkomen, maar wat reeds vervuild is gaan zuiveren.

Zo wordt een schakel aan het uitbuitings-systeem toegevoegd: De zuivering van de vuiligheid. De grote industrie vervuult om maximale winsten te behalen. Daarna gaan ze uit de vervuiling ook nog eens munt slaan. De zuiveringsinstallaties zijn miljoenenprojekten, waarin de allergrootste concerns dankbaar aan het investeren zijn. Het geld, waarmee de overheid deze concerns voor hun "milieuzuivering" betaalt, wordt voor een groot deel uit de zakken van de gewone burgers beklopt. Men probeert de bevolking wijs te maken dat ze door naar de w.c. te gaan het milieu vervuult om er een belasting op te kunnen heffen. Het MAN voert de aktie dan ook onder het motto: Geen belasting op ontlasting.

Volgens de regering geldt hier het principe: De vervuiler betaalt. In werkelijkheid komt het er op neer dat de vervuiler wordt betaald, en wel op kosten van de slachtoffers van zijn vervuiling!

Maar ook sommige takken van industrie moeten meebetalen (de grootste gifmengers juist niet). De bedrijven, die een aanslag krijgen, moeten betalen al naar gelang het aantal arbeiders dat ze in dienst hebben. Dat is dus een regelrechte premie op ontslagen. De kapitalisten kunnen dan door ontslagen besparen op de loonkosten en op de belastingaanslag. Bovendien kunnen bedrijven de "milieukosten" doorberekenen in de prijzen. De gewone man betaalt dan dubbel: Zijn eigen aanslag en die van de industrie.

Maar, zeggen sommige overheidsdienaren, de industrie kan wegens de internationale konkurrentie zo maar geen prijzen verhogen. Nu wordt die internationale konkurrentie door de concerns steeds meer vervangen door internationale prijsafspraken om het publiek met vereende krachten af te zetten. En verder: Als de aanslag ten koste van de winsten gaat, zal dat ongetwijfeld verschillende bedrijven ernstig in moeilijkheden brengen. Ze zullen dan besparen op de lonen of de poorten sluiten om het kapitaal te redden.

Hoe men het ook wendt of keert: De oplossingen, die onder het bestaande kapitalistische systeem voor de milieuvergiftiging bedacht worden, zijn een direkte aanslag op het levenspeil van de werkende massa, terwijl het gevaar voor het leven zelf er niet eens door weggenomen wordt.

Geleidelijk koerst het kapitalisme naar een punt waarop de bevolking voor de keus staat: Sterven door vervuiling of kreperen van de armoede. Het kan ook anders, maar dan moeten de kapitalisten met hun winst-oogkleppen van de kommandoposten in de maatschappij verdwijnen. Dan moeten land en ekonomie socialisties georganiseerd worden.

De Wet Verontreiniging Oppervlaktewater laat slechts het topje van de ijsberg zien. Hij geeft aan in welke geest dit soort problemen momenteel in Nederland kunnen worden "opge-

lost". Van die kant dreigt een groot gevaar! De milieubelasting is maar een eerste stap op een lange weg.

Daarom is het verheugend dat zo veel mensen te kennen geven dat ze dit soort "oplossingen" niet wensen. Voor een goed milieubeleid waarvan de lasten niet op de schouders van het volk gegooid worden, is het nodig een strijdbare, georganiseerde macht te vormen.

In slechts enkele weken tijds leverde de aktie al meer dan 5000 wegeraars op, terwijl de slag in de grote woongebieden Rijnmond, Utrecht, Arnhem en Nijmegen nog geslagen moest worden. In tientallen buurten en kleinere plaatsen zijn komité's gevormd die zich bij het MAN hebben aangesloten. In andere gebieden, waar de belasting pas later wordt doorgevoerd, bereiden komité's zich ook al voor op de strijd (Twente en Groningen bijv.).

Het MAN heeft een fraai pamflet uitgegeven waarin de opzet van de aktie precies wordt verklaard (bijv. ook de juridiese konsekwenties van de weigering). Woordvoerders van het MAN zijn vol vertrouwen dat de aktie zo massaal wordt dat de uitvoering van deze wet (waaraan de overheid en de concerns samen vijf jaar hebben zitten knoeien) volkomen onmogelijk gemaakt wordt.

Milieu Aktiecentrum Nederland,
Rubroekstraat 1^a Rotterdam (010-147106).

AL WORDT HET HELE PERSONEEL IMPOTENT

STAPELGIF IN DE LEVER

Hans K. is 23 jaar en hij werkt ergens op een overslagbedrijf voor chemiese stoffen in Rijnmond. Hij vertelt: "Een paar maanden geleden stond ik benzol te laden in tankwagens. Dat deed ik al tijdenlang. We reden die wagons onder een overkapping en ik stond bovenop die wagons, dus je kunt nagaan, dat ik nogal wat van die damp naar binnen kreeg. Maar de baas had gezegd, dat benzol een soort benzine is, dus ik had niks in de gaten. Tot ik op een avond toevallig met iemand praat, die verstand heeft van die troep. En die vertelt me, dat benzol een van de allergevaarlijkste produkten is. Een zogenaamd stapelgif, dat zich opzammelt in je lever en dat er nooit meer uitgaat. Eerst lachte ik er een beetje om. Maar toen vertelde die goser, dat je er ook impotent van kon worden. En toen schrok ik toch wel even. Want ik was toen nog maar een half jaar getrouwd en ik kon al geen pest meer klaarmaken bij mijn vrouw. Volgens hem komt dat gewoon van dat vergif. Maar ga dat maar eens tegen je baas zeggen. Ga dat maar eens bewijzen. Natuurlijk ga ik niet meer op die wagons. Ze kunnen de pest krijgen. Ik weet nou ook, dat er in Duitsland strenge voorschriften zijn. Als ze daar benzol laden of lossen komt er een gasafzuiginstallatie aan te pas. Maar in Rijnmond

De (petro-)chemiese bedrijven in ons land verpesten niet alleen het water en de lucht in hun omgeving. Ze spelen ook met de gezondheid van hun eigen arbeiders. In de bedrijfshallen, op de "plants" en op de steigers worden arbeiders gedwongen om met levensgevaarlijke stoffen te werken, zonder dat ze weten, wáár ze precies mee werken en wat voor gevolgen dat kan hebben. De baas verzint bijnamen voor de gevaarlijkste stoffen en probeert zo zijn mensen dom te houden. Maar toch beginnen sommigen in de gaten te krijgen, welke levensgevaarlijke spelletjes de ondernemers met hen spelen. De TRIBUNE publiceert een eerste serie ervaringen van arbeiders (zonder hun volledige naam te noemen, want dan staan ze natuurlijk meteen op straat).

hoeft dat niet en dan doen ze het ook niet. Ze geven geen cent uit als het niet nodig is. Al wordt d'r hele personeel impotent. Dat zal ze een rotzorg zijn. Als ze maar verdienen."

GEELKNAAK

Willem v. d. B. (48 jr.): "Een jaar geleden werkte ik op een fabriek (Vondelingenplaat) in Vlaardingen. Daar zat ik op een afdeling, waar ze landbouwbestrijdingsmiddelen maken. Natuurlijk puur vergif. Je moest daar gewoon met je handen aankomen. Iedereen kreeg binnen de korste keren gele handen en armen. Weet je wat de baas deed? Die gaf iedereen een knaak extra. Dat heette daar de "geelknaak". Ik zei tegen die jongens, dat we het moesten verdommen. Maar de meesten zijn al blij met een paar gulden extra. Het leven is duur hier in Rijnmond. En dan zeggen ze: "t Zal mijn tijd wel uitduren". Maar ze hebben niet in de gaten, dat ze hun tijd misschien helemaal niet uit kunnen dienen. Dat ze al voor die tijd plat gaan. Ik ben er tenminste snel verdwenen."

KWIK

Wim V. is sinds kort ex-werknemer van Malotherm, een bedrijf, waar veel met kwik gewerkt wordt. Wim: "Er kwamen de laatste tijd steeds meer klachten. Mensen, die zenuwachtig wer-

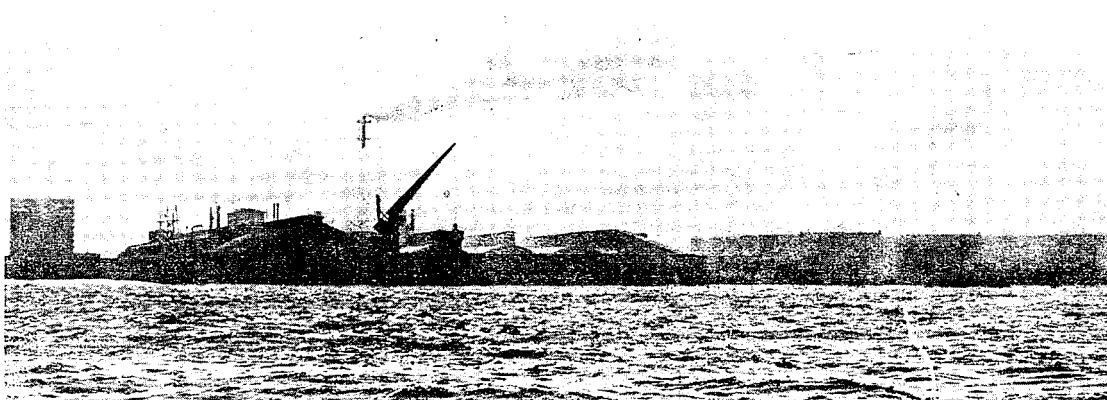
den, elke keer ziek thuis en spiertrekkingen kregen. Je wordt dan zelf toch ook wel een beetje benauwd. En dan merk je, dat ze zich daar helemaal niks van de veiligheidsvoorschriften aantrekken. Want kwik is hardstikke gevaarlijk, maar er stond bijvoorbeeld zo maar een open pot in een hoek rustig te verdampen. De afzuiginstallaties waren niet in orde, de vloer was niet glad (wat voorschrift is) en de kwik stond niet op een paar vaste plaatsen, wat ook voorschrift is. Nou, volgens de baas is het natuurlijk allemaal overdreven, maar ik ben er toch maar mooi verdwenen."

Joost M.: "Bij ons op het bedrijf was onrust ontstaan over een wit spul, dat vrijkwam bij het lassen. Sommige jongens hadden koorts gekregen en waren thuisgebleven. We hebben toen een beetje van dat spul meegenomen naar een aktiegroep die het heeft laten onderzoeken. Nou blijkt het zink-oxyde te zijn en daar kun je doodziek van worden. En wat denk je, dat ze op het bedrijf zeggen? We krijgen nu elke dag een liter melk! Maar dat helpt natuurlijk niks. Want van melk krijg je slijm in je mond en dan ga je rochelen en dan krijg je nog veel meer van dat spul naar binnen. In Italië of Frankrijk hadden ze de zaak al lang platgegooid. Dat noemen ze dan "revolutionairen". en voor dat woord zijn de arbeiders hier nog altijd veel te benauwd. Maar nu zijn wij hier alleen maar klootzakken."

GASTARBEIDERS

Jan J. (33) werkt op een schoonmaakbedrijf voor tankschepen. Hij zegt: "Het schofterigste vind ik eigenlijk, wat ze met die illegale gastarbeiders doen. Die draaien diensten van 12 uur op en 12 uur af en al die tijd staan ze te werken in de tanks, waar allerlei levensgevaarlijk spul in heeft gezeten. Die mensen kunnen dikwijls niet lezen of schrijven. Allemaal Marokkanen en zo. Die hebben er geen flauw benul van, wat voor gevaarlijk werk ze doen. En als ze weer eens met een stuk verbrande huid of zo uit een tank komen, dan durven ze nog niks te zeggen. Want ze zijn hier illegaal en als de baas het wil kunnen ze zo de grens worden overgezet. Maar intussen

chemiese industrie in het Rijnmondgebied

WERKEN MET GIF IN DE RYMOND

weet de politie van hoog tot laag in Schiedam, dat daar bij Tankercleaning doorlopend een man of honderd illegale gastarbeiders zitten. Maar ze doen net of ze niks weten. Tot er een moeilijk gaat doen en de baas hem aangeeft. Dan vliegt ie zo de grens over. Dat zijn de praktijken, die ze hier nog toepassen in 1973."

RIJDENDE BOMMEN

Henkie J. (29): "De chauffeurs op de tankwagens weten dikwijls ook amper, wat voor rotzooi ze bij zich hebben. En het ergste is, dat die tankwagens allemaal verkeerd gebouwd zijn. Die donderen aan de lopende band om, omdat ze een véel te hoog zwaartepunt hebben. Die tank moet eigenlijk laag, tussen de wielen hangen in plaats van zo hoog erboven. Maar dat kost meer geld en daarom doen ze het niet. Dan wagen ze liever het leven van een chauffeur er aan. Of van een heel dorp als er daar eens een omdondert. Want denk maar niet, dat de brandweer van zo'n gat weet, wat ze moet doen als er een wagen lek is geslagen met een bordje er op "methylmetacrylaat". Stel, dat de chauffeur bewusteloos is geraakt doordat die wagen omgevallen is. Dan begint die brandweer misschien wel met water te spuiten. Dan krijg je een enorme gasontwikkeling. Dat kan tientallen doden kosten. Of een of ander spul loopt uit een lekkende tank de riolering in en via de riolen komen de dampen in de huizen. Je moet er niet aan denken. Maar het kan elk moment gebeuren met die rijdende bommen."

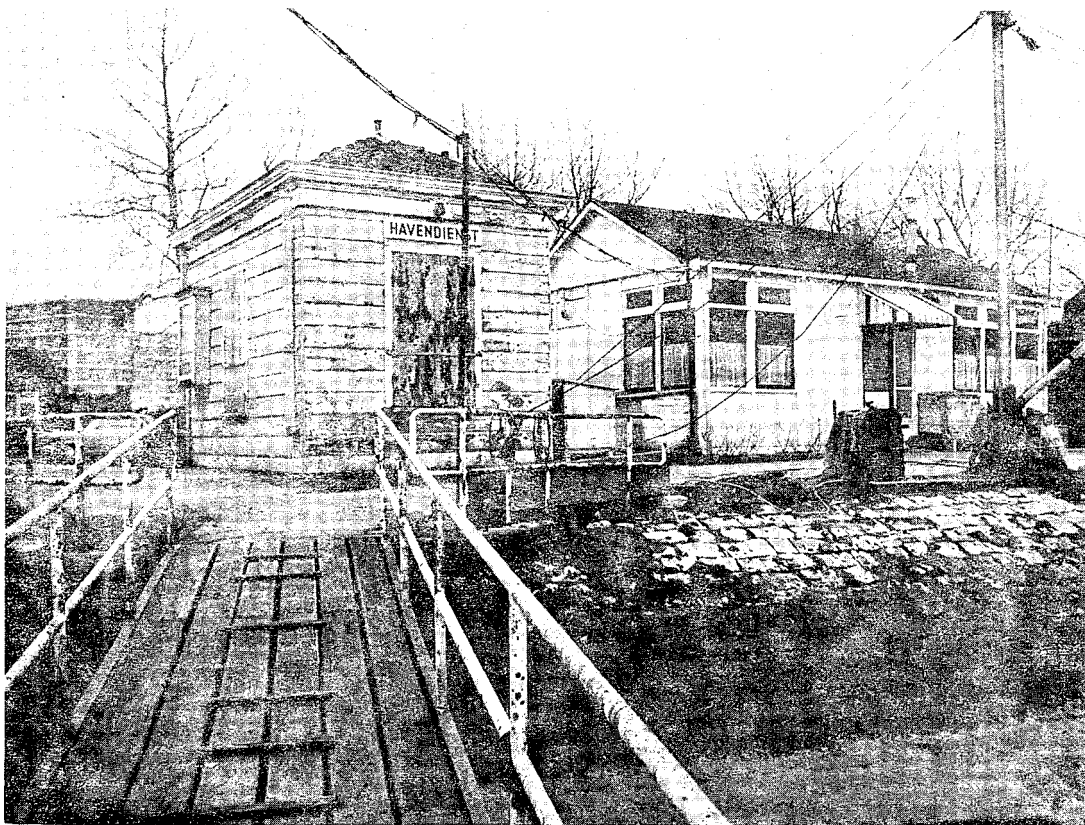
KANKER

Tenslotte Remy Poppe van het Centraal Aktiekomité Rijnmond (CAR). Remy vertelt, dat er steeds meer arbeiders bij het CAR met klachten komen. Meestal willen ze nog anoniem blijven, want ze zijn bang eruit getrapd te worden op hun werk. Op dat werk durven ze dikwijls ook nog niet hard klagen. Want ze zijn benauwd om de naam te krijgen dat ze "moeilijk" zijn.

Maar steeds meer arbeiders krijgen in de gaten, dat ze belazerd worden door de ondernemers. Die geven lieve naampjes aan de gevaarlijkste stoffen: "gele stroop" of "geel 10" of "blauw 6" en proberen zo iedereen dom te houden.

"Op de fabriek Vondelingenplaat in Vlaardingen", zegt Remy, "maken ze bijvoorbeeld kleurstoffen, waarvan sommige kankerstimulerend zijn. Op de afdeling, waar ze dat doen, plaatsen ze alleen arbeiders van 35 jaar of ouder. Want meestal duurt het wel een jaar of 30, eer je 't gaat merken. Dan zijn ze net met pensioen. En volgens de wet is het zo, dat als je één jaar bij een bedrijf wegbent en je krijgt dan bijvoorbeeld kanker, dat dan het bedrijf nooit meer aansprakelijk gesteld kan worden."

Dit is de eerste serie ervaringen van arbeiders uit de petrochemische industrie. Ervaringen, die bewijzen, dat de heren ondernemers een hoge winst nog altijd belangrijker vinden, dan de gezondheid van hun eigen werknemers. En ondernemers, die zó omspringen met de gezondheid van het eigen personeel, die zal het natuurlijk helemaal een rotzorg zijn, wat voor last de mensen hebben, die toevallig buiten de fabriek wonen.

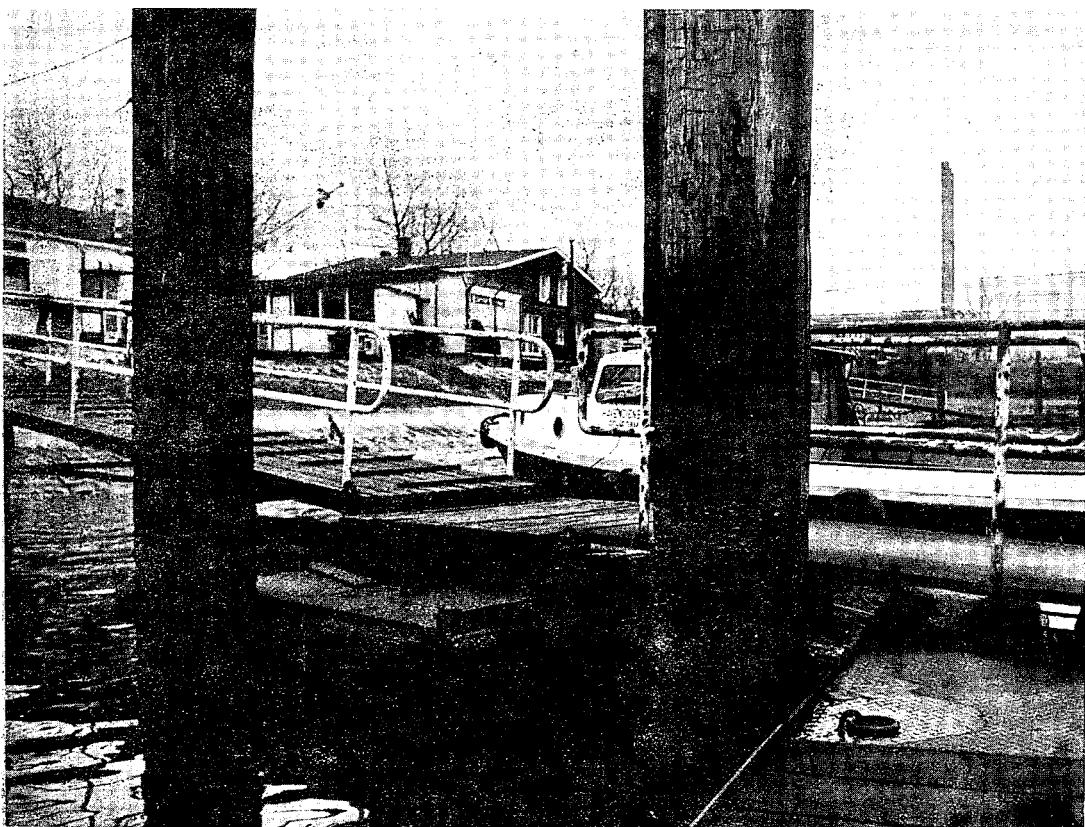
Het Centraal Aktiekomité Rijnmond heeft het aan de stok met het gemeentebestuur van Schiedam. Inzet is het bedrijf Tanker Cleaning (verbonden met Van Ommeren).

Pal naast het kantoor van de Havendienst reinigt dit bedrijf grote en kleine tankers. De stinkende en giftige dampen, die daarbij vrij komen, drijven in grote wolken over Schiedam.

Het CAR heeft trachten te achterhalen hoe de hinderwetvergunning voor dit bedrijf in elkaar zit. Toen men, na lang aandringen, eindelijk inzage in de stukken kreeg, gaven de gemeenteambtenaren meteen een dossier ter inzage met verbazingwekkende uitspraken van Schiedams burgemeester, de Cleaning-direktie en anderen.

Toen het CAR de volgende dag terugkeerde, om de aantekeningen van de wonderlijke stukken aan te vullen, had men kennelijk in de gaten dat er een blunder was begaan. De reeds gemaakte aantekeningen werden van de CAR-man afgepakt. Met behulp van de sterke arm werden de CAR-vertegenwoordigers uit het gemeentehuis verwijderd. Het gemeentebestuur is niet van plan de papieren terug te geven. Het CAR heeft een aanklacht ingediend wegens verduistering.

Op de foto's: Het gebouwtje van de Havendienst en de omgeving daarvan dragen duidelijk de sporen van de milieuvuiling door het Tanker Cleaningbedrijf. Toch wordt er niets tegen ondernomen — niet door de Havendienst tenminste.

AANDELEN IN DE OPBOUW VAN VIETNAM

Iedereen kan een aandeel leveren in de opbouw van Vietnam. Daartoe wordt men in de gelegenheid gesteld door het comité Van Mens tot Mens, dat aandelen heeft laten drukken voor deze opbouw. Het zijn geen kapitalistische aandelen — mer kan er niet mee spekuleren, maar er is wel rente: Een stukje menselijk geluk in Vietnam.

De aandelen worden verspreid in boekjes ("medewerksaandelen" genoemd) van f 25,-. Deze bevatten 10 coupons van f 2,50. Men kan dus de medewerksaandelen bestellen en de coupons doorverkopen. Zodoende krijgt de aktie een sneeuwbal-effekt. Het comité Van Mens tot Mens noemt de volgende punten voor de aktie belangrijk:

— De gehele opbrengst van de aandelen komt ten goede aan Vietnam. Sterker nog: De aandelen, die nu in Nederland verkocht worden, zijn reeds vooruit betaald bij de Noordvietnamese delegatie in Parijs. De medewerksaandelen bevatten een handtekening van ambassade-
sekretaris Ho Nam, ten bewijze van het feit dat het bedrag reeds voldaan is. Met de opbrengst van de eerste duizend medewerksaandelen kunnen dus weer duizend nieuwe in Parijs betaald worden, enzovoorts.

— Aan de financiële hulp worden geen voorwaarden gesteld. De regering van Vietnam wordt vrij gelaten in de besteding van het geld. Deze regering is natuurlijk het best in staat om het geld nuttig te gebruiken.

— De financiële steun gaat in z'n geheel naar Hanoi. De inzet van de volksstrijd van Vietnam is de eenheid van het land onder een zelfgekozen regering. De enige wettige vertegenwoordiger van dit ene Vietnam is de regering in Hanoi. Iedere steun aan Thieu betekent hulp aan een USA-knecht, hulp aan die krachten, die juist alle ellende veroorzaakt hebben.

— De financiële campagne berust op de keus voor het Vietnamese volk in de oorlog met Amerika. Dat betekent ook politieke steun. Steun dus voor de eenheid van Vietnam en de regering in Hanoi als wettige vertegenwoordiger daarvan.

STAP VERDER

Samenvattend komt het er op neer dat deze aandelenaktie een stap verder gaat dan alle

bestaande Vietnamakties in ons land. Een noodzakelijke stap. Door de Rode Kruis-aktie "Heel Vietnam" te laten mislukken, heeft het Nederlandse volk al te kennen gegeven, dat het er niets voor voelt geld in een bodemloze put te storten. Het is misleiding om hulp te geven aan Vietnam en geen stelling te nemen tegen de agressors, tegen de Amerikanen. Dat zou immers betekenen dat men wel het puin opruimt voor de Amerikaanse oorlogsmisdadigers, maar niets doet om nieuwe Vietnams in de toekomst te voorkomen.

Vietnam heeft werkelijke solidariteit nodig. In de weken rond Kerstmis heeft Nixon vernietigende en moordende bombardementen laten uitvoeren. Wat de zin hiervan was aan de vooravond van een bestand, laat zich niet moeilijk raden. Het was een wraakaktie voor de militaire afgang van de VS in Vietnam.

Het was ook een aktie om Noord Vietnams welvaart volkomen te vernietigen. Voortdurend is Noord Vietnam er immers een toonbeeld van geweest hoe het kommunisme de problemen van de werkende bevolking oplost. Als enige land in Zuidoost-Azië heeft het een algemene welvaart opgebouwd, een goede gezondheidszorg en een gezond onderwijssysteem georganiseerd.

Noord Vietnam is een levend bewijs van de stelling dat de bevrijding van de Amerikaanse overheersing en de vestiging van het socialisme, de enige manier is om vooruitgang te brengen aan de volkeren van de wereld.

Dit voorbeeld heeft Nixon met zijn misdadige bombardementen proberen te vernietigen.

Vervolgens is in Vietnam een akkoord gesloten dat uitzicht geeft op bevrijding en hereniging van het hele land onder een democraties gekozen regering. In zoverre verschilt dit akkoord niets van de akkoorden van Genève van 1954. Het bestand is dus een grote overwinning voor het Vietnamese volk.

Maar op basis van het bestand gaat de strijd voort. Alleen als de Amerikanen en hun marionetten in Saigon een eind maken aan de voortdurende ernstige bestandsschendingen, kan een nieuwe openlijke oorlogvoering voorkomen worden. Maar ondertussen verwisselen de Amerikaanse adviseurs hun uniform voor een burgerpak en blijft Thieu doodstraffen uitvaardigen op terugkeer van de bevolking naar de bevrijde gebieden en dergelijke. Bovendien wordt Amerika nog steeds geregeerd door een stel oorlogsmisdadigers. Zolang dit het geval is, zal er oorlog op de wereld zijn!

SOLIDARITEIT

Werkelijke solidariteit voor Vietnam is nodig, gezien de barbaarse vernielingen en de wankelende basis van het bestand. Vietnam heeft ook recht op deze solidariteit. Door zijn heldhaftige strijd tegen de overheersing van de VS, levert het een gevecht voor een betere wereld.

Bestel medewerksaandelen aan de opbouw van Vietnam bij het comité Van Mens tot Mens, door f 25,- te storten op gironummer 2786842 t. n. v. mej. M. Claassen te Nijmegen.

Voorts heeft het comité de Vriendenvereniging Nederland-Vietnam opgericht. Men kan zich als lid melden of inlichtingen vragen op Berg en Dalseweg 361 te Nijmegen (tel. 080-229388 Ons Huis).

Puin ruïmen in Hanoi

HUURHARMONISATIE IS OOK DIEFSTAL

Het massale verzet tegen de huurharmonisatie van verleden jaar heeft Udink in ernstige moeilijkheden gebracht. Bij de eerste ronde van de huurharmonisatie werd een procedure gevolgd, waarin enkele mogelijkheden waren ingebouwd voor de huurder om in beroep te gaan.

Van deze "wettelijke" mogelijkheden tot weigeren is zo massaal gebruik gemaakt, dat het ministerie de zaak niet kon verwerken. Terwijl de nieuwe huurharmonisatie voor de deur staat, zijn zo talloze zaken nog niet afgehandeld.

Udink heeft nu de knoop doorgehakt. Alle huurharmonisatie-plannen van verleden jaar worden zonder verder onderzoek goedgekeurd. Ook heeft de minister vastgesteld dat van de

nieuwe plannen de meeste zonder meer zijn toestemming krijgen. Het is duidelijk wat de wettelijke bescherming van de huurder te betekenen heeft: Udink veegt er zijn gat mee af.

De Bond van Huurders en Woningzoekenden (gevestigd te Nijmegen, Dominicanenstraat 1) heeft opgeroepen tot een massale weigering van de komende huurverhogingen.

In vergelijking met 1972 heeft de woningnood nog ernstiger vormen aangenomen. Steeds meer nieuwbouw blijft leeg staan door de onbetaalbare huren. De nieuwbouw levert dus nauwelijks meer een bijdrage aan het oplossen van de huisvestingsproblemen. Maar ook de huren van deze nieuwbouw dienen als richtlijn om de oudwouwhuren op te drijven.

De regering neemt steeds meer maatregelen die van het wonen een luxe maken, in plaats van een recht. De huren leggen een steeds zwaardere last op de gezinsinkomens. En dat allemaal terwille van de winsten van het bouwkapitaal en de beleggers.

Op deze grove uitbuiting is slechts één antwoord: Huurverhoging is diefstal — Weiger de huurverhoging!

De enige bescherming tegen de praktijken van het bouwkapitaal en hun vriend Udink, is gelegen in massale en goedgeorganiseerde actie. De BHW telt in het hele land ruim 15.000 leden, die zijn georganiseerd in meer dan 125 buurten, in vrijwel alle grote steden. ●

WIEGEL LET OP JE VRIENDEN

Hans Wiegel en consorten blijven maar doordrammen over wat zij "misbruik van sociale voorzieningen" noemen. Met behulp van De Telegraaf, de AVRO en de TROS ontketenen zij een complete hetze tegen de mensen die op sociale voorzieningen zijn aangewezen. Dat kun je natuurlijk ook misbruik van de sociale voorzieningen noemen, dat ze door de VVD worden gebruikt om werklozen, invaliden en bejaarden in een kwaad daglicht te stellen.

Het gebeurt natuurlijk wel eens dat mensen ten onrechte van bepaalde voorzieningen profiteren. Maar het gebeurt nog veel meer dat mensen onthouden wordt waar ze recht op hebben.

Bovendien, wat is bijvoorbeeld een werkloze? Dat is iemand die door de ondernemers niet langer meer winstgevend gebruikt kan worden. Op dat moment wordt hij door het bedrijf afgedankt en komt hij voor rekening van de gemeenschap. De ondernemers houden wel de lusten (winsten) voor zichzelf, maar de lasten laten ze volgaarne aan de gemeenschap.

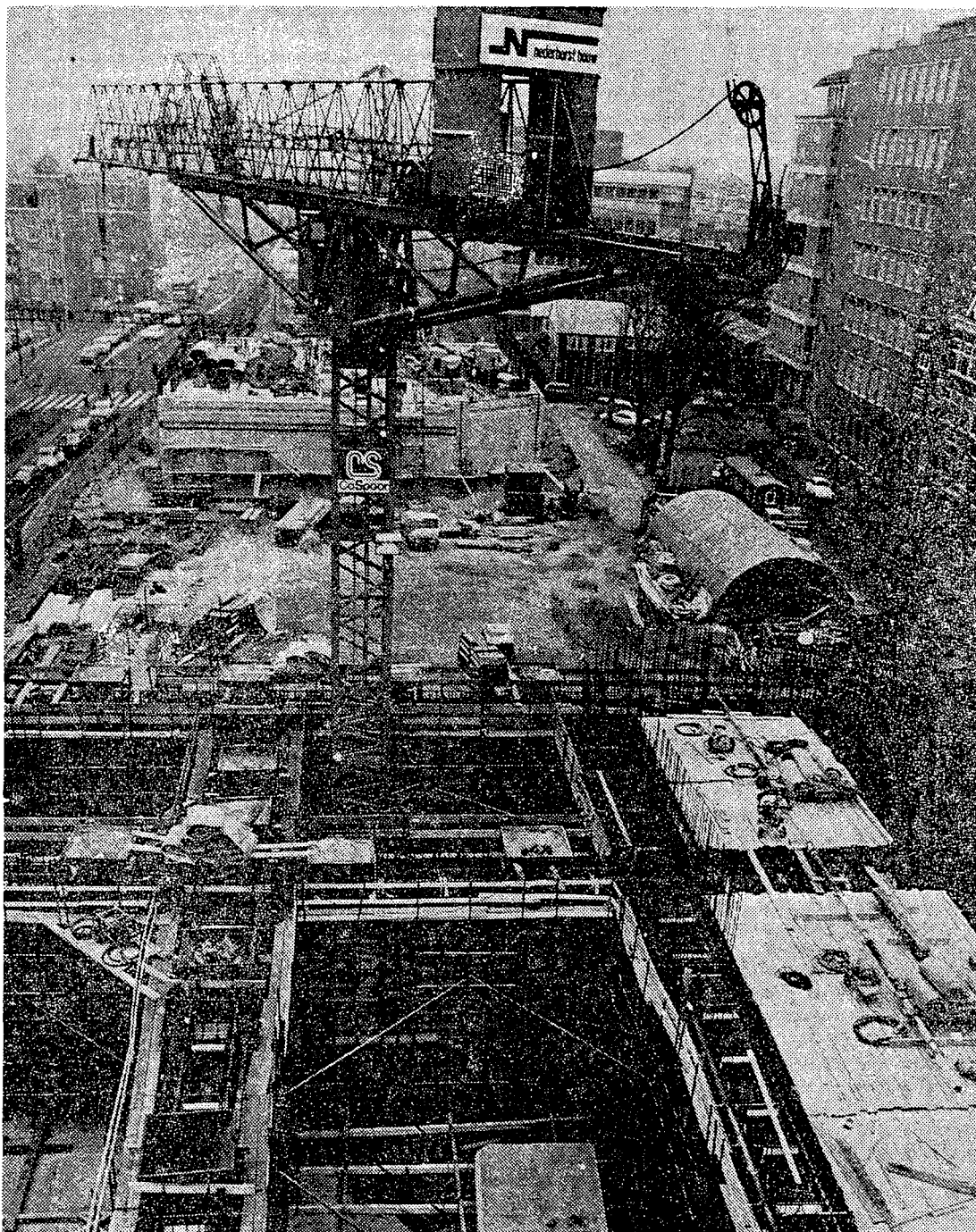
Trouwens, om welke bedragen gaat het dan? Om een paar honderd gulden in de maand. Als Wiegel werkelijk zo bezorgd is over de besteding van de belastinggelden, kan hij zich beter opwinden over andere dingen.

Over het feit bijvoorbeeld dat de Amsterdamse metrobouwers de kosten met honderden miljoenen opjagen. Dat de vier aannemers, die voor deze klus georganiseerd zijn in de AMCO, elkaar de bal toespelen en de gemeenschap voor miljoenen benadelen.

Of over de toestanden rond de dienst Publieke Werken van Amsterdam, die naar corruptie rieken. Dat gemeente-plannen zo snel bij grondspekulanten bekend zijn, dat ze reusachtige slagen kunnen slaan. Zo had Caransa dagen dat hij meer dan een miljoen verdiende aan koop en verkoop van grond. Tot de profiteurs behoort ook het aannemersbedrijf Van der Meijden.

In Amsterdam kon volgens dit recept een gebouw worden neergezet voor 12 miljoen, dat enige tijd later 22 miljoen waard werd toen bekend raakte dat er een uitgang van de metro zou komen.

Metro-bouw in Amsterdam

Zodra Wiegel zich met dit soort zaken gaat bezig houden, kunnen we nog grote onthullingen verwachten. Het moet voor hem niet zo moeilijk zijn veel meer van deze zaken aan het

licht te brengen, aangezien het zijn politieke vriendjes zijn, die zich er mee bezig houden. ●

MAAK ZELF HET LEVEN GOEDKOPER

WEIGER HUURVERHOOGING EN MILIEUBELASTING ALS STRIJD TEGEN DE INFLATIE

Er gebeuren vreemde dingen in dit land. Te veel om op te noemen eigenlijk, maar we willen er toch een paar dingen uithalen en op een rijtje zetten. Ze hebben er allemaal mee te maken hoe de rijken zich verrijken en zodoende de armen armer maken. Als het een toneelstuk was, zou je er best om kunnen lachen. Helaas: De meeste Nederlanders zijn geen toeschouwers, maar slachtoffers. Laten we eens bekijken hoe het monopoliespel er in werkelijkheid uitziet.

INFLATIEBESTRIJDING

1. Biesheuvel roept 1972 uit tot het "jaar van de strijd tegen de inflatie". Om de geldontwaarding te stoppen, moeten de arbeiders hun looneisen matigen. De werkloosheid staat als een stok achter de deur. Groenevelt's Industriebond organiseert in de metaal één van de grootste stakingen sinds de oorlog. Er zijn geen duidelijke eisen. Het levert dan ook niets op, behalve dat een werkelijk harde staking voorkomen wordt. Zo organiseren de vakbonden de "matiging" van de werkende bevolking. Wat is het resultaat? De grootste golf prijsverhogingen in de moderne geschiedenis! Een voortdurende daling van het levenspeil van de massa! Een rekord-werkloosheid! Een rekord-stijging van de arbeidsproductiviteit! Een rekord-stijging van de winsten! De ondernemers sluiten het boekjaar af met 6.000.000.000 gulden meer winst dan het voorgaande jaar. Een inkomensstijging voor aandeelhouders en beleggers van 25 %.

SOCIAAL AKKOORD

2. Biesheuvel -ook niet gek- ziet half 1972 al dat deze gang van zaken geen windeieren legt voor zijn vrienden. Bij voorbaat roept hij 1973 uit tot "het jaar van verscherpte strijd tegen de inflatie". Om de geldontwaarding te stoppen, moeten de arbeiders hun looneisen nog meer matigen. De vakbonden willen ook niet de beroerdesten zijn en gaan op de nullijn zitten. Ze doen de plechtige gelofte van matigheid (voor de arbeiders) en tekenen het centraal akkoord. Van haar kant kondigt de regering een prijsmaatregel af. Dat betekent niet dat de prijzen niet meer verhoogd worden. Dat betekent alleen dat de prijzen voortaan met toestemming van de regering verhoogd worden. De regering lijdt een daverende verkiezingsnederlaag en treedt af. In de periode van meer dan 100 dagen, dat we het zonder rege-

ring stellen, gaan de verslechteringen echter onverminderd voort. Je begint je af te vragen of we daar eigenlijk wel een regering voor nodig hebben.

In het centraal akkoord wordt uitgegaan van een prijsstijging van minder dan 6 %. Een paar weken later kondigt Jelle Zijlstra, de nationale penningmeester, aan dat in 1973 de prijsverhogingen vast en zeker boven de 8 % komen.

LOONSVERLAGING

3. Om de stijgende kosten van het levensonderhoud te bestrijden, krijgt de gewone man de beschikking over steeds minder geld. In januari wordt een nieuw belastingstelsel doorgevoerd, het zogenaamde schijvensysteem. Bovendien worden de sociale lasten verzwaaard. Dat betekent een vermindering van lonen en salarissen met vele tientallen guldens ineens. Vooral de werkende vrouwen gaan er hard op achteruit. De arbeiders die per 1 januari een CAO-verhoging of prijskompensatie krijgen, houden daar niks van over (of gaan er zelfs dan nog op achteruit).

KANONNEN

4. De inkomsten van de belastingdienst stijgen dus allesbehalve "matig". Wat krijg je er voor terug? Kanonnen en straaljagers plus een beter bewapende politie ja, maar verder? Tariefsverhogingen en minder service van de PTT en openbaar vervoer. Onbetaalbare en leegstaande woningwetwoningen. Steeds slechtere gezondheidszorg. Een steeds grotere bureaucratie. Noodlijdende gemeentebesturen. Onderwijs met ongelijke kansen voor arbeiderskinderen. En de sociale voorzieningen gaan er echt niet op vooruit. De werkloosheid blijft hoog en steeds meer werklozen moeten noodgedwongen aan de slag in de werkverschaffing of tegen lagere lonen (bijvoorbeeld in de bouw).

HUURVERHOOGING

5. Twee aanslagen op het levenspeil moeten nog apart genoemd worden. In de eerste plaats nadert het voorjaar weer. Dat betekent 1 april en dat betekent: Huurverhogingen! In 1972 werden de jaarlijkse huurverhogingen voor het eerst vermeerderd met de huurharmonisatie, om de huren van de oudbouw meer naar die van de nieuwbouw te trekken. In veel gevallen betekende dit huurverhogingen van meer dan 10 %. Maar het is Udink nog niet naar de zin. Hij heeft de gemeentebesturen en woningbouwverenigingen dringend verzocht om in het kader van de huurharmonisatie dit jaar nog drastischer te werk te gaan. De huurverhoging moet in 1973 nog krankzinniger worden dan in 1972. Udink laat er geen twijfel aan bestaan dat alle uit-

wijkmogelijkheden door hem zullen worden afgesneden.

Verder wordt dit jaar in grote delen van het land voor het eerst een milieubelasting geheven. Als argument hiervoor dient de vervuiling van het water. Het zijn de grote bedrijven die deze vervuiling veroorzaken, maar de lasten worden voornamelijk op de bevolking gelegd.

DEMONSTRATIE

6. Bij mekaar geven de voorgaande vijf punten reden genoeg tot onrust. Op 6 februari beleefde Den Haag dan ook de grootste demonstratie van zijn geschiedenis. In het regeringscentrum demonstrieren ... de werknemers van de overheid. De ambtenaren komen in het geweer tegen een forse verhoging van hun pensioenpremie, een indirecte loonsverlaging dus. Ze laten het Binnenhof daveren van hun leuzen. Deze zijn niet alleen op die pensioenpremie gericht, maar ook tegen de duurte, het ontbreken van stakingsrecht voor ambtenaren en dergelijke.

Het is een grootse manifestatie van ongenoegen met de huidige gang van zaken. De regering schijnt echter niet van plan de bakens te verzetten.

Sommigen vragen zich af waarom nou juist de ambtenaren moesten demonstrieren. Vergeleken met vele anderen, die in loondienst zijn, hebben ze immers een bevoorrechte positie. De ambtenaren weten daarop een goed antwoord: "Als wij ons neerleggen bij de verslechteringen, krijgen de arbeiders het er echt niet beter op. We moeten het niet allemaal even slecht krijgen, maar even goed. Om te beginnen moeten we gezamenlijk een halt toeroepen aan de verslechteringen."

CENTEN

7. Nu de vakbonden zich aan de matiging hebben vastgeklonken, zitten ze natuurlijk wel met het probleem dat dit ook nog aan de leden verkocht moet worden. Met dat doel hebben ze werkelijk een knappe vertoning in mekaar gedraaid. Om de rijkdommen, die de werkende bevolking van dit land produceert, buiten schot te houden, richten ze al hun aandacht op het "eerlijk" verdelen van de armoede.

De Industriebonden lopen daarbij voorop. Bij Hoogovens, textiel en grootmetaal hebben ze een breekpunt gemaakt van een "rechtvaardiger inkomensverdeling". Ze eisen dat de laagste lonen iets stijgen, ten koste van de hogere inkomens, die moeten dalen. De grens wordt getrokken bij een jaarinkomen van f 25.000. Daar komt al het gepraat over "centen-procenten" en "plafonds in de prijskompensatie" vandaan. De bonden willen zelfs stakingen gaan organiseren op dit punt.

Velen zullen er geen bezwaar tegen hebben

dat ook de hogere inkomensgroepen delen in de algemene malaise. Maar het is toch misleiding om daarvan een oplossing te verwachten. Het is er toch niet om begonnen dat we het allemaal even slecht krijgen. Het gaat niet om het delen van de armoede, maar om het verdelen van de rijkdommen. Rijkdommen, die in Nederland in overvloed door de arbeidersklasse geproduceerd worden. Daarom moet de aanval zich niet richten tegen mensen die meer verdienen dan het gemiddelde, maar tegen het kapitaal, tegen de winstmakers.

SLEPENDE KRISIS

Op het moment dat deze Tribune verschenen is, zal deze reeks nog wel kunnen worden aangevuld (bijv. met stakingen onder leiding van de bonden). Maar hij is nu al lang genoeg om met duidelijke konklusies te komen.

De ekonomie bevindt zich in Nederland in een slepende krisis. De oorzaak daarvan ligt niet bij de hoge inkomens van bepaalde groepen. De oorzaak daarvan ligt bij het kapitalisme, bij de grote kapitaalbezitters. In een kapitalistische ekonomie draaien de bedrijven voor de winsthonger van de aandeelhouders en niet voor de belangen van de massa van de bevolking. De regering en de grote concerns werken broederlijk samen in het opjagen van de kosten van het bestaan. Door middel van de inflatie voeren ze loonsverlagingen door en vergroten ze de winsten. Al sinds enkele jaren staat het levenspeil van de brede massa's onder zware druk. Daaraan kan van twee kanten een halt worden toegeroepen:

1. Door loonsverhogingen af te dwingen.
2. Door de duurte te bestrijden.

Het afdwingen van loonsverhogingen moet gaan ten koste van het kapitaal en van de winsten. De strijd tegen de duurte richt zich tegen verhogingen van prijzen, tarieven en belastingen.

Het is nu een jaar geleden, tijdens de metaalstaking, dat Arbeidersmacht dit samenvatte in een programma van 3 punten tegen de inflatie;

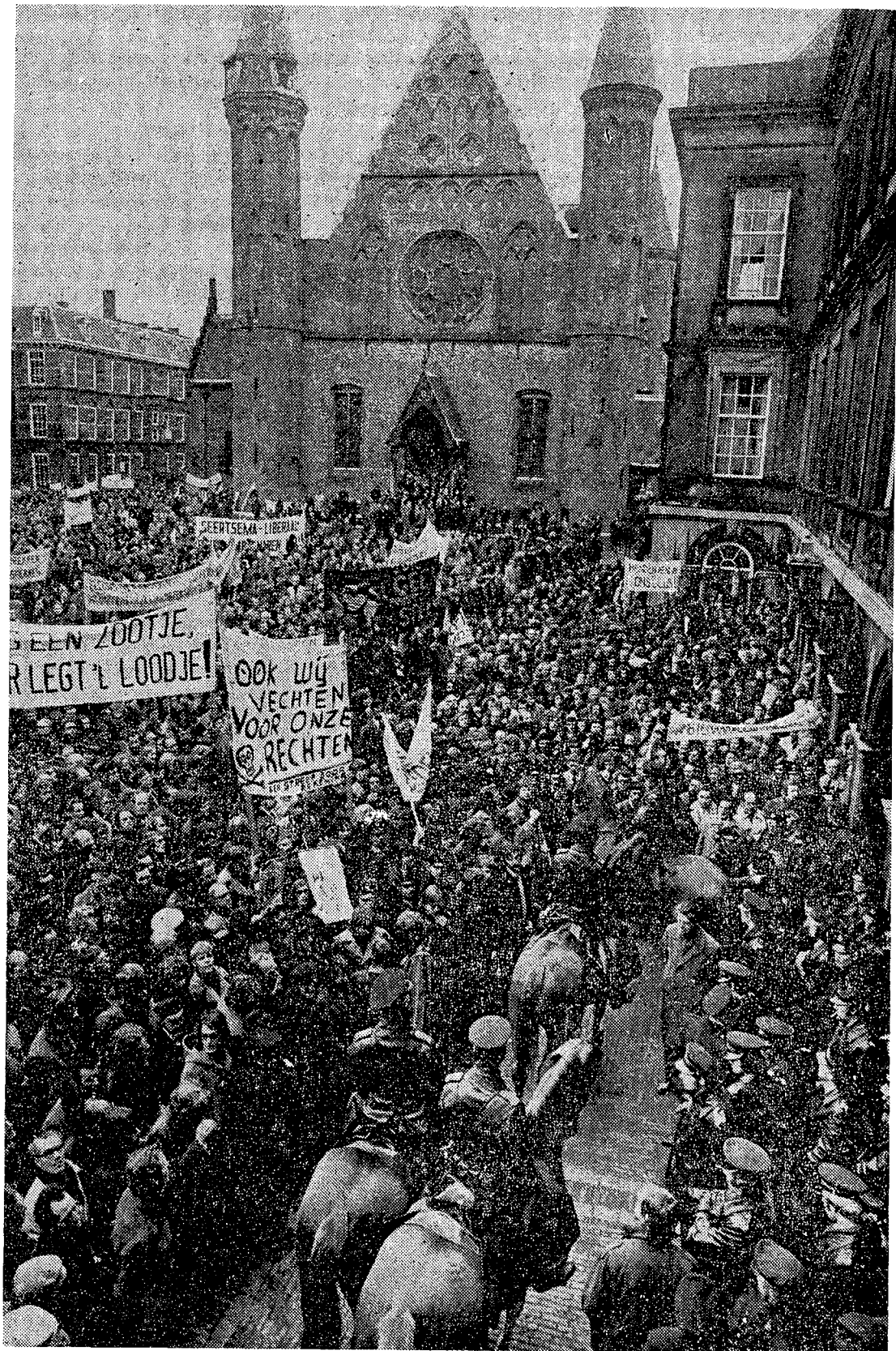
1. Een absoluut verbod van prijs- en huurverhogingen.
2. Geen verhoging van belastingen en tarieven door gemeenten, provincies en rijksoverheid.
3. Verhoging van lonen, salarissen en uitkeringen gelijk aan de stijging van de arbeidsproductiviteit.

In de tweede helft van 1972 begon de Bond van Huurders en Woningzoekenden een campagne om voor dit plan massale aanhang te verwerven. In een grote handtekeningenactie bevestigden meer dan 200.000 Nederlanders hun volle instemming met dit plan. Nu gaat het er om de strijd voor deze eisen te organiseren.

Van de overheid en de grote concerns is geen medewerking te verwachten. Hun aanvallen op het algemene levenspeil worden steeds driester.

In de strijd voor de CAO's is in de bedrijven veel werk te verzetten. We hebben al gezien dat de vakbonden volop bezig zijn om de aandacht af te leiden. Maar iedereen kan wel daadwerkelijk beginnen met de strijd tegen de duurte. Er zijn nu twee belangrijke mogelijkheden om op de gezinsbegroting te bezuinigen. In de eerste plaats door het weigeren van de huurverhoging. In de tweede plaats door te weigeren te voldoen aan de milieubelasting.

De strijd tegen de huurverhoging van april wordt georganiseerd door de Bond van Huurders en Woningzoekenden. Deze noemt huurverhoging en huurharmonisatie "diefstal". Ten gerieve van de beleggers en het bouwkapitaal wordt deze diefstal geregeld door de regering, maar daardoor wordt het niet minder diefstal.

Ambtenaren demonstreren op het Binnenhof

Men moet weigeren aan diefstal mee te werken!

Het Milieu Aktiecentrum Nederland organiseert de strijd tegen de milieubelasting, die reeds massale vormen heeft aangenomen (zie elders in deze Tribune). Het weigeren van de huurverhoging en de milieubelasting — twee uitstekende manieren om de inflatie te bestrijden. Dit is een oproep tot campagnes van burgerlijke ongehoorzaamheid. De praktijken van het grootkapitaal hebben Nederland er rijp voor gemaakt. Dat de grote concerns zich van de regering bedienen om hun uitbuiting "wettig" te maken, maakt het alleen maar erger.

SOCIALISME

We horen Wiegel en Bakkenist al jammeren en tieren: "Als de bedrijven geen winst maken, worden ze gesloten of ze trekken naar het buitenland. En wat hebben we dan?"

Dat is een ijzersterk pleidooi voor het socialisme. Ze betogen immers niets anders dan: Onder het kapitalisme is het niet mogelijk om het volk te geven wat het nodig heeft en waar het recht op heeft. Daarvoor is het dus noodzakelijk om de kapitaalbezitters te onteigenen, de fabrieken in handen van de gemeenschap te geven en de ekonomie te besturen volgens de belangen van de werkende bevolking. De vestiging van het socialisme in Nederland is de enige manier om de dagelijkse belangen van de bevolking veilig te stellen en vooruitgang te brengen. Uit de strijd in de bedrijven en de buurten moet de macht groeien om deze omwenteling teweeg te brengen.

WEIGER HUURVERHOOGING
WEIGER MILIEUBELASTING

WEG MET DE KRISIS, LEVE HET
SOCIALISME!

MILJOENEN VOOR ELITE-KULTUUR

Fabelachtige sommen geld geven gemeenten, provincies en rijksoverheid jaarlijks uit aan de "cultuur". Musea, schouwburgen en orkesten verslinden vele tientallen miljoenen belastinggeld.

Op ieder kaartje voor een museum, een klassiek toneelstuk of een concert, legt de overheid een flink bedrag toe.

Waarvoor allemaal? Omdat het de "cultuur" van de heersende klasse is. Het is maar een elite, een kleine bovenlaag van de bevolking, die zich aan dit soort ontspanning overgeeft. Juist die laag, die het eigenlijk best zelf betalen kan, maar die toch dik gesubsidieerd wordt voor zijn hobbies.

Nu is er een toneelgroep die aan de andere kant staat. Een toneelgroep die zich aan de kant van de werkende massa's schaaft. Deze groep kost een miljoen per jaar. Dat is maar een klein deel van het cultuurkapitaal. Toch wordt het voortbestaan van deze groep bedreigd. Omdat ze voor de andere kant gekozen heeft.

Op deze Tribune-pagina's een reportage uit ons o zo demokratiese landje...

PROLOOG BRENGT TONEEL ALS POLITIEK WAPEN

Proloog is een toneelgezelschap, maar geen gewoon. In Valkenswaard onder Eindhoven zagen we vier acteurs van deze groep aan het werk. Ze speelden in een levensschool voor werkende jongeren. De toepasselijke titel van het opgevoerde "stuk": Wat doe je hier onder je werktijd?

In de zaal een groep van ongeveer 60 jonge mensen, merendeels meisjes. Ze kwamen onder meer van de Hofnar-sigaretenfabriek en van een fabriek waar Jovanda en Jolita panties gemaakt worden. Ze zijn nog te jong om de hele week uitgebuit te worden. Daarom mogen ze zich wekelijks een paar uur laten bezighouden in een vormingscentrum. Die keer door echte toneelmensen. Het zou iets bijzonders worden.

De hulpmiddelen voor de acteurs waren simpel. Een tafel en enkele stoelen, een schoolbord en een bandrekorder, enkele toneellampen die vlot aan het plafond bevestigd waren. De voorstelling begon met een paar scènes, die zo uit het leven van de werkende jongeren gegrepen waren. Het blaffen van de baas, het opvoeren van het tempo tot je er bij neervalt.

"Zo is het precies", reageerden enkele meisjes.

Toen begonnen de toneelspelers in korte stukjes uit te leggen waarom het eigenlijk zo toegaat. Omdat de bedrijven eigendom zijn van de kapitalisten, omdat de kapitalisten nu eenmaal niet aan liefdadigheid doen, omdat ze alleen fabrieken hebben om winst te maken. Maar ze toonden ook dat alles, waar de kapitalisten de baas over spelen, uiteindelijk gemaakt is door de handen van de werkmans.

De werkende jongeren begonnen steeds intenser mee te leven. Op zeker moment riepen drie acteurs tegen de vierde (die de kapitaalbezitter speelde): "Zullen we er dan nog eens om vechten, om dat bezit?" En één van de meisjes reageerde: "Dan vechten wij mee!"

PERSONEELVERGADERING

De ontknoping was dat de toneelspelers samen met het "publiek" een stuk gingen maken. Twee van hen speelden de rol van directeuren op een personeelsvergadering in de kantine. De zaal werd opgeroepen om met klachten en eisen te

komen, om de directeuren de duimschroeven eens aan te draaien. De emoties liepen toen hoog op, omdat de twee acteurs precies het tegenwoordig gaven dat directeuren ook zouden geven. Dat viel de meisjes nogal eens rauw op de maag. Weldra vlogen venijnige vragen en opmerkingen door de zaal.

"Waarom mogen wij maar één keer op een morgen naar de w.c.?"

"Waarom mogen wij niet roken onder het werk en jullie wel?"

"Waarom wordt het tempo steeds opgevoerd?"

"Wij zijn toch geen slaven!"

"Hoeveel verdient U als directeur?"

"Als alle arbeiders staken, wie doet het dan? Jullie in ieder geval niet, want jullie handen staan verkeerd."

"Wie verdient eigenlijk al dat geld, U of het werkvolk?"

"Jullie willen alleen maar steeds meer winst om nog een grotere fabriek te kopen."

"Ik maak per dag 1000 panties, die verkocht worden voor f 1,85. En ik verdien maar f 15."

Andere meisjes meldden dat ze 3000 kousen produceren of kousen van f 4,95. Weer anderen vertelden dat die kousen de deur uitgaan, ongeacht of ze al bijna kapot zijn en ladderden zodra je ze aantrekt.

"Jullie directeuren moeten er niet zo omheen kletsen."

"Nou hebben we ze vastgeluld."

"Als je maar weet: Wij hebben de fabriek gemaakt en jullie niet. Wij kunnen wel zonder jullie, maar jullie kunnen niet zonder ons."

Om duidelijk te maken dat gerechtvaardigde eisen niet zo maar spontaan verwezenlijkt kunnen worden, maar alleen in georganiseerde strijd, werd het publiek tijdelijk verdeeld in vier discussiegroepen. Vanuit die groepen moesten de eisen nog eens georganiseerd naar voren worden gebracht tegen de halststarrige directie. In de groepen namen de acteurs van Proloog hartstochtelijk deel aan de discussie.

Het viel daarna nog mee dat de twee gespeelde directeuren niet met vereende krachten door het "personeel" de "kantine" werden uitgejaagd. Maar het was toch een goed stuk politieke scholing, dat hier door middel van toneel aan jonge arbeiders werd gebracht.

STRIJDBAAR

Later zegt Joop Keesmaat, één van de acteurs: "Onze bedoeling is te tonen dat het ver-

Kappersknecht en klant bespreken de uitbuiting

anderen van de maatschappij mogelijk is, als je er maar met veel mensen samen aan werkt." Deze strijdbare geest ademt het hele repertoire van Proloog.

Geruchtmakend waren de vertoningen van "Breken en Bouwen", waarin getoond wordt wie er in Nederland verantwoordelijk zijn voor de woningnood en wie er van profiteren. Het gaat over de sanering van een oude wijk omdat het bouwkapitaal er zijn oog op heeft laten vallen voor iets winstgevenders.

"Een 4 is een 4" toont de situatie in het onderwijs, met de ongelijke kansen voor kinderen uit de arbeidersklasse. Een uitvoering van het stuk "De geschiedenis van het Lusitaans gedrocht" betekent een konfrontatie met het beestachtige kolonialisme van Portugal in zuidelijk Afrika. Een ander optreden van Proloog heeft als onderwerp: "Waar komt al die rotzooi dan vandaan?" en behandelt de milieuvervuiling.

JEUGD

De verschillende stukken zijn bedoeld voor verschillende groepen jeugd. Dat loopt van vierde en vijfde klassen van de lagere school tot werkende jongeren en studenten aan pedagogische akademies.

Eén ding hebben alle voorstellingen van Proloog gemeenschappelijk: Ze richten zich tegen de bestaande maatschappelijke structuur en het belangrijkste deel is misschien wel de discussies tussen spelers en "publiek".

Joop Keesmaat: "Dat Proloog zich richt op de jeugd moet je begrijpen vanuit het verleden. Proloog is opgericht om juist onder jongeren belangstelling te kweken voor toneel. Om jonge mensen naar de schouwburg te lokken."

Maar Joop Keesmaat is zelf al in geen jaren meer in een schouwburg geweest voor een "echte" toneelvoorstelling. Proloog bleef dus een combinatie van jongeren en toneel, maar er is wel iets grondig veranderd.

Ook aan toneelspelers kan het niet ontgaan dat de tegenstellingen in de maatschappij verscherpen. Ook zij moeten partij kiezen. Proloog heeft gekozen voor de werkende bevolking en gebruikt het toneel nu om verandering van de maatschappij te bevorderen. Proloog weerspiegelt zo de oplevende klassenstrijd in Nederland en toont welke rol zo iets als toneel daarin kan spelen. Het kan een uitstekend middel zijn om de werkelijke verhoudingen scherp weer te geven en te verduidelijken.

ORGANISEREN

"Natuurlijk", zegt Kees Jongmaat, "hopen wij dat wij met onze voorstellingen bepaalde dingen losmaken. Niet dat wij er om staan te springen dat er vanuit ons optreden plotseling acties in bedrijven ontstaan. Voor zulke dingen moeten de mensen zich organiseren, anders komt er niets van terecht. Voor dat organiseren zijn er natuurlijk andere instellingen dan een toneelgezelschap nodig. Wij onderhouden daarom wel wat contacten met organisaties zoals de KWJ en het Socialisties Onderwijs Front. Verschillenden van ons zijn ook aangesloten bij linkse politieke partijen."

Een vraag: Hoe komen jullie aan je onderwerpen, want jullie werken toch zelf niet in de fabriek en jullie zijn geen arbeiders.

Joop Keesmaat: "Aan het stuk voor de werkende jongeren hebben enkele van onze mensen acht weken lang gewerkt, samen met jonge arbeiders. De scènes die wij spelen zijn ons verteld door die mensen, die bijvoorbeeld bij DAF werken. Als je begint te spelen, merk je wel aan de reacties of het overkomt."

PROLOOG BEDREIGD

Het is duidelijk dat deze activiteiten in bepaalde kringen niet zo enthousiast begroet worden. Proloog werd bijvoorbeeld op het matje geroepen door de Industriegroep Midden-Zeeland. Een woedende woordvoerder van deze club beschuldigde Proloog van het vertonen van "oude films". "Jullie tonen het bedrijfsleven uit de jaren 30", werd hen verweten. "Als in deze tijd nog mensen ontevreden zijn ligt dat aan die mensen en niet aan ons". Proloog kreeg de waarschuwing er mee op te houden.

Proloog is gevestigd in Eindhoven en het is niet verwonderlijk dat in deze stad de eerste frontale aanval op het voortbestaan van de toneelgroep kwam. Het is tenslotte de stad van Philips en van Neerlands meest reaktionaire partij, DS'70.

Tijdens de begrotingsbehandeling van december jl. in de Eindhovense raad opende de verenigde christelijke fractie het vuur. Proloog was "demagogies" en "marxisties". De raad besloot de toneelgroep voorlopig van de begroting af te voeren. Enkele dagen later werd de aanval overgenomen in de provinciale staten van Brabant. Daar werden Proloog "smerigheden op het toneel" verweten, plus (natuurlijk) "ondermijning van de democratie" en "eenzijdige voorlichting".

Onthullend trouwens, dat het tonen van een dagelijkse werkelijkheid, die iedere loonarbeider uit eigen ervaring kent, wordt bestempeld als een ondermijning van de democratie. Dan moet er toch iets met die democratie niet in de haak zijn.

Ondertussen wankelde het bestaan van Proloog. De groep bestaat van de subsidies van de gemeenten Eindhoven, Breda, Tilburg en Den Bosch, de provincie Brabant en het ministerie van CRM. Samen betalen deze jaarlijks ongeveer f 1.000.000. Daarvan leven ongeveer 40 mensen. Mensen die hard werken — in kleine groepjes (2,4 of 8 man bijv.) trekken ze met eenvoudige hulpmiddelen en goedkope auto's het land door om maandelijks tientallen voorstellingen te verzorgen. Dat presteert geen enkel klassiek toneelgezelschap. Maar ja, Proloog stelt dat harde werk in dienst van de gewone man, en daarom wordt het plotseling aan de top niet meer gewaardeerd.

CENSUUR

De fout van de vijanden van Proloog was dat ze veel te duidelijk voor hun mening uitkwamen. Hun argumenten kwamen ronduit neer op politieke censuur. En dat bracht brede kringen in beweging. Gezaghebbende mensen uit de toneelwereld, progressieve politici, organisaties van werkende jongeren en dergelijke, verhieven hun stem in een luid en massaal protest. Hun motieven liepen nogal uiteen. Sommigen delen gewoon het politieke standpunt van Proloog, anderen vinden het in ieder geval een verdienste dat Proloog het toneel vernieuwt en weer inhoud geeft door het te binden aan de maatschappelijke werkelijkheid.

Vooraf van CRM is daarop de aandrang gekomen om Proloog nog niet de nek om te draaien. In februari leek het er op dat de groep zou kunnen blijven bestaan. Waarschijnlijk is dat slechts een kwestie van tijd. Proloog is vastbesloten om door te gaan en het toneel te ontwikkelen tot een scherp wapen in de politieke strijd.

Proloog moet dan ook voor de toekomst rekening houden met een grotere bedreiging van haar bestaan. Het begrip censuur zal dan wel omzeild worden. De gezagsdragers zullen dan

Breken en Bouwen (foto JAN SWINKELS)

vertellen dat om reden van "bezuinigingen" Proloog moet stoppen of fuseren met een minder gevaarlijk gezelschap.

GEEN WEG TERUG

Joop Keesmaat: "Dan ontstaat een nieuwe situatie. Dan moeten we nieuwe wegen zoeken om de kritiek op het kapitalisme op de planken te brengen. Een weg terug is er niet."

Ikzelf bijvoorbeeld heb bij Theater gespeeld. Daar heb ik ervaren dat alles wat belangrijk is in je werk niet aan de orde kwam. De laatste rol die ik daar speelde, was in een stuk van Shakespeare over de Trojaanse oorlog van de oude Grieken. Dat noemden ze dan aktueel, omdat het probleem van de oorlog werd aangesneden. Maar nu is het geen oorlog in Troje. Het is nu oorlog in Vietnam — een oorlog waarvan heel duidelijk de oorzaken en de schuldigen zijn aan te wijzen.

Ik kon het niet meer opbrengen om aan die leugenachtige voorstellingen mee te doen. Een tijdje ben ik gestopt, totdat ik hier bij Proloog terecht kwam. Ander toneel wil ik nooit meer doen. Dat is verheffing of amusement voor een elite, voor een klasse waar je niet bij hoort. Dan sta je dus te spelen tegen de belangen van de onderdrukten en tegen je eigen belangen in."

Nog een scène uit Breken en Bouwen

KONCERNEN PLUNDEREN HET RIJKE SURINAME

Eigenlijk is Suriname een steenrijk land. Het barst van de natuurlijke rijkdommen. Kostbare grondstoffen en zeldzame mineralen liggen er voor het oprapen. Energiebronnen zijn volop aanwezig. Dit rijke gebied is vier maal zo groot als Nederland. De bevolking is niet talrijker dan die van de stad Utrecht. En toch krepeert het volk van de armoede. De stakingen en onlusten van februari kwamen niet als een verrassing. De TRIBUNE over de achtergronden — de feiten van Suriname.

Na eeuwenlange koloniale plundering door Nederland, kreeg Suriname in 1954 een zekere zelfstandigheid binnen het Koninkrijk. Volgens de boekjes was Suriname toen geen kolonie meer. Maar de buitenlandse ondernemingen verdwenen niet. Zo bleef Suriname een wingewest voor eendrachtig samenwerkende Nederlandse en Amerikaanse concerns. Gezamenlijk zuigen deze bedrijven jaarlijks meer dan 200 miljoen gulden winst uit het land. Terwijl Nederland in 1969 voor 75 miljoen "ontwikkelingshulp" gaf, lieten de concerns in hetzelfde jaar 216 miljoen uit het land verdwijnen.

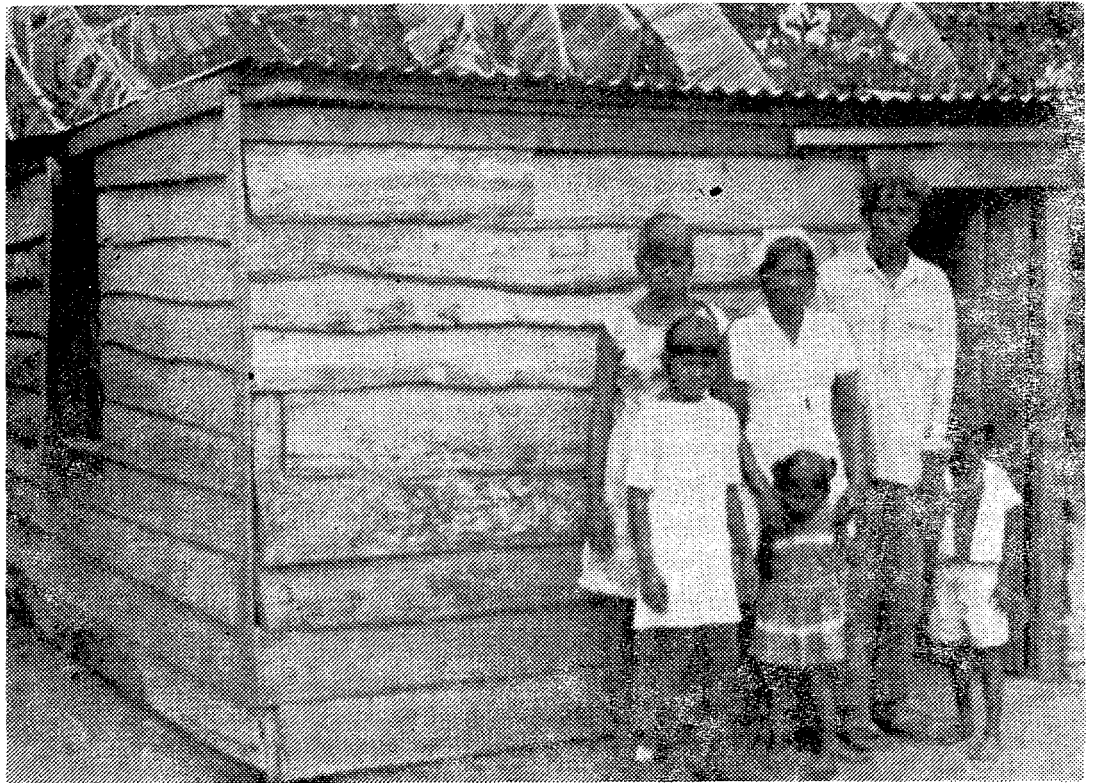
De Surinaamse economie drijft voor 90 % op de delfstof bauxiet. Een bijzonder belangrijke grondstof voor de internationale concerns. Via aluinaarde wordt dit bauxiet verwerkt tot aluminium (bijv. voor de vliegtuigindustrie). De bauxietwinning is geheel in handen van de Amerikaanse Alcoa en de Nederlandse Shell (Billiton).

Het is duidelijk dat deze concerns geen boodschap hebben aan de werkgelegenheid in Suriname. De zeer winstgevende verwerking van bauxiet tot aluinaarde en aluminium vindt dan ook voor het leeuwendeel buiten Suriname plaats. Zo staan in Nederland twee grote aluminiumfabrieken bij Delfzijl en Vlissingen.

Een voorbeeld van regelrechte oplichterspraktijken van deze bedrijven. Alcoa heeft voor de bauxietwinning in Suriname de dochtermaatschappij Suralco opgericht. Deze koopt de bauxiet ver onder de wereldprijs aan de Amerikaanse moedermaatschappij. Zodoende boekt de Suralco maar geringe winsten, waarover belasting betaald moet worden aan de Surinaamse staat.

Er zijn meer van die ondernemingen, die op mysterieuze wijzen "verliesgevende" activiteiten in Suriname jarenlang weten vol te houden. Daartoe behoort het houtconcern Bruynzeel. Toch is de heer Bruynzeel één van de vlijtigste propagandisten voor investeringen in Suriname.

HET VOLK KREPEERT VAN ARMOEDE

Een twee-kamer krot in Paramaribo. Hier wonen 14 mensen.

BROKOPONDO

Op school leren de kinderen dat het Brokopondoprojekt één van de grootste wonderen van Suriname is. Hier is een aluinaardefabriek van de Suralco gevestigd. Voor zo'n fabriek is veel elektriciteit nodig. Deze wordt geleverd door een waterkrachtcentrale.

De kosten van het projekt werden verdeeld tussen de Suralco en de Surinaamse regering. De Suralco betaalde de bouw van de dam zelf. De regering besteedde 400 miljoen aan de aanleg van wegen, het verplaatsen van bosnegerdorpen voor het stuwmeer en dergelijke.

Voor de investering in de dam krijgt de Suralco gedurende 75 jaar zeker 8 miljoen jaarlijks aan belastingfaciliteiten (totaal 600 miljoen). Van de elektriciteit komt maar een klein deel ten goede aan de Surinaamse bevolking. Het grootste deel gaat naar de fabriek, tegen zeer lage prijzen.

De stroomvoorziening is in handen van de Nederlandse onderneming OGEM. Deze schatte haar vermogen in Suriname in 1968 op 22 miljoen. Toen de Surinaamse regering in deze onderneming een aandeel van 60 % wilde nemen, werd het vermogen plotseling opgefokt tot 32 miljoen, zodat de regering ongeveer 20 miljoen moest dokken.

De bosnegers die door het stuwmeer verdreven werden, kregen nieuwe dorpen. De barakken daar werden geleverd door Bruynzeel.

ONTWIKKELINGSHULP = UITBUITINGSHULP

Van dit soort voorbeelden wemelt het in Suriname. Het hele land en de hele bevolking worden ondergeschikt gemaakt aan de belangen van de buitenlandse maatschappijen. Er vindt

een totale uitverkoop van de rijkdommen plaats.

Ook de ontwikkelingshulp, waarmee de Nederlandse regering op zak van de belastingbetaler mooi weer speelt, wordt voor die uitverkoop gebruikt. Er worden projekten van gefinancierd, die de uitbuiting voor de buitenlandse ondernemingen vergemakkelijken. Via de plundering van Suriname komt dit belastinggeld dus terecht bij het Nederlandse en Amerikaanse grootkapitaal.

In 1969 kwam het in Suriname tot een spontane uitbarsting van de volkswoede. De regering werd verjaagd en na de verkiezingen trad er een nieuwe regering op die een "nieuwe orde" beloofde. Terwille van de stembusuitslag zegde de regering toe de belangen van de arbeidersmassa te behartigen.

Na 4 jaar heeft het Surinaamse volk voldoende van deze "nieuwe orde" ervaren om opnieuw in opstand te komen.

KORRUPTIE

Een kleine laag van Surinamers verleent hand- en spandiensten aan de imperialistische uitbuiting en onderdrukking van het land. Ze laten zich opsieren met ministersposten en verdachte inkomstenbronnen. Het volk laten ze verrekken.

Deze kleine laag hangt van de corruptie aan elkaar. De heren spelen elkaar de bal toe. Van openbare bedrijven maken ze winstobjecten voor zichzelf. Ze spekuleren met grond, omdat ze zelf natuurlijk het best de plannen van de regering kennen.

De grote man achter de schermen, statenvoorzitter Lachmon, speelde de opdracht voor een telefoonnet toe aan de beruchte Amerikaanse firma ITT. Het werd een peperdure en slecht

funktionerende telefoondienst. Maar Lachmon is juridisch adviseur van ITT...

De regering heeft er een gewoonte van gemaakt om verspillende reizen naar het buitenland te maken. Familieleden en vrienden worden bedacht met ambtenarenbaantjes. Dat worden ambtenaren zonder bureau, dat wil zeggen: Ze hebben geen werk, maar wel een loon uit de staarskas.

Voor zover de buitenlandse ondernemingen dus iets in Suriname achter laten, wordt dat opgeslokt door corruptie en vriendjespolitiek van een kliekje handlangers.

ELLEDE

De werkloosheid onder de Surinaamse volksmassa's is gestegen tot 30%. De uitkeringen zijn onlangs verlaagd van 15 tot 12 gulden per week. De meesten ontvangen echter geen uitkering, maar voedselbonnen en dergelijke.

Het enorme leger van werklozen stelt de ondernemers in staat de lonen van degenen die wel werk hebben, te drukken en opstandigheid lange tijd te onderdrukken.

De massa van de Surinaamse bevolking leeft dan ook onder erbarmelijke omstandigheden. Opééngepakt in stinkende krottenwijken. Water en elektriciteit zijn een luxe. Sanitaire voorzieningen ontbreken. De gezondheidszorg is tenhemelschreiend. Het onderwijs houdt geen rekening met de situatie in het land. Het is helemaal vanuit Nederlandse gedachten opgesteld. De kinderen moeten hun eigen taal afleren en de kaart van Nederland uit hun hoofd kennen.

Ook in de landbouw is de situatie beroerd. Steeds meer kleine boeren worden doodgedrukt door de concurrentie van grote landbouwondernemingen, die in buitenlandse handen zijn. Eén van de profiteurs is de Nederlandse onderneming Wessanen.

Ondertussen stijgen de prijzen van de eerste levensbehoeften door de monopolies in de groothandel. Enkele prijzen:

	1970	1972
1 kg. rijst	26 ct.	50 ct.
tomaten	25	100
sinaasappelen	15	100
eieren	9	20
1 kg. zout vlees	200	350

Tot het vaste patroon in dit soort landen behoort ook de vernedering van de gekleurde bevolking door blanken. Nederlandse en Amerikaanse functionarissen behandelen de creolen en hindoestanen met grote minachting. De Surinaamse regering doet er nog een schepje bovenop door ook de bevolking in zichzelf te verdelen. Voortdurend worden de tegenstellingen aangewakkerd tussen de verschillende rassen die hier door de Nederlandse kolonialisten bij elkaar zijn gebracht.

VLUCHT NAAR NEDERLAND

Gesteld tegenover deze ellende, namen steeds meer Surinamers de vlucht naar Nederland. Ze kunnen een vliegticket krijgen op afbetaling. In ons land leven nu meer dan 80.000 Surinamers. Ze kunnen hier moeilijk aarden en zijn vaak het slachtoffer van diskriminatie. Ook van andere praktijken zijn ze het slachtoffer. Zo werd onlangs bekend dat bepaalde lieden in Nederland huizen opkopen waar ze tegen zeer hoge huren Surinamers in huisvesten. Ze spiegelen die een prachtige toekomst voor en lenen geld voor de KLM. In feite worden die Surinamers alleen hier naar toe gehaald om de pensioens woekerwinsten te laten afwerpen. Omdat de Surinamers hier ook geen werk kunnen krijgen, draaien de Sociale Diensten er voor op.

Op het ogenblik maakt de Nederlandse regering haast met het vergroten van de Surinaamse zelfstandigheid. Niet omdat ze de problemen van Suriname willen oplossen, maar omdat ze de vloed van Surinamers wil keren. Maar deze vloed wordt veroorzaakt door Nederlandse concerns met behulp van de Nederlandse regering.

STAKINGSGOLF

In januari jl. kwam het in Suriname tot een uitbarsting bij de douanes. Zij gingen in staking na een loonconflict, waarover negen jaar vruchteloos gepraat was. De Surinaamse regering wilde niet eens onderhandelen. Het recht tot staken en van vrije organisatie van de arbeiders is daar nog niet erkend. De douanes besloten zich niets aan te trekken van een gerechtelijk bevel tot werkhervatting.

Het conflict groeide uit tot een algemene politieke staking, waarbij het in de loop van

De Tribune heeft aan de kameraden van het MLCS de faciliteiten verleend om op 13 februari een extra editie te laten verschijnen van haar blad De Rode Surinamer. Dit was een speciale editie voor Nederland. In Suriname verscheen tijdens de staking De Rode Surinamer dagelijks als officieel orgaan van de stakers. Voor politieke en financiële steun: De Rode Surinamer, Postbus 2895 Delft. Giro 1748238 t.n.v. P.v. Kanten te Delft.

februari tot ernstige onlusten kwam. De regering bediende zich van perscensuur, bruto wapengeweld en grove rechtsverkrachting om de staking te breken. Ze wilde de staking van haar leiding beroven en de stakers uithongeren. Als antwoord daarop werd de roep om een arbeidersregering steeds sterker.

Dat deze grote vooruitgang in politiek bewustzijn werd gemaakt, is voor een belangrijk deel het werk van het Marxisties Leninisties Centrum Suriname (MLCS). Dit heeft sinds de beroering van 1969 veel werk verzet om onder de Surinamers het kommunisme populair te maken. Steeds meer Surinamers worden zich er van bewust, dat het volk geen vrijheid en geen geluk zal kennen, zolang de macht van de internationale concerns niet gebroken is. Zij gaan in de strijd voor een socialisties Suriname.

WAT ONS VERBINDT

De geschiedenis van Suriname verschilt weinig van die van andere ontwikkelingslanden. Alleen dan dat Nederland er zo nauw bij betrokken is. Het zijn Nederlandse troepen die de Surinaamse regering uiteindelijk moeten redden. Het zijn Nederlandse bedrijven die Suriname uitmergelen. Het zijn trouwens dezelfde bedrijven die hier in Nederland het levenspeil van de bevolking ondermijnen.

Dat legt een rechtstreekse band tussen onze belangen en die van het volk van Suriname. Door te strijden voor het breken van de macht van de geldbaronnen, in Nederland en in Suriname, bewijzen wij ook elkaar een dienst.

Zoals het MLCS zegt: Alleen het volk is werkelijk machtig. ●

Onlusten in Paramaribo

WAT DE DOLLARKRISIS VOOR U BETEKENENT

Wat is geld nou eigenlijk? Een tientje bijvoorbeeld? Op zichzelf is het niks anders dan een kunstig bedrukt stukje papier. Misschien een paar centen waard. Toch kun je er 6 pakjes shag, 20 kilo aardappels of 10 broden voor kopen. En daar is zo'n stukje papier toch wel makkelijk voor. Anders moest de groenteboer met 20 kilo aardappels naar de bakker om 10 broden te kopen, terwijl de tabakhandelaar iedere keer met 6 pakjes shag moet komen aandragen.

Op zichzelf is zo'n briefje van tien dus niks waard, maar we hebben afgesproken dat het een bepaalde waarde vertegenwoordigt. Dat loopt aliemaal lekker, totdat het vertrouwen in die afspraak wordt ondermijnd. Als je plotseling voor dat tientje nog maar 5 pakjes shag, 15 kilo aardappels en 8 broden kunt kopen, begint het natuurlijk te wringen.

\$

Zo is het ook met de dollar. In het internationale geldverkeer stond de dollar sinds 1944 als een rots in de branding. De dollar was net zo hard als goud en het geweldige Amerika stond er borg voor. Er gingen 25 jaar overheen, maar toen bleek dat Amerika toch niet meer zo geweldig te zijn. Het vertrouwen in het kapitalistische wereldbolwerk begon te wankelen. De enorme oorlogsuitgaven (voor het teisteren van Vietnam) begonnen de VS parten te spelen. De economie van landen als Duitsland en Japan opende voor het internationale kapitaal eigenlijk betere perspectieven dan die van Amerika. Amerika begon steeds grotere tekorten te vertonen op zijn betalingsbalans. Zo ontstond de dollarkrisis van 71/72. de VS konden hun nationale industrie alleen nog tegen de internationale concurrentie beschermen door lapmiddelen.

\$

Na lange strubbelingen en onderhandelingen werden 14 maanden geleden nieuwe internatio-

nale afspraken gemaakt over de waarde van de dollar. Zoiets gebeurt natuurlijk niet op een naaikransje. Het zijn de keiharde machtsverhoudingen die de doorslag geven. Amerika dreigt met handelsoorlogen, als de andere landen zich niet opofferen om haar economische moeilijkheden op te lossen. En handelsoorlogen zijn maar een stap verwijderd van "gewone" oorlogen.

Zo werden de "rijke" en arme landen gedwongen de last van de Amerikaanse economische crisis mee te torsen. De waarde van de dollar werd opnieuw vastgesteld. Als de dollar goedkoper dreigde te worden, moesten de nationale banken van Duitsland, Japan en Nederland tegen een bepaald minimum bedrag dollars opkopen. Nixon noemde dit akkoord van historische betekenis.

\$

Nou hebben de woorden van Nixon eerder een hysterische dan een historische betekenis. De nationale begroting van de VS vertoonde voor 1973 een rekord-tekort. Nixon is dus vastbesloten Amerika op veel te grote voet verder te laten leven, vooral voor fabelachtige oorlogsuitgaven. En daar begon de dollarkrisis weer van voren af aan.

\$

De basis van de dollarkrisis is de economische crisis van de VS. Om zijn schulden te betalen laat Nixon bergen dollars drukken, waar eigenlijk niemand vertrouwen in heeft. De dollar wordt dus steeds minder waard. Dit is inflatie. Maar de valsemunter Nixon ziet kans een groot deel van die inflatie uit te voeren naar het buitenland.

De nationale banken van Japen, Duitsland, Nederland hebben zich immers verplicht tegen een vast bedrag dollars aan te kopen. Zo wordt het geld ook in die landen steeds minder waard.

\$

Hier zit nog een buitenkansje aan vast voor de internationale spekulanten. Kijk, je hebt 10 dollar. Je verkoopt die voor 30 gulden. Dan maakt Nixon de dollar officieel 10 procent minder waard. Een week later koop je die 10 dollar dus terug voor ongeveer 27 gulden. Winst: 3 gulden.

Als je nou oliesjeik bent of directeur van een bank of een concern, dan heb je miljarden dollars. Dan maak je op die manier in een paar dagen een fabelachtige winst.

Die winst komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Iemand kan zich alleen verrijken door iemand anders arm te maken. In dit geval worden dus duizenden miljoenen gulden ontstolen aan de volkeren van Japan, Duitsland en Nederland. Maar ook aan de armste volkeren van de ontwikkelingslanden waarvan de zuurverdiende dollarreserves plotsklaps 10 procent

minder waard worden.

De dollar wordt minder waard in het internationale geldverkeer. De produkten van Amerikaanse firma's worden zo goedkoper en makkelijker uit te voeren. De produkten van Japan, Duitsland en Nederland worden in verhouding duurder en dus moeilijker naar de VS uit te voeren.

Nixon gebruikt zijn machtspositie om de moeilijkheden van de Amerikaanse economie en de kosten van de oorlog tegen Vietnam af te wentelen op andere volkeren. Dat die landen officieel bondgenoten van de VS zijn, zal hem een zorg zijn. Hier geldt de wet van de jungle.

\$

De dollarkrisis en de waardevermindering van de dollar worden dus geboren uit de verzwakking van Amerika, die Nixon dus slechts met geweldadigheid kan proberen te keren. Voor de bevolking van Nederland betekent dit:

1. Groeiende inflatie in ons eigen land.
2. Druk op de lonen in de bedrijfstakken die naar de VS exporteren.
3. Stijgende kans op werkloosheid in deze bedrijfstakken.
4. De verscherpte tegenstellingen tussen de kapitalistische landen brengen steeds meer oorlogsgevaar met zich.

Deze zegeningen strooit het kapitalistische Amerika met kwistige hand over de wereld. Je bent wel gezegend met zo'n bondgenoot!

\$

Als je van de fabriek een paar schroeven mee naar huis neemt, loop je kans op ontslag. Als je een bankloper berooft kom je in de gevangenis. Als je met de dollar spekulert en hele volken armer maakt, word je gedekoreerd als financieel expert, verkeer je in de voornaamste kringen en tel je de hoogste regeringsleiders tot je vrienden. Misdaad loont kennelijk toch, als je het maar groot aanpakt.

WAT EEN IDEE

Philips heeft in 1972 bijna 15 miljoen gulden kunnen besparen door ideeën uit de ideeënbus. Per arbeider was dat een besparing van rond f 200,-. Maar die besparing komt niet bij de arbeiders terecht. Aan beloningen werd slechts 1,2 miljoen gulden uitgekeerd. Blijft over voor meneer Philips zelf: Meer dan 13,5 miljoen.

Wel de moeite waard om er een heel circus van te maken. Aan onderscheidingen voor ideeën liet Philips uitreiken: 3 gouden ID-halskettingen met hanger, plus 21 zilveren kettingen, 346 zilveren ID-dasspelden, 118 gouden dasspelden en 90 gouden dasspelden met briljant.

De man, die de ideeënbus heeft uitgevonden, is voor Philips goud waard.

JO VAN DEN HURK MOEDIG STRIJDER

In Nijmegen overleed donderdag 8 februari jl. kameraad Jo van den Hurk. Hij is 70 jaar geworden en leed reeds lang aan een ernstige ziekte. De krenatie vond op 12 februari plaats in Dieren, waar werd gesproken door een tegenwoordiger van de Socialistische Partij.

Van den Hurk was met hart en nieren een strijder voor een betere wereld, voor een socialisties Nederland. Al jong leerde hij de "hel" kennen, waarin de grote massa van de bevolking leefde. Hij ontworstelde zich aan de greep van de katholieke kerk en werd een actief lid van de SDAP. Als revolutionair was hij daar echter niet op zijn plaats, werd hij geroeyerd en sloot zich aan bij de kommunistiese partij. Zeker in een stad als Nijmegen was voor zo'n stap een grote dosis moed vereist.

Het was in de tijd van de crisis. Werkuitsluiting noch intrekking van de werklozensteun, konden Jo van den Hurk ervan weerhouden zijn overtuiging openlijk uit te dragen. Hij was een enthousiast kolporteur. Hij liet zich geen kans ontgaan om de Tribune aan de man te brengen. "Met kolporteren ben je onder de mensen en daar hoor je als kommunist thuis", zei hij dikwijls.

Dat veel kolportages in de cel op het politieburo eindigden, verhinderde hem niet om telkens weer de straat op te gaan. Histories is het verhaal dat Van den Hurk werd opgebracht door een agent, die een aantal in beslag genomen Tribunes in de hand hield. Dwars door het stadscentrum ging hij door met roepen: "Koop de Tribune! Bij mijn agent!"

In een plaats buiten Nijmegen kreeg Van den Hurk eens een kolportageverbod opgelegd door de dorpspolitie. Desondanks ging hij door. Er ontstond een hele olop, waaraan tenslotte de burgemeester te pas kwam.

"U weet best dat U niet kolporteren mag", zei de burgemeester.

"Colijn weet ook best dat ie ons niet mag laten verhongeren, maar hij doet het toch", antwoordde Van den Hurk. Toch werd hij in Tiel veroordeeld tot een fikse boete.

Een ander strijdtterrein vormden de stempel-lokalen. In de lange rijen stempelaars lokte Van den Hurk steeds weer politieke discussies uit. Hier hoorde men altijd waar huisuitzettingen dreigden wegens huurschuld. Menigmaal nam Van den Hurk het initiatief voor de vorming van een ploeg om zo'n uitzetting te verhinderen. Bij openbare verkopen zorgden zulke ploegen er voor, dat de huisraad voor een zeer zacht prijsje terugkwam bij de ongelukkigen, die diep in de schuld waren geraakt.

Steeds belangrijker werd in die tijd de strijd tegen het fascisme. Vergaderingen van het Zwarte Front van Arnold Meyer, werden zo veel mogelijk verstoord. Tegen NSB-winkeliers werden boycotacties georganiseerd. Behalve de fascisten troffen de kommunisten in die tijd ook vaak de politie en de overheid tegenover zich.

Jo van den Hurk bekommerde zich niet om lijfsbehoud en ging voorop in de strijd. In die tijd hielp hij tientallen Duitse kameraden, die

door Hitler beestachtig werden vervolgd. Voor hem was het vanzelfsprekend om tijdens de bezetting deel te nemen aan de activiteiten van de ondergrondse.

"Zonder offers te brengen bereik je niks", zei hij vaak lakoniek. Ondanks armoede en vervolging hield hij het hoofd fier opgeheven. Zo werd kameraad Van den Hurk een toonbeeld van moed en vastberadenheid voor iedereen die zijn idealen wilde delen. Zo was hij ook in zijn laatste jaren.

Toen in de zestiger jaren de klassenstrijd in Nederland weer opleefde, aarzelde hij geen moment om zijn plaats in de frontlinie weer in te nemen. Bij hem geen verbittering en moedeloosheid dat het toch allemaal niks uithaalde. Hij begreep uitstekend dat het werk, waarvoor hij al zo veel gedaan had, nu afgemaakt moest worden. Daarom sloot hij zich aan bij de nieuwe revolutionaire partij, de Socialistiese Partij. In Nijmegen gaf zijn optreden voor velen de doorslag om zijn voorbeeld te volgen en zich actief voor de Socialistiese Partij in te zetten. Diepe indruk maakte die tengere oude man, die leunend op zijn stok, met een zacht maar strijdbaar stemgeluid, propaganda maakte voor het socialisme. Zoals hij het vorig jaar bijvoorbeeld op durfde te nemen in een openbare discussie tegen vakbondsleder Groenevelt, die hij verweet niet werkelijk voor de belangen van de Nederlandse arbeidersklasse op te komen.

Met haast bovenmenselijke inspanning verzette hij zich tegen zijn pijn. Op buurtvergaderingen, avonden voor Tribune-lezers en ledenvergaderingen voerde hij het woord om aan te zetten tot het opvoeren van de strijd. Hij wees er op dat de voortdurende aanslagen op het levenspeil van de werkende bevolking, zouden leiden tot een nieuwe periode-Colijn.

Op de 1-mei-viering van 1970 zei hij tijdens een openbare bijeenkomst: "Ik zie hier vooral jonge mensen en dat is prachtig. Zorg dat we op de barrikaden komen. Want wij arbeiders moeten hoe dan ook de macht grijpen. En als ik het nog mag meemaken, dan loop ik voorop, als het moet met twee krukken."

De lichamelijke gevolgen van zijn ziekte interesseerden hem minder dan dat hij erdoor werd gehinderd in zijn politieke werk. In zijn hele omgeving dwong dat groot respect af. Hij werd gedreven door een diepe haat tegen het kapitalisme en een enorm vertrouwen in de macht van het volk.

In Tribune 4/72 zei hij in een interview: "Als ik gedacht had dat het alleen ging om een loonsverhoging of tegen een huurverhoging, dan had ik er misschien zo onderhand ook wel de brui aan gegeven. Want er is op vele terreinen strijd en wat je hier wint, raak je soms daar weer kwijt. Dan kun je gaan denken: Het zal altijd wel zo blijven; het vet blijft toch boven drijven. Maar ik weet dat een werkelijke bevrijding van de arbeidersklasse mogelijk is. De kapitalisten kunnen niet zonder ons, maar wij kunnen wel een maatschappij inrichten zonder kapitalisten. Een maatschappij zonder crisis, werkloosheid en oorlog."

Eén ding zat deze dappere strijder ongelooflijk dwars: Dat hij de revolutie en de grote wapenfeiten van de Nederlandse volksmassa's niet meer mee zou maken. Maar kameraad Van den Hurk wist dat de klok van de geschiedenis niet teruggedraaid kan worden en dat anderen zijn fakkel in de strijd voor het socialisme overnemen.

Demonstratie in de dertiger jaren

de
tribune

473

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

REKORD BELASTINGEN !

REKORD PRIJZEN !

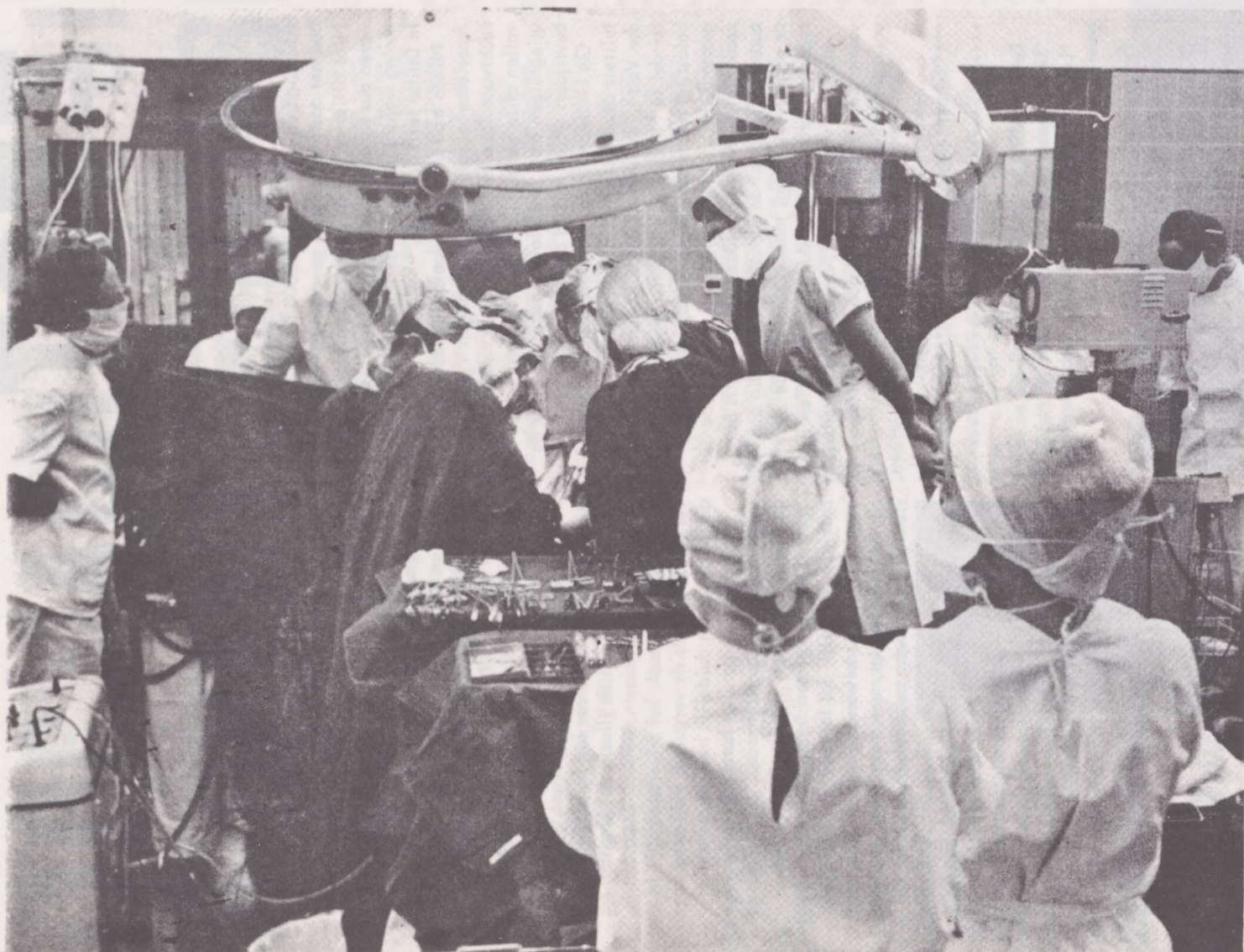
REKORD WINSTEN !

WAAR BLIJVEN DE REKORD LONEN ?

**Onderwijzers
voor
arbeiders-
kinderen**

**Ziek zijn
is een luxe**

**INDIANEN
EISEN
HUN RECHT**

de tribune

Jaargang 9 nummer 4

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redaktieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op
Gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.
Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Pag. 3	Iedereen betaalt teveel belasting.
Pag. 4-5	De stakingen in de metaal.
Pag. 6-7	Gezondheidszorg bedreigd.
Pag. 8-9	Uitroeiing van de indianen in Amerika.
Pag. 10-11	Onderwijzers tegen het kapitaal.
Pag. 12	Werken met gif in de Rijnmond.
Pag. 13	Boycot van milieubelasting.
Pag. 14	Bosarbeiders in de kou.
Pag. 15	Wat je zegt.

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHEDÉ	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Cronjéstraat 12
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528 Alverna

Marxisties-leninistische literatuur in de nederlandse taal

Bestel nr.	Prijs	
2		20 MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen. f1,-
3	f1,-	21 MLS, Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap. f1,-
4	f1,-	22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China. f1,50
5	f1,-	23 Akupunctuur, de Chinese methode van verdooven zonder narcose. f1,-
6	f1,-	
7	f1,-	
8	f1,-	
9	f1,-	
10	f1,-	
11	f1,-	
12	f0,50	
13	f1,-	
14	f3,-	
15	f1,-	
16	f1,-	
17	f1,-	
18	f1,-	
19	f1,50	
		25 Het 'wonder' van Tibet. f1,50

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN ?

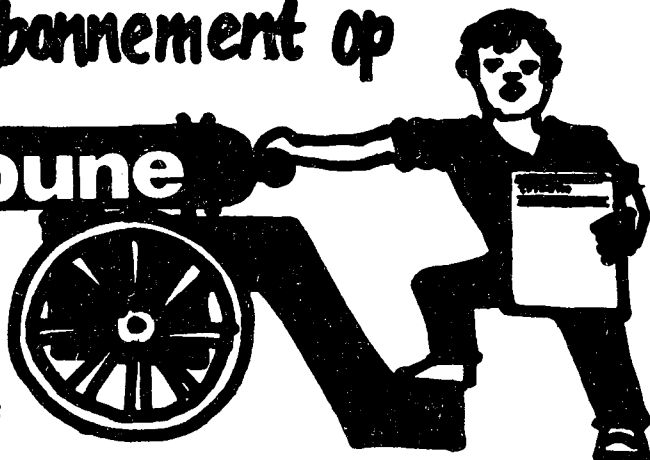
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die u wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f 0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

IEDEREEN BETAALT VEEL TE VEEL BELASTING

IS DE
BELASTING-INSPEKTEUR
EEN DIEF ?

Nederland heeft de snelst stijgende belastingen van Europa. In de jaren 1965 tot en met 1971 (7 jaar dus) is de belastingdruk meer dan verdubbeld. Per inwoner (vrouwen en kinderen meegerekend) betaalt de Nederlander jaarlijks meer dan f 2600 aan de belastingen!

Dat is een formidabel bedrag. In 1972 was de totale belastingopbrengst bijna 40 miljard gulden. Hoe de inspecteurs der belastingen die berg geld binnenhalen blijkt uit het volgende lijstje. Dit is een vergelijking tussen 1971 en 1972. Achter ieder getal moet men zes nullen denken. Ze staan dus voor miljoenen gulden.

	1972	1971
Invoerrechten	912	871
Omzetbelasting	9.827	8.385
Bijz. bel. auto's	507	499
Benzine-accijns	1.889	1.544
Olie-accijns	244	237
Tabaks-accijns	961	886
Alkohol-accijns	531	432
Bier-accijns	193	180
Wijn-accijns	81	58
Suiker-accijns	26	28
Alkoh.-vrije dranken	61	--
Zegelrecht	15	133
Registratierecht	55	343
Belastingen rechtsverk.	495	--
Motorrijtuigenbel.	961	799
Loonbelasting	10.991	9.096
Dividendbelasting	455	450
Commissarissenbel.	1	5
Kansspelbelasting	10	9
Successierecht	295	296
Inkomstenbelasting	5.854	4.959
Vennootschapsbel.	4.158	3.791
Vermogensbelasting	367	329
Grondbelasting	164	164
Personele belasting	185	170
TOTAAL	39.238	33.661

Hieruit blijkt dat de belastinginners steeds meer weghalen bij de gewone man en steeds minder bij de hogere inkomens. De opbrengst van de loonbelasting stijgt met 20%, de inkomstenbelasting met 11%. De omzetbelasting (dat is BTW) stijgt met ruim 15% en de dividendbelasting slechts met 1%. De vermogensbelasting stijgt met 12%. De opbrengst van de commissarissenbelasting daalt van 5 naar 1 miljoen.

ROOF

Het is verleidelijk om een poging te wagen en na te rekenen welk deel van de belastingen van de arbeiders afkomstig is en welk deel van de kapitalisten. Maar het is zo ook wel duidelijk dat de meeste centen voor de overheid uit de zak van de gewone man worden geklopt. Bovendien geeft de Nederlandse staat de arbeiders

maar bitter weinig terug voor al die belastingen. De sociale voorzieningen, gezondheidszorg, het onderwijs, de sociale woningbouw, het werkgelegenheidsbeleid — de mensen komen er steeds bekaaid af. Gaat het te ver om de belastinginning als roof te bestempelen?

ARBEID

Bovendien: Ook de belastingen die de kapitalisten en de bedrijven betalen zijn van de arbeiders geroofd. De enige bron van waardevermeerdering is immers de arbeid die door werkende mensen wordt verricht. De kapitalisten houden hardnekkig vol dat het kapitaal ook bijdraagt tot het verkrijgen van inkomsten. Ze moeten wel, want het is hun enige bestaansrecht. Dat bestaan berust echter op een leugen. Een oude volkswijsheid zegt: Geld jongt niet! Fabrieken, machines en noem maar op — het is allemaal niks waard als er geen arbeiders aan te pas komen!

Onze nationale inkomsten zijn dus enkel en alleen te danken aan de werkende bevolking.

Met die inkomsten moeten verschillende dingen gebeuren. Een deel moet in de vorm van lonen en salarissen rechtstreeks naar de gezinnen toe. Een deel moet in de fabrieken blijven voor nieuwe investeringen. Een deel moet naar de overheid om gemeenschappelijke voorzieningen te treffen (openbaar vervoer, woningbouw, zwembaden en dat soort dingen).

Op zichzelf is dat niet zo ingewikkeld. Alleen in een kapitalistisch land wordt dat wel knap moeilijk. Om de leugen in stand te houden dat de kapitalisten onmisbaar zijn, wordt de suggestie gewekt alsof het kapitaal als arbeid in de belastingen moeten bijdragen. In werkelijkheid rust het hele onderhoud van de staat en de kapitalistenklasse op de schouders van de werkende bevolking.

Het onderhouden van een spilzieke kapitalistenklasse is een duur grapje. Het financieren van de hoogst betaalden, die door de kapitalisten worden omgekocht om de arbeiders onder de duim te houden, is bepaald niet goedkoop. Het staatsapparaat van de kapitalisten is ook een kolossale slokop.

Om het hele ingewikkelde belastingstelsel in stand te houden is een enorm leger van ambtenaren nodig (Nederland moet 600.000 ambtenaren onderhouden, die natuurlijk niet allemaal met belastingzaken zijn belast). Neem bijvoorbeeld de BTW. Bedrijven moeten bij aankoop van goederen BTW betalen en als ze die spullen (al dan niet na een bewerking) verder verkopen berekenen ze de oude BTW door plus de nieuwe BTW. Hoeveel schakels er ook zijn: Uiteindelijk komt het allemaal terecht bij degenen die in de winkel een artikel koopt.

AFSCHAFFEN

Heel dit ingewikkelde apparaat kan onder het socialisme worden afgeschaft. De produktiemiddelen (het kapitaal) worden dan niet meer door de kapitalisten beheerd, maar door het georganiseerde volk zelf. De produktie kan dus planmatig worden opgezet voor de behoeften van de mensen en niet voor de winsthonger van de geldschietters. Het miljardensverslindende belastingstelsel kan vereenvoudigd worden en een deel van het ambtenarenapparaat, dat op de maatschappij parasiteert, kan worden afgeschaft. In het socialisme is het niet meer nodig de mensen tegen elkaar op te zetten, zodat de bespottelijke inkomstenverschillen vervallen. Als we dan bovendien het staande leger kunnen afschaffen en het politie-apparaat kunnen inkrimpen, dan komen we tot de konklusie dat het socialisme een bijzonder goedkope manier van leven is.

BELASTING
(Van onze financiële redactie)
DEN HAAG, 20
In deze weken waarin politicus het woord is van de...
In de geschiedenis overschrijden d...
volgend jaar de veertig miljard milj...
ard betekem...
29 SEPTEMBER 1972
professionelen
emmen voor

**Kabinet krijgt
belastingplannen**

Wamer vers

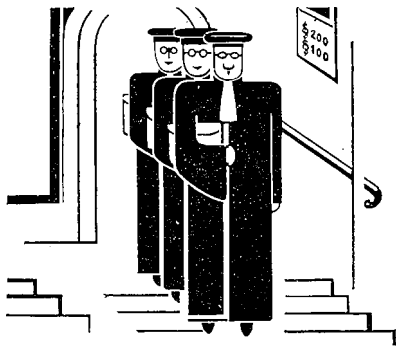
Bezuinig

ECONOMIE VERBET

zijn duur wordt

duur auto nu?

PTT-tarieven
(Van onze correspondent)
DEN HAAG, 29 sept. — Ook volgend jaar zal de PTT een aantal tariefverhogingen doorvoeren, die een meeropbrengst van 92 miljoen gulden in het laatste maanden brengen. Welke tariefmaatregelen dat zijn, is niet bekend, maar het bedrag staat al

... trouwe dienaren van het kapitaal..

"Het gaat om een stukje van de macht".

Dit zei de Industriebond NVV halverwege de staking bij Hoogovens. Zo kwam de bond tegemoet aan de strijdlust van de arbeiders, die bijzonder verbitterd zijn over de gang van zaken in ons land. De bond had bijna gelijk. Alleen gaat het niet om een stukje van de macht, maar om de hele macht!

GEEN VOORUITGANG ZONDER STRIJD

HET GAAT OM DE MACHT!

Zeer lange tijd hebben de bonden en de Partij van de Arbeid de vrede tussen arbeiders en kapitalisten gepredikt. Ze vertelden dat kapitalisten én arbeiders dezelfde belangen hebben en dat het daarom wel allemaal op zijn pootjes terecht zou komen. Maar de werkelijkheid is anders. De apostelen van de "klassenvrede" hebben ons volk bedot en nog steeds is niet duidelijk wat mensen als Groenevelt nou in plaats van die klassenvrede willen. Ze spreken liever over conflicten dan over klassenstrijd. Toch is die klassenstrijd — de strijd om de macht in Nederland — uiteindelijk de enige manier om vrede en welvaart voor de massa van ons volk te verzekeren.

MASKER

Volgens hun eigen verklaring waren het ont-hullende weken voor de vakbondsleiders. Ze zeiden dat het kapitaal zijn masker had laten vallen. Hadden ze werkelijk verwacht dat het een ander gezicht zou hebben?

Het is nog niet lang geleden dat Groenevelt zich liet ontvallen dat er in Nederland bedrijven zijn met een goed sociaal beleid. Gevraagd om een voorbeeld noemde hij ... Hoogovens!

Hoogovens is inderdaad een voorbeeldig bedrijf. Er werken meer dan 20.000 arbeiders met naar verhouding behoorlijke lonen. De ondernemingsraad is er bij de directie bijzonder gezien. Onlangs zijn zelfs vier vertegenwoordigers van de werknemers in de Raad van Commissarissen opgenomen (waaronder Kloos). De

directie is de progressieve politieke partijen toegedaan. Directeur Albrechts is de zoon van de oud-partijsecretaris van de PvdA, hij is lid van die partij en ... van de Industriebond NVV!

Dat ziet er allemaal veelbelovend uit, maar als het er op aankomt is Hoogovens een bedrijf als alle andere. Een bedrijf waarvan de directie de arbeiders wel als "gewaardeerde medewerkers" in dienst neemt, maar als vijanden behandelt. De staking was nauwelijks uitgebroken of de directie lanceerde een leugenkampagne in de pers om de aktie afbreuk te doen. De arbeiders ontvingen herhaaldelijk brieven thuis waarin ze werden geïntimideerd. Sommigen kregen bezoek van chefs die vertelden dat ze geen kans meer hebben op promotie. Tenslotte nam het bedrijf zijn toevlucht tot de "onafhankelijke" rechter.

"RECHT"SPRAAK

Op 5 maart kwam de uitspraak van de rechtbank in Haarlem dat de staking verboden werd. Het was voor de stakers een klap in het gezicht. De woede en de emoties waren groot. Met afschuw werd er gesproken over klassenjustitie, en terecht!

Het is de vierde keer in tweeënehalf jaar dat de rechter in Nederland werd ingeschakeld tegen een belangrijke staking. Voor de vierde keer schaarde de rechter zich aan de kant van de ondernemers.

In december 1970 werd een staking bij de

Jan de Jong probeert Hoogoven-arbeiders ervan te overtuigen dat het Haarlemse vonnis ook positieve punten bevat.

NS verboden door de rechtbank in Utrecht. Drie maanden later torpedeerde in Rotterdam de rechter de stakingsaktie van het sleepbootpersoneel. Verleden jaar februari greep rechter Stheeman in tegen de metaalstakingen. Nu dan werd de staking bij Hoogovens de das om gedaan door de rechter te Haarlem.

Er is in Nederland misdadigheid genoeg om te bestrijden. Maar voor de rechtbanken is het nog steeds belangrijker om het kapitaal te beschermen tegen de rechtvaardige eisen van de arbeidersmassa.

De bonden probeerden bij Hoogovens de verhitte gemoederen te sussen. Er staan erg positieve punten in het vonnis, zeiden ze. Van "klassenjustitie" wilden ze helemaal al niet horen. Ze zorgden er voor dat de staking werd opgebroken, omdat de rechter het zo beschikte. Deze had daar al zo veel vertrouwen in gehad, dat hij de bonden niet eens met een dwangsom bedreigde, als ze de staking wilden voortzetten.

Juist op dat moment ging het om een stukje van de macht. Juist toen lieten de bonden de kans schieten om te tonen dat ze voor de logiese gevolgen van de stakingsaktie instaan.

De gerechtelijke uitspraken van de laatste jaren vormen een regelrechte bedreiging voor de arbeidersstrijd in Nederland. De rechters doen een beroep op wetten die nog niet eens door het parlement zijn aangenomen (de anti-stakingswet van Roolvink). Ze beroven de arbeiders van hun strijdwapens en leveren hen over aan de willekeur van de kapitalisten! En dat allemaal uit naam van het heilige recht, waarvan alleen het kapitaal wijzer wordt.

Er is weinig fantasie voor nodig om te bedenken hoe gevaarlijk deze ontwikkeling is. Met een beroep op de "redelijkheid", het "algemeen belang" of de "openbare orde" kunnen rechters altijd wel vertellen dat een stuk strijd "onrechtmatig" is — juist als zulke akties de kapitalisten pijn gaan doen.

Het Hoogovenvonnis is de vierde ernstige waarschuwing in tweeënehalf jaar. De klassenjustitie moet bestreden worden. Het is natuurlijk mooi om in hoger beroep te gaan, maar wat helpt het om 6 maanden na een aktie alsnog gelijk te krijgen (zoals verleden jaar na de metaalstakingen)? Het moet toch een koud kunstje voor de bonden zijn geweest om de staking bij Hoogovens "wild" te laten verdergaan, zonder er formeel voor verantwoordelijk te zijn. Dat was een waardig protest geweest tegen de partijdigheid van de justitie.

Zowel de reactie van Hoogovens als die van de Haarlemse rechtbank laten weinig heel van het sprookje van de klassenvrede. Hetzelfde geldt voor de reacties uit de ondernemerswereld op de prikakties in de metaal. De heftigste verwijten vliegen over de tafel. De arbeiders worden er van beschuldigd de nationale economie te willen afbreken. De bonden krijgen te horen dat ze Nederland in levensgevaar brengen.

De kapitalisten hebben het goed bekeken. Anderen hebben ze wel altijd willen doen geloven dat het vrede kon zijn tussen arbeid en kapitaal. Maar dat is dezelfde vrede die de Vietnamezen al 25 jaar geleden van de Amerikanen konden krijgen: de vrede van de slavernij, de vrede van de uitbuiting. De Vietnamezen hebben voor de eer van een dergelijke vrede bedankt. Wij doen dat ook.

De kapitalisten weten precies wie hun vijanden zijn: de gewone werkende mensen. Daarom zijn ze er voortdurend op uit die te intimideren, te bezwendelen, hun organisaties te ondermijnen, hun leiders om te kopen. Als ze nu al zo te keer gaan, hoe moet dat dan als er werkelijk belangrijke eisen op tafel komen? Nu gaat het er alleen nog om dat de verschillen tussen lage en hoge inkomens niet groter worden. Het gaat om een loonsverhoging "in centen" van ongeveer een tiende in de week. Er is niet veel rekenkunst voor nodig om ha te gaan dat ieder gezin op die "loonsverhoging" dik moet toeleggen.

ARBEIDSLOON

Zoals gebruikelijk stellen de ondernemers, de regering, de geleerde economen en de pers de strijd voor het arbeidsloon voor als de dreigende doodsklap voor de Nederlandse economie. In werkelijkheid is de hoogte van de lonen niet van doorslaggevende betekenis voor de hoogte van de prijzen en de omvang van de werkgelegenheid.

In de crisis van de dertiger jaren is al gebleken dat loonsverlagingen geen massa-ontslagen afwenden. In 1972 is dat opnieuw aan de orde gekomen. De vakbonden hebben zich laten gebruiken om de arbeiders een loonmatiging op te leggen. Het resultaat was over dat jaar: De grootste golf van prijsverhogingen sinds de oorlog, een enorme stijging van de werkloosheid en een fabelachtige toename van de winsten. De schone winst van Philips was met ruim 700 miljoen eens zo groot als in 1971. Van die winst zou Philips iedere inwoner van ons land kunnen verrassen met f 60,-. Unilever boekte een winst boven de 1.000 miljoen.

De ondernemers beweren altijd: Loonsverhogingen leiden tot prijsverhogingen en bedrijfs-sluitingen. Hoe kan dat? Omdat de kapitalistenklasse de arbeiders een rad voor ogen tracht te draaien. De ellende in de economie stamt niet van de hoogte van de lonen, maar komt door de chaos van de kapitalistische concurrentie, de kapitalistische overproductie, de kapitalistische winsthonger!

Men ziet: Er is reden te over om de loonstrijd op te voeren, om te eisen wat er in deze tijd nodig is om behoorlijk te kunnen wonen en leven, om het kapitaal hard aan te pakken.

De laatste jaren zijn we door de kapitalisten in een heilloze spiraal van prijsverhogingen en loonsverhogingen getrokken. Het is duidelijk dat behalve loonsverhogingen (die tenminste gelijke tred houden met de produktiviteitsstijging) eisen moeten worden gesteld zoals een absoluut verbod van prijs-, huur-, en belastingverhogingen!

Het verwezenlijken van deze eis zou een zeer zware slag zijn voor het kapitaal. Maar nog geen afdoende bescherming van de bevolking tegen de funeste golfbewegingen van de kapitalistische economie. Daarvoor is het noodzakelijk de kapitalisten hun beheer over de produktiemiddelen te ontnemen en die in handen van de gemeenschap te brengen.

BOTSEN

Het kapitalisme is een systeem waarbij een kleine groep van kapitaalbezitters in lijnrechte tegenstelling staat tot de grote massa van de werkende bevolking.

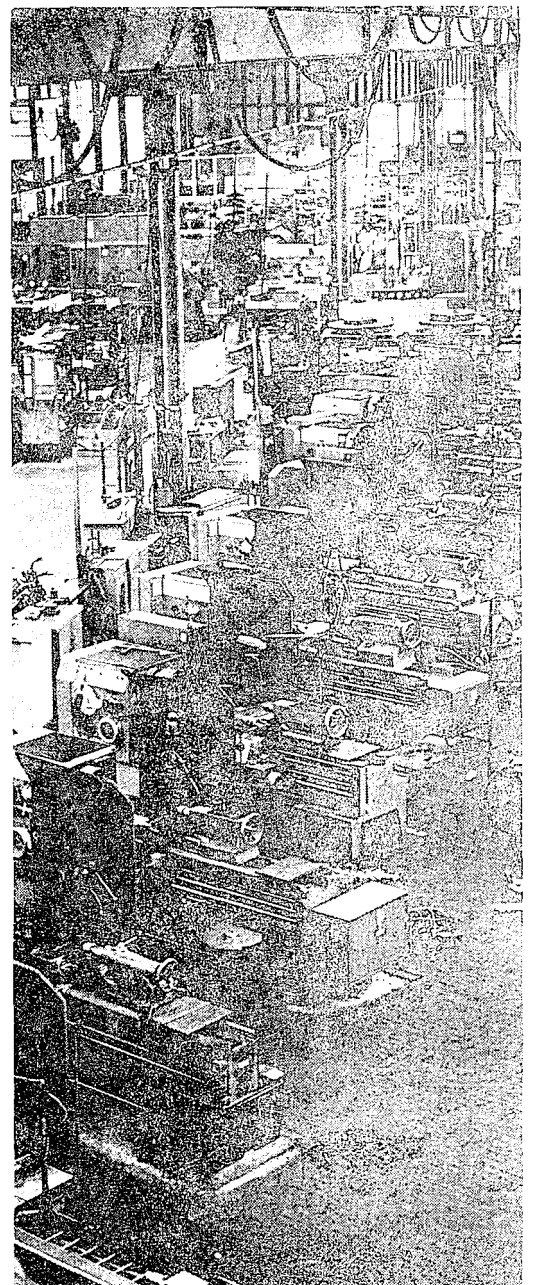
Met betrekking tot de volksgezondheid, het leefmilieu, het levenspeil, de sociale voorzieningen, de woningbouw, het onderwijs, overal zien we de winsthonger van de kapitalisten botsen met de gewone menselijke belangen van de werkende bevolking.

De kapitalisten hebben zich ontwikkeld tot een enorme rem op de vooruitgang. Daarom moeten zij wijken voor de belangen van de brede massa. De problemen van de maatschappij kunnen niet worden opgelost door het gekonkel en gekuip van de politieke onderkruipers in Den Haag. Voor het oplossen van die problemen zijn ook prikakties niet voldoende.

Het gaat niet alleen om een stukje van de macht — het gaat om de hele macht. De kapitalisten en hun handlangers hebben lang genoeg bewezen dat ze niet bij machte zijn de maatschappij behoorlijk te besturen. Ze hebben lang genoeg geprobeerd om de klassenstrijd te smoren en de klassenvrede gepredikt. Dat heeft allemaal niets uitgehaald. Nu is het de tijd om de rijen te sluiten in de strijd voor een betere wereld. Daarbij is meer in het geding dan alleen de hoogte van het loon. Daarbij gaat het om een wereld waarin mensen gelukkig kunnen zijn.

We zijn nog maar in de voorhoedegevechten voor die betere maatschappij. Er moet enorm veel en enorm goed gewerkt worden om deze strijd met succes te bekronen.

WEG MET DE KRISIS — LEVE HET SOCIALISME!

Zo plat lag de draaijri van Hoogovens tijdens de staking.

De ADM te Amsterdam stroomt leeg...het bedrijf ligt plat...

ZIEKE MENSEN SPEELBAL VAN HET KAPITAAL

"De volksgezondheid is in gevaar en dat hangt nauw samen met de krisistijd die we beleven. Kijk, de ontwikkeling van de maatschappij veroorzaakt steeds meer ziektes onder de werkende bevolking. De milieuvervuiling wordt van dag tot dag gevaarlijker. Ook de woningnood, de stijgende huren en de werkloosheid zijn oorzaak van zorgen, spanningen en ziektes. In de fabrieken veroorzaakt de massaproductie een eenzijdige lichamelijke ontwikkeling van de arbeiders. Nu moeten steeds minder mensen bovendien steeds meer werk doen. Direkt gevolg: Meer maag- en darmklachten, hart- en vaatziekten en overspannenheid."

Deze situatie wordt geschetst door Frits Alsemgeest (27), lid van de Socialistische Partij in Nijmegen. Onlangs verliet hij als socioloog de universiteit. Bij die gelegenheid schreef hij een studie over de ziekenfondsen in Nederland. "Leve het socialisme", schreef hij er onder. De professoren waren over dat laatste niet zo enthousiast, maar Alsemgeest had zijn plicht gedaan en werd dus volgens de regels doktorandus.

Frits Alsemgeest... de beste Tribu-
kolporteur van Nijmegen...

"Ondertussen", zo vervolgt hij zijn betoog, "wordt de verzorging van zieke mensen steeds miserabeler. In 1972 zijn de verpleegtarieven bijna met een kwart gestegen! Er is een studentenstop doorgevoerd voor tandheelkunde en me-

dicijnen, terwijl er zo'n 1500 huisartsen te weinig zijn. Er is een personeelsstop gekomen voor academische ziekenhuizen en voor de wijkverpleging. Ruw geschat is het tekort aan wijkverpleegsters 2500. De bouw van ziekenhuizen is stopgezet. Enkele experimenten met de organisatie van de medische zorg krijgen geen financiële steun meer van de regering. Steeds vaker hoor je van plannen om ziekenhuizen samen te voegen. Biesheuvel en Wiegel willen een "eigen risico" invoeren voor ziekenfondspatiënten. In de bedrijven worden maatregelen genomen tegen ziekteverzuim.

BEZUINIGINGEN

De overheid danst naar de pijpen van het kapitaal. De ondernemers eisen vergroting van de winst door besparing op het arbeidsloon. De overheid helpt ze om een loonmatiging door te voeren. Maar ze eisen ook bezuinigingen op de indirecte loonkosten. Dat wil zeggen: Verschuiving van de sociale premies naar de arbeidslonen en verder de bijl in de sociale voorzieningen. Daarom wordt ook de gezondheidszorg door bezuinigingen in gevaar gebracht! Bovendien: Er is nu zo'n grote werkloosheid dat de kapitalisten gewoon minder gezonde arbeiders nodig hebben!

Je moet trouwens niet vergeten dat bijvoorbeeld de verhoging van de oorlogsuitgaven en de aanslagen op de volksgezondheid, één en dezelfde oorzaak hebben. Dat is de winsthonger van de kapitalisten. Zo gaat dat in een maatschappij waarin alles draait om geld en kapitaal. Van een werkelijke zorg voor de volksgezondheid kan geen sprake zijn als het niet om de mensen gaat maar om de centen.

ZIEKENHUIZEN

Neem het voorbeeld van de ziekenhuizen. De bezuinigers op de volksgezondheid richten hun pijlen vooral op de stijgende kosten van behandeling en verpleging in de ziekenhuizen. Daarbij worden de artsen en zelfs de patiënten overstelpt met verwijten. Zij maken veel te veel gebruik van de ziekenhuizen. Maar als je nagaat waardoor de ziekenhuiskosten werkelijk zo hard stijgen, dan zie je dat de aanval op een heel andere kant gericht moet worden.

Ten eerste de kapitaalverschaffers. In 1969 hebben de banken zo'n 200.000.000 gulden winst gemaakt op leningen aan ziekenhuizen.

Ten tweede wordt er in de bouwwereld fabelachtig aan de ziekenhuisbouw verdiend. Bouwondernemingen keren zeer hoge dividenden uit aan de aandeelhouders. Onlangs was er een rel over de bouw van drie academische ziekenhuizen in Amsterdam, Utrecht en Leiden. Aan enkele van deze projecten was helemaal geen behoefte.

Een operatiezaal vol peperdure apparatuur.

Er zouden bedden blijven leegstaan. Misschien is de sleutel van dit raadsel dat zo'n serie uniforme ziekenhuizen de bouwer zeer grote winsten verzekert.

JAARLOON TWEE TON

Op de derde plaats herbergt Nederland zo'n 6000 specialisten, die gemiddeld twee ton verdienen. Dat is per jaar 1,2 miljard gulden.

Ten vierde hebben ook de chemiese en elektroniese industrie grote belangen in de ziekenhuisbouw. Deze takken zijn bijzonder winstgevend voor het kapitaal. Ondertussen staat door het personeelsgebrek in verschillende ziekenhuizen miljoenenapparatuur te verroesten.

En dan de geneesmiddelenindustrie niet te vergeten. Een voorbeeld. Een zalfje van meer dan f 3,-, terwijl een middel van 7 cent net zo goed is. Tabletten kosten soms 40 of 50 maal zo veel als de grondstoffen. De opbrengst van deze woeker gebruiken de geneesmiddelenconcerns onder andere voor laboratoriumwerk. Daar wordt niet gezocht naar nieuwe geneesmiddelen. Nee, ze zoeken naar nieuwe, aantrekkelijke verpakkingen. Of naar goedkope manieren om patenten van de concurrentie te ontduiken. Zo worden heuse wetenschappers gebruikt door het grootkapitaal.

Tenslotte worden er bergen geld weggesmeten voor het bewerken van de huisartsen. In Nederland krijgt de gemiddelde huisarts jaarlijks voor f 3300 reklame in de bus van de geneesmiddelenconcerns. Op deze manier worden er schatten verdiend aan zieke mensen.

Als je een goede en goedkope gezondheidszorg wil, moet je dus opboksen tegen de macht van het grootkapitaal. In plaats daarvan bestrijdt de overheid — uit naam van het Nederlandse volk — de patiënten.

ARBEIDERS BETALEN

In mijn studie heb ik vooral de rol van de ziekenfondsen bekeken. Iedereen die in loondienst is, betaalt een premie voor het ziekenfonds. De andere helft wordt betaald door de ondernemers. Dat is eigenlijk maar een truc, want voor de ondernemers zijn het allemaal loonkosten. Bovendien wordt alles wat de ondernemer betalen kan door de arbeiders geproduceerd. Dat geldt natuurlijk voor alles in de maatschappij. Maar nu gaat het speciaal over de ziekenfondsen.

Deze behoren geheel in handen te zijn van de werkende bevolking en voor de belangen van de mensen op te komen. In plaats daarvan bestaat het bestuur van de ziekenfondsen uit ondernemers, artsen en vakbonden. De ziekenfondsen behartigen niet echt de belangen van de patiënten. Na de oorlog zijn ze door wettelijke maatregelen allemaal gelijkgeschakeld en omgevormd tot apparaten om de kosten van de gezondheidszorg te controleren. De ziekenfondsen komen wel met technische kritiek, maar fundamenteel gaan ze uit van het bestaande systeem. Dat maakt het hen meteen al onmogelijk om het werk te doen, dat wij van ze moeten verwachten.

MUNITIE

Als iemand overspannen is, kun je hem overeind houden met valium en librium. Dat is het enige wat de meeste huisartsen doen. Maar als die patiënt de zenuwen krijgt door het tempo op de fabriek of door de woningnood, dan blijven de oorzaken van de ziekte bestaan! Eigenlijk zijn de mensen die actief strijden tegen woningnood en kapitalistische uitbuiting de beste artsen. In die richting moeten dus ook de ziekenfondsen gaan.

Als de ziekenfondsen hun werk naar behoren verrichten, dragen ze munitie aan voor de strijd tegen het kapitalisme. Het kapitalisme moet verdwijnen omdat het mensen onnodig ziek maakt en omdat het van zieke mensen een winstobject heeft gemaakt. Zolang de belangen van het kapitaal in de maatschappij de toon aangeven, is geen enkele arbeider zeker van een behoorlijke zorg voor zijn gezondheid.

SOCIOLOGIE

De ziekenfondsen zijn dus eigenlijk het eigendom van de arbeiders. Om dat te bedenken hoef je geen sociologie te studeren. Wat is trouwens de opleiding tot socioloog? Als ik mezelf tot voorbeeld neem: Je begint aan die studie omdat je denkt zo de wereld te kunnen verbeteren. Maar dan kom je toch al snel tot de ontdekking dat die hele wetenschap bedrog is. Sociologie is een pure vorm van manipulatie. Ze leren je manieren om de knelpunten in de maatschappij voor de mensen te verdoezelen, om in wijken en fabrieken de mensen tot brave burgers te maken door ze een rad voor de ogen te draaien. Friedrich Engels schreef eens dat de kapitalistenklasse de maatschappij naar de afgrond voert. Hij vergeleek het met een stoomlokomotief waarvan de machinist te zwak is om de vastzittende veiligheidsklep te openen. Nou in die lokomotief moeten de sociologen een beetje olie gooien. Het is wel bedenkelijk dat de vakbonden zich steeds meer van sociologen beginnen te bedienen.

De levensgevaarlijke vuilstortplaats van Borne.

AKTIE

CAT

In TRIBUNE 2 van dit jaar stond een onthullend artikel over de gevaren van asbest, een stof die een verwoestende longkanker kan veroorzaken. Eén van de belangrijkste asbestverbruikers in ons land is de Eternietfabriek in Goor (Twente).

Asbestafval van deze fabriek vormt een bedreiging voor de inwoners van Borne. Vlak bij

Het enige, wat ik eigenlijk aan de jaren van studie heb gehad, is dat ik tijd had om andere dingen te doen. Daarvan heb ik gebruik gemaakt om actief mee te werken aan de strijd tegen de woningnood. Ik werk in de buurt voor de Bond van Huurders en Woningzoekenden. Daar zie je de werkelijkheid en dan beseft je dat je al die sociologieboeken van de universiteit wel kunt verbranden. Behalve natuurlijk als je voor een jaarloon van f 30.000,-- in dienst van het kapitaal wilt treden. Volgens mij moet in het socialisme de sociologie meteen worden afgeschaft.

Je studeert 8 jaar op kosten van de arbeiders en leert alleehoe je de arbeiders er voor de kapitalisten onder moet houden. Ik heb ook al die tijd op kosten van de Nederlandse bevolking gestudeerd, dat beseft ik best. Een reden temeer om hard voor het socialisme te werken.

Niet dat ik verwacht dat we plotseling een paradijs op aarde kunnen instellen en dat iedereen dan 100 jaar oud wordt. Maar het opruimen van het kapitalisme is een voorwaarde voor het oplossen van deze problemen. Dan weet je pas dat de volksgezondheidszorg zo wordt georganiseerd dat het doel is het volk zo gezond mogelijk te maken en niet een groepje ondernemers winsten en gezonde arbeiders (als ze die nodig hebben) te leveren.

Je voelt je rot als je iedere avond thuis komt en in de wijk soms deur na deur invaliden en hartpatiënten, lichamelijke wrakken en jonge arbeidsongeschikten hebt getroffen.

woonblokken wordt het afval gestort. Dat gebeurt in plastic zakken die gemakkelijk kunnen scheuren. Of in een vochtige toestand, maar als het water in de zon verdampt, kunnen gemakkelijk asbestwolven door Borne geblazen worden. Juist dit asbestslijpsel is een levensgevaarlijke ziekteverwekker. Dagelijks worden zeven vrachtwagens eternietslijpsel gelost op de stortplaats bij Borne. Ook voor de chauffeur is dat een gevaarlijke klus.

Het Centraal Aktiecomitee Twente heeft de strijd aangeboden tegen deze gang van zaken. Op initiatief van het CAT verschenen alarmerende berichten in de pers. Opmerkelijk was de reactie van enkele Borne raadsleden, die er op neer kwam: "Wij zijn blij dat jullie een aktiegroep tegen die troep vormen, want naar ons luisteren ze toch niet."

BHW

In Leiden hebben twee grote gezinnen op donderdag 15 maart het gemeentelijke huisvestingsburo bezet gehouden, totdat ze een behoorlijk huis hadden gekregen. Het ene gezin telt zes kinderen en leefde in een kamer met een zoldertje, het andere heeft negen kinderen en beschikte over drie kamers. Beide gezinnen woonden in de Haver- en Gortbuurt, één van de meest verkrotte buurten van het toch al zo sterk verkrotte Leiden.

Sinds 1968 hadden beide gezinnen een urgentieverklaring van de gemeente. Vanaf dat jaar beweerden de bevoegde instanties dat er geen huis voor de gezinnen te vinden was. Op 15 maart was de maat vol. Op initiatief van de Bond van Huurders en Woningzoekenden gingen men naar het huisvestingsburo en bleef daar zitten tot er huizen gevonden waren.

Dat duurde tot 's avonds 8 uur. De gezinnen werden door steeds hogere ambtenaren bezocht. Eerst de directeur van de huisvesting, toen de wethouder, toen de loko-burgemeester. Maar het eind van het liedje was dat ze een huis hadden!

Grote Voet op het slagveld bij Wounded Knee (1890).

„EEN GOEDE INDIAAN IS EEN DODE INDIAAN”

Diep onder de indruk van de misdaden der Nazi's, probeerden de Verenigde Naties na de Tweede Imperialistische Wereldoorlog een omschrijving te vinden voor het begrip "volkerenmoord". In december 1948 werd een Konventie opgesteld, die dit misdrijf tegen de mensenrechten vrij nauwkeurig vastlegt. Het gaat om het vermoorden of onderdrukken van mensen omdat ze tot een bepaalde groep of een bepaald ras behoren.

Amerika behoort tot de ondertekenaars van deze Konventie. De Amerikaanse Senaat echter heeft altijd geweigerd deze handtekening te bekrachtigen. Zij verschool zich achter allerlei formele bezwaren. In werkelijkheid ging het natuurlijk om hele praktische weerstanden.

Aan volkerenmoord in Vietnam hadden de Amerikanen zich toen nog niet schuldig gemaakt. Maar met het aanvaarden van de Konventie zou Amerika zichzelf wel schuldig verklaren aan deze misdaad tegen de indianen. Want daarop is de omschrijving precies van toepassing. En de heersende klasse in de VS

Tosawi was geen goede indiaan...
want hij leefde nog...

probeert de geschiedenis, waaraan het bloed van tientallen indiaanse naties kleeft, hoog te houden. Bovendien zijn de indianen tot in de huidige tijd het slachtoffer van volkerenmoord. De moedige aktie van Sioux-indianen bij het plaatsje Wounded Knee (Gekwetste Knie) heeft hierop de laatste weken nog eens de aandacht gevestigd.

COLUMBUS

Op het ogenblik leven in Noord Amerika ongeveer 250.000 indianen. Voor de tijd dat Columbus Amerika ontdekte wordt hun aantal op 12 miljoen geschat. Het is op zichzelf trouwens al een veeg teken dat de kinderen op school leren dat Columbus in 1492 Amerika ontdekte. Om te beginnen was Columbus op geen eeuwen na de eerste blanke die in Amerika voet aan wal zette. Bovendien wekt dat zinnetje de indruk dat de geschiedenis van Amerika pas begint als de Europeanen er komen. Alleen daaruit blijkt al de enorme minachting voor de indiaanse volkeren, die niet of nauwelijks tot het menselijk ras werden gerekend.

Wel begint in 1492 de geschiedenis van de moord op de indianen, waarvan enkele stammen een bijzonder hoge cultuur hadden ontwikkeld. In Noord Amerika werden de indianen door Spaanse, Hollandse, Engelse en Franse kolonisten tegen elkaar gebruikt en onophoudelijk verraden. Verschillende indiaanse stammen hielpen de Amerikaanse kolonisten hun onafhankelijkheid te bevechten op Engeland. George Washington bezwoer hen zijn eeuwige dankbaarheid. Ongeveer een eeuw later — van 1860 tot 1890 — speelde het voorlopig laatste hoofdstuk van de onderwerping der indianen.

COWBOYBOEKEN

De werkelijkheid van die jaren is anders dan ons wordt voorgeschoteld in cowboyboeken, films en televisieseries. De indianen leefden van de jacht, veeteelt en primitieve landbouw. Ongeveer zoals onze voorouders. Maar in Europa had de maatschappij zich verder ontwikkeld, tot het kapitalisme waarin alles om het geld begint te draaien.

In hun economie konden de blanke kolonisten bepaalde delfstoffen (zoals goud) uitstekend gebruiken. Als die te vinden waren op het grondgebied der indianen, dan verschaften ze zich met geweld toegang tot die gebieden.

In feite vormden die indiaanse stammen zelf-

standige naties, waarmee de Amerikaanse regering talloze verdragen afsloot. Evenzovele verdragen bleken waardeloos als er goud, olie of wat dan ook te halen was.

De indianen op hun beurt moesten hun toevlucht nemen tot geweld om het naakte bestaan te verdedigen. Maar zij dielven het onderspit tegen de wapens, de vuurkracht en de wreedheid van degenen die hun land waren binnengedrongen.

Rond 1860 waren al veel indiaanse volken van de aardbodem verdwenen. Een voorbeeld uit die tijd. De Navaho's vormden een grote, machtige en welvarende stam in het zuiden.

Generaal Carleton liet zijn oog vallen op hun vruchtbare en delfstofrijke land. Hij vaardigde een verordening uit: De Navaho's moesten zich verzamelen in een reservaat. Een concentratiekamp is waarschijnlijk een beter woord. Hun bestaan was er gewoonweg onmogelijk. "Maar", zei generaal Carleton, "het is goedkoper ze te voeden dan ze te bestrijden". Tenslotte zag hij kans zo'n 6000 indianen in het kamp samen te drijven.

Het verzet van de laatste vrije groepen werd gebroken door het vernietigen van oogsten en veestapels (de taktiek van de verschroeide aarde, ook toegepast in Vietnam).

Tevreden schreef de generaal naar zijn opdrachtgevers: "Deze 6000 monden moeten eten en deze 6000 lichamen moeten gekleed worden. Als we nagaan wat een vruchtbaar en grondstoffenrijk land zij ons hebben afgestaan — een gebied dat nauwelijks in waarde geschat kan worden — dan vallen de kosten, die wij moeten maken om hen in leven te houden, daarbij volledig in het niet."

Deze balans valt natuurlijk nog voordeliger uit door te besparen op dat voedsel en die kleding en door het sterftecijfer op te voeren. Zo werd een rijke stam tot de bedelstaf gebracht — later kon men ze uitroepen tot profiteurs van de staatsvoorzieningen.

RASCISME

Rond 1830 was het hele Noordamerikaanse kontinent ten westen van de Mississipi door de Amerikaanse regering tot indiaans gebied verklaard. Stammen, die oostelijk woonden, werden onder beestachtige omstandigheden gedeporteerd. Maar de Mississipi zou tenslotte de "eeuwige grens" zijn. Telkens opnieuw werden er van die eeuwige grenzen en die eeuwige vredesverdragen vastgesteld om het indiaanse

verzet te breken.

Ondertussen verminderde het grondgebied der indianen en werden steeds meer stammen bijgedreven in reservaten. Reservaten met waarde-loze grond, slechte jachtgebieden, soms moordende woestijnen, soms moerassen overladen met ziekteverwekkende insecten.

Telkens als ergens goud (later olie) werd ontdekt, werden de verdragen door de Amerikaanse regering geannuleerd. Met bajonetten en kanonnen werd de indianen voor deze gang van zaken "begrip" bijgebracht. Door hun gebieden werden wegen aangelegd en telegraaflijnen. Hun jachtgebieden werden doorkruist door spoorwegen. Vanuit de treinen doodden de kolonisten duizenden bisons, waarvan de rottende kadavers de indianen toonden hoe hun levensbronnen werden afgesneden. De kolonisten sneden op z'n gunstigst de tongen uit de beesten, die als lekkernij naar de steden in het oosten gingen. De indianen, die in volstrekte harmonie met de natuur leefden (en als het ware de milieurampen voor de blanken al voorspelden), gebruikten een gedode bison van de tenen tot de tanden.

Om de verdragsschendingen te verklaren stelde de Amerikaanse regering tenslotte een manifest op. Dit manifest bepaalde dat het blanke ras ertoe was "voorbested" om het Amerikaanse kontinent aan zich te onderwerpen. Zij vertegenwoordigden het "dominerende ras" en waren "verantwoordelijk voor de indianen, hun land, hun bossen en hun bodemrijkdommen". Als die roodhuiden geen behoefte hadden aan goud en geen repeteergeweren kenden — des te beroerder voor de indianen!

Hieruit spreekt hetzelfde barbaarse rascisme als uit Hitlers theorie over de joden en slaviese volkeren!

GEMEEN

De gemeenheid en de wreedheid, waarmee de indianen bestreden werden, zijn nauwelijks te beschrijven. Tijdens de Amerikaanse burgeroorlog onttrokken dienstplichtigen zich aan het front door in hun eigen streek de indianen te lijf te gaan. Het heette dan dat de "wildes" in opstand waren gekomen en dat alle jonge knapen nodig waren om de opstand te beteugelen. Het was tenslotte heel wat aangenamer om slag te leveren met de indianen, dan met de tegenstander in de burgeroorlog, die over gelijke wapens beschikte.

In Vietnam hebben de Amerikanen oorlog gevoerd onder de leus: De enige goede Vietnamees is een dode Vietnamees. Deze wijsheid is al een eeuw oud en stamt van generaal Sheridan, een gevreesde indianenhater. Toen een groep Comanches voor zijn troepen kapituleerde, meldde hun hoofdman zich met de woorden: "Ik Tosawi, goede indiaan".

Sheridan antwoordde: "De enige goede indianen die ik ooit gezien heb waren dood".

Zoals de Vietnamezen hun My Lai hebben, zo hebben de indianen vele My Lais. Talloos waren de moordpartijen op indianen, vrouwen, kinderen, grijsaards, die de vrijheid wilden en de Grote Vader in Washington aan zijn verdragen wilden houden.

WOUNDED KNEE

De laatste grote openlijke moordpartij vond plaats in datzelfde Wounded Knee, dat in maart jl. door Sioux werd bezet. In 1890 werd daar één van de laatste groepen vrije indianen overmeesterd door de Amerikaanse kavalerie om opgesloten te worden in reservaten. Het was Kerstmis in de ijzige koude van het noorden. Een groep van 350 Hunkpapa-Sioux trok onder hoofdman Grote Voet vrijwillig naar het reser-

Sioux-indianen voeren een bezettingsaktie bij Wounded Knee (1973).

vat Pine Ridge. De kavalerie kwam hen tegemoet om hen gevangen te nemen.

Grote Voet had een longontsteking opgelopen en het bloed bevroor in zijn neus en op zijn lippen. Het was niet voldoende dat de indianen gevangen waren. Ze moesten ook de wapens, die ze bitter nodig hadden voor de jacht, inleveren. Daarbij ging het geweer van een dove knaap per ongeluk af. Onmiddellijk openden de soldaten het vuur. Het spervuur van de geweren werd aangevuld met dat van twee kanonnen. Driehonderd mannen, vrouwen en kinderen werden gedood. Er stierven ook 25 soldaten, de meesten door eigen vuur, want de indianen waren reeds ontwapend.

Eén van de overlevenden, Zwart Hert, zei later: "Als ik nu terugkijk, vanaf deze hoge heuvel van mijn ouderdom, kan ik de neergemaakte vrouwen en kinderen, die daar opeengehoopt en verspreid lagen langs het bochtige ravijn, nog even duidelijk zien als toen ik hen zag met ogen die nog jong waren. En ik kan zien, dat er nog meer stierf daar, in de met bloed doordrenkte moddersneeuw, en begraven werd door de sneeuwstorm. De droom van een volk stierf daar."

Sioux-hoofdman Rode Wolk zei op hoge leeftijd: "Ze hebben ons veel beloften gedaan, méér dan ik me kan herinneren, maar zij zijn ze nooit nagekomen, op één na; zij beloofden ons land af te nemen en dat hebben ze gedaan".

RESERVATEN

Wounded Knee 1890 was het eind van de openlijke gewapende strijd. De lijdensweg van de overlevenden was daarmee nog niet ten einde. Nog steeds leven de indianen in Amerika in reservaten. Hun cultuur en hun godsdienst worden stelselmatig vernietigd. Hun grondgebied wordt nog steeds bedreigd. De jachtrechten, die in verdragen vastliggen, staan onder druk van de papierfabrieken die het op de bossen hebben voorzien. Hun visrechten zijn niets waard omdat bepaalde meren worden drooggelegd door stuwdammen. De jacht- en visrechten worden voortdurend betwist door de regering, die jacht- en visvergunningen wil uitgeven aan sportjagers en -vissers. Hun grondgebied wordt slinks opgekocht voor spoorwegen, autowegen, mijnbouw en dergelijke. Zelfs de meest waarde-loze grond is kennelijk nog te waardevol als er slechts indianen op leven.

De levensverwachting voor indianen is 33 tot 43 jaar. De kindersterfte is twee maal zo groot

als in de rest van Amerika. Scholen en ziekenhuizen zijn er onvoldoende. De werkloosheid onder de mannen is soms 75%. Maatschappijen, die zich in de reservaten vestigen, nemen liever de vrouwen dan de mannen in dienst. De inkomsten van de meesten liggen ver onder het bestaansminimum. In onderwijs en werkgelegenheid worden de indianen ook buiten de reservaten gediskrimineerd.

Maar het indiaanse verzet en het zelfbewustzijn zijn de laatste jaren aan het groeien. Herhaaldelijk gaan ze over tot bezettingsacties. Enkele maanden geleden werd gedurende lange tijd het buro voor indiaanse aangelegenheden in Washington bezet gehouden. Onlangs kwam het in Pine Ridge tot heftige onlusten toen een blanke door de rechtbankjurie werd vrijgesproken, die een indiaanse jongen had doodgestoken.

De indianen menen dat ze recht hebben op zelfstandige naties in de VS. Maar Nixon kan de honderden oude verdragen niet in ere herstellen zonder een geweldige slag toe te brengen aan het grootkapitaal. Tegen deze achtergrond moet men begrijpen dat de Sioux het bezette Wounded Knee tot een zelfstandige staat hebben uitgeroepen.

De Tribune heeft de laatste Amerikaanse presidenten al eerder vergeleken met Hitler. De indianen zijn de joden van Amerika. ●

De werkelijkheid is geen stripverhaal.

WIE DE JEUGD HEEFT, HEEFT DE TOEKOMST

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Daarom heeft de heersende klasse altijd uitstekend het belang van het onderwijs begrepen. Het begint al op de kleuterschool, maar op de lagere school wordt het pas goed menens. Heel het basisonderwijs is er op gericht de kinderen het stempel van het kapitalisme op te drukken. De meeste

arbeiderskinderen worden er dom gehouden of gemaakt.

Niet alle onderwijzers hebben daar vrede mee. Er zijn er steeds meer die via hun werk in botsing komen met de maatschappelijke werkelijkheid. Velen zoeken naar mogelijkheden om ook in dit beroep iets te doen voor het socialisme en voor de arbeidersklasse.

De TRIBUNE sprak met drie jonge onderwijzers. Theo geeft sinds tweeënehalf jaar les aan een openbare school in de Rotterdamse volkswijk Feijenoord. Hij heeft de vierde klas met 28 leerlingen.

Hans is sinds vier jaar onderwijzer en heeft de gekombineerde vierde en vijfde klas (19 leerlingen) van een school in de Rotterdamse

wijk Hoogvliet. Zijn leerlingen komen merendeels uit gezinnen van geschoolde arbeiders.

Herman tenslotte geeft les aan een basisschool in Nijmegen, bij de Benedenstad die op het saneringslijstje van de gemeente staat. Hij heeft de vijfde klas met bijna 30 leerlingen.

ONDERWIJZERS KOMEN VAN HUN VOETSTUK

"Geef mij mijn Benedenstadkinderen maar, die zijn niet stiekum."

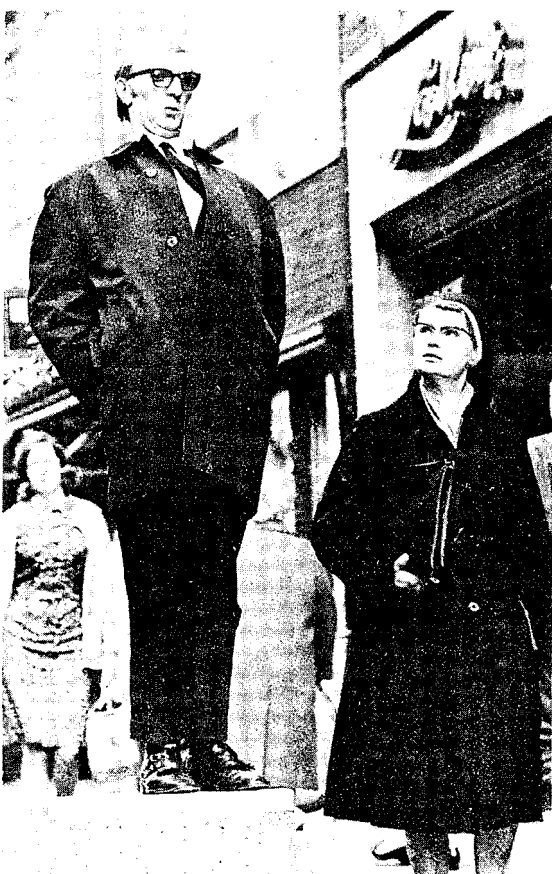
ONGELIJKHEID

Tribune: "Wat merk je nou van de ongelijke kansen voor arbeiderskinderen op school?"

Herman: "Wij zijn dit jaar bijvoorbeeld net boven de 165 kinderen gekomen. Dan krijg je een zesde leerkracht. Ondertussen zijn we weer onder die 165 gezakt. Goede kans dus dat volgend jaar die nieuwe weer weg moet. Dan zit je met klassen van 40/42 leerlingen en kun je de kinderen veel te weinig aandacht geven. Met zulke moeilijkheden hebben scholen voor kinderen van artsen en hoogleraren niet te maken. Die lappen er gewoon uit eigen zak een onderwijzer bij als dat nodig is."

Theo: "Bovendien krijgen die kinderen eigenlijk al dag en nacht onderwijs thuis. De taal van de lagere school is typies de taal van dit soort mensen. Als je die taal niet spreekt is dat echt een handicap om verder te komen. In

Deze onderwijzer moet nog van zijn voetstuk komen.

deze burgerlijke maatschappij tenminste.

Een arbeiderskind kan met drie woorden zeggen waar anderen 20 woorden voor nodig hebben. Toch is dat laatste de taal van de schoolboekjes."

Herman: "Ik zat vanavond net de schriftelijke verkeersexamens na te kijken. Die kinderen kunnen uitstekende weggebruikers zijn en de verkeersregels precies leren. Maar die vragen zijn zó gesteld dat het voor hun strikvrage zijn. Daarom halen sommigen er slechte cijfers voor. Van dit soort dingen is het hele onderwijs doordrenkt."

Hans: "Het hele schoolsysteem is een selectie wie zich het beste aan het kapitalisme kan aanpassen. En het hoogst bereikbare is dan de universiteit. Maar in feite is een goeie dokter natuurlijk niet meer waard dan een goeie bankwerker of elektricien."

OP ZIJN KOP

Tribune: "Is het jullie bedoeling om zo veel mogelijk arbeiderskinderen op de universiteit te krijgen?"

Daar zijn ze het alle drie over eens: Nee! Daar gaat het helemaal niet om. Herman legt het uit:

"Die lui, die van de universiteit komen, worden in het algemeen gebruikt om de arbeiders onder de duim te houden. Daar schieten de arbeiders dus niks mee op, als een paar van hun eigen kinderen in die kringen weten door te dringen. Daar hebben de kapitalisten trouwens ook helemaal geen bezwaar tegen. Het hele onderwijs moet dus op zijn kop.

Dat hangt allemaal nauw met elkaar samen. Het moet allemaal veel meer op de praktijk gericht worden. In het onderwijs moet je de kinderen en de leerlingen opheldering geven over de werkelijkheid van de maatschappij. Als je daar mee gewapend bent, maakt het niet zo veel uit of je arts of bankwerker wordt."

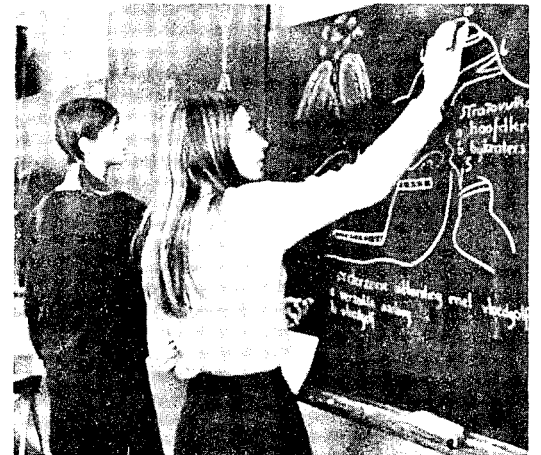
WAPENS

Tribune: "Okee, maar wat wil je dan bereiken?"

Theo: "Die kinderen wapens meegeven voor de maatschappij waarin ze later terecht komen."

Tribune: "Hoe doe je dat dan?"

Herman: "Bijvoorbeeld door ze te vertellen hoe het in een bedrijf toegaat. Ik merk in mijn

Beeld uit een pedagogische academie.

klas dat de kinderen vaak een heel romantiese voorstelling hebben van het werk dat ze later moeten gaan doen. Daarom heb ik ze zelf een enquête laten houden onder hun vaders. Ze hebben 25 vragen opgesteld. Zoals: Verdient u wel genoeg, hebt u kans op ontslag en wat die kinderen ook graag wilden weten: Hebt u een bijnaam op het werk?

Dat hebben ze allemaal door hun vader laten invullen. Toen hebben we de antwoorden besproken. Ik had de vaders ook gevraagd of ze voor de klas wilden komen om er zelf over te vertellen. De mensen kijken wel tegen de onderwijzer op, maar ze zijn op dit punt natuurlijk veel deskundiger dan ik. Helaas heeft het hoofd van de school dat getorpedeerd. Die vond het maar onzin. De ouders voor de klas, stel je voor!"

Theo: "Ik heb met de kinderen een projekt gedaan over de woningen. Met de kranten van de Bond van Huurders en Woningzoekenden bekeken we hoe de arbeiders wonen, situaties die de kinderen maar al te goed kennen. Maar op die leeftijd hebben ze daar vaak helemaal niet zo'n last van. Tussen twee huizen in onze straat zit nou zo'n gat in de muur dat de kinderen van het ene in het andere huis kunnen kruipen. Dat vinden ze machtig interessant. Maar dan laat je ze advertenties van makelaars uit de krant knippen en dan wordt het verschil toch wel duidelijk."

Herman: "Een andere kwestie is dat veel onderwijzers in de klas gebruik maken van hetzelfde verdeel- en heersprincipe als de fabrieksdirecteuren. Ik leg altijd de nadruk op de on-

derlinge solidariteit in de klas. Kijk, je weet zo dat 90 % van de leerlingen voorbestemd is voor de huishoudschool en de technische school. Maar als ik ze kan meegeven dat ze hun mond opentrekken als iets ze niet bevalt en dat ze proberen daar samen met hun kameraden wat tegen te organiseren, dan geloof ik dat we goed werk doen."

WONINGNOOD

Tribune: "Wat merk je van de woningnood in de klas?"

Theo: "Ontzettend veel. De kinderen komen op school met de spanningen van het gezin. Je merkt ook precies of de vader in de nachtdienst zit of zo. Een fout van de ouders zelf is dat sommigen de kinderen tot elf uur naar de televisie laten kijken, zodat ze slaperig en sufferig op school komen. Aan de ene kant kijken ze geweldig tegen de school op, aan de andere kant hebben ze het gevoel -en vaak terecht- dat hun klasse helemaal geen belang heeft bij dat onderwijs."

Herman: "Je merkt dat ook aan de kinderen. Die vinden de school saai en weten eigenlijk niet wat ze er zoeken moeten. Ze moeten die tijd tussen 9 en 4 uur maar uitzitten. Het is voor hun een heel andere wereld. En dat ligt dus aan de school."

De Benedenstad is een afbraakbuurt. Het gemeentebestuur heeft de strook langs de Waal in handen gegeven van een ontwikkelingsmaatschappij, de Empeo. Dat is een dochteronderneming van Bredero, die ook het centrum van Utrecht zo mooi heeft gesaneerd. De mensen worden opgeofferd aan de kapitaalbelangen.

Vanmorgen kwamen de kinderen te laat op school. Er hingen spandoeken in de buurt en die had de politie verwijderd. Ze waren woest. Volgens mij is dat een goede reden om te laat te komen. Ik wilde ook meteen met die kinderen nieuwe spandoeken gaan maken. Dat leek me veel belangrijker dan een taallesje. Maar goed, dat mag niet in het lesprogramma. We moeten dus wachten tot woensdagmiddag."

OUDERS

Tribune: "Kijken de ouders daar niet gek tegenaan?"

Hans: "Je schrikt soms als je merkt hoe de mensen tegen je opkijken als je onderwijzer bent. Daar ben je jezelf helemaal niet van bewust."

Theo: "Van die autoriteit kun je natuurlijk gebruik maken om met de mensen te praten over het belang van hun kinderen en van hunzelf."

Herman: "De ouders verwachten soms andere dingen van de lagere school, dan wij zouden wensen. Ze hebben nou eenmaal allemaal het beeld van hun eigen lagerschooltijd toen ze flink door de mangel werden gehaald. Daarom moet je voorzichtig zijn en je inspannen om het vertrouwen te krijgen. Ik werk mee in het buurtcomité. Ik geef vaak leeslessen met stukken uit het buurtkrantje."

Tribune: "Wat raden jullie de ouders met schoolgaande kinderen aan?"

Herman: "Het is in hun belang dat onderwijs heel kritisch te volgen en van de onderwijzers te eisen dat ze de kinderen geen rad voor ogen draaien over de maatschappij."

KOLLEGA'S

Het grootste probleem voor deze drie onderwijzers is misschien nog wel het contact met de collega's. Waarom wordt iemand onderwijzer?

Omdat ie altijd tegen zijn eigen onderwijzer heeft opgezien (Herman), vanwege de drie maanden vakantie (Theo) of omdat het voor een

arbeidersjongen een bijzonder groot doel is (Hans). Zij zijn ondertussen wijzer geworden, maar op hun scholen staat ieder alleen.

Hans: "Je kunt wel wat opbouwen, maar in de volgende klas wordt het weer afgebroken door een VVD-er."

Herman: "De meeste collega's zijn blij als het vier uur is. Dan stappen ze in de auto en dan smeren ze hem naar hun eigen wijk, weg van die arbeiderskinderen!"

Ik zal een voorbeeld geven hoe de meeste onderwijzers solliciteren. Begin dit jaar was er een vakature op een school, waarvan de kinderen overal slecht aangeschreven staan. Waarom die kinderen zo moeilijk op te voeden zijn vraagt niemand zich af, maar goed. Er was ook een vakature bij ons, die school zweeft er zo'n beetje tussenin. De derde vakature was op een school in de dure nieuwbouw. Op de eerste school solliciteerden vijf onderwijzers, op de tweede meer dan 30, op de derde meer dan 200!"

Theo en Hans zijn lid van de NVV-onderwijzersbond ABOP. Die houdt zich wel bezig met salariseisen, maar voor hun beroep hebben ze er eigenlijk niets aan. Herman werkt in een groepje gelijkgestemde collega's die op verschillende scholen zitten. Ze bespreken hoe hun werk kan bijdragen aan de strijd voor het socialisme en hoe de inhoud van de lessen veranderd kan worden. Een voorbeeld is hoe ze de geschiedenisles veranderen van de prachtige sprookjes over koningen en keizers, in het weergeven van de waarheid over het leven van de brede massa's.

Deze laatste groep worstelt met het probleem hoe ze andere progressieve leerkrachten (er moeten er toch honderden zijn) kunnen berei-

ken. Iedereen is het er trouwens over eens dat de opleiding van onderwijzers volkomen veranderd moet worden.

Theo: "Wat je daar leert, staat mijlenver van de werkelijkheid."

Hans: "Als je van de pedagogische academie bent, dan kun je eigenlijk pas leren hoe je onderwijs moet geven."

VUGHT

Tenslotte vertelt Herman hoe hij korte tijd les gegeven heeft op een school in Vught, het paradijs van het Brabantse grootkapitaal.

"Die jongens en meisjes konden allemaal prima meekomen. Daar had je helemaal geen moeite mee. Maar geef mij toch mijn Benedenstad-kinderen maar! Die zijn eerlijk en steken niets onder stoelen of banken. Ze kunnen je verrot schelden, maar ze zijn nooit stiekum."

Hij zegt: "Het valt niet mee om in het kapitalisme de kinderen goed onderwijs te geven. De aanpak van de overheid wordt steeds harder. Er staat nu een leerplan op stapel dat voor alle scholen in het land precies voorschrijft wat er behandeld moet worden. Dan raken je mogelijkheden dus helemaal beperkt."

Ze zeggen wel dat het onderwijs steeds moderner wordt, maar dat ligt er aan van welke kant je het bekijkt. Er gebeurt wel veel om het onderwijs boeiender te maken voor de kinderen. Maar de inhoud wordt er niet beter op.

Het basis-onderwijs is maar één schakeltje in het hele onderwijs. Het onderwijs is maar één sektor van de maatschappij. Wij onderwijzers kunnen natuurlijk in ons eigen vak ons best doen, maar tenslotte maken we deel uit van de strijd voor het socialisme, waaraan alle bevolkingsgroepen deelnemen." ●

Deze kinderen zullen snel afhaken in de race naar de universiteit.

WERKEN
MET
GIF
IN
DE
RIJNMOND

RADAR KAPOT ? TOCH VAREN !

VIJFENZESTIG TON LIJM IN DE RIVIER

"De arbeiders zijn voor een groot deel schuld aan de lucht- en watervervuiling. Want als zij niet zo slordig waren, dan zouden we 30 % minder vervuiling hebben in de Rijnmond."

Dit verhaaltje komt van voorzitter Louwman van de stichting Europoort-Botlek-Belangen, een klub, waarin zo'n 50 Rijnmondindustrieën verenigd zijn.

Louwman weet ook precies, hoe het probleem van de smog opgelost kan worden: Er moet veel meer discipline komen. Want nu rotzooien de arbeiders maar wat aan in de fabrieken en de direktie krijgt de schuld van de vervuiling.

ROTZOOIEN

De werkelijkheid is wel een beetje anders. In werkelijkheid rotzooien de bazen maar een beetje aan. Ze verrekken het om cijfers bekend te maken over de vuiligheid, die ze in de lucht en in het water lozen. En als ze al cijfers geven, dan kloppen die meestal van geen kant.

Dan het verhaal over de slordige arbeiders. Wat is daar van waar? Ook niet zo veel. Een paar voorbeelden als bewijs:

HERSENS

Op een windstille dag, waarvan een kind in Rijnmond al weet, dat er kans op smog is, draait een personeelslid van Shell een paar afsluiters dicht. Uit voorzorg. Om te voorkomen, dat alarm-fase 3 moet worden afgekondigd.

Onmiddellijk begint er ergens in het centrale zenuwstelsel van het bedrijf een lampje te branden of een belletje te rinkelen en 2 minuten later wordt de arbeider-met-verantwoordelijkheidsgevoel op het matje geroepen. Wat hij nu wel in zijn hersens haalde? Zomaar een paar afsluiters dichtdraaien, zonder dat hij daar op-

dracht voor had gekregen? Smog? Daar hebben we niks mee te maken, zolang er centraal geen alarmfase wordt afgekondigd. Dat het dan te laat is? Ja, hoor eens, daar moet een arbeider zich nu maar niet mee bemoeien. Hij moet maar milieubewust zijn in zijn vrije tijd. Maar nu kan hij kiezen: onmiddellijk die afsluiters weer opendraaien of ontslag. De arbeider draaide daarop de afsluiters weer open.

AANVARING

Een schipper maakt in de dichte mist een aanvaring met zijn binnenvaart-tanker. Een gat in het schip, waaruit 65 ton lijm het water in loopt. Oorzaak: de radar-installatie was kapot. Nonchalance van de schipper? Nee, de baas, de reder, gaf geen toestemming om eerst de radar te laten repareren. Dan zou het schip te lang stil moeten liggen en dat kost te veel geld. Daarom moest de schipper varen. En het was alleen maar stom geluk, dat er geen zwaar vergif, maar lijm in het water terecht kwam. Want meestal vervoerde die tanker wél vergif.

36 UUR

Op een andere plaats in het havengebied van Rijnmond loopt 160 ton van het gevaarlijke cyclohexaan het water in bij het laden van een schip. Oorzaak: Schipper en matroos waren in slaap gevallen. Ze hadden 36 uur achter elkaar gewerkt.

De reders betalen de schippers zulke lage basis-lonen, dat ze eigenlijk dag en nacht in touw moeten zijn. En als ze dan toch in slaap vallen en er gaat iets goed mis, zoals hier, wie is er dan schuldig aan milieuvervuiling? De slordige schipper en matroos of de gierige re-

der?

METERTJES

Een operator bij Shell (die 8 uur lang op metertjes moet kijken, niet mag zitten, geen radio aan mag hebben, alleen maar controleren en af en toe een metertje een tiende van een millimeter verzetten), zo'n operator dus, gaat even een sjekkie draaien, omdat ie benauwd is anders helemaal gek te worden. Hij komt terug en ontdekt, dat er te veel afval-olie staat in een tank, waaruit die olie naar een filterinstallatie wordt geleid om gezuiverd te worden.

Een kwartiertje later zal zijn kollega de klus overnemen. En die pikt dat niet. Er zijn dus twee mogelijkheden: Overwerken of even de grote schuif opentrekken in de tank met afval-olie, waardoor die vuile olie zó in het water van de rivier verdwijnt. De operator trekt de schuif open en gaat op tijd naar huis. Op zo'n moment roept meneer Louwman, dat die arbeiders slordig zijn. En dat ze zo vervuilen. Maar in werkelijkheid hebben de vriendjes van Louwman het productieproces zó ingericht, dat niemand langer dan 8 uur achter die metertjes kan blijven rondrentelen zonder gek te worden. En bovendien heeft Shell zelf een schuif in die tank met vuile olie laten maken. Want Shell en alle andere ondernemers houden er rekening mee, dat arbeiders zo'n schuif moeten opentrekken. Ze rekenen er op dat de arbeiders zullen vervuilen.

Niet omdat ze dat zo leuk vinden of omdat ze zo slordig zijn, maar omdat ze de onmenselijke sfeer van het werk willen ontvluchten óf (in 't geval van de schippers) omdat ze anders geen droog brood verdienen. Daarom. En daarom zijn de enige werkelijke schuldigen aan de vervuiling nog altijd de ondernemers zelf. ●

RUIM 100.000 WEIGERAARS

GELDERLAND IN BAN

VAN BELASTING-BOYKOT

Er was een postbode die in de ochtenduren huis aan huis de belastingaanslagen in de brievenbus liet glijden. 's Avonds ging hij op pad om de mensen aan te sporen de belasting niet te betalen. Bij mekaar had hij dan 's avonds bijna net zo veel girokaarten als 's morgens.

Dit speelde zich af in Nijmegen, dat begin maart in het teken stond van de massale boycot van de milieubelasting. In de provincie Gelderland zijn ongeveer 100.000 mensen die weigeren "belasting op ontlasting" te betalen. In de Achterhoek, Arnhem, Apeldoorn, Wageningen en Nijmegen plus omliggende plaatsen, wordt de actie georganiseerd door het Milieu Aktiecentrum Nederland (Rubroekstraat 1a Rotterdam, tel. 010-147106).

Het is duidelijk dat de bevolking er genoeg van heeft om op te draaien voor de brokken die worden gemaakt door de industrie. De vorige TRIBUNE spoorde al aan om het dagelijks leven eigenhandig goedkoper te maken door huurverhoging en milieubelasting te weigeren. Het weigeren van de milieubelasting is een daad van verzet tegen het systeem van uitbuiting in ons land.

In Nijmegen waren enkele honderden mensen actief bezig om de kaarten in de buurten te verzamelen. Sommigen zwoegden van 's morgens 9 tot 's avonds elf om de actie tot een succes te maken. Na twee weken (onderbroken door het carnaval) stonden in het aktiecentrum 10.000 milieukaarten opgeslagen. Naar verwachting zou de actie in totaal tussen de 15.000 en 20.000 weigeraars gaan opleveren.

Daarna verschenen in de plaatselijke pers (*Gelderlander* en *Nijmeegs Dagblad*) grote artikelen met schreeuwende koppen waarin ene drs. Van der Vaart aankondigde de aktieleiders voor het gerecht te zullen slepen. Ze waren ondermijners van de volksgezondheid en negatief ingesteld tegenover alles in de maatschappij.

BRIEF

Twee vertegenwoordigers van het MAN ondertekenden de volgende brief:

"Met voldoening hebben wij uit de kranten van 8 maart jl. begrepen dat ook onze tegenstanders onder de indruk zijn van de massale boycot van de milieubelasting, en dat zij hun toevlucht moeten zoeken tot emotionele uitvalfen en demagogische beschuldigingen om te trachten de actie te ondermijnen. Daarover werd drs. M. van der Vaart aan het woord gelaten, lid van het dagelijks bestuur van het Zuiveringschap Rivierenland, tevens sekretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Nijmegen. De industrie is inderdaad uitstekend vertegenwoordigd bij de belastinginners.

De heer v. d. Vaart vertelde dat de be-

lasting hoe dan ook gefnd zal worden. Hij moest wat meer vertrouwen hebben in de durf van de Nijmeegse bevolking! De actie gaat onverminderd voort en gisteravond werd in Nijmegen de 9000-ste girokaart aan ons afgegeven. Het is natuurlijk technisch volkomen onmogelijk deze belasting toch te innen.

Bovendien geeft de heer v. d. Vaart blijk van een weinig democratische instelling. De massale weerklank van onze actie bewijst hoe de bevolking over dit wanbeleid inzake het leefmilieu denkt. De volksverteenwoordiging heeft klaarblijkelijk geïgald om deze kwestie naar de wil van de bevolking aan te pakken. Dan kan beter naar wegen gezocht worden om het milieuprobleem wél op te lossen, in plaats van de mensen onder bedreiging geld uit de zak te kloppen. Onze overtuiging dienangaande wordt bijv. gedeeld door de gemeenteraad van de (sterk vervuilde) gemeente Maassluis, die op 6 maart een motie aannam (met 14 tegen 4 stemmen) dat de milieubelasting bij de verkeerde mensen geheven wordt.

Tenslotte het feit dat drs. v. d. Vaart de leiders van de actie graag voor de rechter zou zien. Wij weten dat een rechtvaardige zaak niet altijd de rechter aan zijn kant vindt — zoals onlangs nog bleek inzake Hoogovens. Maar voor deze zaak willen wij ons overal verantwoord maken — ook voor de rechtbank. Daarom herhalen

Een stukje riooljournalistiek in de *Gelderlander*.

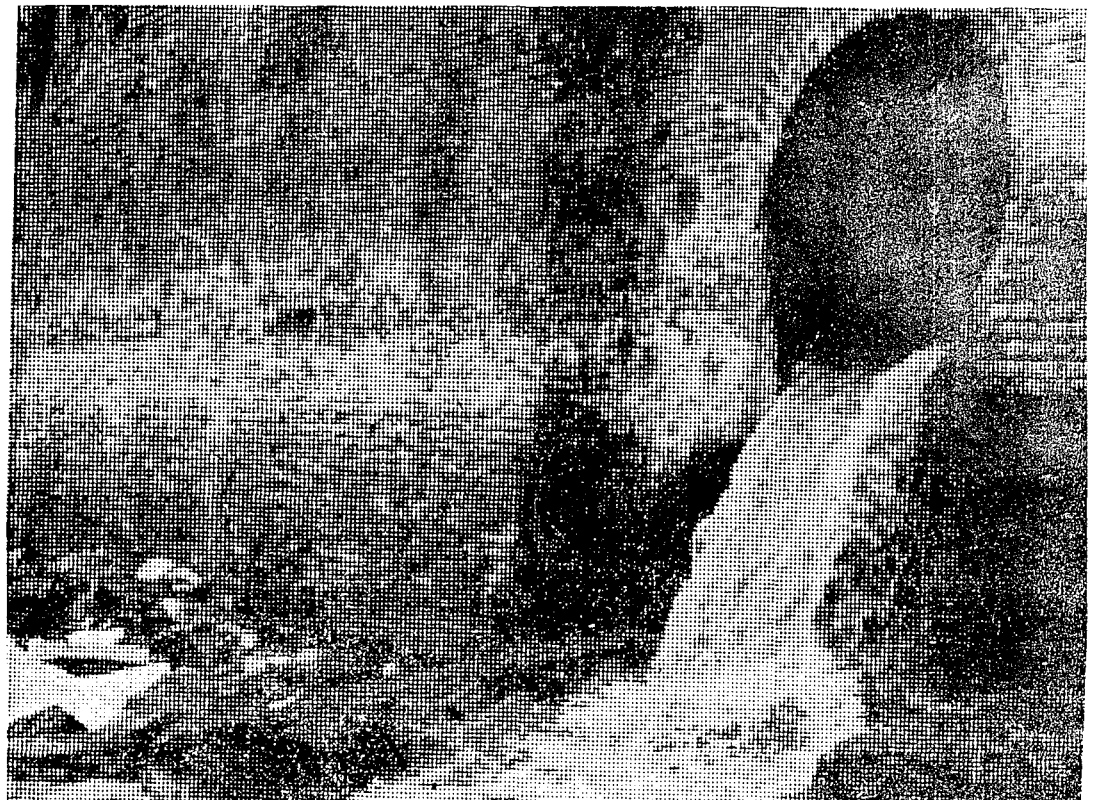
wij onze oproep: Weiger belasting op ontlasting!"

VERMINKT

Hiervan verscheen slechts een verminkte versie in de *Gelderlander*. De krant had duidelijk partij gekozen. Ze liet het er bij de lezers te intimideren. De beweringen van drs. Van der Vaart dat de milieubelasting iets bijdraagt aan de verbetering van het leefmilieu en dat de lasten eerlijk verdeeld zijn, wilde ze liever niet aan een openbare discussie blootstellen. De stellingen zijn dan ook onhoudbaar. Ondanks dit staaltje arbeidersvijandige "riooljournalistiek" gaat de actie in Nijmegen gewoon door.

VOORHOEDE

Min of meer toevallig is Gelderland de voorhoede geworden van de strijd tegen de milieubelasting. Hier is de uitvoering van de wet het verst gevorderd. Er zijn aparte instanties opgericht om de belasting te innen (zuiveringschappen). In andere plaatsen wordt de belasting tersluiks gefnd via de rekening van de gemeentelijke en energiebedrijven. In veel provincies wordt de nieuwe belasting pas dit of volgend jaar voor het eerst gefnd. De actie van het MAN zal zich dus geleidelijk over het land uitbreiden (in het Rijnmondgebied wordt o.m. in Vlaardingen het verzet ook al georganiseerd). De druk op onze "democratische organen" zal onhoudbaar worden! ●

STORMMAGHTIGE SITUATIE IN DRENTSE BOSSEN

Als de botte bijl van de regering verwoestte de storm van 13 november 1972 duizenden hektaren bos in Drente. De bosarbeiders, die voor de Grontmij het puin mogen ruimen, worden onderbetaald. Het blijkt namelijk dat de CAO voor cultuur-technische werken nog de enige CAO is waarin regenverlet-uren gelden. Dat betekent, dat bij regen minder wordt uitbetaald, omdat er minder wordt gewerkt. De ongeveer 700 bosarbeiders in Drente nemen dat niet. Zij eisen een garantieloon van f 200 netto of het nu regent of droog is, de zon schijnt of achter de wolken verscholen zit, kortom die f 200 netto moet er komen.

WERKVERSCHAFFING

De bosarbeiders eisen voorts een verhoging van f 20 netto per week, niet langer dan 50 uur van huis en prestatietoeslag. De actie van de bosarbeiders brengt opnieuw aan het licht hoe geprobeerd wordt op alle mogelijke manieren op de lonen te beknipten en dat het nog steeds voorkomt, dat ondernemers (in dit geval een onderneming als de Grontmij) mensen zwaar werk willen laten doen voor een minimaal loontje. Sommigen krijgen minder dan de WW-uitkering die ze hadden. Op de arbeidsburo's wordt dan ook veel kritiek geleverd. Velen zijn naar de bossen gestuurd omdat anders hun WW-uitkering zou worden ingetrokken.

Tientallen mensen, die nu in de bossen werken, zijn geen bosarbeiders, maar hebben een ander beroep zoals chauffeur, schilder, timmerman of fabrieksarbeider. Het werk in de bossen is zwaar, vooral voor mensen die het niet gewend zijn. Zonder gevaar is het ook niet. Vooral bij het zaagwerk kan er nog wel eens een ongeluk gebeuren. Bij enkele ongelukken, die zich hebben voorgedaan, heeft men urenlang op eerste hulp of een doktersbehandeling moeten wachten omdat er geen vervoer was. De bosarbeiders worden in de bossen gedropt; daar moeten ze zich maar zien te redden en maar afwachten, totdat ze weer worden opgehaald.

De Grontmij en Staatsbosbeheer willen haast maken met het opruimen van de omgewaaide bomen. Voor 15 mei moeten de geknakte den- en eiken opgeruimd zijn. Dit om de "dennenscheerder" (een schorskever) geen kans te geven onder de schors uit te broeden. Krijgt de kever een kans, dan betekent dat een ramp voor de Drentse bossen. Dit houdt in dat er meer arbeidskrachten aangetrokken moeten worden, o.a. uit het vrije bedrijf (aannemers). De bosarbeiders wijzen er op, dat er al werk uitbesteed is en dat lonen uitbetaald worden van f 300 en meer per week. Redenen voor de bosarbeiders om hun looneisen nog meer kracht bij te zetten.

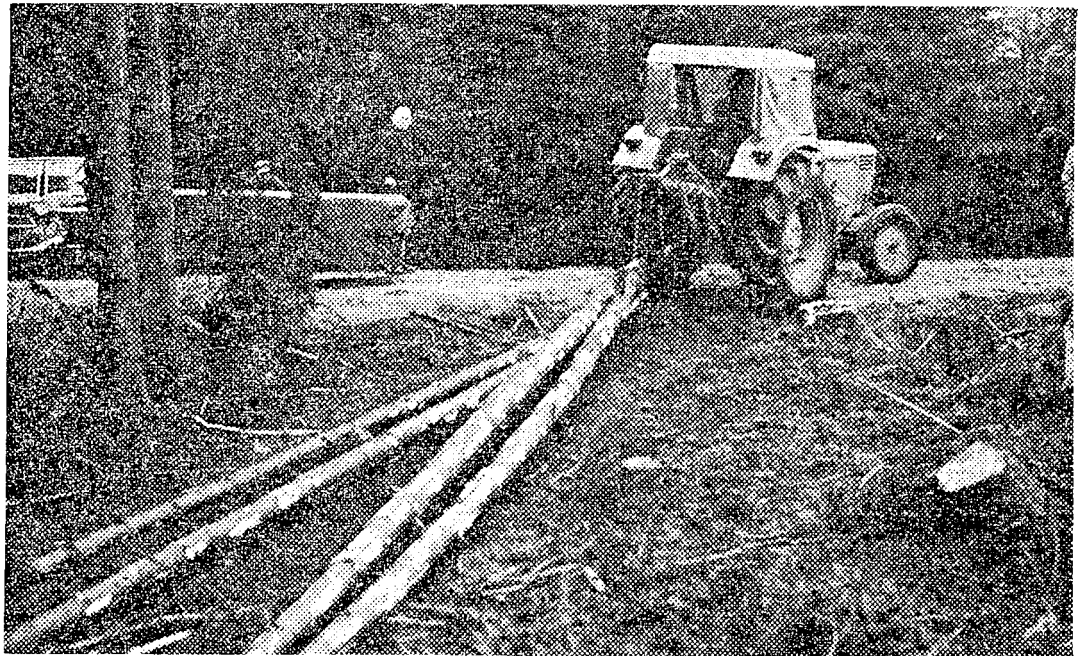
ONTSLAGEN

Ondanks de haast, werd begin maart bekend dat Staatsbosbeheer en de Grontmij de bosarbeiders willen laten afvloeien. Eind maart zouden nog maar 300 (van de 700) arbeiders over mogen zijn. Volgens de verantwoordelijke instanties is er geen geld meer voor de bosarbeiders. Staatsbosbeheer wil de bosarbeiders ontslaan om het werk uit te besteden aan aannemers. Het NVV heeft hiertegen scherp geprotesteerd. De NVV-bond deelt trouwens niet de eisen van het aktiekomitee voor het garantieloon van f 200. Distriktsbestuurder Ligtenberg haalde er zijn schouders over op en zei: Je kunt ze hier toch niet meer laten verdienen dan in hun vorige baan of de WW?

Met dit alles is de onrust in deze werkverschaffing nog verscherpt. Drente blijft worstelen met een zeer groot aantal werklozen. Na de storm heeft de overheid daarvan meteen gebruik gemaakt voor het verwerven van goedkope arbeidskrachten. Nu die krachten duurder dreigen te worden, worden ze weer afgestoten.

Denk overigens niet dat al dat afgerukte hout een buitenkansje is voor mensen die hout nodig hebben. Vlak na de storm heeft de regering al meegewerkt aan het leggen van een bodem in de houtmarkt. Prijsbederf is tenslotte altijd nog erger dan houtbederf.

Spanningen onder Drentse bosarbeiders.

AFDELINGEN VAN DE S.P. IN TILBURG, APELDOORN EN WIJCHEN

Onze voortdurend groeiende partij heeft in maart maar liefst drie afdelingen opgericht. De Socialistische Partij is nu ook gevestigd in Tilburg, Apeldoorn en Wijchen. De keten van afdelingen wordt langer en de strijd voor een socialisties Nederland intensiever. Wie aan die strijd wil meewerken is natuurlijk hartelijk welkom om contact op te nemen, ook met die nieuwe afdelingen.

Tilburg: Postbus 20

Apeldoorn: Postbus 616

Wijchen: Heumenseweg 528 Alverna

STEUN NIET DE SLACHTOFFERS, MAAR STEUN DE SLACHTERS
... steun dan ... HEEL VIETNAM ... de actie van het Rode Kruis
DAN BLIJFT HET TENMINSTE OORLOG —
DAN KUNT U TENMINSTE BLIJVEN STEUNEN.

Wilt u wat anders? Neem dan een aandeel in de opbouw van Vietnam door f 25,- te storten op gironummer 2786842 t.n.v. mej. M. Claassen te Nijmegen.

Dat is de actie Van Mens tot Mens, de enige organisatie in Nederland die voor politieke steun door de Noordvietnamezen is erkend! Deze actie richt zich tegen de Amerikaanse slachters en hun handlangers in Vietnam.

WAT JE ZEGT * *

door P.Kavezet

bode

Herman Bode, aktieleider voor het NKV in de metaal, houdt op zijn tijd wel van een konfliktje, maar voor de klassenstrijd haalt hij zijn neus op. In de Volkskrant van 9 maart zei hij:

"Bij klassenstrijd denk je aan werknemers in het begin van deze eeuw. Nu zijn de mensen anders, ze zijn gegroeid, kunnen en willen verantwoordelijkheid dragen. Kijk maar eens naar de discipline en de zorgvuldigheid van de stakers bij Hoogovens. De werknemer van nu gedraagt zich niet onverantwoordelijk meer."

Je hebt natuurlijk altijd nog hoop dat zo'n man iets anders bedoelt dan wat er staat, dat de krant het verdraaid heeft. Maar tot mijn stomme verbazing herhaalde Bode deze uitspraken later voor radio en TV.

bode

Ik heb altijd de grootste bewondering gehad voor mijn grootvader, één van die werknemers in het begin van de eeuw. Hij werd door zijn christelijke werkgever (een steenfabrikant) uitgesloten omdat hij zich "modern" georganiseerd had, bij het NVV — de bond waar Bode nu zo goed mee kan opschieten. Dat was een ramp voor het gezin met een drom kinderen. Hij weigerde echter met de staart tussen de benen terug te gaan. Als hij vertelde over de uitsluitingen, de keiharde stakingen tegen loonsverlagingen, de gehate kerkelijke bedeling, was het duidelijk dat het aan dit soort mensen te danken is dat wij niet meer in dezelfde grauwe tijd leven. Ik meende ook altijd dat het aan ons was de strijd — waar onze vaders en grootvaders vaak zulke grote offers voor gebracht hebben — af te maken door het kapitalisme af te schaffen.

En nou horen we plotseling dat deze mensen "onvolgroeid" en "onverantwoordelijk" waren.

Bode zet ons voor het blok: Onze voorgangers te laten vallen of met wantrouwen de activiteiten van de vakbondsbonzen te blijven volgen. Het laatste lijkt me het verstandigste.

omdraaien

Redeneringen zoals die van Bode zijn erg geliefd bij mensen die iets te verbergen hebben. Oorzaak en gevolg verwisselen en dan zo brutaal zijn als een beul — dan lukt het wel.

Kapitalisten zijn er sterk in. Met hun chaos-ekonomie helpen ze het hele land het moeras in. Als de arbeiders dan loonsverhoging of een prijsstap eisen, beginnen ze te gillen: Jullie vermoorden de ekonomie!

De Duitse nazi's hadden er ook zo'n handje van. We hebben daar onlangs nog een staaltje van op de TV kunnen zien in de uitzendingen

over de Rote Kapelle. Duitse verzetshelden, die in Hitler een dodelijk gevaar voor hun land ontdekten, gaven hulp aan de Russiese geheime dienst. Deze verzetsmensen werden er van beschuldigd de dood van 500.000 Duitse jongens aan het oostfront op hun geweten te hebben. Niet Hitler en het Duitse grootkapitaal (Krupp) waren dus schuld, maar het verzet. Deze redenering wordt nu nog zonder blikken of blozen in Duitse series gevolgd.

Nixon trad in Hitlers voetsporen door de Amerikaanse oorlogsmisdaden tegen Vietnam te rechtvaardigen met de stelling: Ja maar, ze vallen onze jongens, onze schepen en onze vliegtuigen aan. Dus niet de bezetters maar de bevrijders waren schuld aan de oorlog.

Op kleinere schaal werd een dergelijke brutaliteit dezer dagen nageaapt door drs. M. van der Vaart, sekretaris van de Kamer van Koophandel te Nijmegen. De aktie tegen de milieubelasting noemde hij een aanslag op de volksgezondheid. Fijntjes voegde hij daaraan toe de zaak niet te willen opblazen. Maar het is het oude liedje: Niet de industrie is schuldig aan de milieuvervuiling, maar de mensen die zich tegen het grootkapitaal durven te verheffen.

Staatjes van "denken", zoals ze in dit stukje voorkomen, zijn inderdaad dodelijk voor de volksgezondheid van vele landen.

overval

Een overval. "Je geld of je leven".
"Ik heb geen geld. Ik werk bij Smit."
"Loop dan maar door, want dan heb je ook geen leven."

Een overval. "Je geld of je leven".
"Ik heb geen geld. Ik werk bij Hoogovens".

.....
Ik werk bij NDSM, bij de PTT, bij Wilton Fijenoord, bij Philips, enz. enz.

inflatie

"In China bestaat geen inflatie. Er is geen honger. Geen enkele luxe, maar ook beslist geen armoede die zou kunnen leiden tot ontevredenheid."

Aldus de Nederlander dr. A. Boerma, directeur van de wereldvoedselorganisatie van de Verenigde Naties. Hij toonde zich in Het Vrije Volk (13 maart) diep onder de indruk van een reis naar de Volksrepubliek China. Hij vertelt hoe in het socialistiese land de prijzen stabiel zijn en verhogingen in de produktie ten goede komen aan de boeren en arbeiders.

Zoals gebruikelijk wordt de vergelijking getrokken met India, een land dat ook giganties groot is, maar schrijnende verschillen tussen arm en rijk kent en waar zich regelmatig ernstige hongersnoden voordoen. India wordt regelmatig opgehemeld als de "grootste democratie" van de wereld, maar daar heb je wat aan met een lege maag.

De konklusies van dr. Boerma bevestigen wat al jarenlang in de Tribune te lezen is. Alleen komt Boerma tot de slotsom dat China een leerszaam voorbeeld zou kunnen zijn voor de Derde Wereld. Dat is een wat bekrompen opvatting. Ook in Nederland kunnen we leren van China hoe het socialisme er in slaagt een land op te

bouwen met een stabiele ekonomie, zonder geldontwaarding, zonder werkloosheid en met een rechtvaardige verdeling van de inkomens.

wamsteker

De bonden begint het eindelijk te dagen dat de ondernemingsraden echt geen instellingen zijn waarmee de arbeiders iets opschieten. Het NVV en het NKV gaan steeds harder tegen de ondernemingsraden kankeren. Wim Wamsteker van het NVV vindt dat de ondernemingsraden geheel op de helling moeten, omdat ze nu op twee stoelen zitten, of twee zielen hebben.

De ondernemingsraad, zo meent Wamsteker, is een typies produkt van het harmoniedenken. Dat wil zeggen van de illusie dat kapitaal en arbeid verzoend kunnen worden. Maar het is een ondankbare taak het onverzoenlijke te verzoenen, zoals de verguisde vakbondsbonzen de laatste jaren duidelijk hebben ervaren.

Nu hebben ze dan het harmoniemodel vervangen door het konfliktmodel. Ingewikkelde begrippen die uit de sociologie stammen. Vreemd dat ze dat een "model" noemen. Model betekent eigenlijk dat iets niet echt is. Denk maar aan een modelwoning, een modelboerderij, een fotomodel, een modelspoorweg. Het riekt allemaal naar zwendel en namaak.

wamsteker

Zou dat verdachte luchtje ook aan het konfliktmodel van de bonden zitten? Op de universiteit betekent harmoniemodel en konfliktmodel niets anders dan twee verschillende manieren om hetzelfde doel te bereiken: De mensen in toom houden. Maar goed, misschien komen de bonden nog eens tot het inzicht dat het kapitalisme afgeschaft moet worden om het volk een goed bestaan te verzekeren. Je kunt tenslotte je ogen niet blijvend sluiten voor de werkelijkheid.

Om nog even terug te komen op de ondernemingsraden: Kommunistiese arbeiders vechten al 20 jaar tegen deze wangedrochten.

Die hadden in de eerste jaren al in de gaten dat het instanties zijn om het bedrijf vooruit te helpen en de direktie te helpen tegen de arbeiders. De bonden erkennen nu dus dat deze arbeiders hun 20 jaar zijn voorgeweest. Dat komt omdat die kommunisten niet van universitaire schijngeleerdheid uitgaan, maar van de klassenstrijd.

"Dat was Jaap Degrelle, Avro's Televizier, goedenavond."

Neem liever een abonnement op de Tribune. Tegen oorlog en fascisme. Zie pag. 2.

de tribune

**Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen**

**durf te strijden
durf te winnen**

**15 GULDEN
SCHOON
VOOR
TAPIJTWEEVERS
IN
BRABANT**

VAKBONDSBONZEN STOPPEN DE STRIJD

VERKLARING

Vijfentwintig jaar lang hebben de vakbonden kunnen sparen. De vele miljoenen aan contributie werden gebruikt voor het levensonderhoud van de vrijgestelden en het inrichten van fraaie kantoren. Maandelijks werd er wat opzij gelegd voor de stakingskassen, maar die werden nooit gebruikt. Het werd traditie dat de arbeiders hun toevlucht moesten nemen tot "wilde akties", als ze werkelijke verbeteringen wilden afdwingen. Bij de beste stakingsakties na de oorlog zijn de kassen gesloten gebleven en moesten de arbeiders zich redden zonder uitkering (bijvoorbeeld in de Rotterdamse havenstaking onder leiding van Arbeidersmacht in 1970).

Dat waren goede lessen. De arbeidersbeweging zal de kapitalisten nooit op de knieën dwingen door meer kapitaal te vergaren dan de ondernemers. De kracht van de ondernemers berust op centen. De kracht van de arbeidersklasse is zijn strijdwil en solidariteit.

De Industriebond NVV heeft een stakingskas van ongeveer 60 miljoen. Over dit geld kan echter niet vrij beschikt worden ... omdat het belegd is bij kapitalistische ondernemingen! De recente stakingsakties hebben de Industriebonden ongeveer 15 miljoen gekost. En daaraan verbinden ze de konklusie dat het lenteoffensief van 1973 hopeloos verloren is.

Groenevelt en zijn Industriebond hebben sinds 1970 geen kans voorbij laten gaan om te beweren dat de bonden nieuwe wegen zijn ingeslagen. Maar ondertussen manipuleert Groenevelt de arbeiders van nederlaag tot nederlaag.

Verleden jaar ging het NVV "op de barricaden" in de metaal met als resultaat 0,7% meer loon (de winstinkomens stegen over 1972 met ruim 20%). Pelger in Emmen zou desnoods worden kapotgestaakt, maar de strijd ging verloren. Groenevelt ontketende een konflikt in het NVV rond het centraal akkoord en stemde vervolgens in met een nieuw jaar van matiging

op het arbeidsloon. Volgens dit centraal akkoord valt er aan de winsten niet te tornen en mag in Nederland alleen de armoede onderling verdeeld worden.

Groenevelt gooide het op centen in plaats van procenten. Op zichzelf een rechtvaardige zaak, als het maar niet zo weinig centen waren! De strijd werd eind februari opgenomen bij Hoogovens. Zonder een woord van protest zwichtten Groenevelt en zijn bond voor een staaltje klassejustitie van het gerecht in Haarlem. Tegen hun zin werden de arbeiders van Hoogovens weer aan het werk gestuurd. De strijd werd opgenomen in andere bedrijven. Groenevelt noemde het een strijd om de macht. Dit sprak de arbeiders wel aan. We zouden eens zien wie het in Nederland voor het zeggen heeft, een handjevol kapitaalbezitters of de massa van de bevolking. De werkgevers sloten de rijen. Dat was te verwachten. Maar in plaats van de strijd op te voeren, deden de bonden stap na stap terug. Er kwamen prik-akties en selektieve stakingen. Tenslotte werd een TV-interview in scene gezet met De Pous (van de SER), die oproep de stakingen te beëindigen omdat het "sociaal-ekonomies klimaat van ons land" erdoor verstoord werd. Wees Groenevelt de verantwoordelijkheid terug naar de ondernemers? Die konden immers de stakingen beëindigen door met de matige eisen in te stemmen. Nee, Groenevelt ging plotsklaps door de knieën, juist toen de groten aangepakt zouden worden en stakingen bij Philips op de agenda stonden. Hij stuurde "zijn" mannen weer aan het werk met zeldzame staaltjes van dwang, intimidatie, diktatuur en bedrog. Het zijn de oude en vertrouwde bondsmethoden om een geheim akkoord te lanceren.

"De werkgevers willen de bonden kapot maken", riep NVV-voorzitter De Boon enkele weken geleden. De kapitalisten kunnen tevreden zijn. Groenevelt en zijn makkers, die van de arbeiders eten, helpen de bonden zelf wel naar de bliksem.

Sinds enkele jaren ziet de Nederlandse arbeidersklasse zich gesteld tegenover een offensief van de bovenbazen. De lonen staan voortdurend onder druk. De werkloosheid is gestegen. De prijzen worden waanzinnig opgedreven. Huur- en belastingverhogingen slaan alle rekords. De milieuvuiling wordt wurgend en jaagt de gewone man nog meer op kosten. In de fabrieken wordt het tempo opgevoerd. De werkomstandigheden worden beroerd en de gezondheid lijdt eronder. Maar het ergste is dat de arbeidersorganisaties, die hieraan een halt moeten toeroepen, geleid blijken te worden door onbetrouwbare mooipraters.

De eisen en de strijdmethoden die door de bonden naar voren worden gebracht, verzwakken de positie van de arbeidersklasse. Groenevelt ontpopt zich niet als een gevaar voor de machthebbers, maar als een gevaar voor de Nederlandse arbeiders.

Jarenlang heeft hij zich tegen de kritiek van socialisten ingedekt door zich te beroepen op de onwil van de arbeiders om in strijd te komen. Het staat echter onomstotelijk vast: Niet de leden, maar de leiding van de bonden behoren tot de achterlijkste en lafste lagen van de arbeidersklasse.

Verbittering, verdeeldheid en mateloze woede heersen nu in de bedrijven. Maar deze nederlaag kan de moeder zijn van de overwinning. Als we de konklusie trekken dat we betere leiders moeten hebben, betere organisaties, betere eisen en betere strijdmethoden, kan de stap terug worden gevolgd door een sprong voorwaarts. Voorwaarts naar een Nederland zonder uitbuiters, naar een socialisties Nederland. Hoe dat moet? In ieder geval zult U wijzer worden van het lezen van de Tribune.

SOCIALISTIESE PARTIJ

Rotterdam, 24 april '73

DE BONDEN TRAPPEN STAKERS IN DE RUG

Vrijwel het hele vakbondskader van de Amsterdamse werf NDSM had op Goede Vrijdag een snipperdag. De mannen bleven niet om godsdienstige overwegingen thuis, maar om hun woedende kollega's te ontlopen. Het enkele vakbondskader, dat wel op zijn werk verscheen, kreeg onmiddellijk het vuur zo na aan de schenen gelegd, dat hij na een uur ook met verlof ging. Laaiend was de verontwaardiging over het verraad waarmee de vakbonden de stakingen gebroken hadden.

De laatste weken was er bij de NDSM "selektief" gestaakt. Dat wil zeggen dat er enkele vitale afdelingen werden platgelegd, waardoor het hele werk in de hallen en loodsen stagneerde. Aanvankelijk was deze strijdmethode door de arbeiders van de hand gewezen. Eind maart en begin april werd enkele dagen door iedereen gestaakt. Maar daarna wist distriktsbestuurder Meinikman van de Industriebond NVV de "selektieve" staking door te zetten. Hij pleitte voor een taktiek om de ondernemers zo goedkoop mogelijk zo hard mogelijk te treffen.

Op de werf werd dit ervaren als een stap terug, naar minder harde acties. Bovendien bracht de nieuwe manier van staken veel herrie onderling. Maar de reacties waren toch niet onverdeeld negatief. Vergeleken met verleden jaar (de staking tegen het vonnis van Stheeman en voor 0,7% meer loon) liep het zelfs uitstekend. Toen was het een zootje, nu heerste er vrij grote eensgezindheid.

Tot die dinsdagavond dat Groenevelt de order uitvaardigde: Weer aan het werk, we regelen het verder wel als vanouds aan de onder-

handelingstafel. Een van de NDSM-arbeiders: "Steeds heeft Groenevelt de mond vol over democratie, maar kijk nou eens naar zijn eigen bond. De bondsraad en de distriktsvoorzitters hoorden het besluit via de televisie. De aktieleiders en de leden werden gewoon in de zijk gezet."

Op woensdagavond vergaderde het hele NDSM-personeel met Meinikman. Hij draaide het bekende verhaal af. Dat er een Paasbestand moest komen om resultaten te bereiken. Hij geloofde er kennelijk zelf niet in en toen hij vertelde dat alles tot nog toe zo prachtig eensgezind verlopen was, werd hij uitgejouwd. Er werd een motie ingediend om door te gaan tot de eisen ingewilligd waren. Deze kreeg de steun van tweederde van de ongeveer 1000 aanwezigen. Dus stakten kraandrijvers, intern transport en technische dienst die donderdag gewoon door.

Die dag gonsde het op het werk van de geruchten. Groenevelt zou zelf komen, ze zouden de staking toch proberen te breken enz. enz. Op vrijdagmorgen om 7 uur deed de Industriebond inderdaad zijn laatste aanval op het stakingsbastion van de NDSM. Er werd een vergadering gehouden met enkel en alleen de stakers. De rest werd er buiten gehouden. De bijeenkomst onttaarde in een ware heksenketel. Er werd gescholden en getierd, maar de bond was onverbiddelijk. Aan het werk, en anders geen cent uitkering meer. Deze chantage zou Bakkenist zelf ze niet verbeterd hebben. Zodoende werd er die vrijdag op de NDSM weer "gewoon" gewerkt. Groenevelt kon de ondernemers gaan melden dat hij zijn opdracht had

volbracht. Er werd weer gewerkt, de heren konden aan tafel.

De reactie van iemand van de NDSM: "We zijn gewoon verraden. Onze centen zijn er niet uitgekomen en volgend jaar kunnen we weer van voren af aan beginnen. Ze hebben een geweldige stap terug gedaan. Ze zijn gewoon gezwicht voor de ondernemers. Volgend jaar kunnen we weer opnieuw beginnen. Alleen zijn de stakingskassen dan nog magerder en is het de vraag of de arbeiders er weer intippelen onder dezelfde verraderlijke leiding."

"GROENEVELT IS ERGER DAN FRANCO"

Bij een ander Amsterdams bedrijf, de ADM, waren de emoties zo mogelijk nog hoger opgeleaid. Een Spaanse arbeider barstte daar in woede uit: "Spanje is een fascisties land en Franco zet daar de arbeiders het pistool op de borst. Maar jullie eigen Groenevelt is veel erger." De man kon zijn tranen van kwaadheid en teleurstelling nauwelijks de baas.

Na 5 weken van algemene staking (niet selektief dus) werd ook bij ADM de aktie door de bondsleiding zelf gebroken. Op woensdag besloten de arbeiders de aktie voort te zetten tot de overwinning was behaald. Op vrijdagmorgen kregen ze van het NVV inderdaad het pistool op de borst. De aktieleiding had die nacht met Groenevelt en consorten gesproken en begon te pleiten voor blind vertrouwen in de grote mannen.

Distriktsbestuurder Salomons bediende zich van regelrechte leugens om de arbeiders weer tot werken te dwingen. Hij zei: "Vanmorgen

staakten in het hele land nog maar 3 bedrijven, de ADM, Verschure en NDSM. Die laatste 2 hebben al besloten het werk te hervatten." Dat was gewoon niet waar en op die plaatsen waar het werk wel hervat was, gebeurde dat onder dezelfde dwang als bij de ADM. Je moet het lef maar hebben om je eigen leden zo te besodemieteren.

Het geslijm van Salomons, dat er vijf weken lang goed strijd was gevoerd, werd door de zaal afgebroken met de kreet: "Ja, voor Jan Lul!"

Salomons: "Maar de akties zijn nog niet voorbij."

De zaal: "Voor ons wel, op ons hoeft je niet meer te rekenen."

Salomons: "Na 1 mei gaan we toch weer door?"

De zaal: "Ja, om nieuwe leden te winnen zeker. Nou probeer het maar eens. Hier lukt het niet meer. Om na een paar weken weer belazerd te worden zeker?"

Salomons: "Het heeft geen zin om hier weer te stemmen, want de bond betaalt niks meer uit."

Een staker op het podium: "Ik heb hier maar één woord voor: KUT." Hij kreeg een stormachtig applaus en pleitte vervolgens voor de oprichting van een nieuwe vakbond.

Kamerlid Chris Kegel begon te wauwelen dat er in het aktiecentrum in Driebergen wat "regiefouten" gemaakt waren en dat het oprecht de wens van de aktieleiding was "het kapitalisme te onderwerpen aan onze democratie". Hij werd weggefloten. De democratie van de bonden toonde zich die dag immers niet beter dan die van Bakkenist en Wiegel!

Uit de zaal werd geroepen: "Jullie zeiden dat we desnoods straatstenen zouden vreten, als we maar zouden winnen. En waar blijven jullie nou?"

Een CPN-er meende iets revolutionairs te doen met zijn voorstel niet op vrijdag, maar dinsdag na Pasen het werk te hervatten.

Alle pogingen om de zaal democraties te laten stemmen over het verloop van de aktie werden door de bond bot van de hand gewezen: "Gezien de landelijke situatie", aldus Salomons, "moet het stakingsmes van de tafel. De weg moet vrij voor onderhandelingen. Wie wil stemmen moet zelf de staking maar verder financieren." Hij mocht zich gelukkig prijzen dat hij hoog en droog op het podium zat. De gebalde vuisten en de woedende kreten van de arbeiders lieten het ergste vrezen voor zijn gezondheid, als hij zich tussen z'n leden had gewaagd.

"KOMEN DE JAREN '30 TERUG?"

Bij het textielbedrijf Van Heek-Schuttersveld in Enschede was het van hetzelfde laken een pak. Ruim vier weken was hier enthousiast en eensgezind gestaakt. Net zoals overal in het land leefde de centen-procenten-kwestie wel, maar ging het meer om een uiting van algemene onvrede en ervoeren de arbeiders de staking als een krachtmeting met de kapitalisten. Hoogtepunt van de akties was een demonstratieve mars van 3000 mensen door het centrum van de stad.

Die dinsdagmiddag was er toevallig een stakersbijeenkomst gepland in de Twentse schouwburg. Op het laatste moment werd die een dag uitgesteld in verband met de landelijke ontwikkelingen. Distriktsbestuurder Poelman maakte 's woensdags plompverloren het einde van de staking bekend: "We moeten de werkgevers de kans geven het goed te maken en onszelf van de beste kant laten zien." Geen woord van uitleg of rechtvaardiging.

Zijn woorden werden zin voor zin vertaald

in het Turks, Marokkaans, Italiaans en Spaans voor de buitenlanders. Het gevolg was dat men eerst het woeste gefluit hoorde van de Nederlanders, dat vervolgens werd overtroffen door dat van Turken, Marokkanen, Italianen en Spanjaarden. Toen de helft van de zaal was weggelopen, zei Poelman: "We zijn natuurlijk wel democraties, als het moet kan er wel over gestemd worden. We zullen contact opnemen met Driebergen."

Toen mochten er vragen gesteld worden. Waarom, vroeg iemand, waren er die morgen al 2 stokers aan het werk gezet om de fabriek weer op gang te brengen. Iemand anders vroeg: "Staan de bonden nou eigenlijk aan onze kant of naast Van Heek?" Een derde: "Moeten we weer verraden door de bonden aan de poort gaan staan met de pet in de hand en om werk vragen, net zoals in de jaren '30?"

Er kwam geen antwoord. De oproep tot vertrouwen in de voormannen Groenevelt en Brussel van Poelman, kan tenminste niet voor een fatsoenlijk antwoord doorgaan. Toen er tenslotte gestemd werd, koos de vergadering met 700 tegen 100 stemmen voor doorstaken.

Die donderdag was de Twentse schouwburg opnieuw het toneel van een emotionele vergadering. Er was een mannetje opgetrommeld uit Driebergen, dat echter zwijgend achter de tafel bleef zitten. Opnieuw was het Poelman die het woord voerde. Hij maakte het zo bar, dat de tolken eerst weigerden zijn rede te vertalen. Voor het gemak van de discussie verdeelde Poelman de vergadering in tweeën, de buitenlanders moesten elders bijeenkomen. Grote groepen arbeiders liepen weg. In vijf talen werd er geraasd en getierd op het verraad van de bondsleiding. Aan de achterblijvers maakte Poelman duidelijk: Opnieuw stemmen heeft geen zin, de bonden keren toch niks meer uit.

De vergadering werd besloten met het afroepen van ongeveer 12 namen. Deze mannen moesten 's avonds nog aan het werk om de fabriek de volgende morgen bedrijfsklaar te hebben. Verscheidene bondsleden verscheurden ter plaatse hun lidmaatschapskaart. Als het om de ledenwinst te doen was, zullen de bonden er uiteindelijk niet goed uitspringen.

"BONDEN ONDER KONTROLE VAN DE ONDERWERELD?"

Het laatste bedrijf waar het werk hervat werd, was de textielfabriek Clitex in Clinge (Zeeuws Vlaanderen). De strijd was hier hard geweest. Clitex is zo'n beetje het enige bedrijf in het dorp en de staking had de gemoearden bijzonder verhit. De tegenstelling tussen de stakers en de werkwilligen was erg scherp geworden. Het gerucht dat het Franse concern, waartoe Clitex behoort, een nieuwe vestiging zou openen in Portugal, vanwege de arbeids-onrust in Nederland, was olie op het vuur. Na een staking van bijna 6 weken kwam uit Driebergen de richtlijn: Werken! Die woensdag werden vanuit Clinge 17 telegrammen verzonden naar Driebergen. Tenslotte namen de arbeiders het besluit: Clitex staakt door.

Op vrijdagavond werd het personeel bij elkaar gehaald om het bevel van de bondsleiding door te drukken. Op deze bijeenkomst zei Jo Blommaert, kringvoorzitter van het NKV: "Ik ben stomverbaasd door een briefje van Groenevelt en Brussel dat ons besluit van woensdag zeker een grapje was. Ik had het eerlijk gevonden als ze zeiden: "Je moet kunnen verliezen, we stoppen ermee". Maar nu krijgen onze mensen nog een trap na. Het lijkt hier wel op de jaren dertig in Amerika, toen de vakbeweging onder controle stond van de onderwereld."

Ook hier werden de vuisten gebald, lid-

Stakende ADM-ers stromen de poort uit

maatschapskaarten verscheurd en kreten gehoord: "Verraad, jereinste diktatuur, intimidatie!" NKV-distriktsbestuurders Van Dijk en Ackerman waren belast met de uitvoering van Groenevelts exekutiebevel. Ackerman bazelde: "Wij distriktsbestuurders zijn goede werknemers van de bond en volgen de lijn van Driebergen. Als jullie ons dan ja-knikkers noemen, het zij zo. Onze eigen mening doet niet ter zake."

Uit de zaal reageerde iemand: "Waarom gaan jullie niet staken als jullie worden gedwongen tot dingen waar je het niet mee eens bent? Dat doen wij toch ook?"

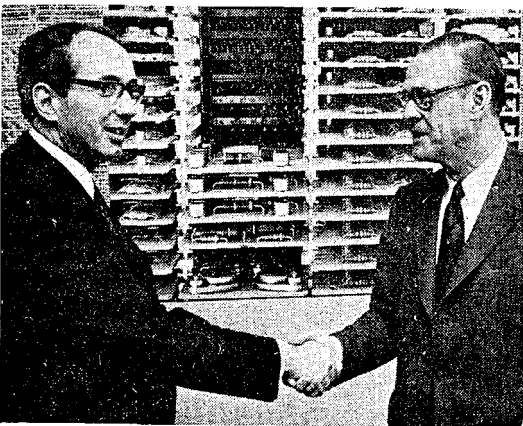
Van Dijk: "De arbeiders hebben de vrije keus, maar jullie moeten je wel neerleggen bij de meerderheid in het land."

Zo werd ook Clitex weer aan het draaien gebracht. Dit was het enige bedrijf in ons land waar pas dinsdag na Pasen het werk hervat werd. Hoe democraties die meerderheid in het hele land tot stand kwam, blijkt uit de feiten van dit artikel. Op bijna alle bedrijven, die in de week voor Pasen nog bij de aktie betrokken waren, werd de wil van de leden door de bonden met voeten getreden. Bovendien waren in de voorafgaande weken in talloze bedrijven de prikakties aan een eind geholpen.

Vaak zeer tegen de zin van de betrokken arbeiders, die resultaten wilden zien. Zij allen gingen slechts akkoord omdat de bond beloofde: "Jullie zijn nu lang genoeg speerpunt geweest, nu moeten anderen de fakkel overnemen. We doen een soort stakingsestafette."

De week voor Pasen 1973 is een inktzwarte pagina in de geschiedenis van de Nederlandse vakbeweging. Dat de arbeiders van Bakkenist en Wiegel niks te verwachten hebben is een duidelijke zaak. Maar dat ze in de rug worden aangevallen door funktionarissen, die nota bene van hun kontributie leven, is ten hemel schreiend.

Sommige vakbondskaders hebben bezwerend gesproken: Dat moet de laatste keer geweest zijn dat zo iets gebeurde. Om dat waar te maken moeten er veel koppen rollen.

Groenevelt meldt Prins(metaalbaron): Ze werken weer. We kunnen aan tafel.

DESSOWERKERS DWINGEN 15 GULDEN SCHOON AF

Waar de vakbonden met zeven weken aktie in het hele land geen kans toe zagen, lukte de arbeiders van de tapijtfabriek Desso te Oss in een handomdraai. Op dezelfde dag dat de industrie-stakingen gebroken werden, hadden de Desso-arbeiders de verrassing voor moeder de vrouw van een fikse loonsverhoging. Op goede vrijdag werd een loonsverhoging van gemiddeld f 15 schoon (per week) binnengehaald.

Drie weken tevoren was een aktiecomitee van vijf wevers met een ultimatum naar de direktie gestapt. Algemeen leefde in de fabriek de eis van f 25 schoon, als antwoord op de duurte. De direktie bedong drie weken bedenktijd. Deze werd bereidwillig toegestaan, maar ondertussen begonnen wel de voorbereidingen voor akties bij een negatieve uitslag. Vrijdag 20 april zou de beslissing vallen. Iedereen in de fabriek wist wat er ging gebeuren. Als de direktie "nee" zei, zou dezelfde dag de produktie nog tot de helft worden teruggebracht. Dinsdag na Pasen zou de zaak dan helemaal plat gaan.

Het aktiecomitee legde een net van kontakten door de afdelingen. Buiten de fabriek werd kontakt opgenomen met de plaatselijke zeer aktieve kern van Arbeidersmacht. Deze zegde zijn onvoorwaardelijke steun toe als het tot aktie zou komen. Arbeidersmacht zou voor pamfletten en een solidariteitskampagne zorgen.

Een van de arbeiders van Desso: "We waren erg blij met deze toezegging. Dan hadden we tenminste nog een beetje steun. Twee man van het aktiecomitee zijn kaderleden van het NKV, de anderen zijn leden. Maar ze hebben geen

kontakt opgenomen met de bond. Ja, de bond zorgt nou eenmaal voor de CAO. Die is veel te laag om van te leven. Daarom hebben wij aktie gevoerd voor een verhoging bovenop de CAO."

Het is wel hard voor de bond, dat zelfs haar eigen kaderleden van mening zijn dat het buiten haar om moet als de arbeiders iets willen bereiken. Maar ze hadden wel gelijk, want een NKV-bestuurder die van de eisen hoorde, liet zich ontvallen: "Dat krijgen ze nooit voor mekaar". Achteraf zei een van de arbeiders: "Als we de bond erbij hadden gehaald hadden we zeker minder gekregen."

De spanning in het bedrijf was de direktie van Desso natuurlijk niet ontgaan. Ze wist ook dat enkele wevers van plan waren na de vakantie te vertrekken, terwijl de vraag naar wevers erg groot is. Deze omstandigheden zijn door het aktiecomitee goed uitgebuit. Toen het aktiecomitee vrijdags door de direktie ontvangen werd, kreeg het loonsverhogingen (op de premies en toeslagen) van f 13 tot f 17 (schoon) aangeboden voor het hele produktiepersoneel (310 man). Dit kwam neer op een extra loonsverhoging van zo'n 10 procent. Het aktiecomitee vond dat genoeg om voorlopig mee akkoord te gaan en werd in het bedrijf met een warme handdruk en een kameraadschappelijk "bedankt" door de kollega's ontvangen.

Na de Pasen heeft Arbeidersmacht-Oss deze overwinning bekend gemaakt bij alle andere bedrijven in die stad, om ook daar akties te bewerkstelligen. Als Groenevelt na zijn reeks van nederlagen eens wil weten hoe je iets kunt winnen, moet hij maar eens in Oss gaan kijken.

GESTOLEN GELD GEDIJT NIET

Bij Zwanenberg (Unilever) in Oss werd woensdag 18 april de jongerenkommissie gestalleerd als onderafdeling van de ondernemingsraad. Het was een gezellige bijeenkomst van zo'n 50 mensen. Direktie Hofman reikte bij die gelegenheid meteen de prijzen uit aan de winnaars van de pool, die geraden hadden wie er in de jongerenkommissie zouden komen. De winnaar van de derde prijs kreeg f 30, en was de eerste die vroeg of hij iets terug mocht zeggen. Dat mocht.

"Ik ben van mening", zei hij toen, "dat Zwanenberg niet eerlijk aan dit geld gekomen is. Dat de direktie nou mooi weer speelt met geld dat van de arbeiders gestolen is."

Donkere gezichten bij de direktie.

"Ik ben van plan", zo ging de jongeman (lid van Arbeidersmacht) voort, "voor dit geld shag te kopen en dat te verdelen onder de rechtmatige eigenaars, mijn kameraden van de afdeling."

"Dat is erg nobel van U", zei Hofman opgelucht.

"Ja, maar het is wel de bedoeling dat de aandeelhouders hetzelfde doen."

Hofman maakte aan de verwarring een einde door te zeggen: "We moeten verder. De vierde prijs is gewonnen door..."

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Beverstraat 23
HENGELO	Cronjéstraat 12
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

Als kranten, radio en televisie zwijgen

SPREEKT

de
tribune
Socialisties Maandblad

NEEM EEN ABONNEMENT. Voor f 9 krijgt U 12 nummers.
Stort dit bedrag op gironummer 2534761 t.n.v. P.J. van Zomeren te Nijmegen

de
tribune

5 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

**durf te strijden
durf te winnen**

de boeren gaan failliet, de vlees- prijzen omhoog

**HUURWEIGERING TEGEN
MILIEUVERVUILING**

**onrust in
de haven**

de tribune

Jaargang 9 nummer 5

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op
Gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.
Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Pag. 3/4	Nederlands bedrijfsleven snel opgenomen in Duitse oorlogsmachine
Pag. 5	Amerikaans geheimagent probeerde eenheid van Vietnam te ondermijnen
Pag. 6	Asociale toestanden in sociale werkplaatsen
Pag. 7	Cemsto laat glazenwassers doodvallen
Pag. 8	Chaos en onrust in de haven
Pag. 9	Vlaardingen weigert huur tegen vervuiling
Pag. 10	Arbeiders redden bedrijf in Beek en Donk
Pag. 11	Stakers bij Lips in Drunen niet tevreden
Pag. 12	Klassen in de gezondheidszorg
Pag. 13	Vleeskonzerns maken boeren in
Pag. 14	Lot van 350 arbeiders in handen van overspannen VVD-er
Pag. 15	Wat je zegt

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHEDÉ	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Beverstraat 23
HENGÉLO	Cronjéstraat 12
LEEWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel nummer:	Prijs	
2 JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera	f1,--	21 M. L. S., Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap f1,--
3 MAO TSETOENG, Over de praktijk	f1,--	22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistische Partij China f1,50
4 MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f1,--	23 Akupunctuur, de Chinese methode van verdoven zonder narkose f1,--
5 STALIN, Over dialecties en histories materialisme	f1,--	25 Het "wonder" van Tibet f1,50
6 Over de kwestie STALIN	f1,--	
8 LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme	f1,--	
9 LENIN, Uit "Staat en Revolutie"	f1,--	
10 Marxisme-Leninisme kontra revisionisme	f1,--	
12 MAO TSETOENG, Het systeem van de partijkomitees versterken	f0,50	
13 MAO TSETOENG, Het uitschakelen van verkeerde opvattingen binnen de partij	f1,--	
14 De KULTURELE REVOLUTIE in het Chinese dorpje Dazhai	f3,--	
15 De Kapitalistische Economie	f1,--	
16 De Kapitalistische Produktiewijze, deel I	f1,--	
17 De Kapitalistische Produktiewijze, deel II	f1,--	
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f1,--	
19 Commune van Parijs, ter herdenking van de 100ste verjaardag	f1,50	
20 MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen	f1,--	
		HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?
		Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen. Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen. De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

**Deze maand
zijn nieuw
verschenen:**

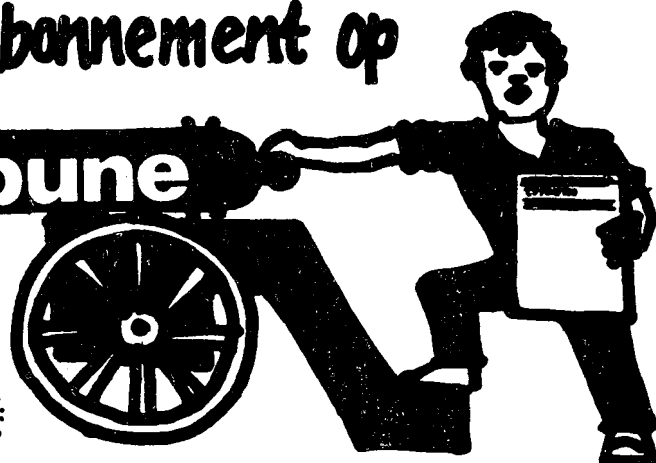
26 Onderdrukking en strijd in Suriname — Beknopte geschiedenis van een Nederlandse kolonie	f1,--
27 China Aardrijkskundig — Een serie artikelen over de geografische bijzonderheden van dit gigantiese land	f1,25

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

Op de Grebbeberg bij Rhenen herinneren een monument en een militaire begraafplaats aan de bloedige veldslag die daar in mei 1940 woedde. Met een ware heldenmoed stelden Nederlandse soldaten zich toen op die plaats teweer tegen de fascistiese troepen. Doorslaggevend voor de nederlaag was niet eens zozeer de Duitse overmacht, dan wel de onkunde van de eigen legerleiding. In 5 dagen brak Hitler het militaire verzet van ons land. Hij was niet ontevreden. Op dat moment kon de ware verovering van Nederland beginnen!

Op zichzelf was de bezetting van ons land voor de nazi's van geringe betekenis. Die elf armzalige provincies vormden echt

niet "das Lebensraum" dat zij voor het Duitse grootkapitaal wensten te veroveren. Belangrijker was de gunstige ligging van ons land voor de aanval op Engeland, met als inzet de heerschappij over het koloniale wereldrijk. In deze worsteling wilde Hitler de "germaanse broeders" van Nederland aan zijn zijde krijgen. Nederlands industrie en mankracht moesten worden ingelijfd in de Duitse oorlogsmachine, die zich later ook tegen het kommunistiese Rusland zou richten. Bovendien wilden de Duitsers via ons land een greep doen naar Indië. Om andere landen geen voorwendsel te geven tot de bezetting van deze fabelachtig rijke kolonie, was een niet te vijan-

delijke behandeling van het Nederlandse volk raadzaam.

Hitler had dus genoeg reden om Nederland niet direkt tot slavernij te brengen, maar te proberen het tot het fascisme te bekeren. Uit de geschiedenis blijkt hoe de heersende klasse van ons land de nazi's bij deze pogingen de helpende hand heeft geboden. De fascistiese plannen zijn uiteindelijk dan ook niet gestrand op de traditionele leiders van ons land, maar op het verzet van de werkende bevolking. Deze feiten worden in de meeste mei-manifestaties angstvallig verzwegen. Hoe pijnlijk de werkelijkheid voor de machthebbers is blijkt uit dit TRIBUNE-artikel.

GEZAGSDRAGERS FALEN TEGEN HET FASCISME

MOFFEN HADDEN MAKKIE TOT DE FEBRUARISTAKING

TOEN de ministers voor de kapitulatie samen met de koningin de wijk namen naar Londen, wezen zij hun plaatsvervangers aan onder de achterblijvers. Tot waarnemer van de regering werd hals over kop het College van Sekretarissen Generaal gebombardeerd. Dit was een gezelschap hoge ambtenaren van de verschillende ministeries. Binnen enkele weken bleek dit kollege reeds een nuttig handvat voor Seyss Inquart om allerlei maatregelen een wettig vernis te geven.

Al op 4 juni kwam de Vereniging van Metaalindustriëlen tot de slotsom dat verzet tegen Duitse militaire opdrachten aan de metaalindustrie "zinloos en gevaarlijk" was. De heren kapitalisten hevelden de opdrachten, die ze voor het Nederlandse leger aan het uitvoeren waren, zonder gewetensbezwaar over naar de Duitse Wehrmacht. Bedrijven als Wilton Fijenoord, Gusto en DAF wachtten het besluit van de werkgeversorganisatie niet eens af. Nog in mei begonnen zij voor de Duitsers te werken.

Later zouden zij zich beroepen op "overmacht". De Duitsers hadden immers gedreigd hun bedrijven onder toezicht te stellen en met "persoonlijke gevolgen" voor de direkties? Maar de Duitsers hebben zelfs de schijn niet hoeven wekken dat zij met de uitvoering van deze dreigementen een begin zouden maken.

De houding van de kapitalisten was wel in schrille tegenstelling tot die van bijvoorbeeld werkmeester Jacob Beunder van de werf Gusto. Deze stelde in augustus 1940 de assen van twee motortorpedojagers een millimeter uit de rechte lijn, zodat de machines bij aankomst in Duitsland in de soep gedraaid waren. Toen de Duitsers seinden dat Gusto zijn beste monteur moest sturen werd Beunder daar zelf voor aangewezen. Hij weigerde te vertrekken en werd na bedreiging door de direktie ontslagen. In de overtuiging dat Gusto waardeloos werk leverde bestelden de Duitsers de rest van de order (10 boten) maar af.

Eind mei repareerden KLM en Fokker reeds de motoren van neergeschoten Duitse vliegtuigen. Op 28 mei kregen de Duitsers van de of-

ficiële autoriteiten inlichtingen over de militaire orders die bij de hele Nederlandse industrie in uitvoering waren. In juni besloot de Federatie van Werkgevers Bouwbedrijf dat er geen bezwaar kon zijn tegen het aannemen van reparatie en uitbreiding van de verwoeste vliegvelden in ons land. De NS stuurde treinen met Duitse troepen en munitie naar plaatsen diep in België.

In die tijd kregen de textielabrikanten een brief van een Haags departement waaraan de volgende passage is ontleend: "Ik acht het van het grootste belang dat de hele Nederlandse wolindustrie, voorzover deze voor de vervaardiging en bewerking van het door de Duitse Weermacht benodigde laken in aanmerking

komt, haar volle medewerking verleent om de door de Duitse Weermacht gegeven opdracht korrekt uit te voeren." Uitdrukkelijk stelden de autoriteiten vast dat de produktie van Duitse uniformen voorrang had op alle civiele opdrachten.

Zonder noemenswaardig verzet verstrekte het College van Sekretarissen Generaal maandelijks f 100 miljoen krediet voor het onderhoud van het Duitse bezettingsleger, waarvan een deel ten goede kwam aan de voorbereidingen van de overtocht naar Engeland, die nooit heeft plaatsgevonden.

Bovendien werden voor honderden miljoenen industriële en voedselvoorraden uit ons land naar Duitsland overgebracht. Dit gebeurde op

Joodse burgers worden samengedreven op het Jonas Daniël Meyerplein (22 febr. 1941)

kosten van de Nederlandse staat.

Nog voor het westelijk front in Frankrijk in elkaar stortte was de Nederlandse economie voor een groot deel in de Duitse oorlogspanningen ingeschakeld. Een jaar later werkte 70% van de industrie aan Duitse opdrachten. Ruim 560 bedrijven werkten toen aan orders voor het Duitse leger. Er was in dat ene jaar door de fascistische voor 2 miljard Reichsmark in Nederland besteld. De greep naar de Nederlandse economie was dus uitstekend geslaagd. Het was natuurlijk niet zonder betekenis dat veel Nederlandse bedrijven al met Duits kapitaal vervlochten waren terwijl in kringen van industriëlen de grootste bewonderaars van Hitlers "rust en orde" te vinden waren. Belangrijk was ook dat de Nederlandse overheid de kapitalisten niets in de weg legde op hun tocht naar kolossale oorlogswinsten.

VERRADERLIJKE MAATREGELEN

Er was maar één sekretaris generaal die vroegtijdig ontslag nam omdat hij zijn activiteiten niet meer in overeenstemming met zijn geweten kon brengen. Dat was Ringeling van het departement van Oorlog, die opstapte toen de Artillerie-inrichtingen munitie moesten gaan produceren voor de vijand. Dit goede voorbeeld vond geen navolging. De rest van het kollege vond dat Ringeling de zaak "nodeloos op de spits dreef". De officiële landsadvokaat Van der Does kreeg zelfs toestemming om zich aan te sluiten bij het Zwart Front van Arnold Meyer, een beruchte fascistische organisatie. Deze Van der Does bedacht talloze juridische foefjes om het geweten der ambtenaren in slaap te wiegen.

Om toch vooral de Duitse bezetters niet te prikkelen nam het College van Sekretarissen Generaal onder andere de volgende maatregelen:

— Op 24 mei 1940 begon het departement van Sociale Zaken de tewerkstelling van werklozen in Duitsland te bevorderen. Op 25 juni werd de steun ingetrokken bij weigering van dit werk. Zelfs de Armenzorg mocht de gezinnen van de weigeraars geen hulp meer bieden. Desondanks ging het merendeel der werklozen werk in Duitsland weigeren en hield voet bij stuk.

— De regering in Londen kreeg het dringende verzoek om geen radio-uitzendingen te verzorgen die opruiend zouden kunnen werken.

— Begin juli kregen beroepsofficieren toestemming om dienst te nemen bij de Waffen-SS.

— Zonder verzet werd aanvaard dat alle ambtenaren een belofte van trouw aan de bezettingsmacht moesten afleggen.

— Zonder verzet ook aanvaardde men het erewoord der beroepsofficieren, die in ruil voor de belofte van loyaliteit aan de bezetters niet in krijgsgevangenschap hoefden.

— In juni '40 klaagden de bezetters dat Duitse burgers in het oosten des lands werden geboycot en als lucht behandeld. De Sekretarissen Generaal stuurden oud-minister Kan naar het oosten om de burgemeesters van Twente en de Achterhoek vermanend toe te spreken. De samenwerking met de bezetters moest dringend verbeteren!

— Via de politie-archieven gaven zij de Duitsers toegang tot adressenmateriaal van landgenoten. Zo kregen de fascistische zonder moeite gegevens over oud-Spanje-strijders en kommunistische kaderleden. Dat was een ernstige tegenslag voor het ontluikende verzet.

— Toen de eerste illegale bladen bij de Sekretarissen Generaal terecht kwamen, besloten zij zelf dat de "opruiers" opgespoord en gestraft moesten worden.

— Ieder daadwerkelijk verzet werd door de

plaatsvervangende regering als zinloos en gevaarlijk van de hand gewezen. Zij besloot zelf tot uitbreiding van het politiekorps en tot de invoering van het persoonsbewijs. Deze gehate administratieve maatregel – het persoonsbewijs – dat de bezetter later in zo belangrijke mate zou helpen tegen het actieve verzet, werd dus niet door de Duitsers, maar door de Nederlandse overheid doorgevoerd.

SEYSS INQUART ENTHOUSIAST

Betrouwbare bronnen melden dat Seyss Inquart tegelijk verbaasd en verrukt was over het functioneren van het ambtelijk apparaat in ons land. Het was een noodzakelijke voorwaarde voor de fascistische om het economische en politieke leven snel naar hun hand te kunnen zetten.

Maar dat is niet de enige hulp die de nazi's kregen. Ook de traditionele politieke partijen faalden volkomen in het leiden van ons volk. In januari 1941 zei Colijn in Leeuwarden:

"Handen af van actief verzet. Je stelt je eigen leven en dat van anderen in de waagschaal. De Duitsers zullen vertrekken, maar eer ze vertrekken, zul je bij wijze van spreken gras eten en niet meer in staat zijn bij de bevrijding het kloketouw te halen."

Begin 1941 had het partijbestuur van de SDAP (voorloper van de PvdA) ook het voorstel al verworpen om het oude partij-apparaat om te zetten in een illegale organisatie. Dit in aansluiting op het standpunt van Drees die in juli '40 had gezegd: "Geen illegale actie zolang wij daartoe niet gedwongen worden."

In de tweede helft van 1940 kreeg een nieuwe politieke groepering van Seyss Inquart de kans om het Nederlandse volk voor het fascisme te winnen. Het was de Nederlandse Unie die de oproep publiceerde: "Allereerst is nodig: Erkenning van de gewijzigde verhoudingen." Veel mensen zagen in deze beweging een dam tegen de NSB en sloten zich aan.

Deze vrij massale aanhang verhinderde dat de Unie zich tot een werkelijk fascistische organisatie ontwikkelde, maar aan de leiding (waaronder de latere premier De Quay) heeft het niet gelegen. Vooral katholieke gezagsdragers steunden de fascistische tendensen van de Unie.

Ook in andere belangrijke sectoren werd de Duitsers weinig in de weg gelegd. De kranten werden moeiteloos gelijkgeschakeld. Een hoge Duitse officier noemde de Nederlandse kranten: Onze beste propagandisten! De radio leverde evenmin veel problemen op. De AVRO ontwikkelde zich alras tot een propagandist van het fascisme, die een felle campagne voerde tegen het luisteren naar radio Londen.

Ook in de vakbonden bleef veel van het hogere kader op zijn plaats zitten.

FEBRUARI 1941

Natuurlijk heeft het aan goede uitzonderingen ook in de kapitalistenklasse niet ontbroken, maar het algemene beeld is een beeld van verraad en aanpassing. In vrijwel alle sectoren faalden die lieden, die zich als leiders van het volk hadden opgeworpen, om Nederland te wapenen tegen het fascistische gevaar. Het waren de gewone mensen die voor het verzet het initiatief namen. Het massale verzet tegen werken in Duitsland noemden we al.

Op talloze andere manieren gaven de gewone mensen vanaf het begin uiting aan hun afkeer van het fascisme. Talloze ruiten van NSB-ers sneuvelden. Ook de banden van Duitse militaire voertuigen moesten het ontgelden. De verachting voor de landverraders van de WA stak men niet onder stoelen of banken. In Den Haag en Amsterdam kwam het weldra tot massale knokpartijen tegen de WA

en de Duitse soldaten die de helpende hand boden. Eind '40 – begin '41 kwam het in Amsterdam tot enkele stakingsacties tegen de daling van het levenspeil en de tewerkstelling van werfarbeiders in Duitsland. Deze stakingen werden gewonnen.

Het brede volksverzet vond zijn bekroning in februari 1941, in de ongeëvenaarde februaristaking. Twee dagen waren Amsterdam en enkele andere steden in de greep van een algemene staking die werd geleid door leden van de illegale kommunistische partij.

Waar de heersende klasse ieder recht van spreken verloren had, sloeg de arbeidersklasse toe. Maandenlang was aan de voorbereidingen van de jodenvervolgving door het ambtelijk apparaat passief meegewerkt. Geen enkel krachtig protest werd gehoord. Maar toen de Duitsers in het Amsterdamse jodenkwartier hun eerste razzia's uitvoerden gooiden de Amsterdamse arbeiders het werk plat! Het werd een van de grootste en moedigste verzetsdaden van de Tweede Wereldoorlog. Seyss Inquart moest zijn plannen herzien. Hij had de leiders van het volk wel voor zich gewonnen, maar ze hadden niets meer om te leiden. Het volk had zich van hen afgewend en keerde zich tegen de bezetters. De februaristaking vernietigde de illusies van de nazi's en gaf de definitieve stoot in de richting van het gewapende verzet.

Na de roof van Nederlandse goederen en de eerste terreurmaatregelen tegen de joden, vielen begin maart verzetshelden voor het vuurpeloton. In Amsterdam vielen de tweede stakingsdag 9 doden toen de Duitsers willekeurig op straat begonnen te schieten. Op 6 maart werd een kommunistische arbeider terechtgesteld die de vorige avond was betrapt bij het aanplakken van anti-fascistische pamfletten. Zo toonden de Duitsers hun ware gezicht, niet door de aanpassingstaktiek van de gezagsdragers, maar door het moedige principiële verzet van het gewone volk.

GESCHIEDENIS

De beschrijving van de geschiedenis is altijd een dankbaar aanknopingspunt voor de heersende klasse om haar positie te rechtvaardigen. De geschiedenis wordt immers in de officiële organen en de burgerlijke pers zo beschreven dat het zedelijk recht altijd vertegenwoordigd werd door de kapitalisten. De beschrijving van wat er werkelijk gebeurde, bijvoorbeeld in de Tweede Wereldoorlog, leert dat er van de heersende klasse niets "zedelijks" te verwachten is. Voor geld is bij hen immers alles te koop! Liever kiezen ze voor het fascisme dan dat ze de kans lopen dat het volk de macht verovert.

Zelfs in de geschiedenisboeken van Dr. L. de Jong, oranjeklant, Navo-verheerlijker, militarist en staatshistorikus, kunnen de ware feiten niet verborgen blijven. Hij komt echter tot andere konklusies dan de Tribune. Hij probeert al diegenen, die op hun plaats bleven, die valse illusies wekten over het fascisme en het verzet in de weg zaten, te rechtvaardigen.

"Ze waren er heilig van overtuigd dat Duitsland de oorlog al gewonnen had", schrijft hij vergoelijkend. Als Hitler inderdaad gewonnen had, was dat een rechtvaardiging geweest om het mensonterende grootkapitalistische bestel te aanvaarden? Het is maar al te waar dat men van de kapitalisten zo de vrede kado kan krijgen. Men hoeft zich alleen maar te schikken in slavernij en zich neer te leggen bij de tirannie. Voor wie daar genoegen mee neemt en voor de profiteurs is de keuze dan niet zo moeilijk. Anders ligt het voor de mensen die het hoofd rechttop willen houden. Dat voorbeeld krijgt men niet van de kapitaalbezitters, maar van de gewone, eerlijke werkers.

HET WAS AL EERDER VREDE IN VIETNAM

Het is al eens eerder "vrede" geweest in Vietnam. Dat was enige tijd na de ondertekening van de akkoorden van Genève, die door de VS nooit werden geaccepteerd. In Vietnam ontstond toen een zeer gekompliceerde situatie. De kommunistische verzetsstrijders (toen Vietminh geheten) trokken zich terug benoorden de bestandlijn, wat nu Noord Vietnam genoemd wordt. De imperialisten en hun marionetten trokken naar het zuiden. De Amerikanen maakten zich op om de rol van de verslagen Franse kolonialisten over te nemen.

Op 1 juni 1954 arriveerde in Saigon de Amerikaanse geheime agent Edward Lansdale, die de leiding kreeg van de operaties van de militaire missie van zijn land. In de Pentagon-papers (in Nederland vertaald in Prisma 1511) doet hij verslag van zijn wederwaardigheden.

Lansdale ging ijlings aan het werk. Hij begon een net van kontakten te organiseren en hield cursussen psychologische oorlogsvoering voor de Vietnamese kollaborateurs. Soldaten kregen opdracht een fluisterkampagne te starten dat kommunisties-Chinese troepen in het noorden Vietminh-dorpen hadden overvallen en vrouwen verkracht. Dit spekteerde op de gevoelens onder de gewone man in Vietnam, gevoelens van angst voor Chinese overheersing. De soldaten werden in burgerkleden gestoken en vertrokken naar de kommunistiese gebieden om hun verhaal te doen. Ze kwamen niet terug ... ze deserteerden onmiddellijk.

Na deze tegenslag was Lansdales eerste zorg het interesseren van Amerikaanse jeugdorganisaties voor Vietnam. Via deze organisaties zou de latere oorlog van de VS tegen het Vietnamese volk in Amerika worden gepropageerd. Ondertussen legde Lansdale zich toe op het organiseren en trainen van terreurgroepen die later in de kommunistiese gebieden moesten doordringen. Een staaltje psychologische oorlogsvoering werd geleverd in Hanoi, in het kommunistiese gebied. Trots schrijft Lansdale over zijn handlangers: "Eerder die maand hadden zij een goede slag geslagen. Er waren pamfletten verspreid, ondertekend door de Vietminh, waarin de burgers instructies kregen over hun handelingen na de machtsovername, die begin oktober zou plaatsvinden volgens het schema, dat in Genève was opgesteld. De instructies handelden over het partikulier eigendom, een geldhervorming en over drie vrije dagen voor de arbeiders ter gelegenheid van de machts-

overname. Dit pamflet bracht een stroom vluchtelingen op gang naar het zuiden. Na twee dagen was het Vietminhgeld nog maar de helft waard van tevoren. De Vietminh liet via de radio bekend maken dat de pamfletten vals waren. Ze waren echter zo goed nagemaakt dat zelfs Vietminhkaders dit radiobericht als een Frans foefje beschouwden."

Overigens werd bij het verspreiden van deze pamfletten een hoge politiefunktionaris gevangen genomen. Lansdale had hem omgekocht om alle eventuele arrestanten onmiddellijk vrij te kunnen krijgen. De man werd zelf gearresteerd toen hij het risico nam mee te doen aan het uitdelen van de pamfletten. Hij werd gevangen gezet als ... Vietminh-agent. Het pad van een geheimagent gaat niet over rozen.

Van de laatste dagen in Hanoi maakte Lansdales team gebruik om de benzinevoorraden van de busonderneming onklaar te maken. De motoren van de bussen draaiden volledig in de vernieling. Er werd een aanval gedaan op de grootste drukkerij van Hanoi. Op andere plaatsen werden olietanks gesaboteerd.

Later werd een nieuw pamflet uitgegeven onder de naam van de Vietminh. Hierin verzocht de Vietminh de bevolking om de inlevering van warme kleding. Dat werd gekoppeld aan een fluisterkampagne dat de Vietminh haar leden als spoorwegaarbeiders naar het (koudere) China zou sturen.

Om meer greep te krijgen op de bevolking van het zuiden werden voortdurend geruchten over gruweldaden van de kommunisten verspreid. Bekende Vietnamese waarzeggers werden in de arm genomen om rampen over de Vietminh te voorspellen en eenheid voor de anti-kommunisten te profeteren. Er werden geschiedenisboeken in elkaar geflanst waarin de Vietnamese geschiedenis wordt gerekonstrueerd en het anti-kommunisme gepreekt.

Belangrijker was de opleiding van gewapende sabotage-groepen die de openbare orde in het noorden moesten verstoren, zodra daar — volgens de akkoorden van Genève — de kommunisten het bestuur hadden overgenomen. Bij honderden werden de kollaborateurs geronseld uit de verpauperde bevolking. Ze werden overgebracht naar de Filippijnen, waar de Amerikanen al ervaring hadden opgedaan met het bestrijden van kommunistiese volksopstanden. "Daar werd hen ook ons idee over loyaliteit en vrijheid bijgebracht", schrijft Lansdale.

De sabotage-eenheden werden na hun opleiding met schepen en vliegtuigen afgezet in de

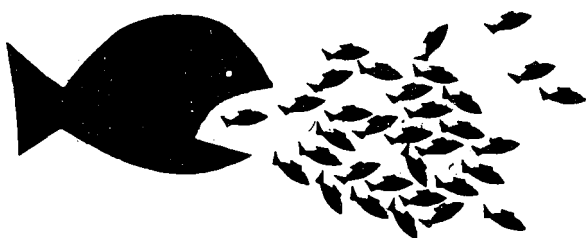
noordelijke gebieden. Daar zorgde Lansdale voor 8,5 ton militaire voorraden. De agenten van de Amerikanen kregen de beschikking over 14 radio's 300 karabijnen met 90.000 patronen, 50 pistolen met 10.000 patronen en 150 kilo explosieven. Een deel van deze voorraden werd verborgen langs de Rode Rivier, waar ze konden worden opgegraven zodra de kommunisten het bestuur hadden overgenomen.

De opzet van de Amerikanen was een wig te drijven tussen de Vietminh en de bevolking en de voorwaarden te scheppen voor een grote opstand. Omdat de saboteurs echter geen enkele binding hadden met de bevolking, terwijl de Vietminh juist wel in het volk wortelde, is van deze plannen niets terecht gekomen. Maar dat kon Lansdale in april 1955, toen hij zijn missie afsloot, nog niet weten.

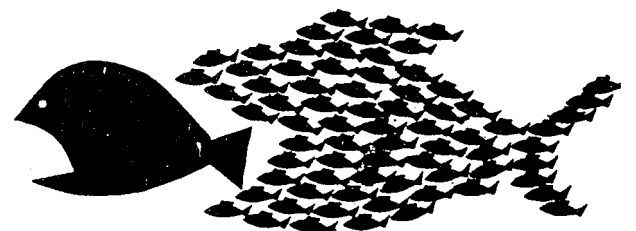
Hij besluit zijn rapport aan de Amerikaanse regering trots met de opmerking dat er keihard gewerkt is om de overdrachtsschema's van Genève voor te blijven. "Het zou gewoon al een bijzonder zware taak zijn geweest", zegt hij, "maar het was nog moeilijker omdat het allemaal in het geheim moest gebeuren. De Internationale Kontrôlekommissie (die in Genève was ingesteld) mocht van niets merken. Het moest niet alleen geheim blijven voor argwanende Fransen, Polen en Indiërs, maar zelfs voor bevriende Vietnamezen..."

Dat was in 1955. Nu is het 1973 en hebben de Amerikanen nog steeds de hoop niet opgegeven. Nu de laatste Amerikaanse krijgsgevangenen door Hanoi zijn vrijgelaten, worden de verklaringen van de oorlogsmisdadiger Nixon weer steeds driester. Hij dreigt met nieuwe aanvallen met bommenwerpers op het noorden. Ondertussen gaan de terreurbombardementen op Cambodja gewoon door. Thieu wordt door zijn Amerikaanse vrienden aangezet tot bestandschendingen en het uitmoorden van tienduizenden politieke gevangenen. Thieu wordt trouwens ook nog door de paus ontvangen. Amerikaanse piloten worden gedwongen tot het afleggen van valse verklaringen over de behandeling die zij in Noord Vietnam genoten.

Misschien lekken over 15 jaar weer rapporten uit over de activiteiten van de Amerikaanse geheime dienst voor het torpederen van de vrede. In dit licht zijn de prestaties van het Vietnamese volk in zijn strijd tegen het barbarisme nog ontzagwekkender. Maar er zal op de wereld geen vrede zijn zolang het Witte Huis in Washington wordt bewoond door gangsters. ●

proletariërs aller landen
en onderdrukte volkeren,
verenigt u!

ASOCIALE ZWENDEL IN SOCIALE WERKPLAATSEN

NOU ZIT IK DE HELE DAG THUIS TE PRAKKIZEREN

"**J**e bent een dief van jezelf als je geen lui van de sociale werkplaats aanneemt", verklaarde meneer De Graaf van een Maastrichtse deurenfabriek voor de radio. Hij legde uit wat hij bedoelde. Voor een uurloon van 5 tot 7 gulden kan hij mensen van de sociale werkplaats krijgen, plus het leidinggevend personeel. En als er zieken zijn worden die direkt vervangen. Als De Graaf zelf op de arbeidsmarkt moet ronselen, is hij voor een werkkracht minstens 12 gulden per uur kwijt.

De Graaf is niet de enige die liever een dief is van de arbeiders en de gemeenschap dan van zichzelf. In heel Nederland zijn meer dan 30.000 arbeiders tewerkgesteld in sociale werkplaatsen. Allemaal mensen die door de "werkgevers" zijn afgedankt en via WAO of vervoegd pensioen ten laste van de gemeenschap komen. Steeds meer van hen worden opgeborgen in de sociale werkplaatsen waar ze toch weer in het arbeidsproces worden ingeschakeld. Deze werkplaatsen voeren immers opdrachten uit voor de particuliere ondernemers. Alleen de arbeid wordt daar goedkoper betaald.

Het is niet zo verwonderlijk dat de situatie zich toespitst in gebieden als Zuid Limburg. Sinds de mijnsluitingen wordt daar het optreden van de ondernemers steeds brutaler. Alleen in dit deel van het land zijn al 13.000 werklozen. De Tribune besprak met twee van hen hun persoonlijke ervaringen met de sociale werkplaatsen.

AANGEPAST WERK

Ad Baggerman is nu 53 jaar. Groot van postuur en even groot in zijn bekwaamheid als onderhoudsmonteur voor turbines en pompen. Toch is hij sinds november 1967 werkloos. Afkomstig uit het westen begon hij kort na de oorlog bij de mijnen, op de Willem-Sophie in Kerkrade.

"Daar heb ik 16 jaar gewerkt. Ze vonden me wel lastig omdat ik altijd op mijn rechten sta, maar ze konden me nooit wat maken omdat ik gewoon goed werk leverde. Toen ik 42 was, ging ik bij Siemens werken in het Roergebied. Zes jaar lang kwam ik maar eenmaal in de 14 dagen thuis. De vrouw kon daar eigenlijk niet goed tegen. Ze stond ook een beetje alleen voor de opvoeding van de kinderen. Maar ja, ik verdiende goed.

Toen kreeg ik plotseling de keus: Overplaatsing naar Argentinië of ontslag nemen. Ik heb toen maar ontslag genomen, want vanuit Argentinië kun je natuurlijk nog minder naar huis. Jammer dat ik daar niet kon blijven.

Toen zat ik dus zonder werk. Ik liet me inschrijven op de beurs. Het liefst wilde ik machinebankwerker of onderhoudsmonteur worden in de gemeente Kerkrade of hier in de buurt. Ze begonnen meteen dat het moeilijk zou worden in verband met mijn leeftijd (48). Dat heb ik gemerkt. Nergens kon ik aan de slag voor meer dan f 160 schoon. Daar kon je ook toen

De laatste kolen gaan de mijn uit.

niet van leven met studerende kinderen.

Als je twee jaar werkloos bent val je in de RWW en dan moet je een papiertje tekenen. Daar staat op dat je bereid bent naar een sociale werkplaats te gaan. 'Schrapp dat maar door', zei ik. Je hebt natuurlijk al weerstand omdat het publiek de mensen van de sociale werkplaatsen als tweederangs burgers behandelt. Toch ben ik er gaan kijken. Ik zou 'aangepast werk' krijgen, stoelen en ziekenhuisbedden maken voor f 160 in de week. Ik heb gezegd: 'Hier hoor ik niet thuis, ik ben altijd gezond geweest en heb nooit een dag ziek gevierd'.

Ik heb nog op verschillende plaatsen gesolliciteerd. Onder andere bij Verolme en Esso in Rotterdam. Maar ze willen niemand die ouder is dan 30-35 jaar. Op mijn leeftijd ben je afgeschreven; dan hoor je er niet meer bij."

EEN RAMP

"In november 1971 kreeg ik bericht dat mijn RWW-uitkering (f 140 per week) werd stopgezet omdat ik geen medewerking had verleend aan opnemingen in het arbeidsproces."

Baggerman liet een briefje zien uit een stapel paperassen. Hij heeft alles bewaard en dat komt hem steeds weer goed van pas. "Maar er is gewoon geen behoorlijk werk. Je kunt toch geen bomen rooien als er geen bomen zijn? En het is hún schuld dat er geen werk is." Met hún bedoelt Baggerman de ondernemers.

Hij bewijst zijn beschuldiging met een berg krantenknipsels. Zelfs de officiële autoriteiten beginnen te roepen dat de "herstructurering" van Limburg een ramp wordt.

"Nou, als ze zelf al toegeven dat ze de boel in de soep gedraaid hebben, waarom moet dan mijn uitkering ingetrokken worden? Ik ben tegen die inhouding in beroep gegaan bij de provincie. Dirk de Vroome (een bekende Limburgse aktievoerder - red.) heeft me goed geholpen en na een jaar heb ik de uitkering teruggekregen. Maar dat ene jaar — van eind '71 tot eind '72 — hebben wij moeten leven van de 112 gulden bijstand die mijn vrouw kreeg.

Dat is de zogenaamde verkorte uitkering, 70 % van de RWW. Van de 30 % die we dat jaar te weinig hebben gehad, kregen we maar de helft terug, want ze splitsten me toch nog 26 strafweken in de maag. Daar heb ik nou een klacht tegen ingediend. Ik laat me niet besodemieteren.

Zo zie je, ze proberen je zelfs uit te hongeren om je naar de sociale werkplaats te dwingen. Vijf jaar hebben we nu armoede geleden. Vijf jaar lang hebben de heren van de beurs en van de Sociale Dienst me zitten koeien. Voor het witten en behangen van de kamer kreeg ik een bijstand van 45 gulden. Voor de vloerbedekking maar 25. Ik moest maar een paar kleedjes over de kale plekken leggen. Maar nu ik mijn zaak gewonnen heb, zijn ze plotseling poepvriendelijk geworden. Nu krijg ik geld voor een wasmachine en een jas voor m'n zoon. We hebben geld gekregen om de kleren van m'n vrouw nauwer te maken, want die is 20 kilo afgevallen door suikerziekte. Nou krijgen we ook een tientje dieetgeld. Daar hebben we dan jaren voor moeten vechten.

In het begin was ik er echt kapot van. Maar op de duur krijg je een huid als een olifant. Ze moesten die hele troep opruimen. Desnoods ga ik de barrikaden op."

GESPANNEN

Het verhaal van Ad Baggerman wordt aangevuld door dat van Koos Kramer uit Sittard. Hij is tegen de 40 en maakt een bijzonder gespannen indruk. De ellende van de laatste jaren heeft zijn sporen wel achtergelaten. Hij is diep verantwoordigd over zijn ervaringen bij de sociale werkplaats in Sittard, waar hij van '69 tot '72 werkte.

"Ik heb al 10 jaar m'n rijbewijs en enkele jaren ervaring op de vrachtwagen. Maar ze blijven volhouden dat er voor mij als chauffeur geen werk is", vertelt hij.

De werkplaats noemt hij "het kamp".

"Ze hebben me in het kamp gestopt omdat ik bij mijn laatste baas, de Verenigde Limburgse Timmerfabrieken, 10 maanden ziek ben ge-

weest. Achteraf is gebleken dat ik in die tijd verkeerd behandeld ben. Want toen dr. de Jager uit Heerlen foto's had gemaakt, bleek mijne been een stukje korter te zijn dan het andere. Daardoor kwam mijn bekken scheef te staan en vergroeiende de rug. Maar met steunzolen was alles zo verholpen. Ik heb helemaal geen last meer, ik kan werken en ik wil ook werken, op een vrachtwagen of een bus.

De laatste tijd zat ik voor het kamp op een vrachtwagen. Ze leenden mij en de wagen voor 100 gulden per dag uit aan Marcel Muyres, de grote aannemersmaatschappij. Vroeger werd dat werk gedaan door het transportbedrijf Reurs in Sittard, maar de werkplaats deed het goedkoper. Zelf kreeg ik voor mijn werk f 180 plus een tientje koffiegeld. Terwijl ik in het vrije bedrijf zeker f 220 had kunnen verdienen met hetzelfde werk.

Ik was geen uitzondering. Er rijden ook zeker 10 busjes van het kamp voor Limagas. Die mensen moeten geisers aanleggen en schoonmaken. Allemaal werk dat anders door het vrije bedrijf gebeurt. Trouwens het hele wagenpark van de werkplaats is gekocht van de firma Smeets. Smeets verzorgt ook het onderhoud. Smeets is familie van Puts, de directeur van het kamp.

In de werkplaats werken ongeveer 70 mannen. Ze moeten sierlijsten bijslijpen voor DAF, mika splitsen en buizen in elkaar zetten voor Philips, lampenfittingen en blikken plukkorven maken, rozen inpakken, allemaal voor partikuliere firma's. Dan zit er een heel stel in een rozenkwekerij in Susteren bij de plantsoendienst in Munstergeleen en ook de boomplanters van de laatste weken komen van de sociale werkplaats. Een groot deel van hen staat in akkoord en als ze hun aantal niet halen, wordt de premie ingehouden."

GEZONDHEID

Over de gezondheidstoestand in de werkplaats vertelt Kramer: "Er zijn mensen met astma en bronchitis, die de hele dag in het stof van oud papier moeten werken. Er zitten veel mensen van wie de gezondheid te wensen over laat. Toch worden ze opgejaagd. De sfeer is afschuwelijk. Ikzelf mankeerde niks, maar heb door die toestanden drie maal een zenuwzinking gekregen.

Een tijd lang moest ik bijvoorbeeld oud papier ophalen met een wagen. Op zeker moment draait dat oude krèng in de soep omdat de olie lekte. Ik had ze al dikwijls gewaar-schuw, maar ik moest blijven rijden. Toen ie kapot was kreeg ik de schuld en voor straf moest ik binnen gaan werken. Later ben ik toch weer op een nieuwe Volvo gekomen. Ook toen heb ik vaak herrie gehad. Ik zou te lang wegblijven op die ritten, wat gewoon gelogen was. Overuren kreeg ik niet extra betaald. Toen ik maar bleef doorvragen hebben ze me uiteindelijk weggewerkt. Het was er niet uit te houden. Nog steeds moet ik pillen vreten tegen de zenuwen.

In mei 1972 heb ik zelf ontslag genomen. Tot augustus hebben we moeten rondkomen van 123 gulden met kindergeld erbij. Van armoe ben ik bij Esso aan de pomp gaan staan voor f 150. Ander werk was er niet. Maar dat werk was niet goed voor mijn benen en op advies van de dokter ben ik daar weer ontslagen. Nu zit ik weer met een uitkering van het GAK.

Ik zou niets liever willen dan als chauffeur werken. Ik heb al vaak gesolliciteerd maar het springt steeds af. Dat komt doordat lui zoals Souren, de zogenaamde sociale werker van het kamp, steeds slechte informatie over mij geeft. Het arbeidsburo en dat sociale kamp werken allebei tegen. Ze helpen je van het bed op

het stro. Ze zijn nog gemener dan de NSB."

"Ze maken je hele gezin kapot", valt mevrouw Kramer in. "Ze willen hem met alle geweld terugsturen naar de werkplaats. Maar dat gebeurt niet. Dacht je dat ik Koos in de bajes wilde hebben? Hij heeft al een keer met een broodmes voor die meneer Souren gestaan."

Kramer beaamt dat en legt uit: "Ik ga zelf niet meer naar die werkplaats. Als het nodig is voor formaliteiten laat ik mijn vrouw gaan. Dat is beter want anders moeten ze misschien de politie of de ambulance bellen.

Nu zit ik de hele dag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat te prakkizeren, maar zo gauw ik op een vrachtwagen zit is het over. Dan heb ik nergens last meer van en dan voel ik mij goed."

ZWENDEL

De problemen van de herstructurering van Limburg zijn in de Tribune al eerder behandeld (nummer 3/72). De konklusie was dat het een enorme zwendel is, waar door veel onderne-

mers grof geld aan verdiend wordt. Veel arbeiders met een grote vakbekwaamheid zijn voor de kapitalisten niet rendabel meer. Hoewel je zou zeggen dat er toch nog zoveel werk te doen is voordat iedereen het goed heeft in dit land. De overheid verleent alle medewerking door oudere (boven de 40 dan) en minder valide werknemers op te bergen in sociale werkplaatsen. De werkomstandigheden zijn daar vaak nog onmenselijker dan in het partikuliere bedrijf. Vaak is er sprake van een gemene terreur door bazen en bureaucraten. Via de sociale werkkampen worden de mensen toch weer ingeschakeld in het kapitalistische arbeidsproces, alleen dan tegen een aanmerkelijk lager loon. Zo helpt de overheid aan het drukken van het loonpeil en het verhogen van de winsten. Tot meerdere eer en glorie van het kapitaal worden de mensen als vuil behandeld.

Er is nog veel werk te verzetten, inderdaad. Veel werk voor een socialisties Nederland waar het kapitaal in dienst staat van de mensen in plaats dat de mensen als slaven van het kapitaal gebruikt worden.

CEMSTO LAAT GLAZENWASSERS DOODVALLEN

Twee Arnhemse glazenwassers (37 en 23 jaar oud) kwamen woensdag 4 april om het leven toen hun hangladders afbraken. Ze waren aan het werk bij het gewestelijk arbeidsburo in Nijmegen. De ladders waren aan het dak bevestigd en met vier stukjes onder elkaar gehaakt. De bovenste glazenwassers maakten een dodelijke val van ongeveer 25 meter. Twee kollega's die op lagere verdiepingen werkten, kwamen er met zware verwondingen af.

Het afschuwelijke ongeluk heeft heftige beroering teweeggebracht onder de mannen die met glazenwassen hun brood verdienen. Dat recherche en arbeidsinspectie een onderzoek instellen maakt bitter weinig indruk. De feiten zijn niet zo moeilijk te rangschikken.

De verongelukte arbeiders werkten voor de Cemsto, een onderneming met een bar slechte naam in het hele land. Het is duidelijk dat de lichte aluminiumladders overbelast waren. Als ze uit de fabriek komen, zit er op deze ladders een plakplaatje: maximale belasting 1 man plus 10 kilo. In het uiterste geval dus 100 kilo. Bovendien mogen er nooit meer dan drie ladders onder elkaar gehaakt worden en ook dan mag er nog maar één man op werken.

Toen het ongeluk gebeurde hingen er vier ladders onder elkaar. In totaal waren ze belast met het gewicht van vier volwassen mannen. Dat deze mannen het risico namen, verklaarde de politie als volgt: "Ze wilden vroeg klaar zijn."

Een kollega-glazenwasser zegt: "Ik zit nou 10 jaar in de glazenwasserij en ik weet heus wel hoe de mensen worden opgejaagd. Zeker de Cemsto is een hele kwaai. Op grote kantoorpanden kunnen ze flink winst maken. De mannen krijgen een premie van 25 tot 30 gulden als ze onverantwoordelijk snel werken. Als je weigert lazeren ze je op straat. Ze staan onmiddellijk klaar met "werkweigering". Er zijn glazenwassers zat. Laatst kregen we zelf een premie als we een groot complex studentenflats in 8 dagen afmaakten. Normaal staat daar maar liefst 16 dagen voor. Het was een complete uitputtingsslag en natuurlijk komen daar ongelukken van.

Het schoonmaakbedrijf is een smerig bedrijf. De baas heeft maar één gedachte: Hoe wordt ik zo snel mogelijk rijk. Tegen de arbeiders zeggen ze: Jullie kunnen doodvallen."

Met vier stervende en kermende mannen op de stoep van het arbeidsburo in Nijmegen is

die bazenmentaliteit werkelijkheid geworden.

brief (1)

Ik heb Uw blad een paar keer gelezen (van anderen gekregen) en ik moet zeggen dat het mij uitstekend bevalt. Ik zeg dan ook: Ga zo door en ik hoop dat Uw blad er toe moge bijdragen dat zoals U en vele anderen de zaken bezien, spoedig in vervulling moge gaan.

Ga zo door. Als ik wat voor U kan doen, laat het mij weten. Ik ben 46 jaar en overtuigd PvdA-man geweest, doch die verandert niets aan deze konsumptiemaatschappij met z'n onbetaalbare woningen en inflatie.

Ik zal dan ook f 9,- op Uw rekening overmaken en ook anderen aansporen Uw blad te lezen.

P. S. Kunt U niet in het noorden (ja, overal in het land) een geweldige reclame-actie beginnen?

G. L. v. L.
Coevorden

Naschrift van de redactie: Als alle lezers doen zoals U is dat de beste reclame. Het gironummer voor een abonnement is 2534761 t. n. v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.

brief (2)

In Tribune 3 van dit jaar las ik een stukje over elitecultuur. Wat betreft dit punt ben ik het niet eens. Hier werd gesuggereerd dat kunst en cultuur, klassieke muziek e.d. voor een elite is. Dat was voor de oorlog zo, maar in deze tijd kan iedereen daarvan genieten.

Als ik op mijn werk kom, dan hoor ik alleen maar praten over voetbal en niets anders. Dat vind ik droevig. Het lijkt wel of ze nergens anders in geïnteresseerd zijn, want over voetbal raak je wel eens uitgepraat vind ik.

Verder ben ik het met de Tribune eens, over politiek e.d. Als U dit wilt plaatsen in Uw blad, mijn dank.

K. L. D.
Utrecht

HET SPANT WEER
IN DE HAVEN

STRAKS GAAT HET NIET OM 'N TIENTJE

MAAR OM EEN HAP LUCHT

Met weemoed herinneren de havenarbeiders zich de staking van 1970

"Het sociale klimaat in de haven is nooit zo rot geweest als vandaag de dag. Er wordt doorlopend gekankerd. Voor mij gooien ze maar een bom op die pleurishaven, zeggen ze. De onrust is zelfs groter dan vlak voor de havenstaking van 1970."

De mannen, die dit zeggen, kunnen het weten. Het zijn Rotterdamse havenarbeiders, die destijds zitting hadden in het Komitee Arbeidersmacht, dat leiding gaf aan de grote staking. Na een periode van betrekkelijke stilte langs de kaden, doet Arbeidersmacht de laatste tijd weer van zich spreken. De situatie in de haven is er rijp voor.

Nog steeds komt in de grootste haven van de wereld vaak die grote staking van tweeënehalf jaar geleden ter sprake. Met weemoed herinneren de mannen zich hoe demonstraties van 15.000 arbeiders door de Maastunnel trokken. De paniek van de burgerlijke pers die de staking trachtte te ondermijnen met berichten over een groeiend aantal werkwilligen en aankondigingen van werkhervatting. Telkens weer kwamen ze met hun voorspellingen bedrogen uit. De vruchteloze hetze van de pers tegen de "pekingkommunisten" en "maoïsten" die de staking aanvoerden. De machteloze woede van burgemeester Thomassen. De afgang van Den Uyl, die kwam spreken maar in de discussie volledig gevloerd werd. De radeloosheid van de bonden die de zaak hadden verraden en nu hun kantoren bedreigd zagen door een woedende menigte. De vergaderingen die het NVV organiseerde onder bescherming van de BVD en de politieke recherche. De stoere en klare taal van de Arbeidersmacht-pamfletten.

Hoe de staking tenslotte gebroken werd door de CPN onder aanvoering van Fré Meis zelf. Wekenlang loerden de namaak-kommunisten op hun kans om de zaak over te nemen en weer in

handen van de bondskliek te spelen. Tenslotte grepen ze de gelegenheid in zaal Odeon, nadat ze het gerucht hadden verspreid dat Arbeidersmacht daar een vergadering belegde. (Het-komitee zou tenslotte ook de rekening van de zaal gepresenteerd krijgen).

Na een ongekend harde staking van drie weken brak de CPN de zaak, door op een ochtend een pamflet te verspreiden met het opschrift: "De ondernemers hebben eieren voor hun geld gekozen — Nu weer eensgezind aan het werk". Dat bleek gewoon een leugen te zijn, maar toen de havenbedrijven weer op gang waren, stroomden ze niet meer leeg. Pas in die middag kwamen de havenbaronnen met enkele concessies.

Dat was het einde van een historische "wilde" staking. Een massale aktie zonder stakingskas, maar met voedselpakketten dankzij de solidariteit in het hele land. Deze staking noopte de vakbonden tot een nieuwe tactiek. Om toch nog iets aan klantenbinding te doen, zouden vanaf de bouwstaking 1971 "prikakties" in zwang komen. De "nieuwe" lijn van Groenvelt en de Industriebond-NVV zijn een rechtstreeks gevolg van de havenstaking.

Nu zeggen de mannen van Arbeidersmacht: "Die gebeurtenissen zullen we nooit vergeten. De eenheid en strijdbaarheid van toen zijn in het bewustzijn van de havenarbeiders gegrift. De meesten zeggen nu: Dat maken we nooit meer mee. Maar toen dachten wij ook vlak voor de staking: Het zal nog wel een jaartje of 20 duren."

OVERWINNING TERUGGEDRAAID

De grote havenstaking vond plaats in de nazomer van 1970. Enkele maanden later kregen de havenarbeiders meer dan 40 gulden schoon

erbij, plus belangrijke verbeteringen in de arbeidsvoorwaarden. Het was voor niemand een geheim dat dit niet te danken was aan de "harde onderhandelingen" van de vakbonden, maar aan de keiharde strijd die geleverd was.

Op korte termijn bekeken werd het dus toch een overwinning. Hoe is het dan mogelijk dat het nu weer zo'n chaos is voor de havenarbeiders? Het is niet moeilijk te begrijpen dat de ondernemers erop gebrand waren de concessies aan de stakers er weer uit te halen. Om de forse loonsverhoging terug te verdienen. Met een politiek van regelrechte terreur zijn ze daar vrij snel in geslaagd.

Kort na de staking begonnen ze de haven te "herstrukturieren". Dat wil zeggen: Meer mechanisatie, met minder mensen meer werk verrichten en grotere winsten realiseren. Containers erin, arbeiders eruit, was hun devies. In 1970 was de positie van de arbeiders sterk omdat er volop werk was. Nu staan ze onder een voortdurende bedreiging van ontslag. Dat verklaart ook waarom de grote ontevredenheid nog niet in nieuwe akties is omgeslagen.

De havenbaronnen hebben een ware angstpsychose geschapen om maatregelen ter vergroting van de winst te kunnen doorvoeren. In 1972 moest een grotere aanvoer (ook van stukgoederen; een stijging van ongeveer 12%) door zeker 2000 arbeiders minder verwerkt worden. Er worden ongunstige werkcyclussen ingevoerd die de havenwerkers dwingen tot overwerk. Geleidelijk worden volkontinudiensten ingevoerd. In plaats van de oude werkverdeling in verschillende vaste functies, komen de gehate kombifuncties. Het hoge werktempo veroorzaakt meer bedrijfsongevallen. Het werk wordt steeds vuiler en gevaarlijker voor de gezondheid.

Als bijzondere omstandigheid moet worden

opgemerkt dat de ondernemers ook weer op grote schaal koppelbazen inschakelen. De vakbonden maakten gebruik van de staking van '70 om samen met de havenbaronnen maatregelen tegen de koppelbazen te treffen. Door de hogere lonen van hun arbeiders vormt het optreden van koppelbazen immers een motor in de loonstrijd. Geheel in strijd met de feiten noemden de vakbonden de koppelbazen de oorzaak van alle problemen van 1970. Toen werden maatregelen genomen en nu zijn er maatregelen genomen en nu zijn er meer koppelbazen in de haven dan ooit tevoren!

NU MOETEN WE VERDER

De mannen van Arbeidersmacht: "Zo te zien is er weinig nuttigs overgebleven van de staking van '70. Het heeft geen zin weer zoiets te doen, als het in 1976 dan weer zo'n rotzooi wordt. Dan kun je wel aan de gang blijven. We moeten dus verder dan in 1970 en meer politieke eisen stellen. Die leven ook onder de mensen.

Het zal echt niet meer gaan om 25 gulden nee, 75 gulden ja. Straks is de inzet niet een paar tientjes meer of minder, maar die hap lucht die je nodig hebt om te kunnen leven. Steeds vaker hoor je de mensen zeggen: Wat schiet ik er mee op om met een kruiwagen vol geld thuis te komen als mijn vrouw en de kinderen de moord stikken van de milieuvervuiling?

Er wordt nu roofofbouw gepleegd door de ondernemers op je gezin, je vrije tijd, je gezondheid en ons milieu. Die dingen komen steeds meer centraal te staan. En dat is geen wonder, want als de ondernemers een chemiese oorlog voeren, staan de arbeiders in de voorste linies. Die staan bloot aan de ergste vergiftiging omdat ze werken op de plaatsen waar het allemaal vandaan komt: In de fabrieken en de havens.

Steeds meer arbeiders gaat het om het welzijn en niet meer om centen. Dat is dus politiek, want dat raakt aan het socialisme. Dan staat toch ter discussie wie het voor het zeggen heeft in het beheer van de industrie."

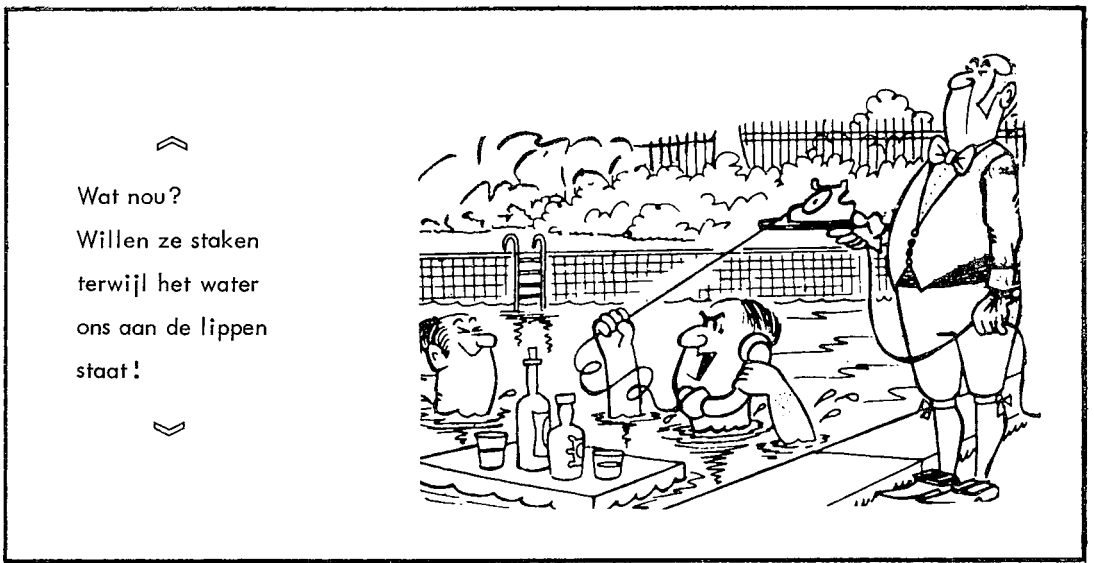
BONDEN WEER IN PANIEK

Deze zaken brengt Arbeidersmacht voortdurend onder de havenarbeiders. Daarbij hebben de bonden zich opnieuw opgeworpen als de bestrijders der arbeidersbelangen. Na één van de recente Arbeidersmacht-pamfletten is de Vervoersbond van het NVV fel uitgevallen.

Arbeidersmacht: "Ze wijzen erop dat het pamflet er technisch en inhoudelijk zo goed uitzag. Daarom insinueren ze dat er veel poen achter moet zitten. In hun blad Steeds Voorwaarts schilderen ze ons af als handlangers van de havenbaronnen. We hebben ze kennelijk flink op de staart getrapt, want in die beschuldiging geloven ze natuurlijk zelf niet. Bovendien is het toevallig zo dat van ons nog nooit iemand tot kommissaris van de AMRO-bank benoemd is, zoals Ter Heide.

Verder komen ze met schimpscheuten, zoals 'die vuistjongens zijn weer bezig'. Of ze vallen ons aan op het feit dat de pamfletten niet ondertekend zijn. Nou, dat komt natuurlijk omdat wij dingen bekend maken die ons op ontzag kunnen komen te staan. Daar hebben de bonden geen last van. Die gaan iedere fundamentele discussie uit de weg en proberen de arbeiders maar dom aan het lijntje te houden.

We werken ook anoniem omdat we het zinloos vinden om met onze blote poten tegen een tank op te vliegen. We hebben geen behoefte aan martelaren. Die hadden de christenen vroeger.

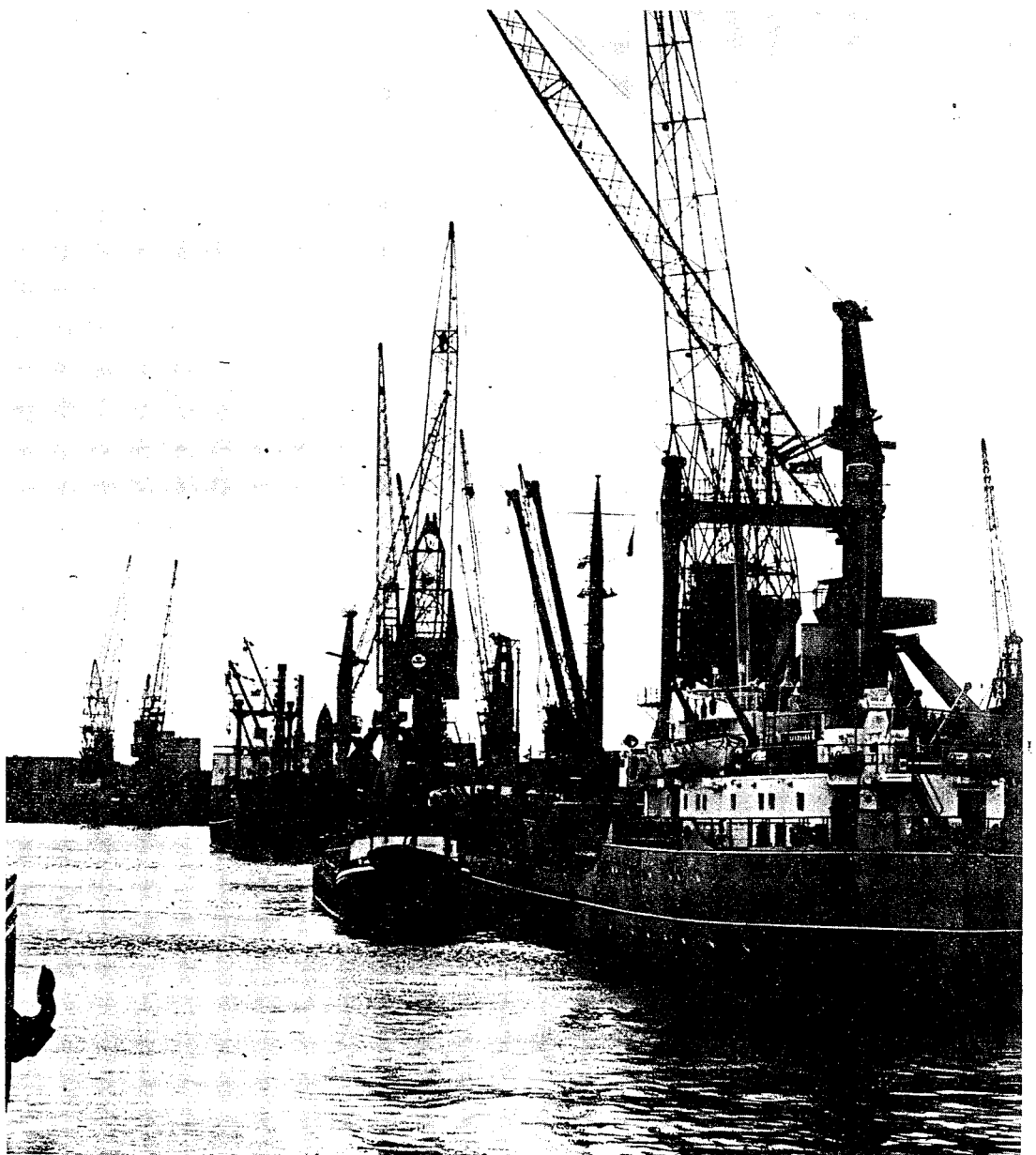
Het steekt de bonden natuurlijk dat ze niet precies weten waar we zitten. Het maakt ze angstig dat we met geheime rapporten over het gekonkel tussen hun en de ondernemers op de proppen komen. Dan zeggen ze: Die informatie kunnen ze alleen van de havenbaronnen hebben. Maar ze vergeten dat ze die informatie zelf ook hebben, maar hem voor de arbeiders verborgen houden.

Wat de bonden het meest dwars zit is de enorme frustratie die ze hebben overgehouden aan de havenstaking van '70. Dat er toen een groep is opgestaan, die plotseling al die 15.000 havenarbeiders tot een strijdbare eenheid wist te smeden. Ze knippen hem dat er weer zoiets kan gebeuren. Ze spelen het nu wel wat beter, maar in feite is er niks veranderd.

Als er arbeiders tot de bond toetreden, betekent dat nog niet dat ze akkoord zijn met de

bond. Ze beschouwen dat als een soort sociale verzekering. Je weet nooit of je nog eens een jurist van de bond kunt gebruiken. Maar in de haven spreek je niemand die van de bonden verwacht dat ze de problemen van de arbeiders oplossen. Daartoe worden ze niet in staat gebracht. Dat komt omdat ze nog steeds het kapitalisme verdedigen en de arbeidersklasse niet werkelijk in de strijd durven te brengen.

Onze werkmethode is anders. Wij hebben overal cellen en contacten, ook in de boezem van de bond. Wij stellen de problemen aan de orde zoals ze zijn. Zo ontstaat uit de praktijk bij steeds meer collega's de overtuiging dat alleen het marxisme de sleutel biedt tot het oplossen van de problemen van de maatschappij. Tegenover die problemen hebben de bonden nog altijd de houding: Ze uit de weg gaan of ze zo ingewikkeld maken dat de waarheid wordt verdoezeld."

STANKGOLVEN SPLIJTEN VLAARDINGSE RAAD

HUURWEIGERING - VUIST TEGEN DE VERVUILING

In Vlaardingen weigerden begin april meer dan 3000 mensen de huurverhoging te betalen. Dit ongeacht het feit of die huurverhogingen volgens Den Haag nou wel of niet wettelijk verplicht zijn. De Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW) organiseert de actie onder de leus: Stink er niet in — Weiger huurverhoging tot Rijnmond weer schoon is. De huurweigering wordt dus gebruikt als een vuist tegen de vervuiling.

Voortdurend worden Vlaardingen en andere Rijnmondgemeenten geteisterd door stank, stof en smog van de havenbedrijven en de petrochemische industrie, die halsstarrig weigeren afdoende maatregelen te nemen uit bezorgdheid om de winsten. Wat er in zo'n gebied van "woongenot" overblijft laat zich makkelijk raden.

Op de woensdagavonden 21 maart en 4 april werd Vlaardingen getroffen door verschrikkelijke stankgolven. De geur was zo alarmerend dat de stad vervuld leek met giftige gassen. Veel mensen vreesden voor hun leven. Ze hadden last van hoofdpijn, benauwdheid en braakneigingen. Huilende kinderen werden uit bed gehaald. Menigeen vertrok spoorlags naar familie of bekenden in de omgeving om daar de nacht door te brengen. Mensen verschenen met gasmaskers op straat. Het was een ware verschrikking.

Met het verstrijken van de tijd bleek de giftigheid dan wel mee te vallen, omdat er niemand de pijp uitging, maar men bleef zitten met de kwellende vraag: Wat moet er van Vlaardingen terecht komen als het de volgende keer wel een dodelijk gif is?

Beide avonden waren tankerscheperen in het spel met acrylaten, grondstoffen voor plastics. Op 21 maart duurde het van 9 uur tot na middernacht voordat de overheid had achterhaald waar de stank vandaan kwam. Weliswaar lagen boten van de havendienst en de rivierpolitie op de plaats des onheils, maar de bemanningen

van deze boten heeft men zorgvuldig geleerd om iedere ongerechtigdheid in het havengebied de rug toe te keren. Wie rapporteert staat al gauw te boek als een querulant.

Op 4 april werd de stankgolf om half zeven door een BHW-buurtcomitee gemeld aan het Centraal Aktiekomitee Rijnmond. Het CAR heeft bijzonder goede verbanden met de arbeiders, die in de vervuilende industrie werken. Binnen twintig minuten wist het CAR dat de stank van de tanker Bow Cedar kwam die bij het bedrijf Matex lag. De oorzaak lag, zoals gebruikelijk, in het gebruik van ondeugdelijk materiaal. Met deze besparingen realiseren de ondernemers grotere winsten. Milieu-moord betekent superwinst.

Tegen zeven uur belde Remy Poppe van het CAR naar een Vlaardingse wethouder. Deze vertelde trots dat het apparaat al in werking was en dat boten op weg waren naar Verolmes tankercleaning waar de boosdoeners zouden zitten. "Haal ze maar terug", zei Poppe, "ze moeten bij Matex zijn." Dat was juist en enige tijd later werd het lossen bij Matex stopgezet.

GESPLETEN RAAD

Om half acht begon op die avond van de vierde april een vergadering van de Vlaardingse gemeenteraad. De wethouder legde — in afwijking van de agenda — een verklaring af over de stankgolf. Ondertussen hadden de buurtcomitees van de BHW vergaderd en om kwart voor acht brachten die een brief in de raad. Daarin werd gesteld dat de Vlaardingse bevolking de huurweigering als wapen tegen de milieuvergiftiging gebruikt en dat van de gemeenteraad verwacht werd, dat ze zich onverkort achter de strijd van het volk schaaft.

Dat was de aanzet tot bijzonder emotionele en verbeterde discussies in de raad, die twee achtereenvolgende avonden in beslag namen. Na de oorlog waren er niet meer zulke heftige

debatten in de raadszaal geweest. De stank spleet de raad in twee kampen die elkaar met alle middelen te lijf gingen. Het linkse kamp diende een motie in, waarin het standpunt van de BHW werd overgenomen. De zgn. progressieve partijen stelden dat huurverhogingen in Vlaardingen ongerechtvaardigd zijn gezien de milieu-overlast.

Mevrouw Van Gent (KVP) riep uit: "We zijn op de verkeerde weg. Wij mogen niet de hand lichten met democraties getroffen maatregelen van de regering. Wij mogen niet zelf het slechte voorbeeld geven. Wij zijn geen presiegroep, maar bestuurders. Wij hebben de democratische spelregels te handhaven en niet te ontcrachten. Ik zal aan deze troep niet meedoen."

In soortgelijke bewoordingen schaarden zich de andere christelijke partijen, de VVD en DS'70 aan haar zijde. Bijzonder hartstochtelijk richtte zich de aanval op de twee PvdA-wethouders, die het waagden om de motie te ondersteunen. Tijdens één van de talrijke schorsingen van de vergadering ging het gerucht dat de christelijken de PvdA-wethouders met een motie van wantrouwen wilden konfronterten. Maar het bleef bij een ernstige waarschuwing.

Tussen de bedrijven door presteerde het christelijke raadslid Kwakkelstein het om te stellen dat de milieuvervuiling juist aanleiding moet zijn voor extra huurverhogingen. De luchtverontreiniging veroorzaakt schade aan de woningen en dwingt de huisbazen tot extra uitgaven, stelde hij. Kwakkelstein heeft vroeger een beruchte reputatie opgebouwd als reder. Het kapitaal dat hij op zijn manier verdiend heeft, probeert hij nu als huisjesmelker verder op te fokken.

De motie van de zgn. progressieve partijen werd met 18 tegen 15 stemmen verworpen. Poppe: "Of die motie nou wel of niet wordt aangenomen, maakt voor de actie natuurlijk geen moer uit. Dagelijks komen in het oude weeshuis, waar wij een werkruimte hebben, tientallen mensen formulieren ophalen waarmee de huurders hun weigering bij de huisbaas te kennen geven. Nieuwe buurtcomitees zijn dankzij de stankgolven als paddestoelen uit de grond geschoten. Er zijn straten en flats waar en bloc geweigerd wordt, ook in de nieuwbouw. Dankzij de staking in de metaal hadden veel mensen overdag tijd om pamfletten te verspreiden en dat was natuurlijk wel makkelijk.

Overal groeit de solidariteit. De situatie wordt explosief. Onder druk van die onrust heeft er ook eindelijk een echt politiek debat in de raad plaatsgevonden. Die jongens van de PvdA vroegen ons na afloop vol verwachting: Wat vonden jullie er nou van? Ik heb gezegd: Ik vond het niks bijzonders. Jullie hebben gewoon gedaan wat je moet doen en zijn aan de late kant."

Vlaardingen-Oost ligt het vaakst in de stank

WET FAALT TEGEN EEN BEDRIJFSBEVRIJDING

Van Piet van Thiel, de grondlegger van een bekend Helmonds geslacht van industriëlen, is bekend dat hij de hele dag met de rozenkrans in de hand door de fabriek liep. Het was een spijkerfabriek die hij in 1842 stichtte in zijn smidse in 'Beek en Donk'. De rozenkrans verhinderde hem niet 's morgens de klok vijf minuten voor te zetten en hem overdag weer stiekum terug te draaien. Om het bedrijf groot te maken stelde hij toch meer vertrouwen in dit soort praktijken dan in het vrome gebed.

In de loop der jaren bouwden de Van Thiels hun metaalrijke uit. Tegenwoordig verkeren we sinds de oude Piet in de vijfde generatie van de familie Van Thiel. Behalve een Kamer-voorzitter (lid van de KVP) leveren ze nog steeds schroefbouten. Zo heeft de familie het bezit van Van Thiel United, geen voetbalclub, maar een schoefboutenfabriek die onlangs door de arbeiders van de ondergang werd gered.

Bij VTU fungeren vier Van Thiels als directeur, terwijl er een ander kwartet als prokuraat-riehouder optreedt. Ieder sleept dagelijks zo'n f 800 (het maandloon van een arbeider) uit het bedrijf voor persoonlijk gebruik. De bedrijfsleiding is uitermate krakkemikkig omdat de broers en neven Van Thiel verscheurd worden door een oude familievete.

De tweespalt dateert uit 1947. Heel Helmond weet te vertellen hoe een kleermaker het bolhoedje dat hij jaarlijks vervaardigde voor Piet van Thiel (jr) per ongeluk bij een andere Van Thiel afleverde. Deze weigerde het glanzende hoofddeksel terug te geven en daar had je het gedonder in de twee glazen: Piet gooide er een miljoen tegenaan en zette zijn eigen fabriek neer.

Door nood gedreven lijmde de kinderen in 1969 de brokken weer en gingen tot fusie over. De ene tak bezit 52 % van de nieuwe onderneming (VTU) en de andere dus maar 48 %. Voortdurende twisten en intriges wisten de bedrijfsvoering van VTU volkomen lam te leggen. En dat kan men zich tegenwoordig niet straffeloos permitteren.

Na een jaar van geruchten en spanningen kwam het begin april tot een uitbarsting. Het personeel ontdekte op de avond van woensdag 4 april dat vreemden bezig waren 800 ton walsdraad van de Nederlandse Kabelfabrieken (eigendom van Philips; daar valt niet mee te spotten dus) op het bedrijfsterrein apart te leggen. Directeur Paul van Thiel verzekerde echter dat het bedrijf zo gezond was als een vis en dat er niks zou gebeuren.

DE POORTEN DICHT

Die donderdag echter draaiden 12 zware vrachtwagens het terrein op om de onontbeerlijke grondstoffen weg te voeren. De arbeiders gingen een licht op. De NKF had er kennelijk lucht van gekregen dat VTU op het punt stond uitstel van betaling aan te vragen bij de

Met stokken en staven tegen de deurwaarder

rechtbank. Dat is een voorportaal van het faillissement. Bij de NKF had VTU zo'n 2,5 miljoen schuld en de volwaardige Philipsdochter was er als de kippen bij om het materiaal terug te vorderen. Dat zou echter betekenen dat het bedrijf stil kwam te liggen en dat de werkgelegenheid van 400 arbeiders naar de maan was.

De arbeiders zochten naar de direktie om opheldering te eisen, maar van de talrijke direktieuren was niemand in het bedrijf te vinden. Toen er twee vrachtwagens vertrokken waren, werd de poort gesloten. Er werd een barrikade gebouwd, onder andere met vorkheftrucks. De arbeiders namen het bedrijf over. Er zou niets de poort uit of in gaan zonder hun toestemming. De vrachtwagenchauffeurs kregen een kop koffie en mochten vertrekken. De tien zware wagens bleven op het terrein achter.

De stemming was vastberaden en verbeterd. De produktie werd voortgezet en steeg onmiddellijk met sprongen. In het taalgebruik noemen ze zoïets een bedrijfsbezetting, maar de mensen ervoeren het als een bevrijding. Het uitstekend verslaggevende Helmonds Dagblad meldde uit één van de produktiehallen de woorden van een arbeider: "Ik sta hier nu met plezier te werken. Het is net alsof ik al die jaren met een vuil hemd aan heb gewerkt en dat ik nu eindelijk in nieuwe kleren naar het bedrijf ben gekomen."

Een ander vertrouwde aan de Tribune-verslaggever toe: "Het is gewoon machtig. Woensdag waren we onderling nog verdeeld. Nu is er een fantastische eenheid. Ik had zoïets niet voor mogelijk gehouden." Sommige arbeiders waren tot tranen toe ontroerd door deze geweldige ervaring in de klassenstrijd. Het was duidelijk dat ze hun domein tot het uiterste zouden verdedigen.

Hoe diep het zat bleek vrijdags, toen tegen middernacht een deurwaarder aan de poort verscheen om de walsdraad van de NKF te vorderen. De arbeiders wapenden zich met

stokken en staven en lieten er bij de politie, die de deurwaarder begeleidde, geen twijfel aan bestaan dat ze tot het uiterste zouden gaan. "Over m'n lijk kom je nog niet binnen. Wij staan hier voor onze gezinnen."

De deurwaarder had weliswaar de wet in de hand, maar begreep dat deze niet opgewassen zou zijn tegen de knuisten van het werkvolk. De volgende dag probeerde hij het nog een keer, maar burgemeester Seelen weigert de politiebescherming, waartoe hij wettelijk verplicht was. Later op die zaterdag maakte de NKF bekend af te zien van het beslag.

ZES DAGEN BEVRIJDING

In de loop van die zaterdag werd er nog een Van Thiel op het bedrijfsterrein gezien. Het aktiekomitee gaf hem de raad te verdwijnen als hij tenminste belang hechtte aan zijn gezondheid. Welnu, dat deed hij. "Er komt geen ene Van Thiel in, nooit meer", stelden de arbeiders vast.

Gedurende zes dagen hebben de arbeiders van VTU het bedrijf "bevrijd" gehouden. Die tijd waren de arbeiders heer en meester in het bedrijf en het draaide beter dan ooit tevoren. Toen had de rechtbank uitstel van betaling verleend en was als bewindvoerder mr. Kager aangewezen, een man in wie de arbeiders (voorlopig?) vertrouwen stellen. Ze hebben goede hoop dat het bedrijf gered wordt.

Na een week van ongekende aktie werd het "bevrijde" bedrijf weer "bezet" door het kapitaal. Dat is natuurlijk onvermijdelijk zolang Nederland een kapitalisties land blijft. Hoe het de arbeiders onder het nieuwe bewind zal bevallen moet natuurlijk nog blijken. Maar in ieder geval zullen ze de smaak van de "bevrijding" niet licht vergeten. Op die manier kan heel Nederland bevrijd worden van de kapitalisten. Dan zal er, bij wijze van spreken, geen ene Van Thiel meer een moer te vertellen hebben.

LIPS : WEL EEN SATELLIET GEEN GOED SCHIJTHUIS

"Lips heeft bedrijven over de hele wereld. Het is een hypermodern bedrijf. De vestigingen staan met mekaar in verbinding via een satelliet. Er is ook pas een nieuwe gietmethode ontwikkeld voor koper, die uniek is op de wereld omdat hij continu kan draaien. Maar een behoorlijk schijthuis voor de arbeiders hebben ze niet. De kleedruimten bestaan uit gore hokken en de wasbakken zijn altijd smerig. In de gietrij blijven de giftige dampen hangen omdat er geen goeie afzuiginstallaties zijn."

De arbeiders aan de poort van Lips in Drunen (bij Den Bosch) waren woedend. In het kader van de landelijke prikacties werd hun bedrijf op 21 maart platgelegd. Op 9 april liet de bond het werk hervatten. "Het gaat om een landelijk konflikt", schreef de directie, "en niet om een konflikt tussen onze werknemers en de bedrijfsleiding. Daarom vertrouwen wij erop dat het werk met enthousiasme wordt hervat."

GROEN UITGESLAGEN

De mensen denken er anders over. Het vage gepraat van de bonden over "solidariteit", "princiële kwesties" en "strijd tegen het onrecht" boeien hen niet zo. De bonden laten hun bedoelingen ook te veel in het duister om de arbeiders helemaal mee te krijgen. Bij Lips gingen zowel georganiseerd als ongeorganiseerd in staking uit wrevel over de algemene gang van zaken en ongenoegen over de situatie in het eigen bedrijf.

Als ze in de Lipsbode over meneer Max Lips lezen, die een automuseum heeft ingericht, waarvan de bouwkosten alleen al 5 miljoen waren, stijgt het bloed ze naar het hoofd. Zelf slaan ze vaak groen uit onder het werk. Het koperstof, dat onvoldoende wordt afgezogen, komt op hun lichamen in contact met zweet en oxydeert dan. Regelmatig doen zich bedrijfsongevallen voor. Onlangs vond een Marokkaan de dood die niet goed was ingewerkt op zijn machine. Een ander raakte zijn been kwijt. Als troostprijs kreeg hij van Lips een kleuren-

Demonstratie van Lips-arbeiders tijdens de staking

t. v. om het thuis-zitten te veraangemen.

Vroeger stonden er silo's buiten voor zand en cement. Het stof daarvan maakte echter de directie-auto's smerig, die buiten geparkeerd stonden. Daarom zijn de silo's naar binnen verplaatst. Nu krijgen alleen de arbeiders maar het stof in hun longen en op hun lijf.

Tijdens het posten deden zich verschillende spannende momenten voor. Bijvoorbeeld toen een beambte met zijn auto met een vaart van zo'n 50 km. op de menigte inreed en een staker licht verwondde. De wagen werd onmiddellijk ingesloten door 150 tierende arbeiders. De

buitenspiegels gingen eraf, koplampen kapot en dak en kofferdeksel werden flink gedeukt.

Een andere werkwillige bleef hysteries schreeuwen: We moeten winst maken, winst! Waarom veel beamtten aan het werk bleven, was de stakende arbeiders trouwens een raadsel. Ze mogen dan wel later op de fabriek komen en een witte boord blijven dragen, maar velen verdienen minder dan het produktiepersoneel. Of die status dan voldoende is om omgekocht te worden?

(vervolg op pag. 14)

"VOOR ONS ZIJN ER GEEN MILJOENEN WEGGELEGD"

De Eindhovense uroloog dr. A. Aghina (55) neemt geen genoegen met de 1 miljoen gulden die hem na een mislukte blaasoperatie zijn toegekend. Hij wil meer. In 1962 werd dr. Aghina in het Josephziekenhuis geopereerd. Door een fout die bij de operatie gemaakt werd moest hij later zijn eigen werkzaamheden staken. Hij eiste 2,5 miljoen schadevergoeding om het gezinsleven gewoon op de oude voet te kunnen voortzetten. Hij liet zich in een beroemd Amerikaans hospitaal keuren en kreeg uiteindelijk begin dit jaar een miljoen toegevoegd. Het blijft echter bakkeleien in Eindhoven want dr. Aghina wil nu het verschil delen en vraagt 1,75 miljoen gulden.

Mevrouw A. Bos (66) uit Nijmegen is één van de duizenden Nederlanders voor wie een mediese fout geen smartegeld van een paar miljoen betekent. Ze vertelt in haar eigen woorden:

"Het was op de verjaardag van mijn man, 3 januari, 4 jaar geleden. Ik kwam te vallen in de gang. Het kwam zomaar, plotseling schoof ik onderuit. Ik wilde net de slagroom uit de kelder pakken. Ik moet erg ongelukkig terecht zijn gekomen, want m'n linker enkel deed verschrikkelijk pijn. De huisarts zei meteen: Daar is iets gebroken, maar ik weet niet wat.

We moesten naar de eerste hulp van het Radboudziekenhuis. Daar maakten ze foto's. In een goed uurtje was het bekeken. De dokter zei dat er niks gebroken was, maar de enkel was zwaar beschadigd. Ze deden er een zwachtel om. Ga maar naar huis, doe er een kussen onder en als het pijn doet, neemt U maar een asperientje, zei hij. Nou, ik krepeerde van de pijn. De volgende dag werd de huisarts weer opgebeld en die schrok zich rot: God, zegt ie, hebben ze jou naar huis gestuurd? Maar hij kon niks anders doen dan een middeltje tegen de pijn geven.

Twee keer ben ik voor kontrôle naar het ziekenhuis geweest. Pas de derde keer, dat was dus na drie weken, kreeg ik een andere

dokter. En die zei zo op het blote oog: Dat is gebroken. Weer foto's gemaakt. En toen moest meteen geopereerd worden. Ik moest meteen daar blijven. Tegen mijn man in de wachtkamer zeiden ze: Er is een fout gemaakt, we zijn bang dat het niet meer goed kan komen. Ja, als ze meteen geopereerd hadden was ik nu niet kreupel geweest. Het was toen al te laat, er was van alles uit elkaar gegroeid.

Een half jaar heb ik in het ziekenhuis gelegen, in een brug met een gewicht van 18 kilo aan die voet. Toen moest ik naar huis en de professor zei: U zult nooit meer normaal kunnen lopen. Later hebben ze me nog een keer geopereerd en toen moest ik drie maanden in het gips liggen.

In het begin moest ik op krukken lopen. Nou kan ik weer wat strompelen. Maar een boodschap doen of gewoon maar het huishouden doen, dat is er niet meer bij. Soms heeft mijn man een ernstige astma-aanval en dan weet ik werkelijk niet wat ik moet doen. Ik kan zelf niks. Soms is het om uit het raam te springen.

Nou willen ze ons naar een bejaardenhuis hebben. Dat is natuurlijk wel het beste. Maar als die dokter — ze hebben me nooit verteld hoe hij heet — die fout niet gemaakt had, was dat helemaal niet nodig geweest. Behalve die voet ben ik immers kerngezond. Nog steeds heb ik pijn. Drie maal in de week moet ik voor therapie naar het ziekenhuis. Sinds die tijd slik ik ook valium tegen de nervositeit, waar ik voordien nooit last van gehad heb. Echt, je hele leven is er door vergald. Soms ben je echt radeloos, dan weet je niet waar je het zoeken moet. Je wilt wel, maar je kunt niet meer.

In het ziekenhuis en bij de huisarts hebben we vaak genoeg gevraagd: Het was toch die man z'n fout, kan dat nou zomaar? Ik mag toch van een arts verwachten dat ie me beter maakt, als dat mogelijk was? Als een gewone arbeider een fout maakt weten ze hem ook wel te vinden. Waarom die dokter dan niet? Maar ze halen hun schouders op en zeggen: Och, er is niks meer aan te doen. Je bent de kleine man, he?"

Boer v. d. Meerakker
vond iedere morgen
varkens dood,
geen 2 of 3
maar hele series

Hoe kunnen 2 even oude biggen van dezelfde zeug zó verschillen?

Zo proberen de industrieën de boeren wijs te maken, dat ze rijk kunnen worden. Door dure machines, voer en stallen te kopen. Maar de boeren worden er straatarme "fabrieksarbeiders in buitendienst" van.

VLEESKONSERNS HELPEN BOEREN NAAR DE BLIKSEM

Dit is het trieste verhaal van boer Van de Meerakker uit het Brabantse Schijndel. Van de Meerakker verdiende de kost voor zichzelf, zijn vrouw en zes kinderen met het mesten van varkens. Een jaar of tien ging dat goed. Maar toen kwam de kladderin. Al werkte hij 80 uur per week, toch kon hij het hoofd amper meer boven water houden.

Dat was verklaarbaar. De vleesfabrieken weigerden om de varkensmesters meer te betalen. Maar in de winkels vlogen de prijzen omhoog. Ook die van de blikjes vlees van Zwan en Anton Hunnik (allebei van Unilever) bijvoorbeeld.

Er zat maar één ding op voor Van de Meerakker: Hij moest meer varkens gaan houden. Hij moest efficiënter gaan produceren. Dat stond in alle vakbladen van de boerenbonden. Pagina's vol advertenties boden moderne vee-stallen aan. Van de Meerakker — zo zeiden de mensen van de voorlichtingsdienst — moest van een simpele varkensboer nu de baas van een moderne bio-industrie worden.

En hij tuinde erin. Hij moest wel. Er zou een nieuwe varkensstal gebouwd worden, waarin drie keer zoveel varkens konden dan normaal. Als hij die stal wilde laten bouwen, moest hij zich wel verplichten om van een bepaalde fabriek meel af te nemen. Hij beloofde alles en de stal kwam er. Maar na een paar maanden gingen er zomaar varkens dood. En niet twee of drie, maar hele series. Elke morgen, elke middag, als hij in de stal kwam, lagen er biggen dood. Die niet dood waren, groeiden bijna niet.

Hij haalde de leverancier van de stal erbij. Toen bleek, dat men doodleuk aan het experimenteren was met de stal. Want ze probeerden elke keer wat anders, zonder precies te weten, waarom de varkens doodgingen. Tenslotte ontdekten ze, dat het kwam door zuurstofgebrek. Er waren toen al een paar honderd varkens doodgegaan en de rest was bijna niet te verkopen, zulke scharminkels waren het gebleven.

Boer Van de Meerakker zat al tot over z'n oren in de schuld bij de meel-leverancier.

De fabriek bood aan om de stal te verbouwen. Dat betekende, dat de varkens eruit moesten. "Maar waar moet ik dan van leven, in-tussen?", vroeg hij. De fabriek (Trouw & Co) bood hem f 27 per week als vergoeding aan. Daar moest hij dan met zijn vrouw en zes kinderen van zien rond te komen. Dat was natuurlijk te gek, zelfs voor een boer die ten einde raad is.

Toen bood de fabriek hem f 7500 aan, te betalen in drie jaar. Maar dan moest hij wel een briefje tekenen, dat hij niets meer van de fabriek te vorderen had. Hij tekende.

FAILLIET

Met dat geld begon hij zelf kleine verbouwingen aan de stal te doen. Maar het was al te laat. De leverancier van het varkensmeel eiste meer dan f 100.000 van hem. Want de varkens hadden wel veel gevreten, maar waren niet gegroeid. Boer Van de Meerakker — die nooit schulden had gehad — deed een laatste nood-sprong. Hij bood de meelfabriek zijn hele bedrijf aan, op voorwaarde, dat hij er zelf als knecht op mocht blijven werken tegen een loon van f 175 per week, zonder vrije dagen en zonder vakantie. De meelfabriek ging er niet op in, maar vroeg zijn faillissement aan.

Boer Van de Meerakker ging failliet, werd grondwerker, werd ontslagen en zit nu met z'n gezin in een klein huisje. Hij is werkloos. Werkloos doordat hij een kontrakt sloot met één van de fabrieken, die op het ogenblik bezig zijn om de kleine Nederlandse boeren schandaliger te pakken, dan ze op dit moment de arbeiders durven doen. Want terwijl arbeiders allang weten dat alleen strijd en solidariteit baten tegenover de groot-industrie, wordt de boeren nog altijd het sprookje verteld, dat ze vrije, onafhankelijke ondernemers zijn, die vooral tegen elkaar moeten concurreren. En daar trappen ze vaak nog in ook.

Ze worden gedwongen om steeds modernere en duurdere apparaten, stallen, machines enz. te kopen van de fabrieken. Want hun kollega-boeren doen het ook. De laatste jaren is hun produktie ontzettend gestegen. Maar hun inkomen daalt eigenlijk steeds meer. Ze moeten

leningen afsluiten om al die dure dingen te kunnen kopen. Ze proberen hun risico te verkleinen door hun koeien, kippen en varkens onder kontrakt met de groot-industrie te gaan mesten.

Zo kunnen ze bijvoorbeeld een kontrakt sluiten, dat ze gratis biggen en voer krijgen en f 15 per afgeleverd varken. Maar het risico, dat er doodgaan is voor hén. En verder zijn ook alle andere kosten voor hen. Eigenlijk zijn ze op die manier natuurlijk gewoon fabrieks-arbeiders. Maar dan zonder vakantie of vakantiegeld, zonder sociale voorzieningen en met waanzinnig veel werkuren. Bovendien lopen ze het risico, dat de fabrieken gaan experimenteren met stallen en veevoer (dat heeft UTD van Unilever pas nog gedaan), waardoor varkens en kalveren sterven. En voor dooie dieren krijgen ze natuurlijk geen 15 gulden.

Een onderzoek heeft verleden jaar uitgewezen, dat 94 % van de boeren onder het minimum-uurloon werkt; 83 % is niet verzekerd tegen huisarts- en apothekerskosten. Vakantie hebben de meesten nooit en als hun vrouwen en schoolgaande kinderen niet hard meewerken, kunnen ze hun bedrijf wel meteen opdoeken.

DE BOER VAN 1973

Dat is het beeld van de Nederlandse boer anno 1973. Op dit moment is 100 % van alle kuikens onder kontrakt, 50 % van de varkens en 70 % van de kalveren. Al die mesters zijn dus allang fabrieksarbeider van Unilever en nog een paar "vleesreuzen". Die vleesreuzen verdienen zelf ontstellend veel omdat ze aan de ene kant de boeren als een nieuw soort slaven voor een rotbedragje laten zwoegen en aan de andere kant de huisvrouw steeds meer laten betalen voor vlees in blikjes of plastic.

Deze kwalijke kapitalistische praktijken kunnen alleen maar bestreden worden als de boeren gaan inzien, dat ze solidair met elkaar en met de arbeiders moeten zijn. Want uiteindelijk zitten ze allemaal in dezelfde hoek. In de hoek waar — tot nu toe — de klappen vallen. Gelukkig is dit besef onder de boeren aan het groeien. ●

350 ARBEIDERS TE KOOP VOOR ZENUWPATIENT

ARNHEM KENT DE JOEKES-TIK

Te koop aangeboden, respectievelijk fusie: Moderne degelijke fabriek met vakkundig personeel.

In een forse advertentie werd op deze manier het personeel van de Hardmetaalfabrieken Arnhem-Zevenaar in de krant te koop aangeboden. Je mocht eens denken dat de tijd van de slavernij voorbij is ...

In de herfst van verleden jaar waarschuwde Arbeidersmacht de 350 arbeiders van de betrokken fabrieken tegen een dreigende sluiting. Begin 1972 was er een werktijdverkorting geweest, daarna werden 75 mensen (waarvan velen meer dan 25 jaar in dienst van het bedrijf) ontslagen.

Maar ook de 350 overigen liepen gevaar op straat gesmeten te worden. Arbeidersmacht maakte dat wereldkundig. De directie reageerde woedend dat het maar paniekzaaijerij was.

Toch vond de bedrijfsleiding het verstandig

Joekes
... ik ben de directeur ...

kapitaalkrachtige figuren in de fabrieken te interesseren. Er worden onderhandelingen aangeknoopt. Hoeveel, met wie, op welke basis, niemand die het wist behalve de directie. De onderhandelingen werden geheim gehouden om ze niet te schaden. Met die schade zal directeur Van de Velde dan ook wel zijn eigen belangen op het oog hebben gehad. De onderningsraad wist ook van niks en als er een kleinigheid aan haar werd prijsgegeven gebeurde dat onder geheimhouding.

Op een krantenbericht over een op handen zijnde fusie, reageerden de vakbonden met een pamflet dat er niks aan te doen was, behalve afwachten en de schouders er onder zetten. Ze gokten op een plan dat er nog maar 46 mensen ontslagen hoefden worden.

Midden maart waren volgens de directie de besprekingen bijna rond. Hardmetaal zou worden overgenomen door een Engels bedrijf. In de nacht van 28 op 29 maart verscheen er in Arnhem een man aan de poort die vertelde dat hij de nieuwe directeur was. Hij pakte een fiets en reed een rondje door het bedrijf. Hij gaf de stomverbaasde ovenist opdracht de bedrijfsleider en de directeur te bellen. Ze moesten om half acht aanwezig zijn omdat hij ze iets te zeggen had. De ovenist werd tevens bevorderd tot verkoopleider voor Duitsland.

Na dit nachtelijk avontuur kwam de grote onbekende inderdaad om half acht weer voorrijden. Hij maakte zich bekend als Th. Joekes, financieel expert voor de VVD in de Tweede Kamer. Hij had de onderhandelingen gevoerd voor de Engelse firma Anglo-Continental. In een versleten trui en op pantoffels hield Joekes in Arnhem een toespraak. Hij beloofde dat er niemand ontslagen zou worden. Daarna vertrok hij naar Zevenaar om dezelfde toespraak daar te houden. Maar toen hij de fiets van de portier zag staan kon hij de verleiding niet weerstaan om opnieuw dat volkse vervoermiddel ter hand te nemen. Hij sjeesde door de fabriek al joelend: "Ik ben de nieuwe directeur; ik ben de nieuwe directeur!"

Vervolgens klom hij op de tafel maar in plaats van een toespraak volgden enkele danspassen. Toen begon het ook tot V.d. Velde door te dringen dat deze man niet helemaal normaal was. In paniek besloot de Raad van Kommissarissen onmiddellijk de onderhandelingen stop te zetten. De VVD verklaarde dat de heer Joekes aan paranoia leed en al enkele dagen zoek was. Hij had zich al langere tijd zonderling gedragen. Jammer voor die arbeiders die hij beloofd had dat er geen ontslagen zouden vallen. Jammer voor de bevordering van die ovenist. Jammer voor de telefoniste die was uitgenodigd zijn privésekretaresse te worden. Haar werkzaamheden zouden voornamelijk in de avonduren in een suite van het Rijnhotel geschieden.

Jammer ook voor de directie dat ze na al die onderhandelingen niet verder was gekomen dan het verkopen van het bedrijf aan een overspannen VVD-er. Een bewijs te meer dat Arbeidersmacht gelijk had toen ze verleden jaar stelde: Het wanbeleid en de onkunde van de directie helpen het bedrijf naar de knoppen.

Na dit alles verklaarde directeur V.d. Velde lakoniek: "Jammer dat het zo gelopen is, maar het bedrijf is nog niet verloren. We hebben nog contacten met verschillende bedrijven. Daar gaan we mee verder." Hij vergat niet de arbeiders op te roepen tot hard pezen om de continuïteit van het bedrijf te waarborgen.

De pers toonde zich opvallend verdraagzaam tegenover de gebeurtenissen. Helemaal geen persmusketen die dat geval nou eens lekker uitbuiten om de VVD te kijk te zetten. Sommigen hebben kennelijk toch meer ontzag voor een zenuwzieke reaktionair dan voor een verstandig socialist.

Het zal best zielig zijn voor de familie Joekes dat het allemaal zo gelopen is. Maar wie trekt zich het lot aan van de 350 arbeiders wier toekomst bijna in handen van een zenuwzieke was gegeven?

Dankzij de spanningen en slopende onzekerheid bij de Hardmetaal zijn verschillende — vooral oudere — werknemers overspannen thuis. Bij de Hardmetaal heeft men voor deze ziekte een nieuwe naam: de JOEKES-TIK

vervolg LIPS

"SPEERPUNT"

Zoals ook bij veel andere bedrijven is gebeurd, kregen de arbeiders van Lips te horen dat ze door de bond tot "speerpunt" waren uitgeroepen. Toch moesten ze na een paar weken het werk hervatten. Hetzelfde gebeurde bij Thomassen in De Steeg, waar de staking werd opgeheven omdat de orderpositie van het bedrijf gevaar liep. Juist op het moment dat de kaarten goed kwamen te liggen, maakte de bond dus een eind aan de aktie.

Bij Lips werden soortgelijke argumenten gebruikt. Och, stelde de bond, op deze manier krijg je Lips niet op de knieën en de onderhandelingen worden er niet door vergemakkelijkt. De bonden beroepen zich dan op hun guerrillataktiek. Veel begrip werd hiervoor bij de arbeiders niet gewonnen. Ze gingen wel aan het werk, maar ze begrepen toen niet meer wat ze nou eigenlijk met die staking bereikt hadden, wat de bedoeling was geweest. Nou stonden ze een keer in strijd (met steun van de bonden nog wel) en nou werd er een eind aan gemaakt zonder resultaten.

Eén van de arbeiders gaf zijn konklusies: "De vakbonden zijn gewoon bang dat ze het

zaakje niet in de hand kunnen houden zoals zij het willen. Ze zitten nou klem tussen de aanvallen van de ondernemers en de onrust in de arbeidersklasse. Ze schreeuwen nou wel dat de ondernemers de bonden kapot willen maken. Maar als die bonden niet verder kijken dan hun stakingskassen is dat ook zo moeilijk niet. Die ondernemers rekenen gewoon uit wat hun het beste uitkomt: een tijdje staken of een lange periode van onrust waarin laks gewerkt wordt. Ze stoppen hun gegevens in de komputer en als er staken uitkomt, nou dan zullen ze echt niet treuren om de akties van de bonden. Zoals hier bij Lips, hier is in feite niks meer gebeurd dan een beetje stoom afblazen."

WAT JE ZEGT * *

door P.Kavezet

een meevaller

De dokter vouwt zijn handen op het bureau en kijkt de patiënt doordringend aan.

"Meneer De Jong", mompelt hij, "ik heb een ernstige mededeling voor U."

"Nou vooruit, voor de draad er mee", verzoekt de man flink.

"Tja, ik vrees dat U nog maar een week of twee te leven hebt."

Even blijft het stil. Dan slaakt De Jong een zucht van verlichting.

"O", zegt hij, "ik was al bang dat ik morgen weer naar de fabriek moest."

geef agt

Zou U professor Van Agt herkennen als U hem op straat tegenkwam? U weet wel: De minister van justitie in het kabinet Biesheuvel. De man wiens stem door tranen verstikt werd toen hij in de Kamer de vrijlating van de Drie van Breda verdedigde. De man van de anti-krakwet. De man van de scherpschutters. De man die in maart zei: "Ik hoop vurig dat er een kabinet Den Uyl komt".

Hij heeft zo'n langwerpige gezicht met een schoonheidspukkel op de wang. Zijn zwarte kapsel heeft ie waarschijnlijk van een etalagepop gepikt. Een gevoelig mondje. Op de een of andere manier nogal halfzacht, maar toch typisch rooms en dus waarschijnlijk wel gevaarlijk.

In ieder geval: Tribunekolporteur Jos herkende hem meteen toen de minister op zaterdag 7 april een Tribune nam op het station in Nijmegen. Na een week van politieke bezigheden arriveerde de hoogleraar

met de trein in zijn woonplaats. Hij schoot Jos aan en vertelde: "Ik ga dit weekeinde een heleboel socialistische lektuur doornemen." Hij wou Jos ook een stuiver fooi geven: "Hier voor de zaak waarin jullie geloven." Jos vond dat te weinig voor de zaak waarin hij gelooft en gaf vijf centen terug.

gedogen

Zondag 8 april: Van Agt leest de Tribune.

Maandag 9 april: Hare Majesteit de Koningin benadert Van Agt als formateur voor een nieuw kabinet.

Zou er verband bestaan tussen die twee feiten? Dan kan Van Agt toch niet blij geweest zijn met de uitnodiging van Juliana. Het zal hem duidelijk zijn dat de Tribune en hij nooit hetzelfde kabinet zullen gedogen.

Maar één troost biedt de burgerlijke democratie: De formatie kan niet langer dan vier jaar duren. Dan zijn er weer vrije verkiezingen.

scherpschutter

Vermoedelijk leest Van Agt de Tribune niet uit idealisme, maar omdat er op het Binnenhof maatregelen op stapel staan tegen "extreme" bladen. Heel geleidelijk begint de situatie in Nederland zich toe te spitsen. De opleiding van korpsen scherpschutters bij politie en landmacht spreekt boekdelen. Met deze boekdelen moet de terreur bestreden worden. Welke terreur? Die van de milieuvervuiling, die van de belastingen, die van de sociale werkplaatsen, die van de prijsverhogingen? Vergeet het maar!

Als voorwendsel voor de "terreurbestrijding" gebruiken Van Agt en zijn vrienden enkele incidenten die zich de laatste jaren in ons land hebben voorgedaan. Ze noemen dan de overval van de Ambonezen op de Indonesische ambassade. Maar dat was een hele groep bezetters tegelijk, die nooit met één schot uitgeschakeld kan worden, hoe goed de scherpschutters ook worden opgeleid. En dan die enorme bomaanslagen voor de verkiezingen van verleden jaar. Ik heb er al eerder over geschreven: De meeste bommen ontploften niet, de schade was gering en er vielen geen doden. Alleen de heersende klasse had baat bij deze aanslagen en de daders zijn dan ook nooit gevonden. Natuurlijk het werk van provocateurs.

Ter geruststelling deelt minister Van Agt dan aan de pers mee dat de smerissen, die tot scherpschutters worden uitgeverd, begeleid worden door psychologen. Nou, ik vind dat niet zo'n geruststelling dat wij scherpschutters krijgen die onder behandeling staan.

Journalist Jan Koesen uit Hengelo bracht een bezoek aan het opleidingskamp van de rijkspolitie in Exloo. Helemaal uit zichzelf verzekerden de politiechefs hem: "Hier worden geen SS-ers opgeleid!" Dat doet me toch wel erg denken aan mijn broer. Toen die nog klein was bezwoer hij mijn moeder als ze de kamer binnen kwam: "Ik heb niks uit de snoeptrommel gehaald hoor!" Wat voor 'n zin had die opmerking als hij werkelijk niks gedaan had?

prikakties

Wat er achter steekt is natuurlijk dat de politie beter wordt uitgerust en getraind vanwege de verscherpte klassentegenstellingen in ons land. Nou zie ik Arie Groenevelt nog niet als eerste slachtoffer van de anti-terreur-terreur. De bonden maken wel iets wakker, wat ze mogelijk straks niet in de hand kunnen houden. Maar zolang het tot prikakties beperkt blijft, zal het zo'n vaart niet lopen.

Het is wel aardig om in dit verband even een duik te nemen in de geschiedenis. Zeventig jaar terug, in 1903 was Nederland het strijdtoneel van een geweldige stakingsbeweging. Onder de naam "spoorwegstaking" zijn deze gebeurtenissen de historie ingegaan. Er werd een algemene werfstaking uitgeroepen die de kroon moest zetten op de arbeidersstrijd. De SDAP van Troelstra stond hier zeer huiverig tegenover.

Aan de vooravond van de algemene staking verklaarde Troelstra dan ook openlijk dat het

een falikante mislukking zou worden. In zijn Gedenkschriften beschrijft Troelstra de gebeurtenissen onder het hoofdstuk: De tragedie van 1903.

Daaruit citeer ik: "De aanbeveling tot partiële stakingen (...) ondersteunde ik gaarne, omdat ik in die economische stakingen een gewenste afleiding zag voor de stakingsgeest onder een deel der arbeiders."

Tot zover Troelstra. Wonderlijk dat de oude sociaal-demokraat zo zeker was van de tragedie omdat de mensen niet wilden staken, terwijl hij opriep tot "partiële stakingen" om de stakingsgeest te breken. In ieder geval: Hij was al voorstander van prikakties.

stakingskassen

Rond die tijd van 1903 speelde ook de kwestie of vakbonden stakingskassen moesten hebben. Het linkse deel van de arbeidersbeweging achtte dit zinloos. Het rechtse deel maakte er juist propaganda voor.

En wat zien we nu? De industriebonden hebben nauwelijks iets ondernomen of ze zijn al vele miljoenen kwijt. Je moet er niet aan denken dat het ooit menens wordt, dan is de bodem van de stakingskas binnen een week in zicht. En daar hebben ze dan meer dan 25 jaar voor gespaard! Niet met stakingskassen, maar met strijd en solidariteit kan het van de kapitaalbezitters gewonnen worden.

Iets wat me altijd boeit is dat de vakbonden bekend maken dat ze het geld voor de stakingen hebben "vrijgemaakt". Daaruit volgt dat het eerst niet "vrij" was. Wat was het dan wel? Belegd bij een spaarbankboekje? Maar ook in dat laatste geval is het natuurlijk bij kapitalistische ondernemingen belegd. Een interessant probleem hoe de contributie van vakbondsliden zowel stakingen moet financieren, als ondernemingen waar de arbeiders tegen staken.

Wat is er nou eigenlijk gaande in de industrie: Een stakingsbeweging of een grote ledenwerfkampagne van de bonden? We wachten het uiteindelijke resultaat met spanning af.

CPvdA

De CPN heeft ook weer wat nieuws. De officiële partijlijn is nu dat tegen leden van de Socialistische Partij roddelcampagnes worden gevoerd dat zij "fascisten" zijn. Waarom dan wel? Omdat ze zo "emotioneel" zijn. Dat geeft in ieder geval blijk van een originele visie op het fascisme. De fout van Hitler was dat hij zo emotioneel was...

Verder blijft bij de CPN alles bij het oude. Afwachten tot er ergens acties of beweging onder de mensen is en dan je neus erin steken om de zaak in te dammen en, als het enigszins mogelijk is, te wurgen. Omdat bij die acties meestal SP-ers betrokken zijn hebben ze hun toevlucht genomen tot hun laatste hoop: De roddel. Het is een middel dat inderdaad uitstekend past bij het politieke nivo van de CPN, de linkse vleugel van de PvdA.

de tribune

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

15 GULDEN
SCHOON
VOOR
TAPIJTWEEVERS
IN
BRABANT

VAKBONDSBONZEN STOPPEN DE STRIJD

VERKLARING

Vijfentwintig jaar lang hebben de vakbonden kunnen sparen. De vele miljoenen aan contributie werden gebruikt voor het levensonderhoud van de vrijgestelden en het inrichten van fraaie kantoren. Maandelijks werd er wat opzij gelegd voor de stakingskassen, maar die werden nooit gebruikt. Het werd traditie dat de arbeiders hun toevlucht moesten nemen tot "wilde akties", als ze werkelijke verbeteringen wilden afdwingen. Bij de beste stakingsakties na de oorlog zijn de kassen gesloten gebleven en moesten de arbeiders zich redden zonder uitkering (bijvoorbeeld in de Rotterdamse havenstaking onder leiding van Arbeidersmacht in 1970).

Dat waren goede lessen. De arbeidersbeweging zal de kapitalisten nooit op de knieën dwingen door meer kapitaal te vergaren dan de ondernemers. De kracht van de ondernemers berust op centen. De kracht van de arbeidersklasse is zijn strijdwil en solidariteit.

De Industriebond NVV heeft een stakingskas van ongeveer 60 miljoen. Over dit geld kan echter niet vrij beschikt worden ... omdat het belegd is bij kapitalistische ondernemingen! De recente stakingsakties hebben de industriebonden ongeveer 15 miljoen gekost. En daaraan verbinden ze de konklusie dat het lenteoffensief van 1973 hopeloos verloren is.

Groenevelt en zijn Industriebond hebben sinds 1970 geen kans voorbij laten gaan om te beweren dat de bonden nieuwe wegen zijn ingeslagen. Maar ondertussen manipuleert Groenevelt de arbeiders van nederlaag tot nederlaag.

Verleden jaar ging het NVV "op de barricaden" in de metaal met als resultaat 0,7% meer loon (de winstinkomens stegen over 1972 met ruim 20%). Pelger in Emmen zou desnoods worden kapotgestaakt, maar de strijd ging verloren. Groenevelt ontketende een konflikt in het NVV rond het centraal akkoord en stemde vervolgens in met een nieuw jaar van matiging

op het arbeidsloon. Volgens dit centraal akkoord valt er aan de winsten niet te tornen en mag in Nederland alleen de armoede onderling verdeeld worden.

Groenevelt gooide het op centen in plaats van procenten. Op zichzelf een rechtvaardige zaak, als het maar niet zo weinig centen waren! De strijd werd eind februari opgenomen bij Hoogovens. Zonder een woord van protest zwichtten Groenevelt en zijn bond voor een staaltje klassejustitie van het gerecht in Haarlem. Tegen hun zin werden de arbeiders van Hoogovens weer aan het werk gestuurd. De strijd werd opgenomen in andere bedrijven. Groenevelt noemde het een strijd om de macht. Dit sprak de arbeiders wel aan. We zouden eens zien wie het in Nederland voor het zegen heeft, een handjevol kapitaalbezitters of de massa van de bevolking. De werkgevers sloten de rijen. Dat was te verwachten. Maar in plaats van de strijd op te voeren, deden de bonden stap na stap terug. Er kwamen prikakties en selektieve stakingen. Tenslotte werd een TV-interview in scene gezet met De Pous (van de SER), die ocriep de stakingen te beëindigen omdat het "sociaal-ekonomies klimaat van ons land" erdoor verstoord werd. Wees Groenevelt de verantwoordelijkheid terug naar de ondernemers? Die konden immers de stakingen beëindigen door met de matige eisen in te stemmen. Nee, Groenevelt ging plotsklaps door de knieën, juist toen de groten aangepakt zouden worden en stakingen bij Philips op de agenda stonden. Hij stuurde "zijn" mannen weer aan het werk met zeldzame staaltjes van dwang, intimidatie, diktatuur en bedrog. Het zijn de oude en vertrouwde bondsmanieren om een geheim akkoord te lanceren.

"De werkgevers willen de bonden kapot maken", riep NVV-voorzitter De Boon enkele weken geleden. De kapitalisten kunnen tevreden zijn. Groenevelt en zijn makkers, die van de arbeiders eten, helpen de bonden zelf wel naar de bliksem.

Sinds enkele jaren ziet de Nederlandse arbeidersklasse zich gesteld tegenover een offensief van de bovenbazen. De lonen staan voortdurend onder druk. De werkloosheid is gestegen. De prijzen worden waanzinnig opgedreven. Huur- en belastingverhogingen slaan alle rekords. De milieuvuiling wordt wurgend en jaagt de gewone man nog meer op kosten. In de fabrieken wordt het tempo opgevoerd. De werkomstandigheden worden beroerder en de gezondheid lijdt eronder. Maar het ergste is dat de arbeidersorganisaties, die hieraan een halt moeten toeroepen, geleid blijken te worden door onbetrouwbare mooipraters.

De eisen en de strijdmethoden die door de bonden naar voren worden gebracht, verzwakken de positie van de arbeidersklasse. Groenevelt ontloopt zich niet als een gevaar voor de machthebbers, maar als een gevaar voor de Nederlandse arbeiders.

Jarenlang heeft hij zich tegen de kritiek van socialistes ingedekt door zich te beroepen op de onwil van de arbeiders om in strijd te komen. Het staat echter onomstotelijk vast: Niet de leden, maar de leiding van de bonden behoren tot de achterlijkste en lafste lagen van de arbeidersklasse.

Verbittering, verdeeldheid en mateloze woede heersen nu in de bedrijven. Maar deze nederlaag kan de moeder zijn van de overwinning. Als we de konklusie trekken dat we betere leiders moeten hebben, betere organisaties, betere eisen en betere strijdmethoden, kan de stap terug worden gevolgd door een sprong voorwaarts. Voorwaarts naar een Nederland zonder uitbuiters, naar een socialisties Nederland. Hoe dat moet? In ieder geval zult U wijzer worden van het lezen van de Tribune.

SOCIALISTIESE PARTIJ

Rotterdam, 24 april '73

DE BONDEN TRAPPEN STAKERS IN DE RUG

Vrijwel het hele vakbondskader van de Amsterdamse werf NDSM had op Goede Vrijdag een snipperdag. De mannen bleven niet om godsdienstige overwegingen thuis, maar om hun woedende kollega's te ontlopen. Het enkele vakbondskader, dat wel op zijn werk verscheen, kreeg onmiddellijk het vuur zo na aan de schenen gelegd, dat hij na een uur ook met verlof ging. Laaiend was de verontwaardiging over het verraad waarmee de vakbonden de stakingen gebroken hadden.

De laatste weken was er bij de NDSM "selektief" gestaakt. Dat wil zeggen dat er enkele vitale afdelingen werden platgelegd, waardoor het hele werk in de hallen en loodsen stagneerde. Aanvankelijk was deze strijdmethode door de arbeiders van de hand gewezen. Eind maart en begin april werd enkele dagen door iedereen gestaakt. Maar daarna wist distriktbestuurder Meinikman van de Industriebond NVV de "selektieve" staking door te zetten. Hij pleitte voor een taktiek om de ondernemers zo goedkoop mogelijk zo hard mogelijk te treffen.

Op de werf werd dit ervaren als een stap terug, naar minder harde akties. Bovendien bracht de nieuwe manier van staken veel herrie onderling. Maar de reacties waren toch niet onverdeeld negatief. Vergeleken met verleden jaar (de staking tegen het vonnis van Stheeman en voor 0,7% meer loon) liep het zelfs uitstekend. Toen was het een zootje, nu heerste er vrij grote eensgezindheid.

Tot die dinsdagavond dat Groenevelt de order uitvaardigde: Weer aan het werk, we regelen het verder wel als vanouds aan de onder-

handelingstafel. Een van de NDSM-arbeiders: "Steeds heeft Groenevelt de mond vol over democratie, maar kijk nou eens naar zijn eigen bond. De bondsraad en de distriktvoorzitters hoorden het besluit via de televisie. De aktieleiders en de leden werden gewoon in de zijk gezet."

Op woensdagavond vergaderde het hele NDSM-personeel met Meinikman. Hij draaide het bekende verhaal af. Dat er een Paasbestand moest komen om resultaten te bereiken. Hij geloofde er kennelijk zelf niet in en toen hij vertelde dat alles tot nog toe zo prachtig eensgezind verlopen was, werd hij uitgejouwd. Er werd een motie ingediend om door te gaan tot de eisen ingewilligd waren. Deze kreeg de steun van tweederde van de ongeveer 1000 aanwezigen. Dus staakten kraandrijvers, intern transport en technische dienst die donderdag gewoon door.

Die dag gonsde het op het werk van de geruchten. Groenevelt zou zelf komen, ze zouden de staking toch proberen te breken enz. enz. Op vrijdagmorgen om 7 uur deed de Industriebond inderdaad zijn laatste aanval op het stakingsbastion van de NDSM. Er werd een vergadering gehouden met enkel en alleen de stakers. De rest werd er buiten gehouden. De bijeenkomst onttaarde in een ware heksenketel. Er werd gescholden en getierd, maar de bond was onverbiddelijk. Aan het werk, en anders geen cent uitkering meer. Deze chantage zou Bakkenist zelf ze niet verbeterd hebben. Zodoende werd er die vrijdag op de NDSM weer "gewoon" gewerkt. Groenevelt kon de ondernemers gaan melden dat hij zijn opdracht had

volbracht. Er werd weer gewerkt, de heren konden aan tafel.

De reactie van iemand van de NDSM: "We zijn gewoon verraden. Onze centen zijn er niet uitgekomen en volgend jaar kunnen we weer van voren af aan beginnen. Ze hebben een geweldige stap terug gedaan. Ze zijn gewoon gezwicht voor de ondernemers. Volgend jaar kunnen we weer opnieuw beginnen. Alleen zijn de stakingskassen dan nog magerder en is het de vraag of de arbeiders er weer intippelen onder dezelfde verraderlijke leiding."

"GROENEVELT IS ERGER DAN FRANCO"

Bij een ander Amsterdams bedrijf, de ADM, waren de emoties zo mogelijk nog hoger opgeblaaid. Een Spaanse arbeider barstte daar in woede uit: "Spanje is een fascisties land en Franco zet daar de arbeiders het pistool op de borst. Maar jullie eigen Groenevelt is veel erger." De man kon zijn tranen van kwaadheid en teleurstelling nauwelijks de baas.

Na 5 weken van algemene staking (niet selektief dus) werd ook bij ADM de aktie door de bondsleiding zelf gebroken. Op woensdag besloten de arbeiders de aktie voort te zetten tot de overwinning was behaald. Op vrijdagmorgen kregen ze van het NVV inderdaad het pistool op de borst. De aktieleiding had die nacht met Groenevelt en consorten gesproken en begon te pleiten voor blind vertrouwen in de grote mannen.

Distriktbestuurder Salomons bediende zich van regelrechte leugens om de arbeiders weer tot werken te dwingen. Hij zei: "Vanmorgen

staakten in het hele land nog maar 3 bedrijven, de ADM, Verschure en NDSM. Die laatste 2 hebben al besloten het werk te hervatten." Dat was gewoon niet waar en op die plaatsen waar het werk wel hervat was, gebeurde dat onder dezelfde dwang als bij de ADM. Je moet het lef maar hebben om je eigen leden zo te besodemieteren.

Het geslijm van Salomons, dat er vijf weken lang goed strijd was gevoerd, werd door de zaal afgebroken met de kreet: "Ja, voor Jan Lu!"

Salomons: "Maar de akties zijn nog niet voorbij."

De zaal: "Voor ons wel, op ons hoeft je niet meer te rekenen."

Salomons: "Na 1 mei gaan we toch weer door?"

De zaal: "Ja, om nieuwe leden te winnen zeker. Nou probeer het maar eens. Hier lukt het niet meer. Om na een paar weken weer belazerd te worden zeker?"

Salomons: "Het heeft geen zin om hier weer te stemmen, want de bond betaalt niks meer uit."

Een staker op het podium: "Ik heb hier maar één woord voor: KUT." Hij kreeg een stormachtig applaus en pleitte vervolgens voor de oprichting van een nieuwe vakbond.

Kamerlid Chris Kegel begon te wauwelen dat er in het aktiecentrum in Driebergen wat "regiefouten" gemaakt waren en dat het oprecht de wens van de aktieleiding was "het kapitalisme te onderwerpen aan onze democratie". Hij werd weggefloten. De democratie van de bonden toonde zich die dag immers niet beter dan die van Bakkenist en Wiegel!

Uit de zaal werd geroepen: "Jullie zeiden dat we desnoods straatstenen zouden vreten, als we maar zouden winnen. En waar blijven jullie nou?"

Een CPN-er meende iets revolutionairs te doen met zijn voorstel niet op vrijdag, maar dinsdag na Pasen het werk te hervatten.

Alle pogingen om de zaal democraties te laten stemmen over het verloop van de aktie werden door de bond bot van de hand gewezen: "Gezien de landelijke situatie", aldus Salomons, "moet het stakingsmes van de tafel. De weg moet vrij voor onderhandelingen. Wie wil stemmen moet zelf de staking maar verder financieren." Hij mocht zich gelukkig prijzen dat hij hoog en droog op het podium zat. De gebalde vuisten en de woedende kreten van de arbeiders lieten het ergste vrezen voor zijn gezondheid, als hij zich tussen z'n leden had gewaagd.

"KOMEN DE JAREN '30 TERUG?"

Bij het textielbedrijf Van Heek-Schuttersveld in Enschede was het van hetzelfde laken een pak. Ruim vier weken was hier enthousiast en eensgezind gestaakt. Net zoals overal in het land leefde de centen-procenten-kwestie wel, maar ging het meer om een uiting van algemene onvrede en ervoeren de arbeiders de staking als een krachtmeting met de kapitalisten. Hoogtepunt van de akties was een demonstratieve mars van 3000 mensen door het centrum van de stad.

Die dinsdagmiddag was er toevallig een stakersbijeenkomst gepland in de Twentse schouwburg. Op het laatste moment werd die een dag uitgesteld in verband met de landelijke ontwikkelingen. Distriktsbestuurder Poelman maakte 's woensdags plompverloren het einde van de staking bekend: "We moeten de werkgevers de kans geven het goed te maken en onszelf van de beste kant laten zien." Geen woord van uitleg of rechtvaardiging.

Zijn woorden werden zin voor zin vertaald

in het Turks, Marokkaans, Italiaans en Spaans voor de buitenlanders. Het gevolg was dat men eerst het woeste gefluit hoorde van de Nederlanders, dat vervolgens werd overtroffen door dat van Turken, Marokkanen, Italianen en Spanjaarden. Toen de helft van de zaal was weggelopen, zei Poelman: "We zijn natuurlijk wel democraties, als het moet kan er wel over gestemd worden. We zullen contact opnemen met Driebergen."

Toen mochten er vragen gesteld worden. Waarom, vroeg iemand, waren er die morgen al 2 stokers aan het werk gezet om de fabriek weer op gang te brengen. Iemand anders vroeg: "Staan de bonden nou eigenlijk aan onze kant of naast Van Heek?" Een derde: "Moeten we weer verraden door de bonden aan de poort gaan staan met de pet in de hand en om werk vragen, net zoals in de jaren '30?"

Er kwam geen antwoord. De oproep tot vertrouwen in de voormannen Groenevelt en Brussel van Poelman, kan tenminste niet voor een fatsoenlijk antwoord doorgaan. Toen er tenslotte gestemd werd, koos de vergadering met 700 tegen 100 stemmen voor doorstaken.

Die donderdag was de Twentse schouwburg opnieuw het toneel van een emotionele vergadering. Er was een mannetje opgetrommeld uit Driebergen, dat echter zwijgend achter de tafel bleef zitten. Opnieuw was het Poelman die het woord voerde. Hij maakte het zo bar, dat de tolken eerst weigerden zijn rede te vertalen. Voor het gemak van de discussie verdeelde Poelman de vergadering in tweeën, de buitenlanders moesten elders bijeenkomen. Grote groepen arbeiders liepen weg. In vijf talen werd er geraasd en getierd op het verraad van de bondsleiding. Aan de achterblijvers maakte Poelman duidelijk: Opnieuw stemmen heeft geen zin, de bonden keren toch niks meer uit.

De vergadering werd besloten met het afroepen van ongeveer 12 namen. Deze mannen moesten 's avonds nog aan het werk om de fabriek de volgende morgen bedrijfsklaar te hebben. Verscheidene bondsleden verscheurden ter plaatse hun lidmaatschapskaart. Als het om de ledenwinst te doen was, zullen de bonden er uiteindelijk niet goed uitspringen.

"BONDEN ONDER KONTROLE VAN DE ONDERWERELD?"

Het laatste bedrijf waar het werk hervat werd, was de textielabriek Clitex in Clinge (Zeeuws Vlaanderen). De strijd was hier hard geweest. Clitex is zo'n beetje het enige bedrijf in het dorp en de staking had de gemoeieren bijzonder verhit. De tegenstelling tussen de stakers en de werkwilligen was erg scherp geworden. Het gerucht dat het Franse concern, waartoe Clitex behoort, een nieuwe vestiging zou openen in Portugal, vanwege de arbeids-onrust in Nederland, was olie op het vuur. Na een staking van bijna 6 weken kwam uit Driebergen de richtlijn: Werken! Die woensdag werden vanuit Clinge 17 telegrammen verzonden naar Driebergen. Tenslotte namen de arbeiders het besluit: Clitex staakt door.

Op vrijdagavond werd het personeel bij elkaar gehaald om het bevel van de bondsleiding door te drukken. Op deze bijeenkomst zei Jo Blommaert, kringvoorzitter van het NKV: "Ik ben stomverbaasd door een briefje van Groenevelt en Brussel dat ons besluit van woensdag zeker een grapje was. Ik had het eerlijk gevonden als ze zeiden: "Je moet kunnen verliezen, we stoppen ermee". Maar nu krijgen onze mensen nog een trap na. Het lijkt hier wel op de jaren dertig in Amerika, toen de vakbeweging onder controle stond van de onderwereld."

Ook hier werden de vuisten gebald, lid-

Stakende ADM-ers stromen de poort uit

maatschapskaarten verscheurd en kreten gehoord: "Verraad, jereinste diktatuur, intimidatie!" NKV-distriktsbestuurders Van Dijk en Ackerman waren belast met de uitvoering van Groenevelts exekutiebevel. Ackerman bazelde: "Wij distriktsbestuurders zijn goede werknemers van de bond en volgen de lijn van Driebergen. Als jullie ons dan ja-knikkers noemen, het zij zo. Onze eigen mening doet niet ter zake."

Uit de zaal reageerde iemand: "Waarom gaan jullie niet staken als jullie worden gedwongen tot dingen waar je het niet mee eens bent? Dat doen wij toch ook?"

Van Dijk: "De arbeiders hebben de vrije keus, maar jullie moeten je wel neerleggen bij de meerderheid in het land."

Zo werd ook Clitex weer aan het draaien gebracht. Dit was het enige bedrijf in ons land waar pas dinsdag na Pasen het werk hervat werd. Hoe democraties die meerderheid in het hele land tot stand kwam, blijkt uit de feiten van dit artikel. Op bijna alle bedrijven, die in de week voor Pasen nog bij de aktie betrokken waren, werd de wil van de leden door de bonden met voeten getreden. Bovendien waren in de voorafgaande weken in talloze bedrijven de prikakties aan een eind geholpen.

Vaak zeer tegen de zin van de betrokken arbeiders, die resultaten wilden zien. Zij allen gingen slechts akkoord omdat de bond beloofde: "Jullie zijn nu lang genoeg speerpunt geweest, nu moeten anderen de fakkel overnemen. We doen een soort stakingsestafette."

De week voor Pasen 1973 is een inktzwarte pagina in de geschiedenis van de Nederlandse vakbeweging. Dat de arbeiders van Bakkenist en Wiegel niks te verwachten hebben is een duidelijke zaak. Maar dat ze in de rug worden aangevallen door funktionarissen, die nota bene van hun kontributie leven, is ten hemel schreiend.

Sommige vakbondskaders hebben bezwerend gesproken: Dat moet de laatste keer geweest zijn dat zoiets gebeurde. Om dat waar te maken moeten er veel koppen rollen.

Groenevelt meldt Prins(metaalbaron):
Ze werken weer. We kunnen aan tafel.

DESSOWERKERS DWINGEN 15 GULDEN SCHOON AF

Waar de vakbonden met zeven weken aktie in het hele land geen kans toe zagen, lukte de arbeiders van de tapijfabriek Desso te Oss in een handomdraai. Op dezelfde dag dat de industrie-stakingen gebroken werden, hadden de Desso-arbeiders de verrassing voor moeder de vrouw van een fikse loonsverhoging. Op goede vrijdag werd een loonsverhoging van gemiddeld f 15 schoon (per week) binnengehaald.

Drie weken tevoren was een aktiekomitee van vijf wevers met een ultimatum naar de direktie gestapt. Algemeen leefde in de fabriek de eis van f 25 schoon, als antwoord op de duurte. De direktie bedong drie weken bedenktijd. Deze werd bereidwillig toegestaan, maar ondertussen begonnen wel de voorbereidingen voor akties bij een negatieve uitslag. Vrijdag 20 april zou de beslissing vallen. Iedereen in de fabriek wist wat er ging gebeuren. Als de direktie "nee" zei, zou dezelfde dag de produktie nog tot de helft worden teruggebracht. Dinsdag na Pasen zou de zaak dan helemaal plat gaan.

Het aktiekomitee legde een net van kontakten door de afdelingen. Buiten de fabriek werd kontakt opgenomen met de plaatselijke zeer aktieve kern van Arbeidersmacht. Deze zegde zijn onvoorwaardelijke steun toe als het tot aktie zou komen. Arbeidersmacht zou voor pamfletten en een solidariteitskampagne zorgen.

Een van de arbeiders van Desso: "We waren erg blij met deze toezegging. Dan hadden we tenminste nog een beetje steun. Twee man van het aktiekomitee zijn kaderleden van het NKV, de anderen zijn leden. Maar ze hebben geen

kontakt opgenomen met de bond. Ja, de bond zorgt nou eenmaal voor de CAO. Die is veel te laag om van te leven. Daarom hebben wij aktie gevoerd voor een verhoging bovenop de CAO."

Het is wel hard voor de bond, dat zelfs haar eigen kaderleden van mening zijn dat het buiten haar om moet als de arbeiders iets willen bereiken. Maar ze hadden wel gelijk, want een NKV-bestuurder die van de eisen hoorde, liet zich ontvallen: "Dat krijgen ze nooit voor mekaar". Achteraf zei een van de arbeiders: "Als we de bond erbij hadden gehaald hadden we zeker minder gekregen."

De spanning in het bedrijf was de direktie van Desso natuurlijk niet ontgaan. Ze wist ook dat enkele wevers van plan waren na de vakantie te vertrekken, terwijl de vraag naar wevers erg groot is. Deze omstandigheden zijn door het aktiekomitee goed uitgebuit. Toen het aktiekomitee vrijdags door de direktie ontvangen werd, kreeg het loonsverhogingen (op de premies en toeslagen) van f 13 tot f 17 (schoon) aangeboden voor het hele produktiepersoneel (310 man). Dit kwam neer op een extra loonsverhoging van zo'n 10 procent. Het aktiekomitee vond dat genoeg om voorlopig mee akkoord te gaan en werd in het bedrijf met een warme handdruk en een kameraadschappelijk "bedankt" door de kollega's ontvangen.

Na de Pasen heeft Arbeidersmacht-Oss deze overwinning bekend gemaakt bij alle andere bedrijven in die stad, om ook daar akties te bewerkstelligen. Als Groenevelt na zijn reeks van nederlagen eens wil weten hoe je iets kunt winnen, moet hij maar eens in Oss gaan kijken.

GESTOLEN GELD GEDIJT NIET

Bij Zwanenberg (Unilever) in Oss werd woensdag 18 april de jongerenkommissie gestalleerd als onderafdeling van de ondernemingsraad. Het was een gezellige bijeenkomst van zo'n 50 mensen. Direktie Hofman reikte bij die gelegenheid meteen de prijzen uit aan de winnaars van de pool, die geraden hadden wie er in de jongerenkommissie zouden komen. De winnaar van de derde prijs kreeg f 30, en was de eerste die vroeg of hij iets terug mocht zeggen. Dat mocht.

"Ik ben van mening", zei hij toen, "dat Zwanenberg niet eerlijk aan dit geld gekomen is. Dat de direktie nou mooi weer speelt met geld dat van de arbeiders gestolen is."

Donkere gezichten bij de direktie.

"Ik ben van plan", zo ging de jongeman (lid van Arbeidersmacht) voort, "voor dit geld shag te kopen en dat te verdelen onder de rechtmatige eigenaars, mijn kameraden van de afdeling."

"Dat is erg nobel van U", zei Hofman opgelucht.

"Ja, maar het is wel de bedoeling dat de aandeelhouders hetzelfde doen."

Hofman maakte aan de verwarring een einde door te zeggen: "We moeten verder. De vierde prijs is gewonnen door..."

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Beverstraat 23
HENGLO	Cronjstraat 12
LEEWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

Als kranten, radio en televisie zwijgen

SPREEKT

de
tribune
Socialisties Maandblad

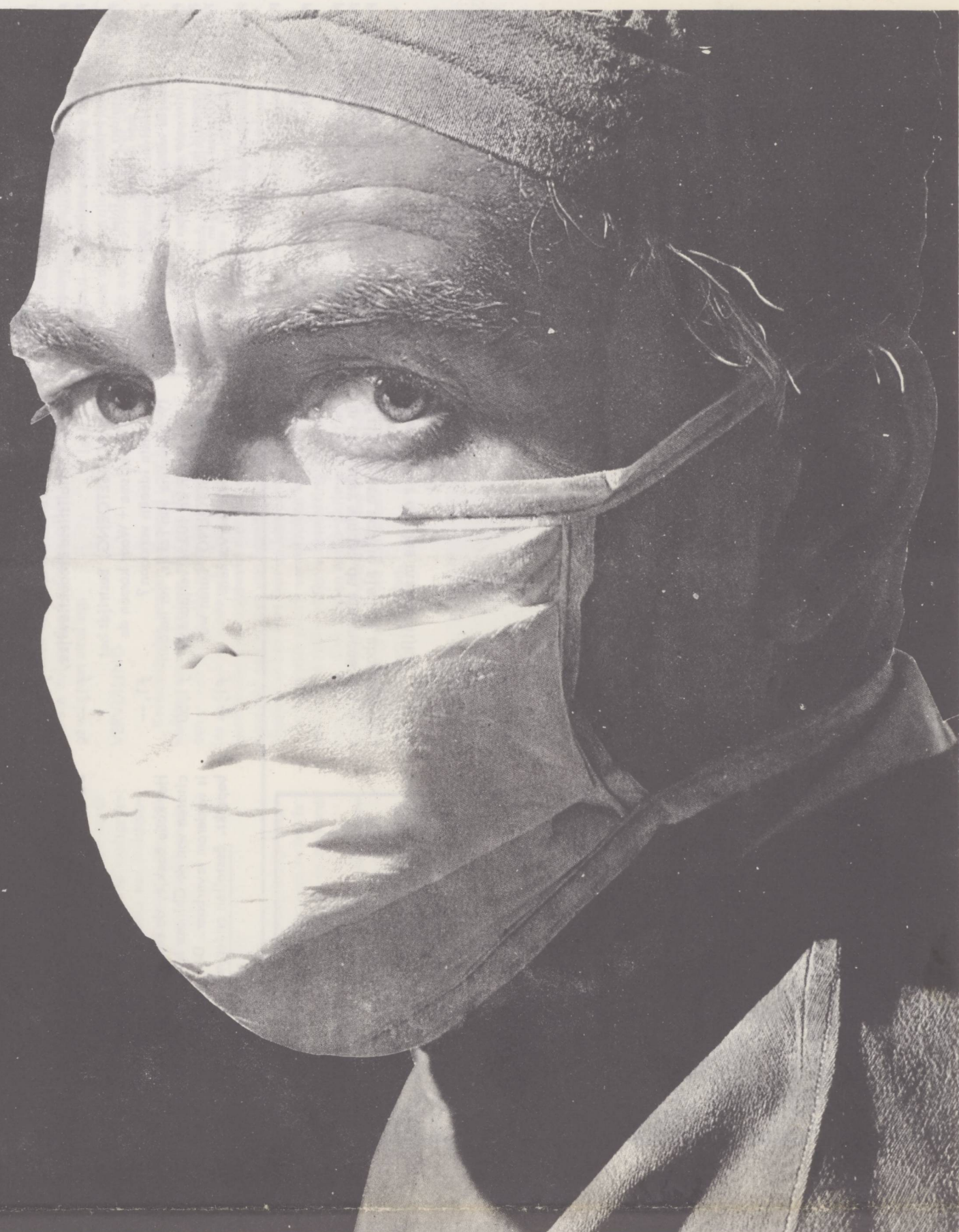
NEEM EEN ABONNEMENT. Voor f 9 krijgt U 12 nummers.

Stort dit bedrag op gironummer 2534761 t.n.v.P.J. van Zomeren te Nijmegen

de
tribune
6 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

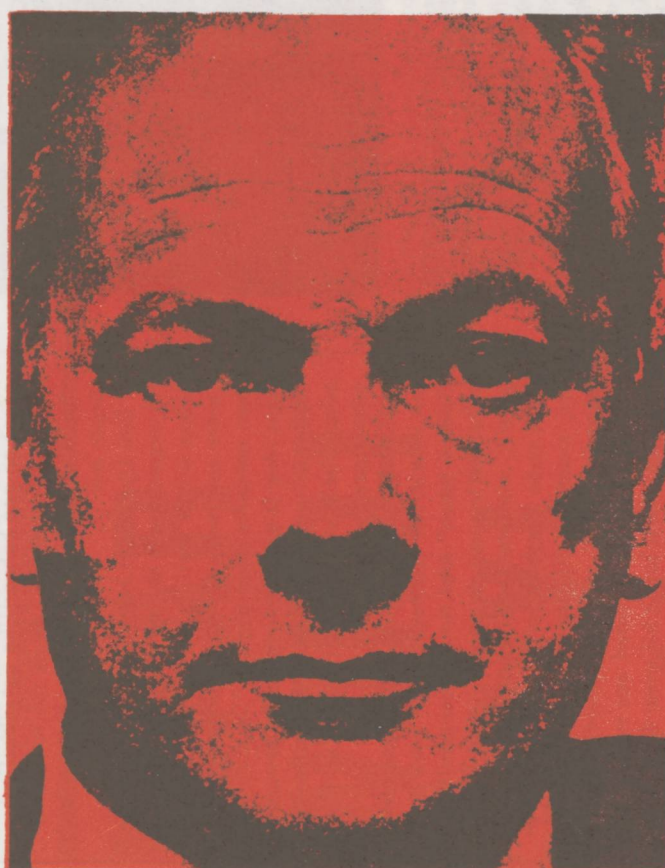
**VOLKS-
GEZONDHEID
BEDREIGD
DOOR
GELDWOLVEN**

HUISVROUWEN BESTOLEN DOOR KONSERNS

tarieven van gas, water
en elektriciteit omhoog

**Atoomcentrales
maken
de mensen
ziek en arm**

**WAT
DOET
DEN
UYL?**

de tribune

Jaargang 9 nummer 6

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Pag. 3/4	Extra belasting voor de bouw van atoomcentrales
Pag. 5	Aardgasrievens weer omhoog?
Pag. 6	Veel gepraat over zelfbeheer, maar weinig wol
Pag. 7	Arbeiders van Van Thiel worden geen directeur
Pag. 8/9	Geldwolven vergrijpen zich aan de volksgezondheid
Pag. 10	Drinkwater wordt schaars
Pag. 10	Loonstrijd in Oss
Pag. 11	VVD vreest ondergang en preekt diktatuur
Pag. 12	Ontwikkelingshulp maakt arme landen nog armer
Pag. 13	Leidse BHW bereikt huurverlaging
Pag. 13	Huurweigeraars zijn goedkoop uit
Pag. 14	Misdaden van Nixon
Pag. 14	Den Uyl aan de top
Pag. 15	Wat je zegt

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGELO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Postbus 2086
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel nummer:	Prijs	
21	M. L. S., Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap	f1,--
22	Beknopte geschiedenis van de Kommunistische Partij China	f1,50
23	Akupunctuur, de Chinese methode van verdoven zonder narkose	f1,--
25	Het "wonder" van Tibet	f1,50
26	Onderdrukking en strijd in Suriname	f1,--
27	China Aardrijkskundig	f1,50
1	MAO TSETOENG, Het Rode Boekje	f2,--
2	JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera	f1,--
3	MAO TSETOENG, Over de praktijk	f1,--
4	MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f1,--
5	STALIN, Over dialectiek en histories materialisme	f1,--
6	Over de kwestie STALIN	f1,--
8	LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme	f1,--
9	LENIN, Uit "Staat en Revolutie"	f1,--
10	Marxisme-Leninisme kontra revisionisme	f1,--
12	MAO TSETOENG, Het systeem van de partijcomitees versterken	f0,50
13	MAO TSETOENG, Het uitschakelen van verkeerde opvattingen binnen de partij	f1,--
14	De KULTURELE REVOLUTIE in het Chinese dorpje Dazhai	f3,--
15	De Kapitalistische Economie	f1,--
16	De Kapitalistische Produktiewijze, deel I	f1,--
17	De Kapitalistische Produktiewijze, deel II	f1,--
18	MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f1,--
19	Commune van Parijs, ter herdenking van de 100ste verjaardag	f1,50
20	MAO TSETOENG, Laten we onze studie hervormen	f1,--

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen. Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen. De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

NOTA BENE:

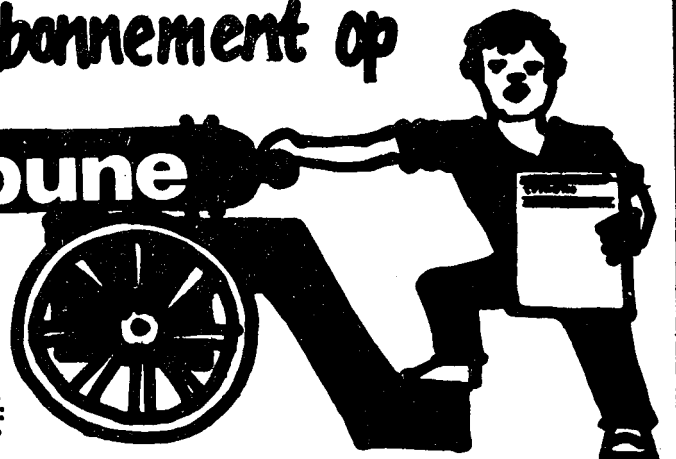
Het Rode Boekje, de beroemde verzameling citaten van de Chinese leider Mao Tsetoeng, is wederom leverbaar. De oplage is echter beperkt. Bestellen onder nummer 1.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt. Controleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

Aan de Rijn bij het Duitse plaatsje Kalkar, vlak bij de Nederlandse grens, verrijst een kerncentrale. Het is een nieuw type: extra gevaarlijk en extra duur. De totale bouwkosten worden geraamd op zo'n slordige 2 miljard gulden, rond 20 maal zo veel als bij de eerste raming in 1966. Nederland werkt in dit project samen met Duitsland, België en Luxemburg. Ons land moet voor 400 miljoen gulden opdraaien.

Minister Langman en het parlement waren

het in april jl. roerend eens waar dit geld vandaan moet komen. Er werd gewoon besloten om de elektriciteitsstarieven in het hele land met 3% te verhogen. Een speciale Kalkar-toeslag dus, die de huisvrouw maar van het gezinsinkomen moet aftrekken.

"Ja", zei Langman, "Rijn-Schelde/Verolme en de VMF hebben reeds vele miljoenen in dit project gestoken en als het mislukt zitten zij voor zeker 100 miljoen in het schip."

Op kosten van de elektriciteitsverbruiker

krijgen deze concerns dus een fikse kluit toegestopt door de overheid. Ze hoeven er alleen maar een kerncentrale voor te bouwen, waarvan niemand de gevolgen kan overzien. De gevaren zijn bijzonder groot en de vraag of deze centrale ooit betaalbare stroom zal leveren, moet waarschijnlijk negatief worden beantwoord. Maatschappelijk gezien kan men van Kalkar meer ellende dan vreugde verwachten. Maar de bouwers zien het niet zo maatschappelijk. Hun kostje is voorlopig weer gekocht.

KERNCENTRALES LEVEREN ZIEKTEN EN ARMOEDE

**RADIO-AKTIEF
AFVAL
EEUWENLANG
GEVAARLIJK**

Wie zich verdiept in de materie van de kernenergie begint aan een huiveringwekkend avontuur. Hij wordt bevangen door een belemmerende angst voor de toekomst, die door de overheid met verbluffend gemak wordt verkwanseld aan geheimzinnige kapitaalsgroepen. Het is onthutsend met welk een lichtzinnigheid er wordt gespeeld met het levensgeluk, de gezondheid en het bestaan van miljoenen mensen.

GEVAREN VAN STRALING

De gevaren van de atoomenergie zijn door de huidige techniek niet bedwongen — het is zelfs nog niet te voorzien of ze in de toekomst ooit bedwongen kunnen worden.

In de natuur is in geringe mate straling aanwezig. Deze hoeveelheden zijn niet fataal voor de menselijke gezondheid. Anders wordt het nu, sinds enkele tientallen jaren, stoffen op kunstmatige wijze radio-actief worden gemaakt. Deze stoffen worden op steeds ruimere schaal gebruikt voor industriële en medische doeleinden.

De hoeveelheid radio-actief materiaal op de wereld wordt nog verveelvoudigd door de atoomroes, waarin industrie en overheid elkaar gevonden hebben. Radio-activiteit heeft de bijzonder nare eigenschap dat het zich op bepaalde plaatsen ophoopt. Zo kan het zich bijvoorbeeld concentreren in de botten of de schildklier.

In grote hoeveelheden is het snel dodelijk. Een kleinere dosis kan kanker verwekken (bijv. leukemie, kanker van de bloedlichaampjes), de vatbaarheid voor infecties vergroten, de vruchtbaarheid verminderen en leiden tot snelle veroudering. Een ongeboren vrucht kan lichamelijke en geestelijke afwijkingen vertonen onder invloed van straling. Maar het is ook mogelijk dat de beschadiging van het genetische materiaal in het menselijk lichaam pas na enkele generaties tot gevolgen leidt.

Kinderen zijn het meest kwetsbaar voor blootstelling aan radio-activiteit. Hun jonge cellen en weefsels zijn 2 tot 10 maal zo ge-

voelig als die van volwassenen. Naar schatting doen zich nu reeds in Nederland jaarlijks enkele duizenden kankergevallen voor als gevolg van straling.

VERVUILING

Kerncentrales worden gebouwd voor het opwekken van elektrische energie. Daarbij worden — net als in alle reeds bestaande centrales — stoomturbines gebruikt. Alleen wordt de warmte dan niet opgewekt met gas of stookolie, maar met een proces van kerndeling, dat zich afspeelt in het hart van de kerncentrale.

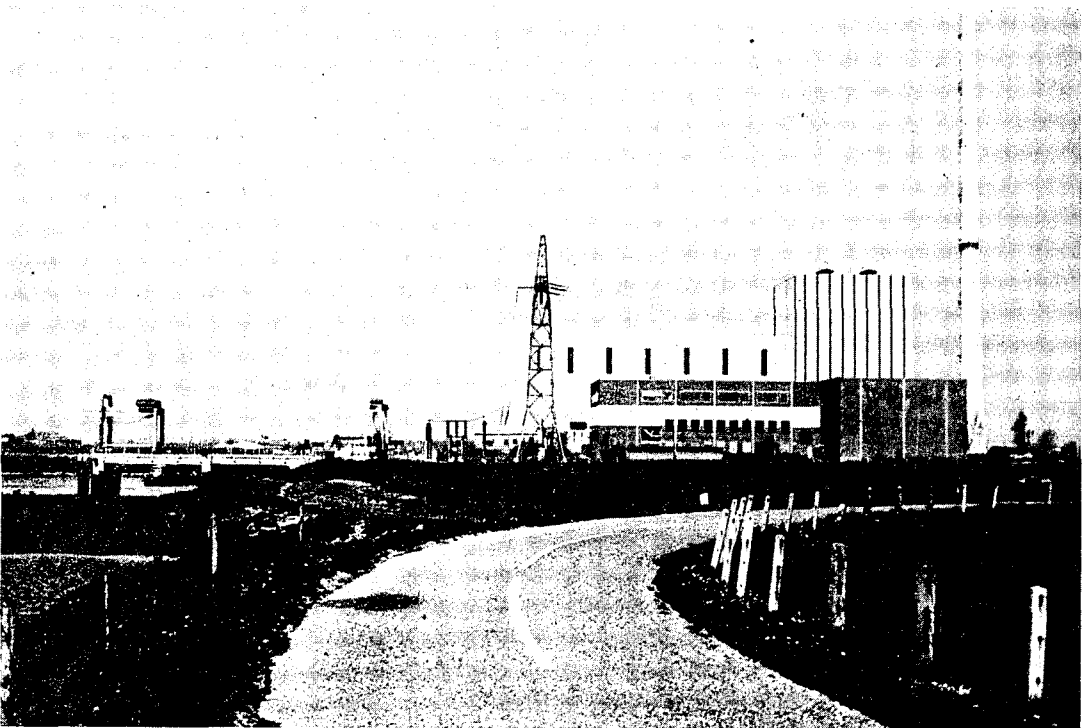
In de eerste plaats veroorzaken kerncentrales een zekere radio-actieve besmetting van het koelwater. Ook komen radio-actieve deeltjes in de lucht via de afvoerpijp, die kunnen neerslaan op het gras en via koeiemeik in het menselijk lichaam belanden.

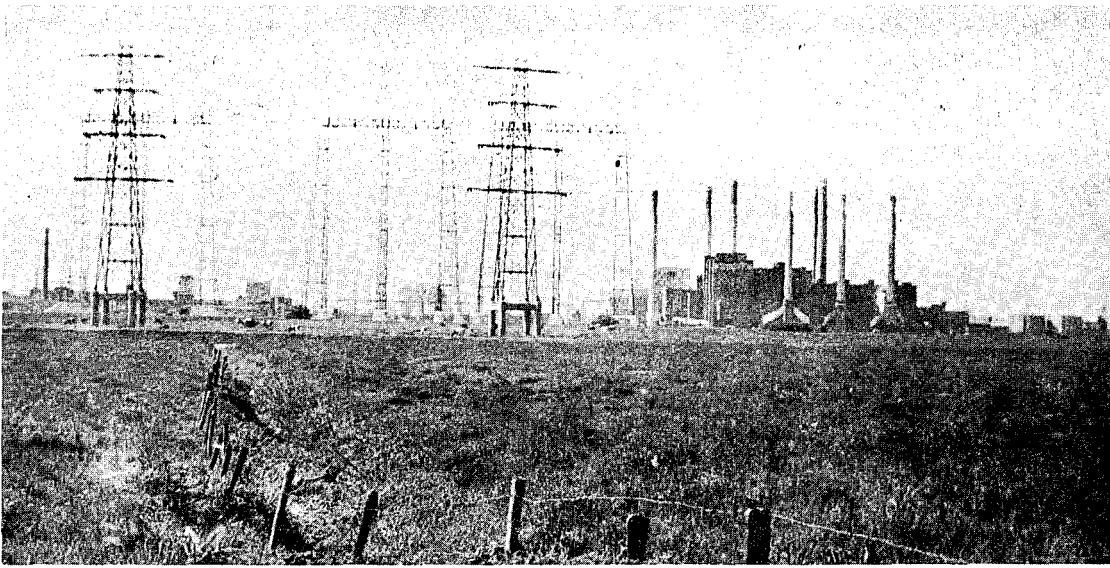
In de tweede plaats is het hart van de kerncentrale aan bijzonder snelle slijtage onderhevig. Reparaties moeten steeds vaker worden uitgevoerd. Bij iedere reparatie worden grote delen van de centrale besmet. Hoe gevaarlijk dit in de eerste plaats voor het centrale-personeel en hun nageslacht is, is niet aan twijfel onderhevig. De atoomcentrale bij het Betuwse Dodewaard, die pas enkele jaren in gebruik is, wordt nu al steeds vaker buiten gebruik gesteld wegens technische defektes. De ervaringen met oudere centrales in de VS, Engeland enz. zijn net zo beroerd.

HONDERDEN JAREN GEVAARLIJK

Na ongeveer 20 jaar is zo'n kerncentrale (een investering van honderden miljoenen gulden) tot op de draad versleten. Hij moet dan definitief buiten gebruik worden gesteld, maar

Een kerncentrale ziet er schoon uit. Straling zie en ruik je niet.

Een aardgas-gestookte elektriciteitscentrale

blijft nog honderden jaren radio-actief en kan dus niet ontmanteld worden.

Niet alleen het proces in de kerncentrale zelf is een bedreiging voor de bevolking. Voordat het zover is moeten de grondstoffen uranium, plutonium e.d. "verrijkt" worden, dat wil zeggen: bruikbaar gemaakt voor atoomprocessen. Ook die bedrijven zijn een gevaar voor hun wijde omgeving.

Dan staat aan het eind van het proces het radio-actieve afval. Een duivels afval-produkt dat met goed fatsoen niet te behandelen is. Het blijft eeuwenlang gevaarlijk en moet dus in feite al die tijd onder scherpe controle blijven. In het Belgische Mol wordt radio-actief afval bewaard dat naar schatting 600 jaar gevaarlijk blijft. Het zit in vaten die zo'n 50 tot 70 jaar houdbaar zijn en zal dus verschillende keren moeten worden overgeheveld. Er vindt ook dumping van radio-actief materiaal plaats in zee en in onderaardse zoutlagen. De gevolgen hiervan zijn nog niet te overzien. Wel is bekend dat het radio-actieve gehalte van de oceanen steeds groter wordt en dat sommige vissoorten een snel stijgende straling laten vaststellen.

Nieuwe voorstellen zijn om radio-actief afval met raketten naar de zon te schieten. Een bijzonder duur idee en bovendien gevaarlijk, want nog lang niet altijd slagen de raketlanceringen. De Nederlandse regering heeft het plan geopperd om radio-actief materiaal op te slaan in uitgewerkte reactoren. Over 100 jaar zou ons land dan voor een groot deel zijn bedekt met tientallen kerncentrales, stuk voor stuk omgeven door 4 of 5 dode voorgangers, volgestouwd met radio-activiteit.

Wie de plannen van de overheid bekijkt komt tot de slotsom dat ze er waarschijnlijk niet op rekenen dat er over 100 jaar nog mensen moeten leven.

Tenslotte een ander milieuvuilend aspect van de kerncentrales. Ze gebruiken ongeveer 50% meer koelwater dan de traditionele installaties. De temperatuurverhoging van rivieren en zeeën zal het biologische evenwicht nog fataler verstoren dan nu reeds het geval is. Hogere temperatuur leidt tot grotere giftigheid van het water, met alle gevolgen van dien voor de drinkwatervoorziening. Als de vissen gestorven zijn, zullen de bacteriën welig tieren en het water ongeschikter maken voor de recreatie.

Dat zijn -kort samengevat- de risico's van de kerncentrales. Daar komt nog bij dat iedere centrale eigenlijk nog maar een experiment is omdat er zoveel onzekere factoren zijn dat iedere centrale vrijwel volledig verschilt van zijn voorgangers. Dat geldt al voor het oude

type centrales dat (sinds 1948 in de VS) overal gebouwd wordt. Laat staan voor de "nieuwe generatie", de zgn. kweekreaktor die in Kalmar komt. (Een ander type kweekreaktor is voor 100 miljoen door de KEMA aan de rand van Arnhem gebouwd, maar nog niet in gebruik).

Bovendien kunnen materiaal en techniek, die worden gebruikt bij de kerncentrales, vrij gemakkelijk ook voor militaire doeleinden worden ingezet.

REGERINGSNOTA

Waarom worden die kerncentrales ondanks gevaren en onzekerheden dan toch gebouwd? In Nederland staan er al twee, in Dodewaard (die wat stroom levert maar niet betaalbaar) en Borssele (Zeeland - nog niet in gebruik). Er zijn bijzonder wilde plannen om dit atoombezit in hoog tempo uit te breiden. Alleen rond het Rijnmondgebied en Rotterdam zouden er al zes moeten komen. De Nederlandse concerns zien er veel "brood" in omdat ons land beschikt over grote hoeveelheden koelwater. Men zou zelfs als leverancier voor het buitenland willen optreden. Maar ook het buitenland zelf roert zich. Alleen de Westduitse deelstaat Rijnland-Westfalen, die aan Nederland grenst, wil al zes kerncentrales bouwen.

In maart 1972 publiceerden vier Haagse ministeries gezamenlijk een nota inzake het kernenergiebeleid. Voor deze lofzang op de kernenergie liet de regering zich assisteren door commissies, samengesteld uit louter belanghebbende industriëlen. Het rapport somt drie redenen op voor de toepassing van kernenergie:

1. Het energiegebruik stijgt snel en de voorraad "fossiele brandstoffen" (olie, kolen, aardgas) is beperkt. Het is duidelijk hoe sterk onze maatschappij afhankelijk is van zijn energiebronnen. Het is ook duidelijk dat we niet tot in het oneindige kolen, aardgas, benzine en dergelijke kunnen gebruiken. Maar het staat ook als een paal boven water dat het kapitalistische verbruik van de energiebronnen (de auto-industrie bijvoorbeeld en alles wat er aan vast zit) gewoon een enorme verspilling is.

Bovendien blijft het raadselachtig waar de cijfers over de energie-uitputting vandaan komen. In ieder geval zijn er machtige belangengroepen die er wel mee willen manipuleren. Tenslotte kan de regering geen uitsluitsel geven over het onderzoek naar alternatieve energiebronnen (zonne-energie bijvoorbeeld).

2. De regering wil een grotere veiligheid van de voorziening. Dat betekent gewoon dat de regering zich onafhankelijk wil maken van

de olielanden, nu die zich organiseren om eindelijk behoorlijke prijzen voor hun grondstoffen af te dwingen. Het is niet de schuld van deze landen dat de oliemaatschappijen deze prijzen dubbeldik doorberekenen aan de konsument (de verwachting is dat de superbenzine dit jaar naar de 90 cent klimt).

De olie-prijzen zijn nu zo hoog opgelopen dat kerncentrales mogelijk in de elektriciteitsprijzen kunnen gaan concurreren met de klassiek gestookte centrales. Maar wie zal het zeggen of dit geweten moet worden aan de schaarste van de olie, de aktie van de olielanden, of de bewuste politiek van de oliemonopolies zoals Shell en Esso?

3. Openhartig zegt de regering: De bouw van kerncentrales biedt mogelijkheden voor een nieuwe industriële ontwikkeling. We zien de direkties en kommissarissen van RSV, VMF, Shell en Philips al instemmend knikken. Dat zijn ze gloeiend met de regering eens. Maar het is niet zo toevallig dat de regering en de concerns op hetzelfde spoor zitten. Zoals gebruikelijk laat de regering zich gewoon op het spoor van het kapitaal zetten en loopt wildoos aan de hand van de concerns.

RENTABILITEIT

Sinds het midden van de zestiger jaren zoeken Nederlandse bedrijven, Amerikaanse beleggers en de regering een oplossing voor de dalende rentabiliteit van de ondernemingen in ons land. Daarbij is het oog vooral gevallen op projecten waarvan het rendement door de staat gegarandeerd wordt op kosten van de belastingbetaler. Bijvoorbeeld de bouw van zuiveringsinstallaties (waarvoor we milieubelasting moeten betalen), de verspilling aan oorlogstuig (waarvoor alle belastingen worden opgeschroefd) en de bouw van kerncentrales (waarvoor de elektriciteitstarieven worden verhoogd).

Al deze projecten zijn maatschappelijk gezien een verkwisting. Er zijn miljarden gulden mee gemoeid, waar de bevolking niets wijzer van wordt. De zuiveringsinstallaties lossen de waterverontreiniging niet op. De wapenindustrie bedreigt de wereldvrede. De kerncentrales werpen een donkere schaduw op het menselijk bestaan van de toekomst. Zo zit het kapitalisme nou in mekaar: Het voert je naar de afgrond en je moet er nog voor betalen ook.

De offers voor atoomcentrales moeten niet alleen afgemeten worden aan de elektriciteitstarieven. Er doen zich andere verschijnselen voor. Bijvoorbeeld de massale ontslagen rond 1970 in het VMF-koncern (in Utrecht en bij Stork). Op kosten van de werkgelegenheid maakt de zware machine-industrie kapitaal vrij voor atoomavonturen.

SOCIALISME

Het hele probleem van de energievoorziening wordt veelal gebruikt voor allerlei paniekverhalen. Toch toont het niet meer dan de versletenheid en de gevaren van het kapitalisme. In een socialistische economie zou de verspilling van energiebronnen doeltreffend kunnen worden bestreden, en wel in het belang van de bevolking. In een planmatige economie kan de verkwisting worden opgeheven zowel in de produktie (al de concurrerende privé-ondernemingen die snel slijtende produkten vervaardigen) als in het verbruik van goederen (vergelijk het energieverbruik van openbaar vervoer bijvoorbeeld met dat van auto's). Het socialisme geeft ons gewoon de tijd om nieuwe energiebronnen aan te boren en te techniek te ontwikkelen.

REGERING EN KONSERNS VINDEN ELKAAR IN PRIJSVERHOGINGEN

SLOCHTEREN

In 1959 werd bij Slochteren in de provincie Groningen een gasbel aanbeoord. De gelukkige boorder was de Nederlandse Aardolie Maatschappij, een dochter van Shell en Esso (het loopt kennelijk zo'n vaart nog niet met de concurrentie).

Op basis van de raming dat er 500 miljard kubieke meter aardgas zat, werden langdurige onderhandelingen gevoerd met de regering. Tenslotte werd een akkoord bereikt. De staat zou 73 % van de opbrengst krijgen, de NAM 27 %. Toen dit rond was, werd bekend dat de voorraden 4 maal zo groot waren en niemand geloofde dat het toeval was.

Het gaat om gigantiese gasbellen en geldbergen. Wordt bijvoorbeeld het aardgas 1 cent duurder, dan scheelt dat op de hele bel van 2000 miljard kubieke meter zo'n 20 miljard gulden. Daarvan beurt de staat 14,6 miljard en de NAM 5,4. (De Haagse Post rekende dit verleden jaar al uit, toen het tarief ook al verhoogd is). Dat is makkelijk verdiend, want er is alleen een administratieve maatregel voor nodig. De produktiekosten van het aardgas zijn zeer gering. De investeringen in oppompen en transport zijn voor de hele gasbel voldoende en dus vrijwel te verwaarlozen. Preciese cijfers daarover zijn van de aardoliemaatschappijen niet te krijgen en dat zegt al genoeg.

De staat kan het geld best gebruiken om weg te smijten aan oorlogstuig en de NAM heeft natuurlijk nooit teveel. Daarom hebben beide partijen elkaar snel gevonden in de prijsopdriving.

BEDROGEN

Wie verwacht mocht hebben dat de vondst van het aardgas het dagelijks leven in Nederland goedkoper zou maken is bedrogen uitgekomen. De meeste rijkdommen in Nederland worden gestolen van de Derde Wereld. Maar nu hebben we eindelijk zelf een rijkdom. Men mocht verwachten dat de bevolking ervan zou profiteren. Maar niets daarvan.

Aanvankelijk werd de prijs laag gehouden om het aardgas een vaste positie te verzekeren op de binnenlandse markt. Fabrieken van gasapparaten en installateurs verdienden goud in de jaren van de ombouw.

Reklamecampagnes voor aardgasgebruik verslonden vele miljoenen. Op deze manier werd het monopolie op de markt van de kleinverbruikers veroverd (de industrie kan met zijn apparatuur gemakkelijk omschakelen van olie op aardgas en weer terug). Toen de kolen helemaal verdreven waren (en de mijnen gesloten) hadden de oliemaatschappijen natuurlijk geen reden meer om het aardgas goedkoper te laten dan de stookolie. De hele rijnram rond tariefsverhogingen kwam op gang.

Begin verleden jaar werd de gasoervloed door woordvoerders van het NAM en de regering plotseling omgezet in een schaarste. Ondertussen werden leveranciers naar het buitenland opgevoerd. Omdat daar betere prijzen te bedingen zijn, moesten de prijzen in ons land ook omhoog. Het probleem met het aardgas is

AARDGAS WORDT DUUR BETAALD

dat het te goedkoop is, aldus de autoriteiten. En Langman persoonlijk bedacht er een mop bij: Duurder aardgas zou de huisvrouw nopen tot zuinigheid.

Toch hadden de NAM en de regering de buitenlandse gasprijzen en de zuinigheid van de huisvrouw kennelijk niet goed getaxeerd. Want na een tariefsverhoging van 1972 kwam, vlak voor de installatie van het kabinet Den Uyl, het hele verhaal nog eens op tafel. Opnieuw schaarste, opnieuw de leveranciers aan het buitenland, opnieuw de zuinigheid van de huisvrouw. En dus opnieuw een tariefsverhoging. De bedoeling is erg doorzichtig.

Door de gedane uitspraken en aankondigingen moet het kabinet Den Uyl natuurlijk worden vastgepind op de prijsverhoging, die niet meer voor zijn regeringsperiode kon worden doorgevoerd. De houding van Den Uyl tegenover deze kapitalistische waanzin is een goede maatstaf voor wat we van hem te verwachten hebben.

KONCERNS

Ons advies aan Den Uyl is echter niet alleen die tariefsverhoging maar te vergeten. Er zit nog veel meer vast aan het aardgasbeleid van de Nederlandse overheid. Het is een onderdeel van het totale energiebeleid, dat eigenlijk die naam niet dragen mag, maar wanbeleid genoemd moet worden.

In de eerste plaats dat onze bodemrijdommen op zo simpele wijze verkwaanseld zijn aan het grootkapitaal, dat er niets van terecht komt bij de gewone man. In de tweede plaats is het krankzinnig dat juist in het jaar waarin met veel ellende de laatste mijn in Limburg gesloten wordt, de concerns bekend maken dat kolen nog een belangrijke rol zullen spelen in de energievoorziening. Shell is alweer aan het investeren in kolenmijnen in het buitenland. In de derde plaats wordt er een levensgevaarlijke politiek gevoerd met kernenergiecentrales.

De energievoorziening is de spil van de maatschappij. Zonder gas en elektriciteit stagneert niet alleen het huiselijk leven, maar de hele industrie zou in elkaar storten. De gevolgen zouden onafzienbaar zijn.

Maar we hoeven niet meteen aan het ergste te denken. De prijs van de energie is bepalend voor het levenspeil van de brede massa. De bedrijven rekenen de produktiekosten van energievoorziening zonder bedenktijd door in de prijzen. Iedere verspilling van energie is dus een aanjager voor de inflatie en een directe aanslag op het levenspeil van de massa's.

VVD-minister Langman heeft de laatste weken van zijn bewind niet alleen gebruikt voor de verhoging van de elektriciteitstarieven met 3 % om het atoomproject Kalkar veilig te stellen voor de grootindustrie. Hij heeft bovendien op het laatste nippertje een verhoging van de aardgasprijzen aangekondigd met 30 tot 40 %. Deze prijsverhoging zou eind dit jaar moeten plaatsvinden. De energie wordt duur betaald, zou Herman Heijermans in 1973 zeggen.

Temeer daar de voorraden kolen, olie en aardgas op de aarde niet onuitputtelijk zijn. Daarom is het onaanvaardbaar dat de energiebronnen worden uitgeput door het partikuliere bedrijfsleven, dat zonder enige controle de energiebronnen misbruikt voor het winstbejag van de aandeelhouders.

Zuinigheid is op zijn plaats — temeer omdat de ervaringen met kerncentrales uitwijzen dat alternatieve energiebronnen zomaar niet voorhanden zijn. Het vervangen van de kapitalistische chaos-ekonomie door een socialistische plan-ekonomie is voor miljoenen een zaak van leven of dood geworden.

Ga er maar aan staan, Den Uyl, aan het breken van de macht van de concerns die ons bestaan bedreigen! Als je het goed doet zal het Nederlandse volk je steunen. Met al zijn energie.

ZELFBEHEER - NOG VEEL GEPRAAT EN WEINIG WOL

Arie Groenevelt op 6 mei voor de VPRO-radio: "De kapitalistische maatschappij van vandaag helpt elke dag mensen in de vernieling. De werknemers hebben geen inbreng in de onderneming. Maar als er een verkeerd beleid gevoerd wordt, zijn de arbeiders wel de pineut."

"Op den duur", meent Groenevelt, "kunnen we geen genoeg nemen met de huidige ondernemingsvorm." Hij kan het dus nog wel even uitzingen. Hij zegt dan ook: "Voorlopig zou ik al tevreden zijn als de ondernemingsraad meer bevoegdheden krijgt."

Pier van Gorcum (voor de PPR lid van de Tweede Kamer): "We moeten naar een samenleving zonder werkgevers. Het bestuur van de onderneming moet in handen zijn van arbeiders die door hun kollega's daarvoor gekozen zijn."

Stan Poppe (lid van de Tweede Kamer voor de PvdA): "De maatschappij moet zo worden ingericht dat de arbeidersklasse de grote lijn van de economische ontwikkeling bepaalt."

Er wordt veel gepraat over zelfbestuur, maar er komt nog weinig uit.

De gebreken en gevaren van het kapitalisme treden in de huidige tijd weer zó duidelijk aan de dag, dat alleen iemand zonder ogen en oren er het zwijgen toe kan doen.

Meer dan 50 jaar geleden heeft de arbeidersbeweging door harde strijd het algemeen kiesrecht veroverd. Maar het parlement bleek niet de beslissende schakel in de maatschappij te zijn. De spil van de samenleving vormen de bedrijven. Daar komt de milieuvuiling vandaan. Daar worden de goederen geproduceerd die we nodig hebben (of juist niet nodig hebben). Daar worden prijzen, lonen en inflatie gemaakt. Daar brengt het gros van de mensen een lange periode van zijn leven door — vaak met werk dat weinig bevrediging geeft.

Op die bedrijven heeft het parlement zo weinig invloed dat het bekende gezegde "de democratie houdt halt aan de bedrijfs-poort" algemeen aanvaard is. De kapitalisten gedogen niet meer invloed van de overheid op de economie dan hun uit komt, of door de arbeidersbeweging wordt afgedwongen, maar dat is helaas onder leiding van de vakbonden, PvdA en CPN niet zo veel op het ogenblik. Juist daar waar het levensgeluk van miljoenen wordt gemaakt of gebroken, wordt de stem des volks gesmoord.

BAAS IN EIGEN BEDRIJF

In een werkelijke democratie moeten de arbeiders het dus voor het zeggen hebben in de fabrieken. "Maar jullie hebben het voor het zeggen", roepen de ondernemers in koor, "als wij niet maken wat jullie willen hebben, gaan we failliet. Onze winst is het loon voor een verstandige belegging."

Dat heeft een schijn van waarheid. Toch wordt de zaak zo precies op z'n kop gezet. Het doel van de produktie en de economie moet zijn het bevredigen van de behoeften van de mensen. Het doel van de kapitalistische economie is het realiseren van privé-winsten. Dat is een hemelsbreed verschil. Wie vraagt er om tientallen automodellen, behalve de reclameburo's? Wie vraagt er om de vaste verschijnse-

len van de kapitalistische produktie, zoals milieuvuiling, geldontwaarding, jaagsystemen, woningnood, overproduktie en massa-ontslagen?

Daar heeft niemand behoefte aan, maar toch zitten deze dingen vastgebakken aan de kapitalistische economie die wordt beheerst door de wet van de jungle.

ALLE MENSEN GELIJK

Stel dat de fabrieken en bedrijven worden geleid door mensen die door het personeel gekozen zijn. Dat is een zeer belangrijke stap op de weg naar het socialisme. Dan kunnen we er pas aan denken de problemen op te lossen. Het heeft natuurlijk geen zin om de oude kapitalisten te vervangen door nieuwe. Of je nou door een kapitalist van de oude stempel of door een oud-kollega wordt uitgebuit, dat is lood om oud ijzer.

De kwestie is dat de kapitalistische concurrentie de oorzaak is van een verschrikkelijke verspilling en vervuiling. Zolang de ijzeren wetten van het kapitaal regeren zijn de arbeiders ALTIJD de pineut. Dat is ook bij Enka-Breda en VTU in Beek en Donk gebleken. De arbeiders kunnen de direktie wel tot bepaalde koncessies dwingen, maar de wetmatigheden van het kapitalisme eisen toch hun tol in de vorm van afvloeiingen, tempo-verhoging en inflatie.

Veel gepraat over medezeggenschap en inspraak komt neer op een poging arbeiders medeplichtig te maken aan kapitalistische maatregelen en zo de arbeidersklasse te verdelen. Pas als de kapitalistische chaos-economie vervangen wordt door een socialistische plan-economie, kunnen arbeiders verantwoordelijkheid op zich nemen voor de economie. Maar dan ook de HELE verantwoordelijkheid. Wij eisen geen medezeggenschap, maar zeggenschap. In het socialisme zijn alle mensen gelijk.

MENTALITEIT

Het rottige van de kapitalisten is niet zo-

zeer dat ze over een berg geld beschikken, maar dat ze met dat geld macht kunnen uitoefenen over het reilen en zeilen van de maatschappij. Natuurlijk zullen ook in het socialisme oude fabrieken gesloten worden en nieuwe geopend. Maar dan omdat het in het belang van het volk is en niet onder dwang van de geldschietters.

Nog een stap verder: Als straks de gemiddelde ondernemingsraadslid, vakbondsleider of ekonoom het voor het zeggen krijgt, zijn we weinig opgeschoten. Daarom is het van groot doorslaggevend belang dat de nieuwe leiders voortdurend onder scherpe controle van de bevolking staan. De nieuwe volksvertegenwoordigers zullen op alle posten werkelijk het volk moeten vertegenwoordigen. Aan het volk de taak om ze daar aan te houden. De doeleinden van de economie en de staat zullen door de bevolking worden vastgesteld. De gekozen leiders en deskundigen zijn er om die doelen te verwezenlijken. Dat vergt een grondige verandering van mentaliteit.

DE MACHT

Nou hebben we in dit artikel voor het gemak maar even de kapitalisten weggetoverd. Dat is op papier natuurlijk makkelijker dan in werkelijkheid. Zullen ze verdwijnen als we het ze vriendelijk vragen? Als we ze duidelijk maken dat we voor de keus staan: een socialistische wereld of geen wereld? Als we ze met klem verzoeken om het land van de ondergang te redden en het kapitalisme prijs te geven? Zo zal het niet gaan!

Om het socialisme te vestigen moet de arbeidersklasse de macht grijpen en het burgerlijke staatsapparaat vervangen door een proletarische. Centraal staat dus de machtsvorming. Dat is precies het punt waar de namaakprogressieven halt houden. Dat het kapitalisme moet plaats maken voor een soort socialisme, is een geloof dat velen met de mond belijden. Velen maken deel uit van partijen die dit al tientallen jaren belijden, maar ons nog geen stap dichterbij het socialisme hebben gebracht. Wel praten over socialisme, maar zwijgen over de weg die ons er heen brengt, dat is gewoon boerenbedrog.

Alleen het volk is werkelijk bij machte het kapitalisme af te schaffen. Daarvoor moeten wij het inzicht in het kapitalisme verdiepen en de anti-kapitalistische krachten bundelen. Juist daarom werken de leden van de Socialistische Partij aan de basis van de samenleving, in buurtakties, loonstrijd, milieu-akties en de verspreiding van de Tribune. Uiteindelijk hangt het van ons volk af hoe lang Nederland nog een kapitalistisch land is.

"GOED" EN "SLECHT"

Sommigen zeggen: "In zijn hart is ieder mens een kapitalist; de mens is gewoon te slecht voor het socialisme."

"Arbeiders bij Van Thiel United in Beek en Donk willen zelfbestuur."

Groot opgemaakt verscheen dit nieuws laatst in de kranten. Het was een beetje voorbarig, zoals ons op Koninginnedag bleek tijdens een gesprek met drie leden van de ondernemingsraad van VTU, Toon van Osch (NKV), Piet van Gemert (NKV) en Theo Cortenbach (NVV).

In Tribune 5 is verhaald hoe een snelle en doeltreffende actie van het VTU-personeel verhinderde dat de schuldeisers onontbeerlijke grondstoffen van het fabrieksterrein wegsleepten. Zelfs de deurwaarder kon geen voet binnens het bezette bedrijf krijgen. Het voortbestaan van de schroefboutenfabriek werd na een week bezetting gered. De rechter verleende het bedrijf uitstel van betaling en mr. Krager werd aangewezen als bewindvoerder. De familie Van Thiel, wiens wanbeleid het bedrijf aan de rand van de afgrond bracht, is verjaagd en heeft geen toegang meer tot de fabriek.

Enkele weken na de actie praten we nog eens met de betrokken mensen, speciaal over dat zelfbestuur. "Het woord was spontaan gevallen", zeggen de ondernemingsraadsleden, "en is tegen onze zin ontijdig in de pers gekomen. Later kwamen de arbeiders naar ons toe met de vraag: Hoe zit dat nou, worden wij nou

Van Thiel-arbeiders verhinderen een vrachtwagen de aftocht

ARBEIDERS VAN THIEL WORDEN GEEN DIREKTEUR

ook directeur? Maar het idee van zelfbestuur moesten we al gauw laten varen. Het aandelenkapitaal van f 777.000, dat was nog wel op te brengen geweest met 400 man personeel. Maar het bedrijf heeft ongeveer 4,5 miljoen gulden schuld, plus nog een schuld bij de bank, die ons onbekend is. De rechtbank eist de garantie dat de nieuwe eigenaar de schulden kan afbetalen. Nou daar kunnen wij natuurlijk niet aan beginnen. Arbeiderszelfbestuur is in een kapitalistische staat niet moge-

vervolg pag. 6 ZELFBESTUUR

Mensen zijn een produkt van hun omstandigheden. Zo zijn sommigen teruggekeerd uit de concentratiekampen met de mededeling: "De mens is erger dan een beest; het is onvoorstelbaar hoe diep een mens kan zinken." Maar de concentratiekampen hebben niet bewezen hoe slecht mensen zijn. Ze hebben bewezen dat mensen niet geschikt zijn om in dergelijke kampen opgesloten te worden.

Met het kapitalisme ligt het net zo. Het brengt de mensen voortdurend in konflikt en concurrentie met elkaar. De hele structuur is gebouwd op de stelling: ieder voor zich en god voor ons allen. En omdat er geen god bestaat, komt er van ons allen dan niks terecht. Onze konklusie is niet dat de mensen niet deugen, maar dat het kapitalisme niet deugt omdat het de mensen niet gelukkig kan maken.

Daarom moet het verdwijnen. Niet op den duur, zoals Groenevelt zegt, maar liever vandaag dan morgen. Want de kapitalistische verspilling en vervuiling hebben zich ontwikkeld tot een regelrechte bedreiging voor het menselijk bestaan.

lijk."

De VTU in Beek en Donk is daar een sprekend voorbeeld van. De arbeiders zouden het bedrijf alleen zelf kunnen gaan besturen, als de schuldeisende bedrijven plus de banken ook in handen van de arbeiders zijn. In het socialisme dus. Pas dan kan in het beheer van een bedrijf het levensgeluk van de betrokken mensen tot uitgangspunt genomen worden en niet de rentabiliteit van het kapitaal.

Samen met mr. Krager heeft de ondernemingsraad de eisen opgesteld voor de gegadigden die het bedrijf willen overnemen. Centraal staat dat de werkgelegenheid gegarandeerd moet worden. Maar de akteleiders zijn voorzichtig bij het formuleren van hun verlangens.

"Je kunt dat niet allemaal openlijk zeggen", menen zij, "want met een heel eisenpakket kun je kopers afschrikken." Ze hopen van de nieuwe eigenaar meer medezeggenschap te bedingen.

De verstandhouding tussen de ondernemingsraad en Van Thiel's direktie was vroeger eigenlijk zo gek nog niet. Ze verzekeren dat er een redelijke openheid was tot in het najaar van 1972 de positie van het bedrijf zienderogen verslechterde. Daarna kreeg de OR alleen nog maar te horen: Er is geen reden tot bezorgdheid.

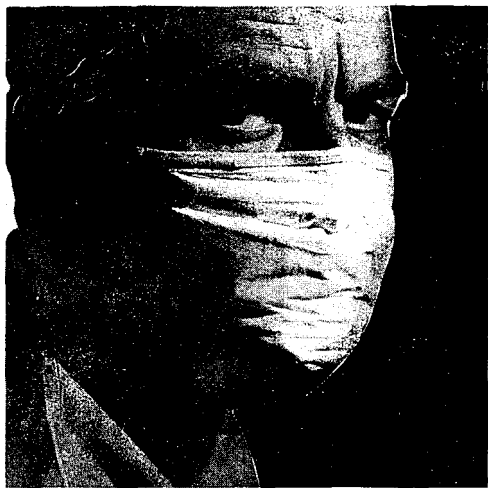
In die tijd begon het vermoeden te rijzen dat er wel eens actie nodig zou zijn om de bedrijfsploorten open te houden. Begin april stond het personeel plotseling voor het blok toen de NKF (als grote schuldeiser) 800 ton walsdraad van het fabrieksterrein begon weg te halen. Het bedrijf hing kennelijk boven de afgrond. Er is toen snel gehandeld om de

afvoer van de voorraden te keren. Het lukte allemaal wonderwel.

"We hebben er hard voor gevochten. Als de deurwaarder op het terrein was gekomen zouden er brokken van gekomen zijn. Maar dankzij de verbluffende eenheid van de mensen hebben we die slag gewonnen. Door die eenheid hebben we bereikt dat het bedrijf open blijft. Dat hebben wij niet op ons eentje als ondernemingsraad gepresteerd, maar dankzij de eenheid van de arbeiders. Wat we er uiteindelijk mee opgeschoten zijn, moet nog blijken. Maar je kunt altijd nog beter werk hebben in een kapitalistisch bedrijf, dan werkloos zijn. Sinds die actie heeft iedereen meer plezier in zijn werk. Maar om het bedrijf gezond te maken zal er wel een brede bezem doorheen moeten. Pas dan kan het weer concurrerend werken. Stel je voor dat wij het bedrijf hadden overgenomen; dan zou je gedwongen zijn zelf het bedrijf te saneren."

Van Osch: "In de vorige Tribune heb ik gelezen over Lips in Drunen en de Hardmeetaal in Arnhem. Zulke situaties zouden bij ons niet meer gepikt worden. Misschien zijn wij door onze ervaringen agressiever geworden, maar actie is vaak de enige oplossing."

Cortenbach: "De kapitalisten gooi je niet zomaar overboord. Dat kan zich niet beperken tot één bedrijf. Dan moet je een heel ander land opbouwen. Dan moet er misschien zoiets gebeuren als destijds in Rusland." Hij doelt op de Russische revolutie van 1917.

"JE GELD OF JE LEVEN"

GELDWOLVEN VERGRIJPEN ZICH AAN VOLKSGEZONDHEID

Jaarlijks wordt in ons land ongeveer 10 miljard gulden besteed aan mediese zorg. Dat is een hoog bedrag, dat merendeels uit de ziekenfondspremies wordt opgebracht. De roep om bezuinigingen wordt steeds luider. In de ziekenhuizen wordt steeds meer beknipt op noodzakelijke apparatuur en onmisbaar personeel. Zulke zuinigheid komt uiteraard niet ten goede aan de volksgezondheid.

Schuldig aan de onbetaalbaarheid van de gezondheidszorg zijn in de eerste plaats de farmaceutische concerns. Dankzij hun monopolies worden op kosten van de volksgezondheid onvoorstelbare woekerwinsten gemaakt. Eenvoudige poeders van de fabriek kosten soms het honderdvoudige van hetzelfde produkt dat door een apotheker wordt vervaardigd.

Bij de wetenschappelijke research van deze concerns staat niet de volksgezondheid centraal, maar de winst. Er worden middelen ontwikkeld met een vage werking, zodat ze voor alles en nog wat kunnen worden voorgeschreven. Valium en librium zijn voorbeelden van zulke wondermiddelen, die bovendien verslavend werken, zodat de markt steeds groter wordt. Gemiddeld krijgt de Nederlandse arts per jaar voor f 3000 gulden reclame in de bus om hem te bewegen bepaalde produkten aan de patiënten voor te schrijven.

Wat betreft de betrouwbaarheid van de geneesmiddelen zijn we hier niet veel verder dan in Afrika, waar Lucas Bols nog steeds voor f75 flessen jenever verkoopt als oordruppels.

Schandalige winsten worden ook door de bouwondernemingen gemaakt op nieuwe ziekenhuizen. Er worden veel te veel ziekenhuizen gebouwd. Het komt nu regelmatig voor dat een patiënt, die door de arts genezen is verklaard, door de hoofdzuster nog een paar dagen op zaal wordt gehouden. Voor een laatste onderzoekje. In werkelijkheid om te voorkomen dat het bed leeg blijft staan.

GELDWOLVEN

Concerns als Philips en Kodak maken grote winsten op de peperdure apparatuur die de ziekenhuizen aanschaffen. En dan de salarissen van de specialisten. Dat zijn gewoon vrije ondernemers, die vaak over de rug van de patiënt zo veel mogelijk willen verdienen. Ik ken er die een beetje naam hebben gemaakt en zo'n 400.000 gulden per jaar vangen. Bijvoorbeeld een internist, die van alle patiënten die binnen komen, een röntgenfoto laat maken, ook als de noodzaak daarvan helemaal niet vast staat. Daar hoeft hij alleen een kruisje en een handtekening voor te zetten. Verder heeft hij er geen werk aan. Dat levert hem f 6,50 per geval op. Alleen zo kan hij al f 15.000 per jaar beuren.

Er zijn veel specialisten die geld ontvangen voor werk dat ze nooit gedaan hebben. Een ziekenhuispatiënt kreeg twee rekeningen: één van de behandelende arts en één van de specialist, die hij nooit had gezien. Hij belde de

man op om te vragen wat dat betekenen moest. Dat was de gewoonte. Hij dreigde het geval voor te leggen aan het ziekenfonds en toen werd de rekening plotseling ongedaan gemaakt.

Toen ik een keer het verband tussen de volksgezondheid en de structuur van de maatschappij aan de orde stelde, reageerden de kollega's bijzonder emotioneel. Een van hen zei: "Ik heb geleerd dat ik voor mezelf moet zorgen, want anderen doen het niet. Als er centen te pakken zijn, ben ik er bij."

In die sfeer worden ook veel mediese studenten opgeleid. Hen wordt geleerd om hun mediese studie te zien als een investering, die zoveel mogelijk moet opleveren. Wanneer kom je op het punt dat dokters er niet meer zijn om patiënten beter te maken, maar patiënten om artsen te verrijken?

PATIËNT WORDT DOM GEHOUDEN

Het feit dat de gewone menselijke zorg voor de patiënt niet centraal gesteld wordt, wreekt zich ook in de verhouding tussen dokters en patiënten. In mijn ziekenhuis werd een kankerpatiënt verteld dat er even een paar kliertjes weggehaald moesten worden. De internist bezwoer hem dat er geen sprake van kanker was en schatte het risico van de operatie op 1%. Terwijl het een van de zwaarste bestaande operaties was.

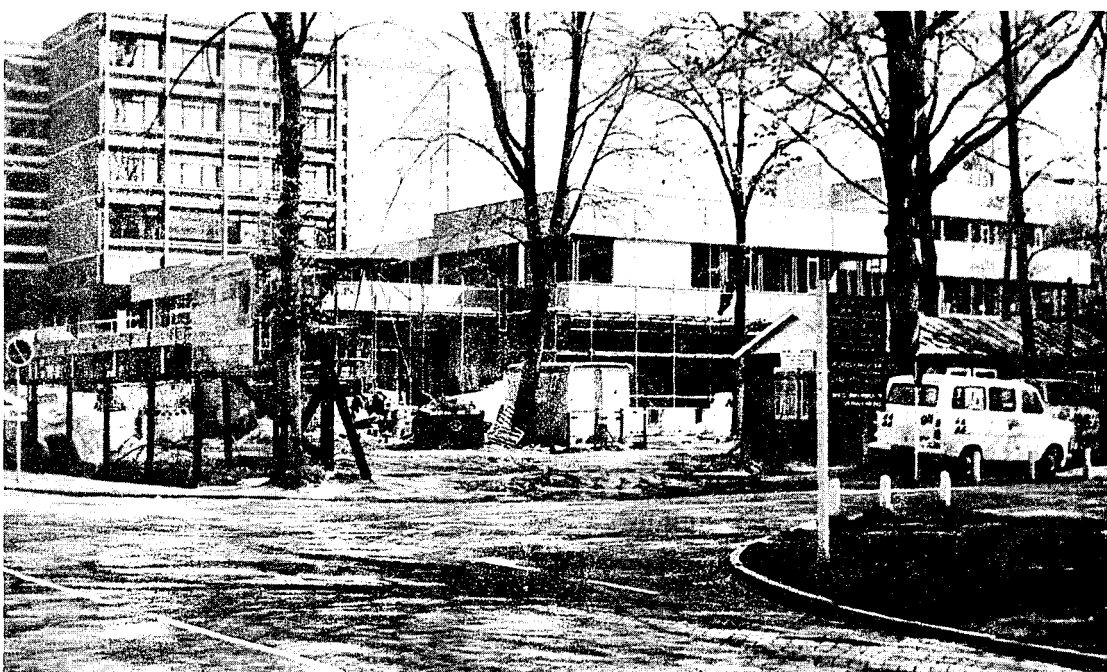
Natuurlijk zijn zulke dingen ook voor de arts moeilijk, vooral in geval van kanker. Maar er worden ook andere dingen verzwegen. Bijvoorbeeld dat er op een patiënt een pijnlijke proef wordt gedaan, omdat iemand voor zijn wetenschappelijke hobby een artikel wil schrijven. Waarom wordt zo iets niet met de patiënt besproken? Als het echt nodig is voor de wetenschap kan zo'n zieke toch best zelf toestemming geven? Maar artsen worden niet opgeleid om met de patiënt te praten. Ze gaan er van uit, dat iedereen die geen dokter is, stom is.

Toch zou alles veel beter verlopen als de patiënten meer bij de gezondheidszorg betrokken worden. Door met ze te praten krijgen ze al vlug verstand van de mediese wetenschap, want zo moeilijk is het heus niet. De arts zelf kan dan ook veel beter werken. Je merkt het zelf, als je bijvoorbeeld een verpleegster als patiënt hebt, dat gaat veel makkelijker omdat ze er verstand van heeft.

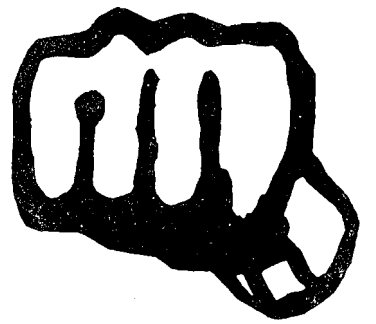
POLITIEK TERREIN

Van zeer veel ziekten liggen de oorzaken op politiek terrein. En vaak ligt de moeilijk-

Ziekenhuisbouw — een groot winstobject

TAPIJTWEEVERS KRIJGEN F 15 MEER

In deze tijd van loonmatiging, centraal akkoord en nivellering gebeuren in het Noordbrabantse Oss vreemde dingen. Het gist er in de tapijtindustrie, sinds de arbeiders van Desso-tapijt een loonsverhoging van gemiddeld f 15 per week (schoon) hebben afgedwongen. Drie weken van aktie werden bij Desso op vrijdag voor Pasen beloond met het zwichten van de direktie. Het is duidelijk dat deze mededeling door de arbeiders (en hun gezin-

nen) enthousiast onthaald werd.

Het sukses was te danken aan het optreden van een aktiekomitee van 5 wevers. Als vakbondsleden hielden ze toch de bond er buiten, want het moest een loonsverhoging zijn buiten de CAO-verhoging om, dat wil zeggen: méér dan wat de vakbonden versieren, want dat is te weinig om de gestegen kosten van het levensonderhoud op te vangen. Het komitee organiseerde de eenheid in de fabriek en het was

de direktie duidelijk dat afwijzing van de eisen tot harde strijd zou leiden. Temeer daar het aktiekomitee zich verzekerd had van de steun van Arbeidersmacht-afdeling Oss.

Deze afdeling van Arbeidersmacht heeft het grote sukses van de Desso-werkers meteen bij de andere bedrijven in de stad bekend gemaakt. De gevolgen bleven niet lang uit. Op vrijdag 3 mei ging een grote afdeling van Bergoss voor 5 kwartier plat. Het waren met name de buitenlanders die het bijtje er bij neergooiden, omdat ze sinds januari in loon waren achtergesteld bij hun Nederlandse kollega's (verschillen van f 10 tot f 87 p.m.). Bovendien eisten ze afschaffing van het tarief. De tariefkaarten werden van de machines getrokken en voor de ogen van de bedrijfsleiding verscheurd. De hollanders staakten uit solidariteit mee.

De direktie zwichtte voor de eisen, maar de buitenlanders eisten dat deze regeling ook voor de andere afdelingen zou gelden. Daarover bereikte men die maandag een akkoord. Het tarief werd afgeschaft en het loonverschil zal met terugwerkende kracht vanaf januari worden bijgepast.

Een uur later stroomde het hele personeel samen in de kantine, waar het werd toegesproken door leden van het aktiekomitee van Arbeidersmacht. Na het sukses van de buitenlanders werd besloten verder strijd te voeren voor de eisen van Desso, dus f 15 schoon per week en het optrekken van lagere lonen naar de hogere. De direktie kreeg deze eisen in de vorm van een ultimatum voorgelegd en zou op 18 mei uitsluitel geven (dan is deze Tribune al verschenen).

In ieder geval is aangetoond dat er méér in zit dan er nu door de vakbonden wordt uitgehaald, als er maar behoorlijke strijdmethoden worden toegepast. Temeer nu de eerste kwartaal-cijfers van de grote concerns Philips en Shell uitwijzen dat ze globaal 50% meer winst maken dan verleden jaar. De "matiging" zal dus weer uitlopen op een enorme vergroting voor de winstinkomens. De arbeiders worden voor het tweede achtereenvolgende jaar flink door de ondernemers in de luren gelegd!

EXTRA

Op 24 april is een extra nummer van de Tribune verschenen naar aanleiding van het einde van de CAO-stakingen van de vakbonden. Aan de hand van NSDM, ADM (beide Amsterdam), Schuttersveld (Enschede) en Clitex (Zeeuws Vlaanderen) deed de Tribune uit de doeken met welk een chantage de vakbonden het einde van de stakingen hebben afgedwongen. In een kommentaar van de Socialistische Partij werd vastgesteld dat de vakbondsleiding nog steeds niet voorop loopt in de strijd maar de arbeiders probeert tegen te houden. "We moeten betere leiders, betere organisaties, betere eisen en betere strijdmethoden hebben", aldus de verklaring. Het extra-Tribunennummer is op grote schaal verspreid bij de belangrijkste bedrijven in de steden.

OLIE, ZINK, CHROOM EN KOPER ZITTEN NIET IN ONTLASTING

Als de vervuiling op de huidige voet doorgaat kan er over drie tot vijf jaar geen drinkwater meer gewonnen worden uit de Rijn. Waterleidingbedrijven, die op Rijnwater zijn aangewezen, hebben onlangs tijdens een kongres in Duitsland hun diepe bezorgdheid uitgesproken over de situatie. Een dag later kondigden Nederlandse autoriteiten aan dat het drinkwater op korte termijn zeker 50% duurder moet worden.

De gegevens van de waterleidingbedrijven zijn lijnrecht tegengesteld aan de "zuiveringshysterie" van de Nederlandse overheidslichamen. Die blijven maar volhouden dat het biologische vuil uit de rioleringen de grote boosdoener is. Dat gebruiken ze als voorwendsel voor belastingheffing op de bevolking. De waterleidingbedrijven verkondigen dat met name het stijgend percentage chloriden hen voor onoverkomelijke problemen plaatst. Deze chloriden zijn afkomstig van de grote Franse en Duitse industrie en niet van het Nederlandse huisgezin.

Hoe weinig effekt de zuiveringsinstallaties van rioolwater op de kwaliteit van de rivieren hebben, bleek uit Duitse cijfers. In de laatste jaren is in Duitsland voor 10 miljard mark in dat soort installaties geïnvesteerd. Desondanks is de giftigheid van de Rijn in die tijd verdubbeld. Nu gaan ze nog eens 17 miljard DM investeren. Zou de giftigheid dan verviervoudigen?

Het is duidelijk dat de werkelijke vergiftiging van het oppervlaktewater niet veroorzaakt wordt door het natuurlijke afval van de men-

sen, maar door de lozingen van de industrie. Daarom voert het Milieu Aktiecentrum Nederland de boykotaktie "Geen belasting op ontlasting".

De Tribune maakte al eerder melding van de massale weigering van deze belasting, die gegeven wordt voor de bouw van zgn. zuiveringsinstallaties. In Gelderland wordt deze aktie met sukses voortgezet. Op basis van de grote weerklank, die deze aktie overal ondervindt, heeft het MAN een brief gericht tot de Vaste Tweede Kamerkommissie voor Milieuhygiëne. Daarin worden maatregelen geëist die de vervuiling VOORKOMEN in plaats van VERWERKEN, en geen extra dure schakel aan het vervuilende produktieproces toe voegen.

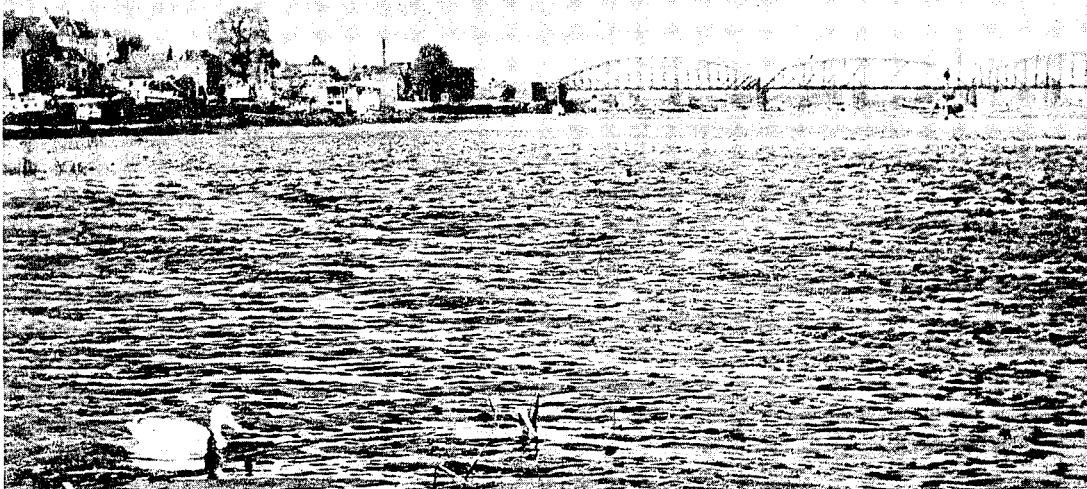
Bovendien stelt het MAN: De industrie heeft jarenlang ten koste van het milieu miljoenenwinsten geboekt. Daarom is het redelijk om nu uit die hoek herstelbetalingen voor het milieu te vorderen.

In Apeldoorn, Arnhem, Nijmegen, Wageningen en ook in Groningen, Emmen, Coevorden, Utrecht en Vlaardingingen zijn goed tot zeer goed bezochte openbare vergaderingen gehouden over deze kwestie. In Nijmegen hing een plakkaat in de vergaderzaal met de volgende tekst:

In 1972 stroomden door de Rijn:

olie	2000 ton
zink	12500 ton
chroom	3000 ton
koper	2500 ton

Kunt u zich herinneren ooit olie, chroom, zink of koper in uw ontlasting gehad te hebben?

WIEGEL EN VAN RIEL WEER BEZIG IN ASSEN

VVD VREEST ONDERGANG EN PREEKT DIKTATUUR

"Ons land gaat naar de ondergang. Vernielzuchtige krachten bedreigen ons. Het toegeven aan het kwaad wordt een mode in deze gemeenschap. Als er maar werkelijke tegenkrachten werden opgeroepen ..."

Dit was de onheilspellende teneur van de redevoeringen op het VVD-kongres half april in Assen. In schrille tegenstelling tot de sombere inhoud van deze woorden stond de uiterlijke schijn van het kongres, daar in het luxe Bellevue, eigendom van VVD-leden. De kleffe zelfvoldaanheid van verkiezingswinnaar Wiegel. De sjeke mantelpakjes, gouden oorhangers en platina broches. De weldoervoede buiken omhuld door indrukwekkende maatkostuums, de gouden zegelringen en de beschaafde konversatie over effecten en beleggingen. De lekkere hapjes, de dure drankjes en de tevreden koppen waarin de ene bolknak na de andere werd gestoken.

"Ons land gaat naar de ondergang..." De angst is een slechte raadgever, zeker voor degenen die in het land van de VVD niks te zoeken hebben. Met "ons" land bedoelt de VVD immers het land van Wiegel en Bakkenist. Welnu, laat hun land maar naar de ondergang gaan. Hoe eerder hoe liever. Dan wordt het eindelijk ons land, het land van de werkende bevolking. Dan wordt het hier eindelijk leefbaar.

Nadat het kongres per telegram zijn afhankelijkheid had betuigd aan Hare Majesteit de Koningin en Haar Huis, was het van dik hout zaagt men planken voor mevrouw Van Someren en de parade-olifanten van de partij, Van Riel en Wiegel. Deze laatste aarzelde uiteraard geen moment om verschillende kansen voor open doel te benutten, hem geboden door de kabinetsformatie. "De VVD doet niet mee aan gescharrel, geschipper, gemats en gesjoemel", verklaarde de toekomstige echtgenoot van Pien met trots. Hij kon zijn vreugde nauwelijks bedwingen over het feit dat Den Uyl zich leent voor het opknappen van het vuile werk en maakte zich op voor de komende verkiezingsoverwinning.

Opnieuw zwaaide hij de strijdbijl tegen de mensen die door het grootkapitaal zijn uitgekauwd en uitgespuugd om voor rekening van de gemeenschap verder te vegeteren. "Als er één geval is van misbruik van sociale voorzieningen", aldus Wiegel, "is dat er één te veel." Natuurlijk maakte hij zich ook bij deze gelegenheid sterk voor de NAVO en de verspilling

van miljarden aan de oorlogsbegroting.

Wat Wiegel doet is simpel en -tot nu toe- doeltreffend. Hij preekt de klassenstrijd en hij is de enige die werkelijk "polariseert". Terwille van de stembus is de historische worsteling tussen kapitalisten en proletariaat door Wiegel teruggebracht tot een strijd tussen "profiteurs van sociale voorzieningen" en hen die "meer presteren en verantwoordelijkheid durven dragen".

Partijvoorzitster Van Someren zei het zo: "Politiek is bezig zijn voor de zwakken, maar daarom hoeven degenen die op eigen benen kunnen staan nog niet vertrapt te worden." Het zijn allemaal roerende woorden, maar de betekenis is nuchter. De VVD heeft de Nederlandse arbeidersklasse openlijk de oorlog verklaard. Echter, zolang het kapitalisme het masker van de burgerlijke democratie draagt, zal de VVD niet alleen helpen de mensen uit te buiten en te knevelen, maar ook propageren dat dit voor hun eigen bestwil gebeurt. Daarom noemt de VVD zich ook een "volkspartij".

VAN RIEL

Wat betreft duidelijkheid en rechtlijnigheid moest Wiegel het toch afleggen tegen leermeester Van Riel. Deze hief de vette worstvingertjes waarschuwend naar de hemel en baste dat Nederland aan de vooravond staat van bijzonder veel verslechteringen. Verslechteringen die ten koste van de hele bevolking zouden gaan. In een parlementair stelsel zijn zulke verslechteringen niet makkelijk door te voeren, omdat de partijen afhankelijk zijn van de kiezers, aldus Van Riel. "Dat gaat niet zonder politieke dwangsystemen", zei hij met een onverholven dreiging van een kapitalistische diktatuur om "ons land" van de ondergang te redden.

Eigenlijk was zijn betoog een geweldige aanval op het kapitalisme. Hij gaf immers ruiterlijk toe: Het kapitalisme is niet in staat om het welzijn van de bevolking te verzekeren. Hij ging alleen fout met de aankondiging dat hetzelfde kapitalisme desnoods met een "politiek dwangstelsel" behouden moet blijven, om ook het nageslacht in de ellende te laten delen.

Opvallend was Van Riels passage over de huidige ondernemer. "Hij is volstrekt niet meer de rijke man, de harde kapitalist, die zelf naar boven is geklommen door extreme zuinigheid en door relatieve onverschilligheid

ten opzichte van zijn medemens."

De volksverlakkerij bereikt hier grote hoogten. Het ontstaan van de kapitalistenklasse is in de geschiedenis onlosmakelijk verbonden met de gewelddadige onteigening van de grond der kleine boeren en met onmenselijke rooftochten naar de koloniën. Van Riel noemt dat "extreme zuinigheid". Verder waren daar zulke verschijnselen als vrouwen- en kinderarbeid, de 14-urige werkdag, crises met miljoenen-werkloosheid, twee wereldoorlogen en de atoombom. Dat vangt Van Riel onder de noemer: "Relatieve onverschilligheid ten opzichte van de medemens".

Maar zo is de ondernemer niet meer. Waarin verschilt volgens Van Riel de moderne ondernemer van de gemiddelde Tribune-lezer? "Alleen door buitengewone ijver, een zeker combinatievermogen en een redelijke mate van verstand onderscheidt de tegenwoordige ondernemer zich van zijn omgeving." Aldus Van Riel. Dus niet door zijn medeplichtigheid aan stelselmatige huur- en prijsverhogingen, jaagsystemen in de bedrijven, milieuvervuiling en de uitmergeling van de Derde Wereld. Nee, gewoon: Buitengewone ijver en een redelijke mate van verstand.

Van Riel waarschuwt dan: "Dergelijke mensen zijn wel degelijk gevoelig". Hij heeft het dus over de ondernemers. "Wanneer er aldoor gezegd wordt "we zien je eigenlijk liever niet; je bent een milieuvervuiler; we mogen je niet; ga maar ergens anders heen", wanneer aldoor maar gesuggereerd wordt dat ze onpopulaire, weinig aantrekkelijke figuren zijn, dan blijven de ondernemers uiteindelijk wel weg."

Wij kunnen dit optimisme van Van Riel niet delen. Om de ondernemers weg te jagen en het socialisme te vestigen is meer nodig dan ze eens flink de waarheid te zeggen. Dat vereist een harde strijd.

Helaas moeten we vaststellen dat Wiegel waarschijnlijk gelijk had toen hij in Assen zei: "Voor ons is de volgende verkiezingskampagne al begonnen. Het zaad voor de volgende overwinning is al gezaaid." De VVD heeft wel de oorlog verklaard aan de bevolking, maar deze partij wordt door de traditionele arbeidersorganisaties niet met gelijke munt terug betaald. Wiegel voert de strijd konsekwenter dan Den Uyl. Alleen een partij die werkelijk een socialisties Nederland wil verwezenlijken kan het land van Wiegel en Van Riel naar de ondergang voeren. Er is haast bij, want de heren van "vrijheid en democratie" zitten niet stil. ●

ARME LANDEN WORDEN ARMER

DOOR ONTWIKKELINGSHULP

Terwijl u als lezer in deze Tribune bladert, sterven aan de andere kant van de wereld duizenden mensen (waaronder talloze kinderen) van de honger. Het zijn er ongeveer 10.000 per uur. Ze leven in wat de "arme landen" worden genoemd, maar dat is een misleidende term. Die landen zijn niet arm, maar worden arm gemaakt door de westerse concerns.

Een Surinaamse kameraad vertelde: "In Suriname hebben we zelf genoeg rijkdommen. In 1970 maakte alleen de Amerikaanse aluminium-maatschappij Alcoa al 40 miljoen winst in ons land. Dat is meer dan de hulp die er in gepompt wordt. De noodzaak voor ontwikkelingshulp vervalt zodra de rijkdommen van de Derde Wereld (bodemschatten, grondstoffen) aan de bevolking ten goede komen."

MEEVALLER VOOR FOKKER

Op de Nederlandse begroting staat voor 1973 1.150 miljoen gulden voor ontwikkelingshulp. Hiervan gaat 40 % als gift, 40 % op zachte voorwaarden (lage rente) en 20 % op harde voorwaarden naar de Derde Wereld. Op de vraag of deze hulp zonder voorwaarden aan de Derde Wereld ter beschikking wordt gesteld, antwoordde een voorlichtingsambtenaar van Buitenlandse Zaken in Den Haag ontdaan: "Maar natuurlijk niet".

Dat betekent dus dat de Nederlandse regering een stevige vinger in de pap heeft bij de besteding van het geld in de Derde Wereld. Daarbij geeft men de voorkeur aan projecten die Nederlandse ondernemingen ten goede komen (bijv. wegen, havens) en denkt men minder aan de belangen van de hongerende bevolking. Dikwijls wordt hulp gegeven op voorwaarde dat het geld weer in Nederland besteed wordt.

Verleden jaar "kreeg" Bangla Desh 16 miljoen gulden voor de aankoop van Fokker Friendships. Het geld komt dus vaak in de dubbele stroom naar Nederland terug. Eerst in de vorm van aankopen. Dan weer in de vorm van het aflossen van de leningen. Een bijzonderheid is dat het geld komt van de Nederlandse belastingbetaler, en verdwijnt naar het Nederlandse bedrijfsleven. Daarbij wordt een omweg gemaakt via de ontwikkelingslanden, die er en passant mee worden uitgebuit. Bovendien blijft er enorm veel aan de strijkstok hangen van tussenpersonen, liefdadigheidsinstellingen enz. Ondertussen speelt de Nederlandse regering mooi weer op kosten van de belastingbetaler en de Derde Wereld.

AAN HANDEN EN VOETEN GEBONDEN

In het jongste jaarverslag van Unilever — een enorme profiteur van de Derde Wereld — wordt gepleit voor een verdere kapitalistische ontwikkeling van de landen der Derde Wereld. De concerns komen een beetje in het nauw nu zelfs prins Claus verklaart dat een socialisties ontwikkelingsmodel voor die landen meer toekomst biedt.

Ten onrechte menen velen dat de komst van westerse bedrijven de "arme negers en aziaten" uit de brand helpt. Het tegendeel is waar. Hun rijkdommen worden ontvreemd en de ontwikkeling van een zelfstandige economie wordt gesmoord. Niet voor niets waren de twee wereldoorlogen grote bloeiperioden voor Zuid-Amerika, Afrika en Zuidoost-Azië. Toen hadden de westerse concerns minder gelegenheid om zich er mee te bemoeien.

Een Nederlandse kameraad die als zakenman in Hongkong is geweest vertelt: "Bij inkoop kosten overhemden daar ongeveer 1 gulden en truien zo'n 4 gulden. Beide produkten worden in Nederland voor zo'n 20 tot 30 gulden verkocht. Kun je nagaan hoe er op verdiend wordt, behalve door de mensen die ze maken daar in Hongkong.

Het volgende voorbeeld illustreert hoe erg het er aan toe gaat. Een grote maatschappij (bijvoorbeeld C&A) stopt een textielbedrijf in Hongkong vol opdrachten. Een reusachtige order die groot genoeg is voor een heel jaar. Dat doen ze nog een tweede jaar. Ondertussen doet die fabriekseigenaar in Hongkong natuurlijk allerlei investeringen. Hij schaft een machinepark aan dat speciaal op deze orders is ingesteld. Als het bedrijf dan helemaal met handen en voeten aan de westerse klant gebonden is, komt die met de mededeling: Het moet goedkoper en anders ga ik ergens anders heen. Zo'n bedrijf heeft dan dus de keus tussen waanzinnig lage prijzen en het faillissement.

Het is gewoon plundering. Wat ik daar gezien heb aan armoede van de mensen en weelde van allerlei Amerikaanse, Nederlandse, Engelse en Duitse patzers is onvoorstelbaar.

Daar word je ziek van. Voor de westerlingen is Hongkong één grote cocktailparty. Maar een meisje, dat bij ons op kantoor werkte, verdiende f 240 in de maand en moest daar haar hele familie van onderhouden. Ik heb dat niet kunnen aanzien en heb ontslag genomen."

Terug in Nederland zet deze zegsman zich in voor de vestiging van het socialisme in dit land. Hij beschouwt het als de beste ontwikkelingshulp — het breken van de macht van de uitbuiters.

Ingenieurs en specialisten, die door Nederland worden uitgezonden, verlenen veelal hand- en spandiensten aan het imperialistische systeem. Ze meten zich een oude koloniale status aan en werken nauw samen met de plaatselijke regeringen, die meestal uit handlangers van de imperialistische concerns bestaan.

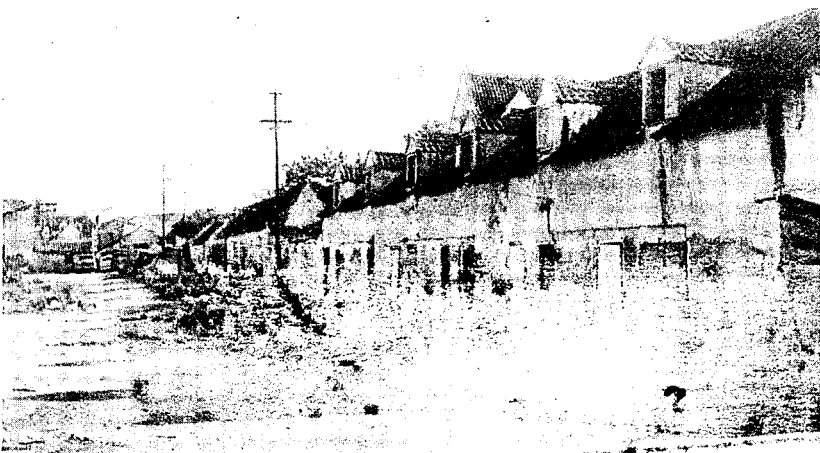
Nogmaals onze Surinaamse kameraad: "In 1968-'69 begon premier Pengel teveel met de VS te flirten ten nadele van Billiton. Bovendien dreigde hij in de houthandel zaken te gaan doen met Duitsland ten nadele van Bruynzeel. Pengel kon toen geen uitstel krijgen van de aflossing van de Nederlandse ontwikkelingshulp. Zodoende konden de ambtenarsalarissen niet worden uitbetaald en kwam het tot een opstand, die Pengel ten val bracht."

Een schokkend, maar feitelijk alledaags voorbeeld van de manier waarop ontwikkelingshulp gebruikt wordt om de ontwikkelingslanden te laten dansen naar de pijpen van westerse regeringen en concerns (we spreken hier van westerse — dat Rusland zich ook aan dergelijke praktijken schuldig maakt is duidelijk, maar valt buiten het bestek van dit artikel).

DROEVIGE ZAAK

Het is duidelijk dat het met de ontwikkelingshulp van Nederland een droevige zaak is. Het ergste is nog wel dat de uitbuiting en onderdrukking voor een deel gefinancierd wordt op kosten van de belastingbetaler.

Nederland zou een voorbeeld moeten nemen aan de buitenlandse politiek van China. In de eerste plaats moet ontwikkelingshulp uitsluitend worden gegeven aan landen met een socialistiese structuur, waar het geld dus ten goede komt aan de massa van de bevolking (dit sluit landen als Indonesië, India, Bangla Desh, Turkije en Suriname, die nu miljoenen krijgen, dus voorlopig uit). Die hulp moet zonder voorwaarden ter beschikking worden gesteld (dat kán, aan een regering die het volk vertegenwoordigt). Verder kan Nederland in een geest van vriendschap helpen bij het ontwikkelen van nationale, zelfstandige industrieën in de ontwikkelingslanden. Tenslotte zouden de kosten van die hulp het best gefinancierd kunnen worden door een extra belasting op de grote vermogens. Het is niet meer dan redelijk dat de ontwikkelingslanden herstelbetalingen krijgen van de grote plundersaars. ●

Krottenwijken
op Curaçao

DE EENDRACHT MAAKT WEER MACHT

Ongeveer 1350 Leidse huurders hebben huurverlaging gekregen, in plaats van verhoging. Begin mei ontvingen ze een brief van woningvereniging De Eendracht, dat de huren van de vooroorlogse woningen zijn teruggebracht tot het peil van maart '72 (drie huurverhogingen ongedaan gemaakt) en die van de naoorlogse tot het peil van maart '73 (één huurverhoging teruggedraaid).

Deze maatregel geldt met terugwerkende kracht. Menige huurder krijgt dus een fiks bedrag terugbetaald. Het bestuur van de woningbouwvereniging heeft verklaard dat deze gang van zaken te danken is aan de huurweigeringsactie, die werd georganiseerd door een aktiekomitee van de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW).

Op de dag van zijn installatie (11 mei) kreeg de nieuwe minister van Volkshuisvesting drs. Gruyters een schrijven van De Eendracht. Hierin worden de huurverlagingen aan hem bekend gemaakt. Hij kan dus meteen tonen wat hij waard is in vergelijking met zijn beruchte voorgangers Schut en Udink.

In 1972 kreeg een groot deel van de huizen van De Eendracht twee maal huurverhoging, in april en oktober. De BHW begon in oktober de weigeringsactie te organiseren. Honderden buurtbewoners namen aan de actie deel. Een groot aktiekomitee organiseerde de zaak, bijvoorbeeld door girokaarten met verhoogde huur huis aan huis op te halen en de mensen blanco girokaarten te geven voor het overmaken van de oude huur.

De strijd werd gevoerd voor de volgende eisen: 1. Een huurstop, 2. verbetering van het onderhoud en 3. herstel van de democratie in de vereniging.

WEIGERAARS GOEDKOOPT UIT

Vrijwel alle afdelingen van de Bond van Huurders en Woningzoekenden, de landelijke organisatie van buurtbewoners, melden een aanzienlijke stijging van het aantal weigeraars van de huurverhoging. Het meest sprekende voorbeeld biedt waarschijnlijk Eindhoven. Daar weigeren nu op georganiseerde wijze ongeveer 4000 huurders, het dubbele van verleden jaar. Ook het aantal georganiseerde buurten verdubbelde zich in de lichtstad, van 5 tot 10. Eindhoven heeft kennelijk lering getrokken uit de ervaringen met huisbaas Philips, die onlangs voor 5 buurten huurverhogingen ongedaan moest maken — dankzij acties van voorgaande jaren.

Ook uit bijna alle andere grote steden van ons land meldt de BHW een versterking van de

BHW BEREIKT HUURVERLAGING

Het toenmalige bestuur had de stem van de algemene ledenvergadering vervangen door die van een ledenraad, waardoor de zeggenschap van de leden ernstig was aangetast. Het bestuur werd uitgenodigd om solidair met zijn huurders tegen de huuropdrijving van Den Haag te strijden, maar wenste daaraan geen gevolg te geven.

In april kregen de leden eindelijk waar ze in oktober al om vroegen: een ledenvergadering. Het werd een bijzonder geladen bijeenkomst van meer dan 300 mensen, die hun recht kwamen halen. Korte tijd later nam het oude bestuur zijn ontslag en werd vervangen door een nieuw, waarin verschillende leden van het BHW-komitee zitting namen.

Het bestuur begon met cijfers te bevestigen wat de leden allang wisten, nml. dat het betalen van huurverhogingen weggegooid geld is. Uit de boeken bleek bijvoorbeeld dat in 1971 f 22.000 meer aan onderhoud werd uitgegeven

dan in het voorgaande jaar. De stijging van de huuropbrengst bedroeg —dankzij de huurverhoging— bijna f 100.000. Ook werden cijfers bekend over de leningen die voor de woningbouw gesloten moeten worden. Oudere woningen zijn soms al vier maal afbetaald en dan nog worden er huurverhogingen voor gevraagd.

Het nieuwe Eendracht-bestuur heeft daarom onmiddellijk een huurverlaging doorgevoerd. Het verwacht niet dat het ministerie zich zonder slag of stoot gewonnen zal geven.

Daarom voert het niet alleen de wensen van de leden uit, maar mobiliseert het ook de leden om de strijd met acties te ondersteunen zodra dat nodig is. Zo onderscheidt het nieuwe Eendracht-bestuur zich in gunstige zin van het gros van de besturen der woningverenigingen, die bemand zijn met brave papgaaien van de rijksoverheid. Het wil een voorpost zijn in de strijd van de huurders tegen de woningnood.

Overvolle zaal bij ledenvergadering De Eendracht

Maar er zitten ook andere aspecten aan de huurweigeringsactie. Je tanden laten zien is de enige manier om van de huisbaas behoorlijk onderhoud af te dwingen. Op landelijk niveau speelt dat argument nog sterker: de massale en goed georganiseerde weigeringsactie is het enige dat de regering aan het denken kan zetten over de verslechtingen. Als iedereen betaalt komt er nooit een eind aan de huuropdrijving.

Belangrijk is natuurlijk dat de buurt goed georganiseerd wordt. BHW-komitees zorgen er voor dat de eisen uit de hele buurt worden samengevat en dat iedereen precies weet hoe sterk de weigeringsactie staat. Bovendien wordt er juridische hulp verleend tegen de intimidatiepogingen van de huisbaas. Maar zelfs als de juridische hulp tekort schiet doordat de wet de huisjesmelker steunt kan de eenheid van de buurt een overwinning afdwingen. Het beste voorbeeld daarvan geeft Vlaardingen, waar meer dan 3000 huurweigeraars zijn op grond van milieuklachten (de stankgolven). Daaronder zijn veel bewoners van nieuwe woningen, die dus wettelijk verplicht zijn de huurverhoging te betalen. Door het massale karakter van de actie wordt het de overheid echter wel bijzonder moeilijk gemaakt om rechtens en deurwaarders in de arm te nemen.

In ieder geval is het goed nieuws dat vele tienduizenden Nederlanders het dagelijks leven goedkoper maken door de huurverhoging te weigeren. Dat is bestrijding van de inflatie in de praktijk!

NIXON - DE ZOON VAN AL CAPONE

Straks ontpopt Nixon zich nog als de zoon van Al Capone en dan wordt hij gepakt wegens belastingontduiking...

Wie weet welke onthullingen nog uit Washington zullen komen. De Amerikaanse Führer zelf heeft verteld dat zijn staf "al te ijverig en misschien verblind door het landsbelang" is geweest.

In augustus 1972 werden inbrekers met af-luisterapparatuur ontdekt in het Watergate-hotel, destijds hoofdkwartier van de Democratische Partij. Maandenlang hield het Witte Huis

de deksel op de beerput. De knal is des te harder geworden.

Het symbool van het vrije Amerika, het bolwerk van het wereldimperialisme, blijkt een trefpunt van platvloerse gangsters. Twee ministers van justitie, de hoogste chefs van FBI en CIA, het verkiezingskomitee van Nixon, een handvol van zijn beste vrienden, adviseurs en advocaten, plus tientallen lagere functionarissen zijn betrokken bij een schandaal van ongekennde omvang. Sommigen menen dat de president zelf van niks wist en verklaren hem zo tot idioot. Anderen denken dat de president zeer goed op de hoogte was en brandmerken hem dus tot misdadiger. Waarschijnlijk ligt de waarheid in het midden. Hij is zowel een idioot als een gangster.

Spionage, chantage, provokatie, intimidatie, omkoperij en zwiggeld (met financiën uit de geheimzinnige kringen der grootindustrie die Nixon zo graag herkozen zagen). In dergelijke middelen had de Führer meer vertrouwen dan in democratische verkiezingen. En terecht, want welk verstandig en goed-voorgezicht volk zou een dergelijke zwendelaar tot president kiezen?

Het officiële Amerika is een soort Peyton Place in het groot. Eén en al samenzwering, leugen en verdorvenheid. De rol van de door-trapte gemenerik Steven Cord wordt in het groot gespeeld door Richard Nixon.

Wie kan zich er eigenlijk over verbazen dat de misdadigheid van de Amerikaanse bende niet beperkt blijft tot Vietnam en Zuid-Amerika? Oorlogsmisdadigers terroriseren ook hun eigen volk! Alleen deze keer komen toevallig de bewijzen op tafel dankzij de Amerikaanse pers (indirekt is dat een compliment voor het

Amerikaanse publiek). Maar in het hele land is geen onafhankelijke jurist te vinden om het onderzoek te leiden. In een land dat geregeerd wordt bij de gratie van corruptie en bedrog is dat niet verwonderlijk. Het zal waarschijnlijk Nixon de kop wel redden. Velen verlangen zijn val, maar niet als ze er zelf door worden meegesleept omdat ze ook boter op hun hoofd hebben.

Misdadig is het om mensen te benadelen, met gebruik van misleiding en geweld. Deze formulering toont al hoe nauw het kapitalisme met de misdaad verbonden is. Daarom is het niet verwonderlijk dat het hart van het wereldkapitalisme tevens het centrum van een wereldomvattend misdaadsyndikaat blijkt te zijn. Deze Nixon-maffia heeft zijn vertakkingen ook in Nederland. Hou de mensen in de gaten die beweren dat Amerika en Amerikaanse instellingen (de NAVO bijvoorbeeld) onze beste vrienden zijn. Gangsters kennen geen vrienden!

In 1967 was het Parool zo flink om een zwarte lijst te publiceren van mensen die zich wel eens krities hadden uitgelaten over Israël. Waar blijft de zwarte lijst van vrienden van Amerika?

WAAR WORDT DEN UYL KAAL VAN?

Sommigen vergelijken de gebeurtenissen rond het Binnenhof met een poppenkast. Maar daarmee wordt onrecht gedaan. Aan de poppenkast. In het algemeen worden de avonturen van Jan Klaassen en Katrijn immers in ademloze spanning door het publiek gevolgd. Dat kun je van Den Uyl onmogelijk volhouden.

Een jaar na de val van het eerste kabinet

Biesheuvel en een half jaar na de verkiezingen kunnen we een voorlopige balans opmaken. Het nieuwe kabinet doet het ongetwijfeld beter dan Biesheuvel, maar slechter kan het dan ook niet. De ploeg van Den Uyl is vast wel het meest linkse kabinet dat Nederland ooit gehad heeft, maar daar hoeft het niet zo bijster links voor te zijn.

Bijna zes maanden hadden Burger en Ruppert nodig om Den Uyl naar het Catshuis te loodsen. In die tijd is er wat afgekonkeld! De PvdA heeft alle kansen laten liggen om verder te polariseren en de reaktionaire partijen hun eigen puin te laten ruimen. In plaats daarvan zijn de verkiezingsbeloften één voor één gebroken.

Er zou na de verkiezingen niet onderhandeld worden; er is een half jaar lang in het geheim onderhandeld. Over het zogenaamd progressieve programma Keerpunt '72 viel niet te praten; maar er zijn konsessies gedaan op zulke gebieden als defensie, huurbeleid, grondpolitiek en medezeggenschap in de onderneming. Er zouden alleen progressief getinte christelijke ministers mogen meedoen; het werden toch gewoon de bekende KVP-rakkers.

De ellende met Den Uyl is dat hij wil regeren... daarom zal hij nooit iets presteren waarvoor het Nederlandse volk hem dankbaar blijft. In plaats van de bevolking duidelijk te maken dat er door de christelijke partijen geen behoorlijk beleid te voeren is, stort hij zich samen met die partijen in de halfslachtigheid.

Zes maanden lang is Den Haag weer het toneel geweest van kleinzieligheid, woordspelletjes en vliegenafvangrij. Deze activiteiten werpen nu hun vruchten af in de vorm van een regering onder leiding van de man die zich verleden jaar aanpreef als "de enige die in

Nederland de arbeidsrust kan herstellen".

Het Nederlandse kapitalisme staat voor belangrijke operaties op het gebied van milieu, lonen en prijzen, energievoorziening, bedrijfssluitingen en belastingen. In Enschede verklaarde een arbeider op een Tribune-avond dat de kapitalisten nu Den Uyl als operatiezuster willen hebben. "Weet je waar Den Uyl zo kaal van wordt?" vroeg hij. "Dat komt omdat het kapitaal hem zo vaak over de bol strijkt." Den Uyl heeft beloofd dat er in Nederland merkbaar een andere wind zou waaien zodra hij drie maanden aan het bewind is. De eerste drie maanden zullen dus al uitwijzen of die Enschedeër gelijk had. Huurweigering, belastingboycot, milieuacties en stakingen tegen een "progressief" kabinet — het is weer eens wat anders.

Alleen de macht van het volk kan het socialisme verwerklijken. Dat werpt meer gewicht in de schaal dan konsessies en koalities.

WAT JE ZEGT * *

door P. Kavezet

(s)limmerik

Een trouwe lezer knipte onlangs een persoonsadvertentie van de elektrotechnische fabrieken Smit uit de krant. Daar stond:

(s)limmerik
Bij Smit is een man laatst gaan werken niet slechts om zijn beurs te versterken hij vond 't zo fijn zelfstandig te zijn dat heeft hij ook goed kunnen merken

Onze lezer werd daardoor geïnspireerd tot het volgende gedicht:

(s)tommerik
Wie nou nog bij Smit gaat pezen
moet heel goed mesjokke wezen
Het helpt hem geen zier
hij blijft arm als een mier
Dat is nou toch vaak zat bewezen

familie?

Toen de schroefboutenfabriek Van Thiel United in Beek en Donk bezet was, sliep het aktiekomitee op de direktiekamer. Daar hield de -tijdelijke- bedrijfsleiding residentie, tot groot ongenoegen van Ferd. van Thiel, die alleen daarvan al ziek is geworden. Dat hij had afgedaan kon hem ook nauwelijks duidelijker te verstaan gegeven worden.

Op zekere dag komt er een arbeider het direktiekantoor binnen stappen. Hij heeft iets met het komitee te bespreken en kijkt eens rond. Zijn blik wordt getroffen door 4 portretten van het geslacht Van Thiel. Vlak erboven hangt een beeld van Jezus aan het kruis. "Zeg", vraagt die arbeider, "zijn die vijf soms familie van elkaar?"

molentjes

Kabouter- en PSP-achtige wezens hebben elkaar gevonden in de Stroomgroep Stop Kalkar (ik schrijf steeds bijna "kanker", maar zo heet het echt niet). Ze zijn erg tegen de atoomcentrale van Kalkar en daar hebben ze gelijk in. Ze roepen de Nederlandse bevolking op om de 3% verhoging van de elektriciteit te boycotten en daar hadden ze ook best gelijk in kunnen hebben. Het vervelende is dat gemeentelijke energiebedrijven de stroom kunnen afsluiten als je niet betaalt. Daar kun je je tegen beschermen door de aktie massaal te organiseren. Maar die mogelijkheid is bij de Stroomgroep niet opgekomen. Ze geven de mensen het advies windmolens te gebruiken als de elektriciteit wordt afgesloten. Of ze daar in Amsterdam met molentjes lopen?

sport

In de bosrijke omgeving van Wageningen fietste een amateurfotograaf een aantal amateurwielrenners tegen het lijf. Er zou nog niks aan de hand zijn geweest als de hagelwitte shirtjes van de sportlui niet gesierd waren met het fraaie opschrift: Lees de Tribune! Dat was de aanleiding tot onderstaande foto.

Sommigen menen dat de Tribune een sportblad is. De een neemt hem dan en raakt zo in de politiek verzeild. De ander bedankt: "Ik

lees Voetbal International". Toch was dat niet de bedoeling van de titel van ons blad. Het werd 10 jaar geleden heropgericht naar het voorbeeld van de vooroorlogse Tribune. Toen dit blad in 1907 voor het eerst verscheen, verklaarde de oude kommunist Wijnkoop: "Het moet een tribune zijn voor de theoretische en praktische strijd van de arbeidersklasse." Dat neemt niet weg dat het een sportief blad is. En kerngezond.

boterberg

De EEG die tegenover zijn eigen bevolking zo gierig is, blijkt plotseling erg vrijgevig voor de Russen. Moskou kan 800 miljoen pakjes boter kopen voor een kwartje per stuk. Als ik boter zeg, bedoel ik boter en geen margarine. Daar betaalt de Nederlandse huisvrouw bijna twee gulden voor.

De boterberg van de EEG is nu ongeveer 1600 miljoen pakjes van een half pond hoog. Er is een overproduktie van melk en melkprodukten. Hoe er van zoiets overproduktie kan zijn, terwijl miljoenen kinderen (in de EEG, maar zeker op de hele wereld) zelden of nooit melk krijgen, begrijpen alleen de geleerden. Daar kan een gewoon mens met zijn gezond verstand niet bij.

Deze boteroverschotten worden niet (of nauwelijks) op de Europese markt gebracht. Het argument is: Als er goedkope boter is, kopen de mensen geen dure, dus wat er aan de ene kant van de berg wordt afgehaald, komt er aan de andere kant weer op.

Vermoedelijk is de zorg van Unilever om de afzet van zijn margarine doorslaggevend geweest. Hoewel — hoeveel mensen zouden er nog liever echte boter lusten dan de kunstprodukten van Unilever?

de uil

Soms hoor je Den Uyl nog socialist noemen. Daar kun je je aan ergeren. Misschien ergert hij zich er ook wel aan, want hij heeft het socialisme al jaren geleden afgezworen. In het jubileumnummer van Socialisme en Democratie "10 jaar PvdA" in 1956 produceerde Den Uyl een opmerkelijk stukje.

Hij beschrijft dan vier generaties van "socialisten". Voor de eerste generatie was het socialisme een zekerheid en de ontwikkeling naar het socialisme een onvermijdelijkheid. Voor de tweede was het socialisme meer een belijdenis dan een geloof. De derde generatie is de zekerheid kwijt en interesseert zich niet voor de maatschappijbeschouwing. De vierde generatie (waartoe Den Uyl zichzelf rekent) noemt hij de "zwijgers, want voor hen is het probleem van de socialistische maatschappijbeschouwing verdwenen."

Den Uyl: "Het doen wat de hand vindt om te doen, zonder te geloven in de heilstaat of "het" socialisme, met een diepe bevrediging in het geluk kleine taken te kunnen volvoeren, is een winst van de bezettingsjaren, die meer uitzicht opent op een behoorlijke ontwikkeling van de samenleving, en de rol van de socialistische beweging daarin, dan welke utopie ook."

Den Uyl noemt het bepaald geen reden tot ongerustheid dat de idee van het socialisme uit de partij is verdwenen, maar eerder een reden tot genoegdoening dat er geen behoefte meer aan is. "De socialistische idee is een sta-in-de-weg geworden bij het uitvoeren van de konkrete hervormingsarbeid van de partij." Daar is tenminste geen woord Frans bij.

Sindsdien zijn 17 jaar verstreken. Jaren waarin het "bevredigende" werk aan "kleine taken" niet tot de "behoorlijke ontwikkeling van de samenleving" heeft geleid, waarvan Den Uyl droomde.

De oude is echter wel zijn haren verloren, maar niet zijn streken. In 1970 schreef Den Uyl wederom in Socialisme en Democratie. Zijn invloed was merkbaar gestegen. Eerst kreeg hij maar 6 bladzijden voor zijn ontboezemingen, nu al meer dan 20. Aan het einde van zijn verhaal schrijft hij: "De essentie van dit betoog is een beklemtoning van het karakter van de PvdA als partij, die medeverantwoordelijkheid aanvaard voor gegroeide structuren en bereid is vanuit deze verantwoordelijkheid die structuren te hervormen." Beter dan Den Uyl kan de Tribune het falen van de PvdA als arbeiderspartij niet uitdrukken.

Gelukkig is Den Uyls opvatting van de geschiedenis van de socialistische beweging slechts van toepassing op één tak van de familie. De afvallige tak. Ondanks alle jeugdigheid rekent de Tribune zich — om met Den Uyl te spreken — tot de eerste generatie van socialisten. Voor ons is het socialisme een zekerheid en de ontwikkeling naar het socialisme een onvermijdelijkheid.

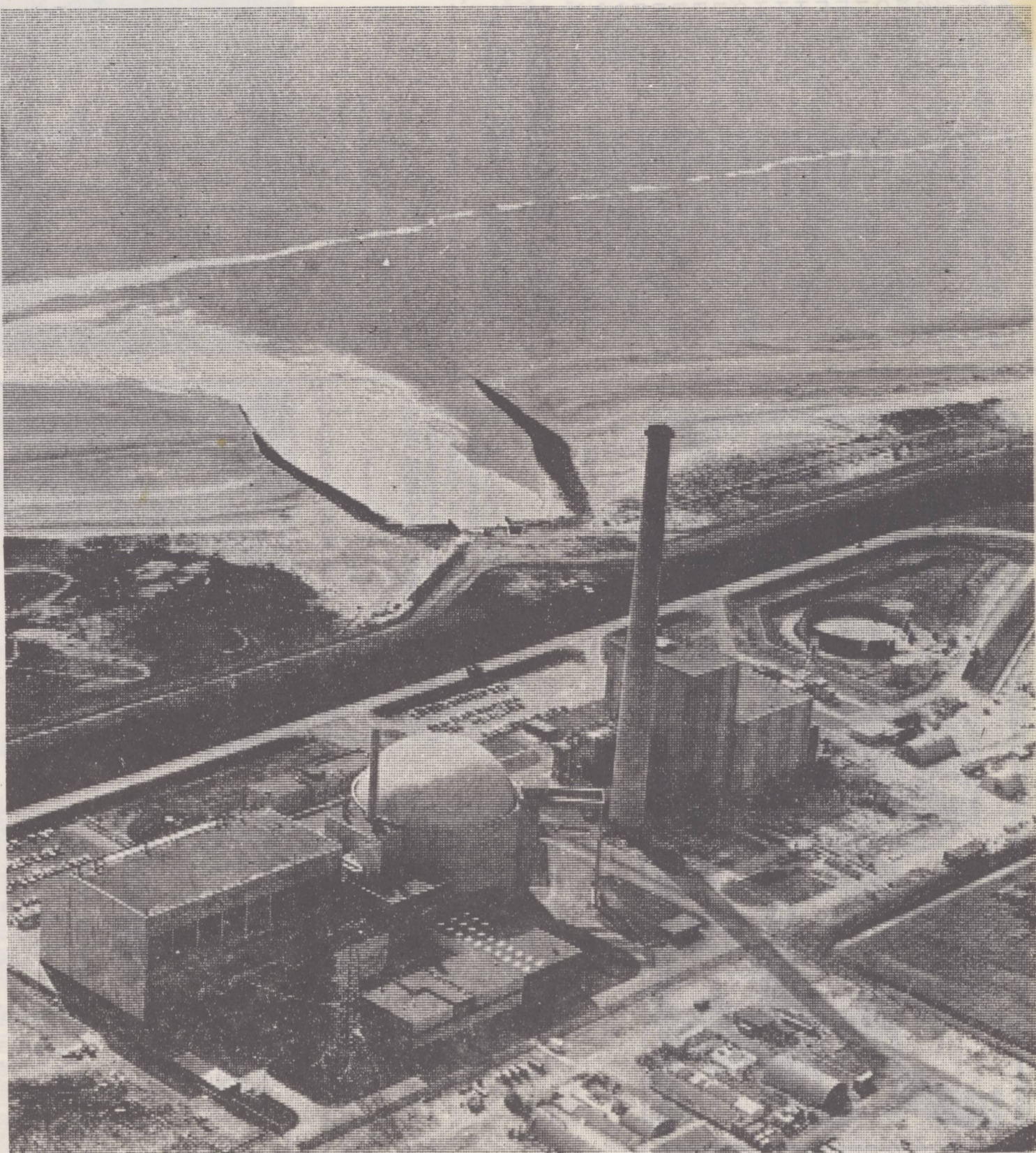
de
tribune
7-73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

**Chantage
met
atoom-
centrale**

**„Zo kan het wèl”
zeggen
stakers
in Oss**

**DE LIJDENSWEG
VAN EEN
AFGEDANKTE
ARBEIDER**

artsen getuigen:

De maatschappij is ziek

de tribune

Jaargang 9 nummer 7

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Inhoud:

- Pag. 3/4 De martelgang van Frans van Berkel
Pag. 5 Chantage in Borssele
Pag. 6 Het falen van de regeringsverklaring
Pag. 7 Walter de Bruin, huisarts in de Kinkerbuurt
Pag. 8/9 De "wilde" staking bij Bergoss in Oss
Pag. 10 Rond de staking in Oss
Pag. 11 BHW-jurist in Utrecht over klassejustitie
Pag. 12 Fysiotherapeut in opstand tegen de mediese macht
Pag. 13 Interview met pater Meijers over Porto Rico
Pag. 14/15 De Mens Moet Blijven

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGLO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Postbus 20
UTRECHT	Oranjestraat 8
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel
nummer: Prijs

- 1 MAO TSETOENG,
Het Rode Boekje f2,--
2 JORIS IVENS, een revolutionair
met een kamera f1,--
3 MAO TSETOENG,
Over de praktijk f1,--
4 MAO TSETOENG,
Over de tegenstelling f1,--
5 STALIN, Over dialecties
en histories materialisme f1,--
6 Over de kwestie STALIN f1,--
8 LENIN, Het imperialisme
en de scheuring in het socialisme f1,--
9 LENIN, Uit "Staat en Revolutie" f1,--
10 Marxisme-Leninisme kontra
revisionisme f1,--
12 MAO TSETOENG, Het systeem
van de partijkomitees versterken f0,50

- 14 De KULTURELE REVOLUTIE in
het Chinese dorpje Dazhai f3,--
15 De Kapitalistische Economie f1,--
16 De Kapitalistische Produktiewijze,
deel I f1,--
17 De Kapitalistische Produktiewijze,
deel II f1,--
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het
liberalisme + Waar komen de
juiste ideeën vandaan? f1,--
19 Commune van Parijs, ter herden-
king van de 100ste verjaardag f1,50
20 MAO TSETOENG, Laten we
onze studie hervormen f1,--

- 21 M. L. S., Geen pardon voor de
burgerlijke wetenschap f1,--
22 Beknopte geschiedenis van de
Kommunistiese Partij China f1,50
23 Akupunctuur, de Chinese metho-
de van verdoven zonder narkose f1,--
25 Het "wonder" van Tibet f1,50
26 Onderdrukking en strijd
in Suriname f1,--
27 China Aardrijkskundig f1,50

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

NOTA BENE:

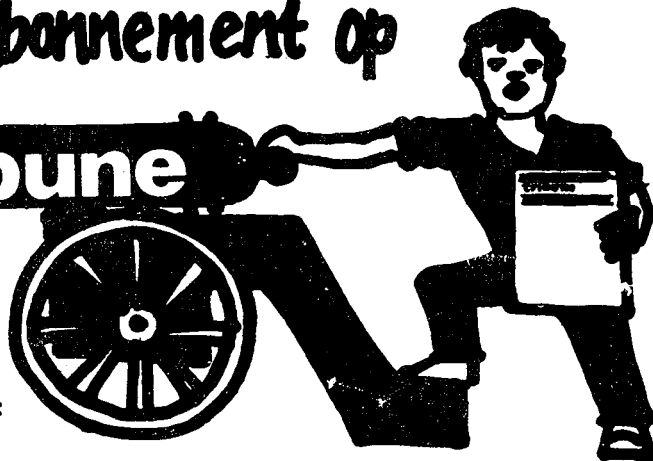
Het Rode Boekje, de beroemde verzameling citaten van de Chinese leider Mao Tsetoeng, is wederom leverbaar. De oplage is echter beperkt. Bestellen onder nummer 1.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

ZO BEHANDELT NEDERLAND ZIJN AFGEDANKTE WERKERS

Dit is ongeneeslijk. Ja, als ik u nieuwe rug- en halswervels kon geven, dan was u weer beter. Maar het hele zenuwstelsel is naar de bliksem. U zult met de pijn moeten leren leven.

Wie in de Tilburgse Sevenhoekstraat met Frans van Berkel (52) praat, gelooft grif dat de artsen dit soort opmerkingen tegen hem gemaakt hebben. De man is huiveringwekkend mager, nauwelijks 40 kilo van gewicht. Bleek ingevallen gezicht. Ondanks het mooie weer draagt hij een trui en brandt de kachel in de woonkamer. Frans heeft het altijd koud. Hij kan zich slechts schuifelend door het huis bewegen. Iedere onverhoedse beweging kan de halslagader afklemmen en hem doen omtollen. Hij praat met een pijnlijke trek om de mond en houdt het hoofd voortdurend een beetje

scheef. Maar geestelijk is hij ongebroken.

Deze man vecht nu al jaren voor een invaliditeitsverklaring. Tussen hem en het recht stonden geestelijken, ambtenaren van sociale dienst, GGD en GAK, dokters en beroepsinstanties. Hij heeft het nog niet verder gebracht dan TRM (tijdelijke rijksgroep mindervaliden). Kan dus ieder moment herkeurd worden (en aan het werk gestuurd).

Frans van Berkel twijfelt er geen moment aan of hij is het slachtoffer van de resten der zwarte terreur in het zuiden. Toch houdt hij vol: "Ik ben links, ik blijf links en ik ga links dood ook. Waar destijds de SS in faalde, zal de sociale dienst van Tilburg niet slagen." Zo goed en zo kwaad als het gaat maakt hij zich verdienstelijk als lid van de Socialistische Partij.

Dit artikel in de Tribune onthult hoe het kapitalistische Nederland zijn werkers belooft.

Funest voor de gezondheid van Frans van Berkel waren zijn ervaringen in de oorlog. Afkomstig uit een fijn katholiek gezin in Breda leerde hij het "leven en de onrechtvaardigheid" kennen zodra hij moest gaan werken. Vlak voor de fascistische ons land binnenvielen, sloot Van Berkel zich aan bij de kommunistische partij (CPN) om te strijden voor een betere wereld.

In mei 1940 lag hij voor zijn nummer bij Pijnakker voor de verdediging van het vliegveld Iepenburg.

Hij herinnert zich: "Als een wit laken kwamen de Duitse valschermtroepen uit de lucht vallen. Zó waren we nog alleen en zó stonden ze rondom ons. Het vliegveld werd herhaaldelijk bezet en tot twee of drie maal toe weer door ons weer bevrijd. We hebben hard gevochten, maar in het wilde weg. Er was geen leiding, want de officieren zag je niet meer toen de oorlog begonnen was. Ik was toen 19 jaar. Veel van mijn kameraden sneuvelden."

Van Berkel had het vaderland dus naar beste vermogen gediend. Daar liet hij het niet bij. Weldra maakte hij zich verdienstelijk in het verzet. Er werd voedsel gestolen uit de Duitse pakhuizen en onder de armen en onderduikers verdeeld. Sabotagewerk werd verricht, zoals het doorsnijden van telefoonlijnen. Kameraden werden uit de klauwen van de Gestapo bevrijd. Er werd geplakt en propaganda gemaakt tegen de bezetters.

HET VERZET

Van Berkel: "Het verzet in Tilburg bestond uit louter arbeiders. Er was geen ene industrieel bij ons of wat dan ook. Die lachten ons uit, net zoals de ambtenaren van de gemeente. Die kollaboreerden, hielden hun baantje of werden zelfs rijk aan de onderdrukking van ons land. Na de oorlog zaten ze er nog. En ze zitten er nu nog als ze niet gestorven zijn, maar dat woord is nog veel te goed voor dat tuig, als ze niet kapot zijn bedoel ik. De meelopers van toen zijn nu beter af dan ik."

Zijn moedige houding bracht Frans van Berkel in Duitse gevangenschap. In de buurt van Bremen werd hij onderworpen aan eenzame opsluiting, martelingen en dwangarbeid. Uit die tijd dateert zijn lichamelijke handicap. Hij zag kans te ontsnappen en wist eind 1944 via Calais naar Dover te komen. Twee artsen onderzochten zijn met lidtekens overdekte

lichaam en achtten hem door de mishandelingen ongeschikt voor dienst.

"Ik wil wraak voor wat de moffen misdaan hebben", drong Van Berkel aan.

Na drie maanden hospitaal mocht hij eindelijk de zee op, zich inzetten voor de bitter noodzakelijke transporten over de oceaan. Dit bleef hij doen tot 1947, omdat ook na de oorlog het voedseltransport nog van levensbelang was voor ons volk.

EEN BRIEF

Tot zijn verbijstering kreeg Van Berkel na een jaar of twee een brief. Zijn vrouw riep blij: "We krijgen 1855 gulden van het Rijk." Frans bekeek de brief beter en zei: "Dat krijgen we niet, dat moeten we betalen." Er was veel doorzettingsvermogen voor nodig om te achterhalen waar deze rekening op berustte. Het resultaat: f 10 was te veel betaalde gage, de rest was een rekening van een Londens ziekenhuis, waar Van Berkel enige tijd verpleegd werd nadat zijn schip getorpedeerd was.

Hij liet de instanties weten: "Als jullie deze treurige moed hebben, zal ik ook maar brutaal zijn. Ik eis meer dan 4000 gulden smartegeld van de koningin. Trek die f 1855 daar maar vanaf." Hij hoorde er niets meer over.

DE KERK

Na de oorlog was Van Berkel nog geruime tijd lid van de CPN. Hij kapte ermee toen hij een konflikt kreeg met de leiding over de

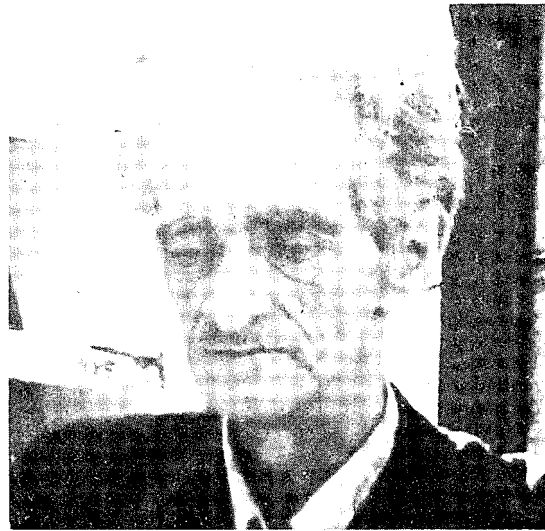
IK BEN LINKS. BLIJF LINKS. EN GA LINKS DOOD

vakbondspolitiek, omdat hij de partij niet actief genoeg vond. Natuurlijk bleef hij bij de overheid te boek staan als een overtuigd kommunist en dat was terecht, want Frans van Berkel is een knokker gebleven. Hardnekkig probeerde hij zijn vak als huisschilder uit te oefenen. "Maar je kon hier beter moordenaar zijn dan kommunist", konkludeert hij.

"Op de beurs kwam ik tegenover hetzelfde gajes dat er in de oorlog ook zat. Ik kreeg van alles te doen, van sneeuwruimen tot grondwerk in de DUW. Alles, behalve behoorlijk werk. Een keer had ik drie bazen op één dag. Alleen omdat ik niet naar de kerk ging.

Ik werkte mee aan de bouw van de Efteling en moest met een kruiwagen over een smalle plank rijden. Ik mieterde eraf omdat ik zulk werk niet gewend was. Hoorde ik achter me zeggen: Je kunt wel zien dat je niet gewend bent om je handen uit de mouwen te steken! Ik draai me om en sta tegenover de pastoor van Kaatsheuvel. Vuile antichrist, zeg ik. Acht weken schorsing.

Het zal '54 of '55 geweest zijn dat de kerk aan de Trouwlaan gebouwd werd. Ik moest daar schilderen. Het was op vrijdag en dan eten de katholieken geen vlees. Ik zit onder een boom mijn brood op te eten en daar komt de pastoor aan. Heb jij spek op je brood?, vraagt hij. Jazeker, zeg ik, en ik wil best ruilen met de in goeie boter gebakken stokvis die jij vanavond krijgt. Opnieuw ontslagen. Roden waren ongewenst bij de bouw van het huis Gods.

DE MARTELGANG VAN VAN BERKEL

VERVOLG PAG. 3

OP POEDERS EN PILLEN

Tot 1967 wist Van Berkel aan het werk te blijven. Hij leefde op poeders en pillen en had dikwijls ongelukjes doordat hij plotseling door zijn benen zakte. In dat jaar werkte hij als bedrijfsleider bij aannemer P. Sluizen in Breda. Op zeker moment moest hij zich ziek melden omdat het werkelijk niet meer ging. Hij verbaasde zich erover dat Sluizen zijn loon bleef uitbetalen en dat hij geen controle kreeg van het GAK.

Na twee weken stopte de uitbetaling door de aannemer. Deze bleek niet voor hem geplakt te hebben en redde zich nu door Van Berkel te beschrijven als "kompagnon" (mede-ondernemer dus), waarmee hij het kompagnon-schap verbrak.

In plaats van de sociale voorzieningen van het schildersbedrijf kreeg Van Berkel twee jaar lang wekelijks f 67 van de bijstandswet. Intussen verergerde de ziekte. Zijn inschrijving bij het arbeidsburo werd uitgeboekt na een lichamelijke keuring die zijn volstrekte onmogelijkheid om te werken uitwees.

De specialisten in de ziekenhuizen waren ondanks bestralingen, massages en injecties somber. Ze waren eerlijk: Van Berkel, je bent ongeneeslijk ziek. Er is helemaal niets aan te doen. Via de Sociale Dienst werd hij echter goedgekeurd voor lichte werkzaamheden in WSW-verband. Voor onderhoudswerkzaamheden stuurden ze een man naar de Beekse Bergen die niet mocht klimmen, bukken, op de tocht staan en eigenlijk niet zonder ondersteuning mocht lopen.

Van Berkel: "Toch was ik blij dat ik weer wat kon doen. Thuis voel je je maar nutteloos en somber. Bovendien kon ik daar f 126 schoon verdienen voor een hele week werken. Na tweeënhalf week stortte ik in elkaar."

Bijna een jaar lang kreeg hij ziekingeld van het GAK in Breda (waar de Beekse Bergen onder valt). Het was een vanzelfsprekende zaak dat hij na dat jaar invalide zou worden verklaard. Later zou blijken dat de GGD-arts Van Goor hem helemaal had afgekeurd. Op initiatief van de officiële instanties kreeg Frans van Berkel een rekening op de Boerenleenbank. Voortaan zou hij via die rekening

betaald worden. Maar twee weken voor het zo ver was werd hij gekeurd door een nieuwe arts van het GAK. Deze constateert vlotweg: "Een stijf spiertje, morgen maar weer beginnen."

NIET WELKOM

Van Berkel meldde zich plichtsgetroùw bij de Beekse Bergen. De bedrijfsleider keek hem stomverbaasd aan en zei: "Jij komt hier niet meer op het terrein. Ik heb papieren van de GGD dat jij niet meer werken mag. Wij moeten levende mensen hebben en geen halve dooien. Ik zal je wel ziek melden."

Het was 15 oktober 1970. Doodziek en op van de emoties kwam Frans van Berkel thuis. Hij kreeg het gevoel dat ze hem nu ook nog geestelijk kapot wilden maken. Zouden de instanties via de sociale voorzieningen het werk van de SS willen afmaken?

Geheel volgens het boekje meldt zijn vrouw hem ziek aan de sociale dienst met het verzoek dit door te geven aan het GAK in Breda. Na een week ontdekte zij dat de sociale dienst hierbij in gebreke was gebleven, zodat zelfs het ziekingeld het gezin Van Berkel door de neus werd geboord. Waarschijnlijk niet zonder schuldgevoelens kende de sociale dienst snel een uitkering van f 95 toe als voorschot op het ziekingeld. Ook in 1970 was f 95 al bar weinig om een hele week van te leven.

ONDERZOEK

Van Berkel had al een oproep gekregen voor opname in het Mariaziekenhuis in Tilburg toen hij zich in november '70 moest melden bij dokter Paanakker, arts van het GAK in Breda. Zijn vrouw vertelt het verhaal dat ze al tientallen malen in grote verontwaardiging heeft gedaan:

"Mijn zoon en ik gingen in de wachtkamer zitten. Ik dacht: Dat zal wel even duren. Daarom had ik een boekje meegenomen om wat te kunnen lezen. Maar ik was nog op de eerste bladzijde en daar komt Frans al weer naar buiten. Nou ja, dachten we eerst, die dokter heeft hem niet onderzocht, dus die zal het er wel mee eens zijn. Op 5 december kreeg Frans een verschrikkelijke aanval van benauwdheid. Op 7 december werd hij in het ziekenhuis opgenomen. Daar lappen ze hem om de zoveel tijd weer een beetje op. Hij moest veertien dagen plat liggen in absolute rust. Na een paar dagen kwam de uitslag uit Breda: Paanakker was na grondig onderzoek tot de slotsom gekomen dat Frans geschikt geacht moest worden om te werken. Wij hadden onze zaak verloren."

Er werd beroep aangetekend bij de Raad van Beroep in Den Bosch. Deze zaak diende in het voorjaar van 1971. Van Berkel herinnert zich twee dingen nauwkeurig. In de eerste plaats vroeg de rechter aan de raadsman van het NKV die het voor hem had opgenomen: "Bent u medicus?" Die man was raadsman en geen medicus. Verder had hij volgens de rechter geen recht van spreken. Maar een ambtenaar van het GAK, die aanwezig was om te getuigen, verklaarde: "Die man is duidelijk ziek. Bovendien staat Paanakker algemeen meer bekend als prater dan als onderzoeker."

Van Berkel: "Ik dacht stellig dat ik gewonnen had. Maar Paanakker kreeg gelijk. Ik kon immers niet bewijzen dat hij mij niet onderzocht had? De uitspraak was zodanig dat er voor ons geen weg meer open bleef."

De sociale dienst bleef f 95 als voorschot-ziekingeld uitkeren. Dat veranderde pas in november 1971 toen Van Berkel weer op het randje lag. Toen kreeg hij volgens de bijstandswet wekelijks f 135 uitbetaald. Niet met terugwerkende kracht.

Dat was een verbetering van de financiële positie. Ondertussen werden de gezichten van de behandelende artsen steeds langer. "Operaties zijn onmogelijk. We kunnen alleen proberen je pijn te verzachten, Van Berkel."

In het Mariaziekenhuis begon de neuroloog Leiten zich het geval Van Berkel aan te trekken. Hij vroeg de papieren op van de GGD-keuringen, volgens welke de patiënt al jaren arbeidsongeschikt was. De papieren waren zoek. Pas veel later werden ze weer gevonden.

"EEN WRAK BEN JE!"

In november 1972 werd Frans dan eindelijk opgenomen in een van de rijksregelingen. Hij kon Leiten vertellen dat hij een TRM-uitkering kreeg. Deze verbleekte van woede en riep uit: "Tijdelijk? Weet je wel wat je bent? Jij bent een wrak!" De neuroloog bedoelde dat niet zo grof tegen de patiënt, maar wel tegen de ambtelijke molens die Van Berkel dreigden te vermorzelen.

Sinds november krijgt het gezin Van Berkel f 573 schoon per maand wegens de mindervaliditeit. Per maand dokt de sociale dienst f 64 in het kader van de bijstandswet voor bijzondere ziektekosten (stoken, voeding e.d.). Het is duidelijk: Het leven van een zieke is heel wat duurder dan wat Frans van Berkel krijgt uitgekeerd.

Hij zegt: "Ik mag niks meer doen, zelfs in huis niet meer. Geen spijker mag ik in een plank slaan. En toch vinden ze mij nog niet helemaal invalide. Daar zijn we nu vanaf 1967 over bezig. Vroeger onderdrukten ze je openlijk, nu doen ze het stiekum. Op de sociale dienst heb ik al jaren met een man te maken die Wouters heet. Hij zit wel 30 jaar in het kerkbestuur van Korvel. Natuurlijk heeft dat er mee te maken. Als ik geen communist was geweest maar goed katholiek hadden ze zich wel ingespannen om geen fouten te maken of fouten weer goed te maken.

Maar als je vraagt: Heb je er dan geen spijt van dat je voor het communisme gekozen hebt, dan zeg ik: Nee! Het is alleen maar heviger geworden. Als je ziet hoe onmenselijk je onder het kapitalisme behandeld wordt. En ik bent niet de enige. Laatst is hier het schandaal ontdekt dat WSW-arbeiders van projekt naar projekt worden vervoerd in veewagens, waarin ook kadavers naar het destruktiebedrijf worden gebracht. Er zijn geen zitplaatsen in die wagens, de geur van dooie koeien hangt er in en soms is het bloed niet eens uit de laadbak weggeveegd. Zo gaat het er hier aan toe."

CHANTAGE IN BORSSELE

"Atoomcentrales? Ach, daar ben ik niet tegen." Het oude Zeeuwse boertje leunt op zijn fiets op het prachtige dorpsplein van Borssele. Vlak voor hem, aan de vijver bij het kerkje, schieten twee jongens met pijl en boog, een eindje verderop staan een paar huisvrouwen midden op straat een praatje te maken, een hond ligt lui en languit in de zon en in de hoge bomen koeren de duiven.

Het boertje kijkt een beetje dromerig voor zich uit en herhaalt: "Nee, ik ben niet tegen die kerncentrales... maar dan moeten ze ze wél allemaal in Den Haag bouwen. Vlakbij die heren, die ons proberen wijs te maken, dat die dingen toch niet gevaarlijk zijn."

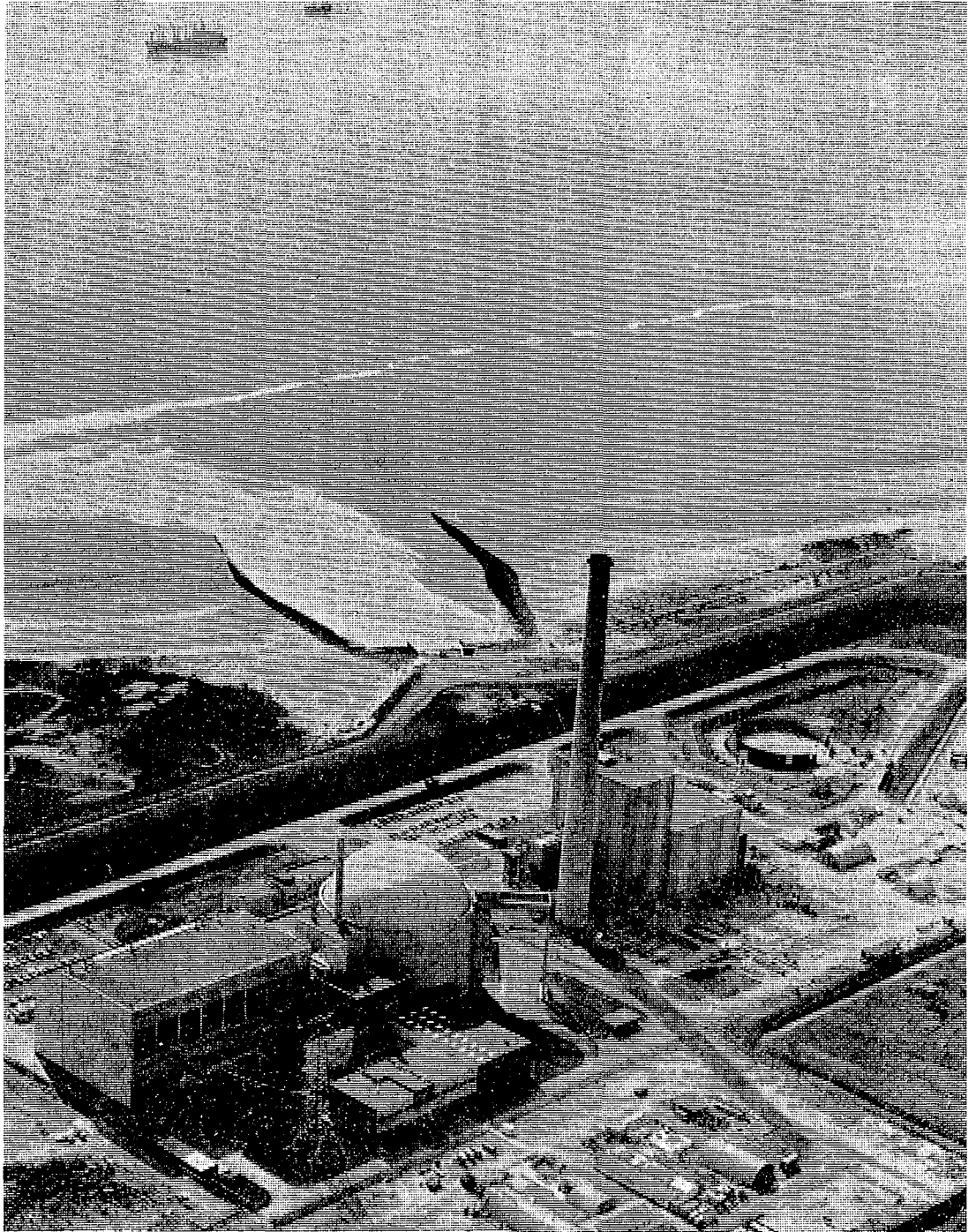
Zijn wens zal niet in vervulling gaan: In de polder vlakbij Borssele staat de eerste commerciële kerncentrale van ons land. Gereed om te starten. Het wachten is alleen nog maar op goedkeuring uit Den Haag. En als die goedkeuring langer op zich laat wachten, dan men had gepland, dan zullen de Zeeuwse kleinverbruikers daarvoor bloeden.

De VVD-gedeputeerde Schlingeman (een regionale grappenmaker van het type Luns) heeft zijn straffende vinger al uitgestoken naar de mensen, die bezwaarschriften hebben ingediend tegen de kerncentrale. Dat waren er enkele duizenden, vooral ook uit de dorpjes in de buurt. Schlingeman riep boos: "Als de kerncentrale niet op tijd kan gaan draaien, betekent dat een grote strop. Die zullen de kleinverbruikers moeten betalen, want de PZEM heeft met de industrie een langlopend kontrakt gesloten tegen een vaste prijs."

Dat is dan wel het toppunt van schofterigheid. Want die gevaarlijke kerncentrale moest zo nodig gebouwd worden om het milieuvervuilende aluminiumbedrijf Pechiney aan goedkope stroom te helpen. De PZEM levert de stroom zo goedkoop, dat de kleinverbruikers niet mogen weten hoe goedkoop. Ze zouden eens vervelende dingen kunnen gaan denken.

Maar het is intussen toch wel duidelijk, dat die kerncentrale bijna tegen kostprijs moet werken voor de (Franse) aandeelhouders van Pechiney, dat in z'n eentje evenveel stroom verbruikt als een stad van 150.000 inwoners. Schlingeman heeft immers gezegd, dat als de centrale — als gevolg van de protesten — niet op top-kapaciteit kan werken, maar uit veiligheidsoverwegingen maar op 80 % van zijn capaciteit, dat er dan zwaar verlies geleden wordt. En, zoals gezegd, dan mogen de kleinverbruikers daarvoor opdraaien. "Eigen schuld" zegt Schlingeman, "dan moeten ze maar niet protesteren."

Behalve de papieren protesten (bezwaarschriften) is er overigens amper wat gebeurd. Het aantal Zeeuwen, dat een grote bek durft opzetten tegen de heren autoriteiten is nog altijd op de vingers van twee handen te tellen. De zogenaamde "kommissie Borssele ad hoc" heeft stencils uitgedeeld aan de kerkgangers, waarin nog eens gewezen werd op de grote gevaren, die de kerncentrale met zich meebrengt. En in de "rampen-zône" van vijf kilometer rond de centrale is een uit het Duits vertaald "katastrofenplan" uitgedeeld. Daarin staat onder meer dat volgens Amerikaanse voorschriften er binnen die vijf kilometer

Of deze gevaarlijke kerncentrale moet gaan draaien, óf de stroom wordt veel duurder. Een mooie keuze...

eigenlijk niemand mag wonen. Maar in Zeeland liggen drie dorpen binnen die vijf kilometer.

Op het dorpsplein van Borssele zegt het boertje berustend: Ach, die protesten zijn wel aardig, maar het helpt niet. Ik zie het zelf gebeuren. Ik ben 70 jaar, maar ik had nog een stukje karwei-zaad. Om wat te doen te hebben en een paar cent bij te verdienen. Door die rotindustrie is dit jaar de helft maar opgekomen. Maar als je dan gaat protesteren bij de chemiese industrie in het Sloe, dan wijzen ze allemaal mekaar aan als de schuldige. En het slot van het liedje is, dat ik geen cent krijg. Volgens mij is er maar één actie, die zou helpen. En dat is: Niks meer betalen. De rekening van de PZEM niet meer en de belasting niet meer. Maar dan moesten we het allemaal weigeren. En dat zie ik hier nog niet gebeuren. De meeste mensen hier zijn nog benauw-

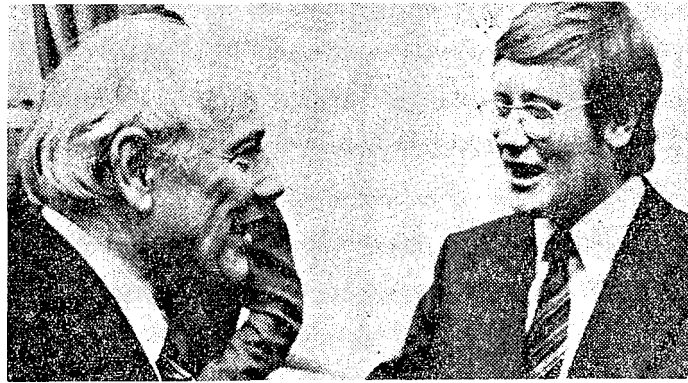
der van de Hoge Heren van de industrie dan van de gevaren van die atoomcentrale. En daarom kunnen die heren gewoon hun gang gaan."

Een konklusie, die maar al te waar is. Want nog vóór de eerste kerncentrale van Borssele is opgestart, lekte het plan van de SEP (Samenwerkende Elektriciteits Productiebedrijven) uit, om een tweede Nederlandse kerncentrale te bouwen. In Borssele. In het land, waar het leven volgens de margarine-reklame van Unilever zo goed is.

De heren industriëlen en hun handlangers van de elektriciteitsbedrijven (officieel in eigendom en in dienst van de provinciale bevolking) zullen er eens gauw voor zorgen, dat daar aan de Westerschelde een herhaling van Rijnmond komt. Bovendien zitten daar niet van die lastige actiegroepen zoals de MAN-afdeling in de Rijnmond, het CAR.

DEN UYL: GEEN MOT MET GROOTKAPITAAL

Wiegel feliciteert de nieuwe premier na het debat over de regeringsverklaring. De Tribune doet dat niet.

Wat Den Uyl NIET zei in de regeringsverklaring van 28 mei is veelzeggender dan wat er WEL over zijn lippen kwam.

Hij stelde ongeveer een gros nota's, studies, adviesaanvragen, plannen, voorstellen en wetsontwerpen in het vooruitzicht. Hij scheen inderdaad te zijn overgestapt van de Fabeltjeskrant naar Titatovenaar: Dat zien we morgen dan wel weer...

Verder presteerde hij een ongelooflijke vriendelijkheid ten opzichte van de christelijke partijen, die al meteen begonnen te chanteren. En als iemand in de komende tijd met die over het reaktionaire paard gefilde Wiegel de vloer zal aanvegen, dan is het in geen geval Den Uyl. Sommigen pleiten voor steun aan het nieuwe kabinet — enkel en alleen omdat Wiegel er een hetze tegen voert. Het wekt alleen zo weinig vertrouwen dat het kabinet geen campagne tegen de laster van Wiegel voert. Het geschipper van Den Uyl geeft Wiegel telkens weer kansen voor open doel en dat is eerder een reden tot behoedzaamheid tegenover de regering dan aanleiding tot feestvreugde.

Wat Den Uyl in de Kamer wel zei, was: Volgend jaar geen verhoging van de BTW en wel belasting op vermogenswinsten. Prima. Verder wil hij letterlijk: "De ongelijkheid in inkomen, bezit, macht en kennis terugdringen". Bijna aan het eind van zijn rede liet hij zich tenslotte ontvallen: "Het kabinet wil een beleid voeren ter voorziening in de noden van elke dag, in het perspectief van gestage arbeid aan de vernieuwing van de samenleving, in solidariteit met de mensen aan de onderkant van de samenleving."

SOLIDAIR

Roerend, deze solidariteit met de onderkant. Wat kan een mens mooi spreken. Maar stel nou eens dat Den Uyl iemand was, die zag hoe een eerzaam en hardwerkend man wordt afgetuigd door een gemene struikrover, die zich bedient van een boksbeugel en een fietsketting om de man zijn centen afhandig te maken. Dan begint die man zijn arbeidersknuisten te gebruiken om de rover mores te leren. Stel nou dat Den Uyl er op dat moment tussen springt met

zijn verbandtrommeltje om de man te verbinden. Hij zegt: "Man, ik ben solidair met jou!" En de struikrover vermaant hij: "Waarom gebruik je dan ook geen bokshandschoenen?" Tijdens het verbinden buigt hij zich over de man heen, zodat deze het zicht op de misdadiger verliest. Het zal niemand verbazen dat de struikrover weer achter de rug van zijn slachtoffer opduikt zodra Den Uyl klaar is met het lapwerk. Wat zouden we dan van Den Uyl zeggen? Toch zeker dat hij een kinkel is. Waarom helpt hij niet mee om die struikrover zijn wapens uit handen te slaan, hem z'n masker af te rukken en hem in de grond te boren? Of zou Den Uyl soms medeplichtig zijn?

Wel, dit is dan precies hoe we over Den Uyl moeten denken, want in maatschappelijk opzicht is hij bezig bovenstaande truc met het EHBO-koffertje uit te halen.

BUILEN EN WONDEN

In zijn regeringsverklaring wijst Den Uyl naar de builen en wonden van deze maatschappij. De inflatie, de werkloosheid, de ongelijke inkomens, de woningnood, het leefmilieu, de gezondheidszorg, het onderwijs, de ontwikkelingslanden, Vietnam, de bewapening uitgaven. Het moet allemaal fijner en beter en democratiser, weet hij te zeggen. Dat verpakt hij in een rede van meer dan 20 velletjes. Maar, zoals gezegd, interessanter is wat Den Uyl niet zegt.

Den Uyl zwijgt over de schuldvraag. De inflatie komt bij hem uit de lucht vallen. Geen kwaad woord over de concerns die de winsten opvoeren, de arbeiders afdanken of afjakkeren, en de prijzen de hoogte in stuwen. Met een beetje gelijktrekking van de lonen denkt Den Uyl de arbeidersklasse tot matiging te kunnen bewegen. Ja, hij gebruikt hetzelfde woord als Biesheuvel.

Inzake de woningnood heft hij even zijn vinger naar de grondspekulanten, maar hij zwijgt als het graf over de mensonterende activiteiten van beleggers zoals pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen.

De vergiftiging van het leefmilieu zet Den Uyl ook niet op het spoor van de grote concerns. Hij zwijgt over hun kortzichtige en

dodelijke winstbejag.

De gezondheidszorg is te duur en daar maakt Den Uyl zich zorgen over. Geen zorgen over de mensen die ziek worden van deze zieke maatschappij en dan als patiënt weer het voorwerp zijn van de winsthonger van de geneesmiddelenindustrie en de artsen.

Meer kansen voor iedereen in het onderwijs, zegt Den Uyl. Onderwijs tot wat? Tot we allemaal kapitalisten geworden zijn. Dat kan niet, Den Uyl, want kapitalisten bestaan alleen bij de gratie van hele volkeren die ze uitbuiten en onderdrukken.

De ontwikkelingslanden moeten we helpen ontwikkelen, er wordt zelfs meer geld voor uitgetrokken. Maar de namen van Philips, Unilever, Akzo, Shell, Ogem, Bruynzeel enz. enz. blijven wederom ongenoemd. Zou Den Uyl er gewoon even niet aan gedacht hebben hoe deze concerns de ontwikkelingslanden uitpersen en het grootste deel van de ontwikkelingshulp in eigen zak steken?

De regering maakt zich zorgen over de voortgang van de strijd in Vietnam. Of de regering zich ook zorgen maakt over de Amerikaanse agressie, over de levensgevaarlijke aanvallen van de VS en Nixon op de wereldvrede? Het staat in ieder geval niet in de regeringsverklaring!

Den Uyl wil bezuinigen op het leger, heel verstandig. Maar hij verzwijgt hoe hij dat Philips en Fokker (die miljarden opstrijken voor het vervaardigen van moordwapens) aan het verstand wil brengen. Net zoals hij zwijgt over de NAVO, een verdragsorganisatie die Nederland verbindt met de misdadige regimes in Amerika, Portugal, Griekenland, Turkije.

GEEN WONDER

Eigenlijk helemaal geen wonder dat Den Uyl niet op de eerste de beste dag door de reaktionaire meerderheid van het parlement ten val is gebracht. Hij sleutelt wel een beetje, maar hij is de sleutel verloren die toegang geeft tot de oplossing van de problemen der kapitalistische maatschappij.

Hij is gewoon vergeten dat de heerschappij van de partikuliere ondernemingen, de terreur van de concerns, de macht van de winstmakers gebroken moet worden om Nederland werkelijk leefbaar te maken. Hij is het socialisme vergeten. Gewoon, dat systeem waarin de produktiemiddelen aan de gemeenschap behoren en de mens boven het geld verheven wordt.

Natuurlijk zijn wij blij dat Biesheuvel niet terug gekomen is. Maar het zou zonde zijn als Den Uyl door zijn geschipper de mensen zo weet te ontmoedigen, dat na hem een nog veel bitterder periode van het tweede kabinet Biesheuvel aanbreekt. Nederland moet verder naar links, terwijl Den Uyl zojuist de weg terug heeft ingeslagen. Hij heeft al een nieuwe definitie bedacht voor het verkiezingsbegrip "polarisatie". Een nieuwe omschrijving van polarisatie waarmee Andriessen en Aantjes helemaal geen moeite hebben. Gevaarlijk dus.

We zullen de nieuwe regering voortdurend voor de consequenties van het kapitalistische systeem moeten stellen. Akties zijn harder nodig dan ooit. Het lijkt wel alsof de PvdA en Van der Louw een voorgevoel hadden van dit artikel. Half mei adverteerden ze in kranten en voor de radio: De PvdA BLIJFT een aktiepartij. Maar dan zal het toch eerst een aktiepartij moeten WORDEN.

Voorlopig kan er van de PvdA en Den Uyl maar één positief ding gezegd worden: De solidariteitsverklaringen uit deze hoek zijn het enige artikel dat sinds de oorlog niet duurder maar steeds goedkoper is geworden. ●

EEN HUIS KRIJG JE NIET OP RECEPT

De Kinkerbuurt vertoont het vertrouwde beeld van de oude Nederlandse arbeiderswijken. De woningen worden door de huisjesmelkers verwaarloosd en verkrotten. De gemeente heeft wel plannen voor zogenaamd "betaalbare" nieuwbouw in de wijk, maar dat soort plannen berusten tot nog toe altijd op volksverlakkertij.

De Bruin: "Na een half jaar hier gewerkt te hebben kreeg ik een heel merkwaardig gevoel. Ik had allerlei technische maatregelen genomen om de praktijk te verbeteren. Ik praatte uitvoerig met de patiënten, maar iedere dag zaten de spreekuren weer vol. Mijn vertrouwen in het medies kunnen werd danig ondermijnd. Ik voelde me in de steek gelaten door mijn opleiding. Ik werd er humeurig van en werd ook voor de patiënten een soort robot. Langzaam maar zeker begon ik te beseffen dat de huisarts op zichzelf geen oplossing kan bieden. En de omstandigheden zijn sinds die tijd alleen maar ongunstiger geworden. De maatschappij wordt steeds meer ziekteverwekkend."

VOORBEELDEN

Walter de Bruin geeft daar een paar voorbeelden van: "Ik constateerde bij een patiënt een hersenschudding en zei dat hij een paar weken moest blijven liggen. Tot mijn grote woede liep hij enkele dagen later weer op straat. Maar wat bleek? De man woonde met vrouw en kinderen op een etagewoning. In de tussenkamer speelden de kinderen. De voorkamer was gelegen aan de Kinkerstraat, met voortdurend lawaai van gillende remmen, optrekkende auto's en dergelijke. Die man kon helemaal niet ziek thuis zijn.

Een andere man had voortdurend last van een maagzweer, waaraan hij zonder resultaat geopereerd werd. Zijn vrouw leed aan verschrikkelijke migraine. De oorzaak van deze ziektes bleek gezocht te moeten worden in het seksuele leven van het echtpaar, dat bijna helemaal tot stilstand was gekomen. Ze hadden drie dochters tussen de 12 en 16 jaar, die natuurlijk interesse in sex begonnen te krijgen. In het huis was gewoon geen ruimte meer voor de ouders om gemeenschap te hebben. Vroeger deden ze het nog in de keuken, op het laatste konden ze alleen nog in het voorportaal te-

"Veel patiënten moest ik eigenlijk een andere woning voorschrijven. Maar dat gaat nou eenmaal niet. De apotheek levert geen huis op doktersrecept."

Sinds 1 april 1968 is Walter de Bruin (33) huisarts in de Kinkerbuurt in Amsterdam. Het sociale leven van de bevolking van de buurt wordt ontregeld door een woningnood die steeds erger wordt. Deze situatie vindt al jaren zijn weerspiegeling in de praktijk van dokter De Bruin. Hij schudt het hoofd en zegt: "Het is onvoorstelbaar hoe de mensen worden opgeofferd aan de belangen van het kapitaal."

recht. Zoiets geeft enorme spanningen.

Juist de kinderen, die toch eigenlijk centraal zouden moeten staan, zijn het slachtoffer van de woningnood. Ik heb er een ontzettende weerstand tegen, maar ik moet ook aan kinderen met regelmaat valium of librium voorschrijven. Ze komen met slaapstoornissen, onrustigheid, buikklachten. De kinderen hebben geen leven in die woningen. De woningnood trekt een zware wissel op het gezinsleven. Buiten hebben de kinderen geen uitloopruimte meer op straat. De auto's maken hollen, draven, voetballen onmogelijk. Het kind wordt daardoor geremd in zijn motorische ontwikkeling en voor het hele leven gehandicapt. Die auto's kun je ook weer niet zomaar opruimen. Op zondag is de Kinkerbuurt uitgestorven. Dan zijn de mensen met de auto op zoek gegaan naar een stukje natuur buiten de stad."

URGENTIES UITZICHTSLOOS

Wat kun je er aan doen?

Walter de Bruin: "Je kunt een mediese urgentie aanvragen bij de GGD. Tot voor kort lukte dat nog wel eens. Hoewel... er waren 1000 aanvragen in de maand, waarvan er 60 werden toegewezen. Maar met de mediese situatie van de woningzoekende hield de gemeente helemaal geen rekening meer, als de urgentieverklaring eenmaal was toegewezen. Een van mijn patiënten kreeg een nieuwe woning toegewezen, een regelrechte krot waar zeker voor 5 of 10 duizend gulden aan opgeknappt moest worden. De deur van de pleesloot niet. De gang was te smal voor zijn invalidenwagentje. Dan bel je de wethouder en die noemt het een vergissing..."

Maar sinds een jaar gaat dat ook niet meer op. De woningnood is zo groot geworden dat de gemeente het niet meer aankan om mensen te selekteren die voorrang moeten hebben."

GROEPSPRAKTIJK

Ongeveer een jaar geleden heeft Walter de Bruin zijn eigen praktijk omgezet in een groepspraktijk. In plaats van kleine zelfstandige (inkomsten ruim een ton) werd hij ambtenaar onder de hoede van het Wilhelminagasthuis (verdiensden toch altijd nog f 44.000). Het gezondheidscentrum bestaat nu uit 7 man (artsen, psycholoog, maatschappelijk werkster, wijkverpleegster e.d.).

Hoeveel patiënten zijn er ingeschreven?

Walter de Bruin: "Ongeveer 3500. Hoeveel je er op het spreekuur krijgt hangt af van de medicus. Het ligt er maar net aan hoeveel patiënten je ziet. Wij houden de drempel laag. De mensen mogen ook zonder klachten op het spreekuur komen. De patiënt moet bij mij bevechten wat ie nodig heeft. Zo van: Zie maar dat je van mij een pilletje loskrijgt. De mensen moeten niet alleen van hun hoofdpijn af willen zijn, maar ook nadenken over de oorzaak van die hoofdpijn.

Helaas is er nog weinig eenheid in de buurt. Als wijk zouden de mensen wel wat kunnen bereiken. De mensen, die hier geworteld zijn, moeten nog veel meer opkomen voor hun belangen, tegenover de belangen van het kapitaal. Daar gebeurt nog lang niet genoeg aan.

In het gezondheidscentrum kan ik nu zonder meer beter werk doen dan toen ik nog partikulier ondernemer was. Beter lapwerk, want de oorzaken worden daardoor nog niet weggenomen.

Slechts bij uitzondering haalt een arbeider gezond de 65. De gezondheidssituatie is bedroevend. De oorzaken moeten gezocht worden in de woningnood en de werkomstandigheden. De laatste twee jaar krijgen we steeds meer te maken met werklozen. Boven hun dertigste, nee eigenlijk al als ze vijftig zijn, getrouwd en met kinderen, is het moeilijk om nieuw werk te vinden. Dat roept ongehoofde spanningen op. Als artsen hebben we die informatie. Daar kan actie op gebouwd worden. Ik vind dat het gezondheidscentrum ten dienste moet staan van de aktiegroepen in de Kinkerbuurt."

150 JAAR

Daarover maakt dokter De Bruin toch nogal een pessimistische indruk. "Misschien dat er over 150 jaar iets veranderd is", zegt hij. En jaloers kijkt hij naar de gezondheidszorg in socialistische landen als Noord-Vietnam en China. Gelukkig hebben de volkeren van die landen er geen 150 jaar over gedaan om het socialisme te verwezenlijken. Ook in Nederland ontwaken de krachten die het socialisme dichterbij brengen. Een huisarts als Walter de Bruin is daar zelf een symptoom van.

STAKERS BERGOSS TROTS OP HUN 'WILDE' AKTIE

SLAGER SOLIDAIR

Halfweg de stakingsactie bij de tapijtfabriek Bergoss in Oss stond een aantal stakers voor de poort te klagen over de loonderving. "Zo gaat het niet, we hebben geen geld" en dat soort ontmoedigende opmerkingen. Een oudere arbeider stapte op het groepje af, trok zijn portemonnee en zei: "Als je geen centen hebt, kom je maar bij mij. Wie het nodig heeft, kan op staande voet 25 gulden van me krijgen."

Nou, zo erg was het nog niet. "We zullen echt geen honger lijden", aldus deze kollega, "Arbeidersmacht organiseert toch een steunkampagne?"

Toen het groepje nog niet helemaal overtuigd bleek, zei de man: "En in het uiterste geval ga je zó naar de winkel en ik wed dat je altijd uit solidariteit te eten krijgt." Het eind van het liedje was een weddenschap. De man zou met een getuige een willekeurige slagerij binnen stappen en zien wat los te krijgen. Korte tijd later kwam hij terug met een enorme worst, die de stakers door een slager geschonken werd.

"Zie je wel dat je wel op je medemens kunt rekenen", zei hij. De worst werd verdeeld onder de mensen die nog geen honger hadden en nu ook niet zo bang meer waren ooit honger te moeten lijden.

Een andere arbeider van de fabriek verklaarde fier voor de radio: "Bij ons thuis liggen de muizen nog niet dood voor de kast. En desnoods zijn we bereid eerst die dooie muizen nog op te eten ook."

Eensgezind ging het 600 man sterke productiepersoneel van Bergoss op maandag 28 mei weer aan het werk. Zes dagen hadden ze "wild" gestaakt, hun macht getoond en een behoorlijke loonsverhoging op de direktie bevochten. De aanvallen van direktie, vakbonden en pers hadden ze glansrijk doorstaan. Daar waren ze - met recht - trots op.

Op vrijdag 18 mei om 10 uur stroomde het personeel van alle afdelingen volgens afspraak samen naar de kantine. Elf dagen tevoren was aan de direktie een ultimatum gesteld. Gezien de algemene duurte en de winstvergroting van Bergoss, werd een fikse loonsverhoging geëist boven de CAO die door de vakbonden was afgesloten.

Onder druk van de stakingsdreiging was de direktie reeds tot bepaalde toezeggingen bereid. De laagstbetaalden konden 40 cent op het uurloon krijgen en de monteurs niets. Samen met het NKV (NVV-ers zijn er niet in het bedrijf) probeerde de bedrijfsleiding de wind uit de zeilen te nemen van het comité Arbeidersmacht.

Met steun van de Osse afdeling van Arbeidersmacht hadden eerder de arbeiders van Desso-tapijt al een loonsverhoging van gemiddeld f 15 schoon (per week!) uit het vuur gesleept. De eisen van Bergoss lagen ook op dit nivo: 53 cent voor de laagstbetaalden (groep 3) en elke groep hoger 3 cent minder (bij Bergoss zijn 11 loongroepen). Verder eiste men: Onverminderde handhaving van de 1,5% winstuitkering in september en geen verhoging van het tempo.

NKV: "Absurd en belachelijk"

Toen de direktie niet bereid bleek op deze

eisen in te gaan ging het bedrijf plat. Van vrijdag 18 mei tot maandag 28 werd er gestaakt. Het NKV, dat vergeefs getracht had de staking te voorkomen, reageerde onthutst. Distriktsbestuurder Hendrix liet weten de actie absurd en belachelijk te vinden. Toen hij hoorde dat Arbeidersmacht een landelijke solidariteitskampagne organiseerde, maakte hij de arbeiders voor "schooiers" uit.

Op papier van Bergoss liet Hendrix later een pamflet verspreiden, waarin stond dat de stakers zichzelf muurvast hadden gezet. Bedoeld werd eigenlijk dat het NKV muurvast zat. Maar het was niet van plan de stakingskassen te openen. "Wij hebben de staking niet uitgeroepen" oordeelde het pamflet (dat klopt, dat moesten de arbeiders zelf doen) en "wij zitten vast aan de CAO" (en daar ging het nou juist tegen). Tenslotte merkte Hendrix op: "Reken maar niet te hard op solidariteit van mede-arbeiders, want daar hebben de bonden niet zulke beste ervaringen mee."

Solidariteit

De leidraad van het NKV bleef: Een grove onderschatting van de macht van de arbeiders en voortdurende pogingen om gelijk te krijgen door die macht zelf te ondermijnen.

Het is mogelijk dat de solidariteitsactie Kom Op van de industriebonden (naar aanleiding van de metaalstakingen) niet zo best loopt. Groenevelt en zijn kollega's moeten zich dan maar eens bezinnen over de oorzaken. Misschien begrijpt het publiek niet waarom vakbonden, die 25 jaar lang hun stakingskassen oppotten een beroep doen op de vrijgevigheid van de gewone man, als ze eindelijk een greep in die kas moeten doen.

Voor Oss werd in ieder geval met gulle hand gegeven. De Tribune (Socialistische Partij) opende de rij met een gift van f 1000. Alleen in Nijmegen al werd door de afdeling van Arbeidersmacht en bij de verspreiding van de Tribune in twee avonden bijna f 1000 opgehaald in arbeiderswijken en op de universiteit. Ook in andere steden werd niet tevergeefs een beroep gedaan op de solidariteit van de bevolking als de gang van zaken rond Bergoss eenmaal verduidelijkt was.

Nadenken

Direktie en NKV rekenden er stellig op dat de staking na het eerste weekeinde gebroken kon worden. Directeur Van Oekel sprak het

Beelden aan de poort van Bergoss

personeel op die eerste maandag in de kantine op klaaglijke toon toe. "Jullie hebben nu het hele weekeinde kunnen nadenken..." Een arbeider stond op en vulde aan: "Dat hebben we zeker. Ik heb nagedacht. Vlees, aardappelen en groenten zijn weer duurder geworden."

Van Oekel klaagde verder: "De staking kost het bedrijf zoveel geld." Ton Bouwens, een van de stakingsleiders, antwoordde: "Ga maar akkoord met onze eisen, dan hoeven we niet meer te staken."

Na Van Oekel probeert Hendrix van het NKV vergeefs de arbeiders tot werken te bewegen. Tenslotte verspreidde de directie een brief waarop de winsten van de laatste jaren zijn afgedrukt. Wat ze daarmee wilde bereiken is raadselachtig. Het bleek Bergoss uitstekend te vergaan. Een verlies over 1970 was in 1972 omgezet in een miljoenenwinst. Bovendien is het een bekend verschijnsel dat de nodige winsten in het jaarverslag onder het tapijt worden geschoven. Een reden te meer dus om door te staken en het te laten aankomen op de serieuze krachtmeting, die de directie scheen te wensen.

Toekomstig commissaris

Die woensdag vertrok een delegatie van Bergoss naar het NKV-bestuur in Utrecht met het verzoek zich achter de staking te scharen en een hogere vertegenwoordiger te sturen dan Hendrix. De volgende dag bleek uit de hoogste NKV-regio's ene Huysmans te zijn afgevaardigd. Het zou een van de laatste klussen worden voor deze veteraan. Hij gaat binnenkort met pensioen. Hij hoeft zich dan niet te vervelen. Tot de baantjes die hem zijn aangeboden behoort een kommissariaat bij Bergoss! Dat noemt men een werknemerscommissaris. Maar dan wel eentje die door de directie is uitgekozen en niet door het personeel. Van Oekel kan tevreden zijn. Huysmans heeft zijn eerste diensten al aan het bedrijf bewezen.

Donderdags werd er onderhandeld tussen directie en vakbonden. Aanvankelijk zouden hierbij 10 Nederlanders en 10 Turken aanwezig zijn (ruim 1/3 van het personeel bestaat uit Turkse mannen en vrouwen). Uiteindelijk bleek de delegatie te zijn teruggebracht tot 3 man.

De eerste mededeling die uit het overleg kwam, was: De directie wilde niet onderhandelen voordat er gewerkt werd. De stakers vroegen zich af hoe het dan mogelijk was, dat er die dag vele uren lang onderhandeld werd. De sommatie om het werk te hervatten werd met hoongelach ontvangen. Zo ging het vroeger in het wilde westen ook. De verdachten werden eerst opgehangen, daarna was het altijd nog laat genoeg voor een "eerlijk proces". Het verzoek aan de stakers om zichzelf op te knopen ondervond weinig begrip.

Geheimzinnig

Toen de onderhandelingen die donderdag eindelijk werden afgesloten werd er uiterst geheimzinnig over gedaan. De deelnemers aan het gesprek hadden absolute geheimhouding opgelegd gekregen. De volgende morgen om 10 uur zou het resultaat bekend worden gemaakt. Het stakingscomitee, dat de arbeiders onder Arbeidersmacht gevormd hadden, maande tot voorzichtigheid. Afgesproken werd dat men om 10 uur eerst bedenkijd zou vragen over de bekendmaking, alvorens erover te beslissen.

Uiteindelijk bleek de directie wel bereid tot een nieuwe concessie. De laagstbetaalden zouden verspreid over het jaar nog 15 cent op het uurloon krijgen boven de al eerder toege-

zegde 40 cent. Verder werd nog 19 cent extra beloofd, maar dat was een afleidingsmanoeuvre. Die 19 cent zou iedereen toch per 1 juli gekregen hebben als algemene prijskompensatie.

Schriftelijke stemming

Om 3 uur die vrijdag begon de bijeenkomst waar de besluiten zouden vallen. De bond had al bedisseld dat er schriftelijk gestemd zou worden. Dit is de beproefde splitsingsmethode, die vanouds wordt toegepast om een wig te drijven in het stakingsfront. Met name de Turken protesteerden heftig, maar het NKV opende zonder meer het stemburo. Om te voorkomen dat alleen werkwilligen hun stem uitbrachten, waren de anderen wel gedwongen om mee te stemmen. De Turken losten het probleem op door elkaar de ingevulde stembriefjes te tonen. Daarna werd er urenlang geteld over zo'n 360 stembriefjes. Desalniettemin was de uitslag: 230 tegen het akkoord en 129 voor.

Op dit moment sprong Ton Bouwens overeind en riep: "Nou zien jullie zelf de uitslag van de stemming. Gaan jullie nou eindelijk achter de staking staan?"

Hendrix: "Nee."

Bouwens: "En al die mensen dan, die al tientallen jaren hun contributie voor de bond betalen?"

Hendrix: "Jullie zoeken het maar uit met jullie Arbeidersmacht."

De stemming, vooral van de oudere bondsleden, tegen het NKV was bijzonder verbiterd. Veel Brabantse vindingrijkheid werd besteed aan het bedenken van scheldwoorden voor deze laffe houding.

Buitenlanders

De verklaring dat het werk na het week-einde hervat werd, schuilt in het feit dat bij deze stemming de houding van de Turken doorslaggevend was geweest. Zij zeiden later: "De meerderheid van de Hollanders wilde aan het werk, daarom zijn wij aan het werk gegaan. Wij zijn solidair met onze Nederlandse collega's, maar wij halen voor hen niet de kastanjes uit het vuur."

Ze verklaarden ook waarom ze minder belang hadden bij de staking dan de Nederlanders. De meesten werken er maar een paar jaar en hebben dus nauwelijks de tijd om met een bevochten loonsverhoging het offer van de

staking goed te maken. Voor de Nederlanders ligt dat anders. Die krijgen immers jaar na jaar verhoging, ook over het bedrag dat ze nu door strijd erbij kregen.

Op maandagmorgen stond een heel comitee van ontvangst klaar bij de poort: rechercheurs (met een busje politie om de hoek), bedrijfsfunktionarissen, chefs en de maatschappelijk werkster. Toen het duidelijk was dat het merendeel nu aan het werk wilde, voegde de harde kern van de stakers zich bij de collega's.

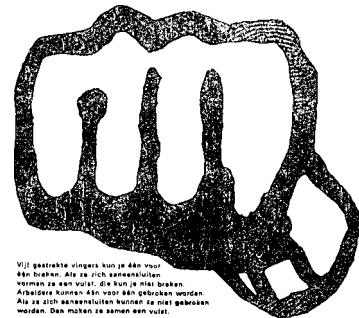
Ze mochten alleen de poort in als ze bereid waren te verklaren: "Ik ga aan het werk." Een jong meisje weigerde dit: "Dat verrek ik, dat zeg ik nooit van m'n leven." Zij nam ontslag.

Groots

Toch werd de werkhervatting niet als een nederlaag opgevat. De stakers waren er trots op dat ze de strijd zes dagen hadden volgehouden en met redelijk succes bekroond. Er heerste allerminst een katterige stemming.

Voor de meesten was het voor het eerst in hun leven dat ze een staking meemaakten. Het was een grootse ervaring: de eenheid, de solidariteit, de macht die ze de directie en de bond hadden laten voelen. Dat resultaat was misschien wel net zo belangrijk als de afgedwongen loonsverhoging: Het werk werd hervat met opgeheven hoofd en met versterkt vertrouwen in eigen kracht.

Na een uur ging de eerste ploeg al naar voren (waar de directie zit) om te horen wat er nu eigenlijk precies uitgekomen was, om te onderhandelen over uitbetaling van de stakingsdagen (de directie wilde inderdaad één of meer dagen betalen) en het ontslag van een van de stakingsleiders ongedaan gemaakt te krijgen.

Vijf gestakte vingers kun je één voor één breken. Als je ze zich samenstellen vormen ze een vuist. Die kun je niet breken. Arbeiders kunnen één voor één gebroken worden. Als ze zich samenstellen kunnen ze niet gebroken worden. Dan maken ze samen een vuist.

ARBEIDERSMACHT TOONT: HET ZIT ER WEL IN!

Kort geleden hebben de grootste concerns van ons land de cijfers over het eerste kwartaal van dit jaar gepubliceerd. Daaruit blijken duizelingwekkende stijgingen van de winsten. Deze zijn net zo duizelingwekkend als de prijsstijgingen van de eerste maanden van dit jaar. Alleen de lonen van de mensen waar deze hele maatschappij om draait, stijgen niet zo duizelingwekkend.

De arbeiders van Bergoss hebben getoond hoe de matigings-CAO's van de vakbonden (die steeds meer geld naar de aandeelhouders laten vloeien) doorbroken kunnen worden. Door strijd. Voor duidelijke eisen. Onder betrouwbare leiding. Zowel de staking zelf als het einde ervan en de resultaten verschillen hemelsbreed van de ledenwerfkampagnes die de industriebonden in maart en april hebben gevoerd onder de naam "stakingen".

De Tribune schreef twee maanden geleden al: Groenevelt moet eens naar Oss gaan om te leren hoe een vakbond voorop kan lopen in de strijd in plaats van achteraan. Helaas is hij nog niet geweest. Misschien heeft hij er onder dit nieuwe kabinet geen behoefte aan zoiets te leren.

IK KOM WEKELIJKS MET F 167 THUIS

ROND DE
STAKING
IN OSS

● VOOR AKTIE MOET IK IN DE FABRIEK ZIJN

Een van de stakingsleiders bij Bergoss was Ton Bouwens, een 20-jarig lid van de Socialistische Partij. In een kranteninterview verklaarde directeur Van Oekel dat er geen sprake van was dat hij ontslagen zou worden. "Al zou ik nooit met deze man op vakantie willen", zei hij grappig. Waarschijnlijk besepte Van Oekel niet dat Bouwens hem daarvoor ook nooit zou uitnodigen.

Bouwens en Van Gelder (een oudere invalide arbeider, die tijdens de staking ook zijn mondje geroerd had) waren de enigen die 's maandags de poort niet binnen mochten. Korte tijd later ontlokte een arbeidersdelegatie aan de directie de uitspraak: "Niemand zal door de staking schade ondervinden. Morgen kan iedereen weer aan het werk."

De volgende ochtend kon Van Gelder om 11 uur beginnen. Bouwens werd ontvangen door Van Oekel en twee topfunctionarissen.

Van Oekel: "Uw aanwezigheid in het bedrijf is niet meer gewenst. Ik had verwacht dat u uit zichzelf ontslag zou nemen."

Bouwens: "Nooit."

De directie: "Voorlopig bent u hier niet welkom tot de rust op de fabriek is teruggekeerd."

Bouwens: "En wie onderhoudt mij in die tijd?"

"Als het moet, zullen wij dat wel doen. Als u doorgaat met actievoeren kon het wel eens lang gaan duren."

Bouwens: "Om actie te voeren moet ik in de fabriek zijn."

Later werd aan het personeel in de fabriek bekend gemaakt dat Bouwens twee weken "betaald geschorst" was. Een unieke juridische nieuwigheid. Misschien bedoeld als een soort prestatieverlof, maar daar zouden wel meer leden van het Arbeidersmachtcomité aanspraak op kunnen maken. Wat er na de schorsing met Bouwens zal gebeuren was bij het ter perse gaan van deze Tribune nog niet bekend.

● NEEM ER MAAR EEN BAANTJE BIJ

Een van de Bergoss-arbeiders: "Ik kom wekelijks met f 167 thuis. Er zijn er hier meer die voor de staking tussen de f 165 en f 170 verdienen. Je kunt er net mee rond komen, maar dan moet er ook helemaal niets tussen komen, want dat gaat dan gewoon van het etensgeld af. Het is dus gewoon ergens honger. Ik heb vier kinderen.

Ik ben voor steun bij de Sociale Dienst geweest. Die zeiden: Neem er maar een baantje bij. Maar ik werk ruim 8 uur per dag. Toen zeiden ze dat ik verleden jaar toch ook rond kon komen. Maar toen maakte ik veel over-

uren en dat is me nu door de dokter verboden. Moet ik me kapot werken?

De sociaal werkster van de fabriek zei: Uw vrouw kan niet met geld omgaan. Ja, werkelijk. Met zo weinig geld kan geen enkele vrouw omgaan!

● HOGER LOON BETEKENT VEEL

Tijdens de staking herhaalde de sociaal werkster voortdurend: "Mensen ga toch aan het werk, dan kunt u met al uw klachten bij mij terecht."

NKV-bestuurder Hendrix ging na een tijdje ook over die toer. Toen de staking een week oud was verklaarde hij voor VARA's Dingen van de Dag: "Er zijn hier kennelijk grotere problemen dan ik verwacht had." Een soort zelfkritiek dus, maar een hele voorzichtige. Hij gooide het vooral over de boeg van de werkomstandigheden. Maar toen de arbeiders 's middags zijn akkoord verwierpen, blies hij woedend de aftocht.

De zelfkritiek was maar een afleidingsmanoeuvre. Het komt directies meestal niet ongelegen als de aandacht van looneisen wordt afgeleid naar werkomstandigheden, inspraak en dergelijke. Men vergeet dan dat hogere lonen een groot deel van de problemen oplossen. Hogere lonen betekenen minder gedwongen overwerk. Hogere lonen betekenen minder druk op het tariefwerk. Hogere lonen zouden kunnen betekenen dat de arbeiders een gezonder tempo kunnen aanhouden, zodat er niet meer zoveel hartkwalen bij Bergoss-arbeiders gekonstateerd hoeven te worden.

Overigens: Wat heeft de vader van vier kinderen, die we juist citeerden, aan een weekloon van f 167 plus medezeggenschap?

● CPN WEER MET DE KOP IN 'T ZAND

De VARA (en in mindere mate de VPRO) heeft het best verslag gedaan van de staking. De schrijvende pers sloofde zich uit om het

comité Arbeidersmacht af te schilderen als maofsten, linkse radicalen enz. De arbeiders reageerden hier nogal lakoniek op. Een van hen stelde voor een borstbeeldje van Mao uit China te laten komen en dat na de staking in de kantine te plaatsen. De arbeiders die voor hun recht opkomen moeten nu eenmaal rekening houden met allerlei pogingen om de aandacht van de zaak zelf af te leiden.

Voor de poort van Bergoss stond dagenlang een bord met krantenknipsels over de staking. Dit tot grote verontwaardiging van de CPN-ers die dagelijks kwamen afzakken uit Amsterdam en Helmond met een houding van "wij zullen die boeren wel eens leren wat staken is".

"Wat moeten jullie nou met die kapitalistische kranten?", zeiden de CPN-ers, "lees toch een arbeiderskrant, de Waarheid."

Helaas stond er in de Waarheid zo weinig waarheid over de staking. Uit de burgerlijke kranten was tenminste nog op te maken dat het NKV zich tegen de stakers keerde, dat de stakers zich door de bond bekocht voelden e.d. Bovendien meldden de burgerlijke kranten wel dat de staking geleid werd door Arbeidersmacht. De CPN vond dit gewoon onbestaanbaar, stak de kop in het zand en dacht door Arbeidersmacht te verzwijgen de staking aan haar manipulaties te kunnen onderwerpen.

Het liep helemaal de spuigaten uit toen de CPN aan de poort vertelde: "Wij zullen wel eens een steunactie organiseren."

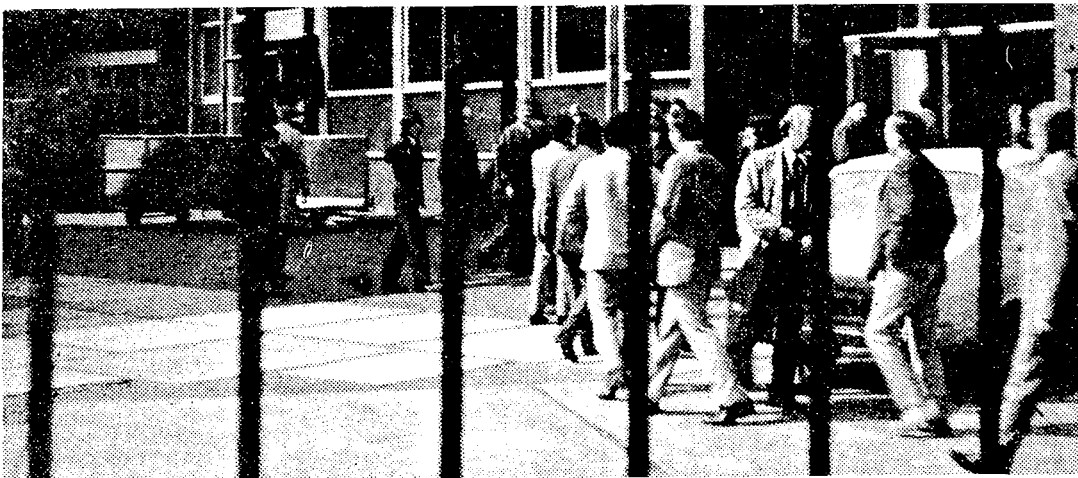
De arbeiders reageerden woedend: "Wij hebben al een steunactie. Je hoeft hier niet te komen om verdeeldheid te zaaien. De beste steun die je kunt geven is ons gironummer in de Waarheid te vermelden."

Daar paste de CPN voor. Op de laatste stakingsdag kondigde de Waarheid aan dat op initiatief van de CPN "overal in Brabant" steunacties waren begonnen. In Breda zou al f 350 zijn opgehaald. Van dat geld is echter tot op heden in Oss niets bekend.

De staking bij Bergoss leverde een nieuw voorbeeld van de verraderlijke rol van de CPN, die zich uit raadselachtige motieven nog steeds "kommunisties" blijft noemen. Niet het belang en de opvattingen (over de bond bijv.) van de arbeiders telde, maar het belang en de opvattingen van de CPN-kliek.

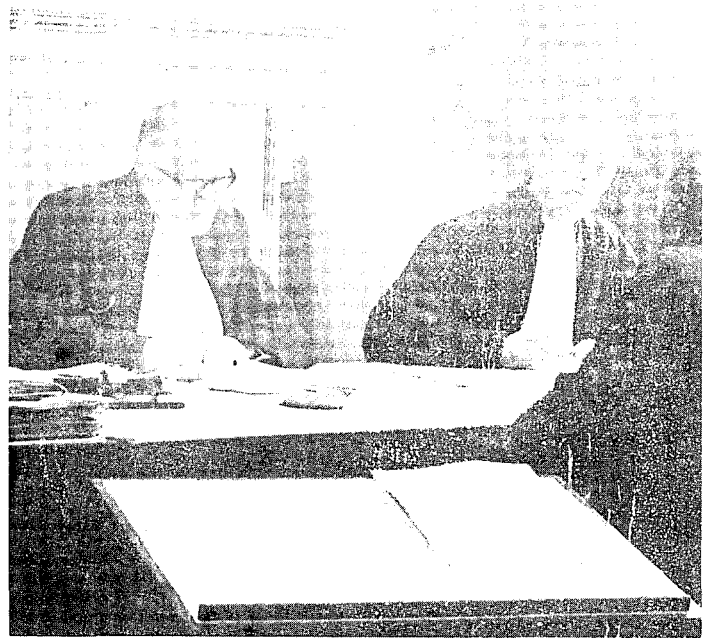
● LEES DE TRIBUNE

Dat de meeste kranten het er beter afbrachten dan de Waarheid, wil overigens nog niets zeggen over de betrouwbaarheid van de burgerlijke pers. Natuurlijk legde ook die zijn oor liever te luister bij de directie en de bondsleiding dan bij de arbeiders van Bergoss. Dat is heel andere journalistiek dan die van de Tribune. U kunt de waarheid wel lezen, als u hem maar in de Tribune zoekt. Een jaarabonnement kost f 9,-, te gireren op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.

BHW JURIST IN UTRECHT:

"Als je steelt boven een miljoen, dan ben je zakenman. Grondspekulanten bestellen de gemeenschap soms op één dag voor miljoenen gulden. Die hoeven niet bang te zijn dat ze er door Wiegel van langs krijgen. Maar een arme sloeber, die een paar tientjes achterover drukt van de sociale dienst, krijgt de sociale recherche op zijn nek. De leugenachtigheid van zo iemand als Wiegel is gewoon triest. Het ministerie van sociale zaken zelf zegt dat het misbruik van de sociale voorzieningen niet groter is dan een half procent."

VOOR DE WET IS DE ARBEIDER DE ZAK

Aldus Bob Ruers, lid van de Socialistische Partij. Hij studeert binnenkort in Utrecht af als meester in de rechten. In de praktijk heeft hij reeds grote ervaring opgedaan met de rechteloosheid van de arbeidersklasse. "rechtszekerheid wil niet anders zeggen dan: Zekerheid van rechts", meent hij.

Ongeveer drie jaar geleden begonnen Bob Ruers en enkele medestanders een rechtskundig bureau in de Utrechtse Sterrewijk. Dat was lang voordat het onder juristen een beetje mode werd om "wetswinkels" in te richten. Ruers wilde zich verdienstelijk maken voor de arbeidersklasse en de kloof overbruggen die er bestaat tussen de studie en de werkelijkheid.

Het vermoeden dat de hooggeleerde preken over rechtvaardigheid buiten de muren van de universiteit weinig waard zouden zijn, werd weldra bewaarheid. Het bureau werd overspoeld met schrijnende gevallen van rechteloosheid. De deur werd gewoon platgelopen. De hulp werd gratis geboden, maar de mensen gaven vaak blijken van waardering in natura. De kanarie ten huize van Bob Ruers herinnert daar nog aan.

LAPWERK

Ruers: "We begrepen al spoedig dat we zo ons hele leven door konden gaan met lapwerk zonder iets werkelijk op te lossen. We moesten bij een organisatie gaan die de structuur van de maatschappij wil veranderen. Daarom zijn we een rechtkundige afdeling van de Bond van Huurders en Woningzoekenden geworden. We beperken ons zoveel mogelijk tot de wijken van de BHW, huurgeschillen en arbeidsrecht. We werken ook mee aan acties, waardoor de buurtbewoners recht kunnen halen, dat ze alleen met een advocaat nooit gekregen hadden."

Met talloze voorbeelden uit de praktijk toont deze jurist aan hoe de wetten worden bepaald door de machtsverhoudingen. De theorie wil dat alle partijen die bij een rechtszaak betrokken zijn "gelijkwaardig" zijn. De praktijk is anders.

HUURDERS ALTIJD DE ZAK

Ruers: "We hebben nu drie jaar ervaring met het huurrecht. Onze konklusie is dat de huur-

ders altijd de zak zijn. De ongelijkheid begint al met de schaarste aan woonhuizen waardoor de huurder de onderliggende partij is. Huisbazen zijn er niet toe te bewegen hun plichten na te komen. Als je een rechter in de arm neemt zegt hij: Als het onderhoud niet rendabel is kan ik de verhuurder tot niets verplichten. De gemeentelijke overheid maakt er een lachertje van en zal de huisbaas zeker niet op kosten jagen. Ondertussen moet de huurder wel zijn volle huur betalen.

Op alle gebieden kennen we het zogenaamde "verbrekingsrecht". Als ik een contract sluit voor de levering van een kilo appels en ik krijg maar een halve kilo, dan wordt het contract ongeldig. Alleen voor huizen geldt dat niet. Hoeveel mensen hebben niet een huis dat eerder een zeef genoemd moet worden. Toch moeten ze betalen, tot de rechter misschien ooit zo vriendelijk is anders te beslissen."

ONTSLAG IN DE BOUW

Een ander voorbeeld vormen de regelmatige ontslagen in de bouwsector. Officieel moet het arbeidsbureau het ontslag goedkeuren. Maar als de ondernemer zich beroept op werkvermindering is het altijd goed. In de praktijk komt het er op neer dat iedere bouwvakker op ieder moment ontslagen kan worden. Van de hele bouw-CAO deugt trouwens weinig. Volgens deze CAO is het nog steeds mogelijk om tijdens ziekte ontslagen te worden.

Ten overvloede bewijzen de rechtbanken, die de laatste jaren de ene staking na de andere verbieden, dat er in Nederland geen recht, maar klassejustitie bestaat.

Ruers: "Vaak overkomt mensen dingen die volkomen in strijd zijn met het gezonde verstand en waar je als advocaat helemaal niets aan kunt doen. Dan zijn acties je beste advocaat."

De ervaringen met het huurrecht werden door de rechtkundige afdeling van de BHW vastgelegd in een rapport. Op basis hiervan dreigden honderden buurtbewoners met een huurstaking als hun klachten niet verholpen werden. De gemeente en de andere huisbazen zijn nooit zo druk aan het repareren geweest als toen.

ONTOEGANKELIJK

Naast de partijdigheid van de wet staan er nog andere belemmeringen tussen de arbeiders en het recht. Dat is de ontoegankelijkheid van juridische procedures. Het begint al met het onderwijs aan de toekomstige advocaten. Arbeids- en huurrecht vormen de stiefkinderen op de universiteit. Wat valt er immers voor juristen te plukken aan arbeiders?

Dan is er de beruchte situatie met pro-deo zaken. Wie gratis wil procederen moet eerst een bewijs van onvermogen halen bij de gemeente. Dan kan hij in een wachtkamer gaan zitten bij het gerecht. Twee jonge advocaten beslissen of de zaak behandeld zal worden. Wordt de zaak behandeld, dan krijgt de "onvermogende" een advocaat toegewezen die meestal onervaren is en er zo gauw mogelijk van af wil zijn. Die zaken zijn gewoon niet lukratief genoeg en centen zijn kennelijk ook voor advocaten belangrijker dan rechtvaardigheid. Bob Ruers noemt zo uit de losse hand een rijtje voorbeelden van zaken waarbij gewone mensen zijn benadeeld doordat de advocaten er slordig mee omsprongen, termijnen voor het aantekenen van beroep lieten verlopen e.d.

SOCIALE WETTEN

Bij de toepassing van sociale wetten staan artsen en ambtenaren vaak de arbeiders in de weg. Bob Ruers vertelt het verhaal van een zieke die bij een controlerend arts moest komen. Deze zat in een uitbouw van zijn praktijk aan een motor te knutselen en zei zonder op te staan: "Neem maar een asperientje, morgen weer aan het werk!"

De behandeling van invaliden noemt Ruers "schokkend". De bedrijfsverenigingen spannen zich in om zo weinig mogelijk aan deze mensen te besteden. Halfjaarlijks zijn herkeuringen mogelijk en voortdurend blijft de onzekerheid bestaan voor hoeveel procent men na dat halve jaar weer invalide verklaard zal worden. Het leven van mensen, die lichamelijk al gehandicapt zijn, wordt op die manier ook nog geestelijk verwoest. Gezinnen worden verscheurd.

"Je ziet ze naar de verdommenis gaan, hele

vervolg op pag. 15

FYSIOTHERAPEUT NEEMT ONTSLAG:

"PATIENT IS WINSTOBJEKT"

Wil Peters (27) heeft vijf jaar praktische ervaring als fysiotherapeut. Hij nam ontslag uit het streekziekenhuis in Zevenaar omdat hij niet langer dienstbaar wilde zijn aan de "mediese macht". Hij wilde zich gewoon verdienstelijk maken voor de patiënten, maar ziet daar in de Nederlandse gezondheidszorg geen gat in.

Hij zegt: "Ik heb mijn vak op verschillende plaatsen uitgeoefend. Een tijdlang had ik zelfs een eigen praktijk in Beek en Donk. Dat ging erg goed. Dat hangt niet af van de kwaliteit van het werk, maar van het monopolie waarvan je je verzekert. In de vrije sektor kun je zo al gauw f 80.000 verdienen. In loondienst kreeg ik later f 30.000. Ik kan me dus — ook na mijn ontslag — nog wel even redden."

Zijn bezwaar tegen de gezondheidszorg vat hij kort en vernietigend samen: "De patiënt wordt gezien als een winstobject en de behandeling wordt daar ook op afgestemd."

Dat heeft hij de patiënten ook dikwijls verteld. "Ze waren daar niet verbaasd over, want mijn opvatting klopt met hun eigen ervaring. Als ik mijn eigen onderzoek deed, reageerden de mensen vaak verrast: Wat overkomt me nou, zo ben ik nog nooit onderzocht, daar besteedt iemand aandacht aan me! Als je daar serieus op in gaat win je het vertrouwen van de patiënt. Dan komen er nogal eens emoties los."

RECHT OP INFORMATIE

De patiënten hebben natuurlijk gewoon recht op informatie over hun eigen gezondheid. Dat is zelfs formeel noodzakelijk voor de behandeling, want juridisch is het zo dat een arts niet zo maar aan een zieke mag beginnen te prutsen. Maar om de patiënt een eigen oordeel mogelijk te maken moet hij wel geïnformeerd worden. Dat gebeurt zelden.

In het ziekenhuis van Zevenaar heb ik wel eens voorgesteld om een patiëntenraad te stichten op een bepaalde afdeling. Dat werd bij voorbaat als onmogelijk van de hand gewezen. Het is niet onmogelijk, maar het vereist een hele andere organisatie van de gezondheidszorg. Een organisatie waarbij de mens centraal staat.

Men zegt wel eens dat artsen en specialisten geen tijd hebben om behoorlijk met een patiënt te praten. Dat is onzin. Als er eens goed naar de klachten geluisterd werd, hoefden de patiënten geen drie of vier keer terug te komen. Maar dan is er minder aan de patiënt te verdienen. Het is toch tekenend genoeg dat artsen betaald krijgen naar het aantal patiënten dat ze hebben. Het zou beter zijn als het aantal gezonden geteld werd.

Nu is het zo dat allerlei specialisten elkaar de bal toespelen, of in dit geval dus de patiënt. Daarbij telt de mening van de patiënt zelf wel het allerminst."

"Het probleem met de artsopleiding is dat ze worden opgeleid tot solisten, kleine ondernemers. Dat betekent dat hun doel niet in de eerste plaats is het genezen van mensen, maar het munt slaan uit patiënten.

Vaak blijkt ook uit kleine voorvallen dat de mens in de ziekenhuizen niet centraal staat. We hadden bijvoorbeeld een afdeling voor demente bejaarden. Soms zag ik hoe er aan deze mensen werd gesleurd en getrokken om ze in beweging te houden. Dat overkwam dan mensen die best in staat waren zelf te lopen, maar dan anders, op een andere manier, in een ander tempo. Maar dat hoort niet bij de opvatting van de organisatie. De organisatie past zich niet aan aan de patiënten. De patiënten worden opgeofferd aan de organisatie. Deze tendens, om van ziekenhuizen fabrieken te maken, wordt steeds sterker.

Het is bekend hoe weinig artsen weten over de werking van geneesmiddelen. Als enige leidraad hebben ze vaak de reclamefolders van de geneesmiddelenconcerns. Dikwijls gebeurde het dat mensen veel te lang met medicamenten behandeld worden voordat ze op fysiotherapie terecht komen. Dan kunnen wij we vaak niets meer aan doen omdat het te laat is. Op de universiteiten horen de studenten nauwelijks over de mogelijkheden van de fysiotherapie. En omdat de specialist een solist is (bezorgd om zijn geld, bang dat er fouten worden ontdekt), is er zelden een hecht team van deskundigen om de patiënt zo goed mogelijk te behandelen.

DURE APPARATUUR

In de fysiotherapie zelf heeft de dure apparatuur een hoge vlucht genomen. Dat is iets van de laatste 6-8 jaar. De apparaten voor massage en bestraling worden geleverd door Siemens en Philips. Natuurlijk kunnen deze apparaten best nuttig zijn. Maar voorop staat dat de concerns er aan verdienen. De mensen komen pas op de tweede plaats. De behande-

ling wordt steeds efficiënter. Een kwestie van knopjes indrukken, tijd instellen en dan kun je naar de volgende.

Maar daar genees je de mensen niet mee. Steeds meer ziekten worden veroorzaakt door de situaties op het werk. De schattingen over het percentage van de ziektegevallen dat aan de werkomstandigheden geweten moet worden, lopen uiteen van 35 tot 70%. Wat kun je er aan doen als er mensen komen met rugklachten of hoofdpijnen, omdat ze de hele dag in de fabriek op een paar vierkante decimeter staan? Ik ben wel eens naar een bedrijfsleider geweest en heb gezegd: Geef die man toch een stoel. Maar nee, dan moet iedereen een stoel en zittend kan niet dezelfde arbeidsprestatie geleverd worden.

Dan kun je de patiënt nog aanraden: Kijk uit naar iets anders. Maar die mogelijkheid heeft hij vaak ook niet. In ieder geval richt je dan weinig uit met massage of zo. Dan bestrijdt je de symptomen, maar de kwaal niet."

Wil Peters verzekert dat telkens weer de gesprekken met de patiënten op deze onderwerpen terecht kwamen. Dat de ziekte van de patiënt wordt veroorzaakt door de ziekte van de maatschappij. Als we dan opmerken dat hij dus eigenlijk uitstekend werk deed en als fysiotherapeut het zijne bijdroeg aan de strijd voor het socialisme, kijkt hij verrast op. "Ik ga er ook wel mee door", zegt hij, "maar niet op die plek in het ziekenhuis. Ik doe er niet meer aan mee, aan een gezondheidszorg die wordt gedikteerd door de mediese macht. Ik denk dan eerder aan een project in de "eerste lijn", dat wil zeggen, een samenwerkingsverband tussen arts, wijkverpleegster, maatschappelijk werkster, fysiotherapeut en dergelijke, gewoon in een woonwijk. Maar ook dat zie ik op dit moment nog niet helemaal zitten."

VAN ONDEREN

Begin mei luchtte Wil Peters zijn hart in een rede voor het Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie in Utrecht. Deze rede en een kranteninterview zorgden voor de nodige opwinding in het Zevenaarse ziekenhuis.

"De specialisten schijnen woedend te zijn geweest, hoewel ik geen rechtstreekse reacties heb gekregen. Van het verplegend personeel en de patiënten kreeg ik veel instemming. Daar kwam plotseling veel los. Mensen die ontdekten: Hij staat toch aan onze kant, hij is solidair met de patiënten en niet met de mediese macht.

Om verandering te bewerkstelligen moet je niet aan de top zijn. Je kunt niet zeggen dat je dan met de kop tegen de muur loopt. Het is meer alsof je een kogel afvuurt in een prop watten. Je wordt van alle kanten ingebed. Het moet van onderaf komen. De patiënten, die vormen het aangrijpingspunt voor de verandering van de gezondheidszorg."

Wil Peters:
"Ik doe er niet meer aan mee."

NEDERLANDSE PATER IN PORTO RICO WERKLOOSHEID EN HONGER IN KOLONIE VAN VS

Paters, die over imperialisme praten en het openlijk veroordelen, kom je niet vaak tegen. De TRIBUNE ontmoette er één in het Noord-limburgse plaatsje Mook. Daar logeerde pater Meijers (52) anderhalve maand bij familie. Eind mei keerde hij terug naar Porto Rico, waar hij ruim 23 jaar geleden voor de missie begon te werken.

Porto Rico bestaat uit een aantal eilanden tussen Noord en Zuid Amerika. Het heeft een strategische positie ten opzichte van Cuba en het Panama-kanaal. Het land mag zich dan ook in een voortdurende belangstelling van de VS "verheugen". In feite is het gewoon een kolonie van Amerika en deelt het royaal in de "zegeningen" die het kapitalisme voor de Derde Wereld heeft weggelegd.

Pater Meijers: "Zeker 30 % van de grond wordt in beslag genomen door Amerikaanse legerbases. Amerikaans kapitaal beheerst ook de industrie. Raffinaderijen, die in de VS wegens luchtvervuiling worden afgewezen, zetten ze hier neer. Natuurlijk hebben sommige mensen het door die industrialisatie beter gekregen. Maar ik zie alleen de rijken rijker en de armen armer worden.

Ik werk in de stad Comerio. Vroeger konden de mensen hier echt wel rond komen. In 1965 echter heeft de VS ingegrepen op de Dominicaanse Republiek om te voorkomen dat er een linkse regering kwam. Sindsdien betreft Amerika de tabak uit dat land. Zodoende ligt de tabaksteelt in Porto Rico helemaal op zijn gat.

WERKLOOSHEID 40 %

De werkloosheid in Comerio is nu 40 tot 45 %. Bijna de helft van de mannen leeft dus van de steun. Dan zijn er duizenden die jaarlijks zes maanden naar de VS trekken voor de fruitoogst. Die andere zes maanden van het jaar lopen ze werkloos op Porto Rico. Veel Portoricanen emigreren naar Amerika, waar ze het niet beter hebben dan de negers.

Sinds 1949 heb ik de bemoeienissen van Amerika met Porto Rico gezien. Voor de bevolking is het er alleen maar beroerder geworden."

ONTSLAGEN DOOR BISSCHOP

Deze ontwikkeling betekende ook verandering voor het werk van de pater zelf. In het begin hield hij zich bezig met het traditionele missiewerk, dopen, huwelijken inzegenen en preken. Nu leeft hij met drie kollega's in een religieuze kommune onder de bevolking. Ze delen het lot van de brede massa en voorzien in hun eigen onderhoud. Pater Meijers doet dat door te werken in een zeefdrukkerij waar

politieke affiches worden vervaardigd. Tussen deze beide periodes ligt het ontslag dat de bisschop hem gaf uit de parochie, omdat hij te ver ging in zijn solidariteit met de Portoricanen.

Pater Meijers: "Ik blijf het wel uit christelijk oogpunt bekijken. Mijn doel blijft toch het christen-zijn."

Dat ontlokt de Tribune de opmerking dat velen een diepgeworteld wantrouwen koesteren tegen paters die zich progressief opstellen. Hij reageert: "Dat wantrouwen is er op Porto Rico ook wel. Hier zal de christen het instituut moeten verlaten en tot het evangelie terugkeren. Deze houding is niet algemeen. Misschien dat hij op Porto Rico door 60 van de 500 priesters gedeeld wordt."

SOCIALISME

Met voldoening stelt pater Meijers vast dat het socialisme op Porto Rico in opmars is. Niet de nationalistiese partij (die formeel vrij wil van Amerika) maar de socialistiese (die de macht van de concerns over het leven van de Portoricanen wil breken) krijgt steeds meer aanhang onder de bevolking. Er is een toenemend aantal protestmarsen en stakingen tegen de lage lonen en de beroerde werkomstandigheden. De arbeiders bouwen nieuwe organisaties op tegen de Amerikaanse vakbonden, die ook in deze kolonie de arbeidersmassa proberen te knevelen. Recent was er een krachtige vredesbeweging voor Vietnam, waar de negers en Portoricanen 60 % van de manschappen in de voorste linies vormden. Nixon weet ook wel wie het beste voor zijn "demokratie" kunnen sneuvelen.

Verder gebeurt het nu regelmatig dat bepaalde krottenwijken leegstromen. De mensen nemen, met steun van de Socialistiese Partij van Porto Rico, landerijen in beslag waar behoorlijke hutten gebouwd worden en zij een nieuw leven proberen te beginnen. Zelf nam pater Meijers deel aan de bezetting van een kantoor van het ministerie van Industrie. Op die manier werd de toezegging afgedwongen dat nu eindelijk de — al jaren beloofde — industrie naar Comerio zou komen.

"Ik ben niet voor bedrijven die kapitalisties beheerd worden", zegt pater Meijers, "maar dat werk is toch altijd nog beter dan van de steun afhankelijk zijn. Bovendien versterken deze akties het vertrouwen onder het volk dat er door akties iets te bereiken is."

VREDZAAM?

Kan het socialisme in Porto Rico langs vreedzame weg bereikt worden? Pater Meijers:

"Ik weet het niet. Als ik zie hoe moeilijk de imperialistiese landen en bedrijven het nu aan Chili maken, twijfel ik er aan. Er kan in Porto Rico over een tijdje best een revolutie uitbreken. Er komt steeds meer geweld los. Er zijn veel politieke gevangenen. Ik ben niet voor geweld. Maar als het niet anders kan zeg ik: Trap ze er maar uit. Wie niet horen wil moet voelen, dat is een gezond Hollands spreekwoord."

SCHIETOEFENINGEN

Pater Meijers kwam naar Nederland om een NATO-misstand aan de kaak te stellen. Hij onthulde hoe het op het eilandje Celubra toegaat als daar de jaarlijkse Operation Spinboard wordt gehouden door de landen Engeland, Nederland, Amerika, Brazilië en Argentinië, trouwe bondgenoten voor het instandhouden van reaktionaire regimes in Zuid Amerika. Jaarlijks wordt het eiland Celubra als schietschijf gebruikt voor een gekombineerde marine-oefening.

De helft van dit eiland bestaat uit een Amerikaanse basis. De rest wordt in beslag genomen door een dorpje, waarvan de bewoners tijdens de oefening voortdurend gevaar lopen, niet kunnen slapen enz. Zo draagt Nederland ook buiten Suriname zijn steentje bij in de kapitalistiese terreur over Latijns Amerika.

Indachtig zijn gezegde: Zowel binnen als buiten de kerk strijd voeren, gebruikte pater Meijers bovendien zijn tijd in Nederland om begrip te kweken voor zijn standpunt binnen de Orde der Dominicanen waarvan hij deel uitmaakt. Er waren krachten werkzaam die hem uit de orde wilden verwijderen. Hij meent echter veel instemming voor zijn opinies gevonden te hebben en gaat vol goede moed terug naar Porto Rico. "Daar hoor ik thuis", zegt hij.

MAN PUBLICEERT BOEIEND BOEK

Onderstaand artikel is ontleend aan het boek *De Mens Moet Blijven*, dat onlangs gepubliceerd werd door het Milieu Aktiecentrum Nederland (MAN). Het is een indrukwekkend boek over het milieuprobleem dat de Nederlandse bevolking bij de keel grijpt. In 60 pagina's (met meer dan 30 fraaie foto's) wordt de ernst van de situatie uiteengezet. Twee vragen staan centraal: Waar komt die rotzooi toch vandaan en hoe komen we er weer vanaf?

Uit het boek citeren wij:

"Wat voor 'n wereld zullen wij achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen? Of zullen we helemaal geen wereld achterlaten? Dat wil zeggen: Zullen aarde, lucht en water na ons zo vergiftigd zijn dat er geen menselijk leven meer mogelijk is? Het is vijf voor twaalf. U hebt nog vijf minuten om mee te strijden voor een leefbare wereld. Ons bestaan staat op het spel. Om 12 uur zal blijken of we niet gefaald hebben."

Het boek wil een gids zijn voor aktie op het

gebied van het leefmilieu. Het is (à f 2,50) te bestellen bij het MAN te Rotterdam, Rubroekstraat 1a (tel. 010-147106).

Het artikel, dat in deze Tribune wordt opgenomen, is een hoofdstuk over de werkgelegenheid. Dat is het laatste van een reeks hoofdstukken over de kapitalistische propaganda ten aanzien van het milieuprobleem. Eén voor één worden de ondernemersverhalen over de oorzaken en de oplossingen van de milieuvuiling naar het rijk der fabelen verwezen.

"Ze hebben het op jullie werkgelegenheid gemunt!"

Deze kreet ligt de ondernemers vooraan in de mond bestorven. Ze smachten naar winsten, maar voor de buitenwacht noemen ze dat liever "zorg voor de werkgelegenheid". Dat maakt een wat nobeler indruk en moet een wig drijven tussen de arbeiders en de milieu-akties.

In werkelijkheid hebben alle mensen natuurlijk niet alleen belang bij (goedbetaald) werk maar ook bij een leefbaar milieu. Het gaat om het één én het ander. Het is niet zo mooi van de "werkgevers" dat ze er van maken: Het één óf het ander. Want dat doet bij ons het vermoeden rijzen dat het kapitalisme je de keus biedt tussen vergiftiging in weelde of in een schone natuur van armoede kreperen. En dat pleit niet voor het kapitalisme.

Om te beginnen is het gewoon niet waar dat de strijd tegen de milieuvuiling een bedreiging vormt voor de arbeidsmarkt. Begin 1972 voerde het Centraal Aktiecomité Rijnmond een campagne tegen de lozingen van Windmill. Toen werkten er 1200 mensen bij Windmill. Een jaar later waren het er 800 geworden met een verdubbelde produktie. Dat kwam bepaald niet door de aktie, want Windmill vervuult nog steeds even ongeremd.

Niet de akties voor de milieubescherming, maar de akties voor de winstvergroting brengen de werkgelegenheid in gevaar. Dat komt doordat de drijfveer van de aandeelhouders niet is het verschaffen van werk aan de arbeiders, maar het maken van winst. Zodra de winsten in gevaar komen, trekken ze hun kapitaal terug om het in andere bedrijfstakken of andere landen in klinkende munt om te zetten. Het is de kapitalistische chaos-ekonomie die telkens weer golfbewegingen van overproduktie, be-

drijfssluitingen en massa-ontslagen teweeg brengt.

Het is waarschijnlijk dat in de toekomst bedrijven gesloten worden omdat ze gedwongen worden tot investeringen tegen de vervuiling. Dat komt niet doordat zo'n bedrijf dan op zichzelf niet levensvatbaar zou zijn, maar doordat het in de kapitalistische verhoudingen niet meer kan draaien.

DE AARD VAN HET BEESTJE

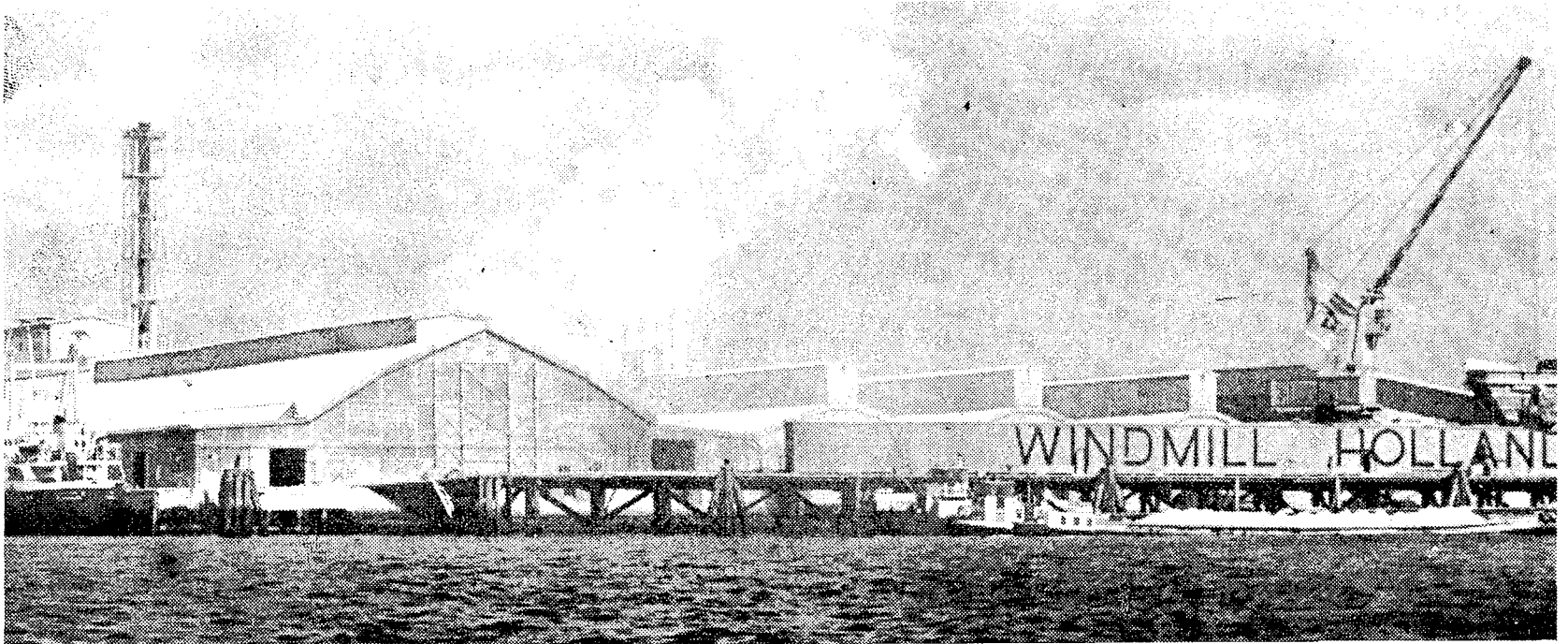
Als alle valse propaganda over het milieuprobleem gefaald heeft, komt de ware aard van het beestje naar boven. Onder deze omstandigheden kunnen we niet concurreren, zeggen ze dan. Onverholen dreigementen dat bedrijven gesloten worden en naar het buitenland verplaatst, zijn in het Rijnmondgebied

door grote industriëlen al veelvuldig geuit. Shell-direkteur Montijn verklaarde in maart 1972 in het openbaar: "Als het pakket van (milieu-)eisen ons te zwaar wordt zullen wij zeker niet schromen om desnoods onze hele Pernis-vestiging stil te leggen. Elders in de wereld zijn nog plaatsen genoeg waar wij ongemoeid kunnen produceren..."

Kan nog duidelijker aangetoond worden wie er nou eigenlijk de werkgelegenheid bedreigen; wie de arbeiders als onmondige wegwerpmensen behandelen? Als de werkelijkheid niet langer verzwegen kan blijven, nemen ze noodgedwongen hun toevlucht tot chantage.

Eigenlijk zijn dit ijzersterke argumenten tegen het kapitalisme. Want uiteindelijk rechtvaardigen de kapitalisten hun ekonomiese systeem altijd met de stelling: Als het ons goed gaat, gaat het iedereen goed. Maar dat blijkt

Windmill loost zure gipspap in de rivier. Uitstekend bouw materiaal gaat zo verloren. (Foto uit: *De Mens Moet Blijven*)

niet waar te zijn. In het begin van de zeventiger jaren verging het de kapitalisten uitstekend. Maar de bevolking had het veel minder goed. Aan de ene kant had de gewone man te worstelen met een voortdurende daling van het levenspeil door de geldontwaarding. Aan de andere kant stapelden de milieuproblemen zich op tot een serieuze bedreiging van de volksgezondheid; sterker nog: Tot een bedreiging van het menselijk bestaan.

De stelling dat het de maatschappij goed gaat als het kapitaal zijn gang maar kan gaan, is dus kennelijk achterhaald. De planloze economie, het winstprincipe, de concurrentie en het particuliere bezit van de produktiemiddelen vormen kennelijk evenzovele barrières voor de oplossing van het milieuprobleem. Het kapitalisme is een rem op de vooruitgang geworden.

Om tegelijk in de materiële behoeften van het volk te voorzien en het leefmilieu te beschermen, is kennelijk een ander maatschappelijk systeem nodig. Dit is onmiskenbaar een socialisties systeem. Het winstprincipe als motor van de economie moet immers plaats maken voor een systeem, waarin de belangen van de bevolking centraal staan. In dat systeem wordt de diktatuur van het geld vervangen door een afweging van algemene belangen, waarbij gezondheid en geluk van de bevolking de spil vormen. Het is dus nodig dat de bedrijven in handen van de gemeenschap komen om een planmatige en schone produktie mogelijk te maken.

Verder moeten we dan ook zorgen voor een regering die het beheer van de produktiemiddelen waardig is. Daar doen we nu verder het zwijgen maar over toe, niet omdat het zo'n eenvoudig probleem zou zijn, maar omdat het nog niet aan de orde is.

MÉÉR WERK

We moeten de stelling van de ondernemers omdraaien: Een schone industrie betekent niet minder, maar méér werk. We hebben al gezien dat het meeste afval bestaat uit stoffen die op zichzelf nuttig zijn. Om deze stoffen niet te lozen in lucht of water of bodem, maar inderdaad in bruikbare stoffen om te zetten, is een uitbreiding van het produktie-apparaat nodig. Bovendien vereist dat een ontwikkeling van de technische kennis en vaardigheid in een richting die nu door de ondernemers vrijwel is afgesloten. (Er lopen in Nederland ongeveer 400 werkloze chemici die op kosten van de staat tot niksdoen zijn gedoemd. Sommigen doen goed werk in actiegroepen). In de vuilvoorkoming zal werk zijn voor talloze handen. Misschien niet zo "rendabel", maar wel erg dankbaar werk.

MILIEURAMPEN VOORKOMEN

We hebben nu de belangrijkste argumenten van de tegenpartij onder de loep genomen. Onze stelling dat de ondernemers de ware vervuilers zijn, is steeds sterker komen te staan. Bovendien hebben we ontdekt dat de industrie niet alleen vervuult, maar ook niet in staat is het milieuprobleem op te lossen. Dat ligt niet aan die industrie op zichzelf, maar aan de kapitalistische verhoudingen waarin die industrie is opgebouwd.

Het MAN voert geen actie tegen de industriële ontwikkeling, maar tegen een bepaald soort industriële ontwikkeling. Een ontwikkeling waarbij de belangen van de bevolking met voeten worden getreden. Om milieurampen te voorkomen is het nodig de ontwikkeling van industrie en techniek in een andere richting te stuwen. Dat is de enige manier om te ontkomen aan het kapitalistische alternatief: Sterven van de armoede of stikken in het vuil. ●

Illustraties uit het boek "De mens moet blijven"

VOOR DE WET IS DE ARBEIDER DE ZAK (vervolg van pag.11)

families pillen slikken en je kunt er niets aan doen", aldus Bob Ruers.

Hij noemt als oorzaak: "Artsen, ambtenaren en advocaten hebben meestal een minachting voor het gewone volk, die ze maar moeilijk kunnen verbergen. Ze beschouwen het al als een gunst dat iemand bij ze mag komen. Bijna nooit maak je mee dat ze proberen werkelijk het onderste uit de kan te halen voor de mensen die bij ze aankloppen. Toch leven ze allemaal op kosten van wat de arbeiders produceren. Feitelijk horen ze dus gewoon in dienst van de bevolking te staan. Ze zouden blij moeten zijn dat ze op die plaats het volk mogen dienen. We moeten naar het socialisme, waarin de arbeiders eindelijk de plaats krijgt die hem toekomt."

Dat daarvoor nog veel strijd geleverd moet

worden wordt wel bewezen door de ervaring van velen dat zelfs de juristen van de vakbonden geen haar beter zijn dan de meeste andere. Ruers: "Hoeveel arbeiders wij bij ons gehad hebben, die bij de bond waren afgepoetst met de mededeling: Er is niks aan te doen, je moet je er maar bij neerleggen! Dat is verschrikkelijk."

Voor Bob Ruers is de advocatuur een middel in de strijd voor het socialisme. Die strijd voltrekt zich op alle terreinen van de maatschappij. Ook op de universiteit. "We hebben met het rapport van de BHW actie gevoerd op de juridische fakulteit. Daarmee hebben we bereikt dat het huurrecht in theorie en praktijk nu verplicht is voor de juridische studenten in Utrecht. De kolleges geven we zelf." ●

de
tribune

8 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

**durf te strijden
durf te winnen**

**ER ZIT
GIF
IN ONS
DAGELIJKS
BROOD**

**400
jaar
geleden:**

DRAMA IN WONINGBOUW

KOMEDIE OP BINNENHOF

**VOLKSOOPROER
TEGEN DE DUURTE**

de tribune

Jaargang 9 nummer 8

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redaktieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Pag. 3/4	Niet alleen in België wordt met het vlees geknoeid
Pag. 5	Aktie tegen vuilozing en milieubelasting in Nijmegen
Pag. 6/7	Het begin van het Ned. kapitalisme
Pag. 8/9	Oorlog om renovatie in Heerlen
Pag. 10	Krisis in de volkshuisvesting
Pag. 11	Staking redt Haagse Post
Pag. 12	Massamoord in Mozambique
Pag. 12	Stijgende vleesprijzen door schaarste aan eiwitten
Pag. 13	Chinese artsen redden een boer en zijn os
Pag. 14	Staking bij onderwijscentrale
Pag. 14	Watergate
Pag. 15	Wat je zegt

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHEDÉ	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGÉLO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Merodestraat 10a
UTRECHT	Oranjestraat 8, tel. 312482
WAGENINGEN	Cort v.d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel
nummer:

Prijs

1 MAO TSETOENG, Het Rode Boekje	f2,--	25 Het "wonder" van Tibet	f1,50
2 JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera	f1,--	26 Onderdrukking en strijd in Suriname	f1,--
3 MAO TSETOENG, Over de praktijk	f1,--	27 China Aardrijkskundig	f1,50
4 MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f1,--	28 De Lange Mars met voorzitter Mao	f3,00
5 STALIN, Over dialecties en histories materialisme	f1,--		
6 Over de kwestie STALIN	f1,--		
8 LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme	f1,--		
9 LENIN, Uit "Staat en Revolutie"	f1,--		
10 Marxisme-Leninisme kontra revisionisme	f1,--		
12 MAO TSETOENG, Het systeem van de partijkomitees versterken	f0,50		
14 De KULTURELE REVOLUTIE in het Chinese dorpje Dazhai	f3,--		
15 De Kapitalistische Economie	f1,--		
16 De Kapitalistische Produktiewijze, deel I	f1,--		
17 De Kapitalistische Produktiewijze, deel II	f1,--		
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f1,--		
19 Commune van Parijs, ter herden- king van de 100ste verjaardag	f1,50		
21 M. L. S., Geen pardon voor de burgerlijke wetenschap	f1,--		
22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China	f1,50		
23 Akupunctuur, de Chinese metho- de van verdoven zonder narkose	f1,--		

Deze maand verschenen:

De Lange Mars met voorzitter Mao.
Door Tsjen Tsjang-feng.
Verhalen over de Lange Mars,
100 pagina's, met tekeningen en
landkaart.

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

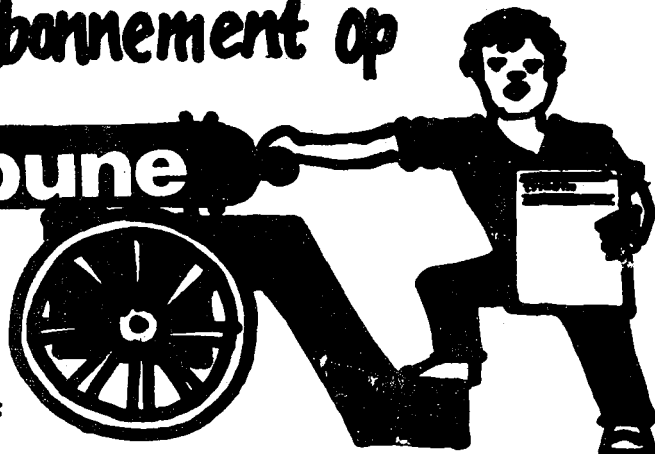
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

"Geen paniek", sprak onze regering bezwarend toen onlangs in België een rapport verscheen over zwendel met vlees, "bij ons gebeuren zulke dingen niet, hier is de kontrôle zo verschrikkelijk scherp."

Zo trachtte de regering te voorkomen dat de onrust uit het land der Belgen naar ons oversloeg. Daar had een publikatie van de Verbruikersunie (goed Nederlands voor konsumentenbond) veel opschudding verwekt. De ont-hullingen over het geknoei met vlees deden de Verbruikersunie spreken van een "maffia van veefokkers, die om winst te maken de volksgezondheid in gevaar brengt".

Ontbreekt in Nederland een dergelijke maffia? Deskundigen hebben meewarig geglimlacht toen ze de sussende verklaring van de regering hoorden. Het doel van bijvoorbeeld Unilever is immers nog steeds niet het voeden van de mensheid maar het realiseren van winst op de voedingsmarkt. Het spreekt toch bijna vanzelf dat, met dat doel voor ogen, het publiek wordt blootgesteld aan foefjes en zwendel, die niet zelden gevaarlijk voor de gezondheid zijn.

WIJ ETEN HET AFVAL VAN EUROPA

BIO-INDUSTRIE

De laatste jaren heeft het fokken van vee voor de vleesvoorziening zich ontwikkeld tot de zgn. "bio-industrie". Varkens en kippen worden fabrieksmatig gefokt, moeten op de dag nauwkeurig een bepaald gewicht bereiken en slachtrijp zijn. De boeren, die gedwongen worden tot investeringen die hen overleveren aan de genade van financiers, worden met kontrakten aan de grote concerns gebonden. Het verschil tussen winst en faillissement zit voor hen in een klein hoekje. De situatie nodigt uit tot het plegen van kunstgrepen.

Varkens bijvoorbeeld zijn van nature nerveuze beesten. Onder onnatuurlijke omstandigheden gefokt in grote fokkerijen, gaan ze over tot staartbijten en meer van die narigheden. Daarom dient men ze in het voedsel kalmerende middelen toe (tranquillizers). Veel varkens — gefokt op veel vet en niet op een sterk hart — stierven van opwinding tijdens het transport naar het slachthuis. Om levend de kogel te kunnen halen, krijgen ze daarom vlak voor hun dood grote hoeveelheden tranquillizers toegediend. Ze worden behandeld als wielrenners en bereiken gedrogeerd de slachtbanken. De mens, die varkensvlees eet, kan gemakkelijk onbewust een kalmerend middel innemen dat in combinatie met alcohol bijzonder gevaarlijk is (bijv. voor autorijders). Bovendien krijgen de varkens een kalmerend middel (o.a. Stressnil van ACF) dat voor mensen helemaal niet is toegestaan.

RUNDVLEES

De kwaliteit van het rundvlees is in Nederland bijzonder slecht, omdat er eigenlijk helemaal geen vleeskoeien gefokt worden. Afgezien van de kalveren, wordt het rundvlees dan ook meestal "geleverd" door melkkoeien die ziek of nagenoeg dood zijn.

Zowel kalveren, kippen als varkens worden grootgebracht met een kleine dosis anti-biotika, waarvan men gelooft dat ze het slachtgewicht met 3 of 4% vermeerderen. Anti-biotika krijgen de beesten ook toegediend tegen infectieziekten. Het zijn vaak dezelfde anti-biotika die mensen krijgen tegen bepaalde ziekten. Door het overmatig gebruik van deze geneesmiddelen echter ontstaan zgn. "resistente" bacteriën, dat wil zeggen bacteriën die deze geneesmiddelen de baas kunnen. Een Engels rapport heeft duidelijk gemaakt dat twee ziektegolven in dit land waarschijnlijk al hieraan te wijten waren (men moet daarbij denken aan tyfusachtige ziekten, buikloop e.d.).

Tenslotte is ook in Nederland het gebruik van hormonen, om het slachtgewicht goedkoop op te voeren, wel verboden maar nauwelijks te controleren. Hormonen die via vlees in het

menselijk lichaam komen, kunnen een bijzonder schadelijke uitwerking hebben op de gezondheid — bijv. kanker veroorzaken.

SLECHTE KEURING

In tegenstelling tot de gangbare opinie, is de vleeskeuring in ons land bijzonder slecht georganiseerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de keuring voor de binnenlandse markt en voor de export. Het is veelzeggend genoeg dat de laatste jaren bijna alle ingrepen van de overheid in de vleesproductie tot stand komen als er een kink in de exportkabel komt, als de Italianen bijvoorbeeld weigeren onze kip te eten, of als de VS een lading hammen van Homburg terugsturen. Ook hygiënische maatregelen in slachthuizen worden meestal ingegeven door de strenge eisen van de landen waarheen Nederland vlees uitvoert.

Op zaken als hormonen, tranquillizers en anti-biotika wordt het vlees bovendien nauwelijks of helemaal niet gekeurd. De situatie wordt er niet beter op doordat de keuringen verbonden zijn aan de slachterijen, die op hun beurt dikwijls deel uitmaken van de grote commerciële vleesfabrieken.

De hygiëne in de fabrieken is vaak schandelijk. De arbeiders van Zwanenburg en Hartog (Unilever) in Oss klagen over de voortdurende opvoering van het arbeidstempo in de fabriek, die het hen onmogelijk maakt de voorschriften in acht te nemen. Friki in Boxmeer is berucht om de manier waarop daar met kippen wordt

Unilever brengt Belazerine: 100% water

omgesprongen. De Spaanse arbeiders van deze kippengigant tonen hun met lidtekens overdekte handen. Het aantal verwerkte kippen is zo groot dat ze dikwijls zichzelf in plaats van de kip met messen bewerken.

In zulke omstandigheden kan er natuurlijk van een hygiënische organisatie geen sprake zijn.

Geen wonder dat een slager zei: "Wij Nederlanders eten het afval van Europa — de mensen weten niet eens wat goed vlees is."

KUNSTGREPEN

Als de omzetting van veevoer in mensenvoer — met een levend beest als tussenstation — eenmaal het slachthuis gepasseerd is, kan er nog heel wat met het vlees gebeuren. Het is algemeen gebruik om stikstofverbindingen en andere rotzooi aan het vlees toe te voegen voor de houdbaarheid, de frisse rode kleur en dergelijke. Kocht de huisvrouw vroeger rood vlees omdat de kleur de versheid bewees, nu kan het zijn dat ze juist daardoor troep koopt. De kontrôle op deze toevoegingen is volstrekt onvoldoende, de wettelijke voorschriften beschermen de verbruiker niet tegen ziekte- (soms kanker-) verwekkende kunstgrepen.

ANDER VOEDSEL

Het geknoei en bedrog beperken zich niet tot de vleesproductie, maar strekken zich uit over de hele voedselindustrie. Op grote schaal worden kunstmatige smaak-, kleur- en geurstoffen aan allerlei produkten toegevoegd.

Bijvoorbeeld: frisdranken, toetjes van yoghurt en kwark (Jolly, Mona e.d.) verpakt brood, voedsel in blik, gedroogde soepen, kant-en-klare maaltijden, visprodukten, ei-produkten (advokaat, beschuit enz.).

Volgens de wet zijn in Nederland 18 verschillende kleurstoffen toegelaten. Slechts drie daarvan zijn afdoende onderzocht zodat de uitwerking op het menselijk lichaam precies bekend is. Van geur- en smaakstoffen worden honderden soorten gebruikt. Daaronder bevin-

den zich bijzonder gevaarlijke, die zonder meer giftig zijn en waartegen door de Wereld Gezondheidsorganisatie gewaarschuwd is. Desondanks zijn ze in Nederland toegestaan.

WARENWET

De grootste hap van de voedingswetgeving komt voor rekening van de Warenwet. In het kader daarvan worden allerlei regelingen doorgevoerd bij Koninklijk Besluit, dus zonder dat het parlement er aan te pas komt. Het initiatief tot het doorvoeren of tegenhouden van wettelijke maatregelen, laat de regering vrijwel geheel over aan de Advieskommissie Warenwet. In deze commissie wordt de meerderheid gevormd door de voedselabrikanten. Het is dus wel duidelijk welke belangen door de wetgever tot rechtsnoer worden genomen.

Een bijzonder machtige lobby tegen een behoorlijk voedingsbeleid vormt de Unilever. Hoewel er bijzonder veel problemen op de wereld om een oplossing schreeuwen, koopt de Unilever wetenschappers op die hun talenten moeten verspillen aan het ontdekken van mazen in de wet, het zoeken van nieuwe methoden om het publiek met reclame te misleiden of het ontdekken van manieren om nog meer water en lucht in voedingsartikelen te verwerken. Niet voor niets noemen de wetenschappers van de Unileverlaboratoria zichzelf spottend "waterbouwkundigen". Niet voor niets lanceren ze zelf het grapje: Unilever brengt straks belazerine op de markt, gegarandeerd 100% water.

WAANZIN

De inspanningen van Unilever zijn een bijzonder goed voorbeeld van de waanzin en het gevaar van de kapitalistische productie. Winst is niet genoeg, winst moet jaarlijks groeien! De moeilijkheid met de voedselmarkt is natuurlijk dat die nauwelijks groeit. Geen mens kan meer dan zo'n 3000 calorieën per dag naar binnen werken en dat is al veel te veel.

Vlees en andere voedingswaren zijn dikwijls van erbarmelijke kwaliteit

Boeren leveren met DDT besmette melk

Van onze correspondent

HAARLEM. — Drs Schoute, inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem, heeft gisteren zijn bezorgdheid uitgesproken over de vele liters met DDT besmette melk, die momenteel door boeren, met name uit het midden van het land, aan de zuivelfabrieken wordt geleverd. Voor sommige bedrijven dreigt een sluiting noodzakelijk te worden.

De besmette melk is afkomstig van koeien die op weilanden grazen, die kort geleden nog boomgaarden waren. De eigenaren van de fruitbomen is destijds aangeraden zich bijvoorbeeld op de veeteelt te gaan richten. Bij de fruitteelt is enkele jaren geleden nog veel DDT gebruikt. Dit bestrijdingsmiddel is in de grond gedrongen. De daar nu grazende koeien krijgen het in hun lichaam en besmetten de melk ermee.

Bericht uit de Volkskrant

Daarom zoekt Unilever het in nieuwe vondsten en luxe: Jolly, Iglo-Ideeenwinkel, de Betuwe Tweedrank, Becel met meervoudig onverzadigde vetzuren e.d. (overigens: de vetten die niet in de boter komen, worden toch weer verwerkt in de worsten — maar dat terzijde). Dit soort vindingen wordt dan met absurde reclame-kampagnes op de markt gebracht. De reclamejongens zijn daar handig in: ongezonde dingen verkoop je door te zeggen dat ze gezond zijn, dure dingen noem je goedkoop enz.

DIVIDEND GOED, AL GOED

Iemand, die liever Jolly eet dan gewoon yoghurt, moet dat natuurlijk zelf weten. Net zo goed als iemand zelf mag weten of hij liever korter leeft onder het genot van 25 sigaretten per dag, dan grijs te worden zonder roken. Maar van roken is het gevaar nu zo onderhand voldoende bekend. Van de talloze kunstgrepen, die in de voedselindustrie worden toegepast, weten vaak de geleerden niet eens de uitwerking, laat staan het grote verbruikerspubliek.

Bovendien is er in veel gevallen geen keus. Onbespoten groente en fruit bestaat niet meer, ze zijn hoogstens minder bespoten dan gewone groente en fruit. Toch is er op dit punt al veel herrie geweest zodat er al veel had kunnen veranderen.

Het argument dat alleen op de huidige wijze voldoende voedsel kan worden geproduceerd, ontspruit aan de fantasie van de heersende klasse. Dat geldt wel voor het gebruik van kunstmest, maar niet voor de manipulaties met vlees en dergelijke.

Daarom is de voedingsindustrie een typies voorbeeld van de waanzin van het kapitalisme. Zonder acht te slaan op gevaren en verspilling, produceren Unilever en zijn vrienden-konkurrenten maar voort. De jaarbalans ontwikkelt zich gunstig. Dividend goed, al goed, niet-waar?

Voor wie na lezing van dit artikel geen hap meer door zijn keel kan krijgen is er één troost: Niet eten is helemaal gezond. ●

PHILIPS WEL VERDRIETIG MAAR NIET SOCIALISTIES

NIJMEGEN BLIJFT MILIEUBELASTING WEIGEREN

De Nijmeegse afdeling van het Milieu Actiecentrum Nederland (MAN) heeft Philips verdriet gedaan. In de strijd tegen de milieubelasting had ze een pamflet gemaakt om aan te tonen dat niet de bevolking maar de industrie de grote vervuiler is en daarbij was de naam van Philips genoemd. Die heeft in Nijmegen een fabriek voor o.a. halfgeleiders staan, een industrie met 2000 arbeidsplaatsen, waarin de verschrikkelijkste chemicaliën in grote hoeveelheden worden gebruikt.

Het MAN werd uitgenodigd om er eens over te komen praten. Op een van die tropiese dagen van juli was het zover. Drie man van het MAN werden ontvangen door de directeur, de personeelschef, de bedrijfsarts en een milieufunktionaris van de Nijmeegse vestiging, versterkt met twee hogen uit Eindhoven. Het was kennelijk nogal aangekomen. Waarschijnlijk koesterden de heren meer gevoelens dan alleen het verdriet waarvan de directeur melding maakte.

"Wij bij Philips doen bijzonder veel aan het milieu. We maken misschien alleen de fout daar niet genoeg mee aan de weg te timmeren. Maar dan pakt het je toch wel om afgeschilderd te worden als gewetenloze winstmakers die de mensheid vergiftigen", zo sprak de directeur.

De bedrijfsarts deed op zijn pik getrapt omdat in het pamflet werd beweerd dat de dampen van verhit plastic-materiaal, dat binnen de fabriek gebruikt wordt, mogelijk kanker-verwekkend zijn. Terecht was er in het pamflet echter van uit gegaan dat een Philips-fabriek die gevaar oplevert voor de omgeving, begint met gevaarlijk te zijn voor z'n eigen personeel.

Enfin, de heren deden allemaal hun zegje en bezwoeren de MAN-mannen dat de milieumaatregelen van Philips overweldigend zijn. "Hoe verwerkt u dat dan op de balans?", vroeg iemand van het MAN. "Dat zijn ethiese beslissingen", stelde de personeelschef resoluut.

Zou het dan toch mogelijk zijn? Zou Philips al zo vooruitstrevend zijn geworden om bepaalde beslissingen niet afhankelijk te maken van het winstprincipe, maar van gewone menselijke overwegingen en belangen? Kortom: zou Philips een socialist geworden zijn? Nou, vergeet het maar.

WATER

Philips Nijmegen verbruikt enorme sloten water. Regelmatig pompen alleen de drie pompen op eigen terrein al 150 kub. per uur op. En dan wordt nog water ingekocht van het

MAN-mensen tellen de girokaarten van duizenden weigeraars

gemeentelijke waterleidingbedrijf. Het waterverbruik van de fabriek ligt daarom in dezelfde orde van grootte als het waterverbruik van de gehele Nijmeegse bevolking.

Philips verontreinigt dat water met zouten in een concentratie van 150 milligram per liter (gezond oppervlaktewater bevat ongeveer 15 tot 20 mgr/l.). De Nijmeegse bevolking gebruikt dat water o.m. om zijn ontlasting door de WC te spoelen. Welke soort vervuiling gevaarlijker is, laat zich gemakkelijk raden. Toch moet de Nijmeegse bevolking ongeveer 1,5 miljoen opbrengen (f36,75 per gezin) voor de waterzuivering, terwijl Philips maar voor f50.000 is aangeslagen.

Zo is de situatie op dit moment. Maar de Philips-mensen gingen er prat op dat er deze zomer op het terrein een installatie wordt gebouwd om water binnen het bedrijf te hergebruiken (vijf keer spoelen met hetzelfde water in plaats van één keer). Daardoor verminderen het waterverbruik en de vervuiling van de Waal.

Deze installatie kost ongeveer drie ton, maar niemand hoeft bang te zijn dat Philips nu tot de bedeling vervalt. De heren, die aan het gesprek deelnamen, gaven immers ruitertlijk toe dat deze investering gewoon zichzelf verdient. Door het oppompen van grondwater komt het op het bedrijfsterrein tot verzakkingen. Daardoor moet steeds meer water van de gemeente worden betrokken en daarvan verwachten de deskundigen een prijsexplosie. Uit gesprekken met Philips-arbeiders achteraf bleken vooral die verzakkingen een grote rol te spelen. Enige tijd geleden moest de hele gevel van een drie verdiepingen hoog gebouw van de grond af opnieuw worden opgetrokken, wegens scheuren. Een karwei dat ook wel enkele tonnen heeft gekost.

Men ziet dus de noodzaak van de genoemde "ethiese" maatregel van Philips: het is gewoon goedkoper om het waterverbruik drasties af te remmen. Ook in dit geval wordt Philips niet gedreven door menslievendheid maar door het

streven de winst te vergroten.

AKTIE

Begin juli ging de strijd tegen de milieubelasting in Nijmegen een nieuwe fase in. In eerste instantie hadden 26.000 gezinshoofden (2/3 van het totaal) geweigerd de belasting te betalen. Om de mensen toch het geld uit de zak te kloppen heeft het zuiveringsschap (dat de belasting int) de aanslagen laten volgen door aanmaningen. Ze kreeg daarbij een behulpzame hand toegestoken van de plaatselijke krant, de Gelderlander, die aan de vooravond van de rondzending van de kaarten een groot artikel publiceerde dat de strijd moest breken. Deurwaarders dreigden daarin als dollen tegen de weigeraars te keer te gaan. Dat zal ze dan toch knap moeilijk vallen, want binnen een week had het MAN de kaarten al verzameld van 5000 volhouders. De verwachting was dat het totaal zou oplopen tot 10.000 à 15.000.

Ondertussen hebben de politieke partijen in Nijmegen zich doof getoond voor de stem van de bevolking. In de gemeenteraad maakten zelfs de zogenaamde progressieve partijen er geen woord aan vuil. Ook de oude kampioen van de buitenparlementaire actie, de PSP, liet zich nu meer gelegen liggen aan de plaatselijke "progressieve" samenwerking dan aan de belangen van de bevolking.

Zelfs in het parlement schijnen ze minder doof te zijn. Er wordt daar tenminste hard gesleuteld aan een betere aanpak van de lastenverdeling tussen bevolking en industrie voor de bouw van rioolzuiveringsinstallaties. De Nijmeegse actie zal zeker gevolgen hebben voor de situatie in het hele land, daar in de meeste steden deze nieuwe schandaalbelasting nog moet komen. O.a. in Utrecht en Groningen waren in juli honderden mensen paraat om in actie te komen zodra de aanslagen verzonden werden. Een goed milieubeleid komt kennelijk niet uit de lucht vallen, maar moet worden afgedwongen.

DE REVOLUTIE VAN 1568 BAARDE HET NEDERLANDSE KAPITALISME

Vier eeuwen geleden bevond de vorming van de Nederlandse staat zich in een beslissend stadium. In 1568 was de opstand tegen het Spaanse wereldrijk begonnen in een gebied, dat nu gevormd wordt door Nederland, België en een deel van Noord-Frankrijk. Er woonden destijds twee miljoen mensen, merendeels in erbarmelijke omstandigheden. Na enkele mislukte veldtochten van de familie Van Oranje, namen de watergeuzen in 1572 Den Briel. Veel Noordnederlandse steden sloten zich bij de revolutie aan. Een jaar later volgden de beruchte belegeringen van Zutphen, Naarden, Leiden en Haarlem, totdat in het najaar bij Alkmaar "de viktorie" kon beginnen.

KINDEREN VAN 4 JAAR AAN HET WEEFGETOUW

Waarom deze episode van de vaderlandse geschiedenis onder de nietszeggende naam "Tachtigjarige Oorlog" in de boekjes is gekomen blijft raadselachtig. In eerste instantie ging het immers om een machtige volksbeweging tegen een ondraaglijke onderdrukking. Mogelijk zijn de begrippen "opstand" en "revolutie" voor de officiële geschiedschrijvers te geladen. Ze mochten het volk eens inspireren tot het stellen van nieuwe, nog grotere daden ...

INFLATIE

In het midden van de 16e eeuw heeft de reële bestaanszekerheid van de middeleeuwen voor de grote massa plaats gemaakt voor een schrijnende armoede. Terwijl aan de ene kant in handel en industrie de rijkdommen zich opstapelen, verkomt aan de andere kant de massa. Velen zijn vervallen tot de bedelstaf. De algemene honger verzwakt de mensen en vermindert hun weerstand tegen de talrijke ziektegolven.

In die tijd is het geld nog nauw verbonden met de edele metalen. De aanvoer van goedkoop zilver uit Oost Europa en de Amerikaanse koloniën doet het geld stelselmatig in waarde verminderen. Er is inflatie. De prijzen stijgen

Monnickendam viert 400 jaar bevrijding

en de lonen worden op het oude peil gehouden. De strenge winters van 1564 en '65 drijven het volk tot wanhoop. Bovendien verhindert een Scandinavische oorlog de aanvoer van graan uit het Oostzeegebied. De graanprijzen worden door spekulanten schandelijk opgedreven. De ellende moet zich een uitweg banen.

BEELDENSTORM

Dat de volkswoede zich uiteindelijk tegen de kerk keerde is niet verwonderlijk. De kerk baadde in weelde en verrijkte zich voortdurend door de mensen geld af te persen met het exploiteren van het bijgeloof. In de kloosters vonden talloze monniken een goed bestaan. Bovendien leverde de kerk als "moeder van de waarheid" de rechtvaardiging van de bestaande maatschappelijke structuur. Ieder verzet tegen de heersende klasse moest automaties een verzetsdaad tegen de kerk zijn.

In de zomer van 1566 kwam het tot een geweldadige uitbarsting van het volk in de zogenaamde Beeldenstorm. De kerken werden bestormd, de beelden neergehaald, de rijkdommen geplunderd. Hollandse kooplieden gebruikten overigens toen de volksbeweging al om zich meester te maken van kerkelijke landerijen en goederen. Hier en daar werden de plundersaars gefinancierd door de gewiekste kapitaalbezitters.

Twee jaar later werd de opstand tegen het Spaanse staatsgezag officieel. Een deel van de adel, maar vooral de steden waarin de kooplieden het voor het zeggen hadden, maakten gebruik van de volkse revolutie om zich te bevrijden van de knellende banden, die door Philips II werden aangelegd.

Men keerde zich o.a. tegen een nieuw belastingstelsel, dat een rechtstreekse heffing legde op het bezit van kapitaal. In plaats daarvan wensten deze krachten de indirecte belastingen, de belasting dus op het verbruik van goederen, die vooral op de armste lagen van het volk drukt.

Sindsdien hebben de indirecte belastingen in ons land welig getierd. Een handelsman uit die tijd noemde dit belastingstelsel een zegen omdat het "de deugd en matigheid van het volk" bevordert. Aan mooie woorden voor uit-

buiterspraktijken heeft het sindsdien in ons land ook niet meer ontbroken. Dit voorbeeld illustreert hoe het opkomende handelskapitaal de volksbeweging misbruikte voor haar eigen doeleinden.

NEDERLAND ALS WERELDMACHT

De Nederlandse opstand bezegelde de ondergang van het Spaanse wereldrijk. Het was toen zonder weerga hoe een klein volk zich vrijvocht van de machtigste natie ter wereld en afrekende met de best getrainde en meest gedisciplineerde legermacht van Europa. De opkomst van Nederland als wereldmacht en van een nieuwe heersende klasse binnen dit land, was te danken aan de toenemende betekenis van de handel. De gunstige ligging in Europa en de aanwezigheid van talloze geharde scheepvaarders, gaven ons land een voorsprong op alle andere landen. De oorlog vergrootte deze voorsprong.

Rond 1579 was de samenvoeging van de Zeven Provinciën onder leiding van het handelscentrum Amsterdam vrijwel voltooid. De scheiding van België was voltrokken, in grote lijnen lagen de grenzen van de latere Nederlandse staat reeds vast. Desondanks werd de oorlog nog 70 jaar voortgezet - nu niet meer als volksopstand, maar als winstobject voor koloniale handelaren. De rijkdommen van de heersende klasse grensden aan het ongelooflijke.

In vogelvlucht een beeld van Nederland als wereldmacht nummer één:

Amsterdam was het absolute wereldcentrum van handel, financiën en verzekeringen. Amsterdamse kooplieden beheersten Zweden als een ware kolonie. De handel op de Oostzee was een monopolie van de Hollanders. Door de blokkade van Antwerpen en andere Belgische steden verloor de oorlog Amsterdam van lastige concurrenten. Van Duitsland tot Rusland was de handel in handen van Nederlandse nederzettingen. Franse wijnboeren waren door kredieten met handen en voeten aan Nederland gebonden.

Nederlanders vestigden zich in Brazilië en Noord Amerika. Ze vonden de slavenhandel vanuit Afrika uit. In Zuid-Afrika, Ceylon,

voor- en achter-Indië werd Hollands gesproken en voor Holland handel gedreven. Het latere Indonesië werd onbarmhartig gekoloniseerd. Landgenoten beheersten de wereldzeeën en vestigden zich in Japan en China. Japanse kapessen werden door Hollanders ingekocht toen hun kwaliteit bewezen was door, bij wijze van demonstratie, in één houw drie slaven te onthoofden.

Rijke buit werd door Zeeuwen en Hollanders gemaakt middels de kaapvaart tegen Spaanse (en af en toe andere) schepen. Nederland kortom ontwikkelde zich tot de eerste echte koloniale grootmacht in de wereldgeschiedenis - een twijfelachtige eer als men bedenkt met hoeveel terreur en ellende dat gepaard is gegaan. Het is een weinig verheffende historie.

CALVINISME

Het Calvinisme werd omarmd als de enige godsdienst die de Nederlandse praktijken waardig was. Het rechtvaardigde de genadeloze handelsmentaliteit omdat het zich niet afkerig toonde van wereldse rijkdommen. Het predikte het "ieder voor zich en God voor ons allen". De ellebogenmentaliteit van Wiegel heeft geen betere voorvechters gekend dan Calvinistische dominees uit die tijd. Jan Pietersz. Coen dankte God op zijn knieën voor de geslaagde plunder- en moordtochten over de Indiëse eilanden. In 1668 organiseerde men een algemene dankdag om God de voortzetting van zijn zegen af te smeken. Aanleiding was een rooftocht op Celebes waarbij meer dan 5000 inlanders op gruwelijke wijze werden vermoord. Ze waren immers "naakt en zwart" en Coen noemde ze maar Moren. De Verenigde Oostindische Compagnie keerde in die tijd 50% dividend uit.

De veelgeprezen Hollandse gastvrijheid en verdraagzaamheid vond zijn oorsprong in die tijd. Hij werd gedragen door Amsterdamse kooplieden. Het kon immers niet zondig zijn om handel te drijven met joden en heidenen als daar winst uit vloeide? Het gastvrije ont-haal van vluchtelingen uit het zuiden (Antwerpen) en Frankrijk plus de verwelkoming van de joden uit Portugal en Oost Europa, deed veel nieuw kapitaal ons land binnen vloeien. Deze verdraagzaamheid weerhield de kooplieden-regenten er overigens niet van om in eigen land andere godsdiensten met geweld en terechtstellingen te bestrijden.

De kampioenen van de vrijheid lieten de beroemdste jurist van de toenmalige beschaaft-de wereld, Hugo de Groot, zijn belangrijkste

werk schrijven over de vrijheid ter zee. Hoe-zeer dit goddelijke recht de koopvaarders van Europa te pas kwam, behoeft geen toelichting.

OVERWERKT

In zijn boek Het Kapitaal vermeldt Marx dat de kapitalen van de Hollandse Republiek in 1648 misschien omvangrijker waren dan die van de rest van Europa bij elkaar. Hij voegt daar aan toe: "De Hollandse volksmassa was in 1648 reeds meer overwerkt, verarmd en wreder onderdrukt, dan die van de rest van Europa bij elkaar." Dat is een andere geschiedenisles dan die van de lagere school.

De plunderingen door de Hollandse kooplieden beperkten zich niet tot buiten de landsgrenzen. In eigen land werd de volksmassa even hard onderdrukt en uitgeschud. De regenten hieven zware belastingen om het staatsapparaat te laten draaien over de ruggen van het volk. De prijzen en huren stegen voortdurend.

Tijdens grote duurtegolven konden tallozen geen brood bekostigen en stierven als ratten. In 1601 en 1602 was de sterfte onder de arme mensen zo hoog dat Amsterdam met zijn kerkhoven niet uit kwam. In Leiden waren in 1638 niet minder dan 20.000 mensen op de bedeling aangewezen.

Dankzij een overvloed aan goedkope arbeidskrachten konden de kapitaalbezitters de eerste fabrieksmatige bedrijven starten met fabelachtige winsten. Het Calvinisme was niet zo goed of de arbeiders moesten ook op zondag werken. In de strijd tegen de RK-kerk waren de heiligendagen afgeschaft, zodat er van een onderbreking van de onbegrensde arbeidsdagen helemaal geen sprake meer was.

Met genoegen constateert een oude geschiedschrijver dat vier- en vijfjarige kinderen in textiel fabrieken "op eerbare wijze" hun brood verdienden. Leiden liet zelfs kinderen ophalen uit Luik, omdat er in die stad te weinig peuters waren voor de kinderarbeid. Behalve kinderarbeid kwam vrouwenarbeid op grote schaal voor.

Bedelaars werden massaal opgesloten in gevangnissen - waar ze goedkoop arbeid moesten verrichten! In 1600 werden duizenden mensen zonder middelen van bestaan opgepakt en naar de galeien gestuurd, waar ze in grote getale door de dood uit hun lijden verlost werden.

Op zeker moment verbood het Amsterdamse stadsbestuur de bakkers om brood en gebak op opzichtige wijze te etaleren, omdat dit de opstandigheid van de volksmassa zou opwekken.

De rijke kooplieden kregen de raad zich vertrouwd te maken in het hanteren van wapenen voor het geval ze ontevreden arbeiders op hun weg zouden vinden.

Ook de boeren hadden zwaar te lijden. Buiten de steden golfde de oorlog nog lang op en neer en de boeren waren van beide partijen het slachtoffer. In Overijssel kwamen de boeren in 1580 tot een grote opstand. Onder een vaandel met als symbolen een zwaard en een lege eierdop, waren ze er maar nauwelijks weer onder te krijgen. Drente leed in 1621 onder een hongersnood die duizenden de dood in joeg. Het riet van de daken werd gebruikt als veevoer.

Ondertussen was de nieuwe heersende klasse zo diep gezonken dat ze zelf de oorlog in stand hield. Handige kooplieden leverden goederen aan beide partijen. Toen het Zeeuwse Sluis door Parma belegerd werd, leverden Vlissingse handelaren het azijn dat de Spanjaarden nodig hadden om hun geschut te koelen. De Amsterdammer Andries Bicker (van het Bickerseiland) leverde de Spaanse koning een complete vloot in de Middellandse Zee. Hij voorzag Oostende en Duinkerken van lood en kruit zodat ze niet door een Hollands leger konden worden ingenomen. Samen met anderen leende hij tegen hoge rente miljoenen guldens aan de vijand, die daarmee het leger op de been moest houden. Onder de regenten vierde de corruptie hoogtij en niemand piekerde erover om Bicker op te hangen.

DE WIEG VAN HET KAPITALISME

De Tachtigjarige Oorlog is een geschiedenis van de rijkdom voor weinigen, vergaard door onderdrukking en uitbuiting van velen. Over de ruggen van een uitgemergeld volk rekenden de handelskapitalisten af met het oude feodale staatsbestel en vestigden een nieuwe staat: de koloniale mogendheid. Dat was de start van het Nederlandse kapitalisme.

Aan veel Nederlands kapitaal kleefte het bloed en de tranen van de slaven - de bruine en de blanke. Als daar een zegen op rust kan het alleen die van de duivel zijn. De vrijheidstrijd van het Nederlandse volk werd door een nieuwe heersende klasse omgezet in een nieuwe terreur, erger dan de Spaanse. Daarvan is het Nederlandse kapitalisme anno 1973 een logiese voortzetting. De Beeldenstorm en de revolutie van 1568 zijn nog niet met sukses afgesloten.

Plundering van een kerk tijdens de Beeldenstorm

De inname van Den Briel

MOLENBERG IN DE GREEP VAN RENOVATIE-MANIAKKEN

WIJ ZIJN IN HET VERZET-NET ALS IN DE OORLOG

DIKTATUUR

Leo Rog is 51 jaar, al meer dan 6 jaar invalide, op de Molenberg geboren en woont nu 23 jaar in een huis aan de Staringstraat in dezelfde wijk. Hij vertelt: "Natuurlijk zijn de huizen al knap oud. Maar wat ze nu doen bestaat voor zeker 70% uit het herstellen van de mijschade, die in 1955 is aangericht. Toen was de Oranje Nassau II hier bezig, zo dicht onder de grond dat je het schieten in huis kon horen. Er kwam een scheur in de muur waardoor je 's morgens de buurvrouw een hand kon geven. Dat hebben ze met een plaatje zachtboard verholpen. Als drie huizen verder een deur wordt dichtgegooid dreunt bij mij de vloer. Die ligt los. Muren staan uit het lood, deuren en ramen sluiten niet meer.

De bouwvereniging heeft toen geld van de mijn gehad om de mijschade te herstellen. Hoe ze dat geld in de boekhouding verwerkt hebben is mij een raadsel. In ieder geval is het nooit aan de huizen besteed! Straks kunnen wij er een huurverhoging van 100% voor betalen! Ondertussen hebben wij zelf voor al ons woongenot moeten zorgen."

Onlangs brachten minister Gruyters en staatssecretaris Schaeffer een bezoek aan Heerlen om zich van de situatie op de Molenberg op de hoogte te stellen. Het BHW-aktiekomitee werd door de bewindlieden in de gang van het stadhuis te woord gestaan. Na een nietszeggende toespraak verdween Gruyters, om zich de rest van de dag te vermaken met de gouverneur (zo noemen ze in Limburg de Kommissaris van de Koningin), de burgemeester en andere notabelen.

Schaeffer onderhield zich wat langer met de huurders. Rog: "Ik zei hem dat ik door die verbouwing mijn oude huis niet terugkrijg. Hij beweerde dat ik dan toch een nieuwe keuken, een nieuwe schuur en dergelijke terugkrijg.

L. Rog met bouwvakkers

Maar dat is niet waar. Mijn oude keuken en schuur raak ik kwijt. Toch moet ik er huur voor blijven betalen. Plus dat ik een nieuwe keuken moet huren. Dit is gewoon een bureaucratische diktatuur."

PUIN

Hij toont hoe hij het huis opknapte door een muur tussen twee kamers weg te breken. "Dat heeft 80 procent van de mensen zelf gedaan", zegt hij, "maar nu wordt dat plotseling technieks afgekeurd. Dan kan de bouwvereniging er zelf wat aan doen en de huurverhoging vangen, begrijpt u?"

Achter het huis van Rog zijn de bouwvakkers van Hellebrekers hun karwei al begonnen. Zonder pardon werd de tuin vernield om de schuur te bouwen. Rog schreef daarover aan de bouwvereniging: "Hierbij deel ik u mede dat begin juni 1973 als puin werd opgeladen en afgevoerd de door mij gekochte waspalen, de door mij gekochte betonplaten, die als tuinpad en versiersel voor het achtertuinje dienden, de door mij gekochte en tot 1,8 meter hoog gekweekte heg om het hele tuintje, die geregeld werd bijgehouden."

f3000 SCHADE

Een paar huizen verder woont Rogs schoonzoon, de beroepsmilitair Frans Stevelmans. Hij betrok de woning in januari 1972, anderhalf jaar terug dus. In overleg met de bouwvereniging knapte hij het huis schitterend op. Hij zegt: "Ze moedigden me gewoon aan om dat te doen. Het heeft me een kleine 3000 gulden gekost. Een paar maanden later kregen we bericht dat ze gaan verbouwen. Hier ziet u een gloednieuw stalen aanrecht, dat ik zelf betaald heb. Dat wordt straks gesloopt en vervangen door het spul van de bouwvereniging,

Nieuwe schuurtjes kosten meer huur

Zowel de mensen als de huizen van de Molenberg in Heerlen dragen de littekens van de mijn. Ze zijn vroeg oud. De meeste mannen zijn aan huis gebonden, invalide door ongevallen of "stof" (silikose). De woningen vertonen verzakkingen en scheuren, sommige kunnen alleen met stutten overeind gehouden worden. Dat zijn de meest opvallende sporen van mijschade, die het gezellige beeld van de volkswijk verstoren.

Op deze Molenberg spelen zich ongeloflijke toestanden af. De bouwvereniging Heerlen voert een complete oorlog tegen een groot deel van de bewoners. Enige jaren geleden dwongen de huurders een huurstop af wegens het geringe woongenot (droogkloset buitenshuis, geen douche enz.). Maar de bouwvereniging wil niet achterblijven in de algemene kruistocht die in ons land gaande is om de laatste lage huren de wereld uit te helpen.

Er is een renovatieplan opgesteld waarbij aan iedere woning voor f38.000 wordt verbeterd. Ruim een half jaar geleden zijn de werkzaamheden begonnen door aannemer Hellebrekers. De huren stijgen daardoor in één klap van f63 tot boven de f130 (omdat de bouwvereniging met deze truc ook alsnog de huurverhogingen van 1972 en 1973 wil invorderen). Als tegenprestatie laat de bouwvereniging het achterstallige onderhoud verrichten, de keukens vergroten, een schuurtje bouwen, een WC en een douche aanleggen en het dak opnieuw bedekken.

Sommige bewoners zijn blij dat dit gebeurt. Anderen echter, die kosten noch moeite gespaard hebben om de woningen eigenhandig voor verval te behoeden, zijn vierkant tegen. Een bezoek aan de Molenberg geeft opheldering over hun motieven, de terreur van de bouwvereniging en het verzet van de buurt, georganiseerd in de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW).

waar ik dan huurverhoging voor moet betalen."

Rog: "De bouwvereniging beweert dat de BHW tegen de verbouwing is. Daar zijn we helemaal niet tegen. We willen allemaal graag in een villa wonen. Maar de meesten hebben zelf een keuken gebouwd, waterkloset aangelegd, een douche gemaakt. Dat wordt nu allemaal afgebroken. Daar mogen we toch zeker wel schadevergoeding voor eisen? In plaats daarvan willen zij dat we gaan betalen voor 20 jaar verwaarlozing."

BEJAARDEN

Ook de talrijke bejaarde bewoners van de Molenberg keren zich tegen de "renovatie". Een van hen is een 76-jarige man, een van die Limburgers met een Fries accent, die zijn naam liever niet genoemd wil hebben omdat de bouwvereniging diktatoriaal te werk gaat. Hij meent: "Wij willen het liefst met rust gelaten worden. Wij zijn tevreden met het huis. Ik woon hier nu 39 jaar en ik kan me niet herinneren dat de huizen ooit een kwast verf hebben gehad.

Dit voorjaar ben ik wezen vragen wanneer de verbouwing bij ons komt. Ze zeiden: Dat duurt nog twee of drie jaar. Toen hebben we de keuken nog voor zo'n 300 gulden laten opknappen. Nu hoor ik dat ze voor het eind van het jaar hier willen beginnen!

Wij vinden het ook vervelend dat de schuur achterin de tuin komt, terwijl die nu vlak achter het huis staat. Dat is lastig als je niet goed ter been bent. Het is erg dat de tuinen vernield worden. Voor mijn buurman bijvoorbeeld is dat z'n lust en z'n leven. Die man gaat helemaal op in zijn tuintje en straks wordt hem dat afgepakt."

VOLIÈRE

Een ander verhaal is dat van W. Albrecht (53), die in 1955 bij een ongeluk in de mijn invalide werd. Hij legt uit dat de woningen van oudsher te klein zijn. Het werd daardoor algemeen gebruik de oorspronkelijke keuken bij de woonkamer te trekken. Van het aangebouwde schuurtje werd dan een keukentje gemaakt. Het gevolg was dat de mensen zelf een schuurtje moesten bouwen. Door de bouwvereniging werd dat oogluikend toegelaten. Zodoende tonen de huizen aan de achterkant de meest vreemdsoortige uitbouwen, soms bouwvallig, soms keurig in orde, zoals bij Albrecht zelf. Die heeft in de eerste plaats een jaar of vijf geleden de keuken uitgebouwd. In de tuin zette hij een prachtige volière van 15 meter lengte. Daarachter bouwde hij nog een garage.

Hij vertelt: "Na het ongeluk in de mijn heb ik nog 12 jaar op de sociale werkplaats gewerkt. Daar had ik te maken met Spreksel, die is voorzitter van de bouwvereniging Heerlen en directeur van de sociale werkplaats. Toen ik daar wegging was ik zenuwpatiënt. De dokter heeft gezegd: Het is goed dat je met dieren bezig houdt, die hobby mag je beslist niet ontnomen worden. Ik heb Schaeffer een brief geschreven om bij de specialist te informeren welke gevolgen de renovatie voor mijn gezondheid kon hebben. Nooit antwoord gekregen. Als die verbouwing komt gaan wij er zwaar op achteruit. Waar moet ik met m'n vogels heen? Krijg ik ooit toestemming om een nieuwe volière te bouwen? En kan ik de kracht nog opbrengen om nog eens een keer zoveel werk te verrichten?"

KORT GEDING

Deze gesprekken geven een indruk hoe menige bewoner van de Molenberg zich in zijn geluk, ja zelfs in zijn bestaan, bedreigd voelt door de renovatie die de bouwvereniging met alle geweld doordrukt.

In 1969 kwamen de plannen van de bouwvereniging voor het eerst op tafel. Toen ging slechts 15% van de bewoners akkoord. Volgens de bouwvereniging is dat later meer dan 70% geworden "door een betere en persoonlijk gericht voorlichting". Wat onder dat laatste verstaan wordt is nogal wonderlijk. Het dreigement dat de huizen binnen vijf jaar afgebroken zouden worden, dat de bewoners op transport zouden gaan naar onbetaalbare nieuwbouw, de intimidatie van bejaarden, het dreigen met processen en huisuitzettingen.

Op 4 juli kwam het voor de rechtbank van Maastricht inderdaad tot een proces van de bouwvereniging tegen een van z'n huurders. Voor een kort geding werd de heer A. Valkenburg gedaagd. In een uniek document van 30 punten eiste de bouwvereniging zijn handtekening voor het toelaten van de renovatie en onderhoudswerkzaamheden. Van alle bewoners wordt een dergelijke handtekening geëist, waarbij ze tevens tekenen voor de huurverhoging. Valkenburg stelde als voorwaarde voor het toelaten van de bouwvallers, dat hij schadevergoeding krijgt voor de verbeteringen die hij zelf in de woning heeft aangebracht. Mr. G.N. Westerouwen van Meeteren trad voor de huurder in het krijt met een bijzonder fel

De heer en mevrouw Albrecht in gesprek met J. de Wit in hun achtertuin

pleidooi. Zonder veel omhaal vergeleek hij het optreden van de bouwvereniging met dat van de Amerikanen in Vietnam.

Dat meer dan 70% van de buurt met de verbouwing instemde, maakte op hem niet de minste indruk. "Wij kennen regiems die bij verkiezingen altijd 99,5 procent krijgen", betoogde de jurist. Hij beschuldigde de bouwvereniging van het uitoefenen van dwang. Tegenover het betoog van de bouwvereniging dat alle huizen gelijk moeten worden aangepakt omdat die werkwijze het goedkoopste is, stelde hij dat het welzijn van de buurtbewoners is gebaat bij een persoonlijke en individuele aanpak, waarbij volkomen rekening wordt gehouden met de situatie en de wensen van de verschillende bewoners.

De president van de rechtbank, diep onder de indruk van de aanwezigheid van een grote groep buurtbewoners, konkludeerde dat hij de eis van de bouwvereniging moest afwijzen. Omdat Valkenburg niet aanwezig was wegens vakantie, kon hij pas later uitspraak doen. Ook bij het kantongerecht loopt een procedure tegen Valkenburg, waarin huisuitzetting wordt geëist voor het einde van dit jaar. Omdat hierbij dezelfde overwegingen gelden als bij het kort geding, is de BHW vol goede moed over de afloop van dit proces. Dat zou een belangrijke stap voorwaarts zijn in de strijd tegen de blindelinge renovatie.

ONTSLAG

Ook in de rijen van aannemer Hellebrekers laten de renovatie-maniakken hun terreur gelden. De 21-jarige opperman P. Brauer werd ontslagen omdat hij korrespondent van de BHW is. Lakoniek deelde Hellebrekers het Gewestelijk Arbeidsburo mee dat op het werk van Brauer niets aan te merken is. "Maar de BHW stookt onrust op de Molenberg. Daarom geeft zijn aanwezigheid ons een onzeker gevoel omdat hij door zijn aanwezigheid activiteiten kan ontplooiën welke tegen het belang van ons bedrijf gericht zijn", aldus Hellebrekers.

De rechtmatigheid van dit ontslag op staande voet wordt nu voor de rechtbank aangevochten.

DE BOEKEN

Mr. Jan de Wit, bestuurslid van de BHW in

Heerlen: "Je kunt je eigenlijk nauwelijks voorstellen dat zoiets als hier op de Molenberg mogelijk is. In het begin is een aktiecomitee gevormd wegens de vele klachten en omdat de oude Belangenvereniging het liet afweten. Die zijn door de bouwvereniging ingepalmd.

Er waren klachten over lawaai, stof, modder en gevaar voor de kinderen. Daar is wel wat aan verholpen, maar de grootste bezwaren staan nog overeind. Wij hebben een onderzoek gevraagd naar de boeken van de bouwvereniging. Wij begrijpen niet waar de uitkeringen van de mijnschade gebleven zijn. Wij weten wel dat de Molenberg stelselmatig verwaarloosd is, terwijl de bouwvereniging midden tussen deze woningen een luxe kantoor van vier ton heeft laten inrichten. Bovendien vragen wij ons af of die grote huurverhoging nodig is. In een dorpje hier vlakbij is dezelfde renovatie voor een fractie van de prijs uitgevoerd.

Bovendien willen we dat bij de renovatie gewoon rekening gehouden wordt met de rechtvaardige individuele verlangens van de bewoners. Voor deze eisen hebben we totaal geen steun gekregen in de Heerlense gemeenteraad. Niet van het PAK en nog minder van de CPN. Alleen het onafhankelijke raadslid mevrouw Grobbee, die zelf op de Molenberg woont, heeft geprobeerd er wat aan te doen. Haar werd de mond gesnoerd. Onze vragen zijn wel serieus genomen in de Kamer, waar Waltmans van D'66 ze heeft gesteld aan de minister, zonder behoorlijk antwoord te krijgen. Zo wordt je toch gedwongen tot harde acties."

OORLOG

In het begin van dit artikel spraken we over een toestand van oorlog. Hoe hoog het de huurders zit blijkt wel uit de volgende uitspraken.

Rog: "Ze noemen ons een aktiecomitee, maar we zijn eigenlijk een verzetsgroep. Net zoals in de oorlog. Het is een echte ramp die ze ons willen aandoen met hun diktatuur."

Albrecht vroegen we of hij zich bedonderd voelde.

"Bedonderd? Ik zou ze wel kunnen opvretten!"

Zijn vrouw: "Een revolver moest ik hebben." Dit was een reportage uit Nederland anno 1973, een moderne welvarende industriestaat. Maar kapitalisties, dat wel.

**Nieuwbouw in het slop
Renovaties waardeloos**

**Noodlijsten langer
Bouwwakkers werkloos**

VOLKSHUISVESTING IN LEVENSGROTE KRISIS

RENOVATIE. Dat is de nieuwe toverformule van de overheid tegen woningnood. Een jaar of vijf geleden werd een traag begin gemaakt met het verleggen van de aandacht van saneren (slopen) naar renoveren (opknappen). Oorzaak was de enorme onrust in de oude arbeiderswijken waar de slopershamer werd gebruikt. Menige buurtbewoner in ons land heeft al met het verschijnsel renovatie kennis kunnen maken. Maar onder het kabinet Den Uyl wordt het pas menens. De nieuwe regering heeft het hokus-pokus-pas van de renovatie hoog in haar vaandel geschreven.

De propagandagolf voor renovatie houdt nauw verband met het falende nieuwbouwbeleid. Onlangs werd bekend dat in Nederland 90.000 woningen leeg staan, waarvan 20.000 nieuwe met een onbetaalbare huur. Waarschijnlijk moet dit laatste aantal met een veelvoud vermenigvuldigd worden om in de buurt van de waarheid te komen. Omdat lege nieuwbouwwoningen weinig opleveren (de huurprijs zou zelfs kunnen dalen) zijn de beleggers op zoek naar andere winstbronnen. De aantrekkende economie helpt ze hun geld uit de woningbouw terug te trekken.

In het verkiezingsprogramma van de PvdA stond de belofte dat grote beleggers gedwongen zouden worden een deel van hun kapitaal in de woningbouw te steken, maar daarover is sinds het bewind Den Uyl niets meer vernomen. Nog dit jaar wordt een enorme terugval in de woningbouw verwacht. In 1974 zullen er tienduizenden nieuwe woningen minder gebouwd worden. Op iedere 10.000 minder gebouwde huizen, worden 5000 bouwwakkers "overtollig". In de bouw is dus grote werkloosheid te verwachten.

Den Uyl heeft al enkele lapmiddeltjes bij de hand. Verhoging van de huursubsidie en de invoering van een "gewinningspremie", om arme mensen een eerlijke kans te geven aan rijke huren te wennen. Daarnaast richt het zwaartepunt van het beleid zich op de renovatieplannen. Erg veelbelovend is dat niet.

RAPPORT B.H.W.

De Bond van Huurders en Woningzoekenden heeft een rapport opgesteld over de ervaringen die buurtbewoners tot nog toe met renovaties hebben opgedaan. Die zijn angstaanjagend. Vijftien buurten uit alle grote steden tussen Heerlen en Amsterdam werden onder de loep genomen. Konklusie: geen enkele buurt is tevreden over de werkzaamheden.

De bezwaren zijn:

1. De enorme eenmalige huurverhogingen (vaak rond de 100%)

2. Na de renovatie komen de huizen in aanmerking voor de hoogste jaarlijkse huurverhogingen
3. De opknapbeurten worden afschuwelijk slecht uitgevoerd
4. De wensen van de huurders worden met voeten getreden. Om de onrust aan het woningfront in te dammen doet de regering wel veel aan inspraak en medezeggenschap, maar daarvoor wordt in het algemeen zorgvuldig een stel hielenlikkers uitgekozen om de belangen van de buurt te versjacheren. De BHW noemt verschillende voorbeelden van afgedwongen goede en goedkope renovaties, maar daarvoor waren harde en massale acties van de buurt nodig.

Zonder ingrijpende wijziging van het huisvestingsbeleid is een golf van renovaties dus een heilloos vooruitzicht. De regering zou eens kunnen beginnen met het dwingen van huiseigenaren tot een behoorlijk onderhoud. Vaak bestaan renovaties slechts uit het inhalen van achterstallig onderhoud, op kosten van de huurder. Aan de hand van de feiten moet worden vastgesteld dat het centrale punt bij renovaties niet is het voldoen aan de rechtvaardige verlangens van de huurders, maar het spekken van de bolle zakken van bouwers en beleggers.

Ook de verwaarlozing van de nieuwbouw is bijzonder gevaarlijk. De keus van menige buurtbewoner voor of tegen renovatie zou immers anders uitvallen als er goedkope en leefbare nieuwbouw gepleegd werd.

WONINGNOOD

De ellende van dingen als geluk, vertrouwen en dat soort gevoeligheden is dat ze niet in geld kunnen worden uitgedrukt. Dat maakt het voor een kapitalistische maatschappij zoals de Nederlandse, waarin het verschil tussen sukses en mislukking, goed en kwaad wordt uitgedrukt in rentabiliteit en dividend, razend moeilijk om zulke eenvoudige menselijke zaken op hun waarde te schatten. Ze passen gewoon niet op de telramen van de kapitaalbezitters of in de computers van de ekonomen. De woningnood is daarvan een schrijnend voorbeeld.

Wat betekent woningnood voor de slachtoffers? Lege nieuwbouw betekent verscheurde huwelijken, kinderen met ziekten, agressie en leermoeilijkheden, levens die te gronde worden gericht door zorgen en conflicten. Deze woningnood wordt dagelijks groter.

Voor de mannen die aan de touwtjes trekken is het heel wat anders. Directeur Wiarda van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds meent dat er geen 20.000 maar 90.000 nieuwe woningen onbewoond zijn. Hij noemt dat een

Een oude vrouw met emmertjes onder een lek dak - dat is woningnood

"misinvestering van vijf miljard". Over die misinvestering hoeven we ons niet bezorgd te maken. Die wordt wel verholpen. De beleggers zijn daar hard mee bezig en Den Uyl helpt ze een handje. Maar verandert daardoor iets aan de woningnood? Het rapport van de BHW doet het ergste vrezem.

Ongeveer een jaar geleden voerde de BHW in Nijmegen een actie waarbij krepeergezinnen leegstaande nieuwbouw kraakten. Lege nieuwbouw bij woningnood is een misdaad, stelde de organisatie toen. Men maakte duidelijk dat de nieuwbouw, in het keurslijf van het Nederlandse kapitalisme, geen enkele bijdrage meer leverde aan de bestrijding van de woningnood.

Tijdens een verkiezingsbijeenkomst van de zogenaamde progressieve partijen eiste de BHW toen dat de volkshuisvesting — als eerste levensbehoefte — aan de greep van de winstmakers onttrokken zou worden. De partijvoorzitters (Van der Louw, Coppes en Van der Scheer) van de "progressieven" knikten instemmend. Maar dat was vóór de verkiezingen. Die behoren nu tot het verleden en we vernemen niets meer van pogingen om de macht van het kapitaal over de volkshuisvesting te breken. Organisatie en actie van buurtbewoners is noodzakelijker dan ooit om het kabinet Den Uyl te dwingen iets van z'n progressieve beloften waar te maken.

ENIGE maanden geleden publiceerde het weekblad Haagse Post een lange en grondige reportage over de stakingsvoorbereidingen van de Industriebond-NVV. De redactie van het blad stelde voor om enkele duizenden exemplaren van die aflevering gratis te verspreiden onder vakbondsleden. De directie reageerde ontstelt: "Dat nooit, dat soort lezers willen we helemaal niet, dat stoot adverteerders af."

Dit voorval tekent enigszins de situatie bij de Haagse Post, een uitgave van Bonaventura, onderdeel van het Elsevier-koncern. Elsevier staat als een uiterst rechtse onderneming te boek. Het moet voor de directie een bittere pil zijn om wekelijks een blad in de bus te krijgen, dat ze zelf laat verschijnen, maar dat door de redactie een progressieve signatuur krijgt.

De Haagse Post onderscheidt zich van de concurrentie door bijna iedere week zijn lezers een belangrijke stoot informatie voor te schotelen. De grondig nageplozen artikelen zijn dikwijls de vrucht van redactieleden die in teams met elkaar samenwerken en betreffen sinds geruime tijd met name de ontwikkelingen in de vakbeweging (HP lanceerde Groenevelt) en de zogenaamde progressieve partijen.

Revolutionair is het blad niet. Nadat de Industriebonden met veel theater de jongste metaalstaking gebroken had, bracht het bijvoorbeeld een artikel over de lijdensweg van een vakbondsbestuurder. Salomons (Amsterdams NVV-er) onthulde daarin hoe het breken van de strijd hem aan het hart was gegaan. In diezelfde week publiceerde De Tribune de verbittering van de slachtoffers van deze vakbondsbonzen, de gevoelens van de gewone man in het bedrijf die in de rug was aangevalen.

Toch verschilt de Haagse Post in gunstige zin van de andere weekbladen in ons land en is ook (op de geïnstukken na) Vrij Nederland voorbijgestreefd. De directie van Elsevier, met bij Bonaventura H. ten Brink als zetbaas, wilde deze HP breken. Er werd geschermd met het dalende oplagecijfer van de HP, maar hierboven is al aangestipt dat de directie zelf geen cent wenste te besteden aan het zoeken van een nieuwe markt voor het blad.

Sommigen vermoeden zelfs dat de HP als verliespost wordt gebruikt uit belasting-technische overwegingen. De HP-redactie heeft nooit inzage gekregen in de cijfers. Bij zo'n concern als Elsevier is het trouwens toch een kwestie van vestzak-broekzak. De drukkerij waar de HP vervaardigd wordt is eigendom van dezelfde geldschietters.

Het vertrek van hoofdredakteur W. L. Brugsma werd aangegrepen om een journalist van de conservatieve stempel op de kommandopost van de HP te benoemen. De redactie had zich hiertegen al lange tijd hardnekkig teweer gesteld en ging tenslotte in staking. Het verhaal van deze staking is begin juli uitvoerig door dagbladen en televisie verteld.

De directie van Elsevier had haar aanslag op de HP langdurig voorbereid. In oktober 1972 bleken de voorbereidingen reeds in volle gang bij de CAO-onderhandelingen tussen de tijdschriftuitgevers (NOTU) en de weekbladjournalisten. De NOTU stelde twee verslechteringen voor, duidelijk ingegeven door Elsevier:

1. De salariëring van de journalisten afhankelijk stellen van het oplagecijfer van een blad.
2. Afschaffen van het journalisten-voorrecht om bij structuurwijziging van een blad ontslag te nemen met recht op een afvloeiingsregeling.

STAKING VOORKOMT ONDERGANG HAAGSE POST

Het kostte de HP-redactie alleen al veel strijd binnen de eigen vakorganisatie (de NVJ) om deze werkgeversvoorstellen getorpedeerd te krijgen.

Maandenlang is er geknokt om de nieuwe hoofdredakteur. De langzaam naar links bewegende redactie had zich intern reeds het recht verworven om via een voltallige redactievergadering te beslissen over de inhoud en de koers van het blad. Brugsma had zich verbonden om zijn gezag als chef niet uit te oefenen. Het is duidelijk dat de redactie geen enkele behoefte had aan een gezagsdrager van buitenaf die dit beleid zou doorkruisen.

De directie wees alle kandidaten van de redactie van de hand. De redactie weigerde de pionnen van de directie te accepteren. Tenslotte benoemde de directie gewoon op eigen houtje Folkertsma, tot dan hoofdredakteur van het rechtse weekblad Elsevier.

De staking van de journalisten heeft deze aanslag op de HP snel in de grond geboord. Na een week moest de directie volledig door de knieën. De benoeming van Folkertsma werd ingetrokken. Brugsma is tijdelijk als hoofdredakteur teruggekomen, in afwachting van een nieuwe benoeming.

Doorslaggevend voor deze overwinning was de steun die de HP-redacteuren zich verwierven in andere sectoren van het bedrijf. De afdeling dokumentatie schaarde zich achter haar strijd en zette de grafiese bonden voor het blok om HP-drukwerk besmet te verklaren. De klap op de vuurpijl was dat het computercentrum, het zenuwcentrum van de hele onderneming, uit solidariteit wilde gaan meestaken. Voor deze overmacht van de arbeiderszijde moest de directie zwichten. De HP-redactie heeft een slag gewonnen, maar de oorlog gaat door. ●

Bonaventura-directeur Ten Brink krijgt een harde nederlaag te slikken

Het aantal echtscheidingen in de Limburgse mijnstreek neemt schrikbarend toe. In de eerste maanden van dit jaar gingen twee maal zo veel echtparen uit elkaar als verleden jaar. Deskundigen zien het stranden van deze huwe-

lijken in het licht van de algemene ontwikkeling van de mijnstreek. De mijnsluitingen veroorzaken daling van het loon en een bestaansonzekerheid die zich ontaardt in spanningen in het gezin.

MOORD DOOR NAVO- VRIEND

De vrienden van Luns, onze Portugese NAVO-makkers, hebben opnieuw toegeslagen. Als beesten zijn ze tekeer gegaan tegen de bevolking van het dorpje Wiriyamu in Mozambique. Bijna tot de laatste man werd de Afrikaanse gemeenschap van 500 mensen uitgeroeid; zwangere vrouwen werden opengereten, kinderhoofdjes dienden als voetbal voor de soldaten.

Zeven maanden deed het trieste nieuws erover om de "beschaafde" wereld te bereiken. Men kan alleen raden hoeveel soortgelijke misdaden nooit de wereldpers halen. Ze worden regelmatig bekend gemaakt door het FRELIMO, het bevrijdingsfront van de Portugese

kolonie. Ze worden kennelijk pas geloofd als Spaanse en Engelse paters tot de eerbiedwaardige Times weten door te dringen.

De fascisten uit Portugal passen in hun koloniën dezelfde taktiek toe als de Amerikanen in Vietnam. De bevolking wordt bijeengedreven in concentratiekampen en blootgesteld aan afschuwelijke terreur, om ze voor de "demokratie" te winnen. Deze methode is een beproefde. In Vietnam heeft ze dood en verderf gezaaid... en de Amerikanen naar de nederlaag gevoerd! Zonder hulp van Zuid Afrika, Rhodesië en z'n westelijke bondgenoten had Portugal het in Afrika al lang moeten afleggen. Maar als het bezit van schatrijke grondstoffenbronnen in het geding is, voert geen enkele misdaad de imperialistische staten te ver.

In haar armzalige pogingen de misdaden te ontkennen beweerde de Portugese regering dat Wiriyamu niet eens bestaat. Wat een cynisme! Natuurlijk bestaat een dorpje niet meer waar het Portugese leger zo heeft huisgehouden.

De doden van Wiriyamu zwijgen. Het kind huilt niet meer onder een soldatenlaars. De vrouw schreeuwt niet meer bij de aanblik van de moord op haar baby, oog in oog met haar eigen dood. De man kreunt niet meer met een bajonet in zijn borst. De grijsaard die als laatste op z'n beurt moet wachten heeft opgehouden met snikken en vloeken.

Hoe moeten de overlevenden verder? Daartoe behoren niet alleen de fiere, ongebroken bevrijders van het FRELIMO, maar ook wijzelf. Hoe moet het gaan met een wereld waarin Duitsers, Hollanders (in Indonesië), Engelsen (in Aden), Fransen (in Algerije), Amerikanen (in Indochina) en Portugezen elkaar aflossen bij het plegen van massamoorden op mensen, wier enige fout is dat ze hun eigen lot in han-

den willen nemen?

De volkeren van de imperialistische landen moeten de machteloze woede en diepe schaamte overwinnen, die hen overvalt bij het vernemen van deze misdaden. Ze moeten zelf net zo goed als de Afrikanen hun lot in handen nemen door zich te bevrijden van hun regeringen. De doden van Wiriyamu spreken niet meer. Hun nagedachtenis vraagt dat wij hier in Nederland afrekenen met de vrienden van Portugal, de marionetten van Amerika en de pleitbezorgers van de NAVO.

VLEES WORDT DUUR

Half '72 mislukt de visvangst voor de kusten van Peru. Goed een jaar later gaat daardoor de Nederlandse huisvrouw duizelingwekkende prijzen betalen voor het vlees van varkens, runderen en kippen. De wereld is klein geworden.

Om bij het begin te beginnen. Tot voor kort behoorde de oceaan bij Peru tot de rijkste viswateren ter wereld. Evenals andere natuurlijke rijkdommen werd dit bezit gewetenloos geplunderd. In 1972 blijkt vrijwel alle vis bij Peru verdwenen. Het land kan geen draad vismeel exporteren.

De gevolgen in Amerika: de voedselabrikanten zijn gedwongen over te gaan tot de verwerking van sojabonen, bijzonder rijk aan eiwitten. De VS beheersen vrijwel de gehele wereldmarkt van soja. Ondanks een rekordopbrengst van sojabonen (35 miljoen ton) ont-

staat in de VS schaarste aan veevoeder. Veel vee wordt afgemaakt omdat het voer te duur is geworden. De stijgende vleesprijzen leiden tot grote onrust onder de bevolking.

Tegelijk heeft Rusland te kampen met een mislukte graanoogst. Omdat de relaties tussen de twee supermogendheden steeds intiemer worden, leveren de VS enorme vrachten graan plus een miljoen ton soja aan de Sowjet Unie. Voor de anderen blijft dus weinig over. Om de binnenlandse sojaprijzen te beteugelen verbiedt president Nixon de export van dit produkt.

Onmiddellijk krijgen Japan en West Europa te kampen met nijpende tekorten aan veevoeder. De EEG reageert met het treffen van maatregelen tegen de uitvoer van melkpoeder en graan, maar dat is niet genoeg. De vleesprijzen in Nederland, die toch al maandenlang gedurig stijgen, zullen straks aan het onbetaalbare grenzen. Tevens worden duizenden boeren gedupeerd, die door concerns als Unilever zijn gekneveld met kontrakten (tegen vaste afnameprijzen van het vee). Veel andere boeren waren al het slachtoffer geworden van de sojapaniek, door het schandalige faillissement van de coöperatie SOL. Door speculatie in soja verspeelde de SOL de spaarcenten en de kredietwaardigheid van talloze aangesloten boeren.

Intussen doet de pers er het zwijgen toe over andere slachtoffers dan het vee en de vleeseters in de westelijke landen. Grote delen van de bevolking van de ontwikkelingslanden zijn aangewezen op eiwitrijke voedingsstoffen uit de VS, Europa en Japan. Die kraan wordt nu dichtgedraaid. Wie zal de slachtoffers tellen?

Zo zit de wereld vandaag de dag in elkaar,

zo zijn de 3 miljard aardbewoners afhankelijk van elkaars optreden. En toch zijn er nog figuren die concurrentie, het ellebogenwerk van concerns en naties als heilzaam voor de mensheid afschilderen. De dodelijke ernst van de werkelijkheid pleit steeds sterker voor een wereldwijde samenwerking van volkeren, die alle het socialisme hebben gevestigd.

Beroemde artsen redden een ploegdrijver en zijn os

De oude ploegdrijver, lid van een kleine Chinese dorps-kommune, was boos en ongerust. Hij kon de slaap niet vatten. Die dag was hij in zijn woning onderzocht door een medies team, dat hem enkele weken terug ter plaatse had geopereerd aan een breuk. Het was op het kantje af geweest, maar de controle wees uit dat hij goed genezen was.

"Voorlopig kalm aan blijven doen", gaven de artsen hem als opdracht. Vriendelijk maar beslist hadden ze uitgelegd dat dat niet zo gemakkelijk zou zijn. Voor het voorjaar moest het land geploegd en bemest worden, sloten dienden te worden gegraven, terrassen gelijk gemaakt. Allemaal zwaar werk. En nu scheen één van de twee ossen van het dorpje rijp voor de kookpot. Om onverklaarbare redenen had tijdens het ploegen de ene os van het span plotseling de horens in de buik van de andere gezet. De huid was niet kapot, maar er was plotseling een grote bult verschenen en de os lag nu lusteloos in de stal te vegeteren.

Volgens de ploegdrijver leed de os aan dezelfde kwaal waarvan hijzelf net genezen was, een breuk. Hij vroeg de artsen de os te redden, omdat hij anders gedwongen zou zijn zelf zeer zwaar werk te doen. Hoewel er meer welvaart in het dorp gekomen was sinds de Bevrijding door de kommunisten, was er op dit moment geen geld om een andere os te kopen.

De artsen hadden hem uitgelachen en hooghartig behandeld. "Wij kunnen het beest niet vragen wat hij heeft, wij spreken geen osstaal", hadden ze gezegd. Pas na lang aandringen onderzochten ze de os. Dat bevestigde zijn diagnose: het dier had een breuk en zou er aan sterven, want ze meenden dat ze hem niet konden opereren.

De oude ploegdrijver voelde zich gekrenkt. De artsen hadden erg luchthartig gedaan over de levensproblemen van een groep kleine boeren. Zijn gedachten gingen terug naar de tijden van vóór de revolutie.

Als kleine jongen had hij eens zijn diensten aangeboden aan een grondbezitter om het gezin van zijn vader van de hongerdood te redden. De grondbezitter had hem minachtend bekeken. "Zo'n licht mannetje kan niet zwegen", zei hij. "Ik ben zo sterk als een os meester", had het jongetje geroepen. "Dat zullen we dan wel eens zien", meende de grondbezitter met een wrede glimlach. Hij spande hem in naast een os en liet die twee de ploeg trekken. Iedere keer als de os harder trok en de ploeg scheef liep, liet de man met een woeste kreet de zweep op de rug van het jongetje knallen.

Er was na de bevrijding heel wat veranderd. De regering zorgde nu goed voor de boeren — verzekerde stabiele prijzen, hulp bij tegenslagen, goed onderwijs en prima mediese voorzieningen. Alle artsen van een beroemd ziekenhuis in Peking bijvoorbeeld maakten bij toerbeurt deel uit van de mobiele mediese teams die het platteland bezochten. Daar verzorgden ze de opleiding van verplegers en boerendokters, behandelden ernstige zieken uit de wijde omgeving en deden gewoon handwerk op het land om de problemen van de boeren te leren begrijpen.

Maar het voorval van die dag zat de ploegdrijver danig dwars. Tevergeefs pijnigde hij zijn hersenen af voor een oplossing van de problemen van zijn dorpje.

Dokter Horn op het Chinese platteland

KRIEKEK

Die nacht kwam er ook in het mediese team niet veel van slapen. De artsen en verplegers waren in een heftig maar kameruadschappelijk debat gewikkeld. Een jonge dokter bracht felle kritiek op hun houding van die dag. "We hebben ons gedragen alsof de ploegdrijver ons niet meer lastig mocht vallen", zei hij, "alsof hij ons stillletjes dankbaar moest zijn omdat we hem genezen hebben. Maar dat is de gewoonste zaak van de wereld. Wij hebben op kosten van het volk gestudeerd, op kosten van iemand als deze ploegdrijver. Wat is het verschil tussen ons, die het volk willen dienen en kapitalistische dokters die alleen maar geld willen verdienen?"

Uren later waren alle leden van het team het eens geworden: het was erg moeilijk om de arrogante houding van intellectuelen af te zweren. China was ten koste van grote offers een socialisties land geworden en ook zij moesten zich als socialisten leren gedragen. Ze moesten zelfkritiek brengen en een poging doen de os te redden. Daarna werden nog uitvoerig de moeilijkheden van de operatie besproken.

OPERATIE

De volgende dag was het zo ver. De os was er nog slechter aan toe. De ploegdrijver legde hem op z'n zij en ging op z'n kop zitten. Men probeerde te verdoven door middel van een injectie en door een prop voedsel, gedrenkt in kalmerende middelen. Het mislukte. Dan maar zonder verdoving. De poten van de os werden aan elkaar gebonden en aan een stok vastgemaakt.

Om het vel open te snijden gebruikte de chirurg een groot hakmes. De wond werd opengehouden met rugkrabbers. De uitpuilende ingewanden werden teruggeduwd in de buikholte. Daarna naaide de arts de buikwand laag voor laag dicht. De chirurg, gewend aan de fijnste instrumenten, hanteerde nu een rijgpen die de boeren gebruikten om linnen schoenen te maken.

De os scheen het allemaal weinig uit te maken. Hij piste onbekommerd tegen het been van de chirurg, tot grote vreugde van de uitgeglopen dorpsjeugd. Tenslotte kwam het probleem van het verband. Er kon natuurlijk geen sprake van zijn de hele buik van de os te om-

wikkelen. Daar was niet genoeg verband voor en bovendien — hoe zou dat kunnen met een beest dat op zijn zij lag? Uiteindelijk werd een stuk verband vastgelijmd met rubbersolutie, waarmee normaal gesproken fietsbanden worden geplakt.

Binnen een uur was de operatie voorbij. Het was eigenlijk maar een simpele ingreep. Het grootste probleem was geweest de artsen zover te krijgen dat ze hem wilden verrichten. Toen de lijm droog was, stond de ploegdrijver op en leidde de wankelende os naar de beek om te drinken. De kinderen van het dorp mompelden goedkeurend over het mediese team en gingen naar huis.

Drie weken later kwamen de dokters terug om de hechtingen van de os te verwijderen. De ploegdrijver was een en al glimlach. De vreemde patiënt stond te grazen op een berghelling. Toen de chirurg met een snel gebaar het verband weg trok, deed het beest hem met een welgemikte trap in het zand bijten. De breuk bleek volledig genezen en de wond was goed dichtgetrokken.

De ploegdrijver, buiten zichzelf van vreugde, deed de artsen uitgeleide naar de rand van het dorp. "Wat een tijden", zei hij daar bedachtzaam, "wij die ons hele leven honger geleden hebben, eten nu zoveel als we lusten. We waren zo dom als ossen en nu roept voorzitter Mao ons op om ons met staatszaken bezig te houden. We hingen als los zand aan elkaar en nu zijn we zo sterk als een rots. En tot bekroning van dit alles stuurt men ons goede dokters, zoals jullie, die eerst de ploegdrijver redden en daarna zijn os. Kom ons dit voorjaar nog eens opzoeken, dan zal ik jullie leren ploegen."

"Dat doen we zeker", antwoordde de chirurg, "je hebt ons al veel geleerd en wij willen nog meer leren."

Dit verhaal is de bewerking van een hoofdstuk uit "Verjaag alle plagen" door Joshua Horn, een schitterend boek over het werk van een Engelse arts in de Chinese Volksrepubliek. Het is verschenen bij Van Gennep.

Bij dezelfde uitgever verscheen: "De Chinese weg naar het socialisme", door Wheelwright en McFarlane, handelend over de organisatie van produktie en konsumptie in een land, waarin niet de winsten maar de mensen centraal staan.

5 MAN LEGGEN KANTOOR PLAT

**Suksesvolle
staking in
Den Haag**

Wereldnieuws was het niet. Vier man in staking. Het vijfde personeelslid verneemt het nieuws op vakantie in Spanje via een berichtje in de Volkskrant en betuigt per telegram zijn solidariteit. Vijf man dus in gesloten formatie ten strijde. Massaal is wat anders, maar omdat het om kantoorpersoneel gaat is het toch bijzonder genoeg om er in de Tribune wat aan te doen. Het is immers geen dagelijkse gebeurtenis dat in kantoorlokalen het werk wordt neergelegd.

Het gebeurde begin juli bij de Centrale voor Katholiek Handelsonderwijs in Den Haag. Het bestuur weigerde al maandenlang gedane beloftes over salarissen en personeelsbezetting na te komen. In december kondigde Hub.L. Jansen, voorzitter van het bestuur, de bevrozing van de salarissen af. Vervolgens inde hij bij de kassier f 10.000, die hij nog te goed had voor zijn erebaantje, waar hoegenaamd geen werk aan vast zit. Veel geld en weinig werk

dus voor Jansen. Net andersom voor het personeel, dat al lange tijd met vijf man het werk van twaalf verzet. De rest had zijn buik vol van de situatie op het kantoor en was weggedruppeld.

"Met een paar getrouwde vrouwen komen we al een heel eind", zei het bestuur. Iemand duikelde zo'n vrouw op - zijn eigen zuster. Zij had de aanstellingsbrief op zak, toen ze ontslagen werd, nog vóór ze een vinger had kunnen uitsteken. "We hebben helemaal geen personeel nodig", zei het bestuur toen weer. Een brief met een ultimatum van het personeel werd van de hand gewezen. "Jullie hebben te veel praatjes, jullie hebben geen mentaliteit", was de reactie van boven. Mentaliteit was er in ieder geval genoeg om op een goeie maandag het werk te staken. De mensen kwamen wel op kantoor, maar deden geen werk (in tegenstelling tot de geruchten is dat niet normaal voor kantoorpersoneel).

De strijd was dus aangebonden met het be-

stuur waarin o.a. zitting hebben: Jansen (oud-sekretaris-generaal van de SER), Gijzels (burgemeester van Heerlen), Nootenboom (financieel expert van de KVP), Bastiaansen (kamer van koophandel, Breda), Nettesheim (ex-voorzitter van katholieke ondernemers), Manse (ex-direkteur van de Passage in Den Haag). Allemaal lieden zonder een blaampje van progressiviteit. Wel lieden die op kosten van de zaak uitstapjes maken van f 16.000 (belastingcenten van de bevolking) en bij een eenvoudige zakenlunch forel en whisky-soda nuttigen. Dit soort berichten bereiken het personeel met de regelmaat van de klok.

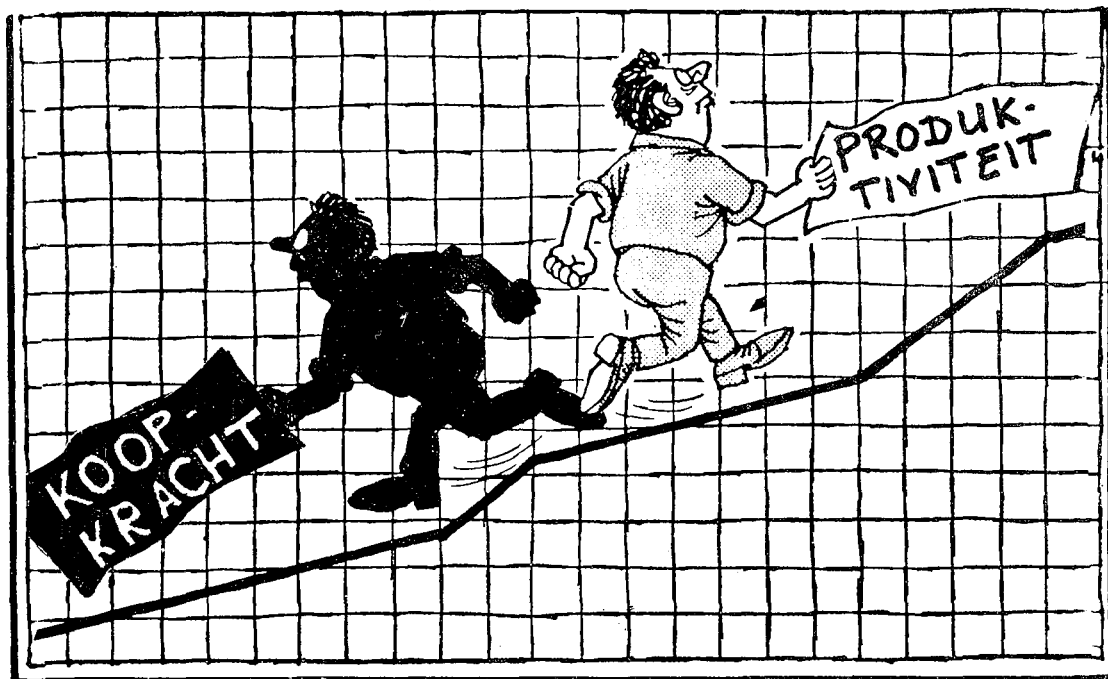
Wél kon er voor avondwerkers (om de achterstand te verwerken) f 20 per uur af, voor het personeel geen loonsverhoging!

Op 2 juli werd er niet gewerkt. Midden in de examenperiode kwamen salaris- en ander administratiewerk van 650 leerkrachten tot stilstand. Pas toen er berichtjes in de krant verschenen (te danken aan de konkommertijd) en boze leraren zich uit solidariteit met de stakers tot het bestuur wendden, waren de heren van het bestuur tot een gesprek bereid. Dat was de vierde stakingsdag.

Ze stuurden een dreigbrief om het personeel te intimideren. Maar ten overstaan van het voltallige personeel werd de brief regel voor regel door een woordvoerder ontzenuwd. De stakers gaven geen millimeter van hun standpunt prijs en strikten het bestuur in hun eigen tegenstrijdige en dikwijls herroepen verklaringen. Ietwat bleek om de neus verlieten de heren de vergaderzaal. De volgende morgen bleken de eisen volledig ingewilligd:

f 200 per maand loonsverhoging (met terugwerkende kracht tot 1 januari) plus een dertiende maand per jaar - een enorme overwinning dus - en uitbreiding van het personeel.

"Dat hebben we aan onze strijd te danken", konkludeerden de stakers en ze besloten een brief te sturen aan de Tribune, die immers verschijnt onder het motto: Durf te strijden, durf te winnen. De brief leverde de gegevens voor dit artikelje.

In dienst van de president

Spel voor twee heren, afkomstig uit Washington.

- "Verdachte, hebt u bedrijven en instellingen geld afgeperst?"
- "Laten we zeggen dat ik ze om geld gevraagd heb omdat deze bedrijven nog zaken te regelen hadden met onze regering."
- "Is dat geen afpersing, is dat niet immoreel?"
- "Nee, want het was niet voor mezelf, het was voor het verkiezingsfonds van president Nixon."
- "Hebt u ook meegedaan aan het stelen van documenten van politieke tegenstanders?"
- "Laten we zeggen dat we inzage hebben genomen in documenten, die onmisbaar waren om

het land behoorlijk te besturen."

- "Is dat dan niet stelen? Is dat niet immoreel?"
- "Nee, want het was de opdracht van de president."
- "Hebt u meegedaan aan het af luisteren van politici, journalisten en diplomaten?"
- "Zeker, ik heb altijd mijn president plichtsgetroouw gediend."
- "Is dat dan ook niet immoreel?"
- "Maar edelachtbare, hoe kan het dienen van de president immoreel zijn?"
- "Is het u bekend dat chantage, diefstal en spionage bij de wet verboden zijn?"
- "Natuurlijk is mij dat bekend. Ik heb rechten gestudeerd en dien nu al 20 jaar de meest respectabele ondernemingen en de president van de Verenigde Staten naar eer en geweten."

- "Hebt u zich dan niet schuldig gemaakt aan immorele handelingen?"
- "Ik verschil grondig met u van mening. Ik handel niet immoreel, maar gehoorzaam de president."
- "Kan de president dan geen immorele opdrachten geven, verdachte?"
- "Nee, want de president beschermt de wet. U moet beseffen edelachtbare, dat het immoreel is om de president verdacht te maken, want dan maakt u de wet verdacht."
- "Verdachte, u kunt gaan. Ik veroordeel mijzelf tot levenslange eenzame opsluiting."
- "Dat is erg meereel van u. De president zal u ongetwijfeld geen gratie geven, want hij is nergens zo fel op als op mensen die zich tegen de wet keren."

„Wat je zegt” * door P.Kavezet *

boontje en zijn loontje

In onze portretgalerij van reaktionaire landgenoten deze keer twee pracht-exemplaren: Adri de Boon en Norbert Schmelzer.

De Boon neemt afscheid van het NVV. Hij was nog net een tijdje voorzitter omdat zijn vriend Ter Heide was afgezet en Wim Kok nog te groen was voor de opvolging. Bij de val van Ter Heide schreide De Boon hete tranen.

"Huilde De Boon ook toen Ter Heide binnen de kortste keren een commissariaat accepteerde bij de AMRO-bank, een commissariaat bij de KLM en een hoogleraarschap (100 mille!) in het vooruitzicht kreeg?

'Nou en...?' zegt dan diezelfde De Boon, die er zelf ook geen been in zag met zijn vriend Kloos te wedden over de afloop van de havenstaking in Rotterdam. Inzet? Een fles whisky! Alsof het om een partijtje ongeregeld goed ging. Cynieser, of beter gezegd: kapitalistieser, kan het al niet." (De Boon hielp overigens de havenbaronnen met praktische adviezen om de staking te breken — waarschijnlijk vanwege die fles whisky).

De Boon zwijgt grimmig over het vermogen van de vakbonden, dat ze beheren als grote beleggers. Het NVV, de vakbond knipt coupons en spekuliert met een vermogen van 36 miljoen gulden. De Boon wil er niets over kwijt.

NKV-penningmeester Jöris durft er wel iets over te zeggen: "Het NKV belegt ook in bedrijven waar geen conflicten te verwachten zijn. Hoogovens hebben we ook, die aandelen zijn weer wat gestegen."

Zo verschaffen de bonden de spaarcenten van hun leden als kapitaal aan hun doodsvijanden. Zeif kunnen ze natuurlijk helpen aan een sfeer waarin "geen conflicten te verwachten zijn".

Is dit nou een giftige Tribune-aanval op de vakbonden? Nee hoor — bovenstaande citaten zijn vrijwel letterlijk ontleend aan het afscheidsartikel dat het Eindhovens Dagblad aan De Boon mee gaf.

macht

Iemand die carrière wil maken over de rug van een ander kan het beste in de politiek gaan. Hiervan getuigt het "dagboek van een politieke teckel" dat is gepubliceerd over N. Schmelzer.

"Als er dan toch macht moet zijn, heb ik die het liefste zelf", bekent Schmelzer eerlijk. En hij vertelt hoe hij het hem flikte, zo frank en vrij dat je je afvraagt of dit nou openhartig of onbeschoft is. Zoon van een bankier, lieveling van Romme — dan kan het al bijna niet meer mis gaan.

Schmelzer schildert het bedrijf der politici. Bijvoorbeeld hoe hem het voorzitterschap van de KVP werd aangeboden. Romme, die precies wist hoe deze marionet bediend moest worden, adviseerde hem: Probeer het een paar maanden uit te stellen. Er naderden namelijk verkiezingen en dan zou Schmelzer op zijn gemak kunnen kiezen uit drie functies: minister-president, fractieleider of partijvoorzitter. Zo maak je carrière!

Schmelzer loopt vooruit op Andriessen in het geven van argumenten voor een coalitie met de PvdA: "Ga samen met die partij in de rege-

Ongeveer 400 jaar geleden schreef een Chinees over zijn ervaringen met Hollanders:

"Het volk dat wij Roodharen of Rode Barbaren noemen, is hetzelfde als de Hollanders en zij wonen aan de Westelijke Oceaan. Zij zijn hebzuchtig en geslepen, hebben veel kennis van kostbare waren en zijn knap in het streven naar voordeel; om winst ontzien zij zelfs hun leven niet en geen plaats is zo ver of zij gaan er naar toe. Ontmoet men hen op zee, dan wordt men zeker door hen beroofd."

ring, dan voorkom je dat hij te links wordt."

En weet u waarom de ARP zo dwars lag voor het kabinet De Jong dat zelfs Biesheuvel (toen fractieleider van de AR) de naam kreeg links te zijn? Omdat Schmelzer had verhinderd dat Biesheuvel toen al premier werd. Toen Biesheuvel tenslotte toch de top bereikte, mocht Schmelzer Buitenlandse Zaken onder zijn beheer nemen. Met een beetje liegen en bedriegen, ook van eigen partijgenoten, kom je er wel.

Zonder de deelnemers aan de Tour de France te willen beledigen, kun je het Haagse klikje wel vergelijken met een stel wielrenners. Help jij mij, dat help ik jou — pak jij mij, dan pak ik jou terug. Maar bij 't wielrennen staan alleen de belangen van de coureurs en de sponsors op het spel. In de handen van Schmelzer en consorten rust het lot van de natie en miljoenen landgenoten. Nog wel.

Wie er f 17,50 voor over heeft moet het boek lezen. Om zoveel eerlijkheid over zoveel smerigheid aan de dag te kunnen leggen, moet de schrijver wel een enorme haat tegen Schmelzer koesteren.

adviseur

Op dezelfde dag dat de immer ontoerde Willem Duys aan Schmelzer vroeg wat hij nou als ambteloos burger moest aanvangen om brood op de plank te brengen en Norbert zelf meewarig de schouders ophaalde, werd bekend dat de oud-minister benoemd is tot adviseur van de AKZO. Natuurlijk is hij van dat koncern altijd al adviseur geweest, maar nu krijgt hij zijn beloning.

Andere prijzen vielen op het hoofd van: Langman - commissaris Algemene Bank Nederland

Witteveen - chef Internationaal Monetair Fonds

Albeda (oud-CNV) - commissaris Algemene Bank Nederland

Roolvink - commissaris bij Holec, Nederlandse Credietbank en de Nederlandse Scheepvaart Unie

Van Thiel - president-commissaris VNU

Bogaers - adviseur AMRO-bank

Hoefnagels - adviseur AMRO

Van Stuyvenberg - directeur efficiencyburo Berenschot.

zwarte lola

Andere koek komt van Zwarte Lola, een populaire zangeres bij onze Zuiderburen. De Post vroeg haar in welke tijd ze het liefst geleefd had willen hebben.

"Hoe kan ik dat weten?" was Lola's weder-vraag, "de geschiedenisboekjes vertellen ons wel hoeveel veldslagen de generaals hebben gewonnen en hoeveel maîtresses Napoleon er op na hield. Maar vernemen we hoe het gewone volk leefde, wat ze aten, wat ze dachten?"

Mijn moeder was een meisje van 12 jaar toen ze de hele dag moest sjouwen in een fabriek in Maastricht. Alleen maar wroeten en pezen van 's morgens tot 's avonds en niet eens voldoende te eten. Als je het zo bekijkt hebben wij het nu stukken beter.

Jammer dat de socialisten zich ontwikkeld hebben tot slaafse dienaren van het kapitalisme. Kijk maar eens wat er met de stakers in de haven gebeurt! Ze worden in de rug geschoten door de sociaal-demokratiese partij. Ik ben voor het echte, het ware socialisme."

Twee röntgenologen uit Valkenswaard hebben over 1972 de ziekenfondsen en partikuliere verzekeraars f435.000 te veel in rekening gebracht. Door hun valsschrijverij schreef een Eindhovens ziekenhuis ook nog eens voor twee ton te hoge rekeningen uit. De beide socialisten hebben zich bereid verklaard hun valse-lijk verworven vier ton terug te betalen. Dat mooie gebaar kunnen ze maken omdat ze er kennelijk niet van hoefden te leven. Van Wiegel is over dit misbruik van sociale voorzieningen nog niets vernomen. In de Tribunes 4, 6 en 7 van dit jaar is uitvoerig beschreven hoe de geldwolven en de winsthonger de gezondheidszorg bedreigen.

de
tribune
9 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

**DE
WINSTEN
HOREN
AAN
HET
VOLK**

JULES DE KORTE:

**„Arbeiders krijgen
spiegel-tjes
en kralen”**

**Arbeider weigert
vervuilend werk**

**AFRIKA: GEWEREN
VOOR VRIJHEID**

de tribune

Jaargang 9 nummer 9

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redaktieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

- Pag. 3 Rijk worden van kiespijn
Pag. 4 Personeel Gerzon krijgt zinkend schip kado
Pag. 5 Bergoss na de staking
Pag. 6 Kwade trouw van Philips en AH
Pag. 7 Overall akties
Pag. 8 Jules de Corte
Pag. 9 Leve de republiek
Pag. 10 Een milieuboek uit 1899
Pag. 11 Van het Rijnmondse milieufrent
Pag. 12 De opmars van het Frelimo
Pag. 13 De bevrijding van Cambodja
Pag. 14 Industriebond NVV kortwiekt linker-vleugel
Pag. 15 Wat je zegt

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	He.iri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGLO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Irenestraat 24
TILBURG	Merodestraat 10a
UTRECHT	Oranjestraat 8, tel. 312482
WAGENINGEN	Cort v. d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel
nummer:

Prijs

1 MAO TSETOENG,
Het Rode Boekje	f2,--	25 Het "wonder" van Tibet	f1,50
2 JORIS IVENS, een revolutionair
met een kamera	f1,--	26 Onderdrukking en strijd
in Suriname	f1,--
3 MAO TSETOENG,
Over de praktijk	f1,--	27 China Aardrijkskundig	f1,50
4 MAO TSETOENG,
Over de tegenstelling	f1,--	28 Tsjen Tsjang-feng: De Lange Mars
met voorzitter Mao	f 3,00
5 STALIN, Over dialecties
en histories materialisme	f1,--		
6 Over de kwestie STALIN	f1,--		
8 LENIN, Het imperialisme
en de scheuring in het socialisme	f1,--		
9 LENIN, Uit "Staat en Revolutie"	f1,--		
10 Marxisme-Leninisme kontra
revisionisme	f1,--		
12 MAO TSETOENG, Het systeem
van de partijkomitees versterken	f0,50		
14 De KULTURELE REVOLUTIE in
het Chinese dorpje Dazhai	f3,--		
15 De Kapitalistische Economie	f1,--		
16 De Kapitalistische Produktiewijze,
deel I	f1,--		
17 De Kapitalistische Produktiewijze,
deel II	f1,--		
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het
liberalisme + Waar komen de
juiste ideeën vandaan?	f1,--		
19 Commune van Parijs, ter herden-
king van de 100ste verjaardag	f1,50		
21 M. L. S., Geen pardon voor de
burgerlijke wetenschap	f1,--		
22 Beknopte geschiedenis van de
Kommunistiese Partij China	f1,50		
23 Akupunctuur, de Chinese metho-
de van verdoven zonder narkose	f1,--		

U KUNT NATUURLIJK 30.000 KILOMETER REIZEN om China te zien. Voor de enkeling die zich dat niet kan permitteren hebben wij een goed boek. De Kulturele Revolutie in het Chinese dorpje Dachai. Het relaas van een historische omwenteling. Met mooie foto's. Alleen de gene die niets over China wil weten mag dit boek missen. Bestelnummer 14, prijs f 3-.

Deze maand verschenen:

- 29 MAO TSETOENG,
Toespraken op het kongres van Jenan
over literatuur en kunst f 1,00

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

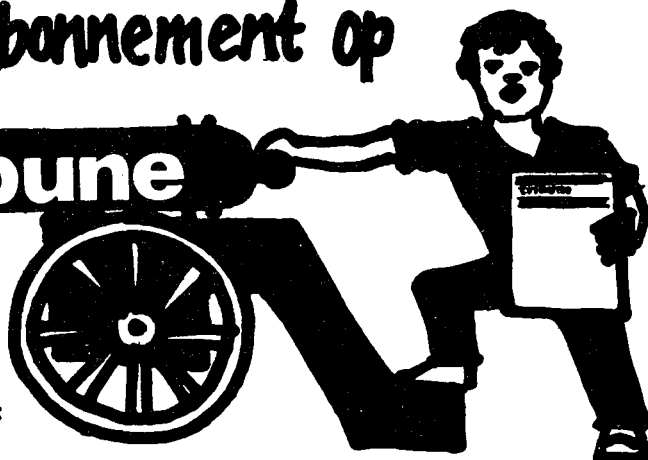
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen. Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen. De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt. Controleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

fondspatiënten kind van de rekening

TANDARTSEN LIJDEN AAN GELDKANKER

Twee krantenberichten over de praktijken van tandartsen. Het eerste meldt dat gehandicapten vaak geen tandheelkundige behandeling kunnen krijgen omdat de tandartsen dat te lastig en te tijdrovend vinden. Een tandarts van de Stichting Geestelijk Mindervaliden vraagt f 500 per uur! Het argument dat de tandartsopleiding te gebrekkig is vervalt dus kennelijk zodra er "genoeg" betaald wordt.

Uit het tweede bericht blijkt dat niet alleen lichamelijk en geestelijk gehandicapten, maar ook de financieel gehandicapten het onderspit delven in de strijd voor een gezond gebit. Een tandarts uit Dongen zet 2000 ziekenfondspatiënten op straat omdat hun ziekenfondsgezichten hem niet langer zinnen. Hij verdient er niet genoeg aan. Toch leert een eenvoudige rekensom dat die 2000 patiënten hem jaarlijks zo'n f 150.000 opleverden.

KONTROLE ONBREEKT

Er zullen ook wel goede tandartsen zijn. In de oorlog waren er tenslotte ook goede Duitsers. Maar wel weinig. Tandartsen krijgen een bijzondere dure opleiding op kosten van de gemeenschap, van de werkende bevolking dus. Als ze zich vestigen betaalt het ziekenfonds (dus weer de werkende bevolking) hen aanzienlijke tarieven. Veel te aanzienlijke tarieven zelfs.

In 1972 gaven de ziekenfondsen de volgende vergoedingen voor een "verrichting" van een tandarts:

f 11, 15 per 1 of 2 vlaksvulling; f 22, 25 per 3 of 4 vlaksvulling; f 6, 20 per getrokken kies of tand; f 6, 10 voor saneringskaart; f 35, 85 voor een zenuwbehandeling; f 298, 10 volledige prothese (gebit waarvan f 188 voor rekening van de patiënt).

De fondspatiënt weet niet welke verrichtingen de tandarts voor hem bij het fonds in rekening brengt. Controle ontbreekt geheel. Het is dus niet zo gewaagd om te veronderstellen dat op deze manier heel wat onverrichte verrichtingen worden gedeclareerd.

TONNEN GEMEENSCHAPSGELD

Tonnen gemeenschapsgeld schijnen echter nog onvoldoende om een tandarts tot enig verantwoordelijkheidsbesef te brengen. Hij gebruikt zijn opleiding en zijn tarieven niet om zich in dienst van de patiënten te stellen. Voor hem is kiespijn slechts een middel om zich persoonlijk te verrijken.

Uit een overeenkomst met een ziekenfonds vloeit voor hem niet de verplichting voort om mensen aan een gezond gebit te helpen. Fondspatiënten krijgen te weinig tijd en aandacht. Omdat pijnstillende injecties niet extra betaald worden, moeten zij vaak onnodig pijn lijden. Fondspatiënten hebben dan ook veel meer reden om de tandarts te vrezen dan partikulieren.

Het gebit van een fondspatiënt wordt vaak regelrecht verwaarloosd. Niet zelden hoort men van mensen die zich jarenlang keurig laten saneren, nooit geboord hoeven te worden (laat staan in aanmerking komen voor gouden kronen) en dan te horen krijgen: Er is niets meer aan te redden, we zullen alles maar trekken!

Een goed gebit, dat erg belangrijk is voor de hele gezondheid, is kennelijk alleen voor duur geld te koop. Als je maar betalen kunt, dan wordt er desnoods wekenlang gepeuterd, een kroontje hier en een plaatje daar om maar zo veel mogelijk van de natuurlijke mondvulling te behouden. En trekken blijkt dan bijna nooit noodzakelijk.

DE HELE DAG STAAN

Aan lachwekkende argumenten om deze misstanden te rechtvaardigen ontbreekt het niet. Bijvoorbeeld het argument dat er te weinig tandartsen zijn. Er zijn in Nederland 9 miljoen verplicht-verzekerden waarvan 5,4 miljoen bij een tandarts lopen. Op 3000 tandartsen betekent dat 1800 patiënten per man, en dat is zeker niet te veel. Er zijn alleen te veel tandartsen voor wie het beroep slechts een manier is om geld te maken en die niet van ziekenfondsgezichten houden.

Tandartsen willen ook nogal eens vertellen dat hun werk zo zwaar is. Staand werk. Staand werk dat bijvoorbeeld ook wordt verricht door metaalarbeiders en drukkers. Zouden die echter dezelfde koffiepauzes en werktijden eisen als een tandarts (4 uur per dag bijvoorbeeld) dan kregen ze vast een hele drastische werktijdverkorting in de vorm van ontslag (tenzij er een goeie vakbond achter zat natuurlijk).

GEZONDHEIDSZORG NATIONALISEREN

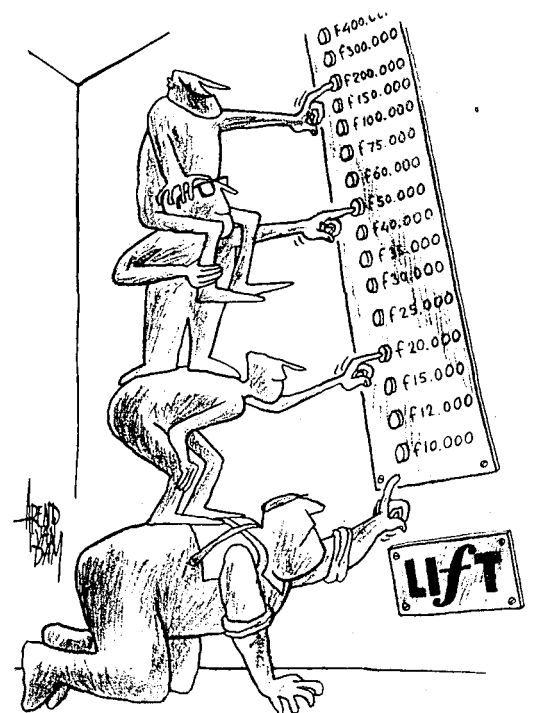
Met name de oude volkswijken in de grote steden worden witte plekken op de kaart van de gezondheidszorg. Er zijn steeds minder artsen en tandartsen te vinden die zich daar willen vestigen. Rotterdam probeert het probleem op te vangen door tandartsen zelf aan te schrijven en woon- plus praktijkruimte aan te bieden. Tandarts Hans de Winter uit Amsterdam schreef in een dagblad dat zo'n aanpak niets garandeert omdat het de tandarts er niet van weerhoudt alleen partikuliere patiënten aan te nemen en fondspatiënten te verwaarlozen. Hij pleit er voor dat de overheid tandheelkundige centra inricht waar tandartsen gewoon in loondienst komen.

Op het hele terrein van de gezondheidszorg geldt echter dat zachte heelmesters stinkende wonden maken. Heel de kanker van geldbelus-

te artsen moet uit onze maatschappij worden uitgesneden. De gezondheidszorg moet in dienst staan van de gezondheid van ons volk en niet in dienst van de brandkasten van de artsenstand.

Het wordt tijd voor harde maatregelen. De hele gezondheidszorg moet genationaliseerd worden omdat het een zaak van de gemeenschap is. Het is typies kapitalistische waanzin dat de werkende bevolking krom moet liggen voor het financieren van de geneeskunst, die vervolgens voornamelijk ten goede komt aan de kapitaalkrachtigen.

NAAR DE TANDARTS

DE GEZONDHEIDSZORG IS EEN ZAAK VAN ALGEMEEN BELANG, MAG GEEN VOORWERP ZIJN VAN PARTIKULIER WINSTBEJAG EN MOET DUS WORDEN GENATIONALISEERD

PERSONEEL KRIJGT

EEN ZINKEND SCHIP KADO

De giller van de maand komt van de heer P. Perk, directeur van Gerzons Modemagazijnen. Hij vroeg het personeel van 2 maanden salaris af te zien teneinde het bedrijf te redden. Toen zei hij: "Als het bedrijf je eigendom is, moet je ook de lasten van de lusten willen dragen."

Daarmee greep hij terug op een uitspraak van februari jl., namelijk dat het bedrijf eigendom zou worden van het personeel. Het aardige is nu dat het personeel van Gerzon de laatste 3 jaar niets anders heeft gedaan dan de lasten dragen. Van lusten was (althans in arbeidsverband) geen sprake. En als er nog wat te lusten was, zou het bedrijf zonder twijfel nooit aan het personeel worden overgedragen.

Vanaf 1889 heeft het familiebedrijf Gerzon aan zijn eigenaren geen windeieren gelegd. Meer dan 80 jaar is de winst, die door de inzet van verkoopsters, inkopers enz. werd gerealiseerd, in de zakken van de kapitaalverschaffers verdwenen.

Sinds 1970 echter is het grondig mis. De winst kalfde af en het bedrijf met zijn vele filialen kwam in handen van speculanten in onroerend goed. Van de 1400 werknemers zijn er nog maar 360 over. Een groot aantal filia-

FINANCIERS SCHUIVEN VERLIESPOSTEN AF

len werd, met spoorloos verdwenen woekerwinsten, verkocht.

In Vrij Nederland noemde Perk onlangs de zaak Peek en Cloppenburg als grote winnaar omdat die de riant panden in Haarlem en Arnhem heeft kunnen kopen. Directeur Bartels van P&C is tevens kommissaris van de Nederlandse Credietbank, die Gerzon financieel in de tang nam.

Perk betreurt de verkooppolitiek van de eigenaren van destijds. Door minder zaken te verpatsen was, naar zijn zeggen, 2 miljoen aan afvloeiingsgelden bespaard (let op de fijne nuance: het gaat niet om besparingen op ontslagen en menselijk leed, maar op het geld).

Sinds die tijd gaat het zo beroerd met Gerzon dat Perk begin dit jaar het hele bedrijf voor zegge en schrijve f 1,- kon kopen. Hij bombardeerde het personeel tot mede-eigenaar van het zinkende schip. Een mooi gebaar natuurlijk, maar eind juli werd het faillissement van het modemagazijn aangevraagd. Uitstel van executie werd verkregen doordat de rechtbank uitstel van betaling verleende.

Vrijgevige kapitalisten

De vrijgevigheid van de kapitalisten als het om verliesgevende zaken gaat is niet zo bar nieuw. In dit verband een paar vreemde feiten:

— Als Verolme over de kop dreigt te gaan vraagt en krijgt hij van de regering (belastinggeld dus) 100 miljoen gulden om de "werkgelegenheid te redden".

— Steeds meer bedrijven doen een beroep op de regering om met andermans geld stagnerende bedrijven te redden. Nooit hoort men van bedrijven die om regeringshulp vragen om de winst te besteden.

— Als de kapitalistische chaoseconomie meer dan 150.000 mensen werkloos maakt, komen

De moderne vestiging van Gerzon in Rotterdam

die voor rekening van de staat, evenals arbeiders die worden afgeschaft wegens bedrijfsongevallen of die ouder dan 45 jaar zijn en door de ondernemers niet gebruikt kunnen worden.

— Allerlei zaken die zich niet lenen voor winstmaken, zijn "genationaliseerd", zoals het openbaar vervoer, de KLM, de PTT, openbare voorzieningen zoals gas, water en elektriciteit, onderwijs, ziekenhuizen e.d.

— Als de bedrijven onze rivieren zo vervuild hebben dat de overheid besluit het rioolwater te gaan zuiveren, worden de kosten "genationaliseerd", dat wil zeggen verhaald op de onschuldige burgerij. Ondernemingen die hun productieproces minder vervuilend maken doen een beroep op de algemene middelen, zonder de winsten aan te spreken die eerder ten koste van het milieu geboekt zijn. En zo zouden we nog wel uren door kunnen gaan.

Duizelingwekkende winst

Nu enkele andere vreemde feiten:
— De winst van Shell is het eerste

half jaar verdubbeld, gestegen van 126 miljoen in 1972 tot 257 miljoen over de eerste zes maanden van dit jaar. Maar, zeggen de kranten vergoelijkend, 1972 was dan ook een bar slecht jaar. Meer dan 20 miljoen winst per maand was dus een "slecht" resultaat.

— De winst van Akzo is in de eerste helft van dit jaar met 40% gestegen, d.w.z. van 105 miljoen naar 147 miljoen.

— Over dezelfde periode steeg de winst van Philips met bijna de helft, nl. van 265 miljoen naar 389. Het aantal arbeiders in Nederland daalde in die tijd bij dit concern met 1200 man.

— De cijfers van de Amro spreken van een winststijging met 25%. In alle bovenstaande gevallen hebben we de schone winst genoemd ("schoon" voor de belastingen, voor ons milieu zijn alle winsten vervuilend).

— De Britse onderneming Commercial Union wil het verzekeringsconcern Delta Lloyd overnemen. Eerst bieden ze er 225 miljoen voor. Als er kapers op de kust verschijnen, wordt het f 400 miljoen. Is het aan de aandeelhouders te danken dat het bedrijf zo veel waard is? Na-

PRIMA RESULTATEN STAKING – ROLLEN BIJ BERGOSS OMGEDRAID

Bergoss tijdens de staking

(vervolg zinkend schip)

tuurlijk niet, dat komt voor rekening van de personeelsleden van Delta Lloyd. Toch komen de extra miljoenen van deze transactie van de ene dag op de andere ten goede aan de kooptknippers en niet aan de werknemers.

Winsten nationaliseren!

We bedoelen maar: alles waar geld bij moet komen in Nederland voor rekening van de staat, wordt genationaliseerd en draait op kosten van de goegemeente. De staat laat zich deze rol rustig aanleunen en dat verklaart waarom de kapitalisten sinds de oorlog niet meer zo afkerig zijn van staatsinmenging. Die verlost hen alleen maar van een hoop zorgen.

Zodra er echter miljoenenwinsten in het geding zijn blijft alles bij het partikuliere. De arbeid is de enige bron van waarde, van winsten dus. Toch wordt hierover beschikt door mensen die als partikulieren de hand hebben weten te leggen op het kapitaal.

Het ergste is nog niet eens dat deze winsten worden gebruikt om enorme inkomensverschillen in stand te houden. Veel erger is het dat de enorme kapitalen worden aangewend voor de onderdrukking van de Derde Wereld, voor het financieren van de wapenindustrie, voor het vervuilen van het milieu en het vergiften van ons voedsel, voor het vervaardigen van snelslijtende goederen, het propageren van de auto en het bouwen van atoomcentrales.

Daarom ziet de Socialistische Partij alleen onheil komen van de matigingspolitiek van Biesheuvel die door Den Uyl en de vakbonden onverminderd wordt voortgezet. Er is maar één afdoende eis mogelijk: de produktiemiddelen behoren aan de gemeenschap. Niet de verliezen, maar de winsten moeten worden genationaliseerd.

Nadat dit artikel geschreven was, werd bekend dat Gerzon geheel gaat sluiten. De banken draaiden de geldkraan dicht en de regering voelde niets voor een bijzonder krediet. De opbrengst van de laatste uitverkoop is bestemd voor de schuldeisers. Voor de 340 vaste en 75 part-time arbeidskrachten is zelfs geen afvloeiingsregeling weggelegd.

Van 18 tot 28 mei werd in Oss gestaakt door de 600 arbeiders van de tapijtfabriek Bergoss. Omdat de Industriebond NKV haar leden in de kou liet staan werd deze actie gevoerd onder leiding van Arbeidersmacht. De TRIBUNE besteedde er destijds ruim aandacht aan en ondersteunde de staking met een gift van f 1000 in de stakingskas. Ruim 3 maanden later kunnen we de definitieve balans over de staking opmaken:

1. Een forse loonsverhoging, variërend van f 5 tot f 23 schoon in de week (de laagstbetaalden het meest).

2. De rollen bij Bergoss zijn nu voor een deel omgedraaid. Tegenwoordig is het voldoende om met een arbeidersdelegatie naar de directie te gaan om bepaalde verlangens door te drukken. Tijdens de hittegolven van deze zomer werd bijvoorbeeld twee maal een half uur schaft per dag afgedwongen. Toen op een afdeling een ongeluk gebeurde waarbij een arbeider met zijn arm onder een onvoldoende beveiligde machine raakte, werd het werk korte tijd neergelegd. Binnen een uur verschenen directeur Van Oekel en iemand van de technische dienst om de maten te nemen voor veiligheidskappen.

3. Het gestegen zelfvertrouwen van de arbeiders blijkt ook op andere momenten. In verband met de vakanties wijzigde de directie de ploegendiensten. Enkelen moesten daardoor voor de tweede maal in de middagdienst. Zij weigerden. De directie greep de kans aan om enkele stakingsleiders op straat te zetten. Na de schaft gingen de kollega's echter niet aan het werk voordat de betrokkenen weer aangenomen waren.

4. Het NKV gaf zich op een zielige manier bloot in haar blad Industrierevu. Ze schreven daarin over de "tragedie Bergoss". Arbeidersmacht werd vergeleken met een dolle stier. Uit het bovenstaande blijkt wel dat die dolle stier kennelijk meer bereikt dan de tamme os van de bondsleiding. Een tragedie was het dan ook allerminst voor de Bergoss-werkers. Mischien wel voor het NKV.

5. Gedwongen door haar leden schreef het NKV een vergadering uit voor Bergoss waar voor het laatst werd geweigerd de gestaakte dagen uit te betalen. Mensen die meer dan 40 jaar trouw hun kontributie hadden betaald, konden er naar fluiten op het moment dat ze het nodig hadden.

Het is waar dat Arbeidersmacht geen sta-

kingskas heeft. Maar Arbeidersmacht organiseerde in het hele land solidariteitsakties. Ook in Oss zelf werd de solidariteit van de bevolking bewezen met gulle gaven. Daardoor konden de nijpendste gevallen ruimschoots geholpen worden.

En wat is er dan beter: Arbeidersmacht zonder stakingskas, maar met een georganiseerde solidariteit plus voldoende strijdbaarheid om het gederfde loon met de bevochten loonsverhoging te vergoeden. Of de bond die zijn stakingskassen op slot houdt, de arbeiders in de weg loopt als er geknokt moet worden en de matiging preekt die de ondernemerswinsten verder opfokt?

6. Op de tweede stakingsdag besloten de gezamenlijke werkgevers van Oss de directie van Bergoss tot het uiterste te steunen. De heren begrepen uitstekend dat juist door Arbeidersmacht de strijdbaarheid van de arbeiders in hun stad wordt wakker geschud en dat hun kapitaalsbelangen daardoor gevaar lopen. Ze hadden Arbeidersmacht geen groter compliment kunnen geven dan juist deze angst-maatregel.

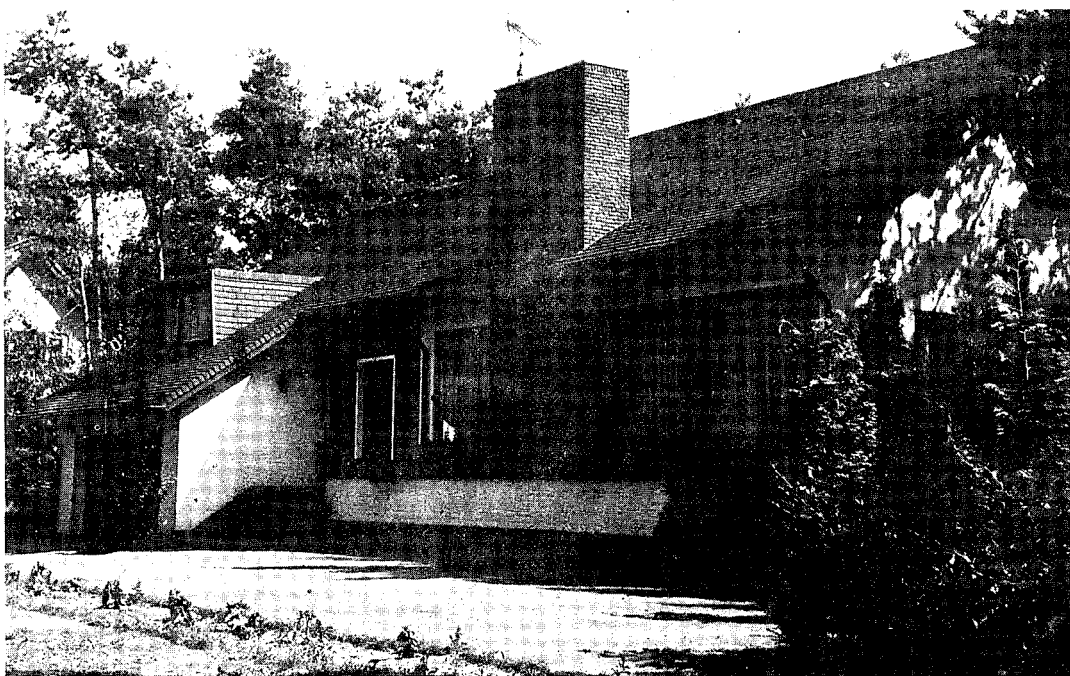
7. De belangrijkste woordvoerder tijdens de staking, Toon Bouwens, die lid is van de Socialistische Partij, staat nog steeds buiten het bedrijf. Tegen alle beloftes van de directie in is hij buiten de poort gehouden. Na enkele weken begon de directie voorzichtig te proberen zich via het arbeidsburo van hem te ontdoen. Ze probeerden aan te tonen dat een twintigjarige jongeman, een half jaar in dienst van Bergoss, op z'n eentje 600 man in actie kan brengen. Dat is toch werkelijk te veel eer voor deze jonge socialist en te weinig voor het sterke stakingscomité en de strijdlustige massa van de arbeiders.

Op het moment dat deze Tribune ter perse gaat zit Toon Bouwens bijna 3 maanden thuis met behoud van het volle loon van Bergoss. Mocht hij toch ontslagen worden, dan is de stemming onder zijn kollega's zo dat er ongetwijfeld weer akties komen.

**vuil spel van
philips en ah**

ETOS BOORT LEDEN

Zo woont de leiding van de ETOS (directeur v. Hulst).....

MILJOENEN DOOR DE NEUS

De 82.000 leden van de ETOS in Eindhoven worden gedupeerd door de verkoop van de Philips-koöperatie aan Albert Heijn. De BHW in de lichtstad onthult welk smerig spel er gespeeld is en wil actie ondernemen. Dat is roet in het eten, zowel van Philips als van Albert Heijn.

AH wil zich in een klap verzekeren van een monopolie in Eindhoven. Meer dan de helft van de huisvrouwen in deze stad was in 1972 klant van de ETOS. Samen brachten zij 9,2 miljoen gulden schone winst in het laatste (vergeleken bij 19 miljoen van AH zelf). De ETOS heeft in Eindhoven niet minder dan 104 verkooppunten en 1600 man personeel waarvan er 180 zouden moeten afvloeien. Dankzij allerlei manipulaties wil Philips een flink deel van de verkoopsom (18 miljoen!) de leden door de neus boren.

De letters ETOS betekenen Eendracht Toewijding Overleg Samenwerking. In 1919 werd de, inmiddels wijdvertakte, koöperatie (broodfabrieken, kruidenierswaren, slijterijen, drogisterijen enz.) opgericht door Philips. Dat paste in het grote geheel van Philips gloeilampenfabriek, Philipsdorp, Philipsschool, Philipsdokter, Philipsapotheek, Philipssportvereniging, Philips-ontspanningsgebouw enz. enz.

Pas veel later werden de banden tussen

.....en zo wonen de leden

ETOS en Philips wat minder opvallend. Desondanks gebeurde het enkele jaren geleden nog dat chefs bij arbeiders informeerden waarom ze zo weinig in ETOS-winkels besteedden.

De leden lieten zich voor f 10- jaarlijks inschrijven en moesten voor een vastgesteld minimumbedrag inkopen doen. Daarvoor kregen ze kassabonnen. Door deze in te leveren kregen ze een deel van de winst (dwz ongeveer 7% van het bestede geld) terug. Voor ETOS-bestuur en -directie was dit aanleiding om zoveel mogelijk winst in te houden en te investeren in nieuwe vestigingen. Dat verklaart waarom het bedrijf in één stad zo breed kon uitgroeien. Het is ook duidelijk dat dit niet eeuwig zo kon doorgaan.

In ieder geval liggen de kaarten zó dat de ETOS toebehoort aan de leden en zo spektakulair uit de kluiten gewassen is met het geld van de leden.

Begin 1973 trof de ETOS-leiding zijn voorbereidingen om de zaak te liquideren. Voor 4 april jl. werd een ledenvergadering uitgeschreven. De agenda vermeldde niets over statutenwijzigingen bedoeld om de ETOS te verkwaselen. Omdat niet de voorgeschreven 50% van het aantal leden aanwezig was (er kwamen 50 in plaats van 41.000 mensen) werd op 17

april een nieuwe ledenvergadering uitgeschreven. Daar werden de nieuwe statuten automatisch aangenomen.

Deze behelzen de volgende punten:

-De macht wordt verschoven van de ledenvergadering naar een ledenraad van 21 leden. Volgens de directie is dat nodig om de band tussen leiding en leden te verbeteren. In werkelijkheid wordt de stem van de leden gesmoord. De eerste ledenraad wordt immers aangesteld door het bestuur en bestaat uit louter Philipsmensen. De verkiezingsprocedure sluit de mogelijkheid uit ooit mensen te kiezen die het bestuur onwelgevallig zijn.

-Er komt een nieuwe omschrijving van het begrip "winst" zodat er nog makkelijker geld in de onderneming gehouden kan worden.

-Bij ontbinding schreven de oude statuten duidelijk voor dat de opbrengst verdeeld moet worden onder de leden, nu beslist de ledenraad wat er mee gebeurt.

-De nieuwe statuten leggen de leiding een zwijgplicht op, zodat de leden niet te weten kunnen komen voor hoeveel hun bedrijf verpatst wordt. Die 18 miljoen berust op geruchten, het kan best meer zijn en het blijft ook de vraag of er niets onder de tafel is doorgeschoven. Als de afvloeiingskosten (ook voor de directie) en liquidatiekosten eraf getrokken zijn, blijft er nog zo'n slordige 13 miljoen over. Over de bestemming daarvan beslist de ledenraad. Waar dat geld blijft laat zich alleen maar raden. Misschien gaat het wel naar een liefdadige instelling- PSV of zo.

Het is duidelijk dat de leden door deze gang van zaken ernstig benadeeld worden. Nadat onder de konsumenten in Eindhoven grote ongerustheid was ontstaan heeft de BHW de handschoenen opgenomen. De transactie moet ongedaan worden gemaakt. Als dit niet gebeurt dreigt de BHW met acties.

Uiteindelijk moeten de leden beslissen wat er met het geld gebeurt, als ze tenminste willen dat de ETOS verkocht wordt. Overigens moet het in deze tijd mogelijk zijn dat een verbruikerskoöperatie zonder winstogenoten de strijd tegen de duurre aanbindt. Daar is weer net zoveel behoefte aan als in de twintiger jaren.

MILIEUBELASTING

GRONINGEN- De strijd tegen de milieubelasting is uitgebreid tot Groningen en Utrecht. Ook in deze provincies is de bevolking nu via aanslagbiljetten uitgenodigd om op te draaien voor de industriële gifmengerij in het oppervlaktewater.

In de stad Groningen rolden de aanslagen half augustus in de bus. Het Milieu Aktiecentrum Nederland had echter tientallen enthousiaste medewerkers klaar staan om de kaarten deur aan deur op te halen en zodoende een massale boycot te organiseren. De eerste successen waren overweldigend. In twee dagen sloten zich reeds meer dan 2000 mensen bij de actie aan.

HUURSTAKING

UTRECHT- Vanaf begin september kunnen de bewoners van de Utrechtse Schaakwijk ongestoord naar de televisie kijken. Dat is te danken aan een huurweigeringsactie.

Gedurende een maand werd door bijna iedereen de huur ingehouden omdat de centrale antenne zo slecht was. Voor deze antenne hadden de buurtbewoners duur geld betaald. Ondanks alle goede bedoelingen veranderde de gemeente er niets aan.

Toen de huurweigeringsactie als stok achter de deur werd geplaatst, was de gemeente er wel vlug bij om de mensen te bedreigen met verschrikkelijke dingen. Dat kon ze echter niet van de actie weerhouden. En zie daar het resultaat: Een geheel nieuw centraal-antenne systeem, ieder krijgt f 100- terug en betaalt voortaan f 3,20 in de maand voor de antenne.

De huurstaking is nu niet meer nodig. Wel blijven meer dan 100 buurtbewoners hardnekkig

akties in groningen, utrecht, enschede en emmen

de huurverhoging van april jl. weigeren, hoewel die in deze wijk wettelijk verplicht was. Deze weigering wordt georganiseerd door de girokaarten met de huur op te halen en blanco girokaarten uit te delen.

De akties in Schaakwijk worden georganiseerd door de Bond van Huurders en Woningzoekenden.

HUREN OMLAAG

ENSCHDE- Op 21 juni besloten bewoners van het Acaciaplein e.o. in Enschede om hun huur eigenhandig met bijna f 20- te verlagen (van f 66- naar f 46,20). In juli en augustus werd de verlaagde huur geïnd door het BHW-afdelingsbestuur dat de totale som overmaakte aan de Enschedese Bouwvereniging. De actie loopt uitstekend en de bedoeling is dat deze huurverlaging blijvend is omdat de mensen de huizen gewoon niet meer waard vinden.

Daarnaast leefden in de buurt vele wensen aanzien van de naoorlogse duplexwoningen, die nu ontsplitst worden. Er zijn eisen op-

Ook in Appingedam en Delfzijl wisten actieve mensen in korte tijd honderden kaarten te verzamelen. Definitieve cijfers waren er bij het afsluiten van deze TRIBUNE nog niet te geven.

Op hetzelfde moment waren in de stad Utrecht de aanslagen nog niet verspreid. Wel echter in kleinere omliggende gemeenten, waar de actiegroepen als paddestoelen uit de grond schieten.

Wat Groningen betreft moet nog worden opgemerkt dat geen enkele officiële politieke partij de actie actief steunt. Dit is des te opmerkelijker omdat de partijen in Groningen zo'n linkse naam hebben. Noch de PvdA, noch de CPN, noch de PPR vertonen zich om de bezwaren, die ze met de mond belijden, in

aktie om te zetten. Wel zijn er individuele leden van verschillende partijen die actief meewerken. Alleen de Socialistische Partij heeft zich in Groningen, evenals in alle andere steden geheel achter de actie gesteld en geeft daadwerkelijke steun.

In Gelderland is de actie al een fase verder (o.a. in Arnhem, Apeldoorn en Wageningen). In Nijmegen hebben de weigeraars een aanmaning gehad en ook die is deur aan deur opgehaald. Alleen in deze stad al zijn 10.000 mensen bereid om het om principiële redenen op een harde konfrontatie te laten aankomen. Inzet is een behoorlijk milieubeleid dat de mensen een toekomst garandeert.

De regering Den Uyl heeft ondertussen nog niets van zich laten horen.

BUURTBEWONERS VERLAGEN HUUR

Bewoners van Acaciaplein e.o. bieden gezamenlijk de verlaagde huur aan

gesteld om de buurtbewoners zelf maximaal van deze ontsplitsing te laten profiteren. De EBV heeft alle eisen ingewilligd en tot dusver niets gezegd van de huurverlaging.

CAO VERWORPEN

EMMEN- De arbeiders van ENKA in Emmen en Emmercompasuum hebben een vernietigend oordeel uitgesproken over de CAO die door de Industriebonden (die van het NVV voorop) was overeengekomen. De voorstellen werden half augustus zonder meer verworpen. De woede van de arbeiders was groot. Hun gesprekken draaiden voortdurend om één thema: Het verraad van de bond.

De afgesproken verslechteringen betroffen een vermindering van de ploegentoeslag (voor de 3-ploegendiensten) van 17 naar 15% en het afnemen van 2 vakantiedagen van de 4-ploegendienst. Daarnaast leefden andere grieven over de indeling in veel te veel verschillende loongroepen e.d.

Op een uitpuilende ledenvergadering probeerde distriktsbestuurder Langebeek (NVV)

luchtigjes over de problemen heen te stappen. Hij wenste een fatsoenlijke discussie als verstandige mensen onder elkaar. De nieuwe CAO valt binnen het Centraal Akkoord, zei hij. Bovendien vond hij het een vooruitgang dat de ENKA bereid was een studietoelating in te stellen om de ploegendiensten te bekijken.

De aanwezigen waren de Akkoorden van bovenaf en de studietoelatingen echter meer dan zat. "De winst van de AKZO ligt er niet om en wij doen het niet voor minder", werd er geroepen.

Als verstandige mensen lieten de bondsleden zich niet door de bestuurders als voetveeg behandelen. Zij eisten dat de CAO verbeterd zou worden en drongen aan op stakingsakties. De ENKA-directie kreeg 14 dagen om met de eisen akkoord te gaan. Dit ultimatum gold in feite net zo goed de directie als de bond.

ARBEIDERSMAGT heeft verschillende pamfletten aan de zaak gewijd en de strijdbaarheid van de ENKA-werkers in het hele bedrijf gebundeld.

ALS IK PIJN HEB ZEG IK AU

jules de corte en het geldwezen

RIJK

Jules de Corte heeft medelijden met rijke mensen.

"Een kennis van een kennis van een kennis bezit een groot jacht met een complete bemanning, die alles voor hem doet. Heeft hij 3 weken vakantie dan trekt hij zijn kapiteinspak aan en laat zich varen. Tien dagen heeft hij last van zijn maag vanwege de spanningen die hij achter de rug heeft. Tien dagen heeft hij hoofdpijn omdat hij straks weer aan het werk moet. Daartussen zit nog één dag echte vakantie maar dan regent en stormt het en daar wordt ie niet bruin van.

Zij zijn zelf de ergste slachtoffers van het waanidee dat geluk met geld te koop is. Maar ze moesten de anderen niet in dat systeem meeslepen."

Ondieren in staaljagers

Het karakteristieke droge stemgeluid van Jules de Corte legt het af tegen het helse geraas van een straaljager. Als de landelijke rust in het luchtruim van Helenaveen is hersteld, zegt hij kalm: "Daar gaat weer zo'n idioot. Jammer dat m'n automatische afweergeschut kapot is. Wat voor 'n ondiereen zouden dat toch zijn, die in een straaljager klimmen?"

Helenaveen is een plaatsje in de dunbevolkte Peel. Het ligt niet ver van Deurne, waar onlangs een aktiegroep is opgestaan tegen het dreigende gevaar van tientallen vaten cyaankali, die er de laatste jaren als industrieel afval in de grond zijn gestopt. De mensen zijn bang dat het oorlogsgif via het drinkwater weer boven komt.

Jules de Corte: "Ik heb in die aktiegroep gesteld dat we niet alleen moeten eisen dat de

vaten worden opgegraven. Wat schieten we er mee op als ze ergens anders weer begraven of gedumpt worden? We zijn er pas mee gediend als zulk gif niet meer uit de fabrieken komt! Dat vinden sommigen wel wat radikaal. Maar zo zou de techniek pas goed gebruikt worden. Natuurlijk is dat mogelijk. Sinds we naar de maan gaan, kan alles."

Gijzelaars van het geldwezen

De blinde liedjeszanger (49) woont met de jonge vrouw Thea, de 13-jarige en enigszins dove hond Emma, het bokje Brutus en zijn beroemde klokkenverzameling in en om een oud en klein boerenhuis. Er is weinig luxe en zeker geen rijkdom. Voor de deur staat een oude Renault 4. Thea bakt haar eigen brood. Voor dingen als koffiemalen en scheren gebruikt De Corte geen elektriciteit.

"Je kunt al die elektrische dingen natuurlijk comfort noemen", legt hij uit, "maar hoe meer van die dingen er komen, hoe meer je er een gevangene van wordt. De mensen worden gijzelaars van de banken, het geldwezen of hoe je het ook noemen wilt."

Het is al gauw duidelijk dat een gesprek met Jules de Corte geen gebrek aan opvallende uitlatingen vertoont. Ze raken de meest uiteenlopende onderwerpen. Zoals:

"Allende in Chili had allang tegen de oppositie moeten zeggen: Om jullie tegemoet te komen zal ik een paar kanonnen afschieten. Straks schiet ik ze allemaal af. En over christen-demokraten praten we niet meer, want die bestaan helemaal niet."

"Iedereen praat maar over geboortebepaling. Nou begrijp ik wel dat gezinnen met 12 kinderen niet goed meer kunnen. Maar men vergeet dat 3 kinderen van nu veel erger zijn dan 12 van vroeger. Drie kinderen betekenen nu uiteindelijk 3 auto's, 3 kleurentelevisies, 3 caravans en ga zo maar door. Straks zitten we in een maatschappij waarin er op 25-bejaarden nog maar één persoon is om voor ze te zorgen. Maar misschien vinden ze nog wel een machine uit voor de bejaardenzorg."

Olie in de kapitalistische machine

Gevraagd naar de historische armoede en ellende van de Peel antwoordt Jules de Corte bedachtzaam: "Die waren anders dan ze zeggen. In bepaalde opzichten was het in de steden beroerder. En is het er niet beter op geworden. Natuurlijk, de mensen werkten 16 uur per dag, maar ze raakten niet overspannen. Vroeger wist je wie je vijand was. Hier was dat de directeur van de Maatschappij Helenaveen. Misschien is die directeur nu wel in dienst van een meneer uit Minnesota. Er waren geen straten waar de verkeersidiotie je naar het leven stond. De mensen hadden kontakten met hun medemensen en deelden in vreugde en verdriet.

Er wordt veel over gepraat of het tegenwoordig beter is dan vroeger. Beter bestaat niet volgens mij. Het hangt van je maatstaf af. Als die norm is of we allemaal bezit hebben, dan blijft er maar weinig menselijkheid over. De bezitsvorming is het gemeenste wat ze ooit hebben uitgevonden.

Een crisis zoals voor de oorlog zullen we niet meer zo gauw meemaken. Niet omdat het voor ons zo rot was, maar omdat het kapitalisme zelf aan de rand van de afgrond kwam. Ik heb nooit antwoord gekregen op de vraag

aan mijn moeder: Waarom worden die groenten doorgedraaid en niet aan de hongerige mensen gegeven? Ondertussen werden wel Dankdagen voor het Gewas gehouden. Wat doorgedraaid werd moest er zeker worden afgetrokken.

Nu hebben we dan de sociale voorzieningen. Ze worden gebruikt als olie voor de kapitalistische machine. Ik heb hier een vogeltje in een kooitje op de kast staan. Dat beest heeft de beste sociale voorzieningen die hij kan wensen. Maar hij zit in die kooi. Vaak fluit hij er nog bij ook."

1 dag lid van PvdA

"Van een progressieve regering en van Groenevelt verwacht ik niets. Die hebben hier en daar een pijnstillende werking en als zodanig zijn ze ook wel aardig. Maar dat betekent niks zolang het systeem hetzelfde blijft.

Mijn vader zat voor de oorlog voor de SDAP in de gemeenteraad van Helmond. In 1935 is hij er al uitgegaan omdat de SDAP een reactionaire partij geworden was. Zelf ben ik wel geteld één dag lid geweest van de PvdA. Op dezelfde dag dat ik me meldde stemde de PvdA in de Kamer voor de politionele akties tegen Indonesië. Die avond heb ik me weer laten uitschrijven.

PvdA en NVV, die schipperen maar. Er is slechts één fatsoenlijke eis mogelijk: Het bezit van de produktiemiddelen. En die moeten dan ook goed gebruikt worden. Als ik bijvoorbeeld een wekker koop in plaats van een haan, dan doe ik dat omdat ik op een bepaald moment wakker wil worden. Ik koop geen wekker omdat ik een fabrikant winst wil laten maken. Daarom heb ik het liefst een wekker die wel 20 jaar meegaat."

Betaald amusement is onzin

Waarom maakt De Corte niet meer liedjes over deze dingen? Hij zegt: "In de eerste plaats heb ik een vrij krities programma. Maar je moet de dingen natuurlijk niet zo brengen dat je de mensen alleen maar tegen je in het harnas jaagt. Dingen die de mensen gewoon vervelend vinden.

Ik wil trouwens ophouden om met liedjes het land in te gaan. Het is toch te gek dat ik 's middags om 4 uur van huis moet om met de trein naar Zwolle te kunnen waar mensen zijn die om 8 uur vermaakt willen worden. Dan kunnen ze toch beter iemand uit Zwolle-karspel nemen die toch niks te doen heeft. Dat is ook lollig.

Het hele betaalde amusement is een vreemde zaak. Als ik ergens kom, zijn er twee mogelijkheden. Of we hebben een gezellige avond en dan is het eigenlijk onzin om daar geld voor te vragen; of we hebben een rot-avond en waarom moeten de mensen daar dan voor betalen?"

Cortofon over ENKA

"Allerlei politieke en anti-religieuze dingen zet ik wel op het bandje voor de Cortofon. Dat is een speciaal telefoonnummer (04930-4830) waar ik dagelijks een bandje voor inspreek. Met subsidie van het ministerie van CRM nog wel.

In de tijd van Enka-Breda heb ik de arbeiders gewaarschuwd dat de direktie ze wel weer zou terugpakken. Je kunt zo iets niet winnen zonder de hele maatschappij te laten schudden op zijn grondvesten. Ik heb gezegd: Denk niet dat de direktie zijn hand heeft teruggetrokken. Ze halen slechts uit voor een nieuwe klap. Trouwens: Er kon niets goeds uit voortkomen

want het NKV en Mertens waren er voor. De arbeiders kregen de spiegeltjes en kraaltjes en ze proberen hen het idee te geven dat ze wat te zeggen hebben."

Niet somber

Buiten in de zon bewonderen we het bruine bokje dat tevreden aan zijn paal staat. Dan zegt Jules de Corte: "Ik heb toch niet de indruk gevestigd dat wij sombere mensen zijn?"

25 jaar juliana

GEEF ONS MAAR DE REPUBLIEK

JULIANA is een kei in het doorknippen van linten, het drukken op knoppen, het overhalen van handles, het werpen van flessen tegen scheepswanden en het onthullen van makettes. Per jaar brengt ze wel drie werkbezoeken aan de provincie en twee staatsbezoeken over de grens. Telkens weer blijkt Hare Majesteit dan bijzonder geboeid door het doen en laten van de gewone man, het gehandicapte kind en de demente bejaarde. Ze is onovertroffen in het ontvangen van bevriende staatshoofden en nieuwe premiers. Haar Nederlands is vlekkeloos. Haar mantelpakje meestal charmant. Behalve vorstin is ze ook een gevoelige moeder en grootmoeder. Haar wuiven vanaf het Soestdijkse bordes is ongeëvenaard. Per jaar gaat ze maar een keer of drie op vakantie in de Roze Olifant in Italië. En voor al die moeite vraagt zij voor Haar en Haar Huis slechts enkele miljoenen per jaar van de gemeenschap.

Toch wordt een socialisties Nederland een republiek. Een land zonder koningin, prinsengemaal en kleine prinsjes. De damesbladen zullen er een zware dobber aan krijgen - en gelukkig maar.

In de eerste plaats waren die onbaatzuchtige edele Oranjes uit de geschiedenisboekjes zo goed nog niet of ze vergaarden een der grootste familie-kapitalen ter wereld. Als vertegenwoordigster van de klasse der grootkapitalisten kan de koningin als staatshoofd nog aardig wat invloed uitoefenen op de Nederlandse regering. Te meer sinds er tussen de kerkelijke politici en die van de sociaal-demokratie geen verschil meer bestaat in schaamteloze oranje-aanbidding.

In de tweede plaats is Oranje niet voor niets een symbool van alles wat in Nederland de vooruitgang in de weg staat. Het is geen toeval dat de beste Oranjeklanten voortdurend over dingen als "trouw en aanhankelijkheid" bazelen, dat ze verzet zijn op militaire parades en het gezag van de koningin aan dat van god en de kerk koppelen. Van oudsher is de heerschappij van de koning of koningin een zinnebeeld van de onderworpenheid en de slaafsheid van de werkende bevolking. Een volk dat zichzelf respecteert, dat de gelijkheid en vrijheid van alle mensen aanhangt, zal nooit een vorstelijke luis op zijn pels dulden.

Tenslotte is het belachelijk dat de eigenschappen, die voor de functie van staatshoofd

Want dat is helemaal niet zo. Ik zeg alleen au als ik pijn heb. Ik behoor niet tot het slag dat alleen maar zucht en steunt en tenslotte bij de dokter terecht komt. Ik weet wel ongeveer wat me dwars zit. Soms zeggen de mensen: Dat heb je allemaal mooi gezegd - en wat schiet je er nou mee op? Dat is natuurlijk ook zo. Je moet er ook wat aan doen. En het lijkt me nog veel beroerder als je gaat denken: Laat ik m'n mond maar houden, want het haalt toch niets uit."

gewenst zijn, van geslacht op geslacht worden overgedragen. Tot staatshoofd moet gewoon degene gekozen worden die op die zetel het best op z'n plaats is. Iemand die zijn gezag ontleent aan een vrije verkiezing en niet aan de "gratie gods" (wat dat dan ook moge zijn).

Daarom is een socialistiese partij een republikeinse partij.

CLAUS

Het schijnt dat Claus een betere kerel is dan zijn schoonvader. Hij is in ieder geval niet zoals Bernhard overtuigd SS-er geweest, heeft nog niet gepleit voor het afschaffen van het parlement en het verlagen van de wedden der dienstplichtigen en schijnt zich niet zo gehecht te voelen aan het Nederlands Verbond van Ondernemers. Zo iemand moeten we in de republiek een eerlijke kans geven om op eigen kracht te bewijzen wat hij voor het volk waard is.

Het is overigens wel duidelijk dat het verjagen van het koningshuis niet bovenaan ons verlanglijstje staat. Frankrijk en Amerika zijn republieken waar het heel wat beroerder toegaat dan in Nederland. Het zit hem dan ook niet in het staatshoofd, maar in het maatschappelijk systeem. Dat moet socialisties worden, d.w.z. gekenmerkt worden door het verdwijnen van de partikuliere onderneming om plaats te maken voor het gemeenschappelijke eigendom van de produktiemiddelen.

Als we die strijd met sukses gaan bekronen zit het met de Nederlandse Volksrepubliek wel goed. In plaats van koninginnedag vieren we dan gewoon de Eerste Mei met een vrije dag. ●

KRACHTIGE MAATREGELEN NODIG VOOR FRIS WATER

Een groot deel van de zomer van 1896 was er in de vervuilde kanalen van het Westland geen levende vis te vinden. Bij Pijnacker en Nootdorp verspreidde het water een ondraaglijke stank. Ook uit het rottende boezemwater in de stad Schiedam was de vis verdwenen. Bij Pijnacker en Voorburg spoelden massa's dode vis aan, die met karrevrachten vol tegelijk werden weggehaald en begraven. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland toonden zich zeer verontrust. Ook de watervervuiling van Friesland en Groningen tartte iedere beschrijving.

In die jaren groeide de onrust in de rijen van de talrijke beroepsvissers op onze binnenwateren. Er werden massale vergaderingen gehouden en nota's opgesteld. De regering beloofde afdoende maatregelen in een speciale wet op de zoetwatervisserij. Deze zaak ging dan ook zeer velen ter harte. Het betrof immers niet alleen de boterham van de vissers, maar ook het menu van grote delen van de bevolking, waarop de zoetwatervis een belangrijke plaats innam.

Krantenberichten spreken over niet minder dan een "dreigende ondergang van de visserij" op de rivieren en in de polders. Oorzaken: de ongebreidelde stroperij en de moordvisserij, beide uitgelokt door de schrijnende armoede van de massa op het platteland (toen nog bijna heel Nederland). Maar daarnaast vooral de toenemende vervuiling van de oppervlaktewateren.

In 1899, nu dus 74 jaar terug, promoveerde aan de universiteit van Amsterdam ene meneer W. A. J. M. Waterschoot van de Gracht tot doktor in de rechtsgeleerdheid met een proefschrift over de wettelijke maatregelen die genomen moesten worden ter bescherming van de zoetwatervisserij (beroeps natuurlijk, over de vissport werd toen nog laatdunkend gesproken).

Door een vreemd toeval raakte dit proefschrift op de redactie van de TRIBUNE verzeild. Graag laten we onze lezers in deze verbazingwekkende ontdekking delen. Een heus milieubook uit 1899.

MODERNE INDUSTRIE

De schrijver van het boek noemt het rioolwa-

..... SCHREEF MEN REEDS IN 1899 !

ter van de grote steden en het biologiese afval van fabrieken (blekerijen, spiritusfabrieken, brouwerijen e.d.) als een gevaar. Shell, Philips, AKZO en Unilever moesten toen nog komen, maar toch wijst hij al op het chemiese afval als het allergrootste vergift.

Enkele citaten: "Alom heeft de moderne industrie zich gevestigd en gelijk andere grote overgangen naast veel goeds een gehele reeks van voor het merendeel onvoorziene misstanden en nadelen met zich gebracht op allerlei gebied, waarvan men vele zelfs nog niet ten dele heeft kunnen verhelpen".

"Tegen de verschrikkelijke steeds toenemende vervuiling van het water, bleken deze (genomen-red.) maatregelen geheel onvoldoende".

"Alleen krachtig ingrijpen van de wetgever om de watervervuiling (...) tegen te gaan kan misschien helpen".

Maar, meent deze jurist, grote spoed is geboden. Hij ziet de situatie al zeer somber en wenste dat er maar wetten waren geweest op het moment dat die bedrijven werden gesticht.

KONKURRENTIE

Hij wijst er op dat in het buitenland verschillende methoden zijn ontwikkeld om afvalwater te zuiveren. Bijvoorbeeld door rioolwater te laten wegzakken op grote oppervlakten land (dat daardoor zeer vruchtbaar wordt) en door met chemiese middelen afvalproducten te binden. De opbrengsten van deze methoden staan echter "in de regel in geen verhouding tot de gemaakte kosten, zodat een dergelijke zuivering van hun afvalwater voor de fabrieken vaak een enorme schadepost zou zijn, wat in deze dagen van tot het uiterste gedreven concurrentie een onoverkomelijk bezwaar oplevert".

Nog voor deze eeuw aanbrak stelde een man, die beslist niet in de annalen van de arbeidersbeweging staat bijgeschreven, vast dat de kapitalistische produktiewijze de milieube-

scherming verhindert. Het wordt de lezer helemaal vreemd te moede als hij leest dat iemand in 1899 schrijft dat de techniek van de zuivering van afvalstoffen en van het hergebruiken van deze stoffen nog in de kinderschoenen staat.

Dat zou een waarnemer in 1973 nog precies hetzelfde moeten zeggen. De kwestie is dat dergelijke technieken voor particuliere kapitaalbezitters niet winstgevend genoeg gebleken zijn om daar wetenschappelijke arbeid voor te laten verrichten. Opvallend is dat de auteur van het boek ook al naar voren bracht dat de ontwikkeling van dergelijke technieken zeer bevorderlijk zou zijn voor de werkgelegenheid.

Nog enkele citaten uit 1899:

"Vroeger dacht men er in het geheel niet aan het fabrieksafval weer te verwerken en te benutten, en bij het oprichten van fabrieken werd alleen gevraagd naar gevaar van brand, ontploffingen enz; niemand dacht aan watervervuiling".

"Zodra de fabrikant verneemt dat er klachten zijn ingediend of dat er 'deskundigen' in aantocht zijn, dan wordt er wel zorg voor gedragen dat het onderzoek niets anders dan een volkomen onschadelijk afvalwater en een afdoende reiniging aantoonst.

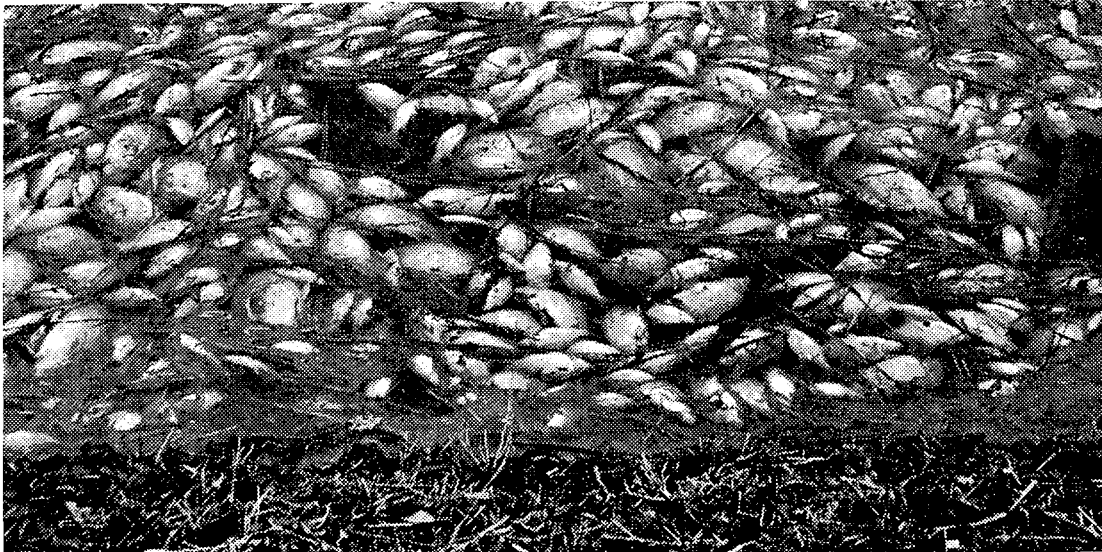
De fabriek wordt van alle schuld aan de waargenomen sterfte onder de vissen vrijgesproken en de benadeelde vissers betalen tenslotte nog hoge proceskosten, terwijl het geval als afschrikwekkend voorbeeld andere benadeelden ervan weerhoudt zich aan dergelijke processen te wagen".

De gepromoveerde rechtsgeleerde wil dat de bewijslast tegen dit soort misdrijven wordt vereenvoudigd. Het lijkt hem dat de fabriekanten op zijn minst verplicht moeten worden alle aangerichte schade te vergoeden "omdat hij met het oog op winst anderen benadeelt". Met dergelijke betogen zou de beste man zich nu nog in de gunst van progressieve milieu-activisten mogen verheugen.

WET VAN DE JUNGLE

Er is in de driekwarteeuw, die verstreken is, veel veranderd. Zehonden en reigers zijn een zeldzaamheid geworden. Evenals de zoetwatervissers, die gelijk met de beste vissoorten zijn weggesaneerd. Talloze wettelijke maatregelen zijn genomen, maar zonder resultaat omdat de belangrijkste wet boven alles verheven bleef: de wet van de jungle. De wet van de economiese jungle die bepaalde dat het binnenlandse oppervlaktewater, eens eigendom van iedereen die er nuttig gebruik van kon maken, in beslag genomen werd voor het giftige afval van de industrie.

De winstooitmerken zijn gebleven. De bedreigde vissen en vissers hebben plaats gemaakt voor een hele bedreigde mensheid.

Eerst kreeg de Rotterdamse arbeider Ferrie Nooitrust bij Booy Clean B.V. ontslag omdat hij milieuvervuilend werk weigerde. Toen kwam er op 13 augustus een deurwaarder aan zijn huis om hem op dreigende toon te sommeren zich voortaan te onthouden van 'lasterlijke beschuldigingen' aan het adres van Booy. En tenslotte werden de bedreigingen nog eens dunnetjes over gedaan door een advocatenkantoor dat haar briefpapier siert met de namen van maar liefst 13 juristen.

Nooitrust is een moedig en konsekvent man. Hij paste ervoor zich door zijn brood-

heren de mond te laten snoeren en onthulde smerige praktijken. Hij weigerde gevaarlijke en onverantwoordelijke werkzaamheden waardoor het leefmilieu in ernstige mate wordt vergiftigd.

Je zou verwachten dat zo'n man door een dankbare gemeenschap wordt onderscheiden. In plaats daarvan krijgt hij rechtsdienaren (de dienaren van rechts dus) op zijn nek, moet hij bij de Sociale Dienst aankloppen voor een uitkering en gaan procederen om tenminste WW te krijgen.

tegenstellingen

in rijnmond

steeds scherper

NOOITRUST WEIGERT MILIEU TE VERVUILEN

HET MILIEUFRONT

De affaire Booy Clean toont hoe hard het momenteel toegaat aan het milieufront in Rijnmond. Nooitrust en het Centraal Aktiekomitee Rijnmond gaan onverminderd verder met het aan de kaak stellen van de weezinwekkende activiteiten van de milieuvvervuilers.

Bij het CAR hebben zich inmiddels zeker 10 oud-arbeiders van Booy gemeld, die een schat van informatie verstrekten. Een eerlijk proces wordt door het CAR dan ook allerminst geschuwd. De organisatie vecht bovendien met hand en tand om voor Nooitrust recht te krijgen.

Booy Clean houdt zich voornamelijk bezig met het reinigen van chemiese tankers. In het voorjaar veroorzaakte het bedrijf een van de afschuwelijke stankgolven over Vlaardingen. Daarvoor kreeg de heer Booy een boete opgelegd van f 1000, die hij lachend op tafel legde.

Het hele bedrijf is zo georganiseerd dat er wel geknoeid moet worden. Officieel wordt het verontreinigde spoelwater uit grote tankers overgepompt in boten van Booy, die het dikwijls echter weer net zo hard over boord in het havenwater pompen. Iedere ton vuiligheid die Booy zo kan lozen scheelt hem minstens f 1000, omdat het afval dan niet buitengaats verbrand hoeft te worden op een verbrandingschip. Dergelijke praktijken zijn er bij de vleet.

De uitrusting van sommige Booy'schuiten is geheel afgestemd op klandestiene lozingen onderdoor. Deze zaken kunnen door het CAR met naam en toenaam worden aangetoond.

BELANG VAN DE ARBEIDERS

Enkele arbeiders van Booy hebben deze ont-hullingen opgevat als een bedreiging van hun boterham. Booy heeft daarvan dankbaar gebruik gemaakt om verdeeldheid te zaaien en een hetze tegen het CAR te voeren.

De verwarring werd nog vergroot door de berichtgeving in dagbladen als Het Vrije Volk die moeilijk anders konden worden begrepen dan als aanvallen op de arbeiders van Booy. Toen dit leidde tot een demonstratie van een groep werknemers voor de kantoren van HVV, haalde de krant haastig bakzeil en legde het CAR verklaringen in de mond, die nooit zijn

afgelegd (bijv. dat het CAR erkende niet over genoeg bewijzen te beschikken voor een rechtszaak - een pertinente leugen).

De waarheid is dat het CAR juist met de belangen van de arbeiders volledig rekening houdt. Mocht het bijvoorbeeld tot een serieus onderzoek van de overheid komen, dan zal Booy ongetwijfeld de gevolgen trachten af te wentelen op de werknemers, bijvoorbeeld door ontslagen in het kader van reorganisatie. Het CAR heeft er op gewezen dat Booy op kosten van het milieu fabelachtige winsten heeft gemaakt. Milieubeschermdende maatregelen moeten uit die bron bekostigd worden, niet uit de zak van de arbeiders.

ICI

Een zelfde situatie heeft zich voorgedaan bij de ICI, toen het CAR openbaarde dat één van de arbeiders daar bijna het loodje had gelegd door een fosgeenvergiftiging. In de Rijnmondraad pleitte Van der Star (pvda) toen plotseling voor het sluiten van de onderneming.

Het CAR herinnerde er nog eens aan dat geen der politieke partijen haar aktie steunde tegen de vestiging van deze fabriek, ongeveer 3 jaar terug. Nu het bedrijf er voor vele honderden miljoenen eenmaal staat willen ze het plotseling dicht gooien. Het CAR daarentegen heeft er voor gepleit dat de arbeiders van het bedrijf vaststellen welke maatregelen noodzakelijk zijn om de produktie veilig te maken. Deze moeten dan worden betaald uit de winsten.

Geen van de zogenaamde progressieve partijen slaagt er in ten opzichte van de milieuvvervuilende bedrijven een juist standpunt in te nemen. De CPN zakte zelfs zo diep om in de ICI - kwestie het standpunt van de direktie over te nemen, omdat er aan "de werkgelegenheid wordt geknaagd". PvdA wethouder Van Viersen in Rotterdam vond dat bedrijven zoals Booy eigenlijk door de gemeente moeten worden overgenomen (zodat de gemeenschap kan opdraaien voor het verwerken van het vuil van de grote concerns).

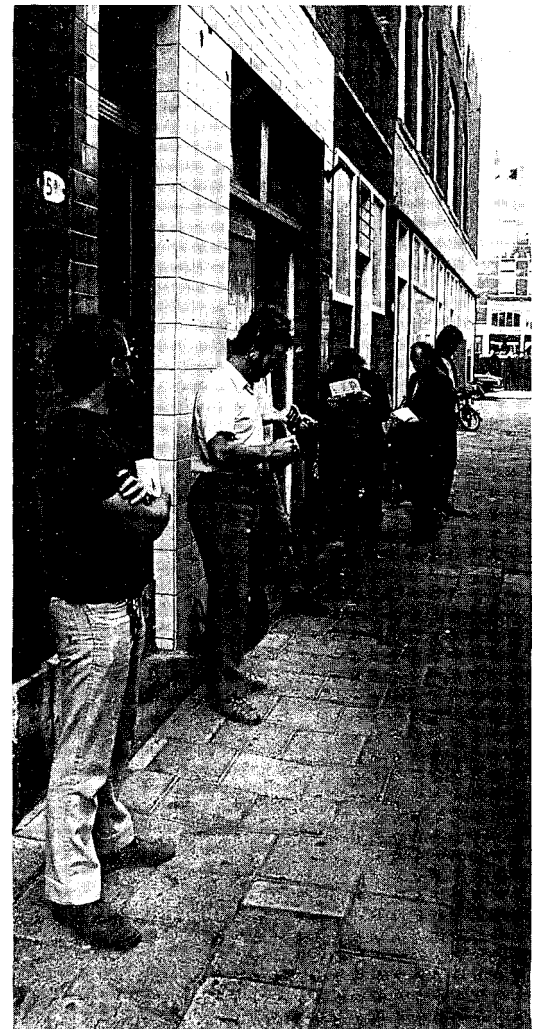
De kwestie is dat de belangen van de Nederlandse bevolking niet zo simpel in werkgelegenheid of een schoon milieu kunnen worden verdeeld. Iedereen heeft belang bij werk en een schoon milieu. Er bestaat geen

werkelijke tegenstrijdigheid tussen deze twee zaken.

Dat lijkt alleen zo omdat het beheer van de produktie in handen is van de kapitaalbezitters. Hun winsthonger vormt de werkelijke bedreiging van de werkgelegenheid en staat nu zelfs de bevolking van ons land naar het leven door de milieuvvergiftiging.

Niet alleen Booy, maar alle bedrijven moeten in handen van de gemeenschap komen. Een planmatige economie is de enige garantie dat het milieu beschermd wordt en dat iedereen werk heeft waarin hij bijdraagt aan het algemeen welzijn. Het is dus inderdaad: socialisme of krepere.

CAR deelt pamfletten uit bij Booy

Eerste konferentie van een vrouwenorganisatie in Mozambique

ZUIDELIJK AFRIKA:

VIETNAM VAN DE EEG ?

"Wij propageren niet het einde van de oorlog, maar het einde van de uitbuiting die de oorlog veroorzaakt. Daarom zijn we voor de overwinning van de bevrijdingsbewegingen in zuidelijk Afrika." Dit zei Sietse Bosgra van het Angola-komitee te Amsterdam in een gesprek met de TRIBUNE.

FRELIMO trekt zegevierend op

FRELIMO IN OPMARS

De spektakulaire opmars van het Frelimo in de Portugese kolonie Mozambique heeft de blanke minderheidsregiems in het zuidelijk deel van het Afrikaanse kontinent in grote verwarring gebracht. De Portugezen voeren een wanhoopsoffensief, dat gepaard gaat met ongekende wreedheden tegen de negerbevolking.

In het fascistiese Zuid-Afrika gaan steeds meer stemmen op die zeggen dat Portugal en Rhodesië te zwak zijn om de bevrijdingsbewegingen te weerstaan. Zij pleiten voor een actieve Zuidafrikaanse inmenging. Iedere misdaad is bij voorbaat geheiligd omdat "het kommunisme een halt moet worden toegeroepen".

Op dit moment stelt Portugal zich nog enigszins teweer tegen de Zuidafrikaanse bemoeienissen, maar politietroepen uit het land van de apartheid blijken reeds in Mozambique te zijn ingezet.

Samen proberen Portugal en Zuid-Afrika zoveel mogelijk westerse landen in het konflikt te betrekken. De NATO-landen krijgen in deze landen marinebases aangeboden ter bescherming van de scheepvaart rond Kaap de Goede Hoop.

E.E.G. IN MOERAS

Vooraf West-Europa raakt steeds dieper in het moeras. Tenslotte komt 80% van het kapitaal in deze landen uit de EEG (Engeland, Duitsland, Frankrijk, Nederland en ook Zweden). Als de strijd in dit deel van de wereld dus werkelijk tot een nieuw Vietnam leidt is het waarschijnlijk de EEG die de rol van de Amerikaanse agressors zal spelen. Dit past in het kader van de internationale werkverdeling tussen de supermogendheden: de VS houden Zuid-Amerika onder de knie, Europa onderdrukt Afrika en Rusland en Japan houden zich met Azië bezig (met name de omsingeling van de Volksrepubliek China). Het ligt voor de hand dat Portugal in zijn Afrikaanse koloniën slechts een zetbaas is voor modernere imperialistische machten, samengebonden in de NATO.

Portugal zelf is immers niet meer dan een kolonie van bijv. Engelse en Duitse groot-industriëlen. Het land zou het in Afrika al lang hebben afgelegd als het op eigen kracht had moeten vechten.

De tegenstellingen in het zuiden van Afrika lijken veel op die van Zuidoost-Azië. Ook hier wordt de macht uitgeoefend door een kleine minderheid van de bevolking, die de rijkdommen van het land uitleveren aan imperialistische grootmachten. Ook hier wordt de grote massa in naam van de democratie en de vooruitgang gekneveld en uitgebuit. Ook hier heeft het volk geen andere keus dan het voeren van een bevrijdingsoorlog voor zijn bevrijding en voor sociale rechtvaardigheid. De wapenen zijn opgenomen om aan de onderworpenheid een eind te maken.

De bevrijdingsbewegingen hebben veel geleerd van de volksoorlogen zoals ze zijn en worden gevoerd in China en Vietnam. "Maar", zei Cabral, een van de grote leiders die door de Portugezen zijn vermoord, "we zijn hier in Afrika en hier wonen geen Vietnamezen."

Hij doelde daarmee op de specifieke problemen die de Afrikaanse vrijheidsstrijders moeten overwinnen. Het probleem is dat de bevolking in Afrika over het algemeen nog in een primitiever stadium verkeert. Er is nauwelijks sprake van een nationaal bewustzijn, laat staan van een algemeen inzicht over de verhoudingen tussen rijk en arm op de wereld. Er is nog veel bijgeloof in het leiderschap van de oude stamhoofden, in onkwetsbaarheid door bepaalde kruiden e. d.

VROUWEN

In de bevrijde gebieden nemen de vrijheidsstrijders dan ook onmiddellijk een intensieve scholing van de massa's ter hand. De mensen krijgen onderwijs. Geduldig wordt het gezag van de oude stamhoofden vervangen door dat van jonge mensen, die zich in politieke bekwaamheid onderscheiden. De vrouwen krijgen de kans zich te ontplooiën. De produktiemethoden worden verbeterd. Er kan alleen in kleine eenheden worden gewerkt, die de kolonialisten maar moeilijk kunnen bestrijden. In ieder dorp worden stukken grond aangewezen voor gemeenschappelijke bebouwing. De medische verzorging wordt drasties georganiseerd.

Zo wordt onder moeilijke oorlogsomstandigheden een begin gemaakt met een menselijke organisatie van de maatschappij. De bevrijdingsbewegingen getroosten zich veel moeite om duidelijk te maken dat ze niet op racistische basis werken. Het gaat hen niet om de

vervanging van blanke uitbuiters door zwarte, zoals in veel zogenaamd bevrijde koloniën is gebeurd. Ze willen een wezenlijke verandering in hun bevrijde land.

DE NAVO UIT

De Portugezen bestrijden deze rechtvaardige verlangens van de bevolking met de geijkte methoden. Eerst hebben ze de praktijken van de Fransen uit Algerije overgenomen, later die van de Amerikanen uit Vietnam. Met dit verschil dat Portugal veel zwakker is en op haar NATO-partners en Europese burens moet leunen. Met enorme propaganda-kampagnes over "het oprukkende kommunisme" worden Westeuropese regeringen rijp gemaakt om hun belangen in zuidelijk Afrika gewapenderhand te gaan behartigen.

Onder belangen verstaan ze dan de mogelijkheden van hun grote ondernemers om zuidelijk Afrika te plunderen en te terroriseren. Dat zijn dus niet bepaald de belangen van de grote volksmassa's in de imperialistische landen, die net als in Amerika gebeurd is, door een misdadige propaganda dreigen te worden meegesleept in een smerige oorlog.

Het belang van de volkeren, ook in West-

Europa, is gediend met vrede. De grote mogendheden mogen dan de wereld onder elkaar verdeeld hebben, juist daardoor blijft het gevaar voor wereldoorlogen voortdurend bestaan. De onderdrukte volkeren zullen hun bevrijding bevechten, de onderlinge machtsverhoudingen zullen zich wijzigen en iedere plaatselijke oorlog draagt de kiem van een wereldoorlog. Vraagt iemand zich wel eens af wat er na de volgende wereldoorlog van Nederland over zal zijn?

De oorlog kan alleen uit de wereld worden gebannen als het imperialistische systeem is vernietigd en vervangen door een broederlijke samenwerking van de naties. Door de diktatuur van het kapitaal te vervangen door vrijheid en gelijkheid.

Daarom zijn de zwarte vrijheidsstrijders van Afrika onze vrienden. Door van Nederland een socialisties land te maken tonen wij ons op onze beurt de vrienden van de Afrikaanse volkeren. Dat vereist een grondige verandering in ons eigen land. Een verandering die verder gaat dan de schuchtere verwijten van de regering Den Uyl aan Portugal. Er moeten werkelijke stappen worden ondernomen tegen dit soort landen. Bovendien moet Nederland uit de NATO en de NATO uit Nederland. ●

Guerrillero's nemen de landbouw ter hand

BEVRIJDING CAMBODJA

De totale bevrijding van Cambodja lijkt nu nog maar een kwestie van tijd. Meer dan 90 % van het grondgebied van het land is in handen van het bevrijdingsleger en nu vallen de steden hen als rijpe appels in de schoot.

Het Amerikaanse kongres heeft met ingang van 15 augustus Nixon een bombardementsverbod opgelegd. Daarmee kwam een einde aan meer dan 4 jaar bombarderen en raakte Nixon

verstrikt in zijn zoveelste schandaal. Eerst nu immers blijken de bombardementen reeds begonnen te zijn in maart 1969, twee maanden na de installatie van Nixon, begeleid door enorme leugenkampagnes van de regering, valse meldingen van de moordenaarspiloten en dergelijke.

De belangrijkste aspecten van de Cambodjaanse gebeurtenissen zijn:

1. De vreedzame overgang van kapitalisme die door de revisionistische kommunistische partijen met die van Rusland voorop wordt bepleit, behoort op deze wereld nog steeds tot de schone wensdromen. De realiteit is anders en leert dat het juk van het kapitalisme alleen met geweld kan worden afgeschud.

2. Een volk dat goed georganiseerd en eendrachtig de strijd opneemt is onverslaanbaar. De Nederlandse schrijver Multatuli zei een

eeuw geleden al dat het kleinste volk nog altijd vele malen groter is dan het grootste leger. De Cambodjanen tonen hoe mensen die voor een dubbeltje geboren zijn een kwartje kunnen krijgen.

3. De Amerikaanse imperialisten zijn tot ongekende misdaden in staat en vormen een permanent gevaar voor een nieuwe wereldoorlog. Hun buiten- en binnenlandse moeilijkheden worden echter voortdurend groter. Terecht heeft Mao Tsetoeng de VS een 'reus op lemen voeten' genoemd.

Op hetzelfde moment dat het Cambodjaanse volk gelukkig moet worden met zijn overwinningen, verdient het Amerikaanse volk een blijk van solidariteit. Op haar schouders rust immers de zware taak de wereld definitief te verlossen van de politieke maffia, die de VS beheerst. ●

TROEBELEN BIJ HOOGOVS

INDUSTRIEBOND ZUIVERT LINKS KADER WEG

Het is met de nieuwe koers van de Industriebond NVV net als met de Amerikaanse dollar. Hoe langer het duurt hoe minder hij waard wordt. De interne onverkwikkelijkheden van de bond bij Hoogovens demonstreren de devaluatie van Groenevelts strijdlust. Het bondskader wordt daar nu geofferd op het altaar van het kapitaal, omdat het te links is voor Groenevelt en zijn maats. En zo links zijn ze nou ook weer niet, getuige hun lidmaatschap van de PvdA. De TRIBUNE sprak met een aantal betrokkenen.

Om de kloof tussen leden en leiding van de bond te overbruggen begon de Industriebond enige jaren terug met de kultus van het bedrijvenwerk. Naast het beroepskader van de bond (hoofdbestuurders, distriktbestuurders, leden van de ondernemingsraad e. d.) kwamen gekozen bedrijfs- of afdelings-kontaktmannen om de band met de leden aan te halen. Een en ander als dam tegen wilde akties en revolutionaire invloed op de vakbondsleden.

MODEL

Hoogovens gold als het model van geslaagd bedrijfskontaktnetwerk. Begin dit jaar moest dat blijken toen dit bedrijf als eerste werd platgelegd voor de grote ledenwerfkampagne, die als CAO-stakingen werd vermomd. Na enige tijd werd de staking gebroken door een staaltje klassenjustitie van de Haarlemse rechtbank, die trouw gehoorzaamd werd door de bondsleding.

Achter de schermen spitsten zich tijdens de staking de tegenstellingen binnen de bond toe. Het was een tegenstelling tussen de afdelingskontaktmannen en distriktbestuurder J. Martijn, die al zo lang bestaat als er afdelingskontaktmannen zijn. De kaderleden wensten dat de staking als volgt zou verlopen:

1. Niet enkele afdelingen, maar het gehele bedrijf plat.
2. Goeie informatie naar de stakers.
3. Een duidelijk antwoord op de perskampagne van de Hoogovens die slaafs gehoor vond bij de kranten.
4. Het regelmatig bij elkaar halen van de stakende arbeiders.

De bondsleding trok haar eigen baan en liet de staking verslappen tot een halfzachte vertoning, die nu een bittere nasmaak heeft bij de Hoogovenwerkers.

Op zichzelf had de staking een gunstige werking op de bewustwording en het zelfver-

trouwen bij de arbeiders van Hoogovens, die afkomstig zijn uit de hele streek tussen Den Helder en Leiden. Maar de afloop gaf het gevoel van een grote kater. Er was in de CAO niets bereikt, bij het afbreken van de stakingen werd de wil van de leden met voeten getreden en nu wordt zelfs de stakingsleiding uitgerangeerd.

KONFRONTATIE

Half juli werd het een openlijke konfrontatie tussen Martijn en de linkervleugel. De distriktbestuurder erkende de gekozen vertegenwoordigers van de afdelingen niet meer als gesprekspartners. Hij weigerde hun alle faciliteiten (zoals geld, vergaderruimte, stencil-machine). Hij verweet zijn tegenstanders een houding tegenover de ondernemingsraad die de leiding van Hoogovens niet welgevallig was. Hij verklaarde openlijk in Vrij Nederland dat het lui zijn die alleen maar een grote bek hebben (daar kwam het tenminste op neer) en riep de "zweigende meerderheid" van vakbondsleden tegen hen in het geweer.

Een van de kaderleden die nu op dood spoor staat: "Hij hoeft het niet eens handig te spelen want hij heeft alle macht. De hele structuur van de vakbond is uitgevonden voor het liquideren van oppositie. Het is allemaal manoeuvreren en manipuleren wat de klok slaat. Het is niet voor niks dat de meerderheid van de vakbondsleden zo zwijzaam is. Kwamen ze tot spreken, dan zou het er niet best uitzien voor Martijn.

De ellende met die vrijgestelden is dat ze werkloos worden als je ze de laan uit stuurt. Om de vakbond weer gezond te maken zouden tientallen ontslagen moeten vallen. Er is een hele grote schoonmaak nodig. Ik heb al vele kollega's zien afknappen en verdwijnen die zich voor de bond wilden inzetten. Het waren de besten, want de slechtsten blijven zitten. Dat zijn de ja-knikkers die hopen dat ze nog eens een baantje krijgen in de bond of de ondernemingsraad."

INSTRUMENT

"Martijn zegt dat wij harder tegen de eigen bond aan schoppen dan tegen de onderneming. Maar om de maatschappij te veranderen hebben wij goed gereedschap nodig. En dat goede gereedschap hebben we niet zolang de bond zich

zo opstelt. Als we nu iets zeggen in het bedrijf roepen de chefs en de kollega's: "Kijk eens naar je eigen bond, hoe ondemokraties het daar toe gaat!"

Een jaar of wat geleden begonnen de betrokken bondsleden aan hun werk in de verwachting dat de bond op langere termijn te veranderen zou zijn van een kapitalisties apparaat in een instrument om de maatschappij te veranderen. (ze willen bijvoorbeeld geen medezeggenschap, maar de hele zeggenschap, omdat ze "alle macht die voortvloeit uit kapitaalbezit onrecht" noemen). Nu verwachten ze over niet al te lange tijd ingelijfd te worden in het leger van versleten kaderleden.

Hun tegenstrever Martijn heeft de zegen van invloedrijke krachten in het hoofdbestuur van de bond. Bijvoorbeeld van ene Jan de Jong, met wiens manipulaties de Tribunelezers verleden jaar kennis hebben kunnen maken inzake de Pelger-staking die door de Industriebond verloren is. De Jong behartigt de Hoogoven-zaken en werd tijdens de staking keer op keer gekonfronteerd met een afgang tegenover de strijdbaarde leden. Hij is het type van een arrogante bestuurder, opgeklommen over de nek van de arbeiders tot een gewetenloze assistent van het kapitaal.

ROYEMENT

Hoogovens heeft de naam van een modern sociaal beleid. Er zijn inderdaad bedrijven waar het veel beroerder is. Dat schaart Hoogovens dus onder de minderslechte. Onder de weke bolster zit echter dezelfde zwarte pit. Dat bleek wel tijdens de staking toen de arbeiders grof geïntimideerd werden. Hoofdrospelers aan de verkeerde kant waren toen directeur Albrecht en werknemerskommissaris Bunte, nota bene beide lid van de Industriebond NVV! Van beide figuren werd het royement aangevraagd omdat ze hun bondslidmaatschap misbruikten voor akties tegen kollega's. De aanvragers hoorden er niets meer van, maar wordt nu zelf het zwijgen opgelegd. ●

„Wat je zegt” * door P.Kavezet *

 generaal

Volgens hardnekkige geruchten heeft zich ooit in een keuringsburo de volgende discussie ontsponnen tussen een personeelsofficier en een dienstplichtige:

"Wat wil je het liefst worden?"
 "Generaal natuurlijk!"
 "Kom, ben je nou helemaal gek?"
 "Nee. Moet dat dan?"

Onlangs is gebleken dat je toch niet helemaal gek moet zijn om generaal te worden. Een zekere dosis onverstand, een zeker gebrek aan geweten en een abonnement op de Telegraaf strekken natuurlijk tot aanbeveling. Daarnaast moet je sluw genoeg zijn om misbruik van je positie te maken.

De belastingvrije winkels in de luchtmachtbases in West Duitsland zijn voor grote sommen gelds in smokkel betrokken. Volgens de traditie, die in het militaire apparaat in ere wordt gehouden, laat de generale staf er een paar korporaals en adjudanten voor opdraaien.

Dat de Duitse staat voor tonnen wordt opgelicht is nog tot daar aan toe. Tenslotte heeft menige landgenoot zijn fiets uit de oorlogstijd ook nog niet terug. Beroerder is het dat hoge officieren van deze winkels op grote schaal misbruik maken. Op kosten van de Nederlandse belastingbetaler laten ze zich per helikopter naar Duitsland vliegen om daar fotoestellen, sigaren, sterke drank, stereorekorders, diaprospektors e.d. tegen bespottelijke prijzen op te kopen. De volgestouwde helikopters wentelwieken hoog boven de douane weer terug naar Nederland. Deze praktijken zijn zo algemeen dat de kolonels en generaals niet eens meer dienststopdrachten verzinnen om de tocht te maken.

De organisatie van de maatschappij blijft een bron van verbazing. Je zou immers verwachten dat juist voor de inkomens onder de f 12.000 (per jaar dan) belastingvrije winkels geopend worden. Maar nee hoor. Alleen als je meer dan een ton verdient, staan zulke faciliteiten ter beschikking. Misschien is dat om de spaarzin van de rijkelui te bevorderen.

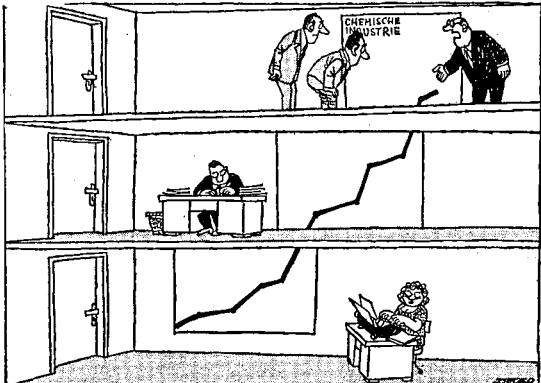
Maar goed, onze generaals zijn dus zo gek nog niet. De gave om landsbelang en eigenbelang te verbinden verstaan ze uitstekend. Des te erger.

 dood

In Rotterdam is een Finse zeeman gestorven aan een leverziekte. Hij lag in een hotel en de hotelhouder riep tevergeefs de hulp in van twee artsen, de GGD en de mediese dienst. Over het voorval zijn vragen gesteld in de gemeenteraad. De volgende vraag ontbrak echter: Zijn de moordenaars al terechtgesteld of zitten ze nog in de gevangenis?

 massamoord

In de plaats Houston, in de staat Texas van het land van Nixon, heeft een elektricien meer dan 30 jongens en meisjes vermoord, die op zijn feestjes kwamen. De pers griezelde ervan en bracht dan ook gedetailleerde verhalen over deze Amerikaanse feestvreugde. Het Rotterdams Nieuwsblad deed dat onder de kop: Feestjes leidden tot grootste massamoord in historie Amerika. Dan hebben ze daar bij het RN zeker nog nooit van Indianen of Vietnamezen gehoord.

U ziet zelf heren, dat uw looneisen belachelijk zijn

 deurne

De Hel van Deurne is een begrip dat dateert uit de tijd v.C. (voor Cruyff). Destijds bestreden de Oranjeleeuwen in die hel de Rode Duiwels. De herinnering aan de radioverslagen, 2 maal jaars op zondagmiddag, kan door geen enkele televisiereportage van Ajax worden uitgewist.

Maar niets is onveranderlijk. Daarom moeten we onze gedachten over de Hel van Deurne verplaatsen van Antwerpen naar de Peel, waar een flinke plaats van dezelfde naam ligt. Het helse van dit Deurne zit onder de grond: tenminste 86 ton cyaankali en ander gif zijn in ons aller bodem opgeslagen. Nauwelijks anderhalve kilometer van een drinkwaterstation.

Het gif is afkomstig van de metaalharderij Te Strate (deels van AKZO) en werd begraven tussen 1955 en 1971. Niemand heeft bijgehouden waar het precies gebleven is. Wethouder Van Heugten zeker niet, want hij gaf de vergunningen af en is tevens eigenaar van het transportbedrijf dat er zand over strooide.

De bevolking van Deurne maakt zich ernstig zorgen. Zo'n 300 inwoners van de stad waren op 20 augustus in vergadering bijeen en hoorden hoe half Brabant en Limburg de gifdood kunnen sterven als de vaten zijn doorgeroest en de cyaankali het water bereikt.

Het volk van Deurne wil dat de vaten op-

gegraven worden. Wie zal dat betalen, vroegen ze. De gemeente? Natuurlijk niet, want dan betalen we het zelf (produkten worden duurder of Te Strate gaat failliet en laat de arbeiders door de WW onderhouden). Dat is dus een moeilijk probleem. Duidelijk is dat de vaten aan het licht gebracht moeten worden. Misschien wel door het leger, zoals iemand voorstelde. "Dan doen die arme soldaten ook nog eens wat nuttigs".

Bedrijfsdirectie en gemeentebestuur verdedigen zich nu met te zeggen dat ze niet wisten hoe link het spul was. Dat bewijst niets, behalve dat ze niet in staat zijn een bedrijf en een gemeente te leiden.

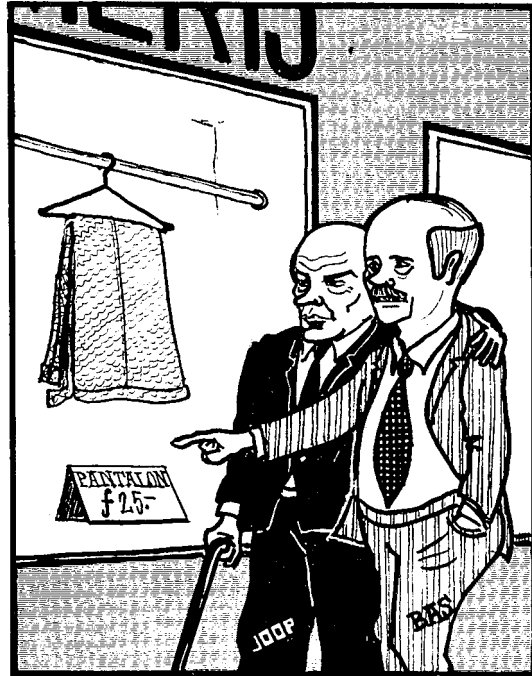
In de gevangenis van Leeuwarden zit ene dokter O., berucht als de arts uit Berkel. Hij heeft levenslang voor een gifmoord waarbij hij cyaankali gebruikt. Dr. O wilde van zijn vrouw af.

De verantwoordelijke figuren voor de Hel van Deurne wilden winst maken. Daarom stopten ze cyaankali in de grond. Volgens één van de arbeiders gebeurde dat in open vaten. Het moet niet zo moeilijk zijn om daar langs juridiese weg een poging tot doodslag van te maken. En om dr. O geen onrecht aan te doen moeten de schuldigen op soortgelijke wijze worden bestraft. En dat is dan nog mild. Origineler zou het zijn om ze in vaten onder de grond te stoppen. Of is dat ook milieuvuiling?

 stomerij

Genoeg misdaadverhalen nu. Nu maar eens wat anders. Bijvoorbeeld de gebeurtenis in een Haagse winkelstraat waar Joop den Uyl en Bas de Gaay liepen te kuieren. Ze hadden juist de gevangenisstraf van de VVDM-bestuurders tot de helft teruggebracht en het kolleggeld verlaagd van f 1000 tot f 500. Het laat zich licht begrijpen dat ze na al dit halve werk behoefte hadden aan iets anders.

Plotseling bleef Joop staan voor een zaak met veel textiel in de etalage. Er stond een bord bij: kostuums f 125-, jassen f 75-, jurken f 50-, pantalons f 25-.

De Uyl: "Zie je, hoe goed we de inflatie in de hand weten te houden?"

De Gaay: "Ja maar Joop, dit is een stomerij hoor!"

de
tribune
10 73

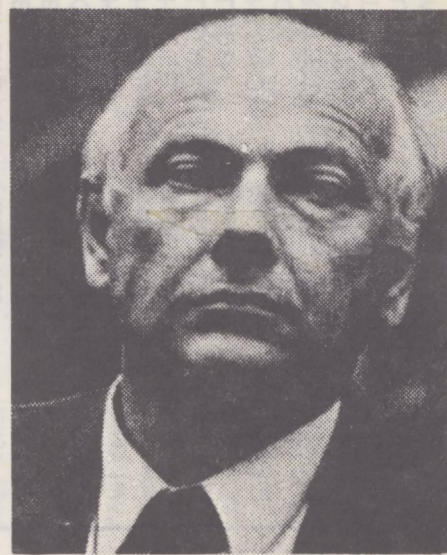
Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

**GELD
VER-
MOORDT
DE
SPORT**

DEN UYL:

**VERVUILING EN
WONINGNOOD
BLIJVEN**

CHILI:

**DE
VREEDZAME
WEG
LOOPT
DOOD**

de tribune

Jaargang 9 nummer 10

**Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij**

**Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen**

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op
Gironummer 2534761
t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen.
Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

pag. 2	mededelingen
pag. 3	Big Ferro
pag. 4/5	Topsport in de greep van het kapitaal
pag. 6	Utrecht opnieuw op de barrikaden
pag. 6	Uitbuiting in sociale werkplaats
pag. 7	Marcel van Dam "vergeet" zijn verleden
pag. 8/9	De troonrede heeft met socialisme niets te maken
pag. 10/11	Drie jaar politieke zelfmoord in Chili
pag. 12/13	De strijd tegen de milieubelasting wordt steeds massaler
pag. 14	Werkweigering in de Rotterdamse haven
pag. 15	Wat je zegt

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
APELDOORN	Postbus 616
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50 tel. 461430
EINDHOVEN	Postbus 706
EMMEN	Postbus 137
ENSCHEDÉ	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGÉLO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEUWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Irenestraat 24
TILBURG	Merodestraat 10a
UTRECHT	Oranjestraat 8, tel. 312482
WAGENINGEN	Cort v.d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel
nummer:

Prijs

1 MAO TSETOENG, Het Rode Boekje	f2,--	25 Het "wonder" van Tibet	f1,50
2 JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera	f1,--	26 Onderdrukking en strijd in Suriname	f1,--
3 MAO TSETOENG, Over de praktijk	f1,--	27 China Aardrijkskundig	f1,50
4 MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f1,--	28 Tsjen Tsjang-feng: De Lange Mars met voorzitter Mao	f3,00
5 STALIN, Over dialectiek en histories materialisme	f1,--		
6 Over de kwestie STALIN	f1,--		
8 LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme	f1,--		
9 Uitverkocht			
10 Marxisme-Leninisme kontra revisionisme	f1,--		
12 MAO TSETOENG, Het systeem van de partijcomitees versterken	f0,50		
14 De KULTURELE REVOLUTIE in het Chinese dorpje Dazhai	f3,--		
15 De Kapitalistische Economie	f1,--		
16 De Kapitalistische Produktiewijze, deel I	f1,--		
17 De Kapitalistische Produktiewijze, deel II	f1,--		
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f1,--		
19 Commune van Parijs, ter herden- king van de 100ste verjaardag	f1,50		
21 Uitverkocht			
22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China	f1,50		
23 Akupunctuur, de Chinese metho- de van verdoven zonder narkose	f1,--		

U KUNT NATUURLIJK 30.000 KILOMETER REIZEN

om China te zien. Voor de enkeling die zich dat niet kan permitteren hebben wij een goed boek. De Kulturele Revolutie in het Chinese dorpje Dachai. Het relaas van een historische omwenteling. Met mooie foto's. Alleen degene die niets over China wil weten mag dit boek missen. Bestelnummer 14, prijs f 3,-.

Deze maand verschenen:

29 MAO TSETOENG,
Toespraken op het kongres van Jenan
over literatuur en kunst f 1,00

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

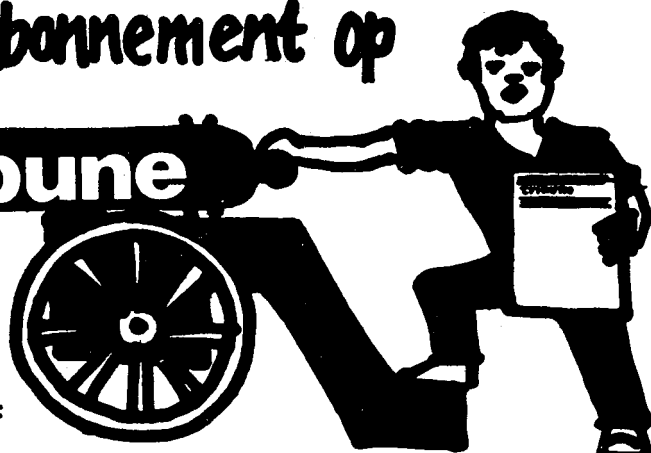
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

HET LEGER OEFENT OP AARDGAS

"We moeten de Russen laten zien wat we waard zijn, dat we ondanks lang haar en VVDM nog kunnen vechten." Dit zegt een officier in het pers- en bezoekerscentrum in het noordduitse plaatsje Osterholz. We zijn daar bij de grootste legeroefening sinds de oorlog — Big Ferro! Drie jaar lang heeft generaal Meijnderts voor dit spektakelstuk wakker gelegen. 40.000 soldaten met zwaar materiaal op een lapje grond van 100 bij 100 kilometer. Nederlanders, Duitsers, Amerikanen en een handjevol Fransen.

Pal voor ons aardgas . . .

MILJOENEN OVER DE BALK

Watten

De legervoortlichtingsdienst spaart kosten noch moeite om de journalisten in de watten te leggen. De persverslagen zijn belangrijk voor het bewerken van de publieke opinie ten gunste van geldverspilling aan oorlogstuig.

In het perscentrum worden de posities van de strijdende partijen nauwkeurig op immense kaarten vastgelegd. De ene generaal na de andere komt snoevend vertellen hoe slim zijn commandanten zijn geweest. Dat is wat nieuws. Voor het eerst mogen de commandanten zelf beslissen wat ze doen en is er geen volledig draaiboek van de oefening gemaakt.

De soldaten op het slagveld merken er weinig van. Urenlang niets doen. Dan een half uurtje met de tank rijden, stoppen en weer niets doen. Ze vervelen zich te pletter.

"We worden voor de gek gehouden", zegt er een, "en het eten is nog slecht ook."

Witte lijn

Ondertussen gaat de strijd onverminderd voort. Een witte lijn over de weg. Oppassen! Dat is een mijneveld. Gelukkig gebeurt er niets als je doorrijdt. Net te laat ontdekken we een bordje, dat vertelt dat de brug, die we oprijden, opgeblazen is. Een scheidsrechter berispt ons voor vals spel. We moeten terug en krijgen een strafpunt.

Aardgas

Het is een oorlog tussen blauwland en groenland. Blauwland (het westen) heeft grote aardgasvelden bij de grens van groenland (het oosten). Groenland kan er niet afblijven en begint een oorlog. In fase 1 van Big Ferro weet

groen grote stukken blauw te veroveren. Gelukkig kunnen de kommunisten toch worden gestuit. Geheel volgens plan lopen tijdens de oefening enkele bataljons van groen naar blauw over. Dat hebben de generaals handig bedacht. De vraag is of de Russen zich straks aan deze afspraak houden.

Prijzen

De inzet van de oefening is niet gek gekozen. Niet zo maar een knokpartij tussen oost en west, maar om het aardgas. Nu het met de energievoorziening op de wereld niet zo lekker zit, moeten onze bodemschatten natuurlijk goed worden beschermd. Jammer dat de Nederlandse huisvrouw het leger niet kan inzetten om de prijs van het aardgas tegen verhoging te beschermen.

6 Miljoen

Big Ferro kost 6 miljoen. Daar zou je heel nuttige dingen mee kunnen doen. Nu wordt het in 13 dagen over de sterren en balken gesmeten. Als de generaals nou zo graag stratego spelen, waarom prikken ze de vlaggetjes dan niet thuis op de kaart?

Bovendien is die 6 miljoen nog maar een begin. Toen minister Vredeling in Duitsland een kijkje kwam nemen viel de aap meteen uit de mouw. Hij konstateerde namelijk dat "heel wat materiaal aan vervanging toe is". Daar gaat het natuurlijk om. De oefening moet bewijzen dat ons leger nog heel wat investeringen waard is. Om te beginnen heeft het kabinet Den Uyl, in weerwil van z'n verkiezingsbeloften, maar vast 400 miljoen extra voor het leger uitgetrokken. Een sterk leger is tenslotte ook wat waard. Dat zie je in Chili maar weer.

Boeren

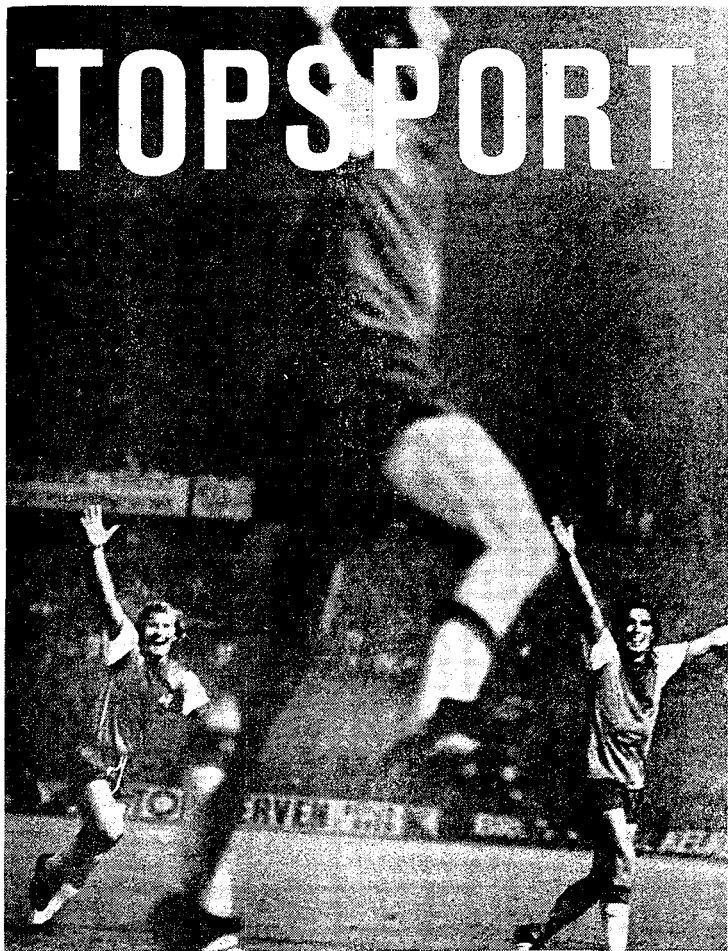
Niet alleen Jan Soldaat, maar ook de Duitse boeren balen verschrikkelijk. Regelmatig worden hun akkers omgeploegd door tanks en jeeps. De vernielingen aan landbouwgrond (en fraaie bossen) zijn enorm. Defensie heeft 1 miljoen uitgetrokken voor vergoeding van de aangerichte schade. Dat gebeurt nog kontant ook. Overal achter het "front" duiken officieren op met dikke chequeboeken. Zo'n man schrijft meteen een cheque uit voor de gedupeerde boer, die schade in principe zelf kan vaststellen. Op 1000 piek wordt niet gekeken — als de boeren maar zwijgen. Desondanks wordt er gemord. Daarom heeft Meijnderts al bedacht de volgende oefening in Canada (!) te houden.

Gevaar

De soldaat is natuurlijk weer het kind van de rekening. Slecht slapen, slecht eten en twee weken van huis zonder compensatie. Voortdurend in gevaar. Voordat Big Ferro begon, had de legerleiding uitgerekend, dat er 120 doden en zwaargewonden zouden vallen. "Met zoveel mensen bij elkaar kun je dat nou eenmaal niet voorkomen", zeiden ze. Misschien dachten ze er wel bij hoe mooi het (voor anderen) moet zijn om voor koningin en vaderland te sneven.

In ieder geval liggen de ziekenhuizen vol. Af en toe vliegen Friendships of helikopters met de ernstigste gevallen naar Nederland. Hoeveel doden en gewonden er zijn wordt angstvallig geheim gehouden. Misschien valt dat ook niet zo lekker bij het publiek — om jonge mensen bij wijze van oefening te laten sterven.

TOPSPORT

SNELSTE WEG NAAR DE INVALIDITEIT

Johan Cruyff wil geen dief zijn van zichzelf. Hij vertrekt voor 6 miljoen naar Barcelona. In dezelfde tijd schrijft de KNVB haar 900.000-ste lid in. De bond klaagt ter gelegenheid daarvan over een ernstig gebrek aan speelruimte en akkomodatie. "Voor 6 miljoen hadden we een aardig veldje kunnen inzaaien", filosofeert een voetbalbestuurder.

Waarom zou een maatschappij, die onderwijs, wonen, werken en milieu weet te verpesten, eigenlijk met zijn tengels van de sport afblijven? Waarom zouden kapitaal en concurrentie halt houden bij de poort van het stadion of de ingang van de sporthal? Dus gebeuren er rare dingen in de sport.

Onwillekeurig denkt men bij sport aan begrippen als gezondheid, ontspanning en kameradschap. Maar dat slaat dan niet op de huidige vormen van topsport, die men beter kan begrijpen in termen als zelfverminking, slavernij en oorlog.

Een beetje zuur? Dat is dan de werkelijkheid die zuur is. Bart Crum, 34 jaar, speelt voor het laatste jaar hoofdklasse korfbal, socioloog aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij heeft er uitgesproken opvattingen over: "Veel mensen in de sportorganisaties willen zich echt dienstbaar maken aan de samenleving. Ze stoppen er veel vrije tijd en geld in. Hoe de sport zich verloederd heeft,

zien ze niet. Ik heb wel eens tegen zo iemand gezegd: Je lijkt wel een man, die denkt dat zijn mooie dochter nog maagd is, terwijl ze al jaren op de Walletpjes zit met twee vaste klanten; economie en politiek!"

MAANLANDINGEN EN MEDAILLES

Toen John Kennedy president van de VS was, zei hij: "In deze tijd tellen twee dingen: maanlandingen en gouden medailles." Rusland tegen Amerika, Oost tegen West-Duitsland - de prestaties van sportlieden moeten tonen welk maatschappelijk systeem het beste is. Alles is geoorloofd, de sportlui zijn de soldaten en lopen het risico de slag niet te overleven. Tijdens de Olympische Spelen liet een Duitse official zich ontvallen: "Topsport is de snelste weg naar het invalidenpensioen." Vier Duitse roeiers werden getroffen door een hartinfarkt, twee van hen bleven er in.

Behalve de eer van de natie, staat in het

westen in steeds meer takken van sport ook de naam van een sponsor op het spel. De ondernemer, die een paar centen in de sport steekt, slaat immers twee vliegen in één klap. Hij maakt goedkoop reclame voor zijn produkt (Mars Energie Stars, Raak-Nichols enz.). Bovendien biedt hij het volk, volgens het advies van de Romeinse keizer, brood en spelen. Of was er nog iemand die dacht dat kapitalisten geld besteden uit vrijgevigheid of menslievendheid?

PUBIEK WORDT BEDONDERD

Bedrog en oplichterij worden in een gezonde maatschappij niet toegestaan. En toch, in de topsport...

Het gaat om de knikkers en niet om het spel. Rinus Michels legde het onlangs uit in een gesprek met Willem Duys voor de televisie. Met een pijnlijke precisie vertelde hij waarom een speler in het veld dingen moet doen, die volkomen in strijd zijn met zijn karakter. Als Barry Hulshof een doorgebroken aanvaller niet neerlegt, is hij geen vredelievende jongen, maar een dief van zijn hele team.

De Europa-cup, wordt die nou gewonnen door het beste voetbalelftal of door de handigste zakenman? De rijkste clubs kopen de beste voetballers, trekken de meeste toeschouwers en worden dus nog rijker. Sprekend het concentratieproces van het kapitaal (met als enige troost dat Philips gelukkig nog steeds niet de beste club van Nederland op de been heeft gebracht).

Spelers die hun gezondheid vernietigen door met gebroken neuzen, gekneusde ribben, gescheurde kuitbenen en een lichte hersenschudding door te spelen, kunnen rekenen op een eervolle vermelding in de eindeloze sportkolommen van de maandagkranten. Bovendien vindt het genadeloze spelgedrag van de profs steeds meer navolging onder "liefhebbers" en schooljongens. Dat is nou eenmaal voetbal, nietwaar?

In de wielrennerij is het al niet anders. Overwinningen zijn regelmatig te koop. De meute staat onder het minimumloon en verricht

Enorme prestaties — enorme slijtage ...

slavenwerk voor de topsalarissen van Eddy Merckx of Luis Ocana. Een van de waterdragers zei eens: "Sinds het kapitaal er in is, is de kameraadschap er uit." Af en toe staat er werkelijk een nieuwe vedette op, maar over het algemeen wordt het werk gedaan met spuiten, pillen en drankjes (tegen de neusverkoudheid uiteraard).

Nederlandse atleten kregen onlangs een uitvoerige film voorgetoverd van de NOS over het gebruik van hormonen voor deelnemers aan technische nummers (kogelstoten, diskuswerpen e.d.). Een beetje hormonen vermeerdert het lichaamsgewicht en vooral de spieraanwas met reuzenkracht. Binnen een jaar stoot je de kogel 4 meter verder. Succes verzekerd! Dom dus van die Nederlandse sportlui, die aan hun lijf geen polonaise wensen. Hormonen kunnen impotentie en tal van lichamelijke kwalen veroorzaken. Maar wat geef je daarom als je een medaille in de kast hebt hangen? Tot meerdere glorie van natie en sponsors zullen de Nederlandse zondagsatleten er ook wel eens aan moeten geloven.

Eén vraag slechts: Zie je dan voor de televisie of in het stadion een fraaie menselijke topprestatie of ben je dan getuige van topprestaties in de farmacie? Olympische Spelen krijgen meer en meer het karakter van een krachtmeting tussen de robotbouwers van verschillende nationaliteiten.

KINDERARBEID

Om Bart Crum nog eens aan het woord te laten: hij wordt gebiologeerd door het verschijnsel kinderarbeid. Het is bekend dat de kapitalisten nog niet zo lang geleden kleine kinderen in de fabrieken te werk stelden. Aan zalvende verklaringen voor deze wandaden ontbrak het in die tijd evenmin: "Kinderen die werken, leren ijverig en zedig te leven." De klassenstrijd heeft aan deze schaamteloze uitbuiting een eind gemaakt. Dat wil zeggen: bijna.

Crum: "Het is wetenschappelijk bewezen dat mensen bepaalde technische bewegingen het best aanleren voor hun tiende levensjaar. Onze vaderlandse turnploeg voor München, bestaande uit 16-jarige meisjes, trainde maandenlang vier dagen per week, vijf uren per dag in Papendal. Ongeveer 60% van de topturnsters krijgt blijvend letsel aan rug, knie of enkel.

In de zwemsport is het gebruikelijk om kinderen van 10 tot 12 jaar per dag kilometers te laten zwemmen. Ze moeten om 5 uur op en gaan om 7 uur naar bed. Ze verpesten hun figuur voor het hele leven. De wereldrekords sneuvelen niet door zulke jonge meisjes omdat die harder kunnen dan de oudere. Een meisje van 20 heeft meer lichamelijke kracht dan een van 16. Maar als ze ouder worden krijg je ze dit slavenbestaan niet langer opgelegd.

Dit soort topsport heeft overigens niet alleen meer niets te maken met lichamelijke gezondheid. De eenzijdigheid, de dwang, de span-

HET KAPITAAL ERIN, DE KAMERAADSCHAP ERUIT

ningen zijn ook funest voor de geestelijke ontwikkeling van zo iemand. Dat is pure mishandeling. Er zou eigenlijk eens een Officier van Justitie moeten zijn om zulke praktijken in het vizier te brengen. Vaak geven de ouders toestemming, maar bij andere gevallen van mishandeling kan men toch ook uit de puderlijke macht ontzet worden?"

SCHADELIJK VOOR BREDTE-SPORT

Men zou nog kunnen menen dat topsport een gunstige uitstraling heeft op een brede sportbeoefening, maar ook daar gelooft Crum niets van. "Dat punt zijn we al lang voorbij. Over gezonde voeding en beweging is voldoende bekend. Hier gaat het alleen nog maar om de abnormale toestanden. Het menselijk organisme wordt tot aan de rand van leven en dood gedreven. Voor een fysioloog is dat natuurlijk wel boeiend. Net zoals een oorlog, waarin mensen onder uitzonderlijke spanningen komen te leven, interessant is voor psychologen. Maar dat is toch geen reden om oorlog goed te keuren?"

Hij betoogt zelfs dat de topsport regelrecht ten koste van de breedte-sport gaat. "De meeste wetenschappelijke aandacht wordt besteed aan de sporters, die het eigenlijk al goed kunnen, om ze nog een stukje verder te helpen. Grote sommen geld worden verslonden door begeleiding, research, materiaal en faciliteiten voor de topsport. Natuurlijk gaat dat ten koste van de sport in de breedte. Het geld kan tenslotte maar één keer uitgegeven worden. Iedere deelnemer aan de Olympische Spelen heeft ons land ongeveer f 100.000 gekost. Voor het geld van een tartaanbaan kun je 4 of 5 sintelbanen aanleggen. In plaats van Papendal had een aantal kleinere sporthallen gebouwd kunnen worden. Er zijn nog steeds scholen zonder gymnastieklokaal. In plaats van een Olympische Zwembad hadden er veel kleine badjes kunnen komen voor de kinderen van de volkswijken.

De olympische voorzieningen in München hebben 2 miljard mark gekost. Dat is gegaan ten koste van de bouw van scholen, bejaardenhuizen, ziekenhuizen. Jan met de Pet was de klos. En nou staan die stadions daar te ver-

roesten en verkommeren.

Dan zijn er nog idioten die zo iets in Nederland willen laten gebeuren. Philips en Shell zouden zo'n stunt wel uitbuiten, maar de brede massa gaat er op achteruit."

Volgens Bart Crum moet het sportbeleid van de overheid in Nederland radikaal veranderen. De overheid subsidieert opleiding en accommodatie. Daarvan maken de sportbonden gebruik om de uitzinnige topsport te stimuleren. De overheid bevordert de topsport zelf dus indirect, maar schroomt niet om Ajax, Ard Schenk en andere azen tot de "beste ambassadeurs van het vaderland" te bombarderen.

ONMENSELIJK

Karl Marx zal wel niet aan sport gedacht hebben, maar hij had het bij het rechte eind toen hij meer dan een eeuw geleden schreef dat de diktatuur van het kapitaal de maatschappij steeds onmenselijker maakt. De ontwikkelingen in de topsport werpen een schril licht op de juistheid van die stelling.

Bart Crum: "De moderne georganiseerde sportbeoefening is ontstaan aan het eind van de vorige eeuw als reactie op de industrialisatie. Mensen vonden er een middel in om zich te ontspannen en vermaken. Ik heb helemaal geen bezwaar tegen profsport. Als iemand goed viool speelt, stelt men hem ook in staat dat als zijn beroep te doen om andere mensen te laten genieten, als je tenminste van viool houdt. Dus waarom zouden grote sporttalenten niet betaald worden? Duizenden mensen kunnen ervan genieten hoe mooi en sterk iemand zijn sport beoefent. Ik ben ook niet tegen topsport als zodanig. Als er massaal aan sport wordt gedaan komen er vanzelf mensen naar voren die het gewoon het beste kunnen. Maar nu zijn we het punt gepasseerd waarop de sport dienstbaar is aan de menselijkheid. Sport is voor een gevaarlijk deel slavernij en onmenselijk geworden. Daar moeten we ons tegen verzetten."

Zo zie je maar: Je doet je best om een gezellig stukje te maken voor de Tribune, waarvan sommige mensen toch al denken dat het een sportblad is (aan de deur hoor je dan: "Nee, laat maar, ik lees Voetbal International"). En onder je handen wordt het dan toch weer een aanklacht tegen het kapitalisme. Het is nog rotter dan je al dacht. Maar je bent socialist of je bent het niet en dan kun je voor de sport geen uitzondering maken. Zoals blijkt maken de kapitalisten die uitzondering ook niet.

In een socialisties Nederland moet de sport gedemokratiseerd worden. Het geld dat de overheid er aan besteed moet ten goede komen aan de brede massa, met name aan de kinderen in de arbeiderswijken. Gezien de ongezonde tendenzen in de maatschappij (milieuvervuiling, tariefwerk e.d.) is een gezonde, brede sportbeoefening noodzakelijker dan ooit. ●

AKTIE HELPT METEEN

Automobilisten, die op 6 september tijdens het spitsuur in de omgeving van het NS-station Utrecht verdeeld raakten, hadden pech. Ruim 5 kwartier was het verkeer in de wijde omtrek volkomen ontwricht doordat de bevolking van de Vaartsebuurt een belangrijke straat barrikadeerde. De buurt besloot tot harde actie tegen de voortgaande verkrotting van de woningen, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Onder leiding van het BHW-buurtcomitee eiste men vervanging van de droogplees door WC's, een opknappbeurt voor de keukens en verbouwing van de levensgevaarlijke zolder-tjes. En de gemeente bleef maar uitstellen...

Tijdens een hevige stortbui in de laatste week van augustus raakten beerputten en rio-leringen overstroomd zodat bij sommigen de drollen naar binnen spoelden. Toen was de

De gemeente ruimt de barrikade op nadat de eisen ingewilligd zijn

maat vol. Er zou harde actie komen. Meer dan 500 mensen bezetten op 6 september een druk verkeerspunt. Wethouder Harteveld en de politie, ter plaatse aanwezig, konden de menigte niet keren. Pas toen de wethouder beloofde zich tot het uiterste in te spannen om het werk in de Vaartsebuurt onmiddellijk ter hand te laten nemen, besloten de buurtbewoners een eind te maken aan de actie.

Op 10 september verschenen de eerste werklieden al in de buurt om de woningverbetering ter hand te nemen. De actie werd niet alleen gevoerd door de Vaartsebuurt. Ook uit alle andere 9 BHW-wijken in Utrecht kwamen mensen, als blijk van solidariteit en eensgezindheid.

In de sociale werkplaatsen werken mensen, die door de vrije ondernemer niet winstgevend te werk kunnen worden gesteld. Zij verrichten daar arbeid, die voor het vrije bedrijf niet genoeg zoden aan de dijk zet.

De heer Sorge uit Brunssum: "Wij doen het kleine foemelwerk, maar toch proberen ze op ons nog winst te maken. We moeten zelfs werk doen van gezonde arbeiders, die bijvoorbeeld geen mika willen splitsen omdat het te gevaarlijk is. Vaak is het zo dat wij beter werk leveren. Wij zijn invaliden, wij willen laten zien dat we ook wat kunnen. Zo gek zijn we vaak. Maar het komt ook doordat we opgedreven worden. De produktie moet omhoog, zeggen de werkmeesters.

Ik heb altijd hard gewerkt. Dat moest wel, want ik heb een vrouw en vier kinderen. Die moeten eten. Ik was voor 80 tot 100% invalide verklaard en stond in loongroep 2. Omdat ik te weinig kreeg, ben ik boven mijn kracht gaan werken om meer te verdienen. Ja maar, zeiden ze toen, iemand als jij hoort in loongroep 3 te staan. Ik werd opnieuw gekeurd en nu krijg ik nog maar 50% invaliditeitsuitkering. Dus wat ik door extra inspanning heb verdiend, wordt me door een vuiligheid aan de andere kant weer afgenomen. Zo kom je nooit vooruit."

Sorge is sinds zijn vijfde levensjaar invalide. Een arts maakte een fout bij een operatie en raakte een pees van zijn arm. Die arm is nu

„ZO KOM JE ALS INVALIDE NOOIT VOORUIT”

kort. Ondanks die handicap moest hij in de werkplaats in Heerlen een zware ponsmachine bedienen, waarbij hij twee vingers verloor. Hij heeft last gehad van nierstenen en met tbc in een sanatorium gelegen. Steeds heeft hij de moed opgebracht om er weer bovenop te komen en altijd heeft hij keihard gewerkt.

Omdat hij heel zijn leven met sociale werkplaatsen te maken heeft gehad, weet hij waar hij het over heeft als hij het puntensysteem het ergste van alles noemt. In de werkplaats in Geleen wordt gewerkt met een Amerikaans systeem van "meritrating". Alles wordt met punten gewaardeerd, niet alleen het werk maar ook houding, gedrag, vlijt, netheid enz. Hiermee worden de invaliden in het gareel gedwongen en tegen elkaar opgezet. Hun beloning is schandelijk laag. Sorge toont het contrast met het salaris van de bazen: f 54.000 voor de directeur, f 37.000 voor de administrateur e. d.

De TRIBUNE heeft al eerder aandacht besteed aan het feit dat de sociale werkplaatsen meer en meer dienen als reservoir voor goedkope arbeidskracht, waarvan de vruchten indirect toch weer door de particuliere ondernemers geplukt worden. Deze tendens zet zich voort, met name in streken als Zuid-Limburg

waar een grote werkloosheid heerst. Steeds vaker overtreden overheidsinstanties, zoals arbeidsburo's, artikel 18 van de werkloosheidswet. Er wordt zoveel druk uitgeoefend dat er van de vrijwilligheid, die in dat artikel gegarandeerd wordt, weinig meer over blijft.

Zo worden langdurig werklozen, die door het particuliere bedrijfsleven zijn afgeschreven, opgeborgen door de overheid.

In september speelde een dergelijk geval bij de familie Eerens in Stamproy. De man was door een arts in Heerlen voor de volle 100% gezond bevonden. Toch blokkeerde het gemeentebestuur zijn uitkering omdat hij weigerde zich in een sociale werkplaats te laten stellen. Toen Dirk de Vroome (de "rooie reus" uit Stein) de zaak in de publiciteit gooide, kreeg mevrouw Eerens een uitkering van f 152 van de gemeente. Dat is een onvolledige gezinsuitkering. Eerens zelf krijgt dus nog steeds voor straf niks. Het arbeidsburo in Weert beweert nu dat de man wel geheel gezond is, maar "karakterologies en psychies" ongeschikt voor het vrije bedrijf.

In Nederland werken momenteel bijna 50.000 mensen in sociale werkplaatsen. Een groeiend aantal slachtoffers van een asociale maatschappij.

VAN DAM BEVEELT: HUREN

VERDER OMHOOG

Onder druk van buurtacties besloot de Leidse gemeenteraad in 1972 de huren van een aantal verwaarloosde gemeentewoningen te bevroren. Onlangs kreeg de gemeente van het Rijk de aanzegging dat die huren met f 16,90 (10 procent) verhoogd moeten worden. Het ministeriële schrijven droeg de sierlijke handtekening van ... Marcel van Dam!

De mooie carrière van Van Dam is op een dood punt beland. De oud-ombudsman van de VARA had zich opgeworpen als de held van de kleine man. Dat hielp hem zijn positie in z'n partij te verbeteren en bracht hem tenslotte op het staatssecretariaat van Volkshuisvesting. Over zijn eigen huisvesting hoeft hij zich het hoofd niet meer te breken - hij laat op het ogenblik een fraaie bungalow bouwen op de Veluwe.

Op 3 september bracht Van Dam een bezoek aan Leiden en kreeg tijdens een openbare bijeenkomst ongenadig de jas uitgeveegd door de huurders. Op 8 september was Van Dam het doelwit van zijn eigen partijgenoten, de PvdA-ombudslieden die in Utrecht bijeen waren. En op het PvdA-kongres te Amsterdam op 14 september werd het nog eens dunnetjes over gedaan.

De PvdA-achterban is radeloos omdat niemand begrijpt hoe hij de politiek van Van Dam aan de buurtbewoners moet verkopen. Het gaat met name om de huurpolitiek. In het verkiezingsprogramma Keerpunt (krepeerpunt?) '72 worden huurharmonisatie en liberalisatie vierkant van de hand gewezen. Een jaar later zit de PvdA eindelijk in de regering, produceert het ministerie van Volkshuisvesting een huurnota en blijken huurharmonisatie en liberalisatie veranderd te zijn in "bruikbare beleidsinstrumenten".

De huurharmonisatieplannen van 1973 worden nu vastgesteld door Van Dam. De harmonisatie blijft bovendien nog een jaar bestaan. En daarna wil de regering in ieder geval de jaarlijkse 6% huurverhoging voortzetten.

In Leiden kreeg Van Dam van de BHW de vraag of het nog geen tijd wordt om voor heel Nederland een huurstop af te kondigen. Zijn antwoord was een wedervraag: "Weet u wel hoeveel de huiseigenaren moeten betalen voor de loodgieter en de timmerman?" Zo schrijft ook Van Dam de inflatie toe aan de arbeiders. Kennelijk heeft hij al goed zijn licht opgestoken bij de huisbazen.

Argumenten

Van Dam haalt twee argumenten van stal om

zijn politiek te rechtvaardigen. Hij acht zich gebonden aan de wetten van zijn voorganger en wijst erop dat zijn partij geen meerderheid heeft in het parlement. Maar dat neemt niet weg dat het Marcel van Dam is en niemand anders, die voor deze maatregelen tekent.

Overigens heeft Van Dam op al die vergaderingen een grote vaardigheid ontwikkeld om uit te leggen dat het huurbeleid van de regering toch in overeenstemming is met Keerpunt '72. Het is de vraag of hij het kabinet daarmee een dienst bewijst. Hij zegt dan immers niet minder dan: Keerpunt was aan de ene kant een programma om de massa de illusie te geven van een vooruitstrevende politiek en aan de andere kant een programma op basis waarvan de ministers het beleid-Biesheuvel kunnen voortzetten.

Socialisatie

In een VPRO-radioprogramma werd op 14 september een telefonies gesprek uitgezonden tussen een vertegenwoordiger van de Bond van Huurders en Woningzoekenden en Marcel van Dam. De eerste zei ongeveer: "Ik kan me voorstellen dat leden en kiezers van de PvdA zich in het kruis getast voelen. Dat Keerpunt nu vergeten wordt, is onze zorg niet. Wij hebben de PvdA nooit gezien als een partij die reële verbeteringen kan bewerkstelligen. Wij vinden dat er een absolute huurstop moet komen in het kader van de strijd tegen de duurte. Dat zou het bouwen natuurlijk wel een stuk minder interessant maken voor de particuliere ondernemers. Die is het immers alleen om de winst begonnen. Dat verklaart dan ook de verwaarlozing van de oude wijken, de onbetaalbaarheid van de nieuwbouw en de onleef-

baarheid van de nieuwe wijken. Dat is allemaal erg gezond voor de winst en erg ongezond voor de mensen, die recht hebben op een sociale huisvesting. Daarom vinden wij dat de hele volkshuisvesting aan de winstoorlogen van de particuliere ondernemers onttrokken moet worden. Wat is de regering van plan om te doen voor de socialisatie van woningbouw, de woningvoorraad en de grond?"

Van Dam was er kort over: "Niets. Dat staat niet in ons verkiezingsprogramma en dat hebben wij nooit beloofd. Dat zijn dus dingen die niet aan de orde zijn."

Nou doet Van Dam dus wel meer wat niet in Keerpunt staat, maar dat gaat kennelijk uitsluitend de andere (verkeerde) kant op. In Keerpunt stonden bijvoorbeeld twee dingen in hoofdstuk Wonen die heel in de verte aan socialisme deden denken, nl. een regeling die financiële instellingen verplicht een deel van hun kapitaal tegen normaal rendement in de woningbouw te stoppen en een grote invloed van de overheid op de werkzaamheden van bouwondernemingen en zgn. ontwikkelingsmaatschappijen.

Misschien dat dit soort punten tegen de volgende verkiezingen plotseling weer opduiken. Misschien trappen er dan wel weer een paar kiezers in. Voorlopig zwijgt Van Dam erover als het graf. Hij is immers binnen - niet als socialist, maar als meeloper!

HUREN KUNNEN WEL OMLAAG

Meer dan 40 huurders van de bouwvereniging Ons Ideaal in Vlaardingen hebben met ingang van september hun huur met f 15 verlaagd. Tot deze maatregel besloten vrijwel alle bewoners van de Corn. Houtmanstraat en de Nieuwe Kerkstraat. De bewoners eisen maatregelen tegen de schandelijke verwaarlozing van hun huizen. Bovendien eisen ze inzage en zeggenschap in de renovatieplannen die voor hun huizen bestaan. De bouwvereniging heeft onmiddellijk met verschillende toezeggingen gereageerd.

Eerder werden in twee andere wijken onder leiding van de Bond van Huurders en Woningzoekenden door buurtbewoners eigenhandig huurverlagingen doorgevoerd. De Tribune maakte daarvan reeds melding: In Leiden door de woningbouwvereniging de Eendracht en in Enschede door het buurtbestuur van het Aca-ciaplantsen. Deze aktes zijn mogelijk als men zijn vertrouwen niet stelt op regeringsfunktionarissen maar op de buurt zelf, als er goed georganiseerd en met duidelijke eisen wordt opgetreden, zodat de eenheid in de buurt wordt versterkt.

Van Dam in Leiden.

DEN UYL - VEEL BELOVEN EN WEINIG GEVEN

MET SOCIALISME HEEFT DE TROONREDE NIETS TE MAKEN

De PvdA stelt ons een andere maatschappij in het vooruitzicht! De koningin heeft het zelf tegen het parlement gezegd, toen ze een tekst van Den Uyl voordroeg. Het bekende Soestdijkse stemgeluid vertelde het volk dat de regering niet alleen offers vraagt, maar "ook het uitzicht biedt op een samenleving waarin de mensen zich thuis zullen kunnen voelen". Er was tevens sprake van "een eerste aanzet tot structurele veranderingen in onze maatschappij".

Helemaal nieuw zijn die geluiden toch niet. In 1951 bijvoorbeeld lanceerde de PvdA een boekwerk onder de titel *De Weg naar Vrijheid - Een socialisties perspectief*. Daarin lezen we dat de PvdA een beweging is "die de ganse maatschappij, zoals ze onder inwerking van het kapitalisme is geworden, wil hervormen tot een gemeenschap van vrije mensen". Het moet de mens mogelijk zijn "de gaven van hart en verstand te ontplooiën".

Toen was Den Uyl sekretaris van de commissie die het boek opstelde. In de volgende twintig jaar heeft hij zijn opvattingen aan de werkelijkheid kunnen toetsen als wethouder van Amsterdam, minister van Economische Zaken, oppositieleider en nu dan als premier.

Toch zijn we nog steeds niet verder dan "het uitzicht" en de "eerste aanzet". Dat is het lot van mensen als Den Uyl: Ze zijn altijd onderweg en komen nooit op het punt waar ze zeggen dat ze heen willen - naar een socialistiese maatschappij! Daarom tilt de Socialistiese Partij ook niet zo zwaar aan de socialistiese beginselen van figuren als Den Uyl. We verschillen van mening - en werkelijk fundamenteel!

Het kapitaal heerst

In de jongste troonrede stelt de regering zich ten doel "inkomen, kennis en macht" te spreiden. Dit stokpaardje wordt door Den Uyl al jarenlang bereden en daarin onderscheidt hij zich enigszins van Biesheuvel en consorten. Dat zegt echter allermint dat hij een eind zal maken aan het kapitalisme. In feite is dat ook niet de taak die Den Uyl zich gesteld heeft. Van oudsher betoogt hij dat de scherpe kantjes van het kapitalisme zijn afgeslepen, dat de PvdA haar medeverantwoordelijkheid voor de gegroeide structuren aanvaardt en van daaruit verder wil werken, dat maatschappelijke veranderingen zich moeten voltrekken langs de weg van de geleidelijkheid en dat hij bewust wil opereren binnen de smalle marges van de democratie (vergelijk Allende).

DEN UYL

Den Uyl slijpt dus rustig verder, terwijl sinds de oorlog alleen maar bewezen is dat het kapitalisme geen draad veranderde. Het ontpopt zich zelfs steeds dreigender als een gevaar voor de menselijkheid en het menselijk leven. Het heeft de maatschappij nu werkelijk aan de rand van de afgrond gebracht en meer dan ooit tevoren is het socialisme een levensnoodzaak geworden.

Wat er dan eigenlijk aan de hand is met dat kapitalisme? Wel, het maakt alle terreinen van het leven ondergeschikt aan de winsthonger, de kapitaalbelangen en de concurrentie van een aantal geldmagnaten. Er moeten geen doekjes om gewonden worden. Het kapitalisme heeft slechts de vermeerdering van het kapitaal ten doel en daaraan worden behoeften en geluk van de mensen koelbloedig opgeofferd.

Het resultaat:

- mensonwaardige arbeidsomstandigheden, inflatie, bedrijfssluitingen
- woningnood, huurverhogingen, onleefbare en onbetaalbare nieuwbouw
- productie van snelslijtende en vervuilende artikelen, vergiftiging van de hele natuur met zogenaamd afval.
- productie van barbaarse wapens, uitmerging van ontwikkelingslanden, onderdrukking van vreemde volkeren en dus oorlogsvoorbereidingen
- een miserabele gezondheidszorg
- een ijzingwekkende bureaucratie, zowel in de bedrijven als in het staatsapparaat, die draait op kosten van de werkende bevolking, en deze bevolking moet controleren en onder de duim houden.

Op deze wijze wordt het kapitaal beheerd onder het mom van zulke fraaie begrippen als

SLOPEN EN PUINRUIMEN

Sommige mensen denken dat de letters PvdA "puinruimen voor de anderen" betekent. Dat is ook zo. De PvdA ruimt het puin, terwijl de kapitalisten doorgaan met slopen.

Neem nou de laatste miljoenennota:

-f 750 miljoen extra voor de bestrijding van de werkloosheid, omdat de ondernemers sommige arbeiders niet meer winstgevend te werk kunnen stellen. Ongeveer 100.000 werklozen kosten de gemeenschap f 20 miljoen per week, waarvoor ze niets terug mogen doen.

-Subsidie voor bedrijven, die zo vriendelijk willen zijn schone productieprocessen door te voeren.

-Geld voor onderzoek naar nieuwe produktiemethoden en manieren om afval te hergebruiken, noodzakelijk geworden doordat uit winstmotieven vuile productieprocessen zijn ontwikkeld.

-De oprichting van staatsondernemingen in streken als Groningen en Limburg, waar de ondernemers zo vrij zijn om het te laten afwe-

ten.

-f 1380 miljoen voor de ontwikkelingshulp (wat trouwens terugvloeit in de zakken van de Nederlandse ondernemers, die rustig verder gaan de ontwikkelingslanden uit te zuigen, zodat er volgend jaar nog meer ontwikkelingshulp nodig zal zijn).

-Zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan. Dat is geld van de gemeenschap. Het wordt besteed aan het "ruimen" van het puin dat het kapitalisme laat vallen. Ondertussen sneuvelen dag na dag winstrekords. Is dat nou eigenlijk ook geen geld van de gemeenschap? Dat produceren we toch dankzij de inspanning van ons allen? Of lijkt dat maar zo?

In ieder geval blijven de ondernemers deze fabelachtige kapitalen beheren alsof ze van hun zelf zijn. En dus is er volgend jaar weer meer puin dat geruimd moet worden. Voor een groot puinruimer als Den Uyl moet dat toch een heerlijk toekomstbeeld zijn.

"markteconomie" en "prijsmechanisme". Zo wordt de aarde, die door duizenden jaren noeste arbeid een beetje bewoonbaar is gemaakt, opnieuw herschapen in een jungle. Het kapitalisme heeft zich ontwikkeld tot een reaktionair systeem. De ontzaglijke problemen, waarvoor de mensheid zich gesteld ziet, kunnen niet worden opgelost zonder dit systeem te vernietigen. Want wie er in dit systeem ook aan de macht komt - iedere dag dat de wetmatigheden van het kapitaal gehandhaafd blijven, verkleint onze overlevingskansen.

Spreiding van inkomens

Van al deze dingen is bij Den Uyl en de PvdA in troonrede en miljoenennota niets terug te vinden. Niemand - ook de Socialistische Partij niet - heeft bezwaar tegen meer gelijkheid van inkomens, kennis en macht. We waarschuwen wel als het Nederlandse volk langs deze weg een "nieuwe maatschappij" wordt voorgespiegeld. Dat wekt slechts Chileense illusies, die uiteindelijk niets veranderen of zelfs tot rampzalige gevolgen leiden.

Het kapitalisme is niet verderfelijk omdat er inkomensverschillen bestaan (die zullen zelfs in het socialisme nog wel enige tijd voorkomen) maar omdat de diktatuur van het kapitaal heerst met de bovenstaande gevolgen. Den Uyl, en met hem de vakbonden, leiden met hun "inkomensnivellering" slechts de aandacht af van de problemen die nu werkelijk aan de orde zijn. Door de inkomensverschillen kleiner te maken wil Den Uyl delen van de bevolking voor het kapitalisme omkopen. De politiek van de regering richt zich dus niet op het afschaffen, maar op het stabiliseren van het kapitalistische systeem. Niet voor niets wordt de nivellering gekoppeld aan een "matigingspolitiek", waarbij de winsten en het beheer van die winsten volkomen buiten schot blijven.

Met de verspreiding van de kennis is het al hetzelfde. In 1957 schreef Den Uyl een artikel over "fundamentele democratisering". Daarin pleitte hij voor een grotere "vertikale mobiliteit", dat wil zeggen voor een grotere kans voor arbeiderskinderen om naar de top van bedrijven en staat door te stoten. Nou, dat zal de kapitalisten een zorg zijn, uit welke klasse hun directeuren en commissarissen afkomstig zijn als ze maar winsten in het laatje brengen. Zo maakt het voor de arbeiders ook weinig verschil of ze worden uitgebuit door de zoon van een kapitalist of de telg van een kollega. Kapitalistenknechten, die uit de arbeidersklasse zelf afkomstig zijn, vormen een groot gevaar voor ons volk - dat bewijst het optreden van de PvdA en het NVV wel.

Zo staat het ook met medezeggenschap en inspraak. De Socialistische Partij is geen voorstander van medezeggenschap. Wij willen dat de werkende bevolking de hele zeggenschap krijgt over de rijkdommen die door haar - enkel en uitsluitend door haar - worden voortgebracht. De bedrijven en de ondernemingen behoren aan de werkers en alleen als alle macht aan het volk komt, kan de maatschappij zo beheerd worden dat er weer ruimte komt voor menselijk geluk.

Mensen die onderliggen

Volgens Den Uyl is socialisme "opkomen voor de mensen die onderliggen". Dat wil de VVD trouwens ook. Geen enkele politikus zal het in zijn hoofd halen om te beweren dat hij niet het beste met ons allen voor heeft - dat zou hem immers stemmen kosten. Maar wat kopen we voor goede bedoelingen? Wiegel zou ons voor ons eigen bestwil naar de ondergang voeren. En wat dat betreft verschilt Den Uyl

helaas niet wezenlijk van Wiegel, hoe ze ook tegen elkaar te keer mogen gaan.

De Socialistische Partij neemt liever tot maatstaf welke daden er gesteld worden om de problemen van de maatschappij aan te pakken. Onder een socialist verstaan wij iemand die de produktiemiddelen uit de handen van de kapitalisten wil nemen en ze onder beheer van de werkers wil stellen. Daarom kan Den Uyl geen socialist genoemd worden, zonder de mensen te belazeren. Dat doen wij dus niet.

Marges van de democratie

Er is nog een ander punt in de filosofie van Den Uyl dat onder de loop genomen moet worden. Hij heeft eens geschreven dat de Nederlandse wetgeving berust op de bescherming van de zwakkeren in de samenleving. Vanuit die overtuiging blijft Den Uyl ook maar prutsen in de "smalle marges van de democratie", zoals hij het zelf belieft te noemen.

Nu is het waar dat in de loop van de tijd wettelijke verbeteringen tot stand zijn gebracht voor de bestaanszekerheid van de volksmassa. Dat verhindert niet dat nu weer de milieuvervuiling iedere bestaanszekerheid ondermijnt.

Die wetten zijn de vrucht van tientallen jaren bittere arbeidersstrijd. Niemand zou toch in ernst willen beweren dat de kapitalisten zich door redelijke argumenten en verlangens hebben laten overtuigen. Beslissend zijn niet de zetels in het parlement, maar de machtsverhoudingen op straat. De wetten, die het parlement passeren, zijn slechts een afspiegeling van de krachtmeting tussen kapitalisten en de werkende bevolking buiten het parlement.

Doordat in deze krachtmeting nog steeds niet heeft geleid tot de vernietiging van het kapitalistische systeem, is de wetgeving dan ook nog niet verder gekomen dan het vervolmaken van het kapitalisme. Sociale uitkeringen verlichten niet alleen het lot van bejaarden, invaliden, werklozen e.d., maar ook de last, die in feite door de kapitalisten gedragen moet worden.

Maar deze laatste hebben zich gespecialiseerd in het afwentelen van de lasten op de gemeenschap, terwijl ze de lusten voor zichzelf behouden. Daarbij is het systeem blijven bestaan dat de mens ondergeschikt maakt aan het kapitaal en hem voortdurend in gevaar brengt (is het niet de werkloosheid, dan is het wel de milieuvergiftiging; is het niet de honger, dan is het wel een dreigende wereldoorlog).

Het kapitaal is buiten-parlementair georganiseerd en gebruikt het parlement slechts om zich een schijn van "recht" te verschaffen. De macht van het volk, die hiertegen in het geweer gebracht moet worden, is ook buiten-parlementair. Net zo goed als Wiegel een verlengstuk is van de buiten-parlementaire aktie van de industrie, zou Den Uyl een ver-

Niet hier wordt beslist over de macht...

lengstuk moeten zijn van de buiten-parlementaire aktie van de volksmassa's. Maar dat is hij niet. Daarom staat Den Uyl ook niet aan de kant van het volk - hij dient slechts de belangen van het kapitaal en doet dan waarschijnlijk verdienstelijker dan Biesheuvel, omdat zijn partij helaas nog meer greep op de bevolking heeft.

Socialistische Partij

Vanaf haar oprichting in oktober 1972 heeft de Socialistische Partij zich ingespannen om het echte socialisme te propageren. Niet alleen via de Tribune, maar vooral door haar leden actief te laten deelnemen aan akties aan de basis. Tegen de woningnood bijvoorbeeld, in zo'n goede organisatie als de Bond van Huurders en Woningzoekenden. Tegen de milieuvervuiling, in de massale aktie tegen de milieubelasting van het Milieu Aktiecentrum Nederland. In bedrijven en bij stakingen in de komitees van Arbeidersmacht. Ook de aktie Van Mens tot Mens voor Vietnam hebben wij van harte en daadwerkelijk ondersteund.

Akties die door de Socialistische Partij worden gesteund hebben een ding gemeen: ze verduidelijken dat het in feite gaat om een allesomvattende strijd voor een nieuw maatschappelijk systeem en ze organiseren de macht van de gewone mensen. Zo verstaan wij de taak van socialisten. Nu Den Uyl bezig is om onder de dekmantel van de sociaal-demokratie het socialisme te schande te maken, is dat zeer urgent.

SOCIALISTEN HOREN IN DE
SOCIALISTIESE PARTIJ.

... maar hier!

POLITIEKE MACHT KOMT UIT DE LOOP VAN EEN GEWEER

"Chili begint zijn mars in de richting van het socialisme, zonder de tragiek van een burgeroorlog te hebben moeten doormaken."

Met deze woorden begon Salvador Allende zijn loopbaan als president van Chili. Bij zijn ambtsaanvaarding op 5 november 1970 sprak de 62-jarige Volksfront-kandidaat een menigte toe in het kolossale voetbalstadion van Santiago. Welbespraakt schilderde Allende het einde van uitbuiting en onrecht. Volgens zijn stellige overtuiging zou de Chileense arbeidersklasse langs parlementaire weg de macht veroveren.

"Chili is uniek in deze wereld omdat het mogelijk heeft gemaakt dat een anti-kapitalistische beweging aan de macht komt door gebruik te maken van de burgerrechten."

Allende dankte de strijdkrachten en de politietroepen voor hun trouw aan de grondwet. Een half jaar later noemde hij de gewapende macht van de heersende klasse zelfs "de ruggesteun van een maatschappelijke orde die berust op de volkswil." Dat was op 21 mei 1971 in een boodschap aan het congres. Daarin was ook sprake van een "nieuwe wending in de wereldgeschiedenis": "Chili is vandaag het eerste land op deze aarde dat geroepen is gestalte te geven aan het tweede overgangsmoedel naar de socialistiese maatschappij", aldus Allende. Hij wou daarmee zeggen dat in Chili de gewelddadige revolutie vervangen kon worden door het streven naar een parlementaire meerderheid.

De Chileense president had natuurlijk gelijk om te stellen dat het niet de volksmassa's zijn die verlangend uitzien naar geweld en bloedbaden. Maar de ondergang lag toen al onafwendbaar opgesloten in zijn geloof dat deze goede bedoelingen aanstekelijk zouden werken op de heersende klasse.

Allende had beter moeten weten. Nog nooit heeft een heersende klasse vrijwillig het toneel van de wereldgeschiedenis verlaten. Marx, Lenin, Mao Tsetoeng en andere grote leiders in de arbeidersstrijd hebben deze historische waarheid regelmatig onderstreept. Mao gaf er de meest kernachtige samenvatting van: "De politieke macht komt uit de loop van een geweer."

Niet dat zij minder vredelievend waren dan Allende. Integendeel. Zij begrepen beter dan wie ook dat de bevrijding van de volksmassa's een voorwaarde is voor het uitbannen van geweld. Zij sloten de ogen niet voor de werkelijkheid van de geschiedenis. Daarom konden zij, in tegenstelling tot Allende, de weg aangeven die het volk naar de overwinning kan voeren.

VREEDZAME OVERGANG NAAR SOCIALISME

Inmenging van VS

De Chileense "mars in de richting van het socialisme" is voortdurend gesaboteerd door binnen- en buitenlandse kapitalisten. De liefde, die kapitaalbezitters voor de democratie koesteren, gaat nu eenmaal niet verder dan het punt, waarop hun eigendom en macht in het geding komen. Tijdens de verkiezingen van 1970 stelden het Amerikaanse concern ITT en Nixons geheime dienst CIA al een plan op, om in Chili een chaos te veroorzaken, als Allende tot president gekozen mocht worden.

De Amerikaanse inmenging eindigde niet met de ontdekking van dit komplot. De hogere officieren van de Chileense strijdkrachten hebben allen hun opleiding in de VS genoten. Eén dag voor de fascistiese staatsgreep van 11 september 1973 keerde de Amerikaanse ambassadeur in Chili terug van een bezoek aan Washington. De opstand werd begonnen door marinetroepen, die geacht werden aan een oefening bezig te zijn met Amerikaanse vloot-eenheden. Een sterke vloot van de VS werd op de dag van de staatsgreep in gereedheid gehouden voor de Chileense kust. Nixon nam nauwelijks de moeite om te ontkennen dat hij bij de omverwerping van de wettige regering van Chili betrokken was.

Tussen 1930 en 1970 verrijkten buitenlandse ondernemingen zich voor meer dan 9600 miljoen dollar ten koste van de Chilenen. Dit bedrag is gelijk aan alles wat Chili in 1970 aan waarde bezat. Het leeuwendeel van deze imperialistische plundering komt voor rekening van de Amerikaanse kopermaatschappijen Kennecott en Anaconda. Desondanks hieven deze ondernemingen een hysteries gehuil aan

DRIE JAAR POLITIEKE ZELFMOORD IN CHILI

toen de grote kopermijnen in Chili genationaliseerd werden. Ze eisten op zijn minst een schadevergoeding, hoewel Chili meer recht kon doen gelden op een schadevergoeding van deze maatschappijen.

Toen de kopernationalisatie werd doorgezet, dumpten de VS hun enorme kopervoorraden op de wereldmarkt, zodat de prijzen kelderden. Schepen met Chileens koper werden in 1971 door heel West-Europa achtervolgd door Amerikaanse juristen, die eisten dat de lading in beslag genomen zou worden. In Chili zelf werd de produktie van kopererts in de mijnen, waarop in het verleden grove roofofbouw bleek te zijn gepleegd, ernstig bemoeilijkt.

De Chileense ekonomie die voor 80% van het koper afhankelijk is, werd zo grote schade toegebracht. Onder andere door dit soort manipulaties bleven de lonen van de mijnwerkers achter, waardoor stakingen werden uitgelokt.

Kort na de staatsgreep stegen de aandelen van de Amerikaanse kopermaatschappijen op de beurzen aanzienlijk in waarde.

Handlangers in Chili zelf

De Amerikaanse imperialistische concerns kregen in Chili forse steun van hun handlangers en binnenlandse kapitaalbezitters. De grootgrondbezitters bijvoorbeeld ondermijnden de landbouwpolitiek van de regering, die tot doel had de grond onder de arme boeren te verdelen om zo wat welvaart en rechtvaardigheid te brengen. Direkteuren en hogere beampten in de bedrijven gingen herhaaldelijk in staking. De eigenaren van transportondernemingen legden tot twee maal toe alle verbindingen in het land lam, waardoor grote voedselschaarste ontstond.

Ook winkeliers, artsen en andere bevolkingsgroepen, die zich tegen de vernieuwing verzetten, gingen herhaaldelijk tot obstructie over. In het parlement probeerden de christendemokraten de regering Allende ieder handelend optreden onmogelijk te maken. Zo werd een chaotiese situatie uitgelokt waarin de generaals zich opwierpen als enigen die Chili van het "marxistiese juk" konden verlossen.

Te midden van dit ekonomiese geweld, regelmatig gepaard gaande met fascistiese gewelddaden en politieke moorden, probeerde Allende "de wet" te handhaven. Hij tornde

De generaals die de macht in Chili overnamen, vierten hier met een heilige mis de 163-jarige onafhankelijkheid van hun land. Ze hebben zich ook zeer verdienstelijk gemaakt bij het behouden van die "onafhankelijkheid"

Enkele dagen voor de militaire putsch demonstreerden 800.000 Chilenen vóór Allende. Maar ze mochten zich niet bewapenen...

bijvoorbeeld geen moment aan de zogenaamde persvrijheid. Vrijwel alle kranten en radiostations bleven in bezit van de kapitaalbezitters, die aan die eigendom de vrijheid ontleenden om het volk te bestoken met anti-socialisties gif.

Vanaf 1970 hebben de Chilenen het karakter van de kapitalistische wetten leren kennen. Deze dienen slechts om de belangen van het kapitaal te organiseren, en een schijn van "recht" op te wekken. In feite geldt alleen het recht van de sterkste. Het werd dus zaak voor het Chileense volk om zich zo te organiseren dat het als sterkste de definitieve konfrontatie met de kapitalisten aan kon gaan.

Maar terwijl het volk buurtcomitees vormde voor de voedselvoorziening en tegen de inflatie, bleef Allende waarschuwen tegen "overhaasting". Terwijl fabrieken en landgoederen werden bezet en onder het beheer gesteld van volkscomitees, hamerde Allende voortdurend op de "wettige middelen".

Deze zomer kon zelfs iedere leek de staatsgreep zien naderen. Toch liet Allende toe dat het leger bedrijfsbezettingen brak en arbeidersmilities ontwapende. Verder dan holle oproepen tot de bevolking om pal te staan voor de republiek, kwam Allende niet. Ondertussen onderhandelde hij zelf met de christen-demokraten en nam hij verschillende malen militairen op in het kabinet als toezichhouders voor de kapitaalbelangen. Veertien dagen voor z'n dood sprak hij nog z'n vertrouwen uit in de strijdkrachten.

Er wordt nu volop gespekuleerd over de vraag of Allende vermoord is of de hand aan zichzelf heeft geslagen. Een dankbaar onderwerp voor romanschrijvers en boulevard-journalisten. In werkelijkheid is het een volstrekt onbelangrijke vraag. Belangrijk is dat Allende drie jaar een zelfmoordpolitiek heeft gevoerd. Belangrijker dan het lot van Allende, is dat het Chileense volk vrijwel ongewapend werd uitgeleverd aan de fascistiese terreur, standrechtelijke executies aan bedrijfsplochten, bombardementsvluchten op arbeiderswijken.

Chili niet uniek

Chili is helemaal niet uniek. Helaas niet.

Maar alleen dromers hadden anders kunnen verwachten. Chili is toegevoegd aan de lange rij van vreedzame pogingen om tot een rechtvaardiger samenleving te komen, die in bloed werden gesmoord. Duitsland (1918), Spanje (1936), Indonesië (1965), Griekenland (1968) enz. enz. De tweede weg naar het socialisme blijkt nog steeds niet te bestaan. Voorbeelden van omwentelingen die wel succes hebben gehad zijn er wél sinds meer dan 50 jaar, maar dat waren gewelddadige revoluties: Rusland, China, Vietnam, Cuba enz.

Wat er in Chili gebeurde was geen experiment, maar een spel met vuur. Wie ziet dat het lont in het kruitvat wordt gegooid, moet zich op de knal voorbereiden. Daarom zijn verschillende reacties in Nederland nogal onthullend. Daarbij doelen we niet zozeer op de christelijke partijen, die zich solidair verklaard hebben met hun geloofsgenoten in Chili. Van KVP, ARP en CHU is niet anders te verwachten. Het is een nieuwe reden om voor deze politici, die solidair zijn met fascistische en terroristen, op onze hoede te zijn.

Interessanter is de reactie in de kringen van de namaak-socialisten, met name die van PvdA en CPN. De gebeurtenissen in Chili vormen de doodsklap voor hun eigen theorie van "vreedzame overgang", "fundamentele hervormingen" en meer van die sprookjes. Helaas heeft zelfs de rechtse terreur in Chili ze niet op betere gedachten gebracht.

In Amsterdam werd gedemonstreerd onder de leus van de CPN: Herstel van de democratie in Chili! Nogal cynisch om onder deze omstandigheden het herstel van de doodsoorzaak van Allende en talloze mede-Chilenen te vragen.

Geen woorden, maar daden

Den Uyl hield een emotioneel geladen toespraak. Aan mooie woorden geen gebrek, maar tastbare steun voor het Chileense volk ho maar! Hoe zouden we de Chilenen beter kunnen helpen dan door van Nederland een socialisties land te maken? Dat wil zeggen: door in Nederland de macht van de concerns te breken, die zowel hier als in Chili hun belangen nastreven op kosten van het volk. Door Nederland zelfstandig te maken van de VS, want het

zijn Amerikaanse concerns die zowel de helft van ons land als driekwart van Chili beheersen. Door Nederland alle banden te laten breken met de NAVO, het militaire bondgenootschap van de VS, die naar aller overtuiging het grootste obstakel vormen voor een vreedzame wereld. Door vanuit Nederland snel mogelijkheden te zoeken om de Chileense arbeiders en boeren van wapens te voorzien.

Van Den Uyl hoeven we dit niet te verwachten. Die is nog veel minder socialist dan Allende. Die hoeft echt niet met inzet van zijn leven te regeren.

Zijn ontwikkelingsminister Pronk trouwens evenmin. Die heeft dan de naam de meest radicale minister van dit kabinet te zijn. Chili stelt ons in staat te beoordelen dat je daar niet zo bar radikaal voor hoeft te zijn.

Pronk zei in Amsterdam: "Allende is dood. Hij is vermoord. Maar hij leeft voort."

Een vreemde, maar voor de PvdA noodzakelijke kronkel. Allende leeft niet meer. Hij heeft zijn politiek met de dood moeten bekopen. Voor de PvdA is dat vooral pijnlijk omdat ze van dezelfde politieke soort is. Om deze failliete politiek rustig te kunnen voortzetten komt het voor de PvdA beter uit als ze gewoon afspreken dat ze net doen alsof Allende helemaal niet dood is. Dat kun je niet dom meer noemen. Het is kwaadaardig, omdat het een poging is om te verhinderen dat het Nederlandse volk en de hele wereld leren van de verschrikkelijke gebeurtenissen in Chili.

In Chili heeft het kapitalisme zijn ware gedaante getoond. Niet voor het eerst, maar voor de zoveelste keer. Als het Chileense volk leert, dat alleen dié leiders het bij het rechte eind hadden, die aandrongen op bewapening en harde strijd, kan zij met het bloed van haar martelaren haar toekomstige vrijheid kopen. Als wij in Nederland tot dezelfde slotsom komen, nadert het einde van de PvdA en van het kapitalisme in dit land.

Geen enkel weldenkend mens zal het kapitalisme willen handhaven. Maar partijen als de PvdA verhinderen nog steeds dat het op de juiste manier wordt aangepakt. Daarom moeten we van Chili leren. Dan offeren daar arbeiders, boeren, vrouwen en kinderen hun levens ook wat ons betreft niet voor niets.

MENSELIJK BESTAAN STAAT OP HET SPEL

"Het doel van deze actie is niet een paar tientjes in de zak te houden. Er staat veel meer op het spel. Het gaat om het bestaan van ons en onze kinderen."

Dit zegt het Milieu Aktiecentrum Nederland (MAN) over de massale boycot van de milieubelasting die zich over steeds meer provincies verspreidt. Vele tienduizenden mensen in Groningen, Gelderland, Utrecht, Zuidholland en Brabant zien zich genoodzaakt de wet te overtreden, om de overheid aan het verstand te brengen, dat er ernst gemaakt moet worden met de strijd tegen de milieuvuiling. De schertsvertoningen, die op het milieutoneel worden opgevoerd, kunnen de aandacht niet langer afleiden.

WET

De milieubelasting wordt geheven in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren die in 1968 door de Kamer werd vastgesteld. Geen enkele partij stemde tegen. De wet beloofde dan ook dat de vervuiler moest betalen. Dat is redelijk. Maar de uitwerking, zoals die nu in de ene provincie na de andere wordt doorgevoerd, is minder redelijk.

ROTZOOI

Waar komt al die rotzooi toch vandaan?, vraagt Barend Servet en dat was een goede vraag. Volgens de overheid komt de rotzooi van de huisgezinnen. Die moeten belasting gaan betalen voor hun biologische afval (lees: voor hun ontlasting). Van het geld worden rioolzuiveringsinstallaties gebouwd. Daar kan de milieu-industrie dan weer goed aan verdienen op kosten van de gemeenschap.

Wie zijn oren en ogen echter goed de kost geeft, weet dat hierdoor een schoon milieu geen stap dichterbij gebracht wordt. Onze rivieren en beken zijn veranderd in open rioelen, onze meren zijn verworpen tot stinkende poelen. Niet doordat er meer mensen in ons land zijn komen wonen, maar door de ontwikkeling van de industrie. Door het asociale winstprincipe kiezen de ondernemers de makkelijkste weg. Stoffen die niet zo winstgevend verder te verwerken zijn verdwijnen in lucht, water of bodem. Dat is tegelijk verspilling en vervuiling.

JUSTITIE

Je vraagt je trouwens af met welk recht de heren kapitalisten zich meester hebben gemaakt van lucht, water en bodem. In feite worden deze zaken gewoon van de gemeenschap gestolen om ze om te toveren tot de privé-vuilnisbakken van de heersende klasse. Er bestaat geen "recht" om dit te rechtvaardigen.

ALLES SCHOON IN 1980 ?

Volgens minister Vorrink wordt 1980 een keerpunt voor het leefmilieu. Verontreiniging van water en lucht zijn dan belangrijk minder dan in 1970. Alle afval wordt op verantwoorde wijze verwerkt. Geluidshinder van weg- en luchtverkeer is aanzienlijk verminderd. Deze plannen klinken goed.

"De mensen moeten leren als konsument en producent het hunne bij te dragen tot het in stand houden van een schoon milieu", meent de minister. Ze heeft in deze opvatting de steun van Den Uyl in de rug. Gevraagd waarom er zo weinig over het milieu in de troonrede staat, zei hij: "Och, wettelijke voorschriften zijn er eigenlijk genoeg. Het gaat nu meer om de mentaliteit van de mensen, die moet veranderen!"

Over die fraaie wettelijke voorschriften, de mentaliteit van de mensen en vooral de mentaliteit van de regeerders - lees het naaststaande artikel in de TRIBUNE!

gen. Alleen hiervoor al moesten alle kapitalisten worden opgesloten. Slechts dankzij de klassenjustitie lopen ze nog vrij rond.

PRODUKTIE

De milieuvuiling ontstaat in de productieprocessen, die worden beheerd volgens het winstprincipe. Hierin kan alleen verandering komen door het socialisme. Alleen als de produktie door het volk wordt beheerd kan het recht op schone lucht, gezond water, arbeid en een behoorlijk loon voor alle mensen worden verzekerd.

Maar ook de mensen die het socialisme nog niet zo zien zitten, zullen tot de slotsom komen dat het milieuprobleem niet op te lossen is, zonder diepgaande ingrepen in de organisatie van de produktie. De vervuiling moet worden aangepakt waar hij zijn oorsprong vindt.

Het smerige van de milieubelasting is, dat de illusie wordt gewekt, dat er iets voor het leefmilieu gedaan wordt. In werkelijkheid gaan de grote vervuilers gewoon verder, voor het grootste deel zelfs zonder belast te worden. Daarom heeft het MAN de strijd opgenomen tegen de milieubelasting, dat betekent voor een goed milieubeleid.

KINDEREN

In tamelijk korte tijd is een wijdvertakte organisatie uit de grond gestampt met actieve afdelingen in het hele land. Honderden mensen zijn bijna avond aan avond op pad om de akties van het MAN (die zich ook op andere punten richten dan alleen de milieubelasting) te doen slagen. Dit enthousiasme en deze inspanningen bewijzen hoe diep het milieuprobleem in het bewustzijn van de mensen geworteld is. Niet voor niets hoort men steeds vaker:

Dit is toch geen wereld meer om kinderen in te zetten?

Dat is waar. Onze tijd zal het misschien nog wel duren, maar wat moet er worden van de kleintjes, die met iedere hap eten, iedere slok water en iedere ademtocht een beetje kapitalisties gif binnen krijgen? Jonge mensen zijn daar veel gevoeliger voor dan volwassenen. En zij hebben tenslotte ook niet om het leven gevraagd. Ze hebben recht op een leefbare wereld. En dat kan.

VEEL WERK

In de meeste provincies zijn aparte instanties in het leven geroepen om de milieubelasting binnen te krijgen (onder de bedrieglijke naam "zuiveringsschappen"). Hier en daar laat de provinciale overheid de belasting innen op de rekeningen van de gemeentelijke nutsbedrijven.

Overall, waar het MAN actie voert, worden de accept-girokaarten bij de mensen huis aan huis opgehaald. Men kan zich voorstellen hoeveel werk daaraan vast zit. Nijmegen bijvoorbeeld telt meer dan 40.000 woningen. Toch is dit nodig om iedereen bij de actie te betrekken en het massale karakter ervan te benadrukken.

In Nijmegen begon de actie eind maart. In eerste instantie waren er 26.000 mensen die door te weigeren hun bezwaren tegen deze gang van zaken duidelijk maakten. Na een aanmaning en een "laatste waarschuwing" waren er nog 8.000 tot 10.000 Nijmegenaren over, die de strijd wilden voortzetten, desnoods tot de deurwaarder er aan te pas zou komen.

KOOPLUSTIGE VROUWEN

Eind augustus en begin september werden in verschillende wijken openbare vergaderingen georganiseerd. De opkomst van de buurtbewoners was buitengewoon groot. Met behulp van een video-rekorder kregen de mensen een toneelstukje voorgeschoteld over het mogelijk te verwachten optreden van de deurwaarder.

Verspreid over de hele stad zijn bij deze gelegenheid komitees opgericht van "kooplustige vrouwen". Deze mensen zijn paraat zodra de deurwaarder in de wijk verschijnt. Als hij in een bepaalde woning tot openbare verkoop van goederen wil overgaan om de belastingschuld te innen, zijn er van oudsher in de arbeidersstrijd methoden bekend om de bindingen laag te houden.

In Vlaardingen heeft de overheid de treurige

moed gehad de "demokratie" te verdedigen door middel van loonbeslag. Hiertegen is minder te beginnen, hoewel geen enkele onderneming verplicht kan worden kostenloos loonbeslag te leggen bij een van haar werknemers.

STRIJD

Het MAN heeft ook de juridiese aspecten van de zaak nauwkeurig bekeken. Daar is echter niet veel van te verwachten. Men kan moeilijk een beroep op een wet doen als men die wet juist afgeschaf wil hebben. Het gaat dus om een wezenlijk stuk strijd. Strijd kan niet gevoerd worden zonder offers. Dat leert de hele geschiedenis van de arbeidersbeweging. Het sterkste wapen dat de bevolking ter hand kan nemen is de massaliteit. Een hardnekkige weigering door grote delen van de bevolking is dan ook de enige manier om deze schandalige belasting afgeschaf te krijgen.

GRONINGEN

Daarom hebben de deelnemers aan de actie in Nijmegen verheugd vernomen dat de strijd zich als een olievlek over het land uitbreidt. Eerst sloten andere steden in Gelderland zich aan - Apeldoorn, Arnhem, Wageningen, Doetinchem. Verleden maand kwam Groningen er bij. Het MAN-Groningen schat het aantal weigeraars in de stad hoger dan 20.000. Duzenden weigeraars zijn te vinden in plaatsen als Delfzijl. Ook in augustus breidde de actie zich uit tot de provincie Utrecht, eerst de kleinere plaatsen. Juist voor het ter perse gaan van deze Tribune waren de eerste kaarten in de stad Utrecht zelf aangekomen.

De regering, die zich voortdurend op de vlakte heeft gehouden en brieven van het MAN onbeantwoord laat, zou gehoopt kunnen hebben dat de zaak in Gelderland doodbloedde. Dat is onjuist gebleken. Talloze mensen zien deze zaak erg principieel en zijn vastbesloten niet te betalen. Bovendien heeft de overheid nu Groningen en Utrecht er nog bij gekregen om zich het hoofd over te breken.

PARTIJEN

De politieke partijen hebben met de actie de grootste moeite, vooral nu de gemeenteraadsverkiezingen beginnen te naderen. Neem bijvoorbeeld de situatie in Nijmegen. De plaatselijke MAN-afdeling nodigde de gemeenteraad schriftelijk uit om zich tegen de milieubelasting te verklaren. Maar zelfs een

Een gezond partijtje voetbal in een ongezonde lucht

papieren verklaring was de partijen te veel gevraagd.

De discussie duurde slechts de halve minuut die de "progressieve" partijen (PvdA, PSP, PPR en D'66) nodig hadden om aan te kondigen dat ze in november wel met een standpunt zouden komen. Hoewel bijna 70% van de Nijmeegse bevolking geen twijfel heeft laten bestaan over haar grondige afkeer van deze belasting, durfde geen enkele politikus in de raad met een standpunt te komen. De "progressieven" zijn van plan zich in november te uiten als het MAN de kastanjes uit het vuur heeft gehaald. Ze zijn als de dood zo bang om een buitenparlementaire actie, die de bevolking uit het hart gegrepen is, zelfs maar met de mond te ondersteunen.

VOORRANG

Deze situatie verschilt niet wezenlijk van die in andere plaatsen. In Wageningen verklaarde de PvdA dat het MAN het gelijk had van iemand die op zijn graf gaat staan en roept: "Ik had toch voorrang!" De actie tegen de belasting is echter juist bedoeld als een poging om niet in dat graf te belanden.

In Wageningen heeft een comité van PvdA-, PSP-, en CPN-achtige figuren veel verwarring gesticht en getracht het MAN te dwarsbomen. Ze vonden dat de mensen wél moesten weigeren maar op andere gronden (op het grote aantal ondergeschikte onrechtvaardigheden in de belastingheffing) en zonder de kaarten in te leveren (ongeorganiseerd dus). De kaarten ophalen zou een blijk van wantrouwen zijn. Dit laatste standpunt verkondigt de CPN in Groningen ook.

Wel doen in sommige plaatsen gewone leden van PPR, PSP, PvdA en zelfs CPN actief aan de actie mee omdat ze het belang ervan inzien. De enige partij die het MAN geheel ondersteunt is de Socialistische Partij, waarvan alle leden daadwerkelijk meewerken. De TRIBUNE heeft vanaf het begin veel aandacht aan de anti-belasting-kampagne besteed.

Het MAN heeft een boek gepubliceerd over het milieuvraagstuk. Het handelt met name over de oorzaken van de milieuvorgiftiging en over de betekenis ervan voor de werkende bevolking. Het heet: De Mens Moet Blijven. Er staan prachtige foto's in. Vrij Nederland noemde het zelfs een "zeer belangrijke brochure". En het kost f 2,50. M. A. N. Rubroekstraat 1^a Rotterdam (010-147106).

HAVENARBEIDERS ZIJN

OOK

MENSEN

WERKWEIGERING OP SMERIGE BOOT

Een ploeg van 18 Rotterdamse havenarbeiders legde begin september het werk neer. Ze moesten in ruim 3 van een VNS-boot bij Maas-Rijn beenderschilfers lossen, maar het ruim zat vol ongedierte, spinnen, maden enz. De arbeiders werden haast gek van de jeuk.

Inspekteur Vos sommeerde hen het werk te hervatten of anders af te schrijven. Tenslotte gaf hij het advies het werk tot kwart voor negen te hervatten. Dan zouden de bedrijfsarts en een bondskontaktman komen, die eerder geen tijd hadden (het was vroeg in de morgen).

Inmiddels arriveerde de heer Weber van de Schepvaart Vereniging Zuid, die probeerde de zaak te sussen met een verhoogd taakloon. Hij moest weldra vaststellen dat het daar niet om begonnen was. Toen hij verdween, kwam Vos weer opdraven met het verzoek aan de ploeg om eerst een arts te raadplegen.

Dat gebeurde dan ook. Na de schaft, om kwart over negen, werd iedereen in het bazenlokaal geroepen. Daar waren aanwezig: Vos, Weber, de bedrijfsarts en twee contactmannen van de bond, te weten de heren Lokhorst en Van de Linden. Deze laatsten hadden zich in het geheel niet bij de havenarbeiders laten zien om zich van de situatie op de hoogte te stellen. Dat werd hen zeer kwalijk genomen.

Toen iedereen binnen was nam Vos het woord, volgens zijn zeggen mede namens de dokter en de bonden. Hij zei dat er geen enkel gevaar bij was. Het werk leek hem wel onaangenaam, maar dat was nog geen reden om het neer te gooien. Voor dat ongenoegen konden de mensen immers een dubbel verhoogd taakloon krijgen.

Daarna ontspon zich een heftige discussie. "Het gaat helemaal niet om verhoogd taakloon, maar om menswaardig werk", riep een van de havenarbeiders. Daar hadden ze geen enkel begrip voor, want toen de arbeiders vroegen of de tanks van het schip eerst uitgegast konden worden, werd dat botweg geweigerd.

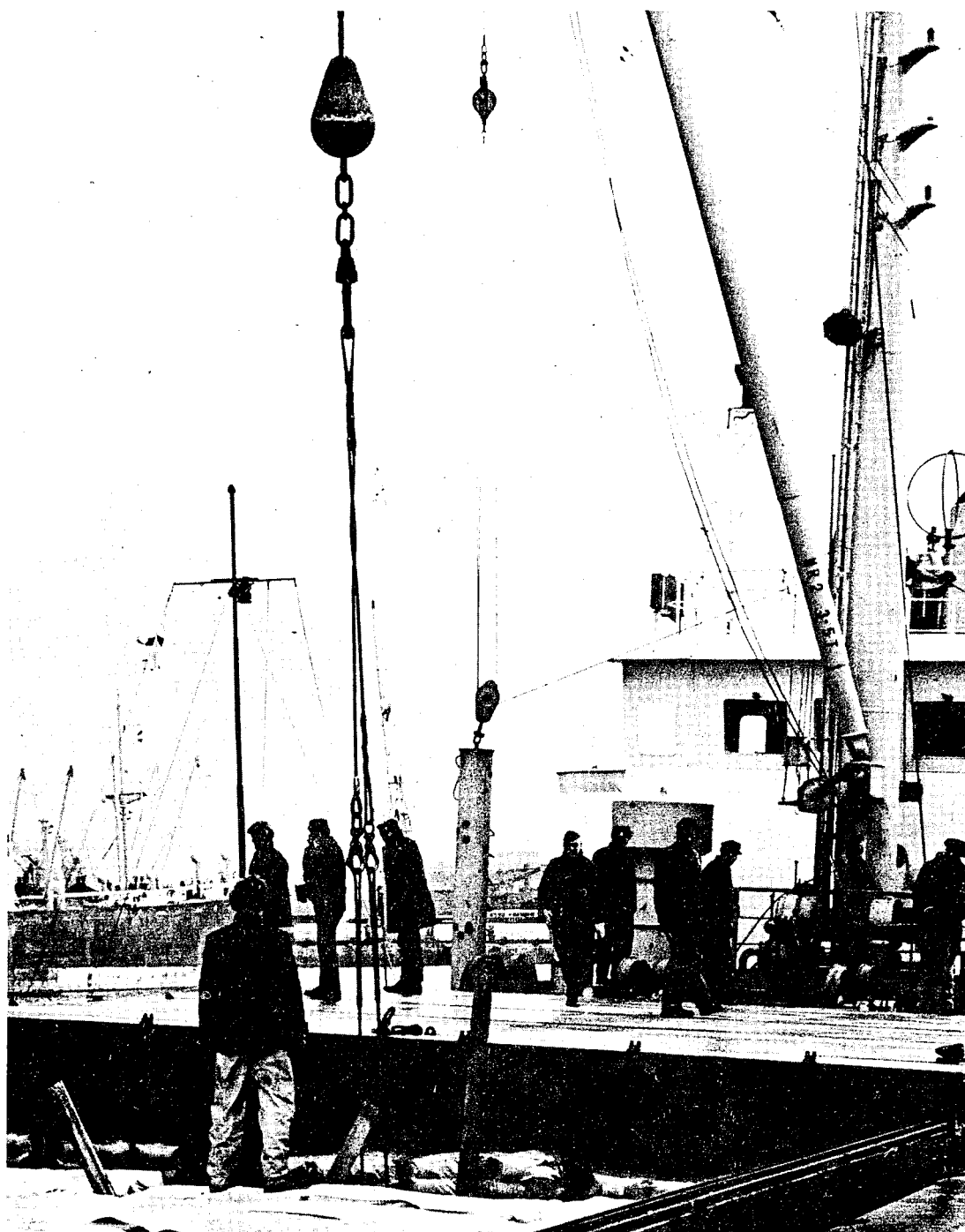
De bedrijfsarts bracht in het midden dat het wel meer een psychologische jeuk zou zijn en adviseerde de mannen handschoenen aan te doen.

"Dus het kan wel degelijk kwaad?" vroeg iemand.

Het antwoord was: "Het gaat alleen maar om algemeen geldende veiligheidsmaatregelen."

Toen probeerde Lokhorst nog een lans voor de ondernemers te breken. Hij vond dat het

"Het gaat helemaal niet om verhoogd taakloon, maar om menswaardig werk!"

Havenarbeiders worden vaak gedwongen zwaar, smerig en ongezond werk te doen

werk best hervat kon worden. Ook daarop volgde weer een heftige discussie. Al met al weigerden de arbeiders het werk te hervatten onder deze mensonwaardige omstandigheden en lieten zich afschrijven. Enkele anderen verklaarden zich solidair met de ploeg. Ieder kreeg opdracht zich de volgende dag gewoon te melden. Omdat er die dag weinig werk was, ontstond er leegloop en kregen de arbeiders er

een "strafnacht" overheen.

Hieruit blijkt nog maar eens dat havenarbeiders geen mensen zijn in de ogen van degenen die menen dat ze het voor het grootkapitaal moeten opnemen. Maar deze arbeiders zelf waren zich er tenminste van bewust dat ze zich niet laten degraderen tot een winstobjekt.

(gegevens ontleend aan een brief aan de TRIBUNE)

BRIEF

Naar aanleiding van Uw blad nummer 9, moet ik een grove fout opmerken. ETOS-leden betalen slechts één maal f 10 inschrijfgeld. Ik ben 25 jaar lid en heb daarvoor f 10 betaald. Van het moederfonds kreeg ik hiervan nog f 5 terug als presentje bij de geboorte van een kind. Gaarne eerlijke mededelingen.

Mevr. van Brink
Eindhoven

„Wat je zegt“ * door P.Kavezet *

ppr

Christen-radikalen in Oss hebben een rapport gepubliceerd over de staking bij de tapijt-fabriek Bergoss (18-25 mei van dit jaar). De staking werd verraden door het NKV en geleid door Arbeidersmacht. Van de PPR werd niemand aan de poort waargenomen. Dan ben je benieuwd hoe ze aan de wetenschap voor hun rapport komen.

"In ieder geval niet van ons", verklaart een woordvoerder van Arbeidersmacht, "bij ons zijn ze nooit om informatie gekomen. Het is trouwens best een aardig rapport. Vol fouten over de rol van Arbeidersmacht, de rol van de bonden en het verloop van de aktie. Maar verder toch wel goed, ja!"

zeehonden

Tribune 9 bevat een onthullend artikel over een boek uit 1899. Een jurist probeerde toen de belangen van de beroepsvisserij op onze binnenwateren in bescherming te nemen tegen de toenemende watervervuiling. De Tribune noemde het een stokoud milieubook dat de industriële oorzaken van het milieubederf al goed weergaf. Nou redeneerde die schrijver natuurlijk meer vanuit de visserij dan vanuit het milieuprobleem. Dat verklaart waarschijnlijk zijn woedende uitvallen naar dieren die voor de visserij schadelijk zijn.

Zeehonden, bruinvissen, otters, reigers, roerdompen, zwarte ooievaars en aalscholvers - het waren allemaal visdieren die de kostelijkste vis aan de handel onttrokken. Een reiger kon per dag wel voor f 6,- vis verslinden, stelde de schrijver spijtig vast. Hij vroeg van de overheid premies op het doden van dit soort beesten. Met de waakzame zeehonden voorzag hij wat dat betreft moeilijkheden. Maar de gewoonte van reigers om in kolonies te nestelen moest het makkelijk maken "om ze bij massa's tegelijk te doden en talrijke nesten te verstoren."

De oude schrijver heeft niet kunnen verhinderen dat de beroepsvisserij op de rivieren door de opkomende vervuillende industrie om zeep geholpen is. Voor hem een schrale troost dat ook de zeehonden, bruinvissen, otters enz. deze periode nauwelijks overleefd hebben. En straks misschien de mensen ook niet.

Aan het eind van de vorige eeuw was de ellende onder de massa's zo groot dat velen zich gedwongen zagen met stropen in hun levensonderhoud te voorzien. In Zeeland leidde dit tot de oprichting van stropersverenigingen met een soort onderlinge verzekering. Van de kontributiegelden werden de boetes voldaan van kollega's die door een diender betrapt werden. Bovendien werd uit dit fonds de vervanging van in beslag genomen materiaal bekostigd.

china

De dorre geesten van de parlamentsleden die op bezoek zijn geweest in de Volksrepubliek China kraken onder de last van de nieuwe ervaringen. Jaar in, jaar uit hebben ze zich ingespannen om het "vrije westen" te verheffen boven het "kommunistiese dwangstelsel". En wat zien ze nou? Een kommunistiese maat-

schappij die blaakt van de gezondheid, de werklust en de onderlinge solidariteit.

Andriessen vertrouwde, lopend door de straten van Sjanghai, aan de NOS toe: "Natuurlijk is het een diktatuur. Ze noemen het zelf een diktatuur van het proletariaat. Maar de mensen wekken niet de indruk dat ze er onder gebukt gaan. Integendeel."

Voor de oude kommunistenvreter Vondeling was de verwarring nog groter. "Het lijkt erop dat alles in China goed gaat", zei hij, "maar het blijft natuurlijk kommunisties." Dat laatste is maar te hopen, dan blijft het tenminste goed gaan in China.

PvdA-fraktieleider Van Thijn was van binnen helemaal warm geworden. Hij was diep onder de indruk van dit socialistiese land. Zijn houvast was: "Ik heb de indruk dat dit land nog niet aan de parlementaire democratie toe is."

En daar klampten ze zich dan maar aan vast. In China kan dat allemaal omdat het een "achterlijk land" is. Jammer dat het idee niet bij ze opgekomen is, dat het in Nederland allemaal niet kan, omdat Nederland een achterlijk land is, omdat het kapitalisme achterlijk is bij het socialisme.

super

Vrijdagmiddag in een supermarkt, het drukste uur van de week. Er is maar één zo'n winkel in de nieuwbouwwijk, dus je kunt nergens anders heen. De superwinkelier maakt daar handig gebruik van. De verpakking van aardappelen, vlees, kaas, snoepgoed e.d. dwingt de klant altijd meer te kopen dan zij nodig heeft. Bovendien staat er altijd nog wel iets voordeligs in de reclame, dat je helemaal niet nodig hebt, maar zo goedkoop niet kunt laten schieten.

Twee lange rijen huisvrouwen met volgeladen wagentjes staan voor de kassa's. Twee andere kassa's blijven gesloten. Steeds meer vrouwen beginnen ongeduldig te mopperen, tot groot ongenoegen van de bedrieffseigenaar, die als een bazige kalkoenhaan door zijn zaak stapt op zoek naar ongerechtigheid. Hij meent dat hij een dienende taak heeft en dat de

big

ferro

vrouwen al lang blij mogen zijn dat hij ze iets wil verkopen.

"Is er iets, dames?", vraagt hij met een veinjige glimlach.

"Jazeker, waarom gaan die andere kassa's niet open?", zegt een van de vrouwen kortdaat.

Steeds meer vrouwen draaien bij om de diskussie te volgen. Ze knikken instemmend. De super-kruidenier wordt bitser. "Moet u de zaak hier soms leiden?"

"Nee, maar ik weet wel dat mijn geld goed genoeg is om ergens anders naar toe te brengen."

"Het is niet mogelijk om meer personeel te krijgen."

"O nee? Als je maar betalen wilt. Daar zal het wel aan mankeren!"

Met een rood hoofd verdwijnt de kalkoen langs de soeprekken. Tien minuten later schuift de vrouw met haar boodschappen langs de kassa. Daar zit een vijftienjarig meisje voor een paar tientjes in de week getallen aan te slaan. Het kind snuift nerveus door haar neus. "Wind je niet zo op meisje", zegt de vrouw, "het is jouw schuld toch niet dat iedereen hier sjacherijng wordt? Laat die lefgoser barsten!"

noorden

De Kamer heeft verscheidene dagen gewijd aan de problemen van de binnenlandse ontwikkelingsgebieden, zoals Groningen en Limburg. De regering stemde er tenslotte in toe de hulp van Groningen te koppelen aan de aardgaswinsten. Dit is een van de stokpaardjes van de CPN. Na lang drammen hebben ze dan toch hun zin gekregen. Een vreemde zaak eigenlijk want:

- je zou zeggen dat Groningers recht op arbeid hebben, zelfs als er geen aardgas in de grond van hun provincie zit;

- je zou menen dat niet alleen de Groningers, maar alle Nederlanders belazerd worden door regeringen die het aardgas versjacheren aan het partikuliere bedrijfsleven;

- je zou hopen dat de middeleeuwen verleden tijd waren, toen alle provincies hun eigen wetten, tolheffingen en vorsten hadden;

- je zou geloven dat ook de Groningers zelf niet gebaat zijn bij een soort afscheidingsbeweging, maar bij een onverdeeld socialisties Nederland.

werk zat

F. de Jong, direktie van Levi, is leider van de ondernemers in het noorden. Hij hoorde dat de regering desnoods zelf ondernemingen zou stichten in Groningen. Hij moest er schamper om lachen. Alsof de ondernemers zelf niet in staat zijn het kapitaal daar te beleggen waar het winst oplevert! De regering moet zich dus beperken tot onrendabele ondernemingen. Maar zelfs dat ziet De Jong niet graag. Er is immers werkgelegenheid genoeg in Groningen! Net zoals zijn kollega er in Limburg van overtuigd is dat er ook daar geen reden tot zorgen is. Voor deze heren wordt het pas bedenkelijk als er konkurrenten op de kust komen, die het algemene loonpeil iets zouden kunnen optrekken. Zo ziet men door welke nobele motieven de standpunten van de ondernemers worden bepaald.

de
tribune

11 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

**durf te strijden
durf te winnen**

**PALESTIJNEN
TUSSEN
HAMER
EN
AAMBEELD**

DE KROTTEN VAN MORGEN

**GENERAALS
ZIJN
GEVAARLIJK**

**Chili
is
ideaal
voor
guerrilla**

de tribune

Jaargang 9 nummer 11

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

mededelingen	pag. 2
De Volharding in Den Haag moet sluiten	pag. 3
Pater Frans Weijmer over de ontwikkelingen in Chili	pag. 4
Strijd tegen de milieuvervuiling in Limburg	pag. 6
Milieubelasting en Rijnwater	pag. 7
De brieven van Kranenburg en het rapport Peynenburg	pag. 8
Gesprek met Schermerhorn	pag. 10
De oorlog in het Midden-Oosten	pag. 11
Harde strijd voor behoud Lip-horlogefabriek	pag. 12
Piet van Bentum over de nieuwbouw	pag. 13
De "zuivering" van het Leids Dagblad	pag. 14
Nieuwe afdelingen SP	pag. 14
Toon Bouwens blijft bij Bergoss	pag. 14
Wat je zegt	pag. 15

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Henri Polaklaan 32 sous
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50 tel. 461430
EINDHOVEN	Fr. Sonniusstraat 23 tel. 115162
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Schaesbergerweg 95
HELMOND	Postbus 277
HENGELO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505, tel. 652238
SCHIJNDEL	Postbus 55
TILBURG	Merodestraat 10a
UDEN	Postbus 178
UTRECHT	Oranjestraat 8, tel. 312482
WAGENINGEN	Cort v.d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestel
nummer:

Prijs

1 MAO TSETOENG, Het Rode Boekje	f2,--	25 Het "wonder" van Tibet	f1,50
2 JORIS IVENS, een revolutionair met een kamera	f1,--	26 Onderdrukking en strijd in Suriname	f1,--
3 MAO TSETOENG, Over de praktijk	f1,--	27 China Aardrijkskundig	f1,50
4 MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f1,--	28 Tsjen Tsjang-feng: De Lange Mars met voorzitter Mao	f 3,00
5 STALIN, Over dialekties en histories materialisme	f1,--	29 MAO TSETOENG, Toespraken op het kongres van Jenan over literatuur en kunst	f 1,00
6 Over de kwestie STALIN	f1,--		
8 LENIN, Het imperialisme en de scheuring in het socialisme	f1,--		
9 Uitverkocht			
10 Marxisme-Leninisme kontra revisionisme	f1,--		
12 MAO TSETOENG, Het systeem van de partijkomitees versterken	f0,50		
14 De KULTURELE REVOLUTIE in het Chinese dorpje Dazhai	f3,--		
15 De Kapitalistische Economie	f1,--		
16 De Kapitalistische Produktiewijze, deel I	f1,--		
17 De Kapitalistische Produktiewijze, deel II	f1,--		
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f1,--		
19 Commune van Parijs, ter herden- king van de 100ste verjaardag	f1,50		
21 Uitverkocht			
22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China	f1,50		
23 Akupunctuur, de Chinese metho- de van verdoven zonder narkose	f1,--		

U KUNT NATUURLIJK 30.000 KILOMETER REIZEN om China te zien. Voor de enkeling die zich dat niet kan permitteren hebben wij een goed boek. De Kulturele Revolutie in het Chinese dorpje Dachai. Het relaas van een historische omwenteling. Met mooie foto's. Alleen de-gene die niets over China wil weten mag dit boek missen. Bestelnummer 14, prijs f 3.-.

Deze maand verschenen:

30 Een proletarische universiteit f 1.50
De ervaringen van de Tsinghua-universi-
teit in Peking na de kulturele revolutie.

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

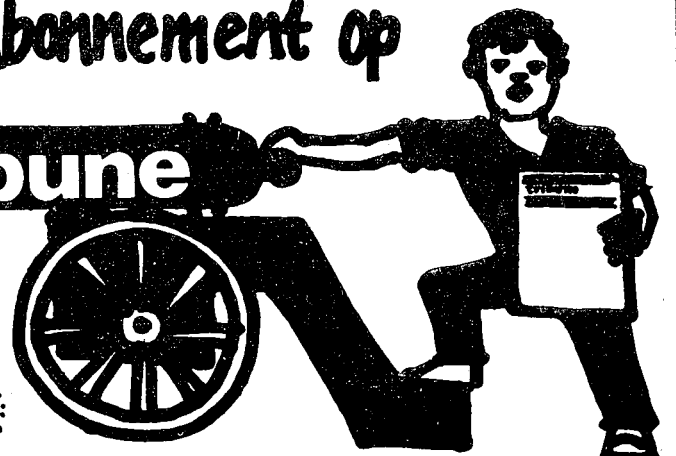
Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen. Vermeld de bestelnummers van de boekjes die U wenst te ontvangen. De verzendkosten bedragen f0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt. Controleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op

de tribune

u abonneert u voor een
jaar door f9 te storten
op gironummer 2534761
t.n.v. P.J. van Zomeren te
Nijmegen, onder vermelding:
abonnement Tribune

KLASSENLOOS ZIEKENHUIS MOET SLUITEN

In Den Haag wonen mensen die helemaal niet zo te lijden hebben onder de geldkanker van artsen, tandartsen en geneesmiddelenindustrie. Dat zijn de leden van het unieke ziekenfonds de Volharding (Azivo). Een ziekenfonds met eigen tandheelkundige centra waar tandartsen in loondienst werken, een eigen niet-kommerciële apotheek, een eigen ziekenhuis en een eigen fysiotherapeutische dienst. Bij de Azivo zijn de ziekenfondspatiënten geen tweederangs mensen. Ze krijgen er het volle pond.

Helaas gaat op 1 januari 1974 het Volharding-ziekenhuis sluiten. Azivo-directeur H. C. van der Hoeven vertelde de TRIBUNE hoe zijn sociale ziekenfonds van alle kanten op tegenwerking stuit.

Azivo-directeur H. C. van der Hoeven

KOÖPERATIE

Aan het ontstaan van het Azivo is de naam van Domela Nieuwenhuis verbonden. Eind vorige eeuw bloeide de koöperatieve gedachte om het lot van de arbeidersklasse te verlichten. Nieuwenhuis gaf de aanzet tot de oprichting van een koöperatieve bakkerij. De koöperatie groeide snel uit. Men kon er brood, kleren, mediese verzorging en begrafenissen krijgen. In de Tweede Wereldoorlog werd het ziekenfonds van de koöperatie afgescheiden om het te redden uit de handen van de Duitsers.

Met lede ogen zag de mediese stand het Azivo opbloeien. Dat was ongewenste concurrentie. Van der Hoeven: "Vanaf het begin ondervond de Volharding veel tegenwerking en van niemand steun. In 1956 moesten we voor het eerst het onderspit delven. Wij hadden toen nog een huisartsenpraktijk, maar de Maatschappij voor Geneeskunst wilde niet dat er artsen in loondienst werkten. De Maatschappij heeft ons tenslotte gedwongen deze praktijk op te heffen.

DE VOLHARDING IN DEN HAAG

De specialisten (superspecialisten zoals urologen, kardiologen en andere logen) die wij niet in loondienst hadden, weigerden namelijk onze leden te behandelen. Ze stelden als voorwaarde dat onze artsendienst werd opgeheven. Dat is gebeurd, ondanks de oprichting van een aktiekomitee Volhardingsbehoud, dat desnoods de patiënten per bus naar het Akademies Ziekenhuis in Leiden wilde vervoeren, waar ze wel behandeld konden worden. Van politieke partijen of vakbonden hebben wij geen enkele steun gekregen. De vakbonden zijn zich pas de laatste jaren voor de gezondheidszorg gaan interesseren."

ZIEKENHUIS ZONDER KLASSEN

Op onze vraag naar de sluiting van het ziekenhuis, die nu voor de deur staat, zegt de heer Van der Hoeven: "Allereerst konden we niet genoeg specialisten in loondienst krijgen. De Volharding is een ziekenhuis zonder klassen voor enkel fondspatiënten. De specialisten werken liever ergens anders, waar meer te verdienen valt. Bovendien gaf het Rijk ons geen toestemming meer om het verouderde ziekenhuis te vervangen door een nieuw, hoewel we zelf voor de modernste apparatuur konden zorgen.

Het is waar dat er in Den Haag te veel ziekenhuisbedden zijn. Veel mensen worden in de ziekenhuizen gehouden omdat de ziekenhuizen en specialisten financieel belang hebben bij een langere opname. Dat is bij ons natuurlijk niet het geval. Maar de overheid meent nu eenmaal dat kleinere ziekenhuizen moeten verdwijnen. Ook op dit punt hebben we geen steun gekregen van bijvoorbeeld de vakbewe-

MEDIESE MACHT KONTRA SOCIAAL ZIEKENFONDS

ging. Toch had navolging van ons initiatief buiten Den Haag kunnen leiden tot het ontstaan van alternatieve ziekenhuizen."

APOTHEEK

Ook de Volharding-apotheek had te maken met een boycot. Van der Hoeven: "De Maatschappij voor Farmacie is er tegen dat apothekers in loondienst werken. Pas twee jaar geleden hebben ze ons toestemming gegeven, mits onze leden ook naar andere apothekers mochten gaan.

Vóór dit akkoord werd een apotheker, die bij ons in loondienst trad, geroyeerd uit de Maatschappij. Onze apotheek — de grootste van heel West-Europa — heeft dan ook een paar jaar gedraaid op één apotheker, die zijn ideaal niet wilde verkopen. Toen hij twee jaar geleden op vakantie kon gaan, overleed hij aan een hartaanval.

Maar we hebben nu een apotheek die zonder winst oogmerk alle voordelen van de farmaceutische wetenschap aan onze leden doorgeeft."

TANDARTSEN

Behalve de apotheek heeft het Azivo een fysiotherapeutische dienst en tandheelkundige centra, die nog draaien. Van der Hoeven: "Daardoor onderscheiden wij ons van de hele rest van de gezondheidszorg. Nu de discussie over nationalisatie van de gezondheidszorg steeds groter wordt, willen wij bewijzen dat het kan, met onze eigen voorbeelden.

Vroeger was het standpunt van de tandartsen: bij fondspatiënten kun je wel een kies trekken, maar vullen is een overbodige luxe. Ook nu nog vinden veel tandartsen dat een arbeider geen kronen in zijn mond hoeft te hebben. Onze leden kennen de problemen niet die andere fondspatiënten in Nederland hebben, zoals geen tandarts kunnen vinden, een slechte behandeling, een tandarts die alleen maar trekt enzovoorts.

Onze leden krijgen de juiste behandeling, van tandartsen die alleen maar voor ziekenfondspatiënten werken.

Vroeger waren Nederlandse tandartsen niet bereid bij ons in loondienst te komen. Toen moesten we buitenlanders aantrekken. Maar hoe langer hoe meer jongere tandartsen vinden ons systeem het beste."

NATIONALISEREN

Waarom hebben andere ziekenfondsen het voorbeeld van de Volharding niet gevolgd?

Van der Hoeven: "U moet niet vergeten dat de meeste ziekenfondsen uit de Maatschappij voor de Geneeskunst voortkomen. Verder zou zo'n ziekenfonds sinds 10 jaar niet alleen op de tegenwerking uit de mediese wereld stuiten, maar ook op de wet Veldkamp. Deze wet verbiedt het opzetten van centra als de onze, en liet (gedwongen door de oppositie) de bestaande centra nog maar net onaangetast. De regering vond dat deze centra een afwijking betekenen van de als normaal gewenste situatie.

De heer Van der Hoeven wil dat de gezondheidszorg in Nederland genationaliseerd wordt:

"Zolang er een groep partikuliere patiënten (30%) en een groep fondspatiënten (70%) is, zal de ziekenfondsverzekering een soort margarineverzekering zijn, terwijl de partikulieren een roomboterbehandeling krijgen.

Met name moet een beter ziekenhuisbeleid gevoerd worden om een eind te maken aan de verspilling die ontstaat doordat de ziekenhuizen op hun eigen houtje te werk gaan. Het moet onmogelijk worden dat röntgenologen een ziekenfonds voor vele duizenden oplichten, dat tandartsen weigeren invaliden te behandelen omdat de verdiensten te laag zouden zijn enz.

Voor ons is de Azivo ook geen doel op zichzelf. Hoofdzak is dat de patiënten een verzorging krijgen door mensen, die het niet te doen is om de financiën, maar om een zo goed mogelijke gezondheidszorg."

FRANS WEIJMER: HET VOLK RADIKALISEERDE MET SPRONGEN

CHILI IS IDEEAAL VOOR GUERRILLA

La Calera, een stad ten noorden van Santiago in Chili, wordt beheerd door de cementindustrie. Ruim 2300 arbeiders werken in de reusachtige fabrieken, die drie jaar geleden nog gemengd Frans-Duits eigendom waren. De hele stad wordt door de cement getekend. De druiven in de tuinen zijn bedekt met een cementen korst. Tijdens de langdurige droogteperiodes is er zo veel stof, dat de autobanden sporen trekken door de hoofdstraten.

Hier kwam Frans Weijmer half 1970 terecht met een groepje Nederlandse geloofsgenoten. Hij woonde in de krottenwijk en werkte de laatste twee jaar als arbeider in de cementfabriek. Vanaf het begin was hij met huid en haar betrokken bij de revolutionaire ontwikkelingen, die met de ambtsaanvaarding van Allende werden ingezet.

Klassenstrijd

"Ik ben de zoon van een mijnwerker, van een proletariër dus", zegt hij, "maar opgeleid aan het seminarie en daardoor vervreemd van mijn eigen klasse. Het was een heel duidelijk konflikt om terug te keren naar het proletariaat. Maar in die situatie van openlijke klassenstrijd was het kiezen of delen. Ik heb mijn opleiding in dienst van de arbeidersklasse gesteld.

Vanaf het begin was de opbouw van de volksmacht het centrale punt. Moet je zorgen dat de arbeiders het goed hebben of moet je zorgen dat ze de macht hebben? Het was een voortdurend proces van bewustwording.

Vergeten wetje

Allende maakte gebruik van een wetje uit de dertiger jaren. Een wetje uit de ambtsperiode van de socialist Grove, die 12 dagen president is geweest. De heersende klasse had vergeten dat wetje af te schaffen. Volgens deze wet kan de staat basisindustrieën onteigenen zodra zich daar ernstige konflikten voordoen. De cementarbeiders konden de nationalisatie dus afdwingen door hoge looneisen te stellen, die trouwens ook op zichzelf al gerechtvaardigd waren.

In 1971 maakten we een staking mee van 60 dagen. De Chileense vakbonden hebben geen stakingskassen, dus het werd meteen een keiharde strijd. Er werd honger geleden. Er moesten gemeenschappelijke keukens komen en de voedselvoorziening was een aanhoudend probleem. Toch duurde de staking 60 dagen. Het was een belangrijke ervaring. We leerden wat er eigenlijk allemaal op het spel stond, hoe belangrijk de fabriek was, hoe zeer de arbeiders uitgebuit werden en hoe 17 families de hele basisindustrie van Chili beheersten. Om

een chaos te veroorzaken gooiden de kapitaalbezitters fabrieken in Chili dicht.

Zeggenschap

Maar we wonnen. Van het bedrijf kwam 52% in handen van de regering. Deze benoemde een "interventor" (beheerder) die aan het hoofd van 10 bestuurders kwam te staan: 5 vertegenwoordigers van de regering, 5 mensen gekozen door de arbeiders.

De arbeiders hadden nooit verantwoordelijkheid gehad. Het was allemaal van de baas, dus waarvoor zou je je druk maken, waarom zou je zuinig zijn op de machines? Dat moest nu veranderen. In alle afdelingen werden arbeidersraden georganiseerd om het bedrijf, dat nu van het volk was, goed te beheren.

De basis moest voortdurend gemobiliseerd worden tegen de bureaucratie, tegen de baantjesjagers. De interventor bleek bijvoorbeeld een familielid te zijn van de grootste bouwondernemers van het land en moest worden weggejaagd.

Profiteurs

Meer menselijkheid betekent niet alleen meer loon, maar ook meer zeggenschap van de arbeiders over hun eigen krachtsinspanning. Er moesten besluiten genomen worden over de produktie, de prijzen en de organisatie. Binnen een half jaar steeg de produktie met meer dan 40%. Hoewel de inflatie al meer dan 50% was, wezen de arbeiders zelf een loonsverhoging van de hand. Ze wilden de regering in staat stellen goedkoop en goed te bouwen.

Maar ze ontdekten dat de bouwondernemingen nog steeds in partikuliere handen waren. Deze partikuliere ondernemers profiteerden dus het meest van de inspanningen in de cementfabriek. Dat was een grote desillusie om dat te ontdekken, maar het zette de arbeiders aan het denken over het hele systeem. Er werden delegaties uitgestuurd naar de arbeiders van de bouwbedrijven om ook daar nationalisaties af te dwingen. Op basis van de bestaande wetten kon de regering daar echter niet in slagen.

Bazenstaking

Een tweede belangrijke mijlpaal was de bazenstaking van oktober 1972. Toen legden de ondernemers een groot deel van de economie lam. Daardoor werden de arbeiders gedwongen een alternatief te vinden voor het ontworpen staatsapparaat. Wij beseften dat we ook een verantwoordelijkheid hadden buiten de fabrieksmuren. Toen zijn de zgn. industriële zones ontstaan. Fabrieken sloten zich aaneen om gezamenlijk oplossingen te vinden voor problemen betreffende de energievoorziening, het transport, de gezondheidszorg, de voedsel-

"BLIJF ONS SOORT MENSEN TROUW"

In juni 1970, vlak voordat Allende tot president werd gekozen, vertrok de katholieke priester Frans Weijmer uit Kerkrade naar Chili. Bij het afscheid drukte zijn vader hem op het hart: "Zorg dat je ons soort mensen trouw blijft. Ik ben in de plaggenhutten van Drente geboren en heb m'n hele leven in de mijn geploeterd. Ik zou me voor je schamen als je daar bij de rijken gaat horen."

Het schokt vader Weijmer (69) nu dan ook niet om zijn teruggekeerde zoon als kommunist te horen praten. "Bovendien", zegt Frans lachend, "als vader in de schuur bezig is, hoor ik hem altijd de Internationale neurien."

De TRIBUNE spreekt Frans Weijmer (31) op een zaterdagmiddag. De week was voor hem een uitputtingslag. Twee of drie spreekbeurten per dag, verspreid over het hele land. Zojuist heeft hij krantenknipsels uit Chili gezien.

"Alleen officieel al zijn er zo'n 60 executies

per dag. Hoeveel mensen er in het geniep vermoord worden, kun je wel raden."

Dan vraagt hij geëmotioneerd: "Is het je opgevallen hoeveel Duitse namen een rol spelen in de fascistiese staatsgreep? Het hele leger is op Duitse leest geschoeid. Eind vorige eeuw hebben Duitse kolonisten zich in het zuiden van Chili opgewerkt tot grootgrondbezitters. Ze hebben er Duitse dorpjes gebouwd met typies Duitse kerkjes.

Ik ben helemaal geen racist, maar het word je wel vreemd te moede. Vooral omdat het Chileense leger helmen en uniformen draagt, die aan het eind van de Wereldoorlog in Duitsland zijn opgekocht."

Dan begint Frans Weijmer het meeslepende relaas van zijn Chileense ervaringen: "We hebben een lijst opgesteld van internationale koncerns die zowel in Chili als in Nederland zitten. Dat zijn er ontzettend veel."

distributie, onderwijs, politie e.d. Zo ontstonden stedelijke kommando's in plaats van de oude stadsbesturen. Dat was een oorspronkelijke vorm van volksmacht.

Revolutie

Toen ik in 1970 in Chili kwam was er geen revolutionaire situatie. Ook Allende was zich daarvan bewust. Hij wilde de voorwaarden scheppen voor de revolutie, de weg bereiden voor de opbouw van het socialisme. Hij werd toen doof het volk op handen gedragen.

Het volk radikaliseerde met sprongen. Iedere week zag je de vooruitgang. Uit de basis kwamen spontaan fantastische initiatieven, die uit noodzaak geboren werden. Uit het volk kwam een prachtig kader naar voren.

In dit opzicht was het presidentschap van Allende van grote waarde. Maar Allende weigerde pertinent het volk de middelen in handen te geven om deze verworvenheden te verdedigen. Het was diep tragies, zoals hij binnen de perken bleef van de parlementaire democratie, zoals die door de heersende klasse was uitgedokterd."

MIR en christenen

Ondertussen had Frans Weijmer zich aangesloten bij de MIR, de meest radicale organisatie in Chili. Een revolutionaire partij met een straffe discipline op basis van het marxisme-leninisme. De MIR weigerde deelname aan de regering Allende, omdat ze de lijn-Allende een onmogelijke zaak vond, maar verdedigde de regering wel aan de basis. Hoe kan een priester zich aansluiten bij de "maafsten"?

Frans Weijmer: "Je wilt het evangelie brengen, de blijde christelijke boodschap. Maar als je daar vlees en bloed aan wilt geven, moet je toch uitgaan van de realiteit van de mensen. Het evangelie is geen wetenschappelijke methode om de maatschappij te analyseren.

Als je de maatschappij wilt begrijpen en veranderen is er maar één wetenschappelijke methode: het marxisme-leninisme. Door de MIR werd het geloof niet bestreden. Er waren veel christenen en priesters lid van. De meeste Chileense kommunisten geloven niet in een god, maar toch laten zij hun kinderen dopen en in de kerk trouwen. De godsdienst heeft daar nu eenmaal gruwelijk veel aanhang en die kun je niet wegcijferen."

Opium

"In Zuid-Amerika zie je de godsdienst echt gebruiken als opium voor het volk, omdat de kerk zich beijvert voor orde en rust en de mensen probeert af te leiden van hun aardse problemen. Als je daar revolutie wilt maken heb je gewoon de kerk nodig. Het is gewoon nodig dat er priesters zijn, die duidelijk maken dat christenen in de eerste plaats revolutionairen moeten zijn.

Tot drie maal toe heeft de bisschop op het punt gestaan mij uit mijn ambt te ontsetten. Tenslotte heb ik, op aandringen van de MIR zelf, m'n lidmaatschap van de MIR opgegeven. Ze vonden dat ik me nuttiger kon maken als ik wel in de kerk bleef."

Cuba

Weijmer was hoofdbestuurder van de invloedrijke organisatie "Christenen voor het Socialisme". Op uitnodiging van Fidel Castro bracht hij in juni van dit jaar, met een delegatie van deze organisatie, een bezoek aan Cuba. Voor zijn vertrek bereikte hem het dringende verzoek van kerkelijke autoriteiten

Drie van de nieuwe machthebbers in Chili; v.l.n.r. Leigh, Pinochet en Toribio Merino

om vanuit Cuba meteen voor een paar maanden door te reizen naar Nederland. Als een soort afkoelingsperiode. "Ze wilden hem kwijt", zegt vader Weijmer nuchter. In september zou Frans naar Chili terugkeren. In de tussentijd zat hij zich hier te verbijten bij de nieuwsberichten uit Chili.

Demokratie

"In april was het wel duidelijk waar de Chileense bourgeoisie op aan stuurde. Allende had bij de verkiezingen in maart 7% stemmen gewonnen. Binnen een jaar zou hij meer dan 50% van de stemmen halen. Op dat moment had de "demokratie" voorgoed afgedaan als regeringsvorm. De democratie kon immers de belangen van de kapitaalbezitters niet langer beschermen.

De rechtse partijen overwogen dat ze wel over meer wapens beschikten, maar tevens dat links veel beter georganiseerd was. Daarom legden ze zich toe op het uitlokken van een economische chaos om het leger een voorwendsel te geven voor een ingreep.

Op 29 juni werd een tankaanval op Santiago nog afgeslagen. Toen begonnen de rechtse kranten te schrijven: "Geen enkele Chileen hoeft deze onwettige regering te gehoorzamen." Rechts kondigde dus het einde van de voor-revolutionaire periode af. Rechts luidde de openlijke revolutionaire strijd in."

Allende verliest aanhang

"Vanaf dat moment begon Allende veel aanhang te verliezen. Hij was geen motor meer in de ontwikkeling, maar werd een rem omdat het volk hem voorbij streefde. Het volk wilde wapens, terwijl Allende stappen terug deed om een burgeroorlog te vermijden. Hij had het lef om het grote kapitaal aan te vallen binnen het systeem. Dat heeft zijn dood betekend. Het standpunt dat de Tribune (nummer 10) over Allende in Chili heeft gebracht, heeft grotendeels mijn instemming.

De hele maand augustus organiseerde het leger razzia's in de fabrieken. Het leger was op zoek naar wapens, die echter zelden gevonden werden. De soldaten sloegen alles kort en klein. De arbeiders werden afschuwelijk mishandeld en vernederd.

Onder druk van de legerleiding stelde Allende de MIR buiten de wet en dus bloot aan vervolgingen. Aan de andere kant werd de fascistische organisatie "Vaderland en Vrijheid" niet buiten de wet gesteld."

Wapens

"We hadden wapens nodig, maar ze waren nauwelijks te krijgen. Van de MIR was maar een klein deel bewapend, omdat de meerderheid van de leden voortdurend in de buurten en bedrijven bezig was de mensen aan de basis te organiseren. De MIR werkte ook wel in het leger - levensgevaarlijk werk en verschrikkelijk moeilijk.

De leiding van het Chileense leger bestaat uit officieren die een zeer dure opleiding krijgen in Chili en de VS. Deze opleiding kunnen alleen de rijken zich permitteren. Daarnaast zijn er de dienstplichtigen, de troepen en het lagere kader. Deze verdienen erg weinig en hebben geen stemrecht - om te voorkomen dat deze mensen zich voor politiek gaan interesseren!

De zaterdag voor de staatsgreep van de 11e september werden duizenden soldaten met groot verloop naar huis gestuurd. Zo zuiverde de legerleiding haar troepen van de linkse elementen, die voor haar onbetrouwbaar waren. Pas daarna sloegen ze toe en veranderden Chili in een abattoir."

Guerrilla

"We hebben de staatsgreep dus wel zien aankomen, maar niet kunnen voorkomen. Het zal nu ongetwijfeld jarenlang gaan duren. Links zal geruime tijd ondergedoken moeten blijven om een heel nieuw net op te bouwen en een bevrijdingsleger te stichten.

Chili is ideaal voor de guerrilla. Niet alleen de gesteldheid van het land, maar vooral door het bewustzijn van de arbeidersklasse. Bovendien bestaan er nu ook sterke boerenorganisaties die het bevrijdingsleger kunnen bevoorraden. Een revolutionair moet tenslotte ook vreten.

Maar het zal moeilijk zijn. Onder invloed van de VS zijn in heel Zuid-Amerika sterke legers opgebouwd. Brazilië is een bolwerk van VS-invloed geworden. Daarom is er in Chili misschien alleen een kans van slagen als de guerrilla zich over het hele continent verspreidt.

Natuurlijk is het een zware slag voor Chili dat veel politiek kader nu wordt uitgeroeid. Maar dat is het hogere kader. Voor de basis hoeven we niet zo bang te zijn. Drie jaar organisatie en bewustwording sla je er niet zo maar uit."

MILIEU IN DE PROVINCIE LIMBURG BIJ STEIN KAN WATER BRANDEN

Vuil water - ook zonder Ternaaien

Sinds kort houdt Limburg het rekord "demonstreren tegen de milieuvervuiling". Met de omstanders meegerekend gingen op 6 oktober tussen de 30.000 en 40.000 Limburgers en Belgen in Maastricht de straat op. Ze waren tegen de vestiging van een olieraffinaderij in Ternaaien.

De NIOC (National Iran Oil Company) heeft plannen om vlak bij het Belgische dorp Ternaaien een oliezaakje te beginnen, dat volgens haar zeggen schoon werk zal leveren. "Als dat zo is", merkte Den Uyl schrandler op, "waarom zetten ze dat ding dan niet in het centrum van Luik, in plaats van enkele kilometers van de Nederlandse grens bij Eijsden?"

De massale mars naar het Vrijthof bewees welke vormen de onrust over het leefmilieu onder de mensen heeft aangenomen. Toch zitten er merkwaardige kanten aan deze aktie Stop Ternaaien. Wie in het front van de stoet een aantal gerenommeerde hoogwaardigheidsbekleders zag lopen, voelde zijn nieuwsgierigheid geprikkeld worden.

Vragen

Waarom loopt daar voorzitter De Zeeuw van de KVP? Heeft die partij ooit een hand uitgestoken voor een schoon Nederland? Waarom loopt daar het voltallige kollege van B en W van Maastricht? Omdat meester Baeten en zijn makkers al jarenlang de Kon. Ned. Papierfabriek ongestraft de grootste Maasvervuiler laten uithangen? Waarom stuurt Den Uyl twee van zijn ministers? Zou hij soms van plan zijn de strijd tegen het MAN te staken en de schadelijke milieubelasting niet meer op de schouders van de bevolking te leggen?

Welnee - zo simpel zijn de motieven van de heren niet. De kwestie is dat een raffinaderij bij Ternaaien de bungalows in de Maasvallei minder waard zal maken. Tijdens de demonstratie deed het gerucht de ronde dat Shell zelf de zaak had opgezet, uit angst de DSM als afzetmarkt te verliezen aan de nieuwe raffinaderij. Een man die aan het eind van de demonstratie op het podium sprong met een

flesje Maaswater ("moet je zien hoe vuil het is, al zonder raffinaderij in Ternaaien") werd snel weggewerkt.

Bij de Belgische notabelen hebben weer andere motieven gespeeld. Bijvoorbeeld dat de NIOC maar een klein olieboertje is vergeleken bij de Amerikaanse en West-Europese olie-giganten. En dat de nieuwe raffinaderij "franstalig" zou zijn, was weer een naar toekomstbeeld voor de Vlaamse voorlieden.

De aanwezigheid van de kopstukken bij de demonstratie wijst dan ook niet op een revolutionair keerpunt in het milieubeleid van de machthebbers. De heren hebben de bestaande onrust in hun eigen straatje gekanaliseerd.

ENCI, KNP en DSM

In de hele discussie rond Ternaaien waren het alleen maar enkele ingezonden-brieven-schrijvers die melding maakten van de vuilheid, die de bedrijven in Limburg zelf op de mensen loslaten. De ENCI en KNP in Maastricht en de DSM in Geleen zijn mooi buiten schot gebleven.

Terwijl Maastrichtse huisvrouwen hun was niet buiten durven hangen vanwege het cementstof van de ENCI. Terwijl sportvissers al jarenlang niet meer in de buurt van de DSM terecht kunnen, omdat de vis daar spoorlags naar de haaien gaat. Terwijl het in Limburg geen wonder meer is om water te zien branden. Een beekje bij Stein slaan regelmatig de vlammen uit door het zuur dat de DSM daar loost.

Hierover zwijgen de zetbazen van de beroepsvervuilers. We hadden ook niet anders verwacht. Zodra zij ergens aan meedoen, wordt het immers al verdacht. Anders is het met de milieu-aktiegroepen die als paddestoelen uit de grond schieten. Helaas beperken de meeste zich tot het uitbrengen van nota's, brieven en persverklaringen. Tot een daadwerkelijke aanpak van het vervuilende economische systeem komen de meeste niet.

MAN

Wat dat betreft is het MAN (Milieu Aktiecentrum Nederland) nog steeds uniek, ook in Limburg. De afdeling Heerlen werkt hard aan de opbouw van een organisatie die de basis van de bevolking mobiliseert en de milieuproblemen aanpakt vanuit de belangen van de gewone mensen.

Het MAN stoot door naar de kern van de milieu-problemen en aarzelt niet om de winsthonger van de partikuliere ondernemingen in staat van beschuldiging te stellen. Het gaat niet om toevallige uitwassen, maar om het kapitalistische systeem waarin de belangen van de volksmassa's koelbloedig worden opgeofferd aan die van de aandeelhouders.

Tijdens de demonstratie van Maastricht werden honderden milieuboeken "De Mens Moet Blijven" verkocht. In oktober en november worden overal openbare bijeenkomsten gehou-

den voor de aktie tegen de milieubelasting: "Geen belasting op ontlasting". De eerste vergadering op 8 oktober in Heerlen leverde meteen 25 medewerkers op. In het plaatsje Eigelshoven staat een ploeg van tien huisvrouwen startklaar om huis aan huis milieuwerk te doen.

Deze komitees gaan deur aan deur de belastingaanslagen ophalen als het zo ver is. Deze komitees gaan de organisatie van het verzet tegen de milieubelasting konkreet ter hand nemen, zoals ook in andere delen van het land door het MAN is gebeurd.

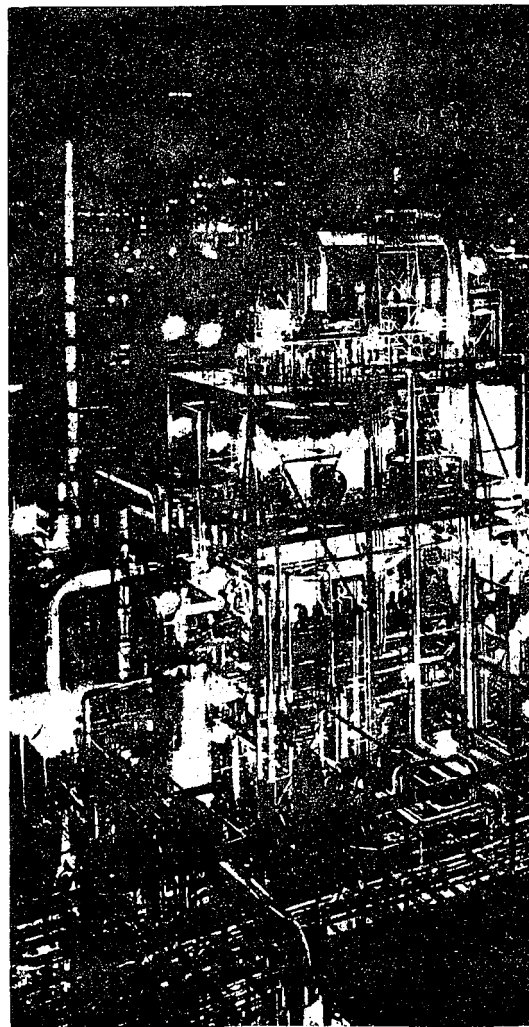
Om alle misverstanden te vermijden: inzet van deze MAN-aktie is niet dat de mensen een paar tientjes op zak houden. Inzet is een goed milieubeleid. Dat wil zeggen: een beleid dat rechtstreeks ingrijpt in de productieprocessen waar uit winstmotieven de milieuvervuiling vandaan komt.

Bedeling

Dat is andere koek dan brieven-schrijverij en opwinding over losfladderende frietzakjes. Op de vergadering in Heerlen vergeleek Remy Poppe van het MAN het werk van veel milieuclubs met de vroegere praktijken van rijke dames die zich met de bedeling bezig hielden. Een pannetje soep voor de kinderen van de mensen, die in de fabriek van haar echtgenoot arm gehouden werden. Het gaat nu niet om de soep, maar om de fabrieken.

Onlangs begon het MAN een aktie tegen de levensgevaarlijke toestanden bij Teco-Electric in Kerkrade. Nog steeds moeten de arbeiders daar met asbest werken. Enkele maanden geleden meldde de TRIBUNE hoe dodelijk dit kankerwekkende gif is. Enkele grote bedrijven hebben de asbestproductie en -verwerking noodgedwongen stopgezet. Dat werk hebben ze nu afgeschoven op kleinere ondernemingen, zoals Teco Electric. Het MAN wil dat werken met asbest verboden wordt.

Het chemies bedrijf van de DSM

MILIEUBELASTING EN RIJNWATER

PVDA TEGEN "DE MENSEN WAAR HET OM GAAT"

HET provinciaal bestuur van Gelderland weet zich geen raad met de door het MAN (Milieu Aktiecentrum Nederland) georganiseerde boycot van de milieubelasting. Gedeputeerde Staten hebben een noodkreet doen uitgaan naar het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Ze vragen daarin om uitbreiding van de bevoegdheden van de deurwaarders om de weigeraars alsnog het geld onder dwang afhandig te kunnen maken.

Het algemene verzet van de bevolking tegen deze milieubelasting is in verschillende delen van Gelderland zó goed georganiseerd, dat de overheid met de handen in het haar zit. In Wageningen en Nijmegen zijn bijv. ondanks alle aanmaningen resp. 2000 en 8000 weigeraars en de provincie weet niet hoe ze deze weigeraars tot een snelle betaling kan dwingen. En dat terwijl deze weigering betrekking heeft op de aanslagen over 1972. Die van 1973 moeten nog voor het eind van dit jaar komen en zullen ongetwijfeld op nog sterker verzet stuiten, nu blijkt hoe hard het MAN heeft toegeslagen.

GS van Gelderland smeken de regering om steun. Ze willen dat de regering van de televisie gebruik maakt om de bevolking te manipuleren en de belasting te propageren. Bovendien vragen ze dus om meer bevoegdheden voor de deurwaarders.

Het MAN heeft op deze noodkreet gereageerd met een verklaring. Daarin wordt gesteld dat de handelwijze van de provinciale overheid andermaal het succes van de aktie bewijst. Voor de overheid en onze gekozen volksvertegenwoordigers zou dat aanleiding moeten zijn om eens bij zichzelf te rade te gaan of ze met het huidige milieubeleid niet helemaal op het verkeerde spoor zitten.

In plaats van naar de duidelijke protesten van de bevolking te luisteren, wil de overheid echter hardere dwangmaatregelen gebruiken. Het MAN noemt dat zowel "belachelijk" als "schandelijk". Het wijst er nogmaals op dat deze akties niet begonnen zijn om een paar tientjes uit te sparen, maar om een goed milieubeleid af te dwingen.

Half juli heeft het MAN zich schriftelijk tot milieuminister Vorrink en minister-president Den Uyl gewend. Het gaf een uiteenzetting over de stand van zaken en stelde de regering voor om een zinloze confrontatie tussen de bevolking en de deurwaarders te vermijden. De milieu-organisatie bood aan haar eisen met de regering te bespreken. Op deze brieven is geen antwoord ontvangen — behalve de mededeling van Den Uyl dat hij het schrijven heeft doorgestuurd naar zijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat — de bekende "progressief" Westerterp.

In het verkiezingsprogramma Keerpunt '72 beweerde de ploeg van Den Uyl dat "een effectief overheidsbeleid niet kan worden gevoerd, zonder de mensen om wie het gaat bij de totstandkoming ervan te betrekken." Volgens Keerpunt moest worden afgerekend met "een periode, gekenmerkt door een politieke stijl waarbij beslissingen worden genomen buiten de mensen om." Nu blijkt wat deze woorden waard zijn, als de heren eenmaal in het zadel zitten. Ze voelen niets dan minachting voor de "mensen waar het om gaat".

* * *

Het christelijke ochtend blad Trouw maakte melding van de bovengenoemde brief van GS van Gelderland en de reactie daarop van het MAN. Dat was op 11 oktober op pagina 9. Op dezelfde pagina wordt bericht over de voortdurende verslechtering van het Rijnwater, waardoor de drinkwatervoorziening van miljoenen mensen in gevaar komt.

Er gaat bijna geen week voorbij of deskundigen verheffen hun stem om ernstig te waarschuwen. Een verantwoorde reiniging van het Rijnwater is nauwelijks meer mogelijk. Technici kan het water wel gezuiverd worden van allerlei schadelijke stoffen, maar het is nog niet te overzien welke nuttige stoffen dan gelijktijdig aan het water onttrokken worden. De gevolgen van een dergelijke rigoreuze reiniging voor de volksgezondheid laten zich alleen nog maar raden.

De Internationale Rijngroep heeft een alarmerend rapport gepubliceerd over het Rijnwater. Revolutionaire oplossingen stelt de groep niet voor. Toch weet ze vrij nauwkeurig de oorzaken van de waterverontreiniging aan te geven. Het water van ons allen wordt zonder enige rechtsgrond in beslag genomen door de industrie, terwille van vuilozingen uit winstbejag.

De regeringen beperken zich er toe de zaak te laten doorrotten. De nota zegt dat "het altijd makkelijker is geweest de andere gebruikers van het water voor de gevolgen van de vervuiling te laten opdraaien, in plaats van de vervuilers." Dit sluit precies aan op de motieven van de MAN-weigeringsaktie tegen de milieubelasting.

Trouw citeert: "Het fosfaat in het Rijnwater is voor 45% afkomstig van wasmiddelen. Dat er zoveel fosfaat in de wasmiddelen zit komt onder andere doordat het (Rijn)water zo hard is. En het Rijnwater is zo hard omdat de industrie er grote hoeveelheden kalkzouten in loost. Zo roept de ene verontreiniging de andere op."

* * *

In Wageningen heeft de PvdA-afdeling de bevolking opgeroepen om het verzet tegen de milieubelasting te staken. Een minimaal bezochte afdelingsvergadering besloot dat de PvdA haar medewerking aan de boycotaktie zou staken. Het behoeft geen betoog dat de plaatselijke dagbladen dit standpunt dankbaar aan de lezers overbrachten.

Het MAN-Wageningen reageerde lakoniek met de opmerking dat van de medewerking van de PvdA-afdeling nooit iets gebleken was. Zulke steun zou dus wel ontbeerd kunnen worden. Het MAN daagde de PvdA uit om zich eind oktober voor haar "steek in de rug van de aktie" in het openbaar ten overstaan van de weigeraars te verantwoorden.

De houding van de PvdA-Wageningen schijnt overigens niet op zichzelf te staan. PvdA-afdelingen uit plaatsen waar de MAN-aktie gevoerd wordt, hebben in Den Haag van hun partijbestuur te horen gekregen dat ze de akties zoveel mogelijk afbreuk moeten doen. Den Uyl kan het verzet kennelijk niet velen. Daarom zijn ze de PvdA zeker een "aktiepartij" gaan noemen. Die onderneemt overal akties om goeie akties te torpederen.

ZES MILJARD

Zes miljard (6.000.000.000) gulden is meer dan 10% van de totale geldsom die de Nederlandse staat in 1974 ter beschikking heeft. Bijna f 500 per hoofd van de bevolking (kinderen en grijsaards inbegrepen). Hoeveel goeds zou men met zoveel geld kunnen doen? Het heeft geen zin er over te filosoferen. De Nederlandse regering verspilt het aan het leger.

Het rommelt in en rond het leger. Een hoge generaal roept zijn officieren op tot georganiseerd verzet tegen de "aanval op de defensie". Er zijn voorstellen om de dienstplichtige leeftijd te verlagen. En voor wie mocht betwijfelen of ons leger zich zou lenen voor Chileense toestanden, publiceert de TRIBUNE hier de richtlijnen die voor tijden van sociale onrust in het leger gelden.

De Socialistische Partij is geen pacifistische partij. Wij zijn niet tegen alle legers. Wij staan aan de kant van de bevrijdingslegers, zoals die van Vietnam en Mozambique. De SP is wel tegen het huidige Nederlandse leger. In de eerste plaats omdat het ons geen bescherming kan bieden tegen welke buitenlandse agressie dan ook (aangenomen dat we niet door België en Luxemburg worden bedreigd). In de tweede plaats omdat het een leger is dat van de werkende bevolking geïsoleerd wordt en tegen haar kan worden ingezet.

Onze konklusie is dat al het geld dat aan het leger besteed wordt, weggegooid geld is. Het Nederlandse volk krijgt voor zijn belastingcenten niets terug — behalve een voortdurend gevaar binnen haar grenzen.

Op de redactie van de TRIBUNE liggen de brieven, die generaal-majoor L. Kranenburg op 29 augustus en 5 oktober jl. aan zijn onderkommandanten verzond. Kranenburg is Territoriaal Bevelhebber Oost. Dat betekent dat hij vanuit Deventer het militaire bevel voert over vijf Nederlandse provincies.

Onder de opperofficieren leeft grote onvrede met de huidige gang van zaken in het leger. Het bevalt hen niet dat de soldaten zich organiseren. Het bevalt hen nog minder dat in de pers wel eens kritische artikelen over het leger verschijnen. En tenslotte voelen ze zich bedreigd, doordat de politici niet lijnrecht tegen de anti-militaristische gevoelens van de Nederlandse bevolking durven in te gaan en voor defensie slechts f 6 miljard in plaats van 7, 8 of 10 miljard uittrekken.

De theorie wil dat het leger een instrument is in handen van de regering, die door algemene verkiezingen aan het bewind komt. Zo was het in Chili ook, volgens de stellige overtuiging van Allende. In de praktijk blijkt het leger een bolwerk te zijn van de reactie, van krachten die zich verzetten tegen vernieuwing en verandering van de maatschappij.

Minachting

De opstelling van generaal-majoor Kranenburg is dan ook allerminst die van een gediensstige loopjongen van de Haagse bewindslieden. In zijn brieven tracht hij nauwelijks zijn grenzeloze minachting voor het parlement te verbloemen. Volgens hem is er sprake van een "doelbewuste en zorgvuldig geplande aanval op de defensie". Hij waarschuwt zijn ondergeschikten dat deze aanval al jaren geleden werd ingezet.

Als leiders van het anti-defensie-komplot schildert hij lieden af die zich enerzijds voordoen als vredelievende idealisten en anderzijds "ter bevordering van het geluk van ons volk, de samenleving willen vernietigen — desnoods met buitenlandse hulp — om een totaal andere maatschappij op te bouwen".

Kranenburg: "Leiders uit beide groepen vinden elkaar op één punt: het streven naar afschaffing of tenminste verzwakking van onze krijgsmacht. Zij zijn, zoals gezegd, bezielde door idealen, wellicht daardoor fanatiek en wat verblind, nauwelijks voor rede vatbaar,

ongetwijfeld vindingrijk en intelligent, bereid het doel de middelen te laten heiligen."

Kranenburg over zijn vijand: "Om te voorkomen dat voorstanders van een voor haar taak berekende krijgsmacht, gelimponeerd raken door ons uitstekende materiaal en dus kunnen zien dat ze goede waar voor hun belastinggeld krijgen, stellen ze, dat men zich eigenlijk voor een krijgsmacht moet schamen en deze dus zoveel mogelijk aan het oog moet onttrekken."

Zo gaat het maar door, pagina's vol frustraties en aantijgingen. Zo besteedt generaal-majoor Kranenburg het belastinggeld, dat hem een vorstelijk salaris verschaft en hem de beschikking geeft over sekretaresses, papier en stencilapparatuur.

Halfslachtig

Slechts op één punt kunnen we hem gelijk geven: de houding van Den Haag is uitermate halfslachtig. De heren politici willen tegelijk het leger handhaven en het verstoppen. Veel beroepsmilitairen voelen zich onbehaaglijk en zeggen: "Als we een leger hebben, moeten we er ook serieus mee werken. Zoals het nu gaat leiden we de jongens op tot zelfmoordenaars." De TRIBUNE meent dat we deze frustraties het beste bestrijden door het leger af te schaffen.

De brieven van generaal Kranenburg zijn een teken aan de wand. In zijn gedachtengang worden de grootste vijanden van het Nederlandse leger binnen de landsgrenzen aange troffen. In het verlengde daarvan ligt het gewapende optreden van het leger tegen landgenoten. Kranenburg begint af te rekenen met het burgerlijk gezag dat, hoe dan ook, toch ver te verkiezen is boven een militaire diktatuur.

Hij heeft zijn onderkommandanten bevolen zijn schrijven te bespreken met hun ondergeschikten. Ze zinnen op maatregelen om de "aanval op de defensie" af te slaan. Ze gebruiken het leger om hun reaktionaire politieke standpunten te propageren.

Kranenburg: "Als een ieder, waar hij ook staat, zich op hetzelfde uitgangspunt baseert en in eendracht handelend met anderen naar vermogen streeft naar hetzelfde doel, zijn we sterk genoeg."

Dit is een onverholven dreigement en een oproep tot fascistische organisatie van de geweldverheerlijkers.

KRANENBURG

WEEST O VOOR HE

Minister Vredeling heeft van de korrespondentie van Kranenburg kennis genomen. Hij heeft daarin geen aanleiding gevonden de generaal te ontslaan. Een onheilspellende gedachte.

Dienstplichtige leeftijd

Ondertussen gaan de pogingen door om de soldaten weer in het gareel van de opperofficieren te krijgen. Er is een commissie Peynburg die wil dat de dienstplichtige leeftijd verlaagd wordt van 20 tot 18 jaar. Dit moet gepaard gaan met een verlenging van de leerplicht tot 18 jaar. Uitstel voor studie of opleiding wordt dan onmogelijk.

De bedoeling is duidelijk: de jongens moeten rechtstreeks van school af naar de militaire dienst op een leeftijd dat ze beter te kneden, te beïnvloeden en te drillen zijn. Het idee is niet in Nederland geboren, maar stamt uit het NAVO-hoofdkwartier. In Frankrijk en België zijn soortgelijke maatregelen aangekondigd en op heftig verzet van de jongeren gestoten.

Het is onthullend in welke argumenten het voorstel-Peynburg wordt verpakt. De commissie beweert op haar manier een eind te maken aan de achterstelling van werkende jongeren bij studerende. Pure demagogie. Werken de jongeren worden benadeeld door de hele organisatie van de maatschappij. Wie in een arbeidersgezin geboren wordt heeft gewoon minder kansen in het onderwijs. En dit werkt het hele leven door — niet alleen in dienst,

OP UW HOEDE LEGER

maar vooral in het werk, het loon, de huisvesting en straks weer bij de kinderen van de huidige werkende jongeren. Om de jonge mannelijke en vrouwelijke arbeiders gelijke kansen te geven hoeft niet met de dienstplichtige leeftijd geknoeid te worden, maar moet de hele maatschappelijke organisatie veranderd worden in socialistische zin. Dit fundamentele voorstel ontbreekt bij Peyenburg en maakt het geheel ongelooftwaardig.

De verlaging van de dienstplicht dient uitsluitend om de opperofficieren van het slag Kranenburg meer greep op hun manschappen te geven. Daarom verzetten ook de organisaties van werkende jongeren zich tegen deze maatregel. Krachtig verzet hiertegen is inderdaad in het belang van het Nederlandse volk.

Openbare orde

Wartoe dient het gedrilde leger van Peyenburg en Kranenburg? Om de Russen tegen te houden? Het is twijfelachtig of ze dan meer presteren dan tegen de Duitsers, toen in 1940 het hele opperbevel het liet afweten.

Zelden komen in de pers of het parlement de binnenlandse taken van het leger ter sprake. Toch is het leger hiervoor uitstekend berekend. Zoals blijkt uit de voorschriften tot "handhaving van de openbare orde". Deze tonen hoe goed de heren hebben nagedacht over het bestrijden van stakingen, demonstraties en andere uitbarstingen van sociale onrust.

Volgens de voorschriften moeten dan troepen

HOE
"CHILEENS"
IS
ONS
LEGER?

worden ingezet met inachtneming van hun relatieve betrouwbaarheid en zonder te veel plaatselijke bindingen. Voorkomen is beter dan genezen, stellen de voorschriften. Daarmee wordt niet bedoeld dat de oorzaken van de onrust moeten worden bestreden. Getuige het volgende citaat:

- "Zeker voor ordehandhaving geldt de regel dat voorkomen beter is dan genezen.
- Zo vermindert een tijdige en goede voorlichting van de bevolking sterk haar vatbaarheid voor opruiing. Radio, t.v. en pers kunnen hiertoe belangrijke diensten bewijzen.
 - Defensieve maatregelen ter voorkoming van ongeregelheden kunnen betreffen het beperken van de vrijheid van meningsuiting, vergadering en beweging, onder meer door censuur, door het verbieden van samenkomsten, door het instellen van een avondklok, en door het aanwijzen van verboden plaatsen of gebieden.
 - Tijdig machtsvertoon kan machtsgebruik onnodig maken. Hiertoe kunnen onder meer dienen troepenverplaatsingen, demonstraties met troepen, gepantserde voertuigen en patrouillegang.
 - Andere methoden tot plaatselijke voorlichting of waarschuwing van het publiek zijn gelegen in het gebruik van rijdende luidsprekerinstallaties, aanplakbiljetten, waarschuwingsborden en dergelijke. Vliegtuigen kunnen strooibiljetten uitgooien.
 - Tijdige veiligstelling van kwetsbare inrichtingen is gewenst."

Menigten

Dan volgt de theorie over het gedrag van menigten:

- "a. Kenmerkend voor de gedragingen van een menigte is dat zij zich nauwelijks laat leiden door haar verstand, maar vrijwel geheel door haar gevoel. Voor kwaadwilligen is het dan ook eenvoudig zich als haar leider op te werpen en haar te brengen tot daden van geweld.
- b. In dit verband onderscheidt men drie soorten van menigten:
de niet-geleide;
de geleide niet-oproerige;
de geleide oproerige.
- c. Menigten kunnen snel groeien en in korte tijd veranderen van soort.

De niet-geleide menigte

De mens in de menigte is zeer vatbaar voor gevoelsindrukken. Hij reageert hierop sterk. Groot is de neiging het voorbeeld van anderen in zijn omgeving na te volgen. Zolang daarom een menigte geen leiders heeft en geen doel, zal haar gedrag aarzelend zijn. Met daden van geweld moet evenwel rekening gehouden worden. Gemakkelijk echter zal zij leiding aanvaarden van lieden die zich daartoe opwerpen, zodat zij in korte tijd van een niet-geleide menigte kan veranderen in een geleide.

De geleide menigte

De geleide menigte heeft een doel en zal niet licht daarvan afwijken. De mens in deze menigte voelt zich machtig, in massa verbonden tot het bereiken van het doel. Ook gevoelt hij zich naamloos en ongrijpbaar. Hoewel de geleide menigte niet het voornemen hoeft te koesteren geweld te plegen, is zij hiertoe wel in staat. Zij heeft zelfs weinig aansporing nodig om tot gewelddadigheden over te gaan en oproerig te worden. Mede onder invloed van de in de menigte heersende nabootsdrang en het gevoel naamloos te zijn, onstrafbaar en niet verantwoordelijk te zijn, kan de oproerigheid zich snel uitbreiden.

Oproerigheden

- De mate van gewelddadigheid waarmee de oproerige menigte kan optreden is mede afhankelijk van de instelling van haar leiders, de haar ten dienste staande machtsmiddelen en haar vindbaarheid.
- Het geweld kan variëren van beschimping en het gooien van voorwerpen zoals rotte vruchten, dakpannen, stenen, flessen of ontplofbare stoffen, tot het verwonden of doden in handgemeen van haar tegenstrevende personen; van vernieling van voertuigen en gebouwen, verstoring van het verkeer, plundering en brandstichting, tot het gebruik van springlading en vuurwapens."

Machtsmiddelen

Volgens voorschrift moet de menigte ze snel mogelijk van haar leiders worden "ontdaan". Over het gebruik van geweld zegt de handleiding:

"Het geweld waarmee men een menigte tot gehoorzaamheid dwingt, kent verschillende vormen. De meest gebruikelijke zijn:

- Het spuiten met water
- Het gebruik van traangas
- Het wegdringen door manoeuvres van ontplooiende eenheden
- Het gebruik van de wapenstok, de geweerwolf of de bajonet

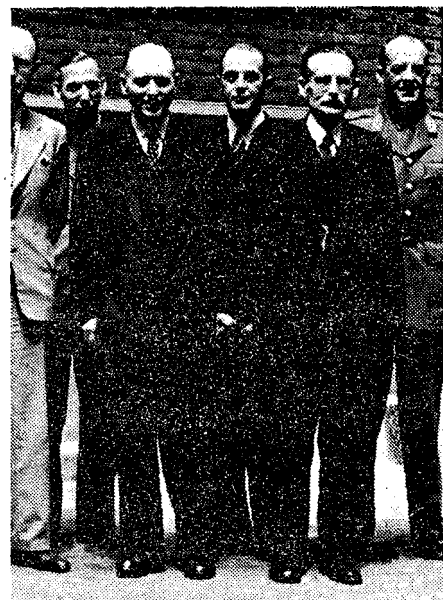
In het uiterste geval kan het openen van vuur noodzakelijk zijn, hetzij van scherp-schutters, hetzij van de lichte of ook van de zware wapens. Schieten zal snel leiden tot het uiteengaan van de menigte. Wie ongewapend is zal uit drang tot zelfbehoud een goed heenkomen zoeken. Dit uiteengaan kan natuurlijk zeer plaatselijk zijn en van tijdelijke aard."

Voor het geval er overlevenden zijn, moet volgens de voorschriften in de nabijheid een gesloten vrachtwagen, pakhuis of garage in gereedheid worden gebracht voor de opslag van arrestanten. Het idee om daar een voetbalstadion voor te gebruiken zal door Kranenburg c.s. de Chileense kollega's wel in dank zijn afgenomen.

We bedoelen maar: Wees op uw hoede voor het leger.

OUD-PREMIER SCHERMERHORN: STAATSBEDRIJVEN ZIJN NIET BETER DAN PHILIPS

Schermerhorn en Drees in 1945

"Bij mij is het gekke dat ik in de loop der jaren eerder naar links ben opgeschoven, dan naar rechts ben afgezakt. Toch behoor ik zelf tot de welvarende en bezittende klasse."

TRIBUNE: "Dat is nog geen reden om te wanhopen."

"Nee, maar je ondervindt aan den lijve wat bezit betekent en dat werkt bepaald niet in elk opzicht zegenrijk."

Typies Schermerhorn. Professor doktor ingenieur W. Schermerhorn, een man die in vele opzichten de eerste was. De eerste minister-president van ons land na de oorlog. De eerste premier uit de rijen van de PvdA. De eerste oud-premier die door de TRIBUNE wordt geïnterviewd.

"Wat verwacht u eigenlijk van dit gesprek?" vraagt hij.

TR: "Op verschillende punten zullen we het wel fundamenteel oneens zijn. Het is dan ook niet onze bedoeling de indruk te wekken dat u zich bij onze Socialistische Partij hebt aangesloten. Maar u hebt een belangrijke rol gespeeld in de politiek en u staat daar nogal zelfkritisch tegenover. Misschien kunnen we daar iets van leren."

ALLENDE

Schermerhorn knikt ten teken dat hij daarmee akkoord gaat. Een smetteloos geklede aristokraat in een fraaie flat te Haarlem. Goed op de hoogte van allerlei actuele ontwikkelingen. Dat moet hem veel inspanning kosten, want na 79 jaar zijn de ogen en het gehoor niet best meer. Wat zijn reactie was op de fascistiese staatsgreep in Chili?

"Een verschrikkelijke zaak. Kennelijk is op basis van de democratie, waarvan Allende een aanhanger was, geen wezenlijke revolutie mogelijk. Mijn indruk is dat de linkse groepen nagelaten hebben op het juiste moment eendrachtig te handelen. Merkwaardig is dat de kommunistiese partij daar kennelijk juist het minst radikaal was. Dat heeft zich nu allemaal gewroken."

Maar het roept direkt de vraag op of de gegeven situatie in Zuid-Amerika en Europa veel verschilt. Ik meen dat het verdraaid moeilijk zal zijn om eenvoudig een soort transplantatie toe te passen."

INDONESIË

TR: "U bedoelt om ook in West-Europa de 'vreedzame weg naar het socialisme' als ondoenlijk af te wijzen?"

"De basisgegevens zijn zo verschillend. Het

onderscheid tussen arm en rijk. De hele sociale wetgeving. De economie, die daar afhankelijk is van de grondstoffen voor de wereldmarkt, terwijl hier het nationaal produkt veel meer afkomstig is uit de arbeid."

Even komt Indonesië ter sprake: "Wat daar nu gebeurt onder Soeharto is dat het koloniale beleid van Nederland wordt voortgezet. Kompleet met uitverkoop van bodemschatten en met concentratiekampen. Het is er nu eigenlijk nog erger. Toen was het een koloniaal regiem, nu hebben ze een militair regiem. Mijn konklusies daaruit zijn wel somber."

TR: "?"

"Dat de mensheid naar de geest niet zo erg veel vooruit gegaan is. Bij ons gaat de materiële vooruitgang veel sneller dan de algemeen-menselijke vooruitgang. We zijn nog

"EIGENLIJK ZOU IEDEREEN ANTI-MILITARIST EN DIENST-WEIGERAAR MOETEN ZIJN"

altijd bereid om elkaar de nek af te snijden. Ik bedoel: naar de maat van de mogelijkheden, die de mensheid zich nu geschapen heeft, zou iedereen eigenlijk anti-militarist en dienstweigeraar moeten zijn."

PACIFISME

"Tot 1933 was ik lid van Kerk en Vrede. Na de opkomst van Hitler durfde ik niet meer voor het pacifisme te kiezen. En met die moeilijkheid zit ik nu tegenover Rusland."

China kan ik onvoldoende beoordelen, maar ik krijg de indruk dat het daar beter gaat. Ik heb in ieder geval meer vertrouwen in China dan in Rusland."

Ik geloof niet meer in tegenstellingen tussen landen om ideologische redenen. Je kunt natuurlijk van het kapitalisme, het winststreven en de vrije onderneming een ideologie maken, maar ik denk dat het gewoon de kamouflage is voor een stuk zelfzucht."

TR: "U zegt dat u tegen geweld bent. Bent

u ook tegen het geweld dat in het kapitalisme zit ingebakken? Wie ziet hoeveel geweld de vervuilende industrie in de Rijnmond tegen de bevolking gebruikt ..."

"Dat is bepaald waar hoor."

TR: "Wat verstaat u onder socialisme?"

"Gelijkheid vind ik zo'n rottig woord, want de mensen zijn nu eenmaal niet gelijk. Socialisme moet een maatschappij zijn waarin de mensen gelijke rechten, plichten en gelijke mogelijkheden hebben."

WINST EN EIGENBAAT

TR: "Daar zullen een heleboel niet-socialisten zich bij aansluiten. We horen al 20 eeuwen dat we onze naaste moeten liefhebben als onszelf ..."

Schermerhorn (hoewel gelovig) wuift die opmerking haast ongeduldig weg: "Ja dat kennen we. Laat ik dan zeggen dat een maatschappij, die gebaseerd is op winst en eigenbaat in plaats van dienstbaarheid, ver weg ligt van wat ik wil. De socialistiese maatschappij geeft minder kans aan het zondige instinct van de mens — dat is de zelfzucht."

TR: "Bent u daarom lid van de PvdA?"

"Ik ben al vele jaren lid van de PvdA en meen dat ik nauwelijks een andere keus heb. Ik heb bepaald wel vertrouwen in deze regering, als de linkerzijde tenminste verstandig opereert en niet ieder op zijn eigen paard gaat zitten. Ik zeg helemaal niet dat ik van A tot Z gelukkig ben met wat de PvdA doet en gedaan heeft. Maar ik zie geen andere weg. Alleen door het afromen van de winsten en door hogere belastingen — dat zijn de enige hefboomen die de samenleving heeft in de richting van het socialiseren van het openbare leven."

NATIONALISATIES

TR: "U hebt eens gezegd dat een kapitalistiese overheid erger is dan het kapitalisme dat we nu hebben. Daarbij wees u zelfs op de stadsbesturen van Amsterdam en Rotterdam waarin de PvdA een grote invloed heeft."

"Het verschil tussen het beheer van bedrijven door de overheid en door partikuliere bezitters is inderdaad niet genoeg om te zeggen dat we op de goede weg zijn."

Bijvoorbeeld: De PTT is een rijksdienst. Een paar dagen geleden werd bekend dat de PTT de spaarbanken gaat overnemen. Daardoor krijgt de overheid controle over grote investeringsmogelijkheden. De vraag is of het dan beter wordt. Het is toch een groep lieden aan de top, die daarover beschikt. En daar gaan de ➤

''VEILIGE GRENZEN''

STEL dat er plotseling een groep Kelten voor onze kust opdoemde met de mededeling: "Nederland is van ons. Het staat in ons Oude Testament. Nederland is onze heilige grond; wij nemen het in beslag en alles wat niet puur Kelties is moet onmiddellijk wegwezen."

We zouden ons te barsten vechten, nietwaar?

Zo voelden de Palestijnen zich ook kort na de Tweede Wereldoorlog, toen de Joden hun woonplaatsen kwamen opeisen voor de stichting van een pure Joodse staat. Een staat onder bestuur van fanatieke gelovigen, waarin voor Palestijnen geen ruimte was. Een staat, zoals later zou blijken, waar zelfs de niet-westerse Joden door hun geloofsgenoten uit het westen als tweederangs mensen behandeld worden.

Tegen het Zionisme, gesteund door Engelse en Amerikaanse kapitaalgroepen, bleken de Palestijnen niet opgewassen. In het Midden-Oosten leven vele honderdduizenden Palestijnen onder mensonwaardige omstandigheden in vluchtelingenkampen. Sinds meer dan 25 jaar.

Israël is grondvest op onrecht. En het wordt op onrecht voortgezet. De "veilige

MIDDEN-OOSTEN

grenzen" waarvan de havikken in Israël (Israëliese socialisten dringen helaas nooit tot de westerse pers door) dromen, vormen kennelijk een vrijbrief voor ongeremde agressie.

In 1967 bezette Israël aanzienlijke gebieden van drie Arabiese buurlanden. Deze gebieden zijn geannexeerd, hoewel de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties Israël eind '67 opriep zich binnen de oude grenzen terug te trekken. De westerse pers noemde dat een "preventieve oorlog". In tegenstelling tot de bloedige oorlog die in oktober van dit jaar begon. Egypte, dat zijn bezette gebieden terug vordert, maakt zich volgens westerse commentatoren schuldig aan "agressie".

gedachten het eerst uit naar een zo hoog mogelijk rendement.

Toen ik minister-president was, heb ik de nationalisatie meegemaakt van de Nederlandse Bank en een deel van de mijnen. Ik heb altijd het gevoel dat DSM een gewoon kapitalisties bedrijf is, ook al heeft de regering de meerderheid van de aandelen. DSM is een gewoon kapitalisties bedrijf, wie daar dan ook de aandelen van heeft. Net zoals Philips.

Ik geloof nauwelijks meer in de zin van het in handen brengen van de overheid. Het hangt er van af: wat representeert die overheid? Als die ook alleen maar tot doel heeft bedrijven te laten werken, in stand te houden en te laten groeien onder kapitalistiese verhoudingen, wordt het er niet beter op."

BUITENPARLEMENTAIR

TR: "U kent het reilen en zeilen van de staat van nabij. Meent u niet dat in Nederland — net zoals in Chili — de machtsverhoudingen buiten het parlement belangrijker zijn dan de zetelverdeling in het parlement?"

"De regering kan een bepaalde invloed uit-

Een vluchtelingenkamp (meer over de Palestijnen in Tribune 12)

Voor Israël bestaan er geen veilige grenzen. Al zouden ze heel Afrika en heel Azië onder de voet lopen, dan nog is de Joodse staat niet veilig. Zolang het fundamentele onrecht — de verdrijving van de Palestijnen — niet is opgelost, zullen grote volksmassa's in verzet tegen Israël blijven.

We hebben weinig vertrouwen in de afloop van de oorlog in het Midden-Oosten. Wie er ook wint, de verliezers staan bij voorbaat vast: de Palestijnen, de arbeiders van Egypte, Syrië en Israël. Het is een treffen tussen de heersers van verschillende kapitalistiese landen, stropoppen van de imperialistiese grootmachten USA en USSR, die de kans grijpen om hun wapens te laten uittesten.

Tenslotte iets over de reacties in Nederland. Die zijn niet zo hysteries als in 1967. De onverzoenlijke houding van Israël heeft kennelijk velen aan het twifelen gebracht. Toch raakt het verstand van politici en commentatoren nog steeds zwaar beneveld zodra Israël in het geding komt.

oefenen, maar geen beslissende. Het gaat om de krachten die door het volk waaien. Nóch de regering, nóch het parlement heeft daar veel vat op. Zonder akties aan de basis zal het beslist niet lukken. Als de regering geen idee heeft van wat er onder het volk leeft . . . als de massa slaapt, gebeurt er in ieder geval niets!"

TR: "Voor iemand die minister-president is geweest, bent u erg radikaal. U geeft zelf ook de begrenzings aan van het bestaande systeem. We hadden gedacht dat u er huiverig voor zou zijn dat de PvdA nu weer regeringsverantwoordelijkheid wil dragen."

"Natuurlijk. Ik zie er een risico in. Maar als je niet in de regering gaat, weet je zeker dat er van positief zaken-doen geen sprake is."

VIJLE HANDEN

TR: "Velen vinden dat mensen als u en Den Uyl mooi praten hebben, maar dat hun handen vuil zijn."

"Daar ontkom je eenvoudig niet aan. Maar dat heeft iedereen. Alleen ons soort lieden loopt meer in de gaten. Wij staan voor moei-

De Evangeliese Omroep spande absoluut de kroon, door te spreken van een worsteling tussen God en Satan. Voor wie Bijbels minder geschoold is: volgens deze opvatting vormen de Arabieren de troepen van de duivel. En alles wat des duivels is moet worden uitgeroed. Op grond van deze theorie kunnen de ovens wel weer worden opgestookt. Deze keer voor de Arabieren.

Het is te hopen dat de Arabiese volkeren de brandstof-toevoer tijdig afsluiten om zichzelf te redden. Hoewel ook dit olie op het vuur schijnt te zijn. NATO-Luns verklaarde tenminste dat het sluiten van de oliekraan als een daad van agressie jegens de westerse wereld moet worden beschouwd. Begrijpt u: die olie is eigenlijk van Luns c.s. en behoort helemaal niet aan de Arabieren. Arme mensen die binnen de veilige grenzen van zowel Israël als de NATO leven!

Het is een bedenkelijke zaak dat Luns en de EO in ons land straffeloos dit soort oorlogszuchtige propaganda wordt toegestaan. ●

lijker problemen met meer consequenties. Ik heb toen in Indonesië een rol gespeeld. Ik heb goed ervaren wat vuile handen in de politiek betekenen. Dat is vreselijk. Dat gun ik mijn ergste vijand niet."

TR: "Kunt u zich voorstellen dat er mensen zijn die 25 jaar na de oorlog niet meer geloven dat de PvdA het kapitalisme werkelijk wil afschaffen?"

"Ja."

TR: "Bent u het daar niet mee eens?"

"Nee."

TWIJFELAAR

Als het gesprek afgelopen is brengt Schermerhorn ons vermoeid naar de deur. "Ze zeggen vaak dat ik een twijelaar ben", zegt hij vriendelijk. "En dat nemen ze me kwalijk."

TR: "U bent nogal krities ten opzichte van het verleden. Dat is een andere houding dan die van bijvoorbeeld Drees, die nog voortdurend bezig is om te bewijzen dat hij altijd gelijk had."

"En dat had hij toch niet altijd", zegt Schermerhorn. ●

HARDE STRIJD VOOR BEHOUD LIP-HORLOGEFABRIEK

"Het bedrijf dat zijn niet de muren, maar de mensen."

Deze woorden zijn van Piaget, een van de leiders van het aktiekomitee bij de horlogefabriek Lip te Besançon. De Franse arbeidersklasse leeft nog steeds in de ban van de gebeurtenissen in deze provincieplaats, waar de arbeiders in het strijdperk zijn getreden tegen het machtige horlogeconcern Ebauches.

Deze Zwitserse trust is de voornaamste eigenaar van Lip. De geldmagnaten brachten Lip willens en wetens in moeilijkheden, o.a. door hogere prijzen te bedingen voor onderdelen, die Lip bij andere ondernemingen van Ebauches inkocht. De problemen voor Lip en de winsten van Ebauches stegen zo omgekeerd evenredig.

De heren van Ebauches wisten wel een oplossing voor het verre Franse fabriekje (1600 arbeiders): reorganisatie. De arbeiders, zonder uitzondering uitstekende vaklui, zouden grotendeels overbodig worden.

Te goed

De drijfveer van Ebauches was simpel: Lip maakte veel te goede horloges, horloges die niet kapot te krijgen zijn en dat is nergens voor nodig. De winsten zijn veel groter als er horloges gemaakt worden met een kortere levensduur - technies een eenvoudige ingreep: de steentjes tussen anker en ankerwiel moeten worden vervangen door metalen staafjes.

Het hooggeschoolde personeel is dan niet meer nodig. Er kan dan worden volstaan met goedkopere mindergeschoolde arbeiders, die aan de lopende band kant en klare onderdelen uit Zwitserland monteren. Men ziet: Zwitsers precisiewerk van de horlogebaronnen!

Aktiekomitee

In april van dit jaar pakten donkere wolken zich samen boven Lip. Er waren geruchten over ontslag van 450 man. Gelukkig was er al een beproefd aktiekomitee dat in '68 en '70 met sukses stakingen organiseerde.

Er werd een langzaamaanactie gehouden zodat de arbeiders in de fabriek met elkaar konden overleggen. Ze waren het spoedig met elkaar eens: de ontslagen en loonsverlagingen, die door Ebauches bedacht waren, zouden geen doorgang vinden.

Op 12 juni echter had de direktie de treurige moed te vertellen dat er geen lonen konden worden uitbetaald. Er was geen geld meer. De volgende dag was de bedrijfsbezetting een feit. De arbeiders besloten zichzelf uit te betalen door de montageketen in werking te stellen en zelf de verkoop van de horloges ter hand te nemen. Ze zouden in de praktijk bewijzen dat direktieuren en bazen nergens goed voor zijn.

Van hogerhand werd verklaard: "Iedereen, die van Lip koopt, wordt beschuldigd van helling."

De arbeiders meenden: "Onze verkoop is geen diefstal. Wij maken de horloges zelf. Wij hebben recht op loon."

In de fabriek werd een groot spandoek opgehangen: "Le droit, c'est nous". In het Nederlands: "Het recht, dat zijn wij".

Honderdduizenden betuigden hun solidariteit met de Lip-arbeiders

"HET RECHT - DAT ZIJN WIJ"

Uitbetaling

Op 2 augustus betaalden de arbeiders zichzelf voor het eerst uit. Ze deden het een dag eerder dan was aangekondigd, omdat ze met reden vermoedden dat de politie tussenbeide wilde komen. Enkele arbeiders stelden de computer in werking voor de loonberekening. Anderen deden het geld in de loonzakjes. Kompleet met betaalblad voor inhoudingen en verzekeringen.

De mensen tekenden een klein briefje: "Ik ga akkoord met de gevoerde aktie tegen de sluiting van het bedrijf, voor het garanderen van de werkgelegenheid voor allen en het behoud van de voordelen. Deze uitbetaling is het resultaat van de verkoop van uurwerken."

Taken

Algemene vergaderingen werden gehouden voor het bespreken van de strijd en het verdelen van het werk. Ieder kreeg zijn taak: productie, onderhoud, schoonmaak volgens een rouleersysteem, boekhouding. Een groep arbeiders begon door Frankrijk te reizen om konkrete solidariteitsakties te bewerkstelligen.

Op 1 juli werden de bedrijfsportalen geopend voor alle belangstellenden. Iedereen kon binnen. In de hal stonden borden met foto's, mededelingen en krantenartikelen. Er werd volop gedebatteerd en de gasten kregen een goed onthaal in het restaurant, dat ook door de arbeiders werd overgenomen.

Op 8 augustus verscheen Giraud, bemiddelaar namens de regering. Hij werd meteen naar de algemene vergadering gebracht. Hij werd uitgejouwd toen hij de wens te kennen gaf afzonderlijk met de vertegenwoordigers van verschillende bonden te praten. "Wilt u ons verdelen? Bent u gekomen om een papieren plan uit te voeren dat 400 kilometer hier vandaan is

opgesteld of om de menselijke werkelijkheid hier te bekijken?"

De mensen noemden Giraud een St. Bernhardhond (een Zwitserse specialiteit) en herinnerden hem aan de 600 ontslagen die elders dankzij zijn bemiddeling werden doorgevoerd. De onderhandelingen mislukten omdat de arbeiders geen kompromis wilden. Niemand zou worden opgeofferd!

Ontruiming

Toen werd bekend dat de rechtbank de ontruiming van de fabriek eiste. De algemene vergadering besloot geen gewelddadig verzet te plegen als de politie verscheen. Op 10 augustus probeerde een rechter het bedrijf te verzegelen, maar de arbeiders verhinderden dat.

In de vroege ochtend van de 14e augustus rukte de politie met 3000 man (!) het bedrijf binnen. De bewakingsploeg van 50 Lip-arbeiders liet zich zonder verzet verwijderen.

Zonder een moment te verliezen namen de arbeiders hun intrek in het plaatselijke lyceum dat door het gemeentebestuur beschikbaar was gesteld. In zeer korte tijd werden enorme problemen overwonnen en ging de illegale productie van Lip-horloges verder. In het hele land werden demonstraties en stakingsakties gehouden (o.a. bij de spoorwegen) uit solidariteit met Lip. Eind september beleefde Besançon een intocht van honderdduizenden demonstranten om de algemene solidariteit met de werkers van Lip te onderstrepen.

Toen deze TRIBUNE half oktober ter perse ging hadden de provokaties en akties van Ebauches en de Franse regering tegen de Lip-aktie nog steeds geen sukses gehad. De arbeiders hielden nog steeds onverkort vast aan hun eisen, produceerden kwaliteits-horloges en betaalden hun eigen lonen uit.

WINSTMOTIEVEN BOUWONDERNEMERS SCHADEN WONINGBOUW

Worden nu de krotten van overmorgen gebouwd? Deze vraag besprak de TRIBUNE met Piet van Bentum (62) in Den Haag. De heer Van Bentum was gedurende 20 jaar medewerker van het Bouwcentrum in Rotterdam. Hij is nu o.m. bouwkundig adviseur van de Bond van Huurders en Woningzoekenden. Ten tijde van het gesprek was hij aan huis gebonden, omdat hij bij de inspectie van een Haagse renovatie-woning door de vloer zakte en een been kneusde.

DE KROTTEN VAN OVERMORGEN

Kwaliteit

"Konstruktief", zegt Van Bentum, "wordt er in Nederland niet slecht gebouwd. In grote lijnen althans, want je leest toch regelmatig dat er ergens geknoeid is met de bouwvoor-schriften.

De levensduur van een woning wordt op 50 jaar gesteld, daar is de hele financiering op gebaseerd. We mogen aannemen dat de nieuwbouw in die tijd niet in elkaar stort. Vooral als er met beton gebouwd wordt, zijn de konstrukties zo stevig dat de afbraak wel eens duurder kon zijn dan de bouw van de woningen.

Maar er zijn andere factoren in het spel, die maken dat volgens mij nu toch de krotten van overmorgen gebouwd worden. Je moet natuurlijk niet alleen naar de kwaliteit van de konstruktie kijken. Een huis heeft ook andere kwaliteits-aspekten.

In de eerste plaats wat wij de fysieke kwaliteit noemen, met name of de woningen volgens de natuurwetten van geluidsgolven en warmte-golven worden gebouwd. Het is bekend dat de geluidsisolatie van zowel de oude als de nieuwe woningen ronduit slecht is. De mensen onder-vinden voortdurend geluidsoverlast van elkaar, wat zeer schadelijk is voor de volksgezondheid.

Ook de warmte-isolatie laat veel te wensen over. In het algemeen zijn nieuwe woningen 's zomers veel te warm, terwijl ze 's winters juist veel te veel warmte uitstralen, zodat er overdreven hard gestookt moet worden (verspilling van energie). Ook ontstaat er condens binnen de muren, wat vochtoverlast bevordert."

Doelbewust

Het merkwaardige is dat men dit doelbewust toelaat. "Er zijn normen gesteld onder de noemer 'matig' die volstrekt onvoldoende zijn en toch hoeven de huizen niet aan hogere eisen te voldoen. Bovendien: als de huizen zelfs aan deze normen niet beantwoorden is er in ons land geen wettelijke mogelijkheid om de bouwer of wie dan ook aansprakelijk te stellen.

Al tien jaar geleden publiceerde het Bouwcentrum een brochure: Hoeveel kost het beter te wonen? Zonneklaar werd aangetoond dat de huizen bij een zeer geringe kostenverhoging

veel beter gebouwd konden worden. Die brochure is gewoon door iedereen vergeten. Behalve voor de bouw van bungalows en luxe woningen, waar geluids- en warmte-isolatie natuurlijk niets te wensen overlaten.

Verder wordt de kwaliteit van de huizen bepaald door de vraag of voldaan wordt aan de wensen van de bewoners. Naar mijn overtuiging biedt de volkswoningbouw toch te weinig ruimte aan de bewoners. Ontzettend belangrijk is natuurlijk de kwaliteit van de woonomgeving. Is er genoeg groen? Is er geluids- of stank-overlast van industrie en verkeer? Zijn er pleintjes in de wijk met een kroegje? Is er niet te veel eenvormigheid in de nieuwbouw?

Het blijkt toch dat veel mensen zich niet echt thuis voelen in de nieuwbouw, dat ze in die wijken niet aarden. Natuurlijk zitten daar enorme bouwgi-giganten achter. De moderne systeem-bouw vraagt grote bedrevenheid van de monteurs en de bouwconcerns nemen eigen architecten in dienst om te verhinderen dat ze te vaak van systeem moeten veranderen. Bovendien nemen ze van gemeenten en bouwverenigingen alleen projekten aan die betrekking hebben op zeer grote aantallen woningen.

Tenslotte is er het probleem van de afwerking. Veel nieuwe huizen worden slecht afge-werkt omdat de bouwers op deze "stelposten" een extra graantje winst mee willen pikken. Alles bij elkaar ben ik inderdaad bang dat nu de krotten van straks gebouwd worden. De woningnood zal de mensen wel dwingen de nieuwbouw toch te betrekken, maar het is de vraag of die woningen echt bijdragen tot hun levensgeluk. En ieder mens heeft toch recht

op een goede woning, nietwaar?"

Nationalisatie

We vroegen Van Bentum ook zijn opvatting over "nationalisatie" van de woningbouw. Hij meent: "Allereerst moet de grond worden genationaliseerd. Er wordt onzaglijk gespekuleerd met grond en de grondkosten drukken zwaar op de totale bouwkosten.

Verder moeten we met nationaliseren voorzichtig zijn. In de staatskapitalistische landen is de nieuwbouw echt niet beter. Ik heb in Moskou, Praag en Warschau nieuwbouw gezien en die is eenvormiger en kleiner dan hier. Er wordt daar wel meer aan kollektieve voorzieningen gedacht zoals clubhuizen en sportakkommodatie. Dat ligt ook in de lijn van de verwachting.

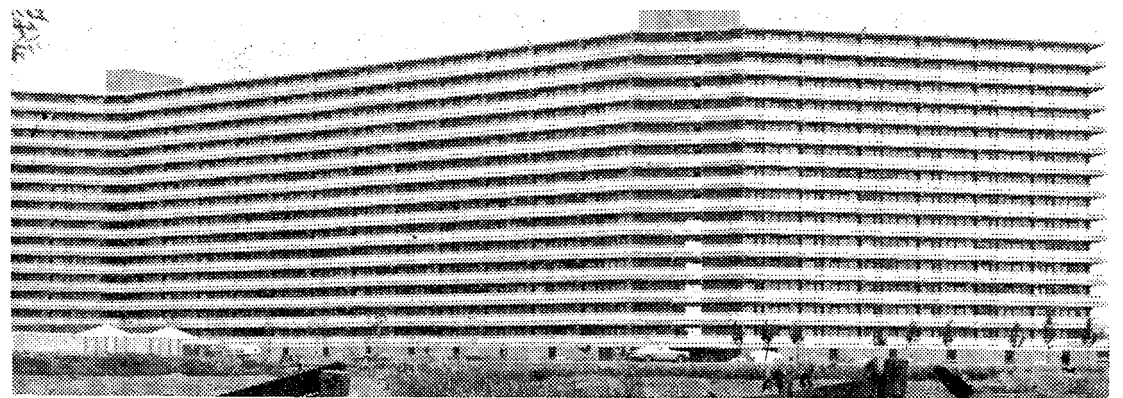
Het hangt er maar van af wat voor 'n ideologie er achter een nationaal bouwbedrijf steekt. Als je nou naar Rijkswaterstaat kijkt, dat is een genationaliseerde instelling, een enorme bureaucratie die aanhoudend natuurgebieden vermoordt. Het gaat er maar om wat er centraal komt te staan in een nationaal bouwbedrijf. Er moet een manier zijn om juist de gewone menselijke behoeften meer tot hun recht te laten komen. Er moet absoluut zeggenschap zijn voor de huurders en de bouwvakarbeiders.

In ieder geval is het zeker dat de fusies in de bouwwereld van de laatste jaren echt niet ten goede komen aan de bewoners. Als twee of drie bouwbedrijven samengaan om efficiënter te bouwen, gaat het natuurlijk om het makkelijker winst maken. Alles wat ze vlugger en beter doen dan de anderen, verschaft hen meer winst dan de concurrentie. Daar gaat het tenslotte om in het kapitalisme.

Opvallend is ook dat deze bouwkolossen veel minder gebruik maken van de adviezen en het wetenschappelijke werk van het Bouwcentrum. Ze hebben hun eigen wetenschappelijke afdelingen met ingenieurs en chemici. Die werken in dienst van het bedrijf en over hun vindingen willen de ondernemers zelf kunnen beschikken. Bovendien brengt zo'n tamelijk neutraal instituut als het Bouwcentrum wel eens andere motieven in het geding dan de winst. En daar zijn de heren niet van gediend. Ook deze tendens komt wel aan het winstmaken ten goede, maar is maatschappelijk gezien een verspilling."

Defensie

Tenslotte iets over de huren. Van Bentum: "Woningen van betere kwaliteit zijn uiteraard duurder. Terwijl nu de hoogte van de huren al een groot probleem is. Er moet gewoon meer geld van het Rijk in de woningbouw gestopt worden. Ze zeggen wel eens: De beste defensie is zorgen dat iedereen goed woont. Dus dan maar op kosten van de defensie."

BHW-PROTEST TEGEN ONTSLAG JOURNALISTE

HET stadsbestuur van de Bond van Huurders en Woningzoekenden te Leiden heeft bij het Leids Dagblad geprotesteerd tegen het dreigende ontslag van de journaliste Ronnie Vink (22). De BHW meent dat de maatregelen tegen Ronnie Vink de voorlichting aan de Leidse bevolking niet ten goede komen.

In veel steden heet het plaatselijk dagblad in de volksmond "de leugenaar". Iedereen weet dat artikelen in buurten, bedrijven en voor het milieu in de kranten meestal slecht tot hun recht komen (om het maar netjes uit te drukken). Over het algemeen vinden de journalisten nu eenmaal makkelijker de weg naar de officiële instanties dan naar de werkende bevolking.

In vrijwel alle grote steden van ons land heeft zich in de loop van de tijd één krant tot een monopolie opgewerkt. Deze kranten beheersen de advertentiemarkt (de adverteerders beheersen de krant) en hoeven zich weinig aan hun lezerspubliek gelegen te laten liggen. De abonnees hebben toch geen keus.

Tot begin dit jaar vormde het Leids Dagblad een van de gunstige uitzonderingen. Er werkte een enthousiaste ploeg journalisten van 20 man, die zich niet zelden onder het "gewone volk" mengde. Van een liberale instelling ge-

tuigde ook de ingezonden-brieven-rubriek. Lezers en aktiekomitees konden hun mening altijd onverkort in de krant kwijt. De ingezonden brieven besloegen een (in vergelijking met andere kranten) abnormaal groot gedeelte van de inhoud. Ze werden grif gelezen.

Er kwam verandering in toen hoofdredakteur Rob Soetenhorst eind 1972 naar de NRC verhuisde. Hij werd opgevolgd door Han Mulder van het Parool, die zich een houding aanmat van "die provincialen eens even leren wat echte journalistiek is". Het resultaat is niet te verwaarlozen: het Leids Dagblad doet nu niet minder moord en doodslag in haar kolommen dan welke krant ook.

De meest progressieve redactieleden begonnen geleidelijk af te nokken. Tot de mensen die onder sterke druk kwamen te staan, behoorde Ronnie Vink. Zij verzorgde een populaire rubriek "Allegaar" in de krant. Zij liet er ook geen twiifel aan bestaan als journaliste voor de belangen van de gewone mensen te willen opkomen. "Wat de BHW doet is erg knap", zei ze. En ze gaf de buurtorganisaties en aktiekomitees in het Leids Dagblad het volle pond.

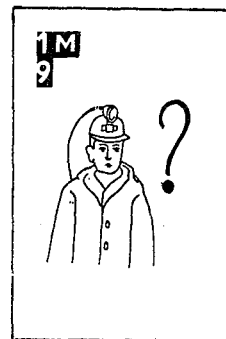
Han Mulder zag dit met tede ogen aan. Hij gaf hiervoor geen politieke argumenten, maar

beweerde dat Ronnie Vink wat meer vrolijke noten in haar artikelen moest verwerken. Volgens hem lazende mensen liever over nieuwe boetiekjes dan over die saaie woningnood.

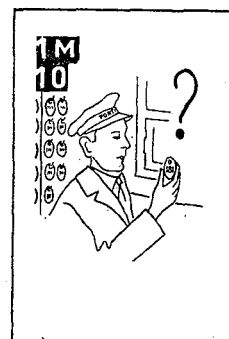
De bom barstte toen Mulder eigenhandig enkele regels toevoegde aan een stukje in de rubriek Allegaar. Ronnie Vink maakte daarin melding van de akties van het Angola-komitee tegen Albert Heijn. Mulder plakte er enkele regels achter; dat behalve Angola-koffie ook geen Russiese kaviaar meer gekocht moest worden.

Toen Ronnie Vink informeerde of dit nou de humor is, die de hoofdredakteur zijn lezers te bieden heeft, moest ze voor straf een reportage gaan maken. Tenslotte greep de direktie in het konflikt in door Ronnie Vink tot 1 januari op non-aktief te stellen. Daarna zou ze voorgoed bij de krant moeten verdwijnen. Zo gaat dat in het land van de "persvrijheid". Het is juist dat buurtbewoners zich daarmee bemoeien, als de journalisten zelf kennelijk niet in staat zijn een behoorlijke voorlichting te verzekerende.

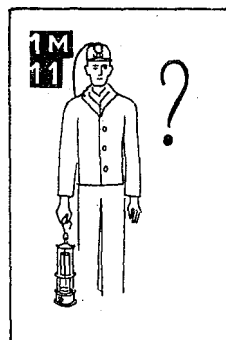
(Overigens: een abonnement op de Tribune kost f 9 voor een heel jaar. Te storten op giro-nummer 2534761 t.n.v. P.J. van Zomeren te Nijmegen).

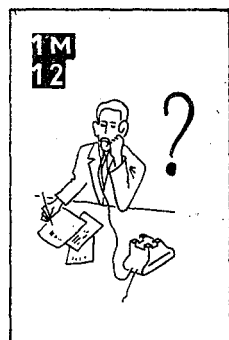
Wat is dit?
Dit is een mijnwerker.

Wat is dit?
Dit is een portier.

Wie is dit?
Dit is een opzichter.

Wie is dit?
Dit is een chef.

• Een pagina uit het handboekje dat wordt gebruikt bij de Opleidingen op de Oranje Nassauwijken. Let u even op de vraagstelling. „Wat is dit?” voor de mijnwerker en de portier en „Wie is dit?” bij de opzichter en de chef.

Afdelingen SP in Uden en Doetinchem

De voortdurende groei van de Socialistiese Partij heeft zich in oktober voortgezet met de oprichting van twee nieuwe afdelingen, namelijk in Uden en Doetinchem. Het aantal plaatsen waar afdelingen van de SP zijn gevestigd is daarmee gestegen tot 23.

De voorspoedige toename van het ledental maakte het bovendien noodzakelijk om in verschillende plaatsen de afdelingen te splitsen. In Eindhoven zijn 2 afdelingen, in Oss 2, in Enschede 2, in Utrecht 3 en in Nijmegen 4. Deze splitsingen zijn nodig omdat de afdelingsvergaderingen van de partij geen klets-kolleges zijn, maar werkvergaderingen waar de ervaringen, die al de leden in het praktische werk voor het socialisme opdoen, tot hun recht moeten komen.

Alle afdelingen organiseren regelmatig discussie-avonden voor lezers van de Tribune en aktieve mensen uit buurten en bedrijven. Inlichtingen via de adressen die op pag. 2 van

deze Tribune vermeld staan. In ieder geval een hartelijk welkom voor onze nieuwe kameraden in Uden en Doetinchem.

Lid SP-Oss niet ontslagen

Op donderdag 18 oktober kreeg Toon Bouwens, lid van de Socialistiese Partij in Oss, een brief van het Gewestelijk Arbeidsburo. Daarin stelde het GAB zich op het standpunt dat de tapijtfabriek Bergoss niet gerechtigd is om Bouwens te ontslaan.

Deze jonge socialist speelde eind mei een leidende rol in de Arbeidersmacht-staking bij Bergoss, die suksesvol werd afgesloten. Sindsdien krijgt hij zijn loon doorbetaald (vijf

maanden dus al), maar wordt hij niet op het bedrijf toegelaten.

Het GAB meent dat zo'n staking niet het werk van één man kan zijn. Het vindt ook dat de werkprestaties van Bouwens moeten worden beoordeeld onder normale omstandigheden. Bergoss kan met deze beslissing van het GAB tevreden zijn. Ontslag van Bouwens zou zonder twiifel tot nieuwe akties in de fabriek hebben geleid.

„Wat je zegt“ * door P.Kavezet *

hemel

Het zit de kerk niet mee om haar schaapskudde op het droge te houden. De omschakeling van het heil van dode zielen naar het heil van levende mensen verloopt moeizaam. Een lid van de Socialistische Partij werd uitgenodigd om iets over socialisme en kommunisme te komen vertellen aan een christelijk geïnspireerde discussiegroep. Die avond vond hij zich omringd door een student theologie en een handvol scholieren.

Wanhopig probeerde de aspirant-theoloog de levendige interesse van zijn lammeren voor het maatschappelijk gebeuren in te dammen. Vergeefs gaf hij zich in om de aandacht van de "strukturen" terug te voeren naar "het individu".

"Bent u nou kommunist?" vroeg hij onze partijgenoot.

"Jazeker."

"Waarom zit u dan niet in een kommune?"

De gastspreker stelde een tegenvraag: "Bent u katholiek?"

"Ja", zei de student, zich wat oprichtend alsof er moed voor nodig is om in deze tijd nog steeds gelovig te zijn.

"En waarom bent u dan niet in de hemel?"

duiker

Behalve veel kennis over de oceaan heeft de bekende diepzeeduiker professor Jacques Picard ook een aantal goeie ideeën over de milieuvervuiling opgedoken. Hij sprak op een bijeenkomst van het Wereld Natuurfonds in Duitsland, waar Prins Bernhard zichzelf uitriep tot het geweten van de wereld (vandaar natuurlijk dat de wereld zo'n slecht geweten heeft).

Prof. Picard deed een hartstochtelijke uitval tegen de milieu-industrie die op de vuiligheid aardig begint te floreren. Zuiveringsinstallaties moeten niet tot nieuwe godheden worden verheven. De professor wond zich erg op over het feit dat de industrie zo opnieuw geld slaat uit haar eigen viezigheid. Vervuiling moet voorkomen worden en niet verder verwerkt in geldverslindende installaties.

Picard denkt dat het gevaar dat de mensheid geheel van de aarde verdwijnt reëel is. Hij zei: "De natuur zal hiertegen geen bezwaar hebben, want ook in vroegere tijden zijn reeds hele soorten van onze planeet verdwenen." Maar de dinosaurussen hadden geen prof. Picard die ze waarschuwde.

nkV

Alle leden van de Industriebond NKV kregen enige tijd geleden een persoonlijk schrijven van penningmeester Jöris. Wat verschaftte hen de eer? Een verhoging van de contributie!

De penningmeester deed echt zijn best om het verschil tussen deze verhoging en andere prijsverhogingen uit te leggen. Meer contributie werd juist noodzakelijk doordat de bond met gestegen kosten te maken had. Een soort prijskompensatie voor de bond dus.

Het hoogste tarief steeg van f 10,40 naar f 11,60. Een prijskompensatie van meer dan 10%. Welk bondslid heeft van zijn baas zo'n prijskompensatie gekregen?

Jöris wijst zijn leden op de noodzaak van

een "onafhankelijk instrument tegen sociale onzekerheid". Hij schrijft in een machtig slotakkoord: "Wij kunnen u niet missen. En de werknemer, dus u, kan een sterke vakbeweging niet missen. Laat geldgebrek nooit de noodzaak zijn, dat er over uw bond heengelopen kan worden."

Daar zal - hoe dan ook - geldgebrek ook nooit de oorzaak van zijn. Daar zorgt de lamendigheid van de bondsbestuurders wel voor.

israel

De 19-jarige Israëliër Giora Neumann verklaarde verleden jaar: "Ik weiger te dienen in een leger dat een bezettingspolitiek voert. De Palestijnse bevolking wordt onderdrukt. Ik geloof niet dat er zoiets als een "liberale bezetting" bestaan kan. Ik geloof niet dat een leger een volk kan verdedigen, terwijl het tegelijkertijd gebieden bezet houdt, een ander volk onderdrukt en naburige landen bedreigt."

Neumann werd veroordeeld tot een langdurige gevangenisstraf. In dezelfde tijd stuurden drie jongens en een meisje hun oproep terug. Ze schreven gezamenlijk over hun dienstweigering:

"De geschiedenis heeft bewezen dat bezetting leidt tot verzet, verzet tot onderdrukking, onderdrukking lokt terreur en tegen-terreur uit. We zijn niet als vrije mensen geboren om onderdrukkers te worden. Onderdrukking is geen doel, waard om voor te sterven. Wij zijn vastbesloten niet deel te nemen aan de onderdrukking van een ander volk. We weigeren een ander volk dat lot te geven dat onze ouders en voorouders toebedeeld was."

milieu-agent

Dit is een agent. Hij waakt voor ons milieu.

In Rotterdam, een hele vuile stad. Hij heeft op heterdaad een stuk papier betrapt. Hebt u dat papier daar neergelegd? Dat wordt een dure zak patat. Vijf gulden boete! Oom milieu-agent is op zijn hoede. Wie gooit daar zijn auto-asbakje leeg op straat? Wie laat daar zijn hond op de groenstrook poepen? Dat kost geld, geld, geld.

U moet maar leren om milieu-bewust te leven. Doe 's avonds de gordijnen dicht - dat scheelt met het stoken. Dat spaart energie. Laat het licht niet branden in de douche. Ga gewoon niet meer onder de douche. Dat spaart water. En dan kunt u meteen het licht niet meer vergeten.

Zet uw motor af als u in een file staat. Dat scheelt in de luchtvervuiling. Vooral als u hem niet meer gestart kunt krijgen.

Denk aan de bossen. Spaar papier. Doe de krant de deur uit. Dan hoeft u ook niet meer zoveel over milieuvervuiling te lezen.

Misschien denkt u wel: Wie is er ooit ge-

storven aan een gevallen toffeepapiertje? Maar dat mag u helemaal niet denken. Want dan is het eind zoek. Dan kunt u de fabrieken wel de schuld gaan geven van de giftige lucht en het vieze water. En waar blijven we dan?

Neem een voorbeeld aan de milieu-agent. Die tobt er ook niet over. Schrijft gewoon zijn bonnen uit. Hij let op de kleintjes. Voor de groten heeft hij echt geen tijd. Dat is een traditie van de politie. De politie is een beste kameraad! Van wie eigenlijk?

van dam

Er was geen triomfantelijke intocht weggelegd voor staatssecretaris Marcel van Dam, toen hij eind september een bezoek bracht aan Eindhoven. Hij deed een paar buurten aan, waar hij stuitte op mensen met Tribune 10 onder de arm.

"Wat lees ik nou?", vroeg een oudere vrouw, "dat valt me lelijk van je tegen, meneer Van Dam. Je laat ons soort mensen in de steek!"

Van Dam lachte als een staatssecretaris die kiespijn heeft. "U moet niet alles geloven wat er geschreven wordt, mevrouw", zei hij. Maar tijdens een openbare PvdA-vergadering zag hij toch geen kansen de feiten uit de vorige Tribune over het roze woningbouwbeleid te weerleggen. Hij draaide vlot het bekende verhaal af. Toen dit nauwelijks weerklank vond, gebruikte hij nog een nieuw argument: "U hebt toch nog nooit bewindslieden gehad die u opzochten in uw eigen wijk, in uw eigen huis? Dat is niet eerder vertoond in ons land."

Nee, we hebben wel een minister Schut gehad, die zich met een lange pruik liet fotograferen tussen de hippies op de Dam. En toch voerde hij een a-sociaal bouwbeleid. Zo kunnen duizend buurtbezoeken van Van Dam nog niet verhullen dat dit Biesheuvelbeleid wordt voortgezet.

vrede

Amerikaans is een vreemde taal en ik heb wel eens het idee dat er niemand is die het in goed Nederlands kan omzetten. Bijvoorbeeld: iedere keer als Nixon over "vrede" begint te spreken, is er Amerikaanse agressie te verwachten. Zo werd Vietnam in naam van de vrede geterroriseerd. Zo krijgt Israël in vredesnaam Amerikaanse wapenleveranciers.

Helaas is nu ook Noorwegen met dit vreemde taalgebruik besmet. Henry Kissinger kreeg een halve Nobelprijs voor de Vrede. De adviseur van Nixon heeft de volgende goede tips voor mensen die ook voor de vredesprijs in aanmerking willen komen: "Begin een barbaarse oorlog tegen een vreemd volk, bombardeer zijn steden, ziekenhuizen, scholen, markten en havens, stel vast dat het machtigste leger van de wereld niet tegen dit volk is opgewassen, open dan onderhandelingen, bombardeer er nog wat tussendoor (bij voorkeur tijdens de kerstdagen) en sluit tenslotte noodgedwongen een akkoord."

Iemand die zich op deze wijze voor de "vrede" beijvert kan op erkenning van het Nobelkomitee rekenen. Of zou de juiste vertaling uit het Noors toch zijn: Nobelprijs voor de Oorlog?

de
tribune

12 73

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

HET GROTE OLIEBEDROG

DRUGS VOOR OMA

ENSCHEDÉ:

**De macht van de
huurders**

OSS:

**Weg met
bedrijfsarts Speet !**

**SP schrijft
geschiedenis**

(ZIE PAGINA 14)

Palestijnen in Israël

de tribune

Jaargang 9 nummer 12

Maandblad uitgegeven
door de
Socialistische Partij

Redactieadres:
Postbus 428, Nijmegen

Abonnementen:

U abonneert zich voor een jaar op de Tribune door f 9,00 te storten op Gironummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren te Nijmegen. Onder vermelding: abonnement Tribune.

Inhoudsopgave

Mededelingen	pag. 2
Arbeidersmacht-aktie tegen bedrijfsarts in Oss	pag. 3
Olie-koncerns doen aanval op levenspeil van de bevolking	pag. 4
S.P. doet mee aan verkiezingen	pag. 5
Schandalen rond ziekenvervoer in Wageningen	pag. 6
Arts draagt ammunitie aan voor havenbaronnen	pag. 7
Huurders aan de macht in Enschedese buurt	pag. 8
De onderdrukking van de Palestijnen in het "beloofde land"	pag. 10
De oorlog in het Midden Oosten en de internationale machtsblokken	pag. 12
Bejaarden met drugs tot zwijgen gebracht	pag. 13
S.P. brengt programma	pag. 14
De strijd tegen de milieubelasting	pag. 14
Wat je zegt	pag. 15

Afdelingen van de Socialistische Partij

AMSTERDAM	Plantage Doklaan 22' tel 65880
ARNHEM	Postbus 2097
DEN BOSCH	Kogelbloemstraat 36
DEN HAAG	Vinkensteynstraat 50 tel 461430
DOETINCHEM	Postbus 110
EINDHOVEN	Fr. Sonniusstraat 23 tel. 115162
EMMEN	Postbus 137
ENSCHDEDE	Janninksweg 76
GRONINGEN	Atjehstraat 46a, tel. 777526
HEERLEN	Eikenderweg 121
HELMOND	Postbus 277
HENGELO	Oldenzaalsestraat 90-II
LEEWARDEN	Postbus 4021
LEIDEN	Steenstraat 17
NIJMEGEN	Aldenhof 8564, tel. 442013
OSS	Peperstraat 7, tel. 32631
ROTTERDAM	Postbus 1505
TILBURG	Merodestraat 10a
UDEN	Postbus 178
UTRECHT	Oranjestraat 8, tel. 312482
WAGENINGEN	Cort v.d. Lindenstraat 23
WIJCHEN	Heumenseweg 528

SOCIALISTIESE LITERATUUR

Bestelnummer:	Prijs		
1 MAO TSETOENG, Het Rode Boekje	f 2,--	27 China Aardrijkskundig	f 1,50
2 Joris Ivens, een revolutionair met een kamera	f 1,--	28 TSJEN TSJANG-FENG, De Lange Mars met voorzitter Mao	f 3,--
3 MAO TSETOENG, Over de praktijk	f 1,--	29 MAO TSETOENG Toespraken op het kongres van Jenan over literatuur en kunst	f 1,--
4 MAO TSETOENG, Over de tegenstelling	f 1,--	30 Een proletarische universiteit	f 1,50
5 STALIN, Over dialecties en histories materialisme	f 1,--		
6 Over de kwestie Stalin	f 1,--		
10 Marxisme-leninisme kontra revisionisme	f 1,--		
12 MAO TSETOENG, Het systeem van de partijkomitees versterken	f 0,50		
14 De Kulturele Revolutie in het Chinese dorpje Dazhai	f 3,--		
15 De kapitalistische economie	f 1,--		
16 De kapitalistische produktiewijze, deel I	f 1,--		
17 De kapitalistische produktiewijze, deel II	f 1,--		
18 MAO TSETOENG, Bestrijdt het liberalisme + Waar komen de juiste ideeën vandaan?	f 1,--		
19 Commune van Parijs, ter herdenking van de 100ste verjaardag	f 1,50		
22 Beknopte geschiedenis van de Kommunistiese Partij China	f 1,50		
25 Het "wonder" van Tibet	f 1,50		
26 Onderdrukking en strijd in Suriname	f 1,--		

Deze maand verschenen:

De eerste twee delen van het programma van de Socialistische Partij (zie ook pag. 14).

SP 1 Op naar het socialisme, deel 1:
Een maatschappij voor mensen f 1,--
SP 2 Op naar het socialisme, deel 2:
Onze partij f 1,--

HOE KUNT U DEZE LITERATUUR BESTELLEN?

Gireer op nummer 2534761 t.n.v. P. J. van Zomeren, Nijmegen.
Vermeld de bestelnummers van de boekjes die u wenst te ontvangen.
De verzendkosten bedragen f 0,75 ongeacht de grootte van de bestelling.

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt.
Kontroleer dit dus maandelijks.

2534761

Dit is het gironummer van de Tribune. U abonneert zich voor een jaar door op dit nummer (t.n.v. P.J. van Zomeren, Nijmegen) negen gulden te storten onder vermelding van: "Abonnement Tribune".

DE TRIBUNE, ROOD-EERLIJK

ARBEIDERSMAGT-OSS: DEKSEL VAN BEERPUT

TEXTIELARBEIDERS in Oss eisen dat bedrijfsarts H. Speet vervangen wordt door een menswaardige arts. Het plaatselijke Arbeidersmagt-komitee heeft voor deze eis handtekeningen verzameld onder de produktie-arbeiders van de tapijtfabrieken Bergoss, Desso en Barwick. Van de 1000 arbeiders tekenden er 650 en het waren er veel meer geweest als ze allemaal bereikt konden worden. Op de meeste afdelingen deed 90% van de mensen mee.

De eis is bekend gemaakt aan de textielbedrijfsvereniging in Enschede en aan de Sociale Verzekeringsraad.

Zo woont
bedrijfsarts
Speet

AKTIE TEGEN HONDSE PRAKTIJK BEDRIJFSARTS

Speet geniet in Oss onder de werkende bevolking een treurige bekendheid. Men kent hem niet omdat hij als arts zo bekwaam is, maar omdat hij zo hardvochtig de belangen van zijn broedheren dient. Het ziekteverzuim bij de betrokken textielbedrijven is maar 4% (landelijk 10%) en dat ligt werkelijk niet aan het "gezonde werk".

Vertrek geëist

Men eist nu het vertrek van Speet omdat enkele jaren geleden het resultaat van een handtekeningenaktie aan de direktie van Desso werd aangeboden. Deze riep de arts op het matje en een paar maanden ging het beter. Geleidelijk verviel Speet echter weer tot zijn oude praktijken.

Daarom nemen de arbeiders nu geen genoegen met pogingen van de direkties om gesprekken tussen Speet en ondernemingsraden te arrangeren. Hoe bang de direkties zijn voor arbeidsonrust blijkt wel uit het verbod dat een Desso-arbeider kreeg opgelegd om handtekeningen te verzamelen.

Toch hebben ze de onrust aan zichzelf te wijten. Want het is ongetwijfeld terwille van hun winstcijfers dat Speet zieke arbeiders slechter behandelt dan beesten ("daar heb je de dierenbescherming nog voor", merkt Arbeidersmagt-Oss op).

Tarief

Een volle wachtkamer is voor dokter Speet geen enkel probleem. Binnen een half uur heeft hij iedereen weggewerkt. Menige arbeider wordt aan het werk gestuurd nog voordat hij heeft kunnen zeggen wat hem mankeert, laat staan dat hij serieus onderzocht wordt. De patiënten zeggen: "Het lijkt wel alsof hij ook op tarief staat. Je vraagt je af welk merk vloerbedekking hij in zijn kamer heeft."

Buikpijn

Tot de roemruchte daden van Speet behoort het aan het werk sturen van een man ("iedereen heeft wel eens buikpijn") met een chroniese ontsteking aan de dikke darm. Deze man bracht het geval voor de Raad van Beroep. Vijf dagen voordat de zaak behandeld zou worden verscheen Speet bij hem thuis om te informeren naar zijn ziekte.

"Dan had u me moeten onderzoeken toen ik bij u was", antwoordde de man. Vervolgens vroeg Speet naar z'n medicijnen. De patiënt liet deze zien en verzocht Speet de Nederlandse naam van het medicijn voor hem op te schrijven. Voor de Raad van Beroep betoogde Speet tenslotte dat hij de zieke wel had onderzocht in zijn spreekkamer, dat hij nooit bij de man thuis was geweest en onderhandigde een ziekerapport.

Het rapport bleek echter in hetzelfde handschrift en met dezelfde pen te zijn geschreven als de Nederlandse woorden op de medicijnen van de patiënt, zodat deze kon bewijzen dat Speet wel degelijk bij hem thuis was geweest. Dergelijke methoden zijn nodig om Speet door de mand te laten vallen.

Loonderving

Een Turkse arbeider bij Barwick werd bij een explosie getroffen door gevaarlijke zuren. Zijn hele onderarm veranderde in een grote blaas. Speet verbond hem, gaf pijnstillende middelen en zond hem na twee dagen weer aan het werk.

Regelmatig moeten mensen door deze hondse behandeling dagen of weken loon derven. Een meisje dat zich met een zware griep hield aan het advies van haar huisarts (twee weken bed), kreeg een week loon niet uitbetaald. Tegen dergelijke praktijken kan men natuurlijk protest aantekenen bij de Raad van Beroep, maar daar duurt het enkele maanden voordat de zaak behandeld wordt, zodat er vaak van de ziekte niets meer te constateren is.

Daarom zegt het weinig als Speet in het Brabants Dagblad zich verveert met de opmerking: "Zolang ik 8 of 9 van de 10 aangespannen zaken win, zit ik wel goed." Behalve dan dat er kennelijk talrijke zaken tegen hem worden aangespannen.

Brief

Een ontroerende brief kreeg het Osse Arbeidersmagtkomitee in verband met deze actie van een 53-jarige vrouw, die aan bejaardenwerk doet mede om het schamele inkomen van haar invalide man wat aan te vullen. Ze verdiende f 125 per maand. Op 2 februari van dit jaar moest de vrouw ziek thuis blijven met een zenuwontsteking in rug en been. De huisarts zei haar op bed te blijven en ze kon ook niet anders.

Op 4 februari verscheen Speet, die meende dat het allemaal wel meeviel. Lange tijd hoorde de vrouw niets, totdat ze zelf ging informeren. Toen bleek dat Speet haar vanaf 16 februari zonder onderzoek gezond verklaarde. Hij beweerde dat hij haar voor onderzoek opgeroepen had, zij wist zeker van niet.

Ze schrijft: "Ik ben niet bang van hem. Bij mij gaat het maar om f 125 in de maand. Bij jullie gaat het om hele weeklonen. Over Speet het volgende. Dat is geen mens meer. Daar kun je hem niet onder rekenen. Ik zou hem zo op z'n donder slaan."

Beerput

AM-Oss kreeg talloze van dergelijke reacties. Het dossier-Speet wordt dagelijks dikker.

Een zegsman van Arbeidersmagt: "Het lijkt wel of we de deksel van een beerput hebben opgetild. Zoveel ellende hebben we te horen gekregen. Omdat ze de winst van de tapijtfabrieken belangrijker vinden dan de gezondheid van de arbeiders. De bedrijfsvereniging moet Speet laten verdwijnen. Zo niet, dan komen er andere acties. Daar is geen twijfel over mogelijk."

OLIE VOOR AANVAL

OP LEVEN SPEIL GEBRUIKT

De olieboycot is door de machthebbers in ons land onmiddellijk aangegrepen voor een frontale aanval op het levenspeil van de werkende bevolking.

Er wordt dreigende taal gesproken over 20.000 tot meer dan 100.000 ontslagen, met name in het Rijnmondgebied.

De ondernemers zien de kans schoon om het loonpeil te ondermijnen en verwerpen het Centraal Akkoord (dat overigens al lang door de vakbeweging verworpen had moeten zijn).

Prijzen worden bij de vleet verhoogd, want in ieder produkt gaan wel energiekosten schuil. Huurders krijgen hun eerste extra huurverhoging al aangezegd (service- en stookkosten).

De vlijtige propagandisten van kernenergie danken de hemel voor zo'n droomkans om de bouw van gevaarlijke en geldverslindende atoomcentrales te bepleiten.

Dit offensief gaat veel verder dan de auto-vrije zondag, die naast zijn nadelen ook zijn voordelen heeft (bijvoorbeeld dat de kinderen weer eens op straat kunnen spelen, 1000 minder verkeersdoden op jaarbasis en dat velen nu aan den lijve hebben kunnen ondervinden, dat de service van het openbaar vervoer de laatste jaren alleen maar getoond is).

Voorproefje

Het is een voorproefje van wat ons te wachten staat als de bronnen van energie en grondstoffen werkelijk uitgeput raken. Dat wil zeggen: van wat ons te wachten staat als we dan nog steeds onder kapitalistische verhoudingen leven. De winsten worden kost wat kost op peil gehouden, terwijl de mensen die er voor werken de buikriem moeten aansnoeren.

Men herinnere zich het schaamteloze betoog van de Shell-direktie in de rubriek Brandpunt, toen de Nederlandse gezinnen werden opgeroepen de last geduldig te dragen, terwijl de regering werd aangespoord Shell bij minder produktie een grotere winst toe te staan. Winstmaken, tot de dood er op volgt - dat is de konsekwentie van de kapitalistische geloofsbelijdenis.

Wanbeheer

De olieboycot konfronteerde ons met typiese

staaltjes van kapitalistische wanbeheer. Van de energiebronnen in ons land bijvoorbeeld. Sinds 10 jaar (toen Den Uyl minister van Economische Zaken was) worden de Limburgse kolenmijnen afgebouwd, gepaard gaande met ontzaglijk veel menselijk leed in de Mijnstreek. In Groningen werd een kolossale aardgasbel aangeboord en de oliebaronnen (gesteund door de regering) wisten niet hoe gauw ze het kostbare gas voor klinkende munt naar het buitenland moesten voeren.

Dit waardeloze beleid wreekt zich zodra de olielanden besluiten de kraan dicht te draaien - waartoe ze hoe dan ook het volste recht hebben, want het is hún olie!

Hoe moet dat als ook andere ontwikkelingslanden het rechtmatige eigendom van hun eigen rijkdommen opeisen? Deze olie-producerende landen krijgen overigens van iedere liter benzine maar 7 cent. De rest is voor de oliemaatschappijen en de belastingen.

Andere voorbeelden: Hoeveel energie, grondstof en arbeid is er verspild aan de ontwikkeling en bouw van luxe auto's, uitgerust met een snelle sprint en een hoge kruissnelheid? En nu horen we dat we niet harder mogen rijden dan 100 kilometer, zodat iedereen aan een Eend genoeg had gehad.

En is het niet even vreemd om een oproep te krijgen tot zuinigheid met warmte terwijl er uit winstbejag nooit iets is gedaan aan de warmte-isolatie van de woningwetwoningen?

Advertenties

Vele jaren hebben de kapitaalbezitters, waaronder de oliebaronnen niet de geringste plaats innemen, de bevolking aangespoord om meer en sneller te consumeren. Nu kunnen we de krant niet opslaan of we worden gekonfronteerd met pagina-grote advertenties die oproepen tot soberheid - de gordijnen sluiten, vroeg naar bed, geen onnodige verlichting en een steen in de stortbak van het toilet om water te sparen. Ondertekend door de gezamenlijke olieconcerns in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken.

Zouden de olie- en energiebedrijven plotse-ling tot inkeer gekomen zijn en een verkleining van hun omzet nastreven? Het is nauwelijks te geloven. De heren bekommeren zich natuurlijk om hun export-positie en hoe meer het Nederlandse volk versobert hoe meer er gered wordt voor de uitvoer naar het buitenland. Ook de regering Den Uyl heeft nauwelijks verbloemd dat de snelle doorvoering van de auto-vrije zondag vooral werd ingegeven uit zorg voor de export-positie van Rotterdam.

Overigens verkeren we nog steeds in een positie waarin over het reilen en zeilen der olie-concerns vrijwel niets bekend is, behalve dan dat de "schone" winsten dit jaar meer dan verdubbeld zijn (Shell boekte in de eerste 9 maanden van 1973 een beter netto-resultaat van 147%!).

Oorzaken

Het wachten is op een advertentie die de werkelijke oorzaken van het probleem aansnijdt. Een oproep tot de ondernemers om niet langer grondstoffen en energie en arbeid te verspillen aan artikelen die sneller versleten zijn dan nodig is - van gloeilampen tot kousen en auto's.

Een aansporing om een eind te maken aan de grenzeloze verspilling door de produktie van oorlogsmateriaal.

Een betoog om bij de steeds dreigender wordende schaarste niet langer kostbare grondstoffen te lozen in de lucht, het water en de bodem, waar ons niet minder kostbare milieu erdoor vergiftigd wordt.

Dat zou pas helpen!

Maar een dergelijke advertentie is onder het heersende systeem niet te verwachten - ook niet in overleg met het ministerie van Economische Zaken van deze zogenaamd progressieve regering.

Looneisen

Onder het kapitalisme worden alle problemen volautomatisch afgewenteld op de werkende bevolking. De paniek, die de heersende klasse zaait met de olieboycot, is zonder aarzeling in het geweer gebracht tegen de looneisen van de arbeiders. Nadat een centraal akkoord was afgesloten, dat voor de werkende bevolking al weer een "matiging" inhield, werd dit juist door de zogenaamde achterban van de werkgeversorganisaties verworpen.

Het lijkt geen twijfel dat de regering zal ingrijpen met een loonmaatregel, die nog matiger zal uitvallen dan het centraal akkoord. Als de ondernemers hun zin krijgen gaan we dan het derde jaar in van loonmatiging. Twee jaar onder Biesheuvel, één jaar onder Den Uyl. En we zijn er niets mee opgeschoten.

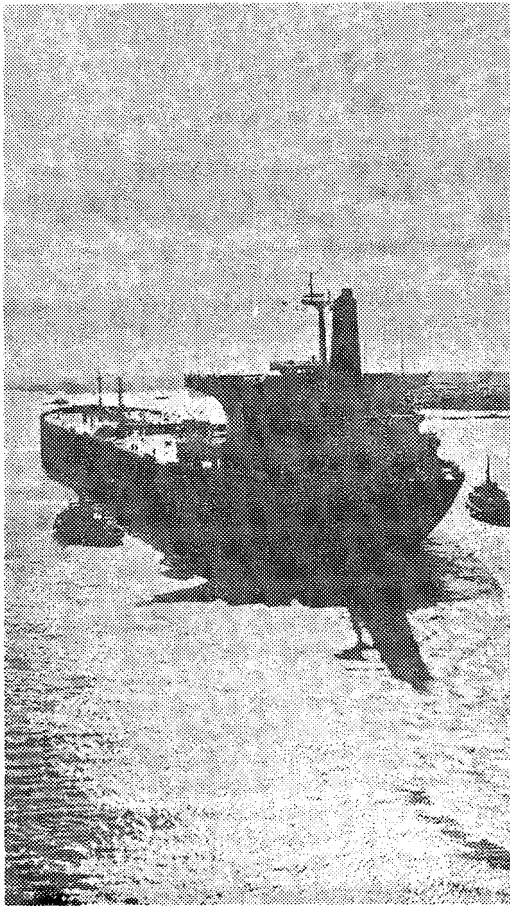
De prijsverhogingen zijn onverminderd voortgegaan. Ondanks alle mooie beloften bereikte de inflatie onder Den Uyl zelfs een hoogtepunt. De olie-chantage van de kapitalisten zal de inflatie bovendien nog aanwakkeren.

Het levenspeil van de werkende bevolking is aan een voortdurende slijtage onderhevig. De bedoeling was dat de loonstijging waar de arbeiders afstand van doen, ten goede zou komen aan de algemene voorzieningen. Maar wat is er nou sinds drie jaar aan de algemene voorzieningen verbeterd? Zelfs de werkloosheid - het nijpendste probleem - is ver boven de 100.000 blijven steken. Van "spreiding van inkomens en macht" ervaren we slechts veel geschreeuw en weinig wol.

Geen matiging

Als verontschuldiging van de inflatie wordt vaak aangevoerd dat het aan de invoer-prijzen te wijten is, zodat de oplossing internationaal gezocht moet worden. Helemaal geen probleem, want de grootste concerns, die de geldontwaardiging veroorzaken, zijn zelf al lang internationaal en beheersen ook deze factoren.

Daarom stelde de Tribune een jaar geleden al dat aan een serieus anti-inflatie-programma niet valt te denken zolang niet aan de almacht van de kapitaalbezitters wordt getornd. Omdat deze regering daar allerminst een begin mee heeft gemaakt, is het pure huichelarij als ze zich verwondert over de prijs-rekords van dit najaar.

Paniek om olieschaarste dient de oliebaronnen als voorwendsel voor prijsverhogingen

Er is maar één manier om de aanval van het kapitaal tegemoet te treden: vastberaden strijd tegen iedere aanslag op het levenspeil.

Geen matiging, want die komt blijkbaar alleen ten goede aan de bedrijfswinsten, waarbij de cijfers van Shell, Akzo, Philips en Unilever er niet om liegen.

Geen versobering als de oorzaak van de crisis niet wordt aangepakt, namelijk het winstbejag en de chaoseconomie van het kapitalisme.

Geen vakbeweging die haar lot met huid en haar verbindt aan dat van de regering!

Nogmaals: De olieboycot is nog meer het voorspel van wat ons onder kapitalistische verhoudingen te wachten staat bij het voortzetten van de bestaande tendens. We worden niet bedreigd door de Arabieren of de ontwikkelingslanden, maar door de machthebbers in ons eigen land. Het socialisme wordt echt een kwestie van bestaan of niet bestaan. ●

Auto-vrije zondag: daar hebben ze dan al die auto's en wegen voor gebouwd

S.P. DOET MEE AAN VERKIEZINGEN

De Socialistiese Partij heeft zich laten inschrijven bij de Kiesraad in Den Haag. Daardoor is de mogelijkheid geopend dat de partij in mei 1974 in verschillende plaatsen deelneemt aan de gemeenteraadsverkiezingen. Welke plaatsen dat zullen zijn, moet nog door de partij worden besloten. Uiteraard zal de Tribune daar te zijner tijd uitvoerig op terug komen.

Uitgangspunt voor de Socialistiese Partij is dat Nederland buiten-parlementair geregeerd wordt door de kapitalistenklasse. Over alle zaken, die van beslissende betekenis zijn voor het dagelijks leven van de bevolking, wordt niet beslist door gekozen organen, maar in direktielokalen en aandeelhoudersvergaderingen. De parlementaire instellingen dienen slechts om dit buiten-parlementaire regiem een schijn van "wettigheid" te verlenen.

De Socialistiese Partij neemt uiteraard niet aan verkiezingen deel om aan dit bedrog mee te doen, maar om het - ook in de bolwerken van de zogenaamde democratie - aan de kaak te stellen. De SP wordt dus geen parlementaire partij. Onze vertegenwoordigers blijven een onderdeel van de buitenparlementaire akties, waartoe de bevolking door het kapitalisme gedwongen wordt.

Daarin verschilt de SP fundamenteel van alle andere partijen, die slechts verkiezingsapparaten zijn. Via deze partijen worden de "demokratische" instellingen misbruikt voor een onophoudelijke propaganda voor het kapitalisme. De SP zal daar de stem van de gewone man laten horen en het socialisme propageren. Deelname aan verkiezingen door de SP dient ter versterking van de buiten-parlementaire macht, die het Nederlandse volk moet opbouwen tegen de buiten-parlementaire macht van het kapitaal.

De Socialistiese Partij onderscheidt zich door daadwerkelijk een aktieve deelname aan massa-akties, bijvoorbeeld in Arbeidersmacht, het Milieu Aktiecentrum Nederland, de Bond van Huurders en Woningzoekenden en het komitee Van Mens tot Mens (Vietnamaktie). Men kent de partij ook van haar maandblad de Tribune, dat nu eindelijk als stemadvies niet hoeft te geven: Stem maar op de minst slechte, maar: Stem op de beste, de SP!

De VPRO-radio vroeg een vertegenwoordiger van de SP uit welke lagen van de bevolking de partij op stemmen rekt. Antwoord: "Alle mensen die het slachtoffer zijn van de milieuvervuiling, van de situatie in de bedrijven, van de inflatie, van alle vormen van woningnood en die zich zorgen maken over de internationale situatie - al die mensen hebben belang bij het socialisme." Dat zijn dus alle lagen - uitgezonderd een heel klein laagje, namelijk dat van de kapitaalbezitters, maar die hebben al lang begrepen dat ze het niet van de SP moeten hebben. ●

VERBIJSTERENDE SITUATIE IN WAGENINGEN

Snel en deskundig gewonden-vervoer is van levensbelang. In Wageningen denkt men er anders over.

ZIEKENVERVOER WINSTOBJEKT

HET is gewoon Van Gend & Loos-vervoer voor zieken. Het bedrijf is over lijken groot geworden. Soms letterlijk."

Het is in Wageningen beroerd gesteld met het ambulance-vervoer. Dit is in de particuliere handen van de firma Van der Kolk, die behalve ziekenwagens ook taxi's en bussen heeft, een Ford-garage drijft en de gemeente van brandweerwagens voorziet. Het enige grote bedrijf op dit gebied ter plaatse. Van der Kolk is dan ook een belangrijk man. Helaas echter botsen zijn zakelijke belangen steeds met de belangen van een goed ziekenvervoer.

Een oud-personeelslid van de firma, die er als ziekenverzorger in dienst is geweest, doet er een boekje over open.

Gammel

Het begint al bij de ambulances zelf. Er waren er twee, waarvan één zo gammel dat door de bodem de weg zichtbaar was. Toen eens voor een ongeval de brancard eruit gehaald zou worden, moesten er zeven man aan te pas komen om de deur open te trekken.

Onze zegsman en zijn kollega pleitten toen voor de aanschaf van een nieuwe. Ze waren echter gedwongen in de avonduren eigener beweging een auto tot ziekenwagen om te bouwen. Deze is echter niet voorzien van een zuurstofapparaat, spalken en verband. De an-

dere wagen is uitgerust door het ziekenhuis, maar wordt weinig gebruikt. In beide wagens ontbreekt een mobilfoon.

Zuurstofgebrek

Al het personeel, dat wordt aangenomen voor het ziekenvervoer, wordt overdag ingezet als taxichauffeur. Als er dan een ongeluk gebeurt, worden er monteurs, buschauffeurs of kantoormensen op uit gestuurd met de ambulance. Als het slachtoffer zuurstof nodig heeft, dan heeft hij pech gehad, want men kan van een monteur niet verlangen dat hij weet wanneer iemand zuurstof nodig heeft en hoe hij een zuurstofapparaat zou moeten bedienen (als dat al aanwezig was).

Het zou wel toeval zijn als er op deze manier geen slachtoffers vielen. Verleden jaar moest een patiënte uit het bejaardenhuis in Renkum naar een ziekenhuis in Arnhem worden vervoerd. De ambulance was een half uur te laat omdat er niemand aanwezig was. De vrouw overleed onderweg door zuurstofgebrek. Bekend werd gemaakt dat zij in het ziekenhuis overleed kort na aankomst.

Een 8-jarig meisje lag 500 meter van de garage met een gapende hoofdwond in de stromende regen op de weg. Men zocht 20 minuten naar bemanning voor de ambulance. Tenslotte moest het karwei worden opgeknapt door een 63-jarige man.

Onlangs zagen de Wageningers tot hun verbazing twee mensen in de ambulance van Van der Kolk op een kaart de weg zoeken, omdat ze die zelf niet wisten. Zo zijn er talloze voorbeelden te noemen.

Het is niet vreemd, dat het voor ziekenverzoorgers moeilijk te verkroppen is, dat mensen niet alleen het slachtoffer worden van ongevallen en ziekte, maar ook van het keiharde zakenbelang in het ambulance-vervoer. Toen onze zegsman daarover zijn beklag deed bij Van der Kolk, werd hij op staande voet ontslagen. Omdat hij zijn geweten had laten spreken moest hij bovendien met zijn gezin binnen twee weken de dienstwoning ontruimen. Nu, anderhalf jaar later, moet hij nog steeds twee maanden salaris ontvangen.

Korte tijd na hem verdween ook zijn kollega bij het bedrijf. Samen namen ze het op zich om aan deze misstanden een eind te maken. Om te beginnen een brief naar de gemeente. Nooit antwoord. Toen een brief naar Marcel van Dam (destijds ombudsman). Na vijf maanden bericht dat hij contact had opgenomen met de gemeente, dat deze erkende dat de patiënten ondeskundig begeleid werden en de zaak in handen had gegeven van het Comité Ambulance Wageningen.

In dit Comité zitten vertegenwoordigers van ziekenhuis, ziekenfonds, de Rode Kruis-afdeling, de huisartsenkring, de gemeentarts en Van der Kolk. Citaat: "De oorzaak van de moeilijkheden moet in hoofdzaak worden toegeschreven aan een meer dan normaal personeelsverloop, als gevolg waarvan het niet mogelijk bleek tijdig voldoende personeel aan te trekken." Geen verklaring voor het meer dan normale personeelsverloop.

Van Dam vond dat (in augustus 1972) voldoende. Hij eindigde zijn antwoord met de opmerking dat er gewerkt zou worden aan een regionaal ambulancevervoer. Ondertussen is er niets verbeterd. Op het moment van ons gesprek was er zelfs geen enkele ziekenverzorger bij Van der Kolk in dienst.

Vrienden

Van der Kolk wordt beschermd door zijn vooraanstaande positie in de Wageningse burgerij. Een personeelslid van het ziekenvervoer, dat een klacht indiende bij Rode Kruis-voorzitter dokter Huurman, werd de volgende dag ontslagen. Huurman en Van der Kolk onderhouden blijkbaar prima relaties.

De twee oud-personeelsleden schreven een brief naar de provinciale Volksgezondheid en hebben daar niets over vernomen (sinds vijf maanden). Dezelfde instantie heeft wel een keer de ziekenwagens van Van der Kolk gecontroleerd, nadat de firma eerst telefonies van haar komst op de hoogte was gesteld. De wagens werden keurig schoongemaakt, maar de meest gebruikte deugde natuurlijk nog steeds niet wegens het ontbreken van een zuurstofapparaat. Geen nood. De inspekteur kwam en verliet een half uur later het kantoor met een dikke sigaar in zijn hoofd. Zonder naar de wagens te kijken.

In Wageningen zijn artsen en het ziekenhuis goed van de situatie op de hoogte, maar doen niets. Plaatselijke dagbladen weigeren er artikelen over op te nemen, zonder twijfel omdat Van der Kolk een beste adverteerder is. Alleen de Tribune dus, die besteedt er aandacht aan.

Een verbijsterende situatie in Wageningen, waar het ziekenvervoer wordt opgeofferd aan het particuliere initiatief tot geld verdienen. Maar nog verbijsterender is het, dat de mensen die hierin verandering proberen te brengen, tot nog toe geen recht hebben gekregen voor zichzelf en anderen. ●

ONGEZOND ONDERZOEK ONDER HAVENARBEIDERS

ARTS DRAAGT MUNITIE AAN VOOR S.V.Z.

ENE meneer J. Baart beleefde op 24 oktober het voorlopige hoogtepunt van zijn wetenschappelijke loopbaan. Die dag promoveerde hij aan de Erasmus-universiteit tot doktor in de medicijnen op een proefschrift over de gezondheid van de oudere Rotterdamse havenarbeiders. Tijdens de plechtigheid werd dit proefschrift een bewijs genoemd van de maatschappelijke betrokkenheid van de Erasmus-universiteit.

Een waar woord, maar niets bijzonders. Want van dit soort betrokkenheid geven alle universiteiten dag-in-dag-uit blijk. Doktor Baart leverde namelijk uitstekende ammunitie voor de havenbaronnen tegen de arbeiders.

Onder de havenarbeiders leeft de eis van vervroegde pensionering (namelijk met 60 jaar). Een tweede belangrijke zaak is het algemene verzet tegen de pogingen van de ondernemers om in de haven een volkontinu-systeem door te voeren.

Hersenspoeling

De ondernemers schermen tegen deze rechtvaardige verlangens voortdurend met de concurrentiepositie van Rotterdam tegenover andere havens. De olieboycot verschafte hen nieuwe argumenten om tegen de arbeiders op te treden. Alsof deze hersenspoeling niet genoeg is, komt daar het proefschrift van Baart nog eens overheen.

Volgens het rapport van Baart is tussen de 55 en 60 jaar 57% van de arbeiders volledig arbeidsgeschikt. Over de resterende 43% zwijgt het rapport als het graf, waar zij misschien niet ver meer vandaan zijn. Boven de 60 jaar (waarop men vrijstelling kan krijgen van zwaar werk) is 70% nog arbeidsgeschikt. Opnieuw doet men het er over de rest (altijd nog 30%) het zwijgen toe.

Hoeveel havenarbeiders voor hun 55-ste levensjaar in de WAO zijn opgenomen of op doktersadvies van werk veranderden, is niet in het rapport terug te vinden. Bovendien werden van de 578 te onderzoeken personen meteen al 44 buiten de resultaten gehouden omdat ze langdurig arbeidsongeschikt waren. Deze moeten dus eigenlijk nog bij de 43% worden opgeteld.

Op zo'n manier is de konklusie dat havenarbeiders gezonder zijn dan andere bevolkingsgroepen, niet moeilijk te fabriceren. En al was het waar - dan zegt deze slotsom nog altijd meer over de ongezondheid van andere bevolkingsgroepen, dan over de gezondheid van oudere havenarbeiders.

De plaatselijke Rotterdamse krant Het Vrije Volk liet er geen gras over groeien om te demonstreren hoe dit onderzoek zal worden misbruikt. Op pagina 3 nam het blad een artikelje op onder de kop "Gezond werk in de haven". Een paar pagina's verder stond een groot verhaal van de Scheepvaart Vereniging Zuid

(werkgevers) dat betoogde dat aan volkontinu in de stukgoederensektor niet te ontkomen valt.

In samenwerking met de erkende vervoersbonden proberen de havenbaronnen de arbeiders al vanaf 1971 rijp te maken voor de volkontinu. Op 20 juni jl. verspreidden de gezamenlijke bonden bij de EECV een pamflet met de tekst:

"U en wij kunnen twee dingen doen. Dat is: óf de kont tegen de krib gooien óf konstruktief de komende onderhandelingen ingaan om tegen de economische motieven, die aan deze beslissing van uw direktie ten grondslag liggen, een zodanig pakket van eisen te stellen, die het werken in de volkontinu enigermate acceptabel doen zijn."

Akties

De bonden spelen dus handjeklap, maar veel arbeiders gooien liever hun kont tegen de krib. Ondanks de voortdurende chantage die wordt gepleegd met de werkgelegenheid, de weinig rooskleurige toekomst van Rotterdam e. d., die er door de grote winsten overigens niet geloofwaardiger op wordt. Bij de GEM (Graaneleva-tormij) worden al wekenlang stiptheidsakties gevoerd en ook bij de Unit Centre heerst sinds april (toen er gedeeltelijk gestaakt werd) grote onrust. Daarvan dringt in de pers helaas niets door.

Helaas is er geen medies onderzoek gedaan naar de gevolgen van volkontinu voor de gezondheid van de arbeiders. Onderzoeken kosten nu eenmaal geld en daarom ligt het voor de hand dat er meer onderzoeken worden gedaan die de ondernemers ten goede komen, dan die de arbeiders in hun strijd kunnen gebruiken.

Ervaring

De havenarbeiders moeten wat dat betreft maar op hun eigen ervaring afgaan. En die is dat van hen maar één op de vijf gezond zijn 65-ste verjaardag haalt. Het ziekteverzuim is

schrikbarend gestegen en houdt gelijke tred met de verhoging van het arbeidstempo. Tenslotte dient de mechanisatie onder het kapitalisme om de winsten op te voeren en niet om het werk van de arbeiders te verlichten. Het havenwerk wordt steeds slopend.

Het is dan ook geen toeval dat de ondernemers de oudere arbeiders steeds veelvuldiger aan een mediese controle onderwerpen. Slechts een enkeling in de haven zoekt hierachter een roerende zorg voor zijn lichamelijk welzijn. De meesten zoeken de verklaring in het afschuiven van de kosten van minder produktieve oudere arbeiders naar ziektewet en WAO. Moeilijk te rijmen met de onderzoeksresultaten van dr. Baart.

Roofbouw

Wat betreft de pensioengerechtigde leeftijd: Een steekproef van mediese studenten in havenbedrijven wees uit dat 80% van de werkers 60 jaar de beste leeftijd vindt. Driekwart van de ondervraagde arbeiders meent dat deze verlaging kan worden doorgevoerd (of een verkorting van de werktijd) zonder belangrijke premieverhoging.

Begin november heeft Arbeidersmacht-Rotterdam een boot door de haven laten varen voor de verspreiding van pamfletten tegen de dreigende volkontinu. In het ingewikkelde ploegenstelsel van de havens wordt een voorloper hiervan aangeduid als het "één-op-één-systeem". Geen één op één dus. Want, stelt het pamflet, dit is "kapitalistische roofbouw op gezondheid en gezinsleven". De arbeiders worden opgeroepen de lessen van de havenstaking van 1970 toe te passen en tot actie over te gaan op eigen kracht.

Daar is geen woord latijn bij en daarmee haalt men dan ook geen academische graad. ●

Verspreiding van Arbeidersmacht-pamfletten in de Rotterdamse haven

3 DAGEN AKTIE BETER DAN 15 JAAR PRATEN

"Hoe kan dat nou? Daar hebben wij 15 jaar om lopen zeuren en jullie lukt het binnen drie dagen."

Een maatschappelijk werkster was deze zomer erg verbaasd toen de familie Dielemans in Enschede eindelijk een menswaardige huisvesting kreeg. Het moet een schok voor haar geweest zijn dat drie dagen actie beter bleken te helpen dan vijftien jaar praten. Maar er waaide dan ook een nieuwe wind door het complex van 302 duplexwoningen aan en om het Acaciaplantsoen.

Buurtbewoners verlaagden eigenhandig hun huur met 30% en bedongen zeggenschap over de leefbaarheid van de wijk. Er trad een buurtcomité op van de Bond van Huurders en Woningzoekenden dat serieus verklaarde van Acacia de "parel van Enschede" te zullen maken. Tot op dat moment had deze buurt in de hele stad een uitgesproken slechte naam.

Na een half jaar stelt het BHW-buurtbestuur nuchter vast: "Wij hebben hier meer te zeggen dan het bestuur van de Enschedese Bouwvereniging. Wij zijn meer kapabel ook."

Een reportage in de TRIBUNE over een unieke situatie: een buurt waar de huurders aan de macht zijn. Wij spraken met vijf leden van het desbetreffende BHW-buurtbestuur, namelijk Willie Fernim, Hilbert Boxem, Jan Kater, Rob Rödel en Hans Timmerman (van wie de eerste drie tevens lid zijn van de Socialistische Partij).

TWEE huurharmonisaties binnen enkele maanden, dat was de bewoners van het Acaciaplantsoen e.o. te gortig. Bij de eerste huurverhoging van bijna 25%, die in 1972 werd geheven, kwam een CPN-gekleurd huuractiekomitee naar voren. Dit bewandelde echter zo angstvallig de wettelijke weg, dat het spoorloos verdween toen de minister de huurverhoging bindend verklaarde. De schok was in de buurt des te groter omdat het komitee, voordat het in het niets oploste, wel geld had ingezameld voor verschillende activiteiten.

Sommige huurders bleven weigeren, de meesten gingen ontmoedigd betalen. Maar dit jaar was het weer raak. De huur, die aanvankelijk rond de f 46 lag, was al verhoogd tot f 55,45 en zou worden opgetrokken naar f 65,40. Er werd contact opgenomen met de BHW om de buurt te organiseren. Er moest echter een onnoemelijk groot wantrouwen overwonnen worden door de mislukte actie van 1972. Er kwam een BHW-bestuur van vier man, maar twee ervan werden er onmiddellijk weer uit gegooid omdat ze hun handen niet uit de mouwen wilden steken.

Buurtvergadering

Leden van het BHW-buurtbestuur: "Op 21 juni werd een buurtvergadering gehouden met een grote opkomst: 80 tot 90 man. Wij stelden voor: We verlagen de huur en iedereen was het er mee eens. Wij achter de tafel dachten toen nog dat we de huur op f 55,45 zouden houden. Maar op zeker moment zei iemand in de zaal: Vanaf nu betalen we dus f 46,25! De mensen gingen dus nog veel verder dan wij gedacht hadden.

Er werd besloten tot een huurverlaging van f 19 per maand! Gewoon omdat de mensen hier vinden dat die kippenhokken niet meer waard zijn. Over die hele huurharmonisatie wordt niet meer geluld. Wij betalen niet meer dan we de huizen waard vinden en dat is niet veel."

Grote opkomst, vooral van huisvrouwen, bij de demonstratie naar het gemeentehuis en de woningbouwvereniging, waar een ultimatum werd overhandigd. Er wordt met harde acties gedreigd.

In augustus nam het BHW-bestuur de taak van de huurophaler over. Deze had een paar huizen gedaan en liep toen weg met de opmerking: Hier is niks te halen. De eerste keer was in een vakantiemaand en toen betaalden 30 mensen de verlaagde huur. In september was dit aantal al verdubbeld. Begin november deden 139 gezinnen mee om op deze manier het leven goedkoper te maken.

Steeds beter

De BHW-ers: "Er melden zich geregeld nieuwe mensen om mee te doen. Dit is niet zo'n actie die na verloop van tijd afzakt, maar een die steeds beter wordt. Ook onder de oudjes begint de angst te verdwijnen. Er was een oud vrouwtje dat door een fout buiten onze administratie was geraakt. Na twee maanden kwam ze aanbellen: "Waarom halen jullie mijn huur niet meer op? Ik heb toch ook recht om mee te doen? Als jullie het niet komen halen, kom ik het wel brengen. Maar dan krijgen we wel ruzie, want jullie hebben veel jongere benen dan ik."

Een andere oude vrouw komt, als wij de

huur ophalen, met twee sigaretten, een doosje lucifers en de huur de trap af."

Boekhouding

Omdat de bouwvereniging EBV weigerde de verlaagde huur aan te nemen werd de buurt in augustus opgetrommeld om de totale huursom gezamenlijk te gaan aanbieden. Toen ook dat geweigerd werd, is het komitee de huursom gaan gireren. Iedere maand krijgt de EBV een keurige lijst met een overzicht van de betaalers. Opvallende bijzonderheid: Sinds de buurt dit zelf regelt is de wanbetaling een eind teruggedrongen en heeft de deurwaarder in Acacia heel wat minder te doen gehad, dan toen de EBV nog de scepter zwaaide.

Boekhouder van het BHW-bestuur is Hilbert Boxem, die als bouwvakker de kost verdient. Er mankeert nooit een cent aan. De boekhouding en de centrale administratie van kreperegevallen e.d. (die wordt bijgehouden door c.v.-monteur Hans Timmerman) ligt voor alle buurtbewoners ter inzage en is volledig openbaar. Dat kan bij een bestuur dat niets te verbergen heeft. Zodoende versterkt men het ver-

trouwen van de buurt in de aktie.

Normaal

De huurverlagingsaktie gaat onverminderd door. De mensen vinden het al heel normaal dat ze dankzij hun eigen optreden maandelijks bijna f 20 uitsparen. De EBV heeft over deze zaak helemaal niets van zich laten horen. De buurtbestuurders zoeken een verklaring voor dit feit in de angst voor stampij en in de omstandigheid dat de EBV (een gemeentelijke bouwvereniging) binnenkort gelijkwideerd zou worden met verdeling van het woningbezit over andere bouwverenigingen.

Nog een verklaring: "We hebben ze totaal overdonderd. Deze moed hadden ze van een arbeidersbuurt niet verwacht. En we hebben het van meet af aan goed georganiseerd."

Een staaltje van die organisatie werd onlangs nog afgeleverd door een massaal bezoek aan het gebouw van de Sociale Dienst. Deze betaalde namelijk voor mensen, die een uitkering krijgen, rechtstreeks de verhoogde huur aan de EBV. De betrokken huurders eisten dat de verlaagde huur zou worden overgemaakt en kregen na de aktie hun zin.

Duplex

Naast de huurverlaging hecht de buurt bijzonder veel belang aan de ontsplitsing van de woningen. Duplexhuizen zijn feitelijk gewone eengezinswoningen, die wegens de woningnood kort na de oorlog in een boven- en een benedenhuis werden gesplitst. Acacia werd in 1947 gebouwd en in hetzelfde jaar begon de EBV de huurders al het einde van deze enge behuizing in het vooruitzicht te stellen. Meer dan een kwart eeuw later moest de eerste woning nog ontsplitst (weer samengevoegd) worden.

Op de buurtvergadering van 21 juni werden hierover veel klachten geuit en meteen daarna lanceerde de EBV via de krant een ontsplitsingsplan, waarvan zeker mensen het slachtoffer zouden zijn geworden als het BHW-buurtbestuur niet had ingegrepen. De buurtvergadering besloot namelijk dat de huizen wel moesten worden samengevoegd, maar zonder dat er iemand de dupe van zou worden en belastte het BHW-komitee met de taak daarop toe te zien.

Toegevingen

Dit verkreeg van de EBV verschillende toegevingen. In de eerste plaats dat er geen mensen van buiten in deze buurt een huis zouden krijgen. In de tweede plaats dat het buurtkomitee verhuizingen binnen de wijk zou organiseren. De kwestie is namelijk dat de bewoners, die achterblijven als het halve huis ontruimd wordt (door verhuizing of zo), niet altijd de hele woning willen hebben. Het BHW-buurtbestuur zou dan binnen de wijk gaan schuiven zodat er toch een gezin aan een broodnodige eengezinswoning kon worden geholpen. Sinds deze zomer zijn zo in Acacia in een flink tempo huizen ontsplitst.

Een ander punt van onenigheid tussen huurders en EBV betrof een verbouwingsplan voor de ontsplitste woningen. De EBV wilde voor een geringe ingreep de huur opdrijven tot f 130. Aan de hand van de wensen van de bewoners stelde het BHW-bestuur (en vooral Hans Timmerman die zich ontpopte als een kundig

Een aansporing voor de bewoners van Acacia waren successen van de BHW in Leiden, waarvan zij via de Buurkrant kennis namen. De verspreiding van deze krant is een belangrijk element in het BHW-werk voor alle bestuurders.

HUURDERS AAN DE MACHT IN ENSCHEDESE WIJK

bouwkundig tekenaar) een veel beter plan op, met de eis dat de huur niet boven ongeveer f 100 mag stijgen.

Zware taak

Het BHW-bestuur bemoeit zich met veel meer zaken. Bijvoorbeeld de bestrating, de aanleg van parkeerhavens, het onderhoud van de woningen en de voorhuur. Het heeft zonder meer een bijzonder zware taak. Bij de toewijzing van ontsplitste woningen moet het ervoor waken om zelfs niet de verdenking van vriendjespolitiek op te wekken. Een probleem is ook dat nu de woningen eindelijk ontsplitst worden, burens belang krijgen bij elkaars verdwijnen, waardoor jarenoude vriendschappen bedreigd werden.

Het buurtbestuur: "We hebben daar een speciale buurtvergadering over belegd om het onderlinge wantrouwen weg te nemen. Dat is ook wel gelukt, hoewel er hier en daar ruzies blijven. Maar vergeet niet dat er veel grotere spanningen zouden zijn geweest als de ontsplitsing door de EBV was geregeld.

De moeilijkste taak is het opstellen van urgenties. Hoeveel nood er in deze wijk is, hoeveel leed er geleden wordt beseffen we eigenlijk pas sinds een paar maanden. Eén op de vijf kinderen heeft bronchitis. Zeker de helft van de mensen heeft een doktersattest dat ze om gezondheidsredenen zouden moeten verhuizen.

Er komen onbeschrijflijke toestanden voort uit het ruimtegebrek. Bijvoorbeeld dat een man altijd op de bank in de huiskamer moet slapen, terwijl de moeder met zieke kinderen in bed ligt. Geen wonder dat sommige vrouwen overspannen raken en van 's morgens vroeg tot 's avonds laat lopen te schelden tegen de kinderen, die steeds onhandelbaarder worden.

Toen er een woning vrijkwam waarvoor drie gezinnen even urgent in aanmerking kwamen, werd er geloot."

Het buurtbestuur bestaat nu uit 15-16 man. Zodra iemand op een buurtvergadering blijkt geeft van goede opvattingen wordt hij (of zij) in het bestuur opgenomen. Het bestuur is opgedeeld in groepjes van 2 of 3 personen, zodat er een strikte controle is op het werk. Als iemand 2 of 3 avonden niet werkt "krijgt hij enorm op z'n duvel en dan moet hij nog een goede verklaring kunnen geven, anders vliegt hij er nog uit ook" (aldus Hilbert). Zo komen uit de praktijk de mensen naar voren die het

vertrouwen van de buurt waard zijn.

Het buurtbestuur: "Met hard knokken hebben we zo een stuk democratie kunnen veroveren. Dit sukses is zonder meer te danken aan de ervaringen die we hebben doorgekregen uit de BHW, zodat we veel fouten konden vermijden. Toch hebben wij ook nog moeten vechten tegen de verleiding om een beroep te doen op de minister om de aktie wettelijk te maken. We dachten dat we daar sterk genoeg voor waren. Maar we waren juist sterk genoeg om dit aan onze laars te lappen.

Onze erkenning moeten we niet in Den Haag zoeken, maar in de buurt zelf. We zijn nog lang niet aan het eind van ons latijn. Er is hier nog zo onnoemelijk veel te verbeteren.

En wat ook nog belangrijk is: Deze aktie is een geweldige scholing voor ons en voor de hele buurt. Je hoort steeds vaker dat de hele maatschappij moet veranderen om de woningnood echt uit te roeien."

Op 10 oktober ging de aktie een nieuwe fase in doordat het overleg tussen EBV en BHW-buurtbestuur werd afgebroken. Op die dag zou er een vergadering zijn tussen het EBV-bestuur (versterkt met een adviseur van de gemeente) en het buurtbestuur. De EBV weigerde Jan Kater (lid van het BHW-hoofdbestuur) toe te laten met het argument dat ze wel met de huurders wilde praten, maar niet met de BHW.

Reaktie van het buurtbestuur: "Wij zijn allemaal van de BHW en wij mogen ons net zo goed door een adviseur laten bijstaan als jullie." De bijeenkomst duurde maar drie minuten. Op 8 november keurde de buurtvergadering deze houding goed en werd besloten op dinsdag 13 november een protestmars te houden naar gemeentehuis en EBV-kantoor. Het BHW-bestuur zal het overleg pas hervatten als de bouwvereniging bereid is haar toezeggingen zwart op wit te doen, omdat de EBV tot dusverre veel afspraken heeft gesaboteerd.

Politieke partijen

Op de laatste vraag, namelijk of de strijd van de Acacia-huurders veel steun ondervindt van de politieke partijen, antwoordt het BHW-bestuur: "Er woont hier een ex-CPN-er die door zijn oude kameraden werd benaderd. Ze begrepen niet dat hij aan de BHW-aktie meedeed omdat zo'n aktie toch helemaal verkeerd was. Ze deden een beroep op hem om een tegenaktie te organiseren, om de zaak kapot te maken dus.

Dat is alles wat we van de politieke partijen gemerkt hebben. Behalve dan dat er een gesprek is geweest met iemand van DS'70 die zei dat ze wel bereid waren in het verkiezingsprogramma op te nemen dat de volkshuisvesting aan het partikuliere winstbejag onttrokken moet worden. Dat moeten we nog zien. De enige partij die ons werkelijk steunt met mankracht en met veel ervaring is de Socialistische Partij. Het wordt tijd dat iedereen dat weet."●

PALESTIJNEN ONDERDRUKT IN 'BELOOFDE LAND'

ISRAEL: DIKTATUUR VOOR ARABIËREN

... geen andere uitweg dan gewapend verzet ...

PROFESSOR Shahak, een man van liberale opvattingen, noemt de staat Israël "een democratie voor Joden en een diktatuur voor Arabieren."

Hij zegt: "Ik heb met mijn eigen ogen de stad Ashkelon gezien, in 1950 bewoond door 10.000 Arabieren. Zij werden in augustus 1950 verdreven. Het leger kwam, sloot de stad in en nam de inwoners groepsgewijs mee naar de Egyptische grens. Men schoot over hun hoofden heen zodat deze mensen de grens over zijn gevlucht."

Na de zesdaagse oorlog heeft Israël honderdduizenden over de bruggen van de Jordaan gedeporteerd. Naar mijn mening is Israël schuldig aan het hele vluchtelingenprobleem."

Prof. Shahak overleefde het getto van Warschau en de hel van Bergen-Belsen. "Ik heb de vervolgingen niet overleefd om zelf te gaan vervolgen", meent hij. Daarom is hij voorzitter van de Liga voor Mens- en Burgerrechten in Israël. Het dagblad Ma'ariv (de Telegraaf van Israël) noemt hem "erger dan Goebbels"! Omdat hij zich het lot van de Palestijnen aantrekt.

Hitler was geen Palestijn

In het Engelse mandaatgebied Palestina werd na de Tweede Wereldoorlog op kunstmatige wijze de staat Israël gesticht, als een "wereldgetto" voor Joden, als een bruggehoofd van het Amerikaanse imperialisme in het Midden Oosten. Talloze eenvoudige Palestijnse boeren werden van huis en haard verdreven door Joodse kolonisten.

Na de juni-oorlog van 1967 herhaalde dit brute optreden zich in de bezette gebieden. Veel Palestijnen, die zich hier moeizaam een nieuw bestaan hadden verworven, werden voor de tweede maal verjaagd. Honderdduizenden verkommeren nu al tientallen jaren in de vluchtelingenkampen rond de Israëlische grenzen. Zonder middelen van bestaan, vaak zonder hoop. Slachtoffers van het religieuze fanatisme der Zionisten, slachtoffers van de wereldpolitiek. Opgeofferd aan het slechte geweten van de westerse landen, die het toneel

waren van een ongekende Jodenvervolging. Maar Hitler was geen Palestijn.

Voetbalklub verboden

Bertus Hendriks: "Onder Israëliës bestuur leven nog ongeveer anderhalf miljoen Palestijnen. Deze Arabieren wordt ieder recht op een eigen ontplooiing ontzegd. Tegen hen wordt een soort apartheidspolitiek gevoerd. Ze mogen zich op geen enkele manier organiseren. Dat gaat zelfs zo ver dat Ben Goerion eens een Arabiese voetbalklub verbood."

In het begin van de zestiger jaren was er een Palestijnse organisatie in Israël, Al-Ard geheten. Deze verzette zich tegen de schandalige onteigening van land van de Palestijnen voor de stichting van kibboetsim. Zodra er geprocedeerd werd echter beriep de Israëliëse regering zich op "veiligheidsredenen". De rechtbank verklaarde zich dan ook niet bevoegd tot oordelen. Daarom werd Al-Ard omgezet in een politieke partij want in Israël heeft iedereen formeel stemrecht.

Al-Ard verzamelde het geld en de handtekeningen om aan verkiezingen deel te nemen. De geheime dienst zette alle ondertekenaars onder druk om hun handtekening terug te trekken. Al-Ard deed een beroep op het Hoogerechtshof, dat de handtekeningen niet ongedaan gemaakt konden worden. Dit beroep werd toegewezen. Toen werd de groepering door de regering verboden omdat ze "tegen de staat Israël gericht" was. Alle leiders werden opgepakt en in administratieve hechtenis genomen tot na de verkiezingen."

Kinderbijslag

Onthullend over het leven van de Palestijnen onder Israëliës bestuur was ook de geschiedenis van de kinderbijslag.

Hendriks: "Het is een obsessie van de Zionisten dat de Joodse staat niet mag verwateren. Door een hoger geboortecijfer kwam de kinderbijslag voornamelijk ten goede aan de Arabie-

ren. De regering zon op maatregelen, maar durfde geen openlijk racistiese wet uit te vaardigen. In 1970 werd er een oplossing op gevonden door een wettelijke bepaling dat alleen mensen die in het leger, de politie of het gevangeniswezen gewerkt hebben in aanmerking komen voor een speciale kinderbijslag. Dat zijn op een paar uitzonderingen na alleen Joden, zodat het langs een omweg toch voor 99% een racistiese wet is.

In Israël is ook geen burgerlijk huwelijk mogelijk. De Zionisten handhaven dit als een politiek wapen tegen de gemengde huwelijken. Immers in de synagoge kan alleen een Jood met een Jood trouwen, in de moskee alleen een moslem met een moslem. Voor het sluiten van een burgerlijk huwelijk moet men helemaal naar Cyprus. Natuurlijk is dit uitgesloten, speciaal voor de lagere klassen waarin het contact tussen Joden en Arabieren het grootst is."

Onderdrukking

Ieder verzet tegen diskriminatie, ontrecting en beroving van Arabieren wordt onmiddellijk de kop ingedrukt. De televisie heeft de Palestijnse nederzettingen getoond waar Israëliëse bulldozers brede sporen van vernielde huizen trokken om de dorpen gemakkelijker toegankelijk te maken voor overvallen van het leger.

Hendriks: "Israël leeft nog steeds onder de noodwetten van 1945. De militaire gouverneur kan mensen in hechtenis laten nemen zonder vorm van proces (er zijn dan ook veel politieke gevangenen). Hij kan iemand verplichten zich dagelijks bij de politie te melden, hem verbieden zijn dorp te verlaten en alle publikaties censureren."

Om te beseffen wat dit betekent moet men weten dat de landbouw als middel van bestaan aan de Arabieren in Israël is ontnomen. Alle grond rond de dorpen is onteigend voor Joodse kolonisatie. De Palestijnen zijn daardoor aangewezen op de fabrieken. Het leverde de on-

PALESTINA KOMITEE

Bertus Hendriks is de bekendste woordvoerder van het Palestina-Komitee. In 1967 was hij voorzitter van de Algemene Studenten Vereniging Amsterdam. Gekonfronteerd met de hysterie rond de zesdaagse oorlog ("Nasser werd voor de nieuwe Hitler uitgekreten") begreep de ASVA dat er een groot gebrek aan informatie was over de werkelijke situatie rond de staat Israël.

In 1969 maakte hij een reis door het Midden Oosten en in 1970 organiseerde de ASVA het Midden-Oosten-Kongres. Doelstelling van het Palestina Komitee is de verbreiding van het programma van het Palestijnse verzet in Nederland, o.m. door de regelmatige uitgave van Nieuwsbrieven.

Hendriks: "Wij treden niet in discussie over de verschillen tussen de Palestijnse organisaties. Onder druk van het optreden van de Israëlische en Arabiese regeringen tegen de Palestijnen, ontwikkelt zich trouwens een steeds grotere eenheid. Er is een duidelijke radikaliserende van het hele Palestijnse verzet."

Over de toekomst die de Palestijnen willen: "Het verhaal dat alle Joden in zee gedreven moeten worden, is een door de Zionisten zorgvuldig in stand gehouden verwarring. De Palestijnen zijn bereid met alle inwoners van Israël samen te leven in een staat, zoals Limburgers en Friezen in ons land. Maar het moet een democratis land zijn waarin de Palestijnen geen tweederangs burgers zijn. Het Zionisme moet dus verworpen worden. Naar mijn overtuiging zal een dergelijk Palestina socialisme zijn."

Over de "laatste" oorlog in het Midden Oosten: "Het Palestina Komitee heeft verklaard achter Egypte en Syrië te staan. Wij staan niet achter die regiem. Maar ook niet-socialistische landen hebben het recht om voor de bevrijding van haar bezette gebieden te strijden, als blijkt dat Israël alle resoluties van de VN aan haar laars lapt. Bovendien is deze strijd een eis van de bevolking, waar geen regiem onderuit kan."

Over het standpunt van de Nederlandse regering: "Er is sinds 1967 veel veranderd in de sfeer. Toen stonden ze hysterisch achter Israël. Nu hebben ze hun bedenkingen, maar desalniettemin staan ze achter Israël. Alle partijen en de vakbonden zijn toch weer te hoop gelopen achter Israël. Aan de Palestijnse zaak wordt alleen lippen dienst bewezen."

Over het gironummer van het Palestina Komitee: "1806947 t.n.v. penningmeester Palestina Komitee."

Een jong slachtoffer van een Israelies napalm-bombardement op een Palestijnse nederzetting

Israël. De vergelijking met Zuid-Afrika gaat een heel eind op.

De heersende klasse in Israël wordt gevormd door Joden uit de westerse landen. De Joden die uit de Arabiese wereld afkomstig zijn, vormen het proletariaat. En daaronder komen de Arabieren pas, een soort gastarbeiders in hun eigen land.

Verheugend is het toenemende verzet tegen deze zaken in Israël zelf. Onlangs is er een proces gevoerd tegen Joodse burgers die beschuldigd werden van spionage voor Syrië, maar die in feite samenwerkten met een Palestijnse verzetsgroep. Dat is de enige manier: Joden en Arabieren samen tegen de gemeenschappelijke vijand: het Zionisme.

Er zijn steeds meer dienstweigeraars. Het klassen karakter van de Israëlische staat laat zich ook in eigen land steeds moeilijker verbloemen. Sinds 1969 zijn er regelmatig wilde stakingen. De stakers worden nota bene door de Histadrot voor het gerecht gesleept. Joodse burgers zijn ook in Israël niet meer veilig. Er vindt een soort heksenjacht plaats op alle linkse krachten, door een regering die gevormd is uit een zogenaamde arbeiderspartij."

Zionisme en anti-semitisme

Tenslotte enkele opmerkingen van Bertus Hendriks over het Zionisme, het streven naar verzameling van de verspreide Joden in het

"belofte land", waar zij al duizenden jaren geen recht meer op kunnen doen gelden. Hij meent: "Het Zionisme is een reactie op het anti-semitisme, maar een reactie die zelf ook racistisch is, zoals wel blijkt uit de praktijken tegen de Palestijnen. Het Zionisme doet niets tegen de maatschappelijke oorzaken van de Jodenhaat, maar speelt in feite de anti-semieten in de kaart door zijn houding van "Wij zijn anders, wij moeten maar weggaan". Dat de Zionisten zich zo apart opstellen is natuurlijk niet bevorderlijk voor de strijd tegen het anti-semitisme."

Moeilijk is ook dat Israël in feite van alle Joden op de wereld vraagt dat zij loyaal zijn tegenover de staat Israël. Dat verhindert het opgaan van de Joden in de landen waar ze vaak al vele eeuwen leven. Onlangs uitte premier Meir in het openbaar haar ongerustheid over het grote aantal Joods-gemengde huwelijken op de universiteiten in Amerika!

Het wereldbeeld van de Zionisten is uiterst simpel. Ze onderscheiden Joden en niet-Joden. De Joden zijn volgens hen Zionisten of zelfhaters. Onder de niet-Joden heb je dan nog mensen die het Zionisme steunen en de rest dat zijn allemaal anti-semieten. Met de beschuldiging van anti-semitisme als stok achter de deur, probeert Israël iedereen te dwingen tot instemming met een politiek van racisme waarvan zo veel Joden het slachtoffer zijn geworden." ●

dernemers wel een enorme voorraad goedkope arbeidskracht op.

Wie zijn dorp niet mag verlaten of zich iedere dag bij de politie moet melden raakt natuurlijk onmiddellijk werkloos en is overgeleverd aan de gebrekkige sociale voorzieningen.

Israël kent geen vrijheid van vakvereniging. Er is één nationaal vakverbond, de Histadrot, die zelf tevens de grootste werkgever is. Eén van de vier ondernemingen wordt gedreven door dit bijzondere vakverbond. De sociale voorzieningen lopen via deze vakbond. Wie geen lid is of geroyeerd wordt, hoeft dus nergens op te rekenen."

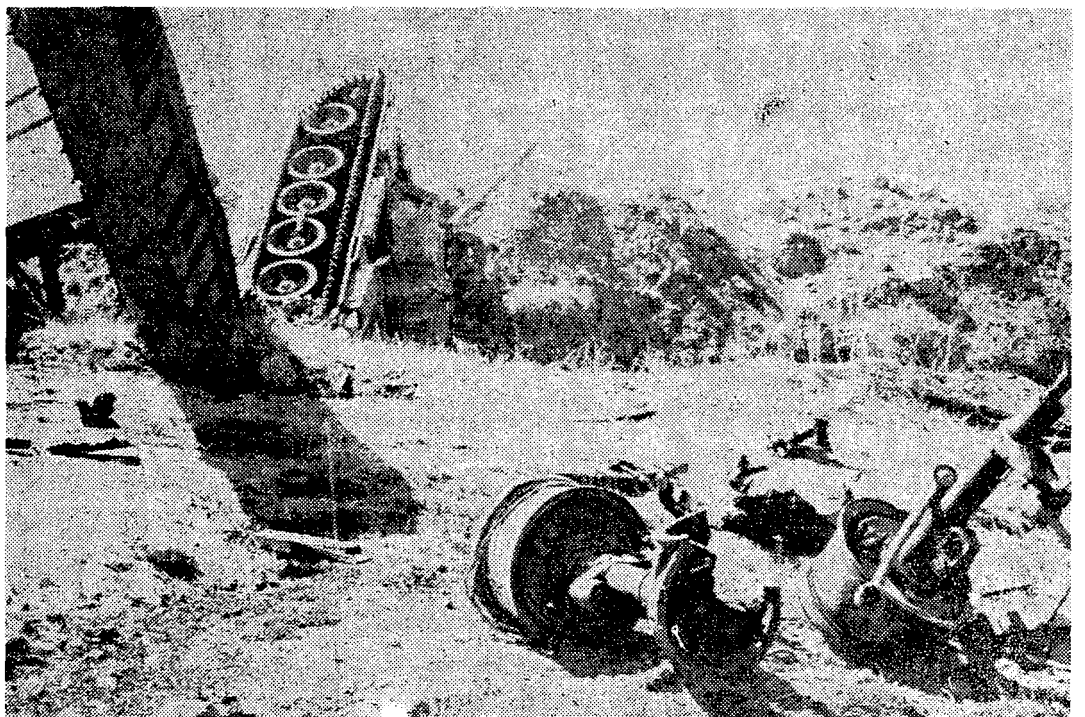
Toenemend verzet

Dat zijn kenmerken van een fascistische staat, zou je zeggen. Hendriks: "We moeten niet te makkelijk over fascisme spreken, maar er zijn zeker autoritaire en militaristische tendenzen in

OORLOG IN MIDDEN-OOSTEN

WIE weet, zijn we met z'n allen, een paar miljard mensen, op 24 en 25 oktober door het oog van de naald gekropen. Even leek het alsof Amerika en Rusland zelf zouden gaan vechten, in plaats van hun pionnen in het Midden Oosten. Het atoomfeest ging niet door en de wereld draait rustig verder.

Net zoals wanneer er bijna een verkeersongeluk is gebeurd. Je rijdt gewoon verder, maar als het 10 centimeter meer naar links was geweest of als een reactie een halve seconde later was gekomen, dan hadden er brandende wrakken op de weg gestaan met doden en gewonden. Misschien van het gevaar geschrokken en een tijdje kalmer aan rijden, maar dan ben je het weer vergeten.

PAAR MILJARD MENSEN DOOR OOG VAN DE NAALD

Op 22 oktober besloten Amerika en Rusland via de Veiligheidsraad dat het voorlopig genoeg was geweest in het Midden Oosten: een paar duizend doden, miljarden guldens aan oorlogstuig vernield en dat laatste zou nog niet zo erg zijn als het niet onmiddellijk vervangen werd. Er werd een bestand afgekondigd, dat de Israëli's de volgende dag aan hun laars bleken te lappen. Er is natuurlijk geen twijfel mogelijk door welk land het bestand geschonden werd; Israël was het enige dat er voordeel door kon behalen en deed dat ook met de omsingeling van Suez en het derde Egyptische leger.

Wankel

Toen bleek hoe wankel de internationale verhoudingen zijn. Amerika bracht zijn troepen overal ter wereld in staat van alarm. Volgens Nixon omdat Rusland soldaten tegen Israël in het veld dreigde te brengen. Niet onmogelijk natuurlijk. Het kan ook zijn dat Nixon dit huzarenstukje uithaalde om de aandacht af te leiden van zijn binnenlandse problemen (hij ontsloeg dat weekeinde Watergate-aanklager Cox). Dit is allerminst een geruststelling, want hij moet zeker in staat worden geacht ook een wereldoorlog te ontketenen om de aandacht van z'n binnenlandse problemen af te leiden.

Deze ontwikkeling bracht gelijk de steeds dieper wordende tweespalt in het westerse kamp aan het licht. Het Westduitse verzoek aan de VS om geen wapens naar Israël te verschepen via Duitse havens, bracht beide NAVO-partners onmiddellijk op gespannen voet. Westeuropa begint zich meer als een zelfstandige wereldmacht te ontpoppen, die niet geneigd is Amerika in zijn avonturen te volgen, maar haar eigen avonturen wenst. Europese havikken (en ook bepaalde Amerikaanse kringen) namen de gelegenheid te baat om hun pleidooi voor een eigen Europese

kernmacht te verhevig. En Yankee-knecht Luns maar heen en weer reizen om de brokken te lijmen.

Leerzaam

Het was een leerzaam weekje wat betreft de snelle veranderingen waaraan de internationale verhoudingen onderhevig zijn. Met name de illusie dat ontwapeningskonferenties en staatsbezoeken in Moskou en Washington het gevaar van een nieuwe wereldoorlog kunnen uitbannen, werd wreed verstoord. De beide imperialistische grootmachten Rusland en Amerika mogen dan proberen zich als wereld-politieagenten op te werpen, ze staan ook in een onverbiddelijke belangenstrijd tegenover elkaar.

De werkelijke achtergronden van de oktoberoorlog in het Midden Oosten zullen stellig nooit aan het licht komen. Zeker is dat de nationale belangen van Israël en de Arabiese staten maar zijdelings een rol spelen. Veel groter zijn de belangen van de grootmachten in dit olierijke deel van de wereld. En bij een toenemende schaarste wordt de strijd om de controle over de grondstoffenbronnen onherroepelijk scherper. Hier wordt een imperialistisch pokerspel gespeeld met als inzet een atoomoorlog en het bestaan van de mensheid.

Keelafsnijden

Oorlog is onlosmakelijk verbonden aan het kapitalistische systeem. Zoals in de concurrentie tussen de concerns alle middelen zijn toegestaan, zodat ze elkaar glimlachend de strot afsnijden, zo geldt ook in de internationale betrekkingen het (on)recht van de sterkste. Rusland bezet Tsjecho-Slowakije, Amerika laat een kliekje Vietnamezen hun eigen volk bestrijden. De supermachten ontzeggen de kleinere volkeren ieder recht op zelfstandigheid, ieder recht om over hun eigen grondstoffen,

afzetmarkten en arbeidskracht te beslissen.

In deze eeuw is er geen wereldvrede meer geweest. Voor, tussen en na beide Wereldoorlogen zijn er voortdurend "lokale" gewapende conflicten geweest waarin de imperialistische grootmachten elkaar de loef afstaken. De brute machtspolitiek wint voortdurend terrein en in Nederland is daarvan een treffend staaltje de houding van VVD en christelijke partijen, die in de kwestie Israël als een blad aan de boom zijn omgedraaid onder druk van de olieboycot (waarmee de Palestijnen bepaald geen betrouwbare bondgenoot hebben gewonnen).

Kruitvat

Dit systeem heeft van de wereld een kruitvat gemaakt, waar steeds met lucifers wordt gespeeld. Maar dit is de enige planeet (tot nog toe) waarop wij kunnen leven en er is alle reden om er zuinig op te zijn.

Misschien is het goed om daar eens aan te denken als straks het "vrede op aarde" voor de zoveelste maal weerklinkt. We kunnen allemaal nog zo vroom de vrede wensen, daarmee veranderen we niets aan de situatie. We moeten de voorwaarden scheppen die de vrede garanderen. In een atoomtijdperk, waarin de onderlinge economische verhoudingen van de landen steeds ingewikkelder worden, betekent dit dat onderdrukking en uitbuiting vervangen moeten worden door rechtvaardigheid en menselijkheid.

Allen een socialistische wereld is een vreedzame wereld. Omdat Nederland een stukje van de wereld is, kunnen wij er een begin mee maken door het socialisme in Nederland te vestigen. Nederland moet zich losmaken van internationale machtsblokken, de macht van de internationale concerns in ieder geval binnen haar eigen grenzen breken en de regering wegshoppen die de belangen van deze concerns dient.

BEJAARDEN MET DRUGS TOT ZWIJGEN GEBRACHT

December is altijd een geschikte maand voor een paar stichtelijke woorden over de bejaarden. Als het jaar oud wordt en de kerken hun feestdagen vieren, schijnen vele sprekers geïnspireerd te worden tot sentimentele overwegingen over de levensavond. Er wordt menig kerstverhaal gelezen waarin een lief oud vrouwtje de droom van haar leven in vervulling ziet gaan. En als het dan even stil is om ons heen, moeten wij bedenken hoe goed het is om respect te hebben voor de ouderdom. De naakte werkelijkheid is anders.

De maatschappij heeft bitter weinig respect voor zijn afgedankte werkkrachten. Begin november werd in Utrecht een kongres gehouden waarop twee bejaarden-deskundigen onthulden dat 2/3 van alle recepten, die door de huisartsen worden uitgeschreven, voor ouderen bestemd zijn. In 9 van de 10 gevallen gaat het om onnodige pijnstillende en kalmerende middelen (waarvan de prijs door de geneesmiddelenconcerns onnodig wordt opgedreven - maar dat terzijde).

Eenzaam

Er bestaat dus zoiets als een drug-probleem voor bejaarden. Veel bejaarden bezoeken de huisarts met klachten die worden veroorzaakt door eenzaamheid, verveling en angst. Ze voelen zich de verschoppelingen van de maatschappij. De dokter verandert niets aan hun lot, maar probeert het met verdovende middelen wat draaglijker te maken. Terwijl iedereen te hoop loopt tegen het druggebruik van de jeugd, worden de bejaarden willens en wetens volgestopt met drugs.

Dit werd aan de kaak gesteld tijdens het kongres in Utrecht. Een tijdschrift over dit onderwerp werd gefinancierd met advertenties van de geneesmiddelenindustrie. Enkele slagzinnen: "Melleril bij onrust, angst en depressiviteit" en "Wanneer lichaam en geest zakker worden, vermindert Temesta de angst". Het is dus wel een moeilijke opgave voor de artsen om zich aan de greep van deze mediese parasieten te onttrekken.

Minnehuis

Op een Tribune-avond in Leiden werden onlangs over hetzelfde onderwerp opmerkingen gemaakt door mevrouw Verhoog, die jarenlang in de bejaardenzorg werkzaam was. Haar relaas schokte met name de jonge aanwezigen.

Mevrouw Verhoog: "Ik heb in het Minnehuis gewerkt, waar de gewone mensen terecht kwamen, die hun leven lang hard hebben moeten werken voor de kost. Ze vonden het daar maar lastig als een bejaarde zijn eigen mening verkondigde. Dan werd hij gedwongen valium in te nemen.

Er was bijvoorbeeld een klein oud vrouwtje van 82, maar nog goed bij de tijd. Ze wou nog wel eens de stad in of op bezoek bij haar schoondochter. Maar dat werd haar door de directie verboden. Men verhinderde haar met geweld om de deur uit te gaan. Een paar mensen moesten haar dan vasthouden tot de dokter

kwam met de spuit. Tenslotte hebben ze haar zelfs dement verklaard om haar harder te kunnen aanpakken.

Volgens mijn ervaring werd meer dan de helft van de bejaarden koest gehouden met valium. Er werd ook veel misbruik gemaakt van slaaptabletten. Als iemand 's nachts klaagt, wordt er geen serieuze aandacht aan zijn klachten besteed, maar krijgt hij een slaaptablet."

Borreltje

"In het Minnehuis was het drie weken oorlog als een van de oudjes een borreltje dronk. Donderdags om 9 uur werd het zakgeld uitbetaald: f 16,50 per week. Sommige mannen gingen dan in de stad een borreltje drinken. Als ze binnenkwamen, kregen ze enorm van de leiding op hun donder en moesten ze voor straf een dag binnen zitten. Twee mannen die dit overkwam, slopen op hun strafdag voor dag en dauw de deur uit, zodat ze toch buiten waren. Dit hielden ze net zolang vol tot er niets meer van gezegd werd. Toen bleven ze ook weer rustig thuis.

Van de bejaarden werd ook een rapportenboekje bijgehouden. Een keer las ik 's morgens in dit boek: "Opa Neuteboom heeft godverdomme gezegd". Daar kreeg hij straf voor. Van andere bejaarden hoorde ik dat opa Neuteboom gevloekt had, omdat hij 's nachts erg lang moest wachten, toen hij zich niet goed voelde. Maar dat stond niet in het rapport."

Veekeuring

"Verleden jaar zou het Minnehuis gesloten worden. De bejaarden zouden verdeeld worden over verschillende andere tehuisen en inrichtingen. De GGD kwam de bejaarden keuren.

Het leek wel een veekeuring. Er werd met verdovende middelen gewerkt en toen moesten de bejaarden proef lopen voor de dokter.

Degenen die goed ter been waren mochten naar een ander bejaardentehuis. De anderen zouden dement worden verklaard en moesten naar gestichten. Gelukkig hebben we dat kunnen verhinderen met de BHW. We hebben een aktie gevoerd "allemaal eruit of geen". En nu zitten ze allemaal samen in het Lorentzhuis."

Op de vraag of deze praktijken algemeen zijn, zei mevr. Verhoog: "Dat is voor mij moeilijk te beoordelen. Mijn eigen ervaring is dat bejaarden slecht behandeld worden. Je hebt natuurlijk verschillen. Als je een hoop geld hebt, kwam je heus niet in het Minnehuis terecht. Hier aan de Lammenschans staat ook een verzorgingsflat waar onder andere de oud-burgemeester en ex-Kamerleden wonen. Daar zal het heus wel anders gaan.

Mijn eigen vader zat in huize Solglyt. Geen makkelijke man, maar eerlijk en recht door zee. Toen hij 80 was ging hij nog elke vrijdag naar de veemarkt. Hij vroeg dan boterhammen mee voor tussen de middag. Maar die kreeg hij niet, want hij moest om 12 uur in het huis komen eten. Toen hij een keer pas met theetijd terugkwam en een kopje thee vroeg, werd hem dat geweigerd omdat hij niet was komen eten. Hij werd kwaad en vroeg of er daarvoor voor hem f 900 per maand werd betaald. Na deze ruzie moest hij op staande voet het tehuis verlaten."

Menswaardig

"Als de bejaarden een normale menselijke behandeling krijgen hebben ze helemaal geen valium nodig. Maar als je de hele dag "gevangen" wordt gehouden en op je vingers wordt gekeken en merkt dat je eigenlijk te veel bent - ja, daar zou je zelf ook zenuwziek van worden. Die mensen moeten geholpen worden om van hun oude dag te kunnen genieten. Vissen, naar familie, de stad in. En laat ze met kinderen omgaan, want die kunnen daar nog een hoop van leren.

De maatschappij zou ze dankbaar moeten zijn voor wat ze allemaal gedaan hebben. Deze mensen hebben toch vaak met hun eigen handen dit land opgebouwd. Maar in plaats daarvan worden ze als te veel beschouwd. Ze mogen wel blijven leven, als ze zich maar koest houden."

Bejaarden worden vaak door de maatschappij gedwongen eenzaam te leven

SOCIALISTIESE PARTIJ BRENGT PROGRAMMA

OP NAAR HET SOCIALISME.

Onder deze titel publiceert de Socialistiese Partij de komende maanden een concreet beginsel- en actieprogramma. Een belangrijk werkstuk, waarin de ervaringen van de SP worden samengevat en aan de strijd voor het socialisme in de jaren '70 richting wordt gegeven.

M.A.N.

De zogenaamde progressieve partijen in de Provinciale Staten van Groningen hebben een verhoging van de milieu-belasting van de hand gewezen. Ze willen een belasting naar draagkracht. Bij een "progressieve" regering hoort tenslotte een "progressieve" belasting. Daardoor verandert echter niets aan het systeem, waarbij de burger opdraait voor een industriële vervuiling, waaraan geen halt wordt toegevoerd.

&

Het MAN in Groningen heeft een vuilniszak vol belastingkaarten op het provinciehuis aangeboden. In deze provincie zijn tussen de 60.000 en 80.000 weigeraars. Kommissaris van de Koningin Toxopeus (VVD) weigerde een gesprek met de milieuorganisatie omdat hij niet met "belasting-ontduikers" wenste te spreken. Wat zal die man weinig kennissen hebben in zijn eigen kringen.

&

Het provinciaal bestuur van Gelderland heeft een beroep gedaan op de regering om de bevoegdheden van de deurwaarders te vergroten voor optreden tegen weigeraars van de milieubelasting. Ze kunnen de massale weigering niet bolwerken. In plaats van het milieubeleid te verbeteren, zoeken ze middelen om het verzet van de bevolking te onderdrukken. Typische democratie.

&

In Utrecht (de stad Utrecht) heeft het MAN zoveel milieu-aanslagen opgehaald dat het aantal weigeraars boven de 40.000 moet liggen. In het hele land weigeren een half miljoen mensen de milieubelasting te betalen. Waar de weigering massaal wordt voortgezet (in Nijmegen en Wageningen bijvoorbeeld al negen maanden) heeft nog niemand narigheid met loonbeslag of boedelverkoop gehad.

&

In Leiden heeft het MAN 5000 handtekeningen verzameld tegen de Kalkar-toeslag van 3% op de elektriciteitsrekening. Via deze 3% moet de bevolking opdraaien voor de kosten van de bouw van een levensgevaarlijke atoomcentrale vlak over de grens bij Nijmegen. Op kosten van de bevolking doet

de regering aan de industrie een atoombom (van 2000 miljoen gulden) kado. De Leidse gemeenteraad ging desalniettemin akkoord met de inning van de 3%. Het MAN-Leiden wil een goedgeorganiseerde boycot opzetten.

&

De regering zal er wel spijt van hebben, dat ze de milieubelasting en de atoombelasting apart van de huisgezinnen heft. Dat maakt de bevolking namelijk duidelijk wat er eigenlijk met dit belastinggeld gebeurt, waardoor het verzet enorm is toegenomen. Sommige "progressieve" partijen sturen er dan ook op aan dat deze belastingen uit de algemene middelen gehaald gaan worden. Maar de algemene middelen (de grote belastingpot dus) zijn net zo goed opgebracht door de bevolking, want de enige bron van rijkdom is de arbeid. Het milieu- en energiebeleid zou er niet minder schandalig en gevaarlijk door worden. De "progressieven" hopen alleen dat de bevolking het dan niet zo merkt, want ze zitten met de verzekeringen in hun maag.

&

Vrijdag 16 november zond de VPRO een discussieprogramma uit over de milieubelasting. Spreker voor het MAN was Remy Poppe (tevens lid van de Socialistiese Partij). Spreker voor de PvdA ene meneer Albers (lid van de Tweede Kamer). Poppe legde haarscherp uit dat de winsthonger van de ondernemers de oorzaak is van alle milieu-ellende. Waarop Albers vertwijfeld in de ether riep: "Maar wat wilt u dan?" Het socialisme natuurlijk! Maar daar kan iemand van de PvdA kennelijk met zijn pet niet bij.

&

Het MAN is precies die buitenparlementaire organisatie die de bevolking tegen de buitenparlementaire gifoorlog van het kapitaal nodig heeft. De SP is de enige partij die het MAN en de milieubelasting-boycot metterdaad ondersteunt.

De wijkraad van de flatbuurt Carmel in Beek heeft via een enquête onder de bewoners een groot aantal klachten gedeponeerd bij de Beekse woningvereniging. De woningvereniging heeft laten weten dat de klachten discutabel en subjectief zijn. Nadat de wijkraad nul op het request heeft gekregen bij de voorzitter van de woningvereniging, de heer R. Dirx, zou men het eens kunnen proberen bij de wethouder van volkshuisvesting in Beek, de heer R. Dirx en als dat niet lukt kan men nog altijd terecht bij de voorzitter van de huuradviescommissie, de heer R. Dirx.

(Uit de Limburger
3-11-'73)

Het programma verschijnt in ongeveer 10 afzonderlijke delen (van circa 40 pagina's) waarin o.m. aan de orde worden gesteld: de overgang naar het socialisme, de werkwijze van de SP, de wereldbeschouwing van het socialisme, het milieu, de economie, de volkshuisvesting, de gezondheidszorg, het bejaardenprobleem, het onderwijs, de bureaucratie, het leger, de internationale situatie (het imperialisme, ontwikkelingsproblemen). Als de reeks is afgerond (voorjaar '74) worden de delen gebundeld in één boek.

In november zijn de eerste twee delen verschenen: Een maatschappij voor mensen (1) en Onze partij (2).

Het onderwerp van deel 1 is de overgang naar het socialisme. Het schildert de noodzaak om het kapitalisme door het socialisme te vervangen om de toekomst van de mensheid veilig te stellen. Er wordt uitvoerig aandacht besteed aan de manieren waarop de wereld blijkbaar niet verbeterd kan worden, d.w.z. langs de weg van de hervormingen (Den Uyl) of via de "vreedzame overgang" (Allende). De noodzaak wordt aangetoond om alle sectoren van het maatschappelijk leven aan het kapitalistische winstprincipe te onttrekken. De bedrijven moeten in handen van de gemeenschap en de arbeiders komen. In dat licht worden "nationalisaties" (DSM en andere staatsbedrijven) gewikt, gewogen en afgewezen. Tenslotte wordt een concreet eisenprogramma opgesteld, dat de redelijkheid van de socialistiese doelstelling onderstreept en de verantwoordelijkheid voor een gewelddadige revolutie bij de kapitalistenklasse legt, die zich blijft verweren tegen de opbouw van een menswaardige wereld.

Deel 2 behandelt de rol van de partijorganisatie in het verwezenlijken van het socialisme. Daarin wordt het energieke werk van de Socialistiese Partij voor het mobiliseren van de bevolking toegelicht. Aan de orde komen: het verband tussen partij en massa-acties, het verschil tussen de SP en andere partijen, de organisatie van de SP en de 10-jarige geschiedenis van de SP, sinds haar voorlopers zich van de CPN losmaakten. Verder in dit deel een belangrijk overzicht van de ontwikkeling van de arbeidersbeweging in ons land, waarin wordt verduidelijkt dat de strijd voor het algemeen kiesrecht moet worden voortgezet voor een werkelijke democratie, waarin de werkende bevolking beslist over de vruchten van haar eigen arbeid.

Dit alles niet in hoogdravende betogen en moeilijke verhandelingen, maar in de klare taal van de gewone mensen die het socialisme zullen verwezenlijken. Wie ernst maakt met de strijd voor een betere wereld kan deze publicaties niet missen.

De genoemde delen zijn te bestellen door storting van f 1,- (en 75 cent verzendkosten ongeacht het aantal boekjes dat besteld wordt) per deel op gironummer 2534761 t.n.v. P.J. van Zomeren te Nijmegen, onder vermelding van de bestelnummers SP 1 en/of SP 2.

„Wat je zegt” * door P.Kavezet *

advertentie

In de landelijke dagbladen van 22 en 24 september stond de volgende advertentie (vergeef ons de lelijke woorden, het is een citaat):

"Het Ministerie van Binnenlandse Zaken te 's Gravenhage vraagt medewerkers (mnl/vr) tot 30 jaar die door middel van een stage- en roulatie-programma worden voorbereid op functies waarin de volgende taakbestanden voorkomen: bestuderen, vergelijken en analyseren van voorgeselekteerde, uit velerlei bronnen afkomstige gegevens over verschijnselen en activiteiten in de maatschappelijke structuur. Aansluitend hierop samenstellen van nota's en rapporten bevattend een bondige synthese van de voordien geanalyseerde materie, waarnaast ook een prognose over ontwikkelingen op korte en middellange termijn, wordt gevraagd: het leggen en onderhouden van contacten buiten de eigen organisatie om gegevens te verzamelen als aanvulling op en ter verifikatie van de hierboven bedoelde prognoses.

Vereist: tenminste diploma HBS of hiermee vergelijkbare opleiding.

Salaris bij aanvang tot max. f 2001 per maand. Uitloop tot max. f 3043 per maand.

Promotiemogelijkheden aanwezig.

AOW-premie voor Rijksrekening.

De salarissen zijn exclusief 7½% vakantietoelating.

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vac.nr.3-0398/1618 (in linkerbovenhoek van enveloppe) zenden aan de Rijks Psychologische Dienst, Prins Mauritslaan 1, 's Gravenhage."

sollicitatie

Afgrijpselijk Nederlands, dat zal men toegeven, maar dat is nog geen reden voor gratis herplaatsing in de Tribune. Onlangs werd een van de sollicitanten opgeroepen voor een gesprek.

Sollicitant: "Ik ben blij dat het op Binnenlandse Zaken is, want ik dacht al dat het voor de BVD was."

Heer: "Het is ook voor de BVD. De man in deze functie moet werken met onder zich 4 of 5 infiltranten in links-radikale groepen."

Sollicitant: "En in rechts-radikale zeker?"

Heer: "Ja, natuurlijk. Maar goed, u lijkt ons niet de aangewezen man, want we hebben inmiddels informatie over u nagetrokken en u neemt deel aan bepaalde tegen de overheid gerichte akties."

Sollicitant: "Zoals?"

Heer: "Tegen bepaalde belastingen bijvoorbeeld."

Waaruit de sollicitant konkludeerde dat de weigering van de milieubelasting hem tevens behoeft voor een post bij de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Jammer eigenlijk, want we hadden zijn loopbaan waarachtig met welwillende belangstelling gevolgd. We hadden best willen weten hoeveel rechts-radikale elementen in de BVD zijn gefiltreerd. Enfin - volgende keer beter.

doel

Gelezen in een afdelingsblad van de VVDM:

morgen weer aan je werk,
je linkerarm is kerngezoond...

"Weet je het verschil tussen het leger en een voetbalveld?"

"Een voetbalveld heeft een doel!"

Dan wij weer: Was het maar waar.

andere oog

Iedere uitbarsting van het konflikt in het Midden Oosten schijnt gepaard te gaan met een vloedgolf van anti-Arabiese grappen. Gelukkig ontdekten we ook nog een andere. Golda Meir wordt in Engeland geïnterviewd. Haar wordt gevraagd wat ze zou doen als een van haar ministers naar Engels model verwikkeld raakte in een sex-schandaal.

Antwoord: "Dan sla ik hem zijn andere oog ook dicht."

driehonderd piek

De Volkskrant brengt met grote regelmaat (vooral op zaterdag) reportages uit de provincie, met name uit de onherbergzame streken waarheen jonge en oude intellectuelen, artsen en toneelspelers hun toevlucht nemen, sinds Jan en alleman in de stad blijkt te wonen.

Men herkent de verhalen in één oogopslag aan de foto, waarop een verzakt landarbeidershuisje wordt afgebeeld, met bont geverfde luiken, erachter de horizon en ervoor een mannelijk of vrouwelijk persoon in het hoge gras (lang wapperend haar, de mannelijke exemplaren compleet met baard, stoere jassen en kniehoge laarzen).

Mijmerend over de hogere waarden van het landleven en de armoede, klagend over de bedreiging van hun natuur. Erg alternatief, maar toch niet helemaal, zoals soms verraden wordt door kleine zinswendingen.

Zoals bij een verhaal ergens uit Groningen over een jongeman die doodgereden dieren verzamelt (behalve slakken, daar is volgens hem geen beginnen aan). Hij liet zich slordig ontvallen: "Laatst nog een jonge hond van me voor de deur doodgereden. Weer 300 gulden naar de knoppen."

Het moet inderdaad lullig zijn om 300 piek voor je ogen te zien doodrijden. Het verschil tussen een doodgereden hond van f 300 en een doodgereden hond van f 25 is kennelijk f 275 en dat is heel wat.

nixon

Het leuke van Nixon is dat hij precies doet wat iedereen van hem verwacht. Neem die geluidsbandjes nou. Iedereen kon op zijn klompen aanvoelen dat dit bewijsmateriaal niet onbeschadigd in handen van de rechter zou vallen. Heeft ie ze nota bene kwijt gemaakt. Teleurstellend alleen voor hen die de illusie hadden, dat iemand van de VS een betere smoes had moeten kunnen verzinnen.

Het nieuwste is dat enkele senatoren aan de verstandelijke vermogens van de president zijn begonnen te twifelen. De Gek Van Washington; het ligt goed op de tong.

Dat hebben ze van Hitler ook gezegd - dat hij gek was, zich regelmatig schuimbekkend ter aarde wierp en van het Perziese tapijt vrat. Het zijn aardige karakterschetsen, maar ze verklaren niets. Het gekke zit hem meer in het systeem dat dit soort figuren aan de macht brengt om tot meerdere glorie van het kapitaal te beslissen over oorlog en vrede, over leven en dood van miljoenen.

Binnen dit systeem zijn Hitler en Nixon volkomen normaal. Dat maakt het nog veel waanzinniger.

vuil

Philips slaat munt uit zijn vuil. In een van de talrijke Sinterklaas-folders met (peperduur) speelgoed werd het volgende Philips-artikel aangeprezen:

"Milieu-beschermings-laboratorium CE 1404. Aanvuldoos op chemiedoos CE 1401 (f 89,-). Met deze doos kan de graad van verontreiniging gemeten wor-

den van bodem, water en lucht. Zeer leerzaam en aktueel. f 22,50."